Bundel - Raadsvergadering van 20 mei 2026

Agenda bijlagen

2026-05-20_Raadsvergadering_Besluitenlijst

1 Opening

Geluidsbestand-agendapunt-1-opening

2 Benoeming plv. commissieleden

De fractie van Samen voor Westerwolde heeft aangegeven plaatsvervangende leden van de raadscommissie te willen voordragen. De raad wordt voorgesteld om de betreffende plaatsvervangende leden van deze commissie te benoemen.

Dossier 1371 voorblad
02-Benoeming-plv.-commissieleden
Geluidsbestand-agendapunt-2-benoeming-plv. commissieleden

3 Mededelingen voor raad en college

Verslag Verkenner Westerwolde raad 20 mei 2026
Geluidsbestand-agendapunt-3-mededelingen voor raad en college

4 Vaststellen agenda

Geluidsbestand-agendapunt-4-vaststellen-agenda

5 Vragenronde voor raadsleden

Geluidsbestand-agendapunt-5 vragenronden-voor-raadsleden

6 Vaststellen verslag raadsvergadering 22 april 2026

Concept-verslag-raadsvergadering-22-april-2026
Geluidsbestand-agendapunt-6-vaststellen-verslag

7 Ingekomen stukken

Dit voorstel betreft de afdoening van de ingekomen stukken gericht aan de raad. Het is conform het Reglement van Orde een taak van de agendacommissie een voorstel te doen aan de raad over de afdoening van deze stukken.

Dossier 1369 voorblad
Raadsvoorstel-ingekomen-stukken
Geluidsbestand-agendapunt-7-ingekomen-stukken

8 Afdoeningsvoorstellen toezeggingen, moties, inlichtingen en schriftelijke vragen

De Lange Termijn Agenda van de raad (LTA) is een instrument van de raad en is opgenomen in het raadsinformatiesysteem Ibabs. In de LTA worden de te bespreken onderwerpen in de raad vermeld. Daarnaast worden in separate overzichten de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen geplaatst. Vanuit het college of de organisatie wordt een voorstel tot afdoening van de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen gedaan, onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.

Dossier 1370 voorblad
08-Raadsvoorstel-afdoeningsvoorstellen
Motie vertrouwenspersoon_Jeugdzorg
Geluidsbestand-agendapunt-8-afdoeningsvoorstellen-moties-inlichtingen-en -chriftelijke vragen

9 Wachtlijst Beschut werk (afhamerpunt)

In 2026 dreigt een wachtlijst te ontstaan voor inwoners met een positieve indicatie beschut werk. De landelijke taakstelling groeit beperkt en sluit dit jaar niet aan op de verwachte instroom. Zonder aanvullend budget ontstaat een wachtlijst, waardoor inwoners met een vastgestelde behoefte aan beschutte arbeid thuis komen te zitten. Het college stelt daarom voor om in 2026 ook boven de taakstelling te plaatsen en hiervoor € 93.000 extra begeleidingsbudget beschikbaar te stellen, gedekt uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf). De raad wordt gevraagd dit budgetbesluit vast te stellen en de uitvoering in 2026 mogelijk te maken.

Dossier 1198 voorblad
Raadsvoorstel-wachtlijst-beschut-werk
01-Beantwoording-vragen-VVD-wachtlijst-beschut-werk-2026
02-Beantwoording-technische-vragen-wachtlijst-beschut-werk-2026
03-Beantwoording-T-2026-11

04-Beantwoording T-2026-19
Geluidsbestand-agendapunt-wachtlijst-beschut-werk

10 Benoeming bestuurslid - Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen (afhamerpunt)
Benoemen van de heer J. Keizer tot bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen.
Dossier 1283 voorblad
Raadsvoorstel-benoemen-bestuurslid-Stichting-Bedrijvenpark-Zuid-Groningen
01-Situatietekening
02-Advies-Dirkzwager
03-Akte-oprichting-1997
04-Collegebesluit-afsluiten-1e-fase-2010
05-Beantwoording-T-2026-16
Geluidsbetand-agendapunt-10-benoemen-bestuurslid-Stichting-Bedrijvenpark-Zuid-Groningen

11 Adviesrecht omgevingsvergunning (BOPA) Hoofdweg 70 Blijham (afhamerpunt)
De raad wordt voorgesteld medewerking te verlenen aan een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 in Blijham en het onttrekken van zes openbare parkeerplaatsen ten behoeve van deze ontwikkeling.
Dossier 1305 voorblad
Raadsvoorstel-adviesrecht-omgevingsvergunning-Hoofdweg-70-Blijham
01-Tekeningen-plattegrond-situatie-gevel
02-Ruimtelijke-onderbouwing-inclusief-bijlagen
03-Beantwoording-T-2026-18
Geluidsbestand-agendapunt-11-adviesrecht-omgevingsvergunning-Hoofdweg-70-Blijham

12 Concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen (afhamerpunt)
Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft op 12 maart 2026 de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027 voorlopig vastgesteld. Het dagelijks bestuur legt deze nu voor aan de deelnemende gemeenteraden om eventuele zienswijze in te dienen.
Dossier 1276 voorblad
Raadsvoorstel-actualisatie-begroting-2026-concept-beleidsbegroting-2027-Veiligheidregio-Groningen
01-Concept-actualisatie-begroting-2026-Veiligheidsregio-Groningen
02-Cebeon-rapport-behorende-bij-actualisatie-begroting-2026-Veiligheidsregio-Groningen
03-Concept-beleidsbegroting-2027-Veiligheidsregio-Groningen
04-Concept-actualisatie-begroting-2026-en-concept-beleidsbegroting-2027-Veiligheidsregio-Groninge
n
Geluidsbestand-agendapunt
12-actualisatie-begroting-2026-concept-beleidsbegroting-2027-Veiligheidregio-Groningen

13 Benoemingen in diverse gremia van de raad
Geluidsbestand-agendapunt 13-Benoemingen-in-diverse-gremia-van-de-raad

14 Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (bespreekpunt)
Voor de Economische Agenda van Nij Begun wordt een openbaar lichaam opgericht. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) ligt nu voor. Daarnaast liggen de ontwerp-statuten voor de stichting en het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan voor de Economische Agenda voor.
Dossier 1290 voorblad
Raadsvoorstel-gemeenschappelijke-regeling-GR-Perspectief-Groningen-en-Noord-Drenthe
01-GR-Perspectief-Groningen-en -Noord-Drenthe
02-Reactienota-vragen-volksvertegenwoordigingen-ontwerp-GR
03-Reactienota-zienswijzen-volksvertegenwoordigingen-ontwerp-GR
04-Ontwerp-statuten-stichting-voor-de-Economische-Agenda
05-Concept-convenant-kassiersfunctie-provincie-Groningen
06-Ontwerp-meerjarig-uitvoeringsplan-Economische-Agenda-voor-Groningen-en-Noord-Drenthe-2026-202
8
07-Presentatie-informatiebijeenkomst-14 april 2026-Economische-Agenda
08-Reactienota-informatiebijeenkomst-14-april-2026-Economische-Agenda
09-Beantwoording-T-2026-15
Geluidsbestand-agendapunt
14-gemeenschappelijke-regeling-GR-Perspectief-Groningen-en-Noord-Drenthe

15 Oprichting Stichting Waterketenbeheer Noord (bespreekpunt)
De raad wordt in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten over het voornemen van het college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord. Hiermee wordt de toekomstige borging van regionale waterketenprojecten organisatorisch geregeld.

Dossier 1205 voorblad
Raadsvoorstel-oprichting-Stichting-Waterketenbeheer-Noord
01-Concept-statuten-Stichting-Waterketenbeheer-Noord
02-Concept-deelnameovereenkomst-Stichting-Waterketenbeheer-Noord
03-Huishoudelijk-Reglement– Stichting-Waterketenbeheer-Noord
04-Businessplan-Stichting-Waterketenbeheer-Noord
05-Begroting-Waterketen-2026
Geluidsbestand-agendapunt-15-oprichting-Stichting-Waterketenbeheer-Noord

16 Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 (bespreekpunt)
Met de Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers perspectief krijgen op doorgroei- en vestigingsmogelijkheden binnen de gemeente en dat de ruimtelijke ontwikkeling daarvan strategisch wordt gestuurd. Dit draagt bij aan een gezonde economische toekomst voor de regio. Met de visie op bedrijventerreinen kan de omgevingsplanprocedure voor het te ontwikkelen bedrijventerrein aan de Nulweg in Ter Apel opgestart worden én is het tevens mogelijk om de overige bedrijventerreinen in Westerwolde (uitgezonderd van Bedrijvenpark Zuid-Groningen) kleinschalig uit te breiden.

Dossier 1302 voorblad
Raadsvoorstel-bedrijventerreinvisie-Westerwolde
01-Toekomstvisie-lokale-bedrijventerreinen-Westerwolde-2026-2040
02-Beantwoording-T-2026-17
Geluidsbestand-agendapunt -16-bedrijventerreinvisie-Westerwolde

17 TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen) (bespreekpunt)
Met het voorliggende voorstel wordt, door het vaststellen van het "TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)", planologisch de mogelijkheid gecreëerd om 23 woningen te kunnen realiseren in Sellingen.

Dossier 1304 voorblad
Raadsvoorstel-TAM-omgevingsplan-Westerwolde-Torenstraat-Woonhof-Sellingen
01-TAM-omgevingsplan-Westerwolde-Torenstraat-Woonhof-Sellingen-inclusief-bijlagen
02-Verbeelding-plankaart
03-Beantwoording-T-2026-14
Geuidsbetand-agendapunt-17-TAM-omgevingsplan-Westerwolde-Torenstraat-Woonhof-Sellingen

18 Sluiting

Geluidsbestand-agendapunt-18-sluiting

Besluitenlijst Raadsvergadering

Subtitel	Raad
Datum	20-05-2026
Tijd	20:00 - 23:00
Locatie	Raadszaal
Voorzitter	Jaap Velema
Griffier/Secretaris	Onno Rijkens
Toelichting	**Wilt u de vergadering terugluisteren?** De geluidsbestanden vindt u als bijlage bij de agendapunten.

1 Opening

2 Benoeming plv. commissieleden

De fractie van Samen voor Westerwolde heeft aangegeven plaatsvervangende leden van de raadscommissie te willen voordragen. De raad wordt voorgesteld om de betreffende plaatsvervangende leden van deze commissie te benoemen.

Besluit:

De heren T. Nicolaas en H. Kuil zijn tot plaatsvervangende leden van de raadscommissie van Westerwolde benoemd.

3 Mededelingen voor raad en college

4 Vaststellen agenda

Besluit:

De agenda is ongewijzigd vastgesteld.

5 Vragenronde voor raadsleden

6 Vaststellen verslag raadsvergadering 22 april 2026

Besluit:

Het verslag van de raadsvergadering van 22 april 2026 is ongewijzigd vastgesteld.

7 Ingekomen stukken

Dit voorstel betreft de afdoening van de ingekomen stukken gericht aan de raad. Het is conform het Reglement van Orde een taak van de agendacommissie een voorstel te doen aan de raad over de afdoening van deze stukken.

Besluit:

De ingekomen stukken worden op de voorgestelde wijze afgehandeld.

8 Afdoeningsvoorstellen toezeggingen, moties, inlichtingen en schriftelijke vragen

De Lange Termijn Agenda van de raad (LTA) is een instrument van de raad en is opgenomen in het raadsinformatiesysteem Ibabs. In de LTA worden de te bespreken onderwerpen in de raad vermeld. Daarnaast worden in separate overzichten de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen geplaatst. Vanuit het college of de organisatie wordt een voorstel tot afdoening van de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen gedaan, onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.

Besluit:
De afdoeningsvoorstellen worden op de voorgestelde wijze afgehandeld.

9 Wachtlijst Beschut werk (afhamerpunt)

In 2026 dreigt een wachtlijst te ontstaan voor inwoners met een positieve indicatie beschut werk. De landelijke taakstelling groeit beperkt en sluit dit jaar niet aan op de verwachte instroom. Zonder aanvullend budget ontstaat een wachtlijst, waardoor inwoners met een vastgestelde behoefte aan beschutte arbeid thuis komen te zitten. Het college stelt daarom voor om in 2026 ook boven de taakstelling te plaatsen en hiervoor € 93.000 extra begeleidingsbudget beschikbaar te stellen, gedekt uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf). De raad wordt gevraagd dit budgetbesluit vast te stellen en de uitvoering in 2026 mogelijk te maken.

Stemuitslag:
19 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks): voor
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

1. In 2026 inwoners met een indicatie beschut werk direct te plaatsen en de taakstelling niet als plaatsingsplafond te hanteren.
2. Voor 2026 € 93.000 extra budget beschikbaar te stellen voor begeleidingskosten beschut werk.
3. Dit budget te dekken uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf).
4. De financiële gevolgen te verwerken via de Zomernota 2026.

10 Benoeming bestuurslid - Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen (afhamerpunt)

Benoemen van de heer J. Keizer tot bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen.

Stemuitslag:
19 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks): voor
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:
De heer J. Keizer in hoedanigheid van jurist aan te wijzen als bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

11 Adviesrecht omgevingsvergunning (BOPA) Hoofdweg 70 Blijham (afhamerpunt)

De raad wordt voorgesteld medewerking te verlenen aan een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 in Blijham en het onttrekken van zes openbare parkeerplaatsen ten behoeve van deze ontwikkeling.

Stemuitslag:

19 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks): voor
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

1. Positief te adviseren ten aanzien van het verzoek om, in afwijking van het (tijdelijke) Omgevingsplan Westerwolde, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit te verlenen voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 te Blijham.
2. Een ontwerpbesluit te nemen voor het onttrekken van 6 openbare parkeerplaatsen aan het openbaar verkeer in de zin van de Wegenwet. Het gaat hierbij om de parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat voor het beoogd woongebouw (kadestraal bekend met nummer WDE03 I 0994).
3. Het ontwerp-onttrekkingsbesluit als definitief te verklaren op het moment dat hierop geen zienswijzen zijn ingediend.

12 Concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen (afhamerpunt)

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft op 12 maart 2026 de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027 voorlopig vastgesteld. Het dagelijks bestuur legt deze nu voor aan de deelnemende gemeenteraden om eventuele zienswijze in te dienen.

Stemuitslag:
19 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor

Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks): voor
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de veiligheidsregio Groningen.
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027.

13 Benoemingen in diverse gremia van de raad

Besluit:
In een komende raadsvergadering vinden de benoemingen in diverse gremia van de raad plaats.

14 Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (bespreekpunt)
Voor de Economische Agenda van Nij Begun wordt een openbaar lichaam opgericht. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) ligt nu voor. Daarnaast liggen de ontwerp-statuten voor de stichting en het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan voor de Economische Agenda voor.

Stemuitslag:
13 stemmen voor, 6 stemmen tegen

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor

Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): tegen
Warntjes, Astrid (Groenlinks): tegen
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): tegen
Rep, R. (PVV): tegen
Reurink, Judith (PVV): tegen
Tholen, Dorien (PVV): tegen
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

- Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders voor het treffen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
- De bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda en concretisering daarvan in meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, met dien verstande dat het subsidieplafond moet passen binnen de Rijksmiddelen die aan het openbaar lichaam beschikbaar worden gesteld.

15 Oprichting Stichting Waterketenbeheer Noord (bespreekpunt)

De raad wordt in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten over het voornemen van het college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord. Hiermee wordt de toekomstige borging van regionale waterketenprojecten organisatorisch geregeld.

Stemuitslag:
15 stemmen voor, 3 stemmen tegen

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks):

Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): tegen
Reurink, Judith (PVV): tegen
Tholen, Dorien (PVV): tegen
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

1. Kennis te nemen van de oprichting van de Stichting Waterketenbeheer Noord.
2. Geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken aan het college met betrekking tot het voornemen van ons college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord en de deelname daaraan door de gemeente Westerwolde

16 Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 (bespreekpunt)

Met de Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers perspectief krijgen op doorgroei- en vestigingsmogelijkheden binnen de gemeente en dat de ruimtelijke ontwikkeling daarvan strategisch wordt gestuurd. Dit draagt bij aan een gezonde economische toekomst voor de regio. Met de visie op bedrijventerreinen kan de omgevingsplanprocedure voor het te ontwikkelen bedrijventerrein aan de Nulweg in Ter Apel opgestart worden én is het tevens mogelijk om de overige bedrijventerreinen in Westerwolde (uitgezonderd van Bedrijvenpark Zuid-Groningen) kleinschalig uit te breiden.

Stemuitslag:
18 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks):
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor

Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:
De Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 vast te stellen.

17 TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen) (bespreekpunt)

Met het voorliggende voorstel wordt, door het vaststellen van het “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)”, planologisch de mogelijkheid gecreëerd om 23 woningen te kunnen realiseren in Sellingen.

Stemuitslag:
18 stemmen voor

Stemuitslag details:
Boonman, Annet (BBB): voor
Hemmen, Herma (BBB): voor
Heidekamp, Marjan (CDA): voor
Kuper, Harm Jan (CDA): voor
Lok, Seine (CDA): voor
Hoomoedt, Eize (D66): voor
Visscher, Marco (Focus op Westerwolde): voor
Koskamp, Ronald (Gemeentebelangen): voor
Luth, Giny (Gemeentebelangen): voor
Brekveld, Ruurd (Groenlinks): voor
Warntjes, Astrid (Groenlinks):
Duursma-Kooman, Evelien (PvdA): voor
Rep, R. (PVV): voor
Reurink, Judith (PVV): voor
Tholen, Dorien (PVV): voor
Eilert, Wim (Samen voor Westerwolde): voor
Potze, Wietze (Samen voor Westerwolde): voor
van Dam, Roelof (Samen voor Westerwolde): voor
Schreuder, Sonja (Westerwolde Lokaal): voor

Besluit:

1. Het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)” met planidentificatienummer NL.IMRO.1950.TO2508-vs01 met het bijbehorend beeldkwaliteitsplan ongewijzigd vast te stellen.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen, omdat de kosten anderszins zijn verzekerd.

18 Sluiting

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-1-opening niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1371
Extern Zaak ID	Z/26/302808
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	2
Titel	Benoeming plv. commissieleden
Organisatieonderdeel	Griffie

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Besluit
De heren T. Nicolaas en H. Kuil zijn tot plaatsvervangende leden van de raadscommissie van Westerwolde benoemd.

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer: Z/26/302808/D-767011

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering:	n.v.t.	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :	Agendacommissie	Volgnummer :	2

Korte inhoud

De fractie van Samen voor Westerwolde heeft aangegeven plaatsvervangende leden van de raadscommissie te willen voordragen. De raad wordt voorgesteld om de betreffende plaatsvervangende leden van deze commissie te benoemen.

Onderwerp

Benoeming plaatsvervangende commissieleden.

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld de heren T. Nicolaas en H. Kuil tot plaatsvervangende leden van de raadscommissie van Westerwolde te benoemen.

Inleiding

In verband met het aantreden van een nieuwe raad dient er voorzien te worden in de benoeming van de plaatsvervangende leden van de raadscommissie Westerwolde. De fractie van Samen voor Westerwolde wil een vertegenwoordiging van plaatsvervangende commissieleden met kennis van diverse onderwerpen

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Voldoende bemensing van de raadscommissie Westerwolde zodat zij haar taken conform de Verordening op de raadscommissie Westerwolde kan uitvoeren.

Argumenten

De gemeenteraad kan commissies van advies in stellen als omschreven in artikel 82 Gemeentewet. Bij de instelling worden de taken, bevoegdheden, de samenstelling en werkwijze geregeld. Dit laatste is gebeurd bij raadsbesluit van 29 januari 2025 waarbij de Verordening op de raadscommissie Westerwolde laatstelijk is vastgesteld. In de verordening op de raadscommissie Westerwolde staat de benoemingswijze omschreven in artikel 3. In de raadscommissie kunnen behalve de leden van de raad ook niet-raadsleden worden benoemd tot lid van de commissie. Voor deze burgerleden (plaatsvervangende commissieleden) gelden dezelfde voorwaarden conform de Gemeentewet als voor de raadsleden. De plaatsvervangende leden worden, op voordracht van de fracties in de raad, benoemd. Het aantal te benoemen niet-raadsleden tot lid dan wel plaatsvervangend lid van de commissie, bedraagt per fractie maximaal één persoon meer dan de fractie aan raadsleden telt.

Financiën
De niet-raadsleden van de raadscommissie hebben recht op een presentievergoeding.

Aanpak en uitvoering
Voordracht
De fractie van Samen voor Westerwolde draagt de heren T. Nicolaas en H. Kuil voor als plaatsvervangend lid voor de raadscommissie van Westerwolde.

Onderzoek geloofsbrieven/eed en belofte
De niet-raadsleden dienen conform de verordening te voldoen aan dezelfde eisen die worden gesteld aan raadsleden, zoals die zijn opgenomen in de artikelen 10, 11, 12 en 13 van de Gemeentewet. Dat betekent dat uit uw raad een commissie onderzoek geloofsbrieven van drie leden moet worden benoemd die de geloofsbrieven van deze niet-raadsleden onderzoekt.
Daarna kan pas tot benoeming worden overgegaan. In onze gemeente is het ook gebruikelijk dat niet-raadsleden in handen van de voorzitter de eed of belofte afleggen.

Bijlagen
N.v.t.

Sellingen, 11 mei 2026

De agendacommissie,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Nummer 2

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van de agendacommissie d.d. 11 mei 2026;

gelet op artikel 82 Gemeentewet en artikel 3 van de Verordening op de raadscommissie Westerwolde zoals vastgesteld door de gemeenteraad van Westerwolde bij besluit van 29 januari 2025;

b e s l u i t :

de heren T. Nicolaas en H. Kuil tot plaatsvervangende leden van de raadscommissie Westerwolde te benoemen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-2-benoeming-plv. commissieleden niet opnemen in de bundel

Verslag Verkenner Gemeente Westerwolde 2026.

Inleiding

Op 24 maart 2026 bereikte mij via de fractie van Gemeentebelangen Westerwolde het verzoek te willen optreden als “verkenner” inzake de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen die op 18 maart j.l. werden gehouden. Deze verkiezingen lieten de volgende uitslag zien:

	Partij	Aantal stemmen	Aantal zetels
1	Gemeentebelangen	1969	4
2	Partij van de Arbeid (PvdA)	663	1
3	CDA	1626	3
4	Partij voor de Vrijheid (PVV)	1322	3
5	Groen Links	858	2
6	VVD	388	0
7	Samen voor Westerwolde	1737	4
8	D66	599	1
9	Westerwolde Lokaal	429	1
10	BBB	1112	2

Na het aanvaarden van deze opdracht heb ik een aantal gesprekken gevoerd. Met een afvaardiging van alle in de nieuwe raad vertegenwoordigde fracties heb ik gesproken over hun duiding van deze uitslag, de betekenis van de veranderde verhoudingen in de raad, mogelijke politieke combinaties, gewenste collegesamenstelling, het optimale aantal wethouders en de aard van de te maken coalitieafspraken. Ook werd alvast een eerste inventarisatie gedaan van belangrijke thema’s die in de informatiefase aan de orde zouden moeten komen. Oriënterend sprak ik over deze onderwerpen ook met de burgemeester, de gemeentesecretaris en de raadsgriffier.

Samenstelling van de coalitie en omvang beoogd college.

Hieronder geef ik een korte impressie van de opbrengsten uit de in eerste ronde gevoerde gesprekken per fractie voor zover het gaat over de gewenste samenstelling en de omvang van het nieuwe college.

De fractie van **Gemeentebelangen** pleit in de eerste gespreksronde voor het samenstellen van een college op basis van 3 partijen te weten Gemeentebelangen, Samen voor Westerwolde en het CDA. Daarbij bestaat een voorkeur voor een college bestaande uit 3 fulltime wethouders.

De fractie van **Samen voor Westerwolde** geeft de voorkeur aan voortzetting van de personele samenstelling van het college zoals dat tot nu toe heeft gewerkt. Dat betekent een samenwerking van 3 partijen te weten Gemeentebelangen, CDA en Samen voor Westerwolde. Daarbij bestaat de voorkeur om uit te gaan van 3 fulltime wethouders.

Ook de fractie van het **CDA** bepleit een samenwerking tussen Gemeentebelangen, Samen voor Westerwolde en het CDA. Het CDA is eveneens van mening dat het moet kunnen met 3 fulltime wethouders. Dat betekent wel dat er op een andere manier moet worden samengewerkt met de ambtelijke organisatie en met de raad, en dat vraagt daar nog wel een grote verandering.

De fractie van de **PVV** spreekt zich uit voor een college van 4 wethouders waarbij de PVV zich bereid verklaart om die vierde wethouderszetel parttime in te vullen. De fractie realiseert zich dat daarvoor bij de andere partijen “lef nodig is” gelet op de eigen positie die de PVV heeft ingenomen in het asieldossier. Maar tegelijkertijd geeft de PVV aan dat de fractie bereid is om op alle onderwerpen nadere afspraken te maken en dat daar ruimte is om te bewegen. De voorkeur gaat dus uit naar 4 wethouders, maar eventueel kan een college van 3 fulltime wethouders ook een acceptabele uitkomst zijn.

De fracties van **GroenLinks** en de **Partij van de Arbeid** hebben aangegeven gezamenlijk in deze onderhandelingen te willen optrekken. De voorkeur van deze fracties gaat uit naar een drie-partijen coalitie met drie fulltime wethouders. Daarbij wordt wel aangetekend dat het gewenst is om een wisseling van portefeuilles te bewerkstelligen Bovendien wordt geadviseerd om een wethouder te betrekken uit het noordelijk deel van de gemeente, gelet op de samenstelling van het huidige college, dat vooral afkomstig is uit het zuidelijk deel van de gemeente.

De **BBB**-fractie pleit voor de inzet van fulltime wethouders. Als het met drie wethouders kan is dat aanvaardbaar, maar de fractie wijst erop dat kortgeleden nog werd gepleit voor uitbreiding van de formatie van het huidige college. Gelet op de mogelijk toenemende werkzaamheden in de komende periode moet daar goed naar worden gekeken.

De fractie van **D66** pleit voor een collegesamenstelling waarmee gezocht wordt naar verbinding vanuit het midden van het politieke spectrum. Geadviseerd wordt te overwegen een vierde wethouder met een 0,5 formatieplaats aan het college toe te voegen. D66 is bereid die plaats in te vullen als deze partij daartoe wordt uitgenodigd.

De fractie van **Westerwolde Lokaal** spreekt een voorkeur uit voor een college van vier personen, drie fulltime en één parttime. De fractie geeft aan graag te willen deelnemen aan de coalitie op deze parttime zetel. De partij denkt een verbindende factor te kunnen zijn tussen de andere partijen die onderling veel strubbelingen kennen. Bovendien is deze partij goed gekend in het noordelijk deel van de gemeente.

Vrijwel alle fracties hebben in deze eerste gespreksronde gepleit voor een college met tenminste drie fulltime wethouders. Wanneer dat voor het gewenste politieke draagvlak noodzakelijk zou zijn pleiten enkele fracties voor uitbreiding van het college met een halve of hele fte wethouder. Deze fracties zouden desgewenst ook bereid zijn om deze extra formatie in te vullen. Ook is door een aantal fracties de mogelijkheid van gedoogsteun genoemd, maar die zou alleen als ultimum remedium overwogen moeten worden.

Eerste aanbeveling.

In de vergadering van de raad op 1 april j.l. heb ik mondeling een korte impressie gegeven van de eerste opbrengst van de gesprekken met alle fracties. Ik heb daarbij aangegeven dat de voorkeur op basis van deze gesprekken in eerste instantie zou moeten uitgaan naar een coalitie van tenminste drie partijen, t.w. Gemeentebelangen Westerwolde, Samen voor Westerwolde en het CDA. Dit zijn de partijen met de meeste stemmen en het zijn ook de partijen die, in de personen van de door hen naar voren geschoven kandidaat-wethouders, zorgen voor de meeste continuïteit binnen het college.

In tweede instantie

De drie genoemde fracties hebben onder mijn leiding In de afgelopen weken diverse malen vergaderd. Daarbij ging het over de omvang en de samenstelling van het nieuwe college en over een globale portefeuilleverdeling. Ook werd afgesproken hoe de inhoudelijke bespreking In de informatiefase zou kunnen worden vormgegeven met inbreng In de volgende fase van de niet-collegepartijen. Deze gesprekken gaven een voortvarende aanpak te zien en vonden in goede sfeer en harmonie plaats en er tekende zich In de eerste gesprekken een constructieve en vlotte overeenstemming af. Vanaf medio april bleek echter de eenheid van opvatting binnen een van de fracties, namelijk die van Gemeentebelangen, minder sterk dan eerder was aangenomen. Deze fractie is vervolgens uit elkaar gevallen, waarna twee leden samen een nieuwe fractie hebben

gevormd onder de naam Focus op Westerwolde. Ook met de twee leden van de nieuwe fractie is op hun verzoek een gesprek gevoerd, zoals dat in de eerste ronde met alle fracties is gedaan. Daarin hebben ze aangegeven bereid te zijn tot constructieve samenwerking binnen de raad. Desgewenst is de fractie ook bereid een kandidaat voor het wethouderschap te leveren, niet zijnde een van de twee fractieleden.

Ten gevolge van deze ontwikkelingen moest logischerwijs de conclusie worden getrokken dat de drie-partijen coalitie zoals eerder beoogd vanaf dat moment niet op voldoende steun kon rekenen. Daarom is besloten te onderzoeken of een coalitie van vier partijen wel tot het gewenste resultaat kan leiden en inmiddels werd de BBB-fractie bereid gevonden aan te sluiten bij de besprekingen. Hierover heb ik reeds mondeling mededeling gedaan in de vergadering van Uw raad van 22 april j.l.

Verlengde verkenning

Na 22 april j.l. is de verkenning voortgezet met de genoemde vier fracties. In een vijftal overleggen is gesproken over een groot aantal onderwerpen. Door het toetreden van een nieuwe onderhandelingspartner moest een aantal zaken daarbij meer fundamenteel worden besproken om over en weer verwachtingen en wensen op elkaar af te stemmen. Inhoudelijk is daarbij ruim aandacht besteed aan de persoonlijke verhoudingen en de beoogde samenwerking binnen het nieuwe college. Ook kwam een groot aantal onderwerpen aan de orde dat te maken heeft met de mogelijke portefeuilleverdeling en de onderlinge afbakening van beleidsterreinen. Thema's waren onder andere leefbaarheid, voorzieningen, bestuurscultuur, asiel, relatie met de dorpen en het platteland, etc.

Zonder vooruit te willen lopen op de nog komende onderhandelingen over het coalitieakkoord voor de nieuwe collegeperiode kan worden vastgesteld dat tussen de deelnemende fracties de inhoudelijke opvattingen over de verschillende onderwerpen in grote lijnen goed met elkaar overeenstemmen of tenminste parallel lopen.

Op 12 mei j.l. kon definitief overeenstemming worden geconstateerd over een concept-portefeuilleverdeling die t.z.t. in het nieuwe college kan worden geformaliseerd. Deze concept-portefeuilleverdeling is inmiddels gedeeld met de raad.
Ook werd een gezamenlijke conclusie getrokken over het proces dat moet leiden tot de totstandkoming van een coalitieakkoord, waarbij ook de fracties die niet in het college vertegenwoordigd zullen zijn hun inbreng kunnen leveren. Dat proces is inmiddels in gang gezet.

Advies van de verkenner.

Samenvattend adviseer ik de gemeenteraad het volgende:

1. De fracties van Gemeentebelangen Westerwolde, Samen voor Westerwolde, het CDA en de BBB worden in de gelegenheid gesteld de onderhandelingen te vervolgen over een coalitieakkoord, op basis van de overeengekomen samenstelling van het college en de afgesproken concept-portefeuilleverdeling. Resultaat daarvan zal een college met vier fulltime wethouders zijn.
2. Andere varianten voor een coalitie worden vooralsnog niet nader verkend.
3. De verdere onderhandelingen tussen de vier fracties worden begeleid door een informateur en ondersteund door de griffie en de ambtelijke organisatie.
4. Het coalitieakkoord krijgt het karakter van een collegeakkoord op hoofdlijnen. Daarbij krijgen de fracties die niet in het nieuwe college vertegenwoordigd zijn de gelegenheid in de ontwerpfase daarop invloed uit te oefenen en daartoe voorstellen te doen.
5. Het voorgenomen tijdpad is erop gericht in de vergadering van de raad op 17 juni a.s. de kennisneming van het coalitieakkoord en de installatie van de beoogde wethouders te kunnen agenderen.

Sellingen, 20 mei 2026,

Leendert Klaassen.

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-3-mededelingen voor raad en college niet opnemen in de bundel

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-4-vaststellen-agenda niet opnemen in de bundel

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-5 vragenronden-voor-raadsleden niet opnemen in de bundel

Verslag raadsvergadering gemeente Westerwolde

Details vergadering

Datum: 22 april 2026

Plaats: Raadzaal Sellingen

Voorzitter: Jaap Velema

Wnd. griffier: Onno Rijkens

Aanwezige raadsleden

Politieke partij	**Naam**
Gemeentebelangen	R. Koskamp
Samen voor Westerwolde	W. Potze, W.J. Eilert, R.A.L. ter Veen, R. van Dam
CDA	H.J. Kuper, M. Heidekamp-Prins, S. Lok
PVV	R.J.H.H. Rep, T.J. Tholen, J.B.P. Reurink
BBB	H.M. Hemmen, A. Boonman-van Lenning
GroenLinks	A.Warntjes, R. Brekveld
PvdA	E. Duursma-Kooman
Westerwolde Lokaal	S.H.H. Schreuder
Afwezige raadsleden	
Gemeentebelangen	F.J. Luth
Gemeentebelangen	M. Visscher
Gemeentebelangen	H.J.H. Geukes
D66	E. Hoomoedt

1. Opening
De voorzitter heet een ieder van harte welkom.

2. Installatie van het raadslid de heer R. Brekveld
De commissie onderzoek geloofsbrieven heeft op 31 maart 2026 de geloofsbrieven en verder bij de Kieswet gevorderde stukken, ingezonden door de heer Brekveld onderzocht en in orde bevonden. Gebleken is dat de benoemde aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet en geïnstalleerd kan worden.

De heer Brekveld legt de verklaring en belofte af.

Na een korte schorsing wordt de vergadering vervolgd.

3. (Mondelinge) rapportage van de heer Klaassen over voortgang coalitievorming
De heer **Klaassen** laat weten een korte impressie te hebben gegeven van de bezigheden van de verkenner en wat hij in de eerste ronde in de gesprekken met de fracties had opgehaald.

De eerste tussenrapportage bracht hij drie weken geleden uit in de vergadering van de raad. Hij had op dat moment de eerste verkennende gesprekken gevoerd met alle fracties. Daarbij ging het vooral om de duiding van de verkiezingsuitslag. Wie wil een rol spelen in de coalitievorming voor een nieuw college? Welke vorm moet worden gevonden voor een coalitieakkoord of een raadsakkoord? Wat zijn voor de fracties de belangrijkste onderwerpen die daarbij aan de orde moeten komen?

Op basis van die eerste ronde van gesprekken heeft hij geconcludeerd dat de voorkeur in eerste instantie uitgaat naar een coalitie van tenminste drie partijen, Gemeentebelangen Westerwolde, Samen voor Westerwolde en het CDA. De partijen met de meeste stemmen. Zij zorgen met hun kandidaat wethouders voor de meeste continuïteit binnen het nieuw te vormen college. Deze drie genoemde fracties hebben onder zijn leiding in de afgelopen weken vijf keer vergaderd. Daarbij ging het over de omvang en de samenstelling van het nieuwe college en over een globale portefeuilleverdeling.

Ook werd afgesproken hoe de inhoudelijke bespreking in de informatiefase zou kunnen worden vormgegeven met inbreng in een volgende fase van de niet-collegepartijen. Deze gesprekken lieten aanvankelijk een voortvarende aanpak zien en vonden in goede sfeer en harmonie plaats. Er tekende zich in de eerste gesprekken een constructieve en vlotte overeenstemming af.

Vanaf vorige week bleek de eenheid van opvatting binnen een van de fracties, Gemeentebelangen, minder sterk dan eerder was aangenomen. De heer Koskamp heeft daar natuurlijk al het een en ander over gezegd (zie agendapunt 3 – mededelingen). Dat heeft er voor deze verkenningsfase in ieder geval toe geleid dat de conclusie moet worden getrokken dat een driepartijencoalitie, zoals eerder beoogd, op dit moment niet op voldoende stabiliteit en ook niet op voldoende draagvlak voor een vierjarige collegeperiode kan rekenen. Daarom is besloten te gaan onderzoeken of een coalitie van vier partijen wel tot het gewenste resultaat kan leiden. Inmiddels heeft hij, na daarover het advies te hebben ingewonden van de drie fracties die aan tafel zaten, aan de fractievoorzitter van de BBB gevraagd of zij bereid is aan te sluiten bij de besprekingen.

Zij heeft daarop positief gereageerd en de gesprekken zullen de komende dagen in deze bredere samenstelling worden vervolgd. Dat betekent feitelijk, dat er sprake is van een verlengde verkenning. Aan de informatiefase zijn we dus nog niet toe. De gesprekken over de inhoudelijke thema's die waren gepland voor de informatiefase worden dus voorlopig vooruitgeschoven in afwachting van een definitief resultaat van deze verkenning waar we nu mee verder gaan.

Hij laat weten via de griffie vorige week een aantal schriftelijke vragen te hebben ontvangen van de zes fracties die niet aan de gesprekken deelnemen. Die vragen gingen vooral over deze informatiefase en de mogelijke betrokkenheid van de fracties bij de inhoud van het coalitieakkoord. Het is om begrijpelijke redenen, dat zult u nu in ieder geval begrijpen, nu nog te vroeg om daarop te antwoorden, daarvoor moet eerst die eerste fase worden afgerond. Dat komt aan de orde in een volgend stadium. Geprobeerd wordt dit in een toch behoorlijk tempo verder te vervolgen. De eerste afspraak daarover is vastgelegd en gaat deze week nog gebeuren.

4. Mededelingen voor raad en college
De **voorzitter** noemt de afwezigen.

De heer **Koskamp** (Gemeentebelangen) laat weten dat voor Gemeentebelangen Westerwolde onderling vertrouwen, zorgvuldige besluitvorming en gezamenlijke verantwoordelijkheid essentieel zijn. Helaas is in de afgelopen periode deze basis onvoldoende aanwezig gebleken. Door verschil van inzicht is een vertrouwensbreuk ontstaan. Dit heeft ertoe geleid dat de huidige fractie, met vier geïnstalleerd, halveert. Dat dit gevolgen zal hebben voor de vorming van een eventuele coalitie mag duidelijk zijn. Gemeentebelangen heeft de verkenner, de heer Klaassen op de hoogte gebracht van deze ontwikkeling. Gemeentebelangen blijft als partij en als fractie onverminderd inzetten voor deze gemeente en haar inwoners. Gemeentebelangen hoopt op een constructieve en vruchtbare raadsperiode die voor ons ligt.

5. Vaststellen agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vragenronde voor raadsleden

Mevrouw **Hemmen** (BBB) geeft aan dat er een informatiebijeenkomst is geweest op 14 april jl. over de wolf in en rondom Sellingen. Zij heeft die bijeenkomst bijgewoond en gezien dat ongelooflijk veel inwoners zorgen hebben over de bewegingen van de wolf in deze regio. Een inwoner heeft die zorgen ook schriftelijk aan ons toegelicht. Er waren voor en tegenstanders van de wolf.
Er was geen vertegenwoordiging vanuit het college bij deze bijeenkomst.
Natuurlijk is het zo dat dit een provinciale verantwoordelijkheid is. Beheren van de wolf valt gewoon onder de bevoegdheid van de provincie. Maar er zitten 150 inwoners in de zaal die oprecht bezorgd zijn.
Ze vindt het op zijn minst terecht dat daar iemand van het college aanwezig is.
Waarom heeft dit college ervoor gekozen om daar niet bij aanwezig te zijn? En hoe ziet het college ook haar eigen rol ten opzichte van de provinciale verantwoordelijkheid?
Er is ook een meldpunt wolf Sellingen opgericht. Ze is heel benieuwd hoeveel meldingen er zijn binnengekomen. Wat voor meldingen zijn dat? En zijn die ook doorgegeven aan de provincie en BIJ12? Wat wordt of wat is daarmee gedaan?
Een groot deel van die bijeenkomst ging ook over de wolvenrasters aanleggen. Daar wordt subsidie voor gegeven door de provincie. Nu blijkt dat die subsidiemiddelen nagenoeg op zijn en nieuwe aanvragen niet meer worden gehonoreerd.
Ook dat is geen verantwoordelijkheid van de gemeente. Toch vraagt ze het college hoe zij richting de provincie hier aandacht voor kunnen vragen.
De informatie naar inwoners toe over veiligheid en over leefbaarheid. Hoe gaat het college inwoners ondersteunen, actief, om goed geïnformeerd te zijn. Ook dit bleek een grote behoefte van de inwoners.
Er zijn nu twee formele meldpunten en dat is ons eigen meldpunt, die is tijdelijk tot eind april. Waarom is die tijdelijk. Is het niet verstandig om die gewoon te laten bestaan en uit te breiden naar wolven meldpunt Westerwolde. BIJ12is het formele meldpunt. De laatste geregistreerde melding uit Westerwolde dateert van 16 maart 2025. Weten mensen überhaupt wel hoe zij die meldingen bij BIJ12 moeten doen. Kunnen we het doen van meldingen niet veel makkelijker maken. Ook voor mensen die niet digitaal vaardig zijn.
Alles gaat via de website. Kunnen we die meldstructuur wat vereenvoudigen.

De **voorzitter** antwoordt dat, met betrekking tot de positie van de gemeente bij de wolf, het inderdaad zo is dat er geen verantwoordelijkheid ligt bij het college. Er ligt nog wel een verantwoordelijkheid bij de burgemeester, daar waar het gaat om een acute bedreiging. Dan kan de burgemeester opdracht geven tot een afschot. Voor het overige gaat het hier om natuurbeheer. En dat is een nadrukkelijke verantwoordelijkheid van de provincie.
Dat maakt nog niet dat het college bij signalen die binnenkomen over zorgen over de wolf dat wij niets doen. Enige tijd geleden zijn er drie incidenten geweest waarbij schapen zijn gedood en geiten. Dat was voor de gemeente aanleiding om met de herders in gesprek te gaan samen met Staatsbosbeheer. En we hebben onszelf daarna ook uitgenodigd bij de gedeputeerde op het provinciehuis. Dat is op initiatief van de gemeente gebeurd die tafel te organiseren. Dat is een goed overleg geweest.
Het is belangrijk dat je elkaar vasthoudt, de herders ook goed faciliteert.
Dat was absoluut ook de insteek vanuit de provincie. Inmiddels is beleid vastgesteld middels het Wolvenplan 2025.
De zorgen vanuit Plaatselijk Belang Sellingen hebben we doorgegeven aan de provincie. Ook is er bij de provincie op aangedrongen aan te geven wanneer de provincie informatie gaat verstrekken over de betekenis van de wolf in de provincie Groningen.
Omdat er in Groningen nog maar weinig meldingen waren in zijn geheel ligt de urgentie minder hoog dan in Friesland en Drenthe. De provincie was wel wat laat maar had wel het voornemen met een wolvenplan te komen en daarbij ook middelen ter beschikking te stellen. Daar is ook, naar tevredenheid van de herders, op een goede manier inhoud aan gegeven. Inmiddels is de provincie ook weer wat verder met het wolvenplan.
Er kwamen signalen binnen van een wolf bij het kinderbos. Dat was aanleiding direct contact p te laten nemen met de provincie. Daar werd aangegeven dat er geen meldingen bekend waren. Vervolgens kwam een melding van een bijtincident en dat de wolf bij honden in de buurt kwam. Ik heb contact opgenomen met gedeputeerde. Dit is een emotioneel beladen onderwerp. Hier moet je wel op een andere manier met elkaar over in gesprek. Dat heeft ertoe geleid dat de provincie zijn rol heeft gepakt.
Als gemeente hebben wij de provincie gefaciliteerd in een bijeenkomst. De voorzitter had het voornemen bij de bijeenkomst aan te schuiven maar werd verhinderd. Er waren wel mensen van de gemeente aanwezig.
Hij heeft een volledig verslag gekregen. Uit die bijeenkomst bleek wederom dat de provincie alleen maar iets kan doen als er voldoende meldingen zijn.

Daar is een inmiddels breder bekend meldingspunt voor. Mensen kunnen zich ook bij de gemeente melden. Digitaal maar men kan het ook doorgeven bij de balie of telefonisch.
De voorzitter kan nog geen tussenstand geven maar zegt toe bij de volgende raadsvergadering een tussenstand door te geven.
Plaatselijk Belang Sellingen stellen hun blad beschikbaar om informatie te delen.
Dat het budget op is was de voorzitter niet bekend. Hij gaat – gelet op de gesprekken met de gedeputeerde – er vanuit dat er weer verruiming van het budget komt. Hij gaat navraag doen.

Mevrouw **Warntjes** (GroenLinks) heeft ook een vraag betreffende de wolf. Ook zij was bij de bijeenkomst. Wat opviel was inderdaad de angst. Of die nou terecht is of niet terecht, dat is een hele andere discussie. Maar de angst is er wel. Wat zijn de vervolgstappen vanuit de gemeente om die angst te reduceren?

De **voorzitter** denkt dat in de discussie helpt dat er gedegen informatie met elkaar wordt gedeeld. En dat dat ook de rol is van de gemeente. Eindverantwoordelijkheid ligt nadrukkelijk bij de provincie.
De signalen vanuit onze samenleving brengen wij bij de provincie onder de aandacht.
Het begint met gedeelde informatie met de hoop dat de informatie vertrouwd wordt. Bij de bijeenkomst waren onze communicatieadviseur als ook een medewerker openbare orde en veiligheid aanwezig. Zij gaven aan dat er wel een basis van gezamenlijke kennis was. Er was niet een eindantwoord.

Mevrouw **Warntjes** reageert dat haar opviel dat er een appgroep werd opgestart om elkaar te informeren. Dat was gebaseerd op angst om controle te kunnen krijgen op waar is de wolf. Ze had niet het idee dat iedereen nu duidelijk had wat kunnen en wat moeten we doen.

De **voorzitter** geeft aan nog een keer een herhaling te kunnen doen. Niet bij één keer laten maar op een later moment nog eens opnieuw. Zeker als er meerdere meldingen zijn. Hij hecht er waarde aan dat er ook echt meldingen worden gedaan vanwege spontane waarneming.
Het zou heel onjuist zijn om op de wolf te gaan jagen, om een foto te kunnen maken. Dat zou juist weer een verstorend beeld geven, want dan kun je niet goed monitoren.
Wolven zijn per definitie niet onbekend. Elke wolf heeft een nummer. Dus er is veel kennis aanwezig.
De toegevoegde waarde moet wel vanuit de samenleving komen. Wanneer wolven zich atypisch gedragen kan dat een moment zijn waarop je scherper moet zijn, dat kan eventuele gevolgacties met zich meebrengen. Wel in die volgorde. Anders is er geen wettelijke basis om hier überhaupt iets mee te doen.
Het college ziet heel nadrukkelijk haar rol als schakel in de informatievoorziening. En als verlengstuk van de provincie in deze.

Mevrouw **Boonman** (BBB) geeft aan een aantal vragen te hebben over een onderwerp dat al eerder aan bod is geweest. Dit door middel van een motie ingebracht door mevrouw Hemmen, voormalig lijst Hemmen, en die is toen verworpen. Aangezien heel veel aanwonenden en gebruikers dit een belangrijk onderwerp vinden en de impact heel groot is qua woongenot kom ik hier nogmaals op terug.
Naar aanleiding van een melding van een inwoner van Bellingwolde over de slechte staat van de Hoofdweg via de BuitenBeter app, en de vele reacties van aanwonenden en gebruikers die aangeven dat de gemeente hierin tekortschiet, heeft de fractie BBB Westerwolde de volgende vragen.
1. Hoeveel klachten en/of vormen van correspondentie over de staat van de Hoofdweg zijn in de afgelopen jaren bij de gemeente binnengekomen?
2. Op welke wijze heeft de gemeente deze klachten en/of correspondentie behandeld en afgehandeld?
3. Heeft het college zelf actie ondernomen, of is zij bereid actie te ondernemen, om de impact van de slechte staat van de Hoofdweg en de ervaren overlast voor aanwonenden in kaart te brengen?

Wethouder **Van der Goot** antwoordt:
1. Sinds 2018 zijn circa 40 meldingen gemaakt over de onderhoudsstaat van de Hoofdweg via de Binnen Beter App. Ook buiten de app om, daar is ook op geacteerd.
2. Vaak is ter plekke met de melder gekeken. Er zijn herstelwerkzaamheden verricht door de buitendienst of aannemer. Ook is een aantal meldingen nog in behandeling.
3. Dit jaar gaan we plaatselijke herstelwerkzaamheden doen aan het straatwerk van de Hoofdweg in Bellingwolde. We kijken samen met de werkzaamheden aan het riool en verkeer remmende maatregelen naar een brede aanpak van de Hoofdweg.

De klachten gaan meer over het geluid dan over de snelheid. Het geluid wordt voor een groot deel ook veroorzaakt door zwaar landbouwverkeer is mij medegedeeld. Aan groot verkeer kunnen we niets veranderen.
We kunnen natuurlijk allerlei snelheid remmende maatregelen nemen maar of dat zo wenselijk is is maar de vraag. We gaan er wel naar kijken, daar waar het kan zullen we het niet nalaten. Of het afdoende is heeft de wethouders zijn twijfels.

Mevrouw **Boonman** (BBB) reageert dat de wethouder spreekt over geluid van landbouwverkeer. Ze woont zelf ook aan deze weg en denkt dat het geluid vooral veroorzaakt wordt door het slechte wegdek. Waardoor kiepers achter trekkers abnormaal veel lawaai maken. Ze denkt dat dat niet de goede constatering is dat het van het voertuig zelf komt maar dat het te maken heeft door de slechte weg.

7. Vaststellen verslagen raadsvergaderingen 31 maart 2026 en 1 april 2026
De verslagen van 31 maart 2026 en 1 april 2026 worden ongewijzigd vastgesteld.

8. Bemensing raadscommissie Westerwolde
De raad besluit op voorstel van de voorzitter voor het onderzoek van de geloofsbrieven de volgende commissie samen te stellen: mevrouw Hemmen (BBB) (voorzitter), mevrouw A. Warntjes (GroenLinks) en de heer Van Dam (Samen voor Westerwolde).

SCHORSING

De **voorzitter** vraagt mevrouw Hemmen als voorzitter van de commissie de raad te rapporteren.
Mevrouw **Hemmen** (voorzitter) laat weten dat:
De commissie uit de raad van de gemeente Westerwolde, in wier handen werden gesteld de geloofsbrief en verder bij de Kieswet gevorderde stukken, ingezonden door de te benoemen plv. commissieleden, rapporteert de raad van de gemeente Westerwolde, dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde bevonden.
Gebleken is dat de benoemden aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoen.

De commissie adviseert tot benoeming van de plaatsvervangende commissieleden van de raadscommissie van de gemeente Westerwolde.

Er wordt overgegaan tot de installatie van de plv. commissieleden.

De volgende plaatsvervangende leden leggen de eed af:
De heer J. van Meekeren (CDA)
De heer J.E. Tammes (CDA)
De heer J. Wubs (CDA)
De heer J.J. van der Woude (BBB)
De heer J. Folkers (BBB)

De volgende plaatsvervangende leden leggen de verklaring en belofte af:
Mevrouw S.J. Water (CDA)
De heer N. Groenewolt (PVV)
Mevrouw I. van den Bos (GroenLinks)
De heer H.J. Kriek (GroenLinks)
De heer N. Falke (GroenLinks)
Mevrouw D. Gruben-Abbas (PvdA)
Mevrouw E. Tanke (PvdA)
De heer H.J. Meijer (D66)
De heer R. Gomersbach (D66)
De heer J. Sweertman (Westerwolde Lokaal)
De heer M.B. Brugma (Westerwolde Lokaal)

9. Sluiting

De **voorzitter** dankt voor de aandacht en sluit de vergadering.

Vastgesteld in de raadsvergadering van 20 mei 2026.

Ondertekening,

Onno Rijkens
Wnd. raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-6-vaststellen-verslag niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1369
Extern Zaak ID	Z/26/290507
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	7
Titel	Ingekomen stukken
Organisatieonderdeel	Griffie

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Besluit
De ingekomen stukken worden op de voorgestelde wijze afgehandeld.

Zaaknummer: Z/26/290507/D-749209

Raadsvoorstel

Datum agendacommissie :	15 april 2026	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :		Volgnummer :	7

Korte inhoud
Dit voorstel betreft de afdoening van de ingekomen stukken gericht aan de raad. Het is conform het Reglement van Orde een taak van de agendacommissie een voorstel te doen aan de raad over de afdoening van deze stukken.

Onderwerp
Ingekomen stukken week 13 en 14 2026.

Voorgesteld besluit
Uw raad wordt voorgesteld de ingekomen stukken conform het afdoeningsvoorstel van de agendacommissie af te handelen.

Inleiding
Conform het Reglement van orde, art. 24 stelt de raad op voorstel van de Agendacommissie de afdoening van de ingekomen stukken vast.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?
Afhandeling van de ingekomen stukken.

Argumenten
Het voorstel sluit aan bij het Reglement van Orde.

Kanttekeningen
Geen

Alternatieven
Geen

Financiën
Geen financiële gevolgen.

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling van de wijze van afdoening van de ingekomen stukken worden de stukken conform afgehandeld. De lijst van ingekomen stukken wordt op de website geplaatst. Inwoners kunnen de ingekomen stukken bij de griffie opvragen via griffie@westerwolde.nl.

Bijlagen

Geen

Sellingen, 15 april 2026.

Namens de agendacommissie,

Onno Rijkens	Jaap Velema
waarnemend raadsgriffier	voorzitter

Nummer 7.

De raad van de gemeente Westerwolde;

Op voorstel van de agendacommissie d.d. 15 april 2026;

b e s l u i t :

de volgende ingekomen stukken conform het afdoeningsvoorstel van de agendacommissie af te handelen:

Nummer	Datum	Afzender	Onderwerp	Afdoeningsvoorstel Agendacommissie
01	20-03-2026	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Direct bruikbaar document voor uw coalitieakkoord: 5 speerpunten voor circulair bouwen	V.k.a.
02	24-03-2026	Weekmail B.V.	Weekmail Westerwolde 2026-13	V.k.a.
03	24-03-2026	Natuur & Milieu	Inbreng coalitieakkoord en oppositieagenda	V.k.a.
04	24-03-2026	SIR communicatie & participatie	SIR Nieuwsbrief	V.k.a.
05	24-03-2026	Stichting Kennisalliantie Bedrijventerreinen Nederland (SKBN)	Toekomstbestendige werklocaties als fundament onder brede welvaart	V.k.a.
06	24-03-2026	Veilig Verkeer Nederland (VVN)	Oproep Veilig Verkeer Nederland voor formerende partijen	V.k.a.
07	25-03-2026	Burger	Reactivering van spoorlijnen de Duitse werkwijze	V.k.a.
08	24-03-2026	VNG	Aanbevelingen Brede aanpak jeugd voor de gemeentelijke formatietafel	V.k.a.
09	25-03-2026	Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid	Oproep voor nieuw gekozen raadsleden: Een tegen eenzaamheid	V.k.a.
10	25-03-2026	VNG/LOGA	Ledenbrief VNG 26/007 Inwerkingtreding RVU regeling zware beroepen	V.k.a.; ter afdoening aan het college
11	26-03-2026	GGD Groningen	Ontwerpbegroting 2027 en 1e wijziging begroting 2026	Ter afdoening aan het college; komt terug in de raad
12	26-03-2026	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	Nieuwsbrief	V.k.a.
13	27-03-2026	Aanbestedingsinstituut Mobiliteit	Robin rekent op u. Blijft zorgvervoer straks nog vanzelfsprekend?	V.k.a.

Nummer	Datum	Afzender	Onderwerp	Afdoeningsvoorstel Agendacommissie
14	27-03-2026	VNG	Raadsledennieuwsbrief	V.k.a.
15	27-03-2026	Omgevingsdienst Groningen	Aanbieding ontwerpbegroting 2027, begrotingswijziging 2026 en Kadernota 2027	Ter afdoening aan het college; komt terug in de raad
16	29-03-2026	Tussen Rechts en Links	Tussen Rechts en Links, stand van zaken	V.k.a.
17	24-03-2026	College B. en W. Westerwolde	Behandeling Groningenwet in Tweede Kamer	V.k.a. (geplaatst in Ibabs overzichten/actieve informatie college B en W)
18	24-03-2026	College B. en W. Westerwolde	Beantwoording S-2026-03 Bomen en beplantingsplan Bovenlanden Blijham	V.k.a. (geplaatst in Ibabs overzichten/schriftelijke vragen)
19	10-03-2026	College B. en W. Westerwolde	Memo Lokale activiteiten op gebied van bemoeizorg	V.k.a. (geplaatst in Ibabs overzichten/actieve informatie college B en W); ter bespreking werkgroep Sociaal Domein
20	24-03-2026	Burgers	Handhaving Permanente Bewoning op Villapark Weddermeer	V.k.a.; ter afdoening aan het college; kopie reactiebrief naar raad
21	25-03-2026	Roos Onroerend Goed Beheer B.V. Doorschodt Holding bv	Waarom niet betrokken bij bestemmingsplan voor nieuwe zandwinactiviteit	V.k.a.; ter afdoening aan het college
22	25-03-2026	FNV Young & United	Oplossen wooncrisis voor jongeren door investeren van gemeente in eerlijker woonklimaat	V.k.a.; ter afdoening aan het college
23	30-03-2026	Commissie Openbaar Onderwijs Westerwolde (OOW)	Vastgesteld verslag commissie OOW 9 februari 2026	V.k.a.
24	30-03-2026	SVDC Advies in crisisbeheersing	Seminar crisisbeheersing 24 juni 2026 en overige activiteiten	V.k.a.
25	30-03-2026	ANWB	Input ANWB n.a.v. raadsverkiezingen 2026	V.k.a.
26	30-03-2026	NRP	Brief NRP en Natuur en Milieu inzake beter benutten van de bestaande bouw	V.k.a.
27	30-03-2026	VNG	Ledenbrief VNG 26/008 Steun voor brief van minister van Asiel en Migratie	V.k.a.; ter afdoening aan het college
28	31-03-2026	Weekmail B.V.	Weekmail Westerwolde 2026-14	V.k.a.

Nummer	Datum	Afzender	Onderwerp	Afdoeningsvoorstel Agendacommissie
29	31-03-2026	De Politieke School	De Politieke Schoolkrant	V.k.a.
30	31-03-2026	Koepel Artsen Maatschappij + Gezondheid	Een gezonde gemeente begint bij uw keuzes in het coalitieakkoord	V.k.a.
31	31-03-2026	Stichting ERM Samen voor Restauratiekwaliteit	Erfgoedbehoud stimuleren	V.k.a.
32	31-03-2026	Lokaal Actienetwerk	Suïcidepreventie aan formerende partijen	V.k.a.
33	31-03-2026	Innovatie Veenkoloniën	Nieuwsbrief	V.k.a.
34	31-03-2026	Seniorencoalitie	Seniorencoalitie en Tipgids Seniorvriendelijke Gemeente	V.k.a.
35	01-04-2026	NOC*NSF	Felicitatiebrief gemeenteraadsleden namens de sportsector	V.k.a.
36	02-04-2026	Stuurgroep Economische Agenda (Nij Begun)	GR Perspectief Groningen en Noord Drenthe	Komt terug in de raad
37	01-04-2026	Open State Foundation	Brief inzake gemeentelijk lobbyregister	V.k.a.
38	01-05-2026	Voetbalvereniging Westerwolde	Nieuwsbrief	V.k.a.
39	02-04-2026	A&O Fonds Gemeenten	Brief A&O Fonds De verschilmakers	V.k.a.
40	02-04-2026	ChildFriendlyCities	Brief Unicef Nederland m.b.t. kinderrechten in de gemeente	V.k.a.
41	02-04-2026	Platform31	Nieuwsbrief	V.k.a.
42	06-04-2026	Mensen met Dementie Groningen	Nieuwsbrief	V.k.a.
43	06-04-2026	Stichting Belangenbehartiging Arbeidsmigratie	Informatie over grootschalige shortstay-huisvesting	V.k.a.
44	07-04-2026	Weekmail B.V.	Weekmail Westerwolde 2026-15	V.k.a.
45	26-03-2026	Publiek Vervoer Groningen	Kaderbrief, Jaarverslag, Begrotingswijziging 2026 en Ontwerpmeerjarenbegroting 2027-2030	Ter afdoening aan het college; komt terug in de raad
46	02-04-2026	Raad voor het Openbaar Bestuur	ROB-advies Herverdeling Gemeentefonds 2027	V.k.a.; ter afdoening aan het college
47	02-04-2026	Longfonds	Inbreng Longfonds voor collegeakkoord	V.k.a.
48	02-04-2026	Nederlandse Akkerbouw Vakbond	Input Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) t.b.v. formatieprocessen gemeenten	V.k.a.

Nummer	Datum	Afzender	Onderwerp	Afdoeningsvoorstel Agendacommissie
49	07-04-2026	Communicatie gemeente Westerwolde	Informatieve bijeenkomst over de wolf in Sellingen d.d. 14 april 2026	V.k.a.
50	07-04-2026	Nederlandse Kenniscentra NKGS	Informatie voor de gemeenteraad vanuit de Nederlandse Kenniscentra voor Gezondheid en Samenleving	
51	05-04-2026	Raadsgriffier gemeente Eemsdelta	Uitnodiging technische informatiesessie Economische Agenda 14 april 2026	V.k.a.
52	03-04-2026	Hersenstichting	Inbreng Hersenstichting coalitieonderhandelingen	V.k.a.
53	07-04-2026	Wethouder W. Potze	Informatiebrief evaluatie en voortgang Toekomstscenario	V.k.a.; geplaatst in Ibabs (overzichten/actieve informatie college B. en W.)

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend griffier

Jaap Velema
voorzitter

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-7-ingekomen-stukken niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1370
Extern Zaak ID	Z/26/290871
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	8
Titel	Afdoeningsvoorstellen toezeggingen, moties, inlichtingen en schriftelijke vragen
Organisatieonderdeel	Griffie

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Besluit
De afdoeningsvoorstellen worden op de voorgestelde wijze afgehandeld.

Zaaknummer: Z/26/290871/D-749261

Raadsvoorstel

Datum agendacommissie	: 15 april 2026	Datum raadsvergadering	: 20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Volgnummer	: 8

Korte inhoud
De Lange Termijn Agenda van de raad (LTA) is een instrument van de raad en is opgenomen in het raadsinformatiesysteem Ibabs. In de LTA worden de te bespreken onderwerpen in de raad vermeld. Daarnaast worden in separate overzichten de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen geplaatst. Vanuit het college of de organisatie wordt een voorstel tot afdoening van de toezeggingen, moties en schriftelijke vragen/inlichtingen gedaan, onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.

Onderwerp
Afdoeningsvoorstellen toezeggingen, moties, inlichtingen en schriftelijke vragen.

Voorgesteld besluit
Uw raad wordt voorgesteld akkoord te gaan met de afdoeningsvoorstellen.

Inleiding
Vanuit het college of organisatie zijn toezeggingen, moties, inlichtingen of schriftelijke vragen beantwoord/uitgevoerd. Onderstaand overzicht met afdoeningsvoorstellen is besproken in de agendacommissie. De agendacommissie heeft ingestemd met de voorgestelde afdoening en stelt uw raad voor hier ook mee akkoord te gaan.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?
Na besluitvorming in de raad worden de overzichten in Ibabs bijgewerkt en de betreffende toezeggingen, moties, inlichtingen of schriftelijke vragen afgedaan.

Argumenten
Geen

Kanttekeningen
Geen

Alternatieven
Indien niet akkoord wordt gegaan met afdoening wordt betreffende toezegging, motie, inlichtingen of schriftelijke vraag (nog) niet afgedaan en opnieuw behandeld door het college of de organisatie.

Financiën
Er zijn geen financiële gevolgen.

Aanpak en uitvoering
Na besluitvorming worden de toezeggingen, moties, inlichtingen en schriftelijke vragen als afgedaan vermeld in de overzichten.

Bijlagen
Geen.

Sellingen, 15 april 2026

Namens de agendacommissie,

Onno Rijkens	Jaap Velema
waarnemend raadsgriffier	voorzitter

Nummer 8.

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelet op het voorstel van de agendacommissie d.d. 15 april 2026, de griffie;

b e s l u i t :

akkoord te gaan met de afdoeningsvoorstellen:

Nummer	Omschrijving	Wijze van afdoening	Afdoeningsvoorstel Agendacommissie
T 2025-53	Ontwikkelingen Ter Apel	Er is antwoord gegeven op de toezegging.	V.k.a.
T 2026-05	Geitenhouderijen	Er is antwoord gegeven op de toezegging.	V.k.a.
S 2025-10	Toewijzingen huurwoningen Acantus	De schriftelijke vragen van Gemeentebelangen zijn beantwoord.	V.k.a.
S 2026-01	Publiceren collegebesluiten op website	De schriftelijke vragen van Ecologisch Alternatief zijn beantwoord.	V.k.a.
S 2026-03	Bomen en beplanting Bovenlanden Blijham	De schriftelijke vragen van de PvdA zijn beantwoord.	V.k.a.
M 2025-13	Aanstellen vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders	Met Zorgbelang Groningen heeft de gemeente afspraken gemaakt om een goede invulling aan motie “aanstellen vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders” te geven.	Bespreken in raad 20 mei 2026

Uitleg afkortingen:
T = toezegging, I = inlichtingen, M = motie, S = schriftelijke vragen

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

LIJST HEMMEN
Gemeente Westerwolde

PvdA

GROEN LINKS
WESTERWOLDE

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE

Aanstellen van een vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders

De raad van de gemeente Westerwolde, in vergadering bijeen op 12 november 2025, gelezen het rapport ‘Niet gehoord en niet gezien’ van het Meldpunt Jeugdbescherming Noord

Constaterende dat:

- jeugdigen en ouders binnen de jeugdbescherming zich vaak niet gehoord of gezien voelen;
- het rapport melding maakt van structurele knelpunten zoals gebrek aan communicatie, wisselende gezinsvoogden en onvoldoende waarheidsvinding;
- betrokkenen aangeven behoefte te hebben aan een laagdrempelig, onafhankelijk aanspreekpunt.

Overwegende dat:

- een vertrouwenspersoon kan bijdragen aan het herstel van vertrouwen tussen gezinnen en instanties;
- vroegtijdige signalering van problemen escalatie kan voorkomen;
- het essentieel is dat jeugdigen en ouders zich veilig en serieus genomen voelen binnen het jeugddomein.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke wijze een onafhankelijke vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders binnen het sociaal domein van Westerwolde kan worden ingericht;
- hierbij ervaringsdeskundigen, jongeren, ouders en relevante partners te betrekken;
- de raad hierover vóór 1 maart 2026 te informeren en een voorstel tot uitvoering voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Herma Hemmen Fractie Lijst Hemmen

René Kriek Fractie GroenLinks

Sander Keizer Fractie PvdA

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Aan de raad van de gemeente Westerwolde
Dorpstraat 14
9550 AA SELLINGEN

datum: 17-02-2026
ons kenmerk: Z/25/262675/D-710605
doorkiesnummer: 0599 32 02 20
onderwerp: B1490 motie aanstellen van een vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders

Geachte heer/mevrouw,

In uw raadsvergadering van 12 november 2025 heeft u het college verzocht te onderzoeken op welke wijze een onafhankelijke vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders binnen het sociaal domein van Westerwolde kan worden ingericht en de gemeenteraad hierover in maart 2026 te informeren en een voorstel tot uitvoering voor te leggen.

Naar aanleiding van alle onrust rond de situatie bij JB Noord, kunnen wij dit verzoek goed begrijpen. Wij hebben onderzocht welke mogelijkheden er tot invulling van de functie van vertrouwenspersoon zijn. In onze zoektocht zijn we uitgekomen bij Zorgbelang Groningen. Zorgbelang geeft reeds invulling aan deze functie, waarbij accentverschillen bespreekbaar zijn. Hierover zijn we met Zorgbelang in gesprek.

We vertrouwen er op met de afspraken met Zorgbelang een goede invulling aan uw motie te geven.

Onafhankelijk
Zorgbelang behartigt in de provincie Groningen de belangen op het gebied van gezondheid, welzijn en zorg. Wij vinden onafhankelijkheid van een vertrouwenspersoon uiterst belangrijk. Zorgbelang wordt gesubsidieerd door provincie Groningen en is daarmee onafhankelijk. Zorgbelang werkt samen met gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en kennisinstellingen.

Vertrouwenspersoon Jeugdhulp
Zorgbelang voert in de provincies Drenthe, Friesland of Groningen reeds een aantal jaren de functie vertrouwenspersonen Jeugdhulp uit. De vertrouwenspersonen zijn er voor kinderen en jongeren, maar óók voor ouders en andere verzorgers.

Wat kan de vertrouwenspersoon jeugdhulp betekenen?
- luistert als de inwoner ergens mee zit;
- geeft informatie over hoe jeugdhulp werkt en wat rechten en plichten zijn;
- geeft advies wanneer men problemen heeft met de hulpverlening en zoekt samen naar oplossingen;
- ondersteunt in een klachtenprocedure en gaat bijvoorbeeld mee naar een klachtgesprek.

Bezoekadres
Gemeentehuis Sellingen
Dorpsstraat 1, 9551 AB Sellingen

Telefoon
(0599) 32 02 20

Postadres
Gemeente Westerwolde
Postbus 14, 9550 AA Sellingen

E-mail & website
gemeente@westerwolde.nl
www.westerwolde.nl

Onafhankelijk, vertrouwelijk en gratis
De vertrouwenspersonen zijn onafhankelijk en werken niet voor gemeenten of jeugdhulpinstellingen. Er wordt geen informatie gedeeld zonder uitdrukkelijke toestemming van de inwoner, behalve wanneer er sprake is van gevaar voor de inwoner of voor een ander. De ondersteuning door de vertrouwenspersoon jeugdhulp in de provincie Drenthe, Friesland en Groningen is gratis en valt onder verantwoordelijkheid van Zorgbelang Groningen.

Ontevreden
Als de inwoner niet tevreden is over het vertrouwenswerk, gaat Zorgbelang graag in gesprek om te kijken wat eraan gedaan kan worden. Hiervoor hebben ze een speciale klachtenprocedure.

Vertrouwenspersonen jeugdhulp Drenthe, Friesland en Groningen bundelen krachten in VP Noord
Sinds 1 januari zijn de vertrouwenspersonen jeugdhulp van Zorgbelang Drenthe, Fryslân en Groningen samengegaan onder de naam 'VP Noord, vertrouwenspersonen in de jeugdhulp'. Met als doel: een (nog) betere kwaliteit en continuïteit van dienstverlening met maximale aandacht voor clienten van de jeugdhulp.

Bekendheid
We zullen het bestaan van de vertrouwenspersoon Jeugdhulp via alle relevante communicatiekanalen onder de aandacht brengen en tevens toevoegen aan onze gemeentelijke communicatie met inwoners die gebruik maken van Jeugdhulp.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde,

René Roossien,
Gemeentesecretaris

Jaap Velema,
burgemeester

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 13 mei 2026 14:17
Aan: griffie; [redacted]
Onderwerp: Beantwoording motie vertrouwenspersonen t.b.v. agendacommissie vanavond (afgestemd [redacted]
Bijlagen: flyer-vp-volwassenen.pdf

Beste leden van de agendacommissie,

U geeft aan een onderbouwing te willen zien van de onderzoeksmogelijkheden en hoe ervaringsdeskundigen, jongeren, ouders en relevante partners hierbij zijn betrokken.
In onze beantwoording geven we aan dat we op zoek zijn gegaan naar mogelijkheden om recht te doen aan de motie.

Onderzoek
In het ambtelijk Overleg Jeugd (alle 10 Groninger gemeenten) hebben wij het onderwerp vertrouwenspersoon Jeugdige en volwassenen geagendeerd en besproken. Daar werd duidelijk dat het provinciaal en landelijk zo georganiseerd is dat inwoners (jongeren/ouders/verzorgers) terecht kunnen bij onafhankelijke vertrouwenspersonen die gepositioneerd zijn bij Zorgbelang. Deze personen zijn niet in dienst bij een zorgaanbieder of gemeente en daarmee onafhankelijk, wat een erg belangrijke factor is.

Betrokkenheid ervaringsdeskundigen, jongeren, ouders en relevante partners
Zorgbelang Groningen werkt samen met iedereen die betrokken is bij zorg, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning in de provincie Groningen:

- (ervaringsdeskundige) patiënten, cliënten, hun naasten, mantelzorgers en andere inwoners;
- hun vertegenwoordigers: patiënten- en cliëntenorganisaties, Adviesraden Wmo en andere belangenorganisaties;
- landelijke patiënten- en cliëntenorganisaties;
- zorgaanbieders en gemeenten in de provincie Groningen;
- zorgverzekeraar Menzis;
- collega Zorgbelang-organisaties elders in het land;
- zaVie: zorg en aandacht voor iedereen, behartigt de collectieve belangen van iedereen die in de provincie Groningen zorg, aandacht en ondersteuning nodig heeft;
- Platform Hattinga Verschure: behartigt de collectieve belangen van (ex-)mantelzorgers in de provincie Groningen;
- Onderling Sterk Steunpunt – provincie Groningen: dé belangenvereniging dóór en vóór mensen met een verstandelijke beperking.

Daarnaast werkt Zorgbelang samen met netwerkpartners als het Centrum voor Zelfregie en Participatie (CéZetPé). Dit ontwikkelt sinds 2014 vernieuwende ideeën, gericht op het versterken van de weerbaarheid en het denken vanuit de eigen kracht.

Uit bovenstaande mag geconcludeerd worden dat ruime betrokkenheid is gewaarborgd met ervaringsdeskundigen, jongeren, ouders en relevante partners.

Voor de volledigheid hebben we de flyer van de vertrouwenspersonen van Zorgbelang Groningen bijgevoegd.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

W www.westerwolde.nl

Hybride werken, gemeentehuis Sellingen

Van: griffie <griffie@westerwolde.nl>
Verzonden: maandag 20 april 2026 15:48
[redacted]>
Onderwerp: Afdoening Motie M 2025-13

Goedemiddag,

In de agendacommissie is het afdoeningsvoorstel van de motie “Aanstellen van een vertrouwenspersoon voor jeugdigen en ouders”(M 2025-13) besproken.

De agendacommissie kan zich niet vinden in het voorstel om deze als afgedaan te beschouwen.

In uw brief d.d. 17 februari 2026 geeft u aan onderzoek te hebben gedaan welke mogelijkheden er zijn om te komen tot invulling van de functie van vertrouwenspersoon. Er is echter geen nadere duiding van deze onderzoeksmogelijkheden gegeven. Graag hoort de agendacommissie dan ook een onderbouwing van deze onderzoeksmogelijkheden en hoe ervaringsdeskundigen, jongeren, ouders en relevante partners hierbij zijn betrokken.

Met vriendelijke groet,

Namens de agendacommissie

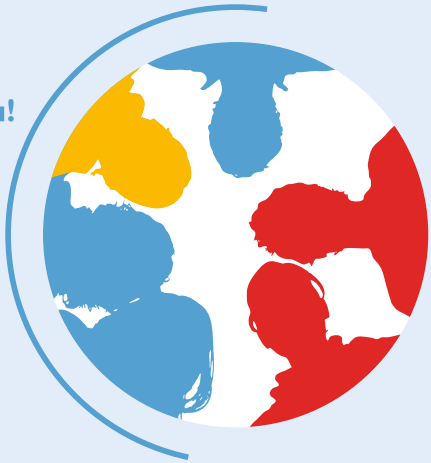
De griffie
[redacted]

Advies punt

zorg belang

Vertrouwenspersoon jeugdhulp

Vragen of klachten?
De vertrouwenspersoon is er voor u!

Wat doet de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon geeft informatie, advies en ondersteuning aan iedereen met vragen of klachten over de gemeentelijke jeugdhulp in de provincie Groningen. De vertrouwenspersoon is in dienst van Zorgbelang Groningen, de provinciale belangenorganisatie voor gebruikers van zorg en welzijn.

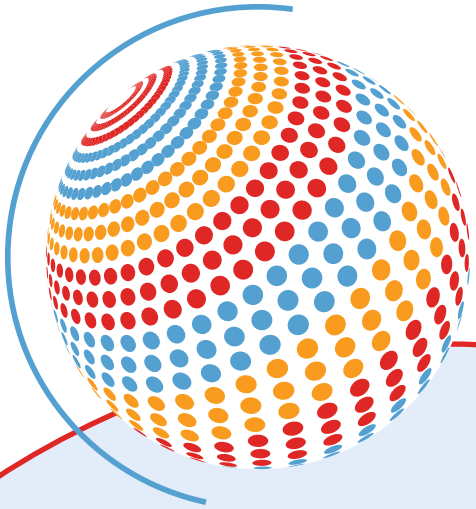
Voor wie is de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon is er voor iedereen die met jeugdhulp te maken heeft. Niet alleen voor kinderen en jongeren maar ook voor ouders, pleegouders, stiefouders en grootouders.

Wanneer kunt u de vertrouwenspersoon inschakelen

Als u vragen of klachten heeft over de jeugdhulp, dan kunt u de vertrouwenspersoon inschakelen. Klachten kunnen bijvoorbeeld gaan over de wijze van bejegening of het handelen van hulpverleners, de informatieverstrekking en de rapportage of het plan van aanpak.

Kijk ook eens op www.zorgbelang-groningen.nl

Hoe werkt de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon werkt onafhankelijk van de instellingen voor jeugdhulp. De vertrouwenspersoon ondersteunt en begeleidt, maar neemt de verantwoordelijkheid niet over, u houdt zelf de regie. Alles wat de vertrouwenspersoon doet, gebeurt in onderling overleg en met uw goedkeuring. De dienstverlening van de vertrouwenspersoon is kosteloos.

Wat kunnen wij voor u doen?

- Wij luisteren naar u
- Wij geven antwoord op uw vragen
- Wij leggen uit hoe de jeugdhulp werkt
- Wij zoeken samen met u naar een oplossing voor uw problemen met de jeugdhulp
- Wij kunnen met u meegaan naar gesprekken die hierover gaan
- Wij vertellen u waar u recht op hebt
- Wij kunnen u helpen bij het schrijven van een klachtbrief en met u meegaan naar een zitting van de klachtencommissie

Contactgegevens vertrouwenspersoon

Het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) en Zorgbelang Groningen voeren de functie vertrouwenspersoon in samenwerking met elkaar uit.

Voor een eerste contact kunt u terecht bij het AKJ

telefoon 088 5551000
e-mail info@akj.nl
website www.akj.nl/contact

Als u al contact hebt gehad met een vertrouwenspersoon van Zorgbelang Groningen, kunt u ook bellen of e-mailen naar

telefoon 050 5713999
e-mail vp@zorgbelang-groningen.nl

akj vertrouwenspersonen in de jeugdhulp

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-8-afdoeningsvoorstellen-moties-inlichtingen-en -chriftelijke vragen niet opneme

Raadsvergadering

Dossiernummer	1198
Extern Zaak ID	Z/26/268904
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	9
Titel	Wachtlijst Beschut werk (afhamerpunt)
Organisatieonderdeel	Participatie

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	10 februari 2026
Raadscommissie	11 maart 2026
Raadsvergadering	11 maart 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
Dit voorstel wordt voorgelegd om te voorkomen dat inwoners met een indicatie beschut werk in 2026 moeten wachten op een passende plek en hierdoor onnodig thuis komen te zitten. Met directe plaatsing borgen we continuïteit in begeleiding, terwijl de formele financiële verwerking via de zomernota aan de raad wordt voorgelegd

Stemming
19 stemmen voor

Stem voor	Stem tegen
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	

Koskamp, Ronald Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd Warntjes, Astrid	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

1. In 2026 inwoners met een indicatie beschut werk direct te plaatsen en de taakstelling niet als plaatsingsplafond te hanteren.
2. Voor 2026 € 93.000 extra budget beschikbaar te stellen voor begeleidingskosten beschut werk.
3. Dit budget te dekken uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf).
4. De financiële gevolgen te verwerken via de Zomernota 2026.

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer: Z/26/268904/D-715652

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering:	10 februari 2026	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :	Wethouder Giny Luth	Volgnummer :	9

Korte inhoud

In 2026 dreigt een wachtlijst te ontstaan voor inwoners met een positieve indicatie beschut werk. De landelijke taakstelling groeit beperkt en sluit dit jaar niet aan op de verwachte instroom. Zonder aanvullend budget ontstaat een wachtlijst, waardoor inwoners met een vastgestelde behoefte aan beschutte arbeid thuis komen te zitten. Het college stelt daarom voor om in 2026 ook boven de taakstelling te plaatsen en hiervoor € 93.000 extra begeleidingsbudget beschikbaar te stellen, gedekt uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf). De raad wordt gevraagd dit budgetbesluit vast te stellen en de uitvoering in 2026 mogelijk te maken.

Onderwerp

Wachtlijst beschut werk 2026

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld:

1. In 2026 inwoners met een indicatie beschut werk direct te plaatsen en de taakstelling niet als plaatsingsplafond te hanteren.
2. Voor 2026 € 93.000 extra budget beschikbaar te stellen voor begeleidingskosten beschut werk.
3. Dit budget te dekken uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf).
4. De financiële gevolgen te verwerken via de Zomernota 2026.

Inleiding

Het aantal inwoners dat in 2026 een positief UWV-advies voor beschut werk ontvangt, ligt hoger dan de landelijke taakstelling waarop de rijksmiddelen zijn gebaseerd. Gemeenten zijn verantwoordelijk om bij een indicatie een passende beschutte werkplek te realiseren. De rijksvergoeding voor begeleiding sluit in de praktijk niet altijd aan op de daadwerkelijke instroom, waardoor het risico op wachtlijstvorming ontstaat.

Dit knelpunt speelt breder in onze regio én landelijk. Meerdere gemeenten kiezen ervoor om inwoners te blijven plaatsen om wachtlijsten te voorkomen, mede in aanloop naar de aangekondigde herijking van de verdeelsystematiek in 2027.

Omdat het realiseren van extra plaatsen financiële gevolgen heeft en dekking uit de bestemmingsreserve nodig is, wordt dit voorstel aan uw raad voorgelegd. Uw raad is hiertoe bevoegd op grond van het budgetrecht.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

We willen voorkomen dat inwoners met een indicatie beschut werk thuis moeten wachten. Door direct te plaatsen krijgen zij snel structuur en begeleiding, kunnen zij meedoen naar vermogen en beperken we onnodige kosten zoals doorlopende uitkeringen en extra ondersteuning.

Argumenten

1.1 Direct plaatsen past binnen het beleid 'iedereen doet mee'.
In het gemeentelijk beleid is deelname naar vermogen het uitgangspunt. Bij een indicatie beschut werk is vastgesteld dat iemand is aangewezen op een beschutte werkplek. Wachtlijstvorming na indicatie past niet bij dit uitgangspunt en vergroot het risico op terugval en het afbreken van lopende trajecten.

1.2 Aanvullend budget voorkomt een wachtlijst en is doelmatig.
De taakstelling (en daarmee de rijksvergoeding) wordt jaarlijks in december vastgesteld. Voor Westerwolde betekent dit in 2026 een toename van 2 beschut-werkplekken, terwijl er nu al 3 positieve indicaties zijn. Zonder extra middelen ontstaat daardoor direct een wachtlijst. Dit leidt tot thuiszitten, verlies van structuur en extra kosten doordat uitkeringen en ondersteuningsvragen doorlopen.

1.3 Dekking uit de bestemmingsreserve BUIG is passend.
De voorgestelde dekking sluit aan bij het doel van de reserve: het ondersteunen van de infrastructuur van het sociaal ontwikkelbedrijf en het creëren van extra kansen/plekken voor inwoners met een arbeidsbeperking. Hiermee kan de gemeente in 2026 tijdig handelen zonder dat de uitvoering stilvalt.

Kanttekeningen

De beoogde landelijke herijking in 2027 is onzeker en kan anders uitpakken.
Richting 2027 is een herijking van de verdeelsystematiek naar realisatie aangekondigd. De uitwerking is nog niet definitief en kan door een nieuw kabinet wijzigen. Dit maakt de structurele rijksdekking voor extra plekken onzeker. Dit risico is aanvaardbaar, omdat in 2026 wordt gemonitord en richting begroting 2027 een vervolgbesluit kan worden voorbereid.

Alternatieven

Een alternatief is wachten tot de taakstelling ruimte biedt en inwoners op een wachtlijst plaatsen. Dit is onwenselijk, omdat bij een indicatie beschut werk is vastgesteld dat een minder intensieve voorziening niet passend is. Inwoners zouden dan thuis moeten wachten op een geschikte plek, met verlies van structuur en het risico op terugval en extra ondersteuning.

Een ander alternatief is uitsluitend tijdelijke overbrugging. Bij een overbruggingsperiode die kan oplopen tot een jaar of langer ontstaan uitvoeringsproblemen bij de uitvoerende partijen en wordt de begeleiding versnipperd en vaak onvoldoende. Bovendien vervangt tijdelijke overbrugging een beschutte werkplek niet en blijft de inwoner langer in onzekerheid.

Financiën

Voor 2026 wordt € 93.000 extra budget gevraagd voor begeleidingskosten beschut werk. Dit is gebaseerd op circa 6 extra plekken à € 15.500 per plek. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf) en wordt verwerkt via de Zomernota 2026.

Het besluit betreft dekking voor 2026; eventuele structurele gevolgen worden betrokken bij de besluitvorming voor 2027.

Directe plaatsing voorkomt daarnaast doorlopende uitkeringslasten en extra ondersteuning; landelijke MKBA's wijzen erop dat tijdige plaatsing maatschappelijke baten oplevert en uitstel leidt tot extra kosten.

Aanpak en uitvoering

Na besluitvorming door uw raad communiceert ons college dit besluit met de uitvoerende partners, zodat extra plekken in 2026 kunnen worden gerealiseerd. In 2026 wordt gemonitord op gerealiseerde plaatsingen en bezetting .

Uw raad wordt hierover geïnformeerd via de reguliere P&C-rapportages. Richting begroting 2027 volgt, zodra meer duidelijk is over de landelijke herijking en de bijbehorende middelen, zo nodig een vervolgvoorstel voor structurele inbedding.

Bijlagen

Nvt

Sellingen, 10 februari 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 9.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 10 februari 2026;

gelet op artikel 8 lid 3 van de Re-integratieverordening Participatiewet Westerwolde 2024;

b e s l u i t :

1. In 2026 inwoners met een indicatie beschut werk direct te plaatsen en de taakstelling niet als plaatsingsplafond te hanteren.
2. Voor 2026 € 93.000 extra budget beschikbaar te stellen voor begeleidingskosten beschut werk.
3. Dit budget te dekken uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf).
4. De financiële gevolgen te verwerken via de Zomernota 2026.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

1. Wat is het huidige budget voor begeleiding, en hoeveel inwoners worden hiermee jaarlijks begeleid? Graag de exacte cijfers over de jaren 2023, 2024 en 2025.

Jaar	Budget	FTE(Stand ultimo kalender jaar)	Personen
2023	€ 147.360	15.3	17
2024	€ 231.117	20	21
2025	€ 336.456	22	23

2. Waaruit blijkt dat de aantallen in 2026 hoger zullen liggen dan in de voorafgaande jaren? Graag onderbouwing met cijfers, prognoses of beleidskeuzes.

   Beleidsmatig
   Sinds de invoering van de Participatiewet ligt de nadruk op; meer mensen aan de slag. Tegelijk is de Wsw afgesloten voor nieuwe instroom en is instroom in de Wajong sterk beperkt, waardoor een grotere groep aangewezen is op ondersteuning via de Participatiewet. Beschut werk is binnen die wet het belangrijkste instrument voor inwoners die voorheen (deels) via Wsw of Wajong ondersteuning kregen. Tot en met 2025 sloot de instroom nog (net) aan op de taakstelling, waardoor een wachtlijst uitbleef. We zagen dit wel steeds dichterbij de taakstelling komen doordat we de laatste jaren onze inwoners steeds beter en sneller in beeld en sluiten procedures beter op elkaar. Kortom; lokaal en regionaal hebben we de groter geworden doelgroep sneller en beter in beeld en begeleiden we hen eerder richting passend werk, waardoor de behoefte aan het instrument beschut werk toeneemt.

   Cijfermatig*:*
   Onze eigen cijfers laten al enkele jaren een duidelijke stijgende lijn zien in bezetting en begeleidingsinzet (zie tabel bij vraag 1). In 2025 is er slechts een toename van 2 maar toen waren er diverse inwoners in afwachting van de indicatie van de UWV. Begin 2026 zijn er 3 positieve indicaties beschut werk afgegeven. Op basis van de inwoners die nu in beeld zijn, verwachten wij dat hier in 2026 nog 4 indicaties bij komen. Daarnaast blijft er kans op nieuwe instroom die nu nog niet in beeld is, bijvoorbeeld nieuwe inwoners met een indicatie of inwoners die op eigen initiatief een aanvraag bij UWV indienen. Hiermee zijn we tot de genoemde inschatting gekomen.

3. Welke partij verzorgt de begeleiding? Is dit Afeer, Wedeka of een andere organisatie? Graag toelichting.
   Een beschut werk plek houdt een arbeidsovereenkomst binnen een beschutte werkomgeving met extra begeleiding op de werkvloer in. Dit kan bij elk sociaal ontwikkelbedrijf zijn. In de praktijk worden de nagenoeg alle plekken gerealiseerd bij Afeer en Wedeka. In overleg wordt ook incidenteel een andere passende plek georganiseerd.

4. Een bedrag van ruim €15.000 per bemiddeling lijkt aanzienlijk.
   Welke kosten zijn inbegrepen in dit bedrag?
   Valt hier ook loonkostensubsidie onder, of betreft dit uitsluitend trajectkosten?
   Het bedrag van circa € 15.500 betreft uitsluitend de extra begeleidings- en uitvoeringskosten die nodig zijn om inwoners met een indicatie beschut werk duurzaam te kunnen plaatsen. Het gaat om kosten zoals intensieve werkbegeleiding op de werkvloer, jobcoaching/aansturing en bijbehorende uitvoerings- en organisatiekosten bij het sociaal ontwikkelbedrijf. In de praktijk hanteren wij hiervoor een vast bedrag, aansluitend bij de (genormeerde) rijksbijdrage voor begeleiding bij beschut werk.

   Loonkostensubsidie (LKS) valt hier niet onder; die loopt via de BUIG-uitkering en beweegt mee op basis van realisatie (t-1). Dit raadsvoorstel is juist nodig omdat de begeleidingskosten

bij plaatsing boven de taakstelling een aanvullende financiële inzet vragen die niet automatisch via de taakstellingmiddelen wordt gedekt, waardoor een expliciet raadsbesluit over budget en dekking uit de bestemmingsreserve nodig is.

5. Waar komt de urgentie vandaan om dit voorstel nu aan de raad voor te leggen, en waarom is niet gekozen voor de meer gebruikelijke route via de eerste bestuursrapportage?
   De urgentie is dat de instroom van positieve UWV-adviezen nu al hoger ligt dan de ruimte binnen de taakstelling, waardoor in 2026 direct een wachtlijst dreigt. Wachten tot de eerste bestuursrapportage betekent dat inwoners in de tussentijd thuis komen te zitten en lopende trajecten worden onderbroken, met extra uitkerings- en begeleidingskosten als gevolg. Daarom leggen we dit nu aan de raad voor, zodat tijdig budget beschikbaar is en extra plekken direct gerealiseerd kunnen worden.

6. Waarom is niet eerst onderzocht of dekking voor deze uitgaven gevonden kan worden binnen hetzelfde taakveld? Graag een financiële toelichting.
   De extra uitgaven betreffen begeleidingskosten voor plaatsing boven de taakstelling. Binnen het taakveld Participatie zijn de middelen in 2026 grotendeels al vastgelegd voor lopende verplichtingen en bestaand beleid; dekking daarbinnen zou betekenen dat we andere participatie-inzet moeten afschalen. Daarom stellen we voor dekking uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf), omdat deze juist bedoeld is om de infrastructuur en extra plekken voor deze doelgroep mogelijk te maken. Structurele gevolgen worden betrokken bij de besluitvorming voor 2027.

7. Voldoet de gemeente op dit moment zelf aan de gemaakte afspraken met betrekking tot het in dienst nemen van mensen uit deze doelgroep?

Rekening houdend met de AVG wet, is dit het overzicht wat we kunnen delen over die specifieke doelgroep:

Functie	
Medewerker Milieustraat	Afspraakbaan
Medewerker Milieustraat	Afspraakbaan
Medewerker buitendienst	Wedeka/ Afspraakbanen
Medewerker Milieustraat	Afspraakbanen/ Afeer

Gemeentebelangen (Erik Geukes)

Agendapunt 6: Wachtlijst beschut werk 2026

1.3 Dekking uit de bestemmingsreserve BUIG is passend.
De voorgestelde dekking sluit aan bij het doel van de reserve: het ondersteunen van de infrastructuur van het sociaal ontwikkelbedrijf en het creëren van extra kansen/plekken voor inwoners met een arbeidsbeperking. Hiermee kan de gemeente in 2026 tijdig handelen zonder dat de uitvoering stilvalt.

Financiën
Voor 2026 wordt € 93.000 extra budget gevraagd voor begeleidingskosten beschut werk. Dit is gebaseerd op circa 6 extra plekken à € 15.500 per plek. Dekking vindt plaats uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf) en wordt verwerkt via de Zomernota 2026.

Het besluit betreft dekking voor 2026; eventuele structurele gevolgen worden betrokken bij de besluitvorming voor 2027.

Zoals al meerder malen is aangegeven kunnen we aan bovenstaande geen informatie halen wat dit doet voor de bestemmingsreserve BUIG.

Daarom graag een aanvulling met de volgende getallen in tabelvorm:

- Huidig saldo van bestemmingsreserve BUIG
- Onttrekking aan bestemmingsreserve BUIG

Nieuw saldo na onttrekking

Antwoord:

Overzicht bestemmingsreserve BUIG

Post	**Bedrag**
Huidig saldo bestemmingsreserve BUIG	€ 615.000
Onttrekking	– € 93.000
Nieuw saldo na onttrekking	€ 522.000

Technische vragen VVD (dhr. Buigel)

1. Wat is het huidige budget voor begeleiding, en hoeveel inwoners worden hiermee jaarlijks begeleid? Graag de exacte cijfers over de jaren 2023, 2024 en 2025.

Jaar	Budget	FTE(Stand ultimo kalender jaar)	Personen
2023	€ 147.360	15.3	17
2024	€ 231.117	20	21
2025	€ 336.456	22	23

2. Waaruit blijkt dat de aantallen in 2026 hoger zullen liggen dan in de voorafgaande jaren? Graag onderbouwing met cijfers, prognoses of beleidskeuzes.

   Beleidsmatig
   Sinds de invoering van de Participatiewet ligt de nadruk op; meer mensen aan de slag. Tegelijk is de Wsw afgesloten voor nieuwe instroom en is instroom in de Wajong sterk beperkt, waardoor een grotere groep aangewezen is op ondersteuning via de Participatiewet. Beschut werk is binnen die wet het belangrijkste instrument voor inwoners die voorheen (deels) via Wsw of Wajong ondersteuning kregen. Tot en met 2025 sloot de instroom nog (net) aan op de taakstelling, waardoor een wachtlijst uitbleef. We zagen dit wel steeds dichterbij de taakstelling komen doordat we de laatste jaren onze inwoners steeds beter en sneller in beeld en sluiten procedures beter op elkaar. Kortom; lokaal en regionaal hebben we de groter geworden doelgroep sneller en beter in beeld en begeleiden we hen eerder richting passend werk, waardoor de behoefte aan het instrument beschut werk toeneemt.

   Cijfermatig*:*
   Onze eigen cijfers laten al enkele jaren een duidelijke stijgende lijn zien in bezetting en begeleidingsinzet (zie tabel bij vraag 1). In 2025 is er slechts een toename van 2 maar toen waren er diverse inwoners in afwachting van de indicatie van de UWV. Begin 2026 zijn er 3 positieve indicaties beschut werk afgegeven. Op basis van de inwoners die nu in beeld zijn, verwachten wij dat hier in 2026 nog 4 indicaties bij komen. Daarnaast blijft er kans op nieuwe instroom die nu nog niet in beeld is, bijvoorbeeld nieuwe inwoners met een indicatie of inwoners die op eigen initiatief een aanvraag bij UWV indienen. Hiermee zijn we tot de genoemde inschatting gekomen.

3. Welke partij verzorgt de begeleiding? Is dit Afeer, Wedeka of een andere organisatie? Graag toelichting.
   Een beschut werk plek houdt een arbeidsovereenkomst binnen een beschutte werkomgeving met extra begeleiding op de werkvloer in. Dit kan bij elk sociaal ontwikkelbedrijf zijn. In de praktijk worden de nagenoeg alle plekken gerealiseerd bij Afeer en Wedeka. In overleg wordt ook incidenteel een andere passende plek georganiseerd.

4. Een bedrag van ruim €15.000 per bemiddeling lijkt aanzienlijk.
   Welke kosten zijn inbegrepen in dit bedrag?
   Valt hier ook loonkostensubsidie onder, of betreft dit uitsluitend trajectkosten?
   Het bedrag van circa € 15.500 betreft uitsluitend de extra begeleidings- en uitvoeringskosten die nodig zijn om inwoners met een indicatie beschut werk duurzaam te kunnen plaatsen. Het gaat om kosten zoals intensieve werkbegeleiding op de werkvloer, jobcoaching/aansturing en bijbehorende uitvoerings- en organisatiekosten bij het sociaal ontwikkelbedrijf. In de praktijk hanteren wij hiervoor een vast bedrag, aansluitend bij de (genormeerde) rijksbijdrage voor begeleiding bij beschut werk.

Loonkostensubsidie (LKS) valt hier niet onder; die loopt via de BUIG-uitkering en beweegt mee op basis van realisatie (t-1). Dit raadsvoorstel is juist nodig omdat de begeleidingskosten bij plaatsing boven de taakstelling een aanvullende financiële inzet vragen die niet automatisch via de taakstellingmiddelen wordt gedekt, waardoor een expliciet raadsbesluit over budget en dekking uit de bestemmingsreserve nodig is.

5. Waar komt de urgentie vandaan om dit voorstel nu aan de raad voor te leggen, en waarom is niet gekozen voor de meer gebruikelijke route via de eerste bestuursrapportage?
   De urgentie is dat de instroom van positieve UWV-adviezen nu al hoger ligt dan de ruimte binnen de taakstelling, waardoor in 2026 direct een wachtlijst dreigt. Wachten tot de eerste bestuursrapportage betekent dat inwoners in de tussentijd thuis komen te zitten en lopende trajecten worden onderbroken, met extra uitkerings- en begeleidingskosten als gevolg. Daarom leggen we dit nu aan de raad voor, zodat tijdig budget beschikbaar is en extra plekken direct gerealiseerd kunnen worden.

6. Waarom is niet eerst onderzocht of dekking voor deze uitgaven gevonden kan worden binnen hetzelfde taakveld? Graag een financiële toelichting.
   De extra uitgaven betreffen begeleidingskosten voor plaatsing boven de taakstelling. Binnen het taakveld Participatie zijn de middelen in 2026 grotendeels al vastgelegd voor lopende verplichtingen en bestaand beleid; dekking daarbinnen zou betekenen dat we andere participatie-inzet moeten afschalen. Daarom stellen we voor dekking uit de bestemmingsreserve BUIG (middelen infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf), omdat deze juist bedoeld is om de infrastructuur en extra plekken voor deze doelgroep mogelijk te maken. Structurele gevolgen worden betrokken bij de besluitvorming voor 2027.

7. Voldoet de gemeente op dit moment zelf aan de gemaakte afspraken met betrekking tot het in dienst nemen van mensen uit deze doelgroep?

   Rekening houdend met de AVG wet, is dit het overzicht wat we kunnen delen over die specifieke doelgroep:

Functie	
Medewerker Milieustraat	Afspraakbaan
Medewerker Milieustraat	Afspraakbaan
Medewerker buitendienst	Wedeka/ Afspraakbanen
Medewerker Milieustraat	Afspraakbanen/ Afeer

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/283635/D-758246

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	Annette de Jonge-Gils	
Datum:	23 april 2026	
Betreft:	T2026-11; wachtlijst beschut werk 2026	
Portefeuillehouder:	Mevr. G. Luth	**Afstemming: JA**
Vraagsteller:	Diverse	
Vragen:	Diverse onduidelijkheden en vragen uit raadsvergadering	

Antwoord:

Toelichting bij het raadsvoorstel Beschut werk

Het raadsvoorstel over beschut werk is eerder behandeld. Naar aanleiding van die behandeling zijn technische vragen gesteld, die inmiddels schriftelijk zijn beantwoord. Deze beantwoording heeft niet geleid tot inhoudelijke aanpassing van het raadsvoorstel. Het voorstel ligt daarom ongewijzigd opnieuw voor.

Met deze toelichting wordt beoogd het raadsvoorstel te verduidelijken, met name op de punten hoe beschut werk is georganiseerd, waarom een wachtlijst dreigt en waarom het college ervoor kiest deze wachtlijst te voorkomen.

Verantwoordelijkheid en uitgangspunt
Beschut werk is een voorziening op grond van de Participatiewet. Het UWV stelt vast of een inwoner een indicatie beschut werk krijgt. Zodra een inwoner deze indicatie ontvangt, ligt de verantwoordelijkheid voor inzet en plaatsing bij de gemeente.
Het college hanteert hierbij het duidelijke uitgangspunt dat inwoners met een indicatie beschut werk niet thuis mogen komen te zitten. Beschut werk biedt deze kwetsbare doelgroep structuur, begeleiding en de mogelijkheid om naar vermogen mee te doen in de samenleving.

Dreigende wachtlijst
De landelijke taakstelling voor beschut werk sluit momenteel onvoldoende aan op de feitelijke instroom van inwoners met een indicatie. Het aantal indicaties groeit sneller dan het aantal bekostigde plekken vanuit het rijk.
Hierdoor ontstaat het risico op een wachtlijst. Wanneer we ons strikt zouden beperken tot de taakstelling, betekent dit dat inwoners met een indicatie moeten wachten op passende werkplek. Voor deze kwetsbare doelgroep kan dit ondermeer leiden tot het nodig hebben van meer en duurdere begeleiding en langere afhankelijkheid van een bijstandsuitkering.
Het college acht dit onwenselijk en heeft besloten de taakstelling ‘los’ te laten. Dat wil zeggen dat wij iedereen met een indicatie direct een plek bieden.
Bij de sociaal ontwikkelcentra is er ruimte om in 2026 extra beschutte werkplekken realiseren. Dit vraagt wel aanvullende financiële middelen vanwege begeleiding, loonkosten en organisatie, maar is uitvoerbaar.

Afweging en keuze
Hoewel er alternatieve werk- en/of participatie plekken bestaan, zijn deze voor de doelgroep beschut werk onvoldoende passend en niet wenselijk. De doelgroep bestaat uit zeer kwetsbare inwoners met een structurele begeleidingsbehoefte. Algemene vormen van sociale activering of tijdelijke begeleiding bieden onvoldoende veiligheid en ondersteuning. Het college vindt het maatschappelijk onaanvaardbaar dat inwoners met een indicatie beschut werk tijdelijk op een niet passende plek of thuis komen te zitten.
Beschut werk biedt structuur, begeleiding en participatie en voorkomt terugval, zorgproblematiek en hogere kosten op termijn.
Daarom is het uitgangspunt: iedere inwoner met een indicatie beschut werk wordt zo snel mogelijk geplaatst, ook als dit tijdelijk boven de taakstelling uitkomt.

Financiële aspecten
De extra kosten die hiermee gemoeid zijn met het realiseren van extra werkplekken, worden gedekt uit de bestemmingsreserve BUIG. Deze reserve is bedoeld om schommelingen en risico’s binnen het participatie- en uitkeringsdomein op te vangen. Het inzetten van deze reserve voor extra plekken t.b.v. beschut werk past binnen dat doel.
Na de voorgestelde onttrekking blijft de reserve toereikend. Het financiële risico is beperkt en wordt gemonitord.

Bovendien ontstaat zonder plaatsing juist een stijging van bijstands- en begeleidingskosten.

Inwoners met indicatie, zonder begeleid werk plek zullen naar alle waarschijnlijkheid een beroep doen op een bijstandsuitkering. Een gemiddelde uitkering voor een alleenstaande (21 jaar tot AOW) kost per jaar ca € 16.200 – € 16.400. Daarbij komen uitvoeringskosten van gemiddeld € 2.900 per jaar. Kosten voor gehuwden liggen wat
hoger en voor inwoners onder de 21 jaar wat lager. Echter voor juist die laatste groep is het risico op terugval en extra zorgkosten hoog. Deze kosten komen indirect weer terug bij de gemeente (bijv. via WMO)

Samenvattend
Het raadsvoorstel ondersteunt de keuze van het college om:

- geen wachtlijst voor beschut werk te laten ontstaan;
- inwoners met een indicatie direct te plaatsen;
- hiermee participatie, begeleiding en maatschappelijke meedoen voorop te stellen.

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer:
Z/26/283635/D-771785

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	A. de Jonge-Gils	
Datum:	19 mei 2026	
Betreft:	T2026-11; wachtlijst beschut werk 2026	
Portefeuillehouder:	Giny Luth	**Afstemming:**
Vraagsteller:	Dhr. R. Gomersbach	
Vragen:	Kan er uitleg gegeven worden over waarom de begeleidingskosten voor beschut werk per persoon de laatste jaren zijn verdubbeld?	

Antwoord:

Betaalwijze beschut werk.

Beschut werk wordt vanuit twee geldstromen betaald: de rijksbijdrage aan gemeenten en de loonkostensubsidie.

De gemeente ontvangt van het Rijk een bijdrage per plek voor beschut werk. Dit bedrag is bedoeld voor de begeleiding en organisatie van het werk. Deze bijdrage wordt door ons volledig doorbetaald aan Afeer en/of Wedeka als uitvoerende organisaties. Ten tweede ontvangen werkgevers een loonkostensubsidie. Dit is een vergoeding voor het feit dat een medewerker in beschut werk niet het volledige minimumloon kan verdienen. De gemeente vult het loon aan tot het wettelijk minimumloon (loonkostensubsidie).

Stijging kosten beschut werk.

De stijging van de kosten voor beschut werk in de afgelopen jaren heeft meerdere oorzaken. Met de wetswijziging in 2017 werden gemeenten verplicht om een voorziening voor beschut werk aan te bieden aan mensen met een indicatie daartoe (art. 10b Participatiewet). Het college van onze gemeente heeft de uitvoering van beschut werk sindsdien belegd bij Afeer en Wedeka. Zij ontvangen rechtstreeks van ons de ontvangen Rijksbijdragen voor beschut werk. Sinds invoering van de wetswijziging is de hoogte van de Rijksbijdragen meerdere keren aangepast. De stijging van de bijdrage is deels een gevolg van inflatie, maar vooral een gevolg van een correctie op de eerder te lage vergoedingen.

Daarnaast speelt er een wijziging vanaf 2025. Het Rijk heeft tijdelijk extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschut werk. Dit gaat om circa € 2.971 per plek per jaar voor de periode 2025 tot en met 2027. Deze middelen zijn bedoeld als overgang naar een nieuw systeem voor loonkostensubsidie, waarbij voor beschut werk straks een vast percentage van 68 procent van het minimumloon gaat gelden.

Tot slot worden de bedragen jaarlijks aangepast op basis van landelijke ontwikkelingen, zoals loon en prijsstijgingen en beleidswijzigingen vanuit het Rijk.

Samenvattend komt de stijging van de begeleidingskosten beschut werk niet door één oorzaak, maar door een combinatie van:

- correcties op een eerder te lage rijksvergoeding
- jaarlijkse aanpassingen voor loon en prijs
- extra tijdelijke middelen vanuit het Rijk in de overgang naar een nieuw systeem voor loonkostensubsidie.

Hierdoor lijken de kosten sterk gestegen, maar dit hangt grotendeels samen met wijzigingen in de financiering en niet met een feitelijke verdubbeling van de uitvoeringskosten.

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-wachtlijst-beschut-werk niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1283
Extern Zaak ID	Z/25/262013
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	10
Titel	Benoeming bestuurslid - Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen (afhamerpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	31 maart 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Stemming
19 stemmen voor

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd Warntjes, Astrid	
PvdA	

Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

De heer J. Keizer in hoedanigheid van jurist aan te wijzen als bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer: Z/25/262013/D-696931

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering	:	31 maart 2026	Datum raadsvergadering	:	20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Wethouder Harm Jan Kuper	Volgnummer	:	10

Korte inhoud
Benoemen van de heer J. Keizer tot bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Onderwerp
Benoemen bestuur Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Voorgesteld besluit
Uw raad wordt voorgesteld de heer J. Keizer in hoedanigheid van jurist van de gemeente Westerwolde, aan te wijzen als bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Inleiding
- De gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde hadden een samenwerkingsverband (Stichting) voor het gemeenschappelijk exploiteren, ontwikkelen en beheren van het bedrijvenpark Zuid Groningen. Bij de afronding van de eerste fase- (na kredietcrisis 2008) heeft men besloten om de exploitatie af te sluiten en de rest van de niet verkochte gronden (1e fase) over te dragen op naam van gemeente Vlagtwedde. De gronden van de 2e fase stonden nog op naam van de gemeente Stadskanaal en gemeente Vlagtwedde.
- Abusievelijk is een strook grond (sloot) op naam gebleven van de Stichting bedrijvenpark Zuid Groningen. Deze had in eigendom moeten overgaan naar de (toen nog) gemeente Vlagtwedde. Dit perceel is kadastraal bekend gemeente Vlagtwedde sectie G nummer 7973.
- Ook is de Stichting nooit formeel opgeheven bij de Kamer van Koophandel.
- De Stichting kent geen actieve bestuursleden meer. Voor de Stichting is een nieuw bestuur nodig, om te kunnen besluiten over eigendomsoverdracht van de sloot en vervolgens opheffing van de Stichting.
- In de akte van oprichting is bepaald dat de gemeenteraad bevoegd is tot het benomen van nieuwe bestuursleden.
- Praktisch gezien, en gelet op het bepaalde in de akte van oprichting, volstaat het benoemen van één bestuurslid.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?
De gemeente Westerwolde wil deze sloot op naam krijgen alvorens zij een gedeelte van deze sloot kan mee verkopen als bedrijfsperceel.
Daarvoor moet het bestuur van de Stichting, als huidige eigenaar, besluiten om tot verkoop over te gaan aan de gemeente Westerwolde.

Argumenten
Het betreft een omissie/fout die we willen oplossen.

Kanttekeningen
Nadat de grond in eigendom is overgedragen kan de Stichting worden opgeheven bij de Kamer van Koophandel.

Alternatieven
N.v.t.

Financiën
Bij de beëindiging van de grondexploitatie van de Stichting is de balans en eigendomsoverdracht gronden (op de sloot na) vereffend. De sloot wordt ‘voor € 1,- (exl. BTW) in eigendom overgedragen.
De kosten van eigendomsoverdracht (notariële akte, kadaster en belasting) worden opgenomen in de grondexploitatie van de gemeente Westerwolde-bedrijvenpark Zuid Groningen.

Aanpak en uitvoering
Nadat u formeel heeft ingestemd met benoeming van de heer J. Keizer als bestuurslid, kan het nieuwe bestuur/bestuurslid worden opgenomen in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.
Na de verkoop van de sloot aan de gemeente Westerwolde kan de Stichting worden opgeheven.
De benoemde bestuurslid kan namens de Stichting een notaris een volmacht geven voor verdere uitvoering.

Bijlagen
Situatietekening.
1- Situatietekening.
2- Advies Dirkzwager advocaten
3- Statuten akte van oprichting
4- Collegebesluit afsluiten eerste fase 2010

Sellingen, 31 maart 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 10.

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 20 mei 2026

gelet op:
- het voormalige samenwerkingsverband tussen de gemeente Stadskanaal en gemeente Vlagtwedde, dat geresulteerd heeft in de Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen;
- de inschrijving van deze Stichting in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41015557.
- de bepalingen 4.5, 7.2 en 9.2.van de akte van oprichting d.d. 29 april 1997**:**

besluit

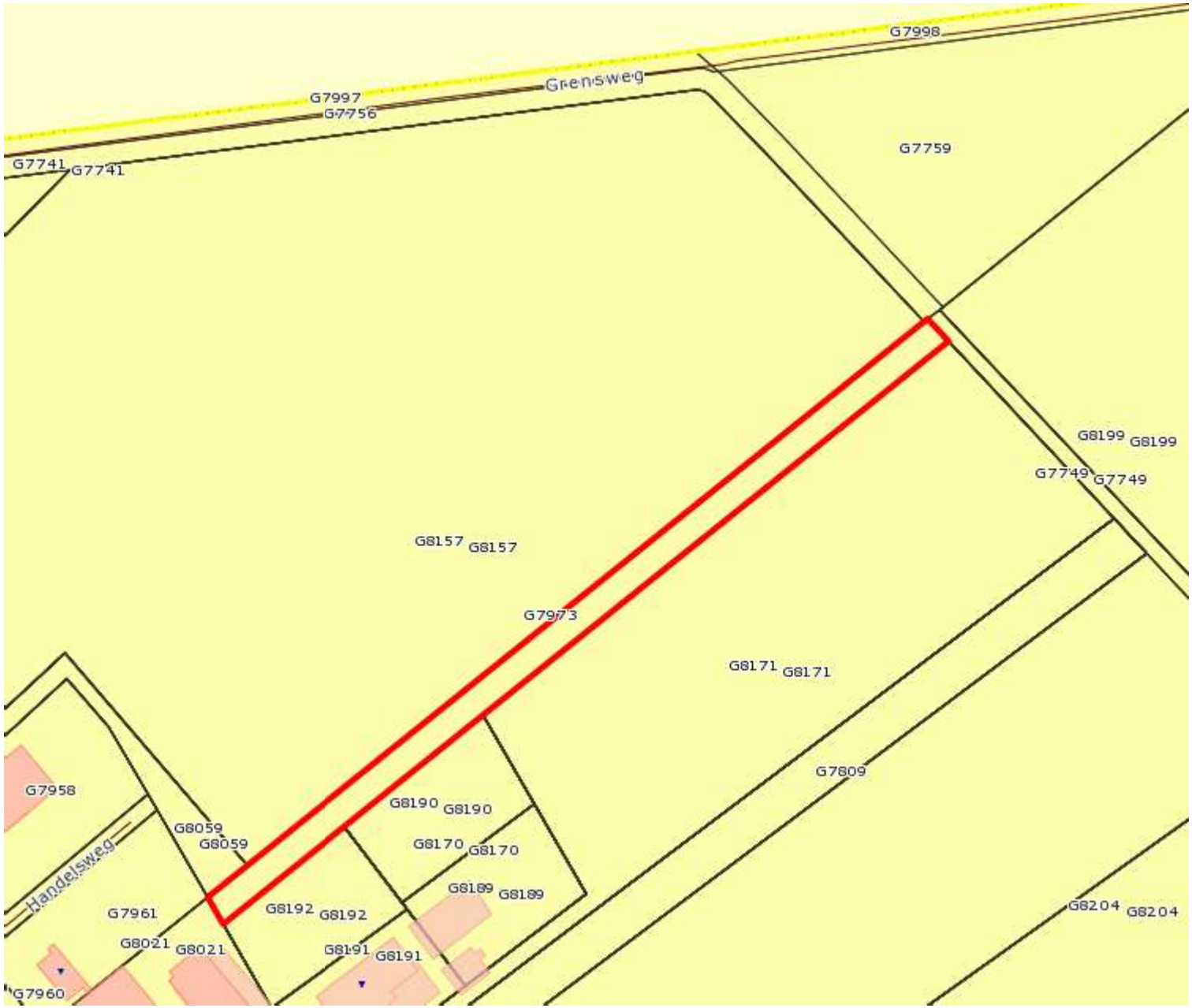
De heer J. Keizer in hoedanigheid van jurist aan te wijzen als bestuurslid van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Westerwolde

GEMEENTE WESTERWOLDE

Geoviewer

Legenda

- Verblijfsobject gevormd
- Verblijfsobject in gebruik (niet ingemeten)
- Verblijfsobject in gebruik
- Hoofdweg
- Doorgaande weg
- Overige wegen
- Pand bouwverg. verleend
- Pand in uitvoering
- Pand in gebruik (niet ingemeten)
- Pand in gebruik
- Pand buiten gebruik
- Pand sloopverg. verleend
- Pand in onderzoek

0 32 64 m (1:3264)

MEMO

Aan : Gemeente Westerwolde
Van : 5.1.2e, kandidaat-notaris, Dirkzwager N.V.
Inzake : Advies Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen
Datum : 11 december 2025

---

1. Inleiding

De gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde hadden destijds een samenwerkingsverband in de vorm van Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen ("**stichting**"), met het doel het bedrijventerrein Zuid-Groningen gezamenlijk te exploiteren, te ontwikkelen en te beheren. Tijdens de afronding van de eerste fase, ten tijde van de kredietcrisis in 2008, is besloten de exploitatie te beëindigen en de resterende, niet-verkochte gronden terug over te dragen aan de oorspronkelijke eigenaren: de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde. Onbedoeld is één strook grond op naam van de stichting blijven staan. In 2018 is de gemeente Vlagtwedde opgegaan in de gemeente Westerwolde.

Op dit moment zijn er geen bestuurders meer in functie. De bestuurders die op het KVK-uittreksel worden vermeld, zijn al geruime tijd niet meer in functie bij de betrokken gemeenten. De gemeente wenst het bestuur van de stichting opnieuw te (laten) benoemen, zodat de stichting rechtsgeldig kan instemmen met de gevraagde toestemming en het resterende perceel grond dat zij nog in eigendom heeft aan de gemeente kan overdragen. Na afronding van deze rechtshandelingen is het voornemen om de stichting te ontbinden. In dit memo behandelen wij de door de gemeente Westerwolde gestelde vragen:

(i) Kan de gemeente in deze situatie zelf een bestuurder benoemen, of dient – nu er geen bestuurders meer in functie zijn – gebruik te worden gemaakt van de benoemingsroute van artikel 2:299 Burgerlijk Wetboek ("**BW**")?

(ii) Indien benoeming door de gemeente mogelijk is, kan één nieuw te benoemen bestuurslid op grond van artikel 4 lid 6 van de statuten de stichting rechtsgeldig vertegenwoordigen bij de te verrichten rechtshandelingen (toestemming en eigendomsoverdracht)?

Verder gaan wij in op het voornemen om de burgemeester te benoemen tot enig bestuurslid van de stichting, waarnaar een korte uiteenzetting volgt over de ontbinding van de stichting. Het memo wordt afgesloten met een conclusie.

2. Benoeming bestuurders – statuten of rechtbank?

De wet laat ruimte voor een statutaire regeling ten aanzien van de benoeming van bestuurders en stelt als enige eis dat de wijze van benoeming in de statuten is vastgelegd.[1] Het bestuur wordt benoemd door het bij de statuten aangewezen orgaan.[2] Voor het geval er geen bestuur meer is of indien aanvulling van het bestuur door het daartoe bevoegde orgaan niet mogelijk is of achterwege blijft, biedt artikel 2:299 BW een wettelijke voorziening. In die situatie kan de rechtbank op verzoek van een belanghebbende of van het Openbaar Ministerie in de vervulling van de openstaande bestuursplaatsen voorzien. Rechterlijke benoeming van nieuwe bestuurders op grond van artikel 2:299 BW is slechts aan de orde wanneer de stichting geen enkele bestuurder meer heeft, of wanneer het in de statuten voorgeschreven minimumaantal bestuurders niet meer in functie is en benoeming van nieuwe bestuurders door het daartoe bevoegde orgaan niet meer mogelijk is of anderszins achterwege blijft.[3]

Uit artikel 4 lid 2 van de statuten van de stichting volgt dat de bevoegdheid tot benoeming van bestuurders berust bij de gemeenteraden van de gemeenten Stadskanaal en Westerwolde, waarbij iedere gemeenteraad de helft van het aantal bestuursleden aanwijst. Gelet op de mogelijkheid van benoeming op deze statutaire regeling is een benoeming op grond van artikel 2:999 BW niet aan de orde.

3. Niet voltallig bestuur en bevoegdheid tot besluitvorming.

Ondanks dat artikel 4 lid 2 van de statuten van de stichting voorschrijft dat het bestuur uit een even aantal van tenminste vier personen bestaat en er volgens de door u gewenste route slechts één bestuurder wordt benoemd, is de door u gewenste route van benoeming, mogelijk op basis van artikel 4 lid 6 van de statuten. Dit artikel bepaalt dat een niet voltallig bestuur zijn bevoegdheid behoudt.

Op basis van bovenstaande is de enig bestuurder bevoegd zelfstandig bevoegd om te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen, uitgezonderd evenwel het vestigen van het recht van hypotheek op aan de stichting toebehorende registergoederen, zie ook artikel 7 lid 1 van de statuten. De enig bestuurder is op basis van het bepaalde in artikel 7 lid 2 tevens bevoegd om de stichting in rechte te vertegenwoordigen.

Omwille van de volledigheid wensen wij wel op te merken dat wanneer de gemeente Westerwolde besluit tot het benoemen van een nieuwe bestuurder het wenselijk is om de

[1] Art. 2:286 lid 4 sub c BW; Asser/Rensen 2-III 2022/370.
[2] Sdu Commentaar Ondernemingsrecht, artikel 2:299 BW.
[3] Sdu Commentaar Ondernemingsrecht, artikel 2:299 BW; T&C BW, commentaar op art. 2:299 BW; Asser/Rensen 2-III 2022/371.

gemeente Stadskanaal hiervan op de hoogte te stellen en hen de situatie uit te leggen. Wellicht is dit al gedaan en zijn zij akkoord met het voorgestelde plan tot levering en ontbinding, maar mochten zij hier niet van op de hoogte zijn dan kan dit nadelige gevolgen hebben. Men zit dan met de situatie dat een door de gemeente Westerwolde benoemede bestuurder namens de stichting besluit tot levering aan de gemeente Westerwolde. Indien de gemeente Stadkanaal hiervan op de hoogte is behoeft dit geen probleem te zijn, maar mocht dit niet het geval zijn kan het wel de verkeerde schijn wekken.
Wij hebben geen inzicht in deze onderlinge verhoudingen tussen de gemeenten, maar wij wensen dit wel mee te geven.

4. Benoeming burgemeester als bestuurder

Uit de ons beschikbare informatie hebben wij tevens begrepen dat het uw verwachting is de burgemeester (wij menen die van de gemeente Westerwolde) te benoemen tot enig bestuurder van de stichting. Wij zouden u willen adviseren om dit niet te doen. De burgemeester is immers het uithangbord van de gemeente en dient zich in zijn hoedanigheid ook te richten op het publieke belang van de gemeente. Men kan zich derhalve afvragen of deze functie verenigbaar is met de functie van het zijn van bestuurder van een stichting, zeker in het geval de stichting een rechtshandeling wenst aan te gaan met de gemeente. De burgemeester heeft nu immers twee petten op, enerzijds de pet van burgemeester van de gemeente (handelend in het publieke belang) en anderzijds de pet van bestuurder van de stichting (handelend in het belang van de stichting). Deze belangen kunnen snel met elkaar conflicteren en wij vragen ons af of het wenselijk is voor de burgemeester om een eventueel risico op conflicterende belangen en de (publieke) gevolgen hiervan op de koop toe te nemen.

Verder zal het benoemen van de burgemeester tot bestuurder van de stichting ook in het praktische vervolg onhandig kunnen uitpakken, indien de burgemeester immers kwalificeert als Politiek Prominent Persoon. Voor een levering van het registergoed en de eventuele ontbinding heeft dit tot gevolg dat er een verscherpt cliëntenonderzoek zal moeten worden uitgevoerd naar deze transactie(s).

Tot slot zijn er ook diverse gemeenten die juist beleid hebben geschreven dat het niet mogelijk is voor een burgemeester om plaats te nemen in het bestuur van een stichting. Uit de openbare stukken van de gemeente Westerwolde konden wij dit niet zo snel afleiden, maar wellicht bestaat er ook wel gemeentelijk beleid dat deze benoeming in de weg staat.

Ons advies zou derhalve zijn om één ander persoon te benoemen als bestuurder van de stichting, zodat de hiervoor genoemde onderwerpen geen rol van betekenis spelen.

5. Ontbinding

Wij begrepen dat het voornemen bestaat om na de levering van het perceel over te gaan tot ontbinding van de stichting. Ontbinding kan op twee wijzen geschieden, te weten via:

(i) turboliquidatie (2:19 lid 4 BW jo. 2:19b BW); en

(ii) de wettelijke procedure van ontbinding en vereffening (2:19 BW jo. 2:23 BW e.v.).

Wanneer voor welke procedure wordt gekozen zullen wij niet in detail behandelen, aangezien dit niet past binnen de reikwijdte van dit memo, maar waar wij jullie wel op willen wijzen is dat het besluit tot ontbinding dient te worden genomen door het bestuur, met de voorafgaande goedkeuring van de gemeenteraad van Westerwolde en Stadskanaal, zonder diens goedkeuring kan er niet worden besloten tot de ontbinding, zie ook artikel 13 lid 1 jo 12 lid 1 van de statuten van de stichting. Dit laat nogmaals zien dat het verstandig is om de gemeenteraad van Stadskanaal te informeren over de te nemen stappen.

6. Conclusie

Uit de statuten van de stichting volgt dat de gemeenteraden Stadskanaal en Westerwolde beide bevoegd zijn bestuurders aan te wijzen. Omdat deze statutaire regeling de gemeenteraden in staat stelt zelf het bestuur aan te vullen, komt de wettelijke voorziening van artikel 2:299 BW niet in beeld.

Het is mogelijk dat één van de gemeenteraden overgaat tot de benoeming van een bestuurder. Mocht dit het geval zijn dan is dit onvoltallige bestuur op basis van het bepaalde in artikel 4 lid 6 bevoegd om de stichting te vertegenwoordigen en besluiten te nemen, waaronder de eigendomsoverdracht van het perceel.

Wij zouden verder adviseren om de burgemeester niet te benoemen als nieuwe bestuurder van de stichting, wegens de mogelijkheid tot belangenverstrengeling, het verscherpte cliëntenonderzoek en eventueel gemeentelijk beleid wat zich hiertegen verzet.

Mocht een nieuwe bestuurder worden benoemd dan kan men vervolgens over gaan tot de ontbinding van de stichting, waarbij de voorafgaande goedkeuring van de gemeenteraden van Westerwolde en Stadskanaal vereist is.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN
VOOR DE PROVINCIE GRONINGEN

S. 015557

- 6 MEI 1997

Gegevens verwijderd door KVK

Gezien, de Alg. Secretaris

Gegevens verwijderd door KVK

OPRICHTING STICHTING

Heden, negenentwintig april negentienhonderdzevenennegentig, verschenen voor mij, 5.1.2e notaris ter standplaats Ter Apel, gemeente Vlagtwedde:

1. Gegevens verwijderd door KVK Herman Adam Euverink, burgemeester, geboren te Gegevens verwijderd door KVK op 5.1.2e 5.1.2e gelegitimeerd middels een paspoort, afgegeven te Vlagtwedde op twintig november negentienhonderdvijfennegentig met nummer Gegevens verwijderd door KVK, wonende te Gegevens verwijderd door KVK Gegevens verwijderd door KVK, gehuwd, in diens hoedanigheid van burgemeester van de publiekrechtelijke rechtspersoon: DE GEMEENTE VLAGTWEDDE, gevestigd en kantoor houdende te Gegevens verwijderd door KVK Gegevens verwijderd door KVK, als zodanig die gemeente wettig vertegenwoordigende en handelende ter uitvoering van het besluit van de Raad van die gemeente van acht oktober negentienhonderdzesennegentig nummer 15, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen in hun vergadering van zesentwintig november negentienhonderdzesennegentig onder nummer 96/17.480/48/B.1.IWB;

2. Gegevens verwijderd door KVK Jurrien Jaap Stavast, waarnemend burgemeester, geboren te Gegevens verwijderd door KVK op 5.1.2e 5.1.2e gelegitimeerd middels een rijbewijs, afgegeven op achtentwintig juni negentienhonderdnegentig met nummer Gegevens verwijderd door KVK, wonende te Gegevens verwijderd door KVK, gehuwd, in diens hoedanigheid van waarnemend burgemeester van de publiekrechtelijke rechtspersoon: DE GEMEENTE STADSKANAAL, gevestigd en kantoor houdende te 9501 SZ Stadskanaal, Raadhuisplein 1, als zodanig die gemeente wettig vertegenwoordigende en handelende ter uitvoering van het besluit van de Raad van die gemeente van dertig september negentienhonderdzesennegentig nummer 22, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen bij hun bovengemeld besluit;

3. Gegevens verwijderd door KVK doctorandus 5.1.2e 5.1.2e, directievoorzitter van na te melden coöperatie, geboren te Gegevens verwijderd door KVK op 5.1.2e van Belgische nationaliteit, gelegitimeerd middels een vreemdelingendocument met nummer Gegevens verwijderd door KVK, geldig tot vijftien mei negentienhonderdzevenennegentig, wonende te Gegevens verwijderd door KVK, gehuwd, ten deze handelende als gevolmachtigde van Gegevens verwijderd door KVK 5.1.2e

S. 015557

5.1.2e landbouwer, geboren te Gegevens verwijderd door op ———
5.1.2e ———
wonende te Gegevens verwijderd door KVK, ———
gehuwd, en 5.1.2e secretaris, ———
geboren te Gegevens verwijderd door op 5.1.2e ———
5.1.2e wonende te Gegevens verwijderd door KVK ———
Gegevens verwijderd door KVK gehuwd, die bij het geven van gemelde volmacht handelden in hun hoedanigheid — van respectievelijk voorzitter en secretaris van de — coöperatie COÖPERATIEVE VERKOOP- EN ———
PRODUCTIEVERENIGING VAN AARDAPPELMEEL EN DERIVATEN — "AVEBE" B.A., gevestigd te Veendam en kantoor ——— houdende aldaar aan het Prins Hendrikplein 20 ——— (postkode 9641 GK), en als zodanig die coöperatie —— wettig vertegenwoordigende. ———

OPRICHTING STICHTING. ———

De comparanten, in hun gemelde hoedanigheid, verklaarden - dat genoemde publiekrechtelijke rechtspersonen de ——— gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal en genoemde ——— coöperatie Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging — van Aardappelmeel en Derivaten "AVEBE" B.A. met elkaar —— wensen samen te werken om te komen tot de realisatie van - een bedrijventerrein en daartoe bij deze akte een ——— stichting in het leven roepen en daarvoor de volgende —— statuten vaststellen: ———

——— NAAM, ZETEL EN DUUR ———

Artikel 1. ———

1. De stichting draagt de naam: STICHTING BEDRIJVENPARK - ZUID-GRONINGEN. ———
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Vlagtwedde. ———
3. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd. ———

——— DOEL ———

Artikel 2. ———

1. De stichting heeft ten doel het realiseren van een —— bedrijventerrein nabij de AVEBE-lokatie te Ter ——— Apelkanaal en voorts al hetgeen met een en ander ——— rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe — bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des —— woords. ———
2. De stichting tracht haar doel onder meer te ——— verwezenlijken door: ———
   a. het verwerven, hetzij in juridische hetzij in —— enige vorm van economische eigendom, van de voor - de realisering van haar doelstelling nodige ——— registergoederen, de verkaveling daarvan en de —— aanleg van de nodige infrastructurele- en overige gemeenschapsvoorzieningen; ———
   b. het aantrekken van gegadigden voor vestiging van -

S. 015557

een onderneming op het beoogde bedrijventerrein middels het promoten daarvan, het geven van voorlichting en verzorging van publiciteit;
c. het bemiddelen bij de verkoop van bouwkavels zomede de verkoop en levering van bouwkavels;
d. het verkrijgen van de voor de verwezenlijking van haar doelstelling nodige financiering middels subsidies van derden, leningen, kredieten en anderszins;
e. alle andere wettige middelen.

VERMOGEN

Artikel 3.

Het vermogen van de stichting zal worden gevormd door:
- subsidies van derden;
- opbrengsten uit de verkoop van bouwkavels;
- verstrekte kredieten en leningen;
- alle andere verkrijgingen en baten.

BESTUUR, COMMISSIE VAN ADVIES

Artikel 4.

1. De stichting wordt bestuurd door een bestuur, bijgestaan door een Commissie van Advies. Het bestuur is bevoegd onderdelen van haar taak, waaronder begrepen werkzaamheden ten behoeve van het secretariaat, op te dragen aan ambtelijke medewerkers van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal. Met voorafgaande toestemming van de Raden van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal kan het bestuur functionarissen in dienst van de stichting aanstellen.
2. Het bestuur van de stichting bestaat uit een door het bestuur te bepalen even aantal van tenminste vier leden, waarvan de Raden van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal ieder de helft benoemen. Voor ieder van de door hen te benoemen bestuursleden benoemen de Raden van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal tevens een plaatsvervanger, die als zodanig geen deel uitmaakt van het bestuur.
3. De Commissie van Advies heeft naast de haar overigens door het bestuur of bij reglement opgedragen taken en werkzaamheden tot taak het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur met betrekking tot het beleid van de stichting en wordt gevormd door:
   a. twee leden te benoemen door de directie van de coöperatie Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten "AVEBE" B.A., gevestigd te Veendam;
   b. een of meer leden, ter beoordeling van het bestuur, te benoemen door de besturen van

S. 015557

zodanige instellingen, organisaties of bedrijven - als daartoe naar het oordeel van het bestuur in — aanmerking komen. ———

4. Het bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter, een vice-voorzitter, een secretaris en een ——— penningmeester, met dien verstande dat indien de ——— voorzitter wordt benoemd uit de bestuursleden, ——— benoemd door de Raad van de gemeente Vlagtwedde, de — vice-voorzitter wordt benoemd uit de bestuursleden, — benoemd door de Raad van de gemeente Stadskanaal en — omgekeerd, en dat indien de secretaris wordt benoemd - uit de bestuursleden, benoemd door de Raad van de —— gemeente Vlagtwedde, de penningmeester wordt benoemd - uit de bestuursleden, benoemd door de Raad van de —— gemeente Stadskanaal en omgekeerd, en dat de functies van voorzitter en vice-voorzitter per jaar rouleren — voor wat betreft de leden uit wie zij worden benoemd. Van de functieverdeling wordt onverwijld ——— kennisgegeven aan de Colleges van Burgemeester en —— Wethouders van de gemeenten Vlagtwedde en ——— Stadskanaal. ———

5. Bij het ontstaan van een vacature in het bestuur zal - de daartoe krachtens deze statuten bevoegde ——— gemeenteraad, al dan niet op verzoek van de ——— overblijvende bestuursleden of van het enige ——— overblijvende bestuurslid, daarin ten spoedigste —— voorzien door de benoeming van een nieuw bestuurslid - met inachtneming van het bepaalde in lid 2 van dit —— artikel. Indien aldus niet binnen redelijke termijn — in een vacature wordt voorzien, zal die voorziening — geschieden door de rechtbank op verzoek van iedere —— belanghebbende of op vordering van het openbaar ——— ministerie. ———

6. Indien het aantal bestuursleden te eniger tijd ——— beneden vier is gedaald of te eniger tijd uit een —— oneven aantal mocht bestaan, vormt het ene ——— overgebleven bestuurslid of vormen de overgebleven —— bestuursleden niettemin een wettig bestuur. ———

7. Bestuursleden hebben geen recht op een beloning ten — laste van de stichting. ———

8. In afwijking van het bepaalde in dit artikel ——— geschiedt de benoeming van de bestuursleden voor de — eerste maal bij deze akte. ———

——— VERGADERINGEN EN BESLUITEN VAN BESTUUR ———

Artikel 5. ———

1. Het bestuur vergadert tenminste eenmaal per ——— kalenderkwartaal en voorts zo dikwijls als de ——— voorzitter van het bestuur dit wenselijk acht of ——

015557

tenminste twee andere bestuursleden daartoe schriftelijk en onder nauwkeurige opgave der te behandelen punten aan de voorzitter van het bestuur het verzoek richten. Indien de voorzitter of degene die hem als zodanig vervangt, aan een verzoek als bedoeld in dit lid van dit artikel geen gevolg geeft in dier voege, dat de vergadering kan worden gehouden binnen drie weken na het verzoek, zijn de verzoekers bevoegd zelf een vergadering bijeen te roepen met inachtneming van de vereiste formaliteiten. Ter beoordeling van de voorzitter kunnen de leden van de Commissie van Advies en/of de in artikel 4 lid 1 bedoelde functionarissen worden uitgenodigd de vergadering bij te wonen.

2. De oproeping tot de vergadering geschiedt – behoudens het in lid 2 van dit artikel bepaalde – door de secretaris op een termijn van tenminste zeven dagen, de dag der oproeping en die der vergadering niet meegerekend, door middel van oproepingsbrieven gericht aan ieder bestuurslid.

3. De oproepingsbrieven vermelden, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen.

4. Indien de door de statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht zijn genomen, kunnen in een bestuursvergadering niettemin geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen, mits in die vergadering alle in functie zijnde bestuursleden aanwezig zijn en - in afwijking van het bepaalde in artikel 6 lid 1 - mits met algemene stemmen van alle in functie zijnde bestuursleden.

5. Een bestuurslid dat verhinderd is de vergadering bij te wonen, wordt terzake vertegenwoordigd door zijn plaatsvervanger en geeft daartoe zo spoedig mogelijk kennis van zijn verhindering aan de secretaris, opdat deze de betreffende plaatsvervanger kan uitnodigen. Alle krachtens deze statuten aan bestuursleden te verzenden bescheiden worden tegelijkertijd toegezonden aan hun plaatsvervangers. Behoudens op grond van het bepaalde in het onderhavige lid 5 van dit artikel kan een bestuurslid zich niet ter vergadering laten vertegenwoordigen.

6. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden hun stem schriftelijk, telegrafisch of per telex of fax hebben uitgebracht. Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen antwoorden door de secretaris een

St. 015557

relaas opgemaakt, dat na mede-ondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd.

7. De vergaderingen van het bestuur worden geleid door de voorzitter van het bestuur en bij diens afwezigheid door de vice-voorzitter; bij afwezigheid van zowel de voorzitter als de vice-voorzitter wijst de vergadering zelf haar voorzitter aan.

8. Van het verhandelde en beslotene in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door één der andere aanwezigen, door de voorzitter der vergadering daartoe aangezocht. De notulen worden in de eerstvolgende bestuursvergadering vastgesteld en getekend door de voorzitter en secretaris van die vergadering.

Artikel 6.

1. Voorzover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle bestuursbesluiten genomen met volstrekte meerderheid der geldig uitgebrachte stemmen en overigens met inachtneming van het bepaalde in de leden 2 tot en met 7 van dit artikel.

2. Ieder bestuurslid heeft het recht tot het uitbrengen van één stem; de in artikel 4 lid 1 bedoelde functionarissen, niet zijnde ambtelijke medewerkers, alsmede leden van de Commissie van Advies, voorzover deze ter vergadering aanwezig zijn, hebben een adviserende stem.

3. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijke stemming gewenst acht of één der stemgerechtigden dit voor de stemming verlangt.
Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
Stemming bij acclamatie is geoorloofd indien geen der stemgerechtigden zich daartegen verzet.

4. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.

5. Indien bij een stemming over personen bij eerste stemming geen meerderheid mocht worden verkregen, zal een nieuwe stemming plaats hebben. Indien ook dan geen meerderheid verkregen wordt, zal worden herstemd tussen de personen die de meeste stemmen op zich hebben verenigd in die zin dat steeds degene die de minste stemmen op zich verenigde zal afvallen totdat uiteindelijk over twee personen zal worden gestemd.
Staken de stemmen bij een stemming over personen, dan beslist het lot.

6. Indien een voorstel zaken betreft, wordt bij staking van stemmen het voorstel als verworpen beschouwd.

S 015557

7. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de statuten voorzien, beslist de voorzitter.

BESTUURSBEVOEGDHEID EN VERTEGENWOORDIGING

Artikel 7.

1. Het bestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen, uitgezonderd evenwel het vestigen van het recht van hypotheek op aan de stichting toebehorende registergoederen.
Tot het aangaan van overeenkomsten tot vestiging van een recht van hypotheek op aan de stichting toebehorende registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde verbindt, is het bestuur mitsdien niet bevoegd.
2. De stichting wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door het bestuur of door de voorzitter en de vice-voorzitter tezamen handelend.

INFORMATIEPLICHT

Artikel 8.

Op de bestuursleden, zowel gezamenlijk als individueel, rust de plicht omtrent zaken, de werkzaamheden van de stichting betreffende, Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde zo spoedig mogelijk en uit eigener beweging, op de hoogte te stellen van al hetgeen waarvan het gemeentelijk belang vordert dat Burgemeester en Wethouders, voornoemd, er kennis van dragen.
Tevens rust op hen de plicht op verzoek van Burgemeester en Wethouders, voornoemd, zo spoedig mogelijk alle gewenste informatie, al dan niet ter vertrouwelijke kennisneming, te verstrekken.

EINDE LIDMAATSCHAP BESTUUR

Artikel 9.

1. Per zittingsperiode van de gemeenteraad treden alle bestuursleden af. Aftredende bestuursleden kunnen terstond worden herbenoemd.
2. Behoudens door periodiek aftreden overeenkomstig het eerste lid van dit artikel eindigt het bestuurslidmaatschap door overlijden van een bestuurslid, bij verlies van het vrije beheer over zijn vermogen, bij schriftelijke ontslagneming (bedanken), alsmede bij ontslag, hetzij door het bestuur krachtens een daartoe genomen besluit, hetzij door de rechtbank op grond van artikel 298 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Het bestuurslidmaatschap van-

S. 015557

een bestuurder die tevens lid is van de raad of van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Vlagtwedde of Stadskanaal eindigt tevens door en met het verlies van het lidmaatschap van de betreffende raad of van het betreffende college.

BOEKJAAR, BEGROTING EN JAARSTUKKEN

Artikel 10.

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Jaarlijks wordt door de penningmeester een begroting voor het eerstvolgende boekjaar en een herziene exploitatie-opzet (hercalculatie) opgemaakt. Deze begroting en hercalculatie worden vóór één juni voorafgaande aan het betreffende boekjaar aan het bestuur ter vaststelling aangeboden.
3. Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken der stichting afgesloten en wordt door de penningmeester de rekening, bestaande uit een balans per het einde van het boekjaar en een staat van baten en lasten over dat boekjaar, opgemaakt. De rekening wordt met een verslag daarover van een door het bestuur aangewezen accountant en met een verslag van de secretaris over de activiteiten van de stichting in het betreffende boekjaar vóór de eerste april volgend op dat boekjaar aan het bestuur ter vaststelling aangeboden.
4. Vaststelling van de in lid 3 van dit artikel bedoelde financiële jaarstukken door het bestuur strekt de penningmeester tot décharge.
5. De in lid 2 bedoelde begroting en de in lid 3 bedoelde jaarstukken, bestaande uit de aldaar bedoelde financiële jaarstukken, het verslag van de accountant en het verslag omtrent de aktiviteiten van de stichting, worden na vaststelling door het bestuur onverwijld ter kennisneming toegezonden aan de gemeenteraden van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal, die hun gevoelens dienaangaande aan het bestuur kenbaar kunnen maken.

REGLEMENT

Artikel 11.

1. Het bestuur is bevoegd een reglement vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in deze statuten zijn vervat, de werkwijze en taken van de Commissie van Advies daaronder begrepen, en het bestuur is bevoegd tot wijziging of opheffing van dit reglement.
2. Het reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.

015557

STATUTENWIJZIGING

Artikel 12.

1. Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen. Het besluit daartoe moet worden genomen met algemene stemmen in een vergadering, waarin alle bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, en behoeft de voorafgaande goedkeuring van de gemeenteraden van de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal.
2. De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen.
3. De leden van het bestuur zijn verplicht een authentiek afschrift van de wijziging, alsmede de gewijzigde statuten neer te leggen ten kantore van het Openbaar Stichtingenregister, gehouden door de Kamer van Koophandel en Fabrieken, binnen welker gebied de stichting haar zetel heeft.

ONTBINDING EN VEREFFENING

Artikel 13.

1. Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden. Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 12 lid 1 van toepassing.
   De stichting wordt bovendien ontbonden:
   - door insolventie nadat zij in staat van faillissement is verklaard of door de opheffing van het faillissement wegens de toestand van de boedel;
   - door rechterlijke uitspraak in de bij de wet genoemde gevallen.
2. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voorzover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. In stukken en aankondigingen die alsdan van haar uitgaan, moeten aan de naam van de stichting worden toegevoegd de woorden: in liquidatie.
3. De vereffening geschiedt door het bestuur voorzover de rechter geen andere vereffenaars heeft benoemd.
4. De vereffenaars dragen er zorg voor, dat van de ontbinding van de stichting inschrijving geschiedt in het register, bedoeld in artikel 12 lid 3.
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.
6. Na ontbinding van de stichting worden de registergoederen van de stichting met de eventuele daarop aangelegde infrastucturele voorzieningen overgedragen aan de gemeente Vlagtwedde voor een koopprijs van tien gulden (ƒ 10,00). Een eventueel batig saldo van de ontbonden stichting vervalt gelijkelijk aan de gemeenten Vlagtwedde en Stadskanaal.

7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende tien jaren berusten onder de jongste vereffenaar.

SLOTBEPALING

Artikel 14.

In alle gevallen, waarin zowel de wet als deze statuten en de reglementen van de stichting niet voorzien, beslist het bestuur, mits met algemene stemmen.

SLOTVERKLARINGEN.

Tenslotte verklaarden de comparanten:

A. ter uitvoering van het bepaalde in lid 8 van artikel 4 van bovenstaande statuten worden voor de eerste maal tot bestuurders van de bij deze akte opgerichte stichting benoemd:
   - door de Raad van de gemeente Vlagtwedde:
     de comparant 5.1.2e als voorzitter en Gegevens verwijderd door KVK Roelf Borgert van Dijk, wethouder, wonende te Gegevens verwijderd door KVK, als penningmeester;
   - door de Raad van de gemeente Stadskanaal:
     de comparant 5.1.2e als vice-voorzitter en Gerrit Henderikus van den Bremen, wethouder, wonende te Gegevens verwijderd door KVK als secretaris;

B. de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde hebben met betrekking tot hun in de aanhef van deze akte bedoelde samenwerking een nadere overeenkomst gesloten van de volgende inhoud en komen daartoe bij deze met de bij deze akte opgerichte stichting, hierna te noemen: de stichting, ten deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de comparanten Herman Adam Euverink en Jurrien Jaap Stavast, beiden voornoemd, in hun hoedanigheid van respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter van de stichting, overeen als volgt:
   1. a. Het bestuur van de stichting wordt terzijde gestaan door een ambtelijk secretaris en een administrateur. Beide functionarissen worden aangewezen door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Vlagtwedde. Voor de te verrichten werkzaamheden ontvangen beide functionarissen geen aparte vergoeding.
      b. Onder verantwoordelijkheid van de ambtelijk secretaris vindt de voorbereiding plaats van de bestuursvergaderingen, het opmaken van aan- en verkoopovereenkomsten en het concipiëren van gunningen van uit te besteden werkzaamheden.
      c. De administrateur draagt er zorg voor dat de-

S. 015557

administratieve organisatie van de stichting zodanig is dat kan worden voldaan aan de eisen van doelmatig beheer alsmede dat de nodige maatregelen worden genomen voor een goede werking van de interne controle, gericht op de volledigheid en juistheid van de administratieve verantwoording en verslaglegging.

d. De administrateur is belast met het toezicht op de inning van de inkomsten van de stichting en met het tijdig nemen van invorderingsmaatregelen.

e. Het bestuur van de stichting kan een volmacht geven aan de penningmeester van de stichting en de administrateur om tezamen betalingsopdrachten voor en namens de stichting te geven en te tekenen.

2. De financiële administratie van de stichting, onder meer omvattende het actualiseren van de exploitatie-opzet en het opstellen van de begroting en de rekening, wordt verricht door de Afdeling Financiën van de gemeente Vlagtwedde.

3. a. Ten behoeve van het geldverkeer en de financiering van de aktiviteiten van de stichting is het bestuur bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten met de Bank Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage.

b. Ten behoeve van de Bank Nederlandse Gemeenten zullen de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde ieder een borgstelling afgeven ten bedrage van vijftig procent (50 %) van een nader tussen die gemeenten en de stichting te bepalen bedrag.

4. Als registeraccountant, bedoeld in artikel 10 lid 3 van de statuten van de stichting wordt aangewezen de deskundige, die ingevolge artikel 213 van de Gemeentewet belast is met de controle van de financiële administratie van de gemeente Vlagtwedde. De aan diens werkzaamheden verbonden kosten komen ten laste van de stichting.

5. a. De kosten van onderhoud van niet-verkochte bedrijfsterreinen zomede de waterschapslasten en andere zakelijke lasten, die daarvan worden geheven, komen voor rekening van de stichting.

b. De mogelijke kosten van gladheidsbestrijding, de exploitatielasten van de openbare verlichting en het onderhoud van de aan te

S. 015557

leggen infrastructurele voorzieningen komen voor rekening van de gemeente Vlagtwedde. Deze kosten worden geacht te worden gecompenseerd door het niet-verrekenbare deel van de opbrengst van de onroerende zaak belastingen van de bedrijfsgebouwen, een en ander overeenkomstig het wetsvoorstel nieuwe Financiële Verhoudingswet (nFVW). Andere dan de hiervoor genoemde exploitatiekosten komen voor rekening van de stichting.

c. Bij overdracht van openbare ruimten en infrastructurele voorzieningen aan de gemeente Vlagtwedde ontvangt deze geen afkoopsom voor onderhoud en exploitatie.

6. Voor het voeren van het ambtelijk secretariaat en de financiële administratie van de stichting ontvangt de gemeente Vlagtwedde van de stichting jaarlijks een vaste vergoeding van vijftienduizend gulden (ƒ 15.000,00), verhoogd of verlaagd per een januari van elk jaar, voor het eerst per een januari negentienhonderdzevenennegentig, overeenkomstig een stijging of daling van het loonkostenprijsindexcijfer op meest recente tijdsbasis, zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, van het alsdan laatstverstreken jaar ten opzichte van hetzelfde cijfer over het jaar negentienhonderdzesennegentig. In het jaar van oprichting en het jaar van ontbinding van de stichting wordt gemelde vergoeding naar tijdsgelang gecorrigeerd.

7. a. De voorbereiding van en het toezicht op de door de stichting uit te voeren werkzaamheden zullen door of namens de gemeente Vlagtwedde worden uitgevoerd.

b. In het geval dat de hiervoor onder 7 sub a genoemde aktiviteiten namens de gemeente Vlagtwedde door derden worden uitgevoerd, komen de kosten volledig ten laste van de stichting. Worden bedoelde aktiviteiten door de gemeente Vlagtwedde uitgevoerd, dan ontvangt de gemeente Vlagtwedde hiervoor een vergoeding van de stichting, die overeenkomst met de bekende percentages voor opslag conform een bij deze overeenkomst behorende en aan deze akte te hechten bijlage.

8. Deze overeenkomst is aangegaan in het belang van zowel de gemeente Stadskanaal als van de gemeente

5. 015557

Vlagtwedde alsook van de stichting en kan derhalve door geen der partijen worden opgezegd doch slechts in onderling overleg worden gewijzigd en/of beëindigd.

VOLMACHT.

Van gemelde volmacht blijkt uit een onderhandse akte, die aan deze akte zal worden gehecht. Van het bestaan van de volmacht is mij, notaris, genoegzaam gebleken.

BEKENDHEID/IDENTITEIT COMPARANTEN.

De comparanten zijn mij, notaris, bekend en de identiteit van de bij deze akte betrokken comparanten is door mij, notaris, vastgesteld aan de hand van de hiervoor genoemde en daartoe bestemde documenten.

WAARVAN AKTE,

in minuut opgemaakt, is verleden te Ter Apel, gemeente Vlagtwedde, op de datum in het hoofd dezer akte gemeld. Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte aan de verschenen personen hebben deze eenparig verklaard van de inhoud van deze akte te hebben kennis genomen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen. Vervolgens is deze akte na beperkte voorlezing door de comparanten en mij, notaris, ondertekend.

(Getekend:) H.A.Euverink, J.J.Stavast, 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT.

Mr C.J.M. ROEP NOTARIS te TER APEL Gem. VLAGTWEDDE

Gegevens verwijderd door KVK

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2, 10, 13

-1.82

A

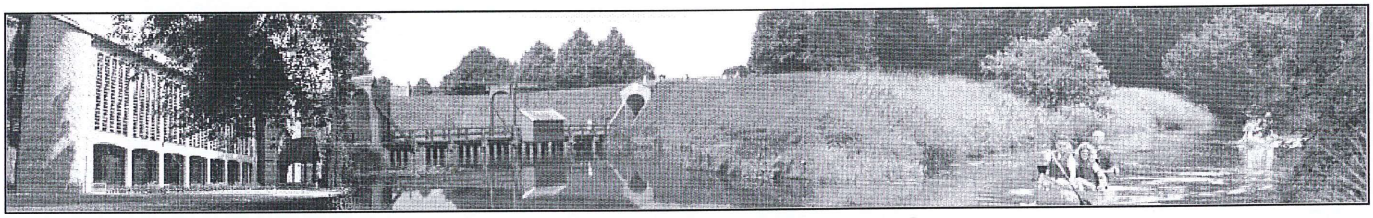
B. en w. -advies gemeente Vlagtwedde

gemeente Vlagtwedde

Onderwerp
Afsluiten 1ste fase Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen

Gegevens	
Datum	2 juni 2010
Nummer	ZA.10-5835/DB.10-688
Steller	5.1.2e
Afdeling	Ruimte
Manager	5.1.2e
Portefeuillehouder	H. Kuipers 5.1.2e

Afstemming / vooroverleg	Datum	Akkoord
○ Portefeuillehouder	H. Kuipers	5.1.2e
● Middelen en Advies	5.1.2e	
○ Facilitaire Zaken		
○ Publiekszaken		
○ Samenleving		
○ Ruimte		
○ Staf		
○ Ondernemingsraad		
○ Externe adviesraden		

Besluitvorming	B	W	W	W	S
Conform advies	5.1.2e				
Bespreken					
Kennis genomen					

Status openbaarheid	
Besluit openbaar	ja
Advies openbaar	ja
Persbericht	Nee
Raadsinformatie	Nee

Voorgesteld besluit

Instemmen met:

1 - een overname van de openbare ruimte met infrastructuur voor € 1,- nadat de in de toelichting omschreven werkzaamheden zijn verricht;

2. - het in eigendom overnemen van de laatste bouwkavel van de 1e fase groot 2181 m2 voor € 60.000,- en ten laste brengen van "Overige gronden" en na het opstarten van de 2e fase weer inbrengen bij de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen voor hetzelfde bedrag;

3. - Voor het onderhoud van de infrastructuur van de 1e fase een krediet beschikbaar stellen van € 50.000,-- (excl. btw), laten uitvoeren en op basis van de werkelijke cijfers doorberekenen aan de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Besluit	Datum: 8 JUN 2010	Nummer: 12

Advies

Samenvatting advies:

Het eigendom overnemen van de laatste niet verkochte kavel in de 1e fase groot 2181m2 voor € 60.000,- van de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

De werkzaamheden geraamd op € 50.000,- laten uitvoeren en op basis van de werkelijke cijfers afrekenen met beide gemeenten via de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.

Nadat de werkzaamheden zijn verricht de openbare ruimte met infrastructuur overnemen voor € 1,-

Na afronding van de werkzaamheden de totale afrekening van fase 1 opmaken.

Aanleiding voor het advies:
De eerste fase afsluiten.

Argumentatie / beoogd effect:

De Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen heeft besloten om de eerste fase af te sluiten. De bouwgrond, met uitzondering van één kavel is uitgegeven. Er is door het bestuur van de stichting besloten deze kavel voor de verkoopwaarde van €60.000,- over te dragen aan de gemeente Vlagtwedde. Indien de 2e fase van start gaat kan deze kavel weer worden overgedragen van de gemeente Vlagtwedde aan de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen. Tevens zal worden overgegaan tot overdracht van de infrastructuur van de eerste fase aan de gemeente Vlagtwedde. Dit zal worden geconcretiseerd in de jaarrekening 2010.

Het onderhoud van de infrastructuur wordt sinds de aanleg uitgevoerd door en voor rekening van de gemeente Vlagtwedde. Nu de feitelijke overdracht plaats zal vinden is het redelijk dat deze infrastructuur in aanvaardbare staat wordt overgedragen. Recent (april 2010) is een opname geweest van de verharding op het bedrijventerrein. Hieruit is gebleken is dat de betonnen molgoot op verschillende plaatsen stuk is gereden en het zware verkeer niet kan verdragen. De volgende maatregelen worden voorgesteld:

- vervangen gootelementen;
- aanbrengen extra band of herstellen verharding (verstevigen met beton);
- schoonmaken goten;
- aanbrengen kantbelijning.

Wij stellen voor deze aanbevelingen over te nemen, met uitzondering van de kantbelijning. De invloed van belijning op het gedrag van het vrachtverkeer is te verwaarlozen, terwijl een belijning ook onderhoudskosten vergt. Daarom zijn wij van mening dat deze belijning niet behoeft te worden aangebracht.
De kosten worden als volgt geraamd:

Vervangen gootelementen	12.000
Vervangen gootelementen en band	12.250
Vervangen gootelementen bij inritten	15.123
Schoonmaken	1.560
Kantstreep (niet uitvoeren)	0
	40.933
Onvoorzien 20%	8.187
Totaal excl. BTW	49.120
Afgerond	50.000

Na afronding van de werkzaamheden kan de eindafrekening van fase 1 worden opgemaakt.

Wijze van uitvoering:

Voorgesteld wordt de onderhoudswerkzaamheden in eigen beheer te laten uitvoeren ten laste van de exploitatie. Zodra de werkelijke kosten bekend zijn van deze onderhoudswerkzaamheden kan afrekening plaatsvinden op basis van werkelijke kosten en in rekening worden gebracht bij de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen. De uitvoering van de herstelwerkzaamheden moet worden afgerond in 2010.

Relatie met bestaand beleid / eerder genomen besluiten / inkoop- en aanbestedingsbeleid:

Afstemming met interne of externe partijen:

Juridische aspecten:

Personele / organisatorische consequenties:

Financiële consequenties / voorgestelde dekking:
- Het eigendom van de laatste niet verkochte kavel inde 1ste fase groot 2.181 m2 voor de prijs van € 60.000,-- overnemen van de Stichting Bedrijvenpark Zuid-Groningen en ten laste brengen van de post "Overige gronden". Bij het opstarten van de 2e fase kan deze kavel weer aan de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen worden overgedragen voor dezelfde prijs:
-Voor het onderhoud van de infrastructuur van de 1ste fase een krediet beschikbaar stellen van € 50.000,-- (excl. BTW), laten uitvoeren en op basis van de werkelijke cijfers doorberekenen aan de Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen.
-Na het voltooien van de werkzaamheden aan de infrastructuur kan de eindafrekening worden opgemaakt.

Communicatie aspecten intern of extern:

Andere overwegingen:

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/303533/D-770259

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	J.P. Keizer	
Datum:	18 mei 2026	
Betreft:	T2026-16; benoeming bestuurslid Stichting Bedrijvenpark Zuid Groningen	
Portefeuillehouder:	Harm Jan Kuper	**Afstemming: ja**
Vraagsteller:	Diana Gruben	
Vragen:	Wethouder Kuper zegt toe terug te komen op de kosten voor het op naam krijgen van stuk grond (sloot)	

Antwoord: De kosten voor het passeren van de akte via de notaris bedragen € 1.400,- exclusief btw.

Kon document Geluidsbetand-agendapunt-10-benoemen-bestuurslid-Stichting-Bedrijvenpark-Zuid-Groningen niet opnemen

Raadsvergadering

Dossiernummer	1305
Extern Zaak ID	Z/25/266031
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	11
Titel	Adviesrecht omgevingsvergunning (BOPA) Hoofdweg 70 Blijham (afhamerpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Collegevergadering	7 april 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
Advies over een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor een woningbouwontwikkeling aan Hoofdweg 70 in Blijham en het onttrekken van zes openbare parkeerplaatsen ten behoeve van deze ontwikkeling. Het plan is het realiseren van een woongebouw met 17 appartementen. Het betreft een particulier initiatief.

Door medewerking te verlenen aan het plan wordt in het centrum van Blijham voorzien in een kwalitatieve en toekomstbestendige woningbouwontwikkeling, waarmee een positieve bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast wordt het huidige verouderde gebouw gesloopt, waardoor de locatie opnieuw en op een passende wijze kan worden ingevuld.

Stemming
19 stemmen voor

Stem voor	Stem tegen
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	

Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd Warntjes, Astrid	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

1. Positief te adviseren ten aanzien van het verzoek om, in afwijking van het (tijdelijke) Omgevingsplan Westerwolde, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit te verlenen voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 te Blijham.
2. Een ontwerpbesluit te nemen voor het onttrekken van 6 openbare parkeerplaatsen aan het openbaar verkeer in de zin van de Wegenwet. Het gaat hierbij om de parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat voor het beoogd woongebouw (kadestraal bekend met nummer WDE03 I 0994).
3. Het ontwerp-onttrekkingsbesluit als definitief te verklaren op het moment dat hierop geen zienswijzen zijn ingediend.

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer: Z/25/266031/D-738511

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering	:	7 april 2026	Datum raadsvergadering	:	20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Wethouder Harm-Jan Kuper	Volgnummer	:	11

Korte inhoud

De raad wordt voorgesteld medewerking te verlenen aan een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 in Blijham en het onttrekken van zes openbare parkeerplaatsen ten behoeve van deze ontwikkeling.

Onderwerp

Adviesrecht omgevingsvergunning Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) Hoofdweg 70 Blijham

Voorgesteld besluit

1. Positief te adviseren ten aanzien van het verzoek om, in afwijking van het (tijdelijke) Omgevingsplan Westerwolde, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit te verlenen voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 te Blijham;
2. Een ontwerpbesluit te nemen voor het onttrekken van 6 openbare parkeerplaatsen aan het openbaar verkeer in de zin van de Wegenwet. Het gaat hierbij om de parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat voor het beoogd woongebouw (kadestraal bekend met nummer WDE03 I 0994);
3. het ontwerp-onttrekkingsbesluit als definitief te verklaren op het moment dat hierop geen zienswijzen zijn ingediend.

Inleiding

Op 18 december 2025 is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ontvangen voor het realiseren van een woongebouw met 17 appartementen op de locatie Hoofdweg 70 te Blijham. Het huidige pand betreft het voormalige dorpshuis ‘Het Oude Wapen’. De locatie heeft op dit moment een horeca- en verkeersbestemming, waardoor het plan in strijd is met het (tijdelijke) Omgevingsplan Westerwolde.

Op basis van de door uw raad vastgestelde advieslijst, waarbij voor een ontwikkeling van meer dan zes woningen advies moet worden gevraagd, verzoeken wij uw raad een positief advies af te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. De ontwikkeling sluit aan bij de uitgangspunten van de Woonvisie Westerwolde. De initiatiefnemer heeft de omgeving betrokken bij het plan.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Door medewerking te verlenen aan het plan wordt in het centrum van Blijham voorzien in een kwalitatieve en toekomstbestendige woningbouwontwikkeling, waarmee een positieve bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast wordt het huidige verouderde gebouw gesloopt, waardoor de locatie opnieuw en op een passende wijze kan worden ingevuld.

Argumenten

Woonvisie

Het plan voorziet in de realisatie van 17 woningen in de koopsector, met als beoogde doelgroepen starters en ouderen. De woningen worden uitgevoerd met twee slaapkamers en een badkamer. Daarnaast wordt het woongebouw uitgerust met een lift, waardoor de woningen worden aangemerkt als nultredenwoningen. Hiermee wordt voldaan aan de uitgangspunten van de gemeentelijke woonvisie.

Ook sluit het woonprogramma aan bij het segment betaalbare koop. Het project levert daarmee een bijdrage aan het uitbreiden van de huidige, schaarse woningvoorraad. Bovendien kan de toevoeging van deze woningen een positief effect hebben op de doorstroming binnen de lokale woningmarkt.

Stedenbouw

Het plan is in samenwerking met de gemeentelijke stedenbouwkundige, de architect en Libau tot stand gekomen. De architectuur verwijst op eigentijdse wijze naar het historische karakter van de locatie. Op deze plek hebben in het verleden namelijk een boerderij en het voormalige raadhuis van de voormalige gemeente Wedde gestaan, eveneens in een samenhangende setting.

Hoewel sprake is van één gebouw, is in de opzet een duidelijke scheiding aangebracht tussen twee losse volumes. Deze verwijzen architectonisch naar de boerderij en het raadhuis, waardoor het gebouw een herkenbare knipoog naar het verleden vormt en aansluit bij de identiteit van deze plek.

Parkeren

Voor de ontwikkeling moet volgens het omgevingsplan worden getoetst aan de CROW-normen voor parkeren. Voor de zeventien aangevraagde woningen zijn in totaal 21 parkeerplaatsen vereist, inclusief bezoekersparkeren. Om het plan stedenbouwkundig beter tot zijn recht te laten komen, wordt voorgesteld om zes parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat te verwijderen. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor een goede positionering van het gebouw en kan voor de toekomstige bewoners een aantrekkelijke groene voortuin worden gerealiseerd.

Wanneer de projectlocatie, inclusief de zes te verwijderen parkeerplaatsen, wordt betrokken in de parkeerbehoefte, komt de totale parkeervraag uit op 27 parkeerplaatsen. Op eigen terrein kunnen in totaal 19 parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Dit betekent dat er netto acht parkeerplaatsen in de openbare ruimte moeten worden benut. De initiatiefnemer heeft hiervoor een parkeerbalans opgesteld met een inhoudelijke onderbouwing, waaruit blijkt dat dit een verantwoorde en uitvoerbare oplossing is en dat geen extra parkeerdruk in de omgeving wordt verwacht.

Op basis van de Wegenwet is de gemeenteraad het bevoegd gezag om de zes parkeerplaatsen formeel aan de openbare ruimte te onttrekken.

Kanttekeningen

Bijeenkomstfunctie

Het dorpshuis verdwijnt in het centrum van Blijham. In een vroeg stadium is aan de initiatiefnemer gevraagd om in het woongebouw een bijeenkomstfunctie te realiseren, zodat een deel van de functie van het dorpshuis in het nieuwbouwplan zou kunnen worden ondergebracht. De gevraagde stichtingen en de dorpsraad hebben uiteindelijk afgezien van deze mogelijkheid, gezien de beschikbare ruimte en de praktische haalbaarheid van het plan.

Alternatieven

Het alternatief is om geen positief advies af te geven. Indien u geen positief advies af wenst te geven dan dient u dit te onderbouwen aan de hand van ruimtelijke gronden. Het college is vervolgens verplicht om de vergunning te weigeren.

Financiën

De gemeente heeft in dit project een faciliterende rol conform het grondbeleid. Met de initiatiefnemer wordt een anterieure overeenkomst gesloten waarin het kostenverhaal is geregeld. Daardoor zijn voor de gemeente de financiële risico's afgedekt.

Aanpak en uitvoering

Adviesrecht omgevingsvergunning

Na het (positieve) advies zal de omgevingsvergunning worden verleend en volgt er nog een bezwaartermijn en eventueel beroep. De omgevingsvergunning zal op voorgeschreven wijze worden gepubliceerd.

Onttrekken parkeerplaatsen

Het ontwerpbesluit zal op de voorgeschreven wijze worden gepubliceerd. Op dit besluit kan een ieder een zienswijze indienen. Wanneer er geen zienswijzen worden ingediend, kan het ontwerpbesluit definitief worden vastgesteld. Daarnaast zijn wij verplicht de onttrekking aan het openbaar verkeer te melden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en dit te verwerken in de gemeentelijke wegenlegger.

Het verwijderen van de parkeerplaatsen en de daarbij behorende kosten komen voor rekening van de initiatiefnemer.

Bijlagen

1. Tekeningen (plattegrond, situatie en gevel)
2. Ruimtelijke onderbouwing inclusief bijlagen

Sellingen, 7 april 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 11.

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.t. 7 april 2026

gelet op de Woonvisie Westerwolde 2025-2029, de Omgevingswet en de Wegenwet;

b e s l u i t :

1. Positief te adviseren ten aanzien van het verzoek om, in afwijking van het (tijdelijke) Omgevingsplan Westerwolde, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit te verlenen voor een woningbouwontwikkeling aan de Hoofdweg 70 te Blijham;
2. Een ontwerpbesluit te nemen voor het onttrekken van 6 openbare parkeerplaatsen aan het openbaar verkeer in de zin van de Wegenwet. Het gaat hierbij om de parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat voor het beoogd woongebouw (kadestraal bekend met nummer WDE03 I 0994);
3. het ontwerp-onttrekkingsbesluit als definitief te verklaren op het moment dat hierop geen zienswijzen zijn ingediend.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Hoofdweg

bestaande Cai kast

inrit

OC

bestaande oc's

Berging 01 5,05 m²
Berging 02
Berging 03
Berging 04
Berging 05
Berging 06
Berging 07
Berging 08
Berging 09
Berging 10
Berging 11
Berging 12
Berging 13
Berging 14
Berging 15

Parkeren 01
Parkeren 02
Parkeren 03
Parkeren 04
Parkeren 05
Parkeren 06
Parkeren 07
Parkeren 08
Parkeren 09
Parkeren 10
Parkeren 11
Parkeren 12

2.300
5.000
1.406
1.402
3.000
5.513

Berging 16 5,05 m²
Berging 17 5,05 m²

Parkeren 13
Parkeren 14
Parkeren 15
Parkeren 16
Parkeren 17
Parkeren 18
Parkeren 19

2.500
5.000

tuin

woning 06
82,86 m²
Slaapkamer 1 6.07 12,07 m²
bad kamer 6.08 8,13 m²
Slaapkamer 2 6.08 6,73 m²
bijkeuken 6.04 4,22 m²
wc 6.03 1,34 m²
woonkamer 6.05 34,15 m²
Hal 6.01 11,41 m²
6.02
entree
terras
tuin

woning 05
83,63 m²
Slaapkamer 1 5.07 13,67 m²
Badkamer 5.06 5,95 m²
Slaapkamer 2 5.08 6,72 m²
bijkeuken 5.04 3,81 m²
wc 5.03 1,37 m²
woonkamer 5.05 34,18 m²
hal
Hal 5.01 14,01 m²
5.02
entree
terras

woning 04
82,92 m²
Hal 4.01 13,87 m²
wc 4.03 1,37 m²
badkamer 4.06 5,60 m²
bijkeuken 4.04 4,15 m²
woonkamer 4.05 33,03 m²
Slaapkamer 1 4.07 13,17 m²
Slaapkamer 2 4.08 7,50 m²
entree
terras
tuin

woning 01
84,06 m²
Slaapkamer 1 1.07 13,80 m²
Slaapkamer 2 1.08 6,73 m²
1.02
Hal 1.01 12,82 m²
badkamer 1.06 7,32 m²
wc 1.03 1,34 m²
bijkeuken 1.04 4,22 m²
woonkamer 1.05 33,59 m²
3.500
entree
terras
tuin

woning 02
89,07 m²
Slaapkamer 2 2.08 6,73 m²
Slaapkamer 1 2.07 14,11 m²
2.02
Hal 2.01 12,26 m²
wc 2.03 1,34 m²
badkamer 2.06 9,16 m²
bijkeuken 2.04 4,22 m²
woonkamer 2.05 36,89 m²
entree
terras
tuin

woning 03
89,07 m²
Slaapkamer 1 3.07 14,11 m²
Slaapkamer 2 3.08 6,73 m²
3.02
Hal 3.01 12,26 m²
wc 3.03 1,34 m²
badkamer 3.06 9,16 m²
bijkeuken 3.04 4,22 m²
wc
woonkamer 3.05 36,89 m²
entree
terras
tuin

trappenhuis
lift
zitp
elevator

hedera haag 1,8 m hoog
hedera haag 1 m hoog
perceelsgrens
perceelsgrens
haag
haag
2.151

bestaande haag met bomen gemeente
bestaande haag met bomen gemeente
bestaande haag met bomen gemeente

trottoir

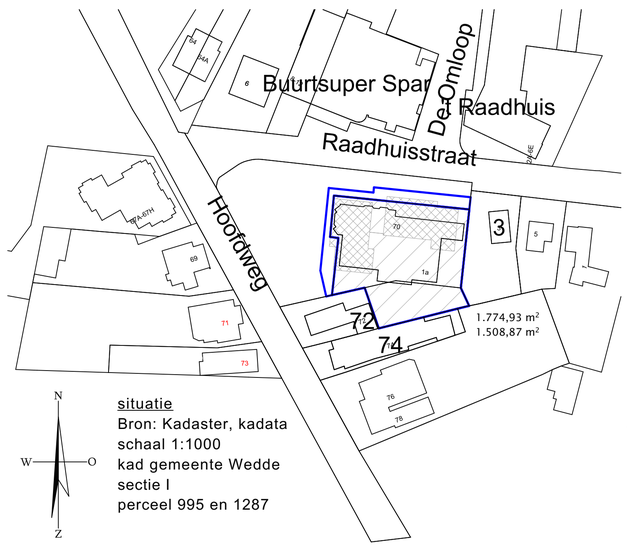
parkeren
parkeren
parkeren
parkeren
parkeren

ZUID
NOORD

Volume 1 "Het Raadhuis"
Volume 2 "de Herberg"
6x parkeren vervalt

624,39 m²
696,37 m²

Raadhuisstraat

situatie
Bron: Kadaster, kadata
schaal 1:1000
kad gemeente Wedde
sectie I
perceel 995 en 1287

bouwkundig ontwerp adviesburo
Van der Grijspaarde

Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

Opdrachtgever – Havos vastgoed
Project – Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"
Onderdeel – Terreintekening

getekend – R v/d G | project nr. – 22-162 | datum – 2 oktober 2025
schaal – 1:200 | formaat – 841x800 | gewijzigd – 31 maart 2026

01

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

TJADE TIMMER
ARCHITECT & BOUWADVIES
Ontwerp in samenwerking met:

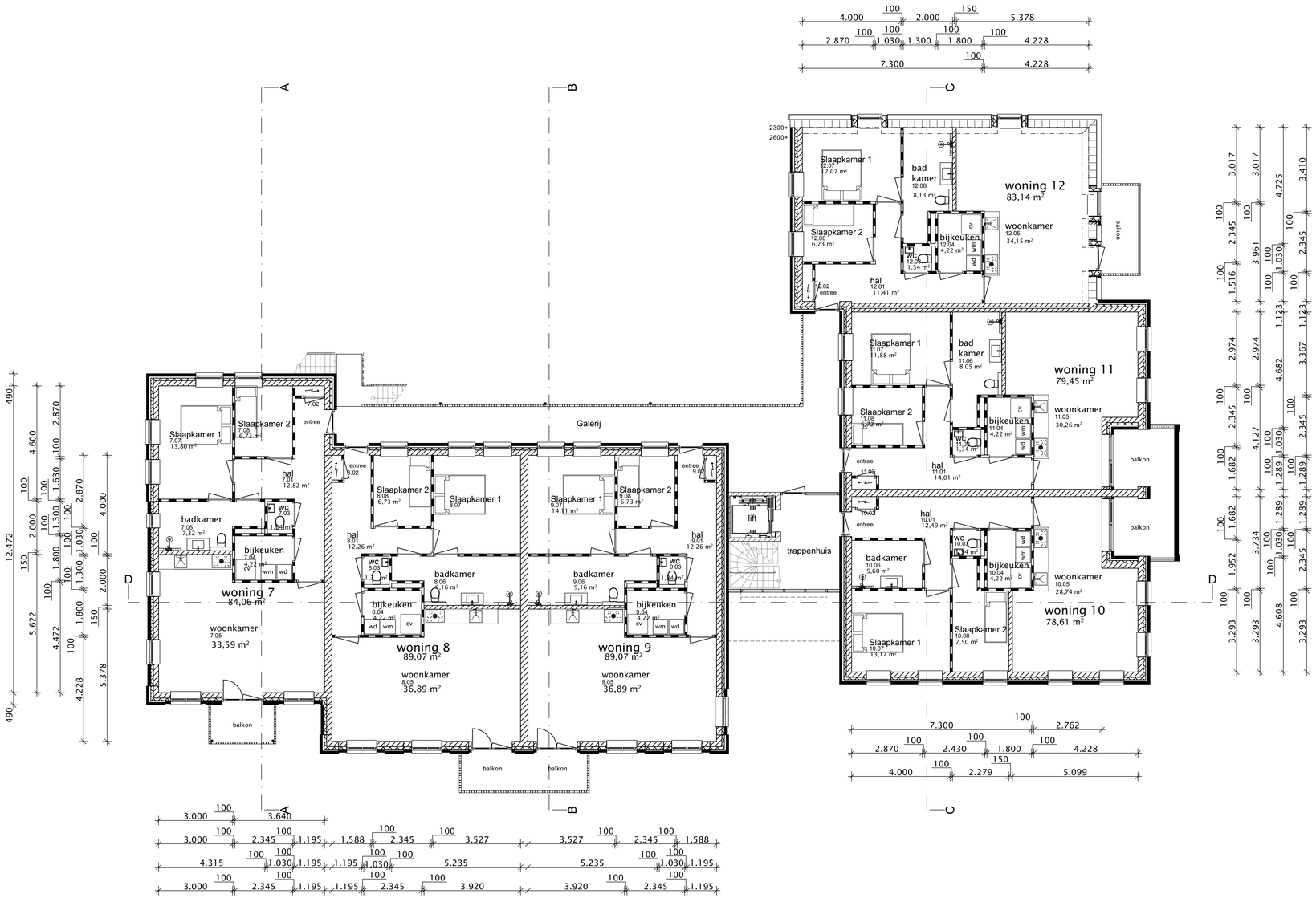
bouwkundig ontwerp adviesburo
Van der Grijspaarde
Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

Opdrachtgever – Havos vastgoed
Project – Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"
Onderdeel – Plattegrond begane grond

getekend – R v/d G | project nr. – 22-162 | datum – 29 januari 2024
schaal – 1:100 | formaat – 841x500 | gewijzigd – 11 februari 2026

03

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

TJADE TIMMER
ARCHITECT & BOUWADVIES
Ontwerp in samenwerking met:

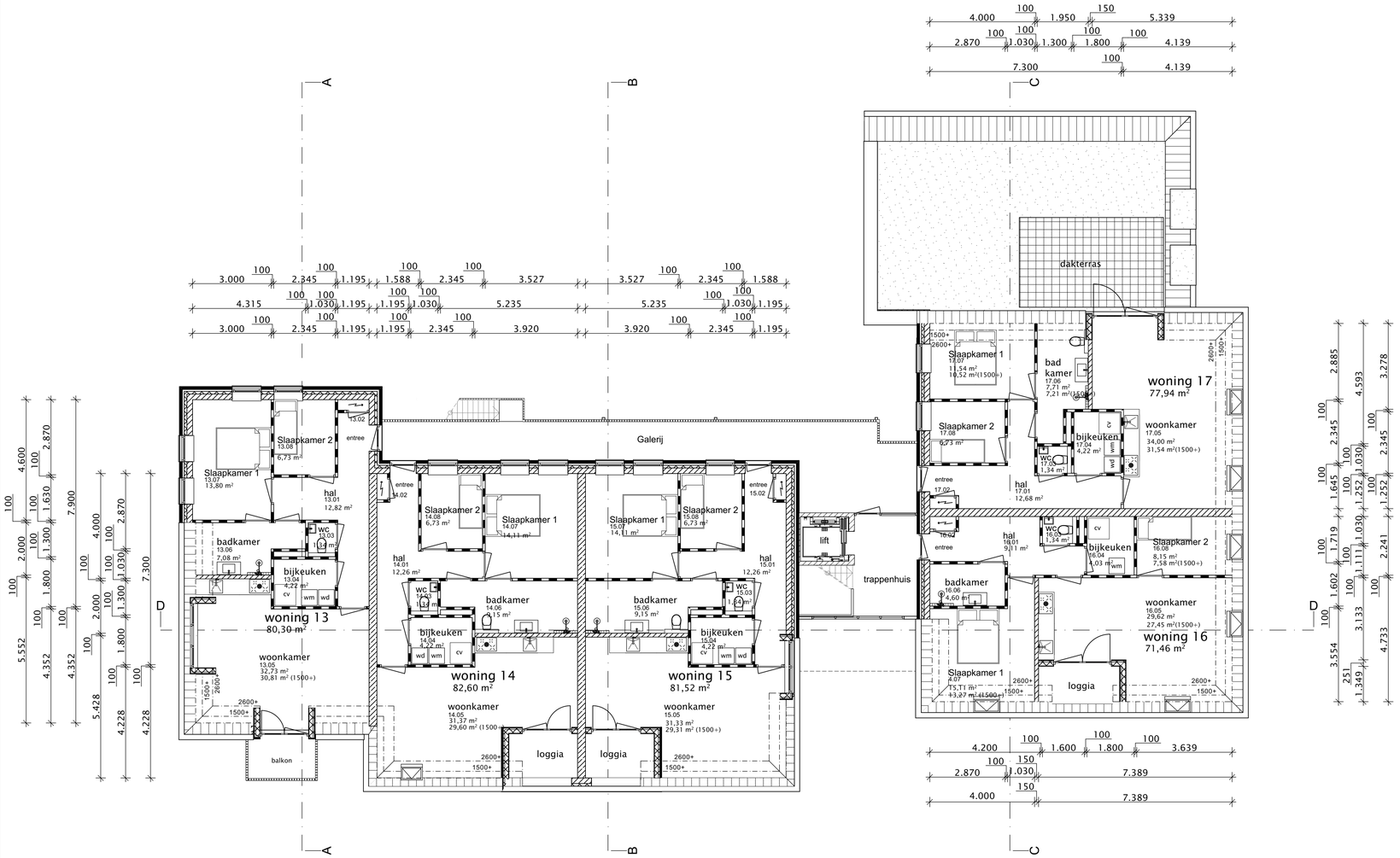
bouwkundig
ontwerp
adviesburo
Van der Grijspaarde

Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

Opdrachtgever	–	Havos vastgoed			
Project	–	Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"			
Onderdeel	–	Plattegrond 1e verdieping			
getekend	– R v/d G	project nr.	– 22-162	datum	– 29 januari 2024
schaal	– 1:100	formaat	– 841x500	gewijzigd	– 12 februari 2026

04

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

TJADE TIMMER
ARCHITECT & BOUWADVIES
Ontwerp in samenwerking met:

bouwkundig ontwerp adviesburo
Van der Grijspaarde

Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

Opdrachtgever – Havos vastgoed

Project – Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"

Onderdeel – Plattegrond 2e verdieping

getekend	– R v/d G	project nr.	– 22-162	datum	– 29 januari 2024
schaal	– 1:100	formaat	– 841x500	gewijzigd	– 12 februari 2026

05

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

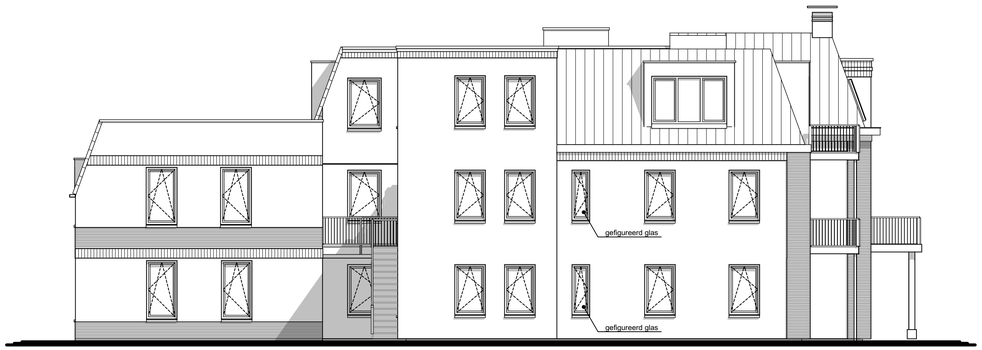
aanzicht

Raadhuisstraat/Voorgevel

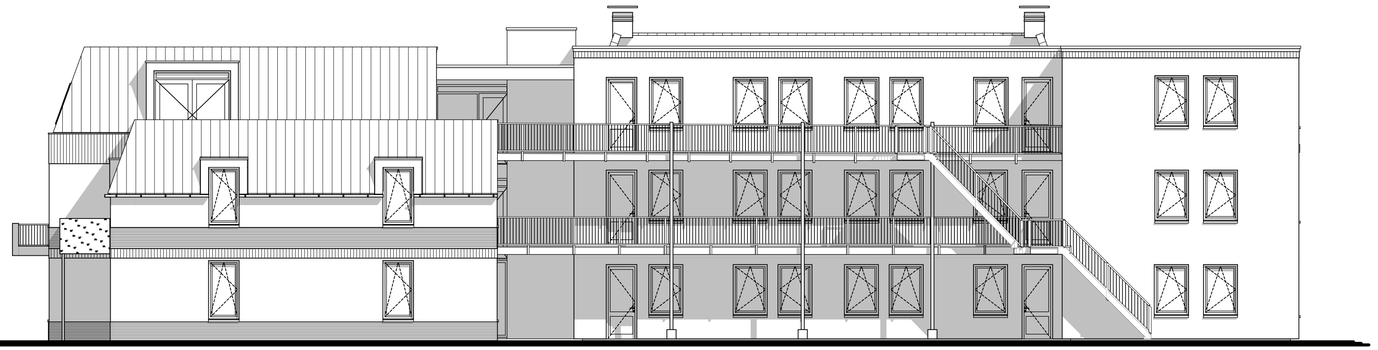
aanzicht

Hoofdstraat/plein

aanzicht

Linker zijgevel

aanzicht

Achtergevel

TJADE TIMMER
ARCHITECT & BOUWADVIES
Ontwerp in samenwerking met:

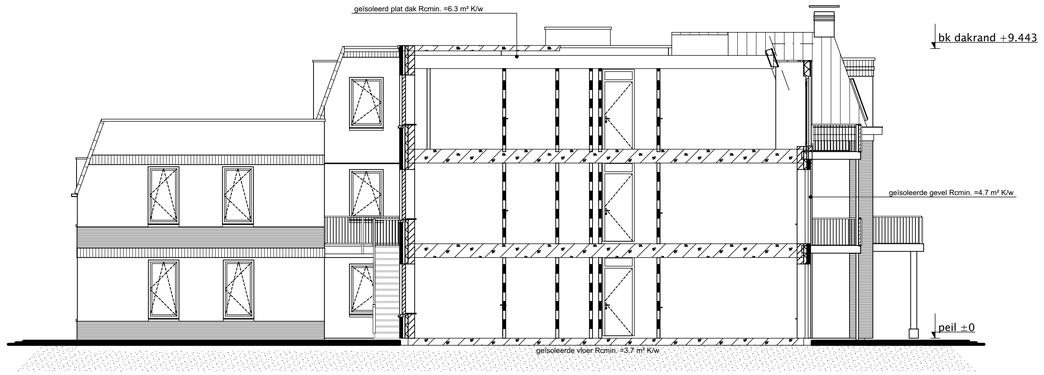
Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

bouwkundig
ontwerp
adviesburo
Van der Grijspaarde

Opdrachtgever	–	Havos vastgoed			
Project	–	Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"			
Onderdeel	–	Gevelaanzichten			
getekend	– R v/d G	**project nr.**	– 22-162	datum	– 29 januari 2024
schaal	– 1:100	formaat	– 841x550	gewijzigd	– 2 oktober 2025

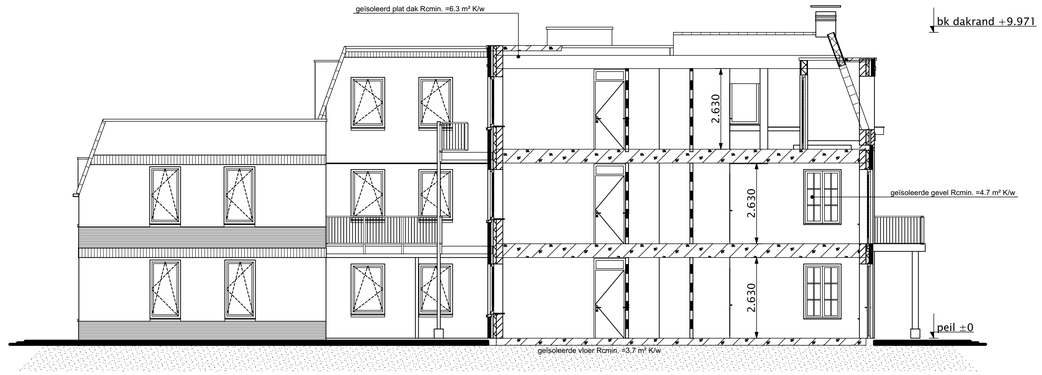
06

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

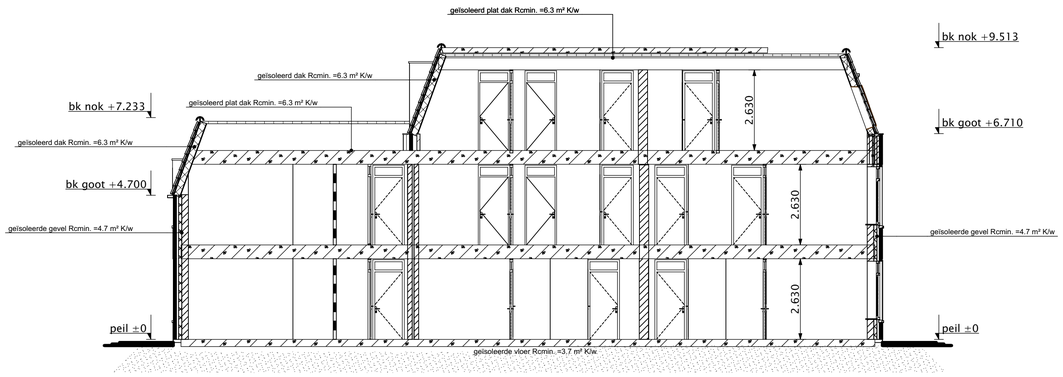
doorsnede

A–A

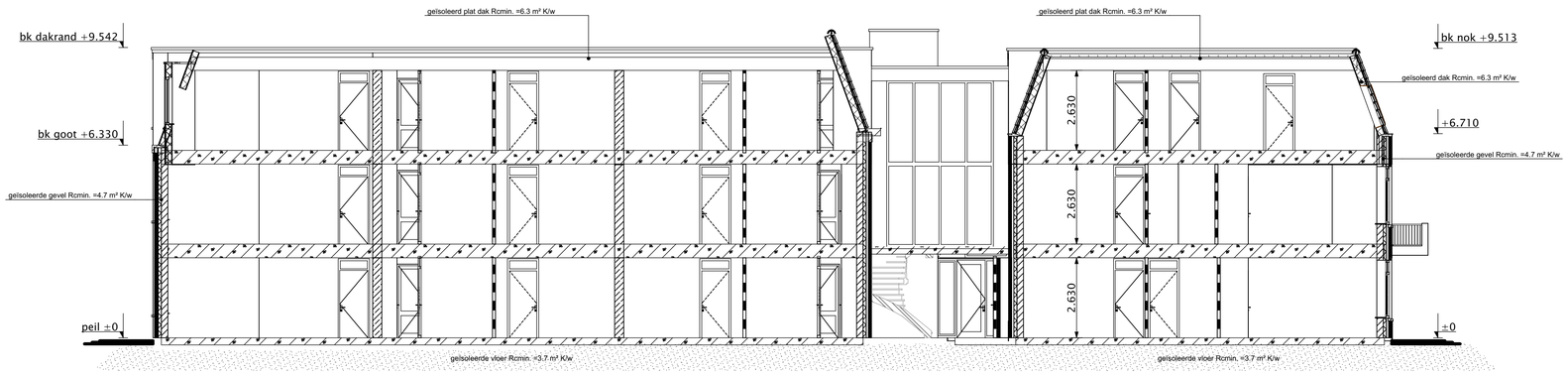
doorsnede

B–B

doorsnede

C–C

doorsnede

D–D

bouwkundig
ontwerp
adviesburo
Van der Grijspaarde

Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
t. 0597-415826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

Opdrachtgever – Havos vastgoed

Project – Hoofdweg 70 Blijham "Het Oude Wapen"

Onderdeel – Doorsneden

getekend – R v/d G | project nr. – 22-162 | datum – 18 december 2025

schaal – 1:100 | formaat – 841x550 | gewijzigd –

09

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig Ontwerp en Adviesburo van der Grijspaarde en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet worden gekopieerd noch aan derden ter inzage worden gegeven.

Bopa-onderbouwing

Locatie Hoofdweg 70 te Blijham (herontwikkeling naar bouw 17 woningen)

Opdrachtgever:	Gemeente Westerwolde
Rapportnummer:	RB 30.416
Datum vrijgave:	Maart 2026
Opsteller:	Dhr. M. Beek

ruimtelijke ordening & bouw
RooBeekAdvies

Inhoudsopgave

.....1

1 INLEIDING.....4
1.1 Aanleiding en doelstelling.....4
1.2 Het vigerend planologisch kader.....6
1.2.1 Bestemmingsplan Blijham.....7
1.2.2 Facet bestemmingsplan Archeologie.....8
1.2.3 Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde.....9
1.3 Procedurekeuze.....9
1.4 Doel.....10
1.5 Leeswijzer.....10

2 HOOFDSTUK 2 LOCATIE- EN PLANBESCHRIJVING.....11
2.1 Ligging.....11
2.2 Het projectgebied zelf.....13
2.3 Het gewenste plan.....14

3 HOOFDSTUK 3 BELEIDSKADERS.....19
3.1 Rijksbeleid.....19
3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI).....19
3.1.2 Instructieregels Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).....20
3.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).....21
3.1.4 Conclusie Rijksbeleid.....22
3.2 Provinciaal beleid.....22
3.2.1 Conclusie provinciaal beleid.....23
3.3 Regionaal beleid.....23
3.3.1 Woondeals Groningen.....23
3.4 Gemeentelijk beleid.....24
3.4.1 Woonvisie Westerwolde 2025 – 2029.....24
3.4.2 Omgevingsvisie.....28
3.4.3 Adviescommissie voor de ruimtelijke kwaliteit (welstand).....29

4 HOOFDSTUK 4 GEVOLGEN VOOR DE FYSIEKE LEEFOMGEVING.....31
4.1 Omgevingsveiligheid.....31
4.2 Watertoets.....32
4.3 Luchtkwaliteit.....35
4.4 Geluid.....36
4.5 Trillingen.....37
4.6 Bodemkwaliteit.....37
4.7 Geur.....39
4.8 Ladder voor duurzame verstedelijking.....39
4.9 Cultureel erfgoed (archeologie en cultuurhistorie).....41
4.9.1 Archeologie.....41
4.9.2 Cultuurhistorie.....43
4.10 M.e.r.-beoordeling.....44
4.11 Duurzaamheid.....44
4.12 Gezondheid.....44
4.13 Verkeer en parkeren.....45
4.14 Ecologie.....46
4.14.1 Soortenbescherming.....47

4.14.2 Gebiedsbescherming 47
4.14.3 Stikstofdepositie 48

5 HOOFDSTUK 5 FINANCIËLE UITVOERBAARHEID 49
5.1 Economische uitvoerbaarheid 49
5.2 Kostenverhaal 49

6 HOOFDSTUK 6 MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID 51
6.1 Burgerparticipatie 51
6.2 Procedure 51

7 HOOFDSTUK 7 EVENWICHTIGE TOEDELING VAN FUNCTIES AAN LOCATIES 52

8 BIJLAGEN BIJ DE BOPA-ONDERBOUWING 53
8.1 Verkennend bodemonderzoek 53
8.2 Stikstofberekening 54
8.3 Aanvraag watertoets 55
8.4 Uitgangspuntennotitie waterschap d.d. 18 december 2025 56
8.5 Parkeerbalansberekening 57
8.6 Bijlage Archeologisch onderzoek 58
8.7 Bijlage participatieverslag 59

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Op de locatie aan de Hoofdweg 70 te Blijham is het voormalige dorpshuis van Blijham gelegen. Dit dorpshuis staat bekend als Het Oude Wapen. Het Oude Wapen speelde jarenlang een centrale rol in het dorpsleven. Het pand aan de Hoofdweg 70 bood onderdak aan tal van verenigingen, kantoorruimte aan Buurtzorg en was onder meer het toneel van de jaarlijkse intocht van Sinterklaas.

Een ontwikkelaar heeft het pand gekocht en wil er graag een woongebouw realiseren. Er hebben wel gesprekken plaatsgevonden met verenigingen en stichtingen van Blijham om in een bijeenkomstruimte te voorzien, maar die gesprekken hebben niet tot resultaat geleid.

Ook is er uitvoerig aan participatie gedaan van het voorliggende plan. Een participatieverslag is als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd, waarin ook te lezen valt hoe met bepaalde vragen en suggesties vanuit de omgeving is omgegaan.

Er ligt daarom nu het concrete plan om deze locatie te gaan transformeren naar een woningbouwontwikkeling toe. Het plan is opgevat om hier een appartementencomplex met in totaal 17 woningen te gaan realiseren. Het streven is er op gericht om in 2026 te kunnen beginnen met de bouw ervan. Het gaat in dit geval om appartementen in de koopsector. Op de hierna volgende weergave is de locatie vanuit de lucht weergegeven gevolgd door enkele weergaven van de bestaande bebouwing die er nu nog staat maar dus gesloopt gaat worden.

Hierna volgen nog enkele foto's van hoe het gebouw er uitziet. De gebruikte foto's zijn afkomstig via Google en via de site https://buitengewoonblijham.nl/dorpshuis/.

Het is de wens om deze locatie, gelegen in het centrumgebied van Blijham, te gaan herontwikkelen naar woningbouw toe. Een woningbouwontwikkeling in het centrum van Blijham biedt veel potentie. Ook wordt door de herontwikkeling op deze locatie een nog meer verdergaande verpaupering van de gronden en bebouwing voorkomen. Op deze wijze wordt een bestaande bebouwde locatie herontwikkeld en is er sprake van zorgvuldig ruimtegebruik.

In dit geval gaat het om de realisatie van 17 woningen in de koopsector en is de beoogde doelgroep de starters en de ouderen. De woningen krijgen twee slaapkamers en een badkamer. De nieuwbouw krijgt ook een lift en daarmee zijn de woningen aan te merken als 'nultredenwoningen'.

In een nultredenwoningzijn zijn minimaal de woonkamer, keuken, badkamer en tenminste één slaapkamer gelijkvloers, dus op hetzelfde niveau als de voordeur. De woning is zonder traplopen van buitenaf bereikbaar. Het kan gaan om een grondgebonden woning, maar ook om een appartement.

Op de hierna volgende weergave is de gewenste nieuwe invulling van het projectgebied in beeld gebracht. In hoofdstuk 2 wordt nader op de locatie en het concrete bouwplan ingegaan.

Weergave terreintekening

1.2 Het vigerend planologisch kader

Het plangebied is gelegen in het vigerend (tijdelijk) Omgevingsplan gemeente Westerwolde. In het genoemde Omgevingsplan is momenteel alleen nog maar de zogeheten bruidsschat opgenomen.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt een aantal regels op rijksniveau. Deze regels verhuizen naar het tijdelijk deel van het omgevingsplan van de gemeente. Dit heet ook wel de 'bruidsschat'.

Onderdelen bruidsschat omgevingsplan
De bruidsschat bestaat uit de volgende onderdelen:

1. *begrippen (hoofdstuk 1)*
2. *voorrangsbepalingen en overgangsrecht (afdeling 22.1)*
3. *regels over bouwwerken, open erven en terreinen (afdeling 22.2)*
4. *regels over milieubelastende activiteiten (afdeling 22.3)*
5. *regels over aanleggen of wijzigen van wegen of spoorwegen zonder geluidproductieplafond (afdeling 22.4)*
6. *regels over overige gemeentelijke omgevingsvergunningen (afdeling 22.5)*

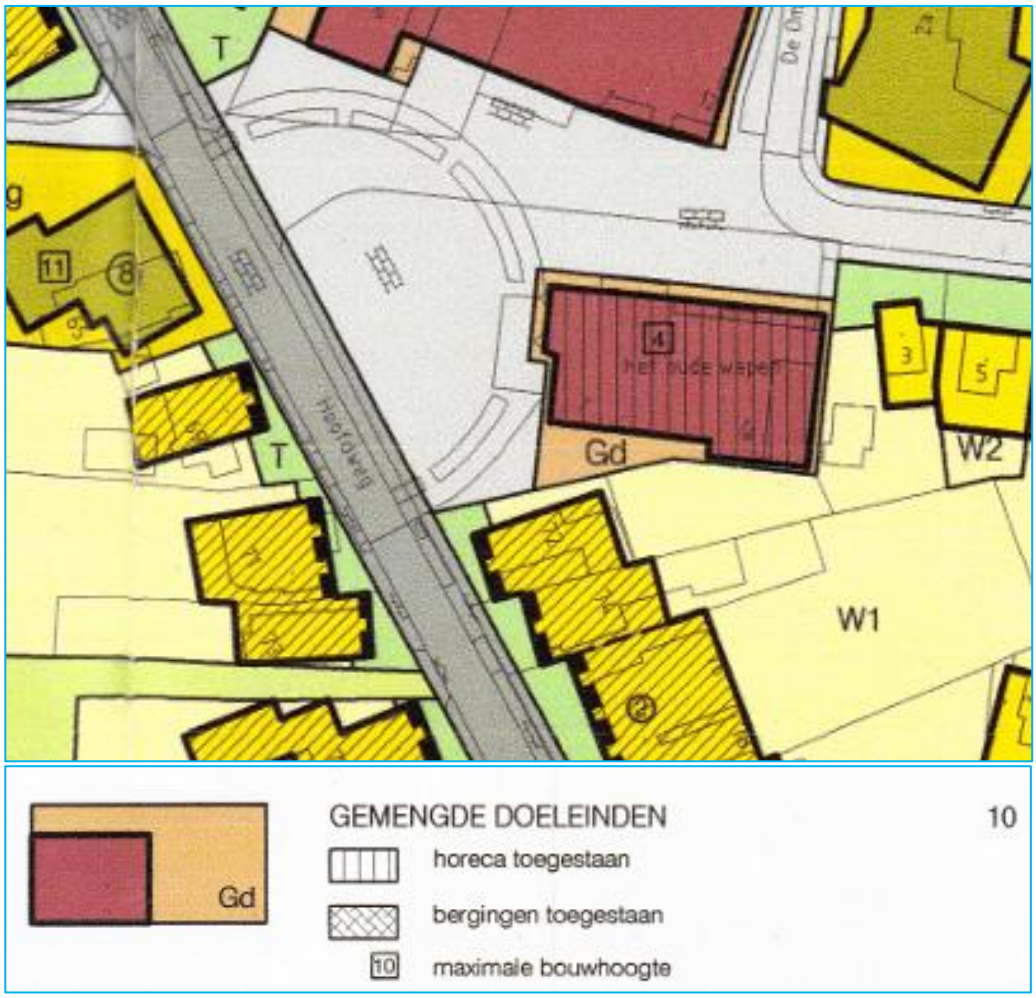
Als onderdeel van het Omgevingsplan gemeente Westerwolde gelden nog de rechten van bestemmingsplannen totdat deze worden opgenomen in een nieuw

Omgevingsplan. Voor dit project gelden nog de rechten vanuit twee bestemminsplannen, te weten:
1. het bestemmingsplan Blijham uit 2006
2. het facet-bestemmingsplan Archeologie uit 2024.

Hierna wordt nader ingegaan op de twee genoemde bestemmingsplannen.

1.2.1 Bestemmingsplan Blijham

Op basis van dit bestemmingsplan hebben de gronden deels de bestemming Gemengde doeleinden en de bestemming Verkeer. Bij de bestemming Gemengde doeleinden is ter plaatse een bouwvlak aanwezig waarbinnen Horeca is toegestaan en een maximale bouwhoogte van 4 meter geldt.

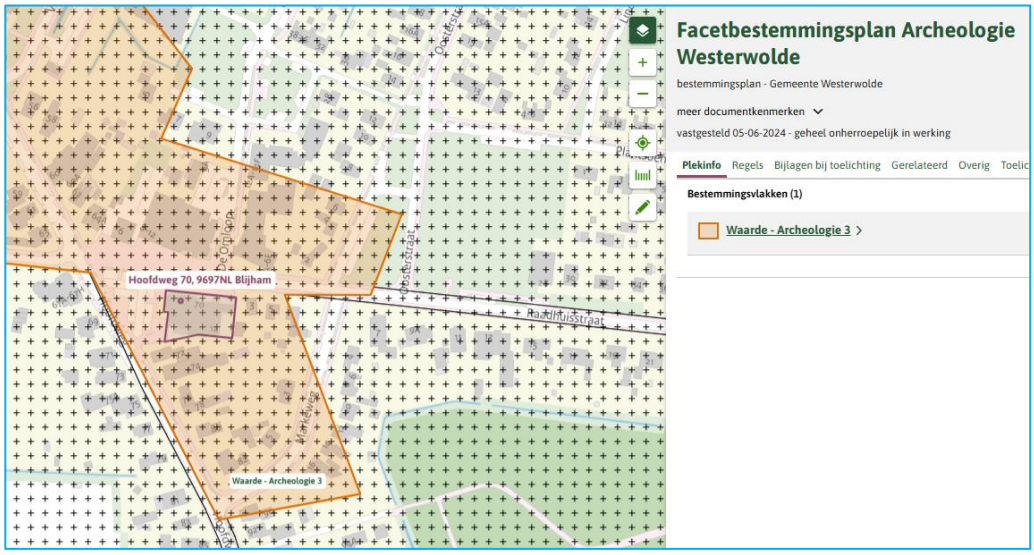

Weergave plankaart is van het bestemmingsplan Blijham welke is vastgesteld op 4 juni 2007.

Binnen deze bestemmingen is de bouw van 2 bouwvolumes met daarin in gezamenlijkheid 17 woningen die worden gebruikt als reguliere woningen in strijd met de bestemmingen.

1.2.2 Facet bestemmingsplan Archeologie

Op basis van dit bestemmingsplan hebben de gronden de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3.

Weergave archeologische dubbelfunctie Waarde – Archeologie 3

De aanwezigheid van deze dubbelbestemming houdt in dat als er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling waarbij de bodem over een oppervlakte van meer dan 100 m^2 en daarbij dieper dan 0,30 meter diepte nieuw wordt verstoord dat er archeologisch onderzoek nodig is. Op onderstaande figuur is in het rode kader de nieuwe bebouwing zichtbaar gemaakt bovenop de bestaande bebouwing (blauwe kader).

Ten behoeve van het plan is archeologisch onderzoek verricht. Voor de nadere uiteenzetting van archeologe zie paragraaf 4.9 van deze onderbouwing.

1.2.3 Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde

In alle bestemmingsplannen/omgevingsplannen van de gemeente Westerwolde moet een bepaling ten aanzien van parkeren worden opgenomen. Zo kan bij aanvragen om een omgevingsvergunning een parkeertoets plaatsvinden.

Dit bestemmingsplan geeft een toetsingskader voor het bepalen van de parkeerbehoefte en voor laden of lossen. Het voorliggende facetbestemmingsplan geldt voor alle onherroepelijke en vastgestelde bestemmingsplannen van de gemeente Westerwolde. Het onderdeel parkeren is nader uitgewerkt in paragraaf 4.13.

Om medewerking te verlenen aan het gewenste woningbouwplan dient een ruimtelijke procedure te worden doorlopen. De gemeente Westerwolde heeft aangegeven dat zij in principe bereid is om medewerking te willen verlenen met toepassing van een omgevingsvergunning in de vorm van een Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (Bopa). Ten behoeve van de strijdigheid met het geldende planologische kader is een zogeheten Bopa-onderbouwing vereist. Voorliggende Bopa-onderbouwing voorziet hierin en is bedoeld om de onderbouwing en motivering te bieden voor het kunnen uitvoeren van het gewenste bouwinitiatief.

1.3 Procedurekeuze

Medewerking aan het plan is mogelijk door middel van het afwijken van het (tijdelijk) Omgevingsplan ‘Gemeente Westerwolde’ en daarbij het als onderdeel daarvan uitmakende bestemmingsplan ‘Blijham’ door middel van een zogeheten Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (verder te noemen Bopa).

Een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is een activiteit die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan en niet vergunningvrij voor het bouwen is. Er zijn twee varianten:

1. Een activiteit waarvoor het omgevingsplan bepaalt dat een vergunning nodig is, maar het volgens de beoordelingsregels niet mogelijk is de vergunning te verlenen;
2. Een andere activiteit in strijd met het omgevingsplan.

Voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit gelden de beoordelingsregels uit het Bkl. Dat betekent dat de vergunning alleen wordt verleend:

a. met het oog op een evenwichtige toedeling van functies (artikel 8.0a, tweede lid van het Bkl);
b. als daarbij voldaan wordt aan de beoordelingsregels uit artikel 8.0b tot en met 8.0e van het Bkl. Die beoordelingsregels komen overeen met de regels die gelden voor het opstellen van een omgevingsplan. Dat betekent dat ook de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Bkl gelden.

Voor een dergelijke afwijkingsprocedure is het nodig dat er een Bopa-onderbouwing wordt opgesteld waaruit blijkt dat er met de ontwikkeling van het bouwplan sprake is van een zogeheten ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’ (ETFAL). Het zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is een taak die primair bij de gemeente ligt. Deze beleidsvrije taak is een vervolg op het criterium van een goede ruimtelijke ordening uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro), maar dan in de bredere strekking van de fysieke leefomgeving.

Het bevoegd gezag beoordeelt of de buitenplanse omgevingsplanactiviteit voldoet aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Onderdeel hiervan is het toetsen van de Bopa-onderbouwing aan het geldende beleid van het Rijk, de provincie en de gemeente. Zonodig en indien relevant kan er ook nog worden getoetst aan regionaal beleid. Middels voorliggende Bopa-onderbouwing is hier gehoor aan gegeven.

1.4 Doel

In voorliggende Bopa-onderbouwing wordt ingegaan op de (ruimtelijke) gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling van het betreffende gebied. Ook wordt een beschrijving gegeven van het relevante ruimtelijk beleid. Tevens wordt in de Bopa-onderbouwing ingegaan op hoe het gewenste plan zich verhoudt tot de aspecten vanuit de fysieke leefomgeving en milieu. Door middel van voorliggende onderbouwing wijzigt niet het (tijdelijke) Omgevingsplan.

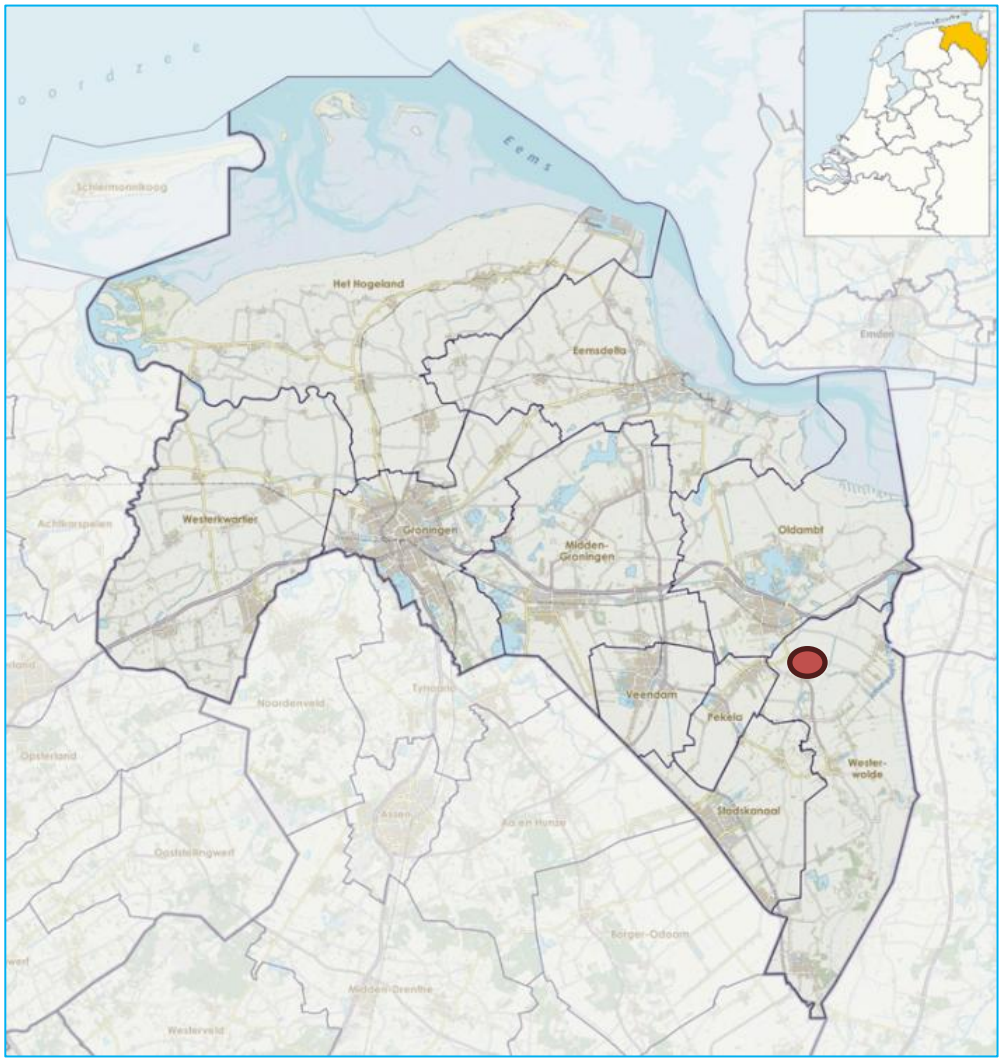
1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de locatie en het gewenste plan. Hoofdstuk 3 gaat in op de beleidskaders. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 het project getoetst aan relevante aspecten van de fysieke leefomgeving. Hoofdstuk 5 gaat in op de financiële uitvoerbaarheid van het plan. In hoofdstuk 6 wordt vervolgens ingegaan op de maatschappelijke uitvoerbaarheid, waarna in hoofdstuk 7 wordt aangegeven of er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

2 Hoofdstuk 2 Locatie- en planbeschrijving

2.1 Ligging

Het projectgebied bevindt zich in de kern Blijham, gelegen in de gemeente Westerwolde. Hieronder een weergave van de globale ligging van Blijham binnen de provincie Groningen en de gemeente Westerwolde vanuit een hoger gebiedsperspectief gezien.

Figuur : de provincie Groningen en de ligging van Blijham in één oogopslag.

Omschrijving Blijham

Het dorp was aanvankelijk sterk agrarisch, maar heeft zich in de laatste decennia van de twintigste eeuw ontwikkeld als forenzen plaats, met name voor het dichtbijgelegen Winschoten. In het landschap vormt Blijham de grens van het kleinschalige Westerwolde, met kronkelende riviertjes en kleine bosrijke plekken enerzijds en het grootschalige agrarische landschap van het verdronken Reiderland en Oldambt. Blijham is gelegen op een oude hoefijzervormige zandrug die vanaf dit dorp via Wedde en Vriescheloo naar Bellingwolde loopt.

Geschiedenis

Blijham was oorspronkelijk een veenontginningsdorp. Het is vermoedelijk ontstaan als een dochternederzetting van Ulsda, gelegen tussen de Pekel A en de Westerwoldse Aa, die aanvankelijk verder westelijk stroomde. Cornelis Pijnacker tekende hier nog in 1636 op zijn kaart de loop van De Oude Recker Aa. De landerijen langs de Pekel A hoorden eerst bij Winschoten. Blijham vormde samen met Bellingwolde de zuidelijke rand van het Reiderland en werd na inbraak van de Dollard als onderdeel van de heerlijkheid Bellingwolde en Blijham cum annexis bij Westerwolde gevoegd. De heerlijkheid had echter eigen rechtsregels, een eigen rechthuis en een eigen landrechter. Kerkelijk viel het tot de Reductie van Groningen in 1594 onder het bisdom Osnabrück, daarna onder de hervormde classis Oldambt.

De oorspronkelijke naam van het dorp is niet bekend, mogelijk viel het dorpsgebied eerst onder Winschoten of onder Sint-Vitusholt (Zuiderveen). Kerk en pastorie van Winschoten hadden later bezittingen in de Garelanden bij Winschoterhogebrug. De dorpskern op de veenrand bij de Molenhorn heette in de achttiende eeuw Winsel. Deze naam is mogelijk (net als Winschoten) afgeleid van de Germaanse stam *winithi-, hetgeen wei- of hooiland betekent, hier met de uitgang -ele die wijst op een waterloop.

De naam Blyham komt pas voor het eerst in 1482 voor, als Hayo Addinga een verdrag sluit met de stad Groningen waarin de toekomst van Bellingwolde en Blijham ter sprake komt. In 1498 wordt het dorp Bleichamme genoemd. Het woord blij verwijst naar 'slijk, modder'; de uitgang -ham betekent 'hoek, landtong, afgebakend stuk weiland' en werd vooral gebruikt voor laag liggende kleistreken.

Het dorp is vanwege de inbraken van de Dollard meermalen naar hogere gronden verschoven, waarbij men de kerk en de huizen verplaatste naar de rand van het hoogveen. Volgens een overlevering uit de zestiende eeuw was in 1418 voor het eerst de getijdenwerking tussen Winschoten en Blijham merkbaar. Met name het kruisherenklooster van Ter Apel wist hier in de zestiende eeuw veel gronden te verwerven. De randveennederzetting langs de Westerwoldse Aa (en mogelijk ook langs de Pekel A) werden in 1470 in den Vorwolt genoemd; later heet dit gebied Voorwold. Buiten het dorp lag verder de wierde De Heemen, Pielzheem of Pijls heerdt, met vier boerderijen die toebehoorden aan de kerk van Winschoten. Net als Winschoten behoorden ze wellicht eerder aan de Abdij van Corvey. Gezien de naam (Oudfries pisel is 'kamer') was dit wellicht de locatie van een middeleeuws steenhuis en mogelijk zelfs een van de plekken van waaruit de ontginning begonnen is. Het landregister van 1636 vermeldt tevens een Steenhuis Camp in het Westeind. Langs de Westerwoldse Aa bevonden zich ten slotte meerdere zandopduikingen met bewoning of akkerland, die als garst werden aangeduid, zoals de Udengast en de Lutjegast of Munnekegast (beide genoemd rond 1600).

Volgens de Prophecye van Jarfke uit 1597 was de zee tussen Winschoten en Blijham aanvankelijk 'soo diep datter Hulcken en Carvelen in varen konnen'. Toen Jarfke voorspelde dat hier hooioppers zouden staan, terwijl de maaiers op de grond zouden liggen om uit te rusten, wilde niemand hem geloven. Ook voorspelde hij dat de zeven zijlen die hier rond de Dollard lagen, overbodig zouden worden. Later merkte men dat Jarfke gelijk had gehad.

Blijham was een welvarend dorp dat in 1567/68 49 huizen telde. Drie grote bedijkingen in de zestiende eeuw (Binnenlanden rond 1525, Tusschendijken in 1544 en Nijland in 1562) zorgden dat het verloren land snel werd teruggewonnen. De Uiterdijken werden in 1657 definitief bedijkt. De meeste boerderijen verhuisden na de zestiende eeuw weer terug in de richting van de polders.

Op onderstaande figuur is de ligging van het projectgebied weergegeven (binnen de rode cirkel) ten opzichte van het dorp Blijham zelf.

Figuur : de ligging van het projectgebied ten opzichte van de kern Blijham

2.2 Het projectgebied zelf

Het projectgebied zelf omvat de percelen kadastraal bekend gemeente Wedde, sectie I nummer 995 en 1287 en zijn onderstaand zichtbaar gemaakt.

Het bestaande aanwezige gebouw heeft circa 730 m² aan grondoppervlak.

2.3 Het gewenste plan

Het gewenste bouwplan bestaat uit de bouw van 17 woningen. De 17 woningen bestaan uit 2 woonblokken met in één woonblok 9 woningen en in de andere 8 woningen. Op de hierna volgende figuur is de gewenste inrichting van het projectgebied nog eens weergegeven.

De woningen zijn bereikbaar via een inrit die wordt ontsloten via de ten westen gelegen Hoofdweg. Er zal sprake zijn van twee woongebouwen die door middel van een tussenlid met daarin een trappenhuis en lift met elkaar worden verbonden.

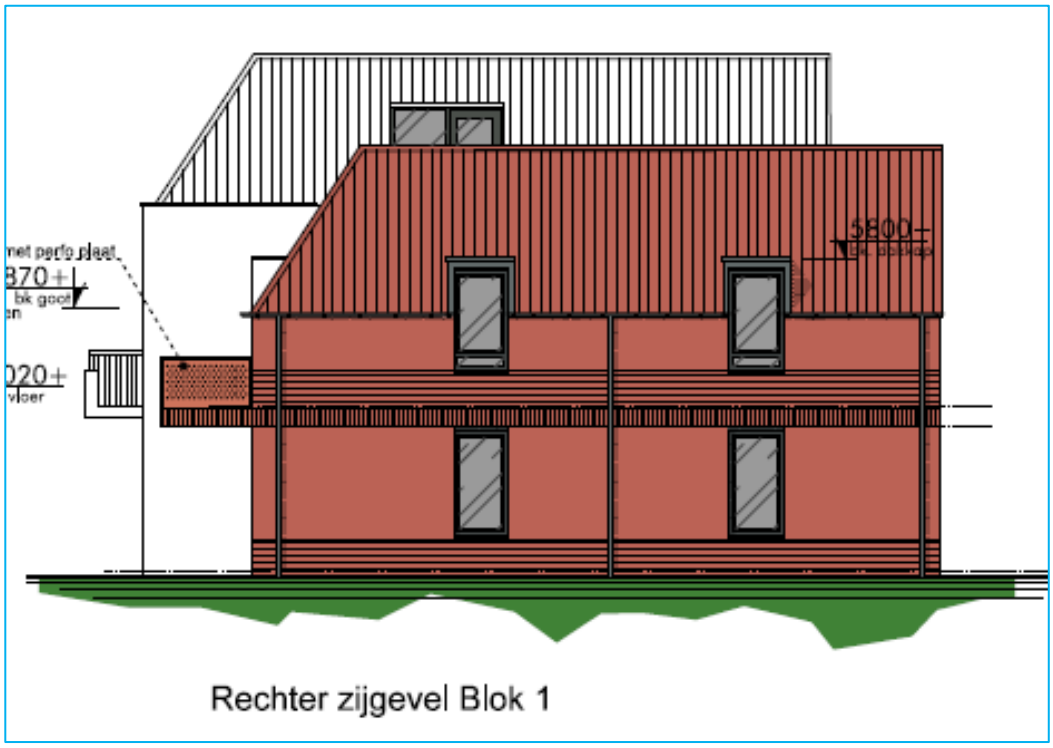
De woongebouwen krijgen gezamenlijk een oppervlakte van circa 630 m^2. De goot- en bouwhoogte gaan 6,90 m en 10,0 meter bedragen en een dakhelling hebben van circa 70 graden. Onderstaand volgen de meest recente tekeningen van 4 november 2025.

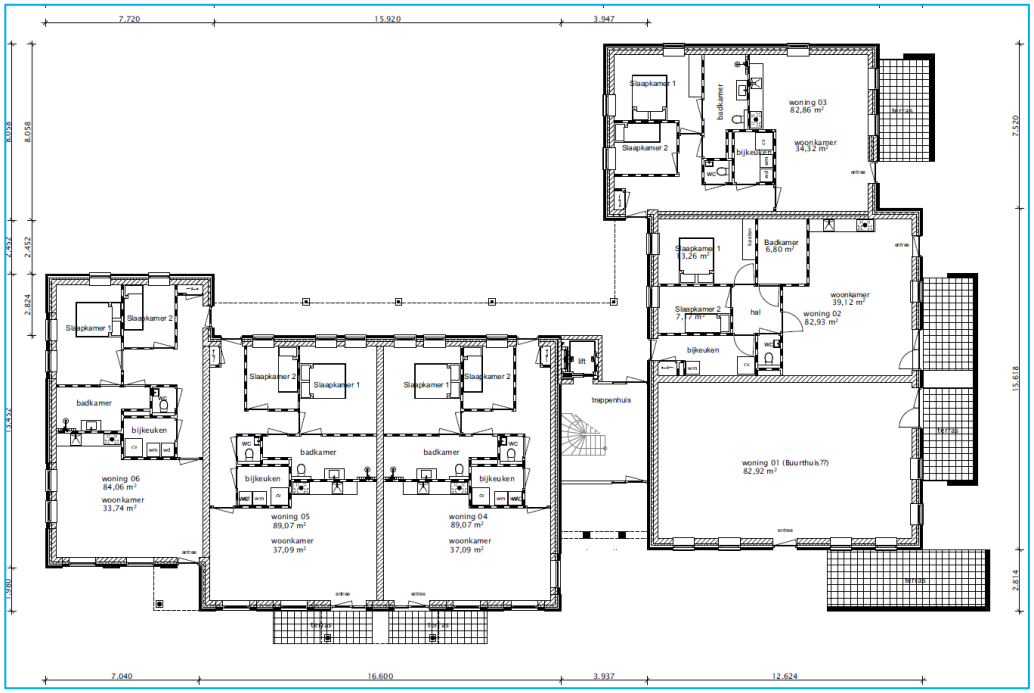
aanzicht
Hoofdstraat/plein

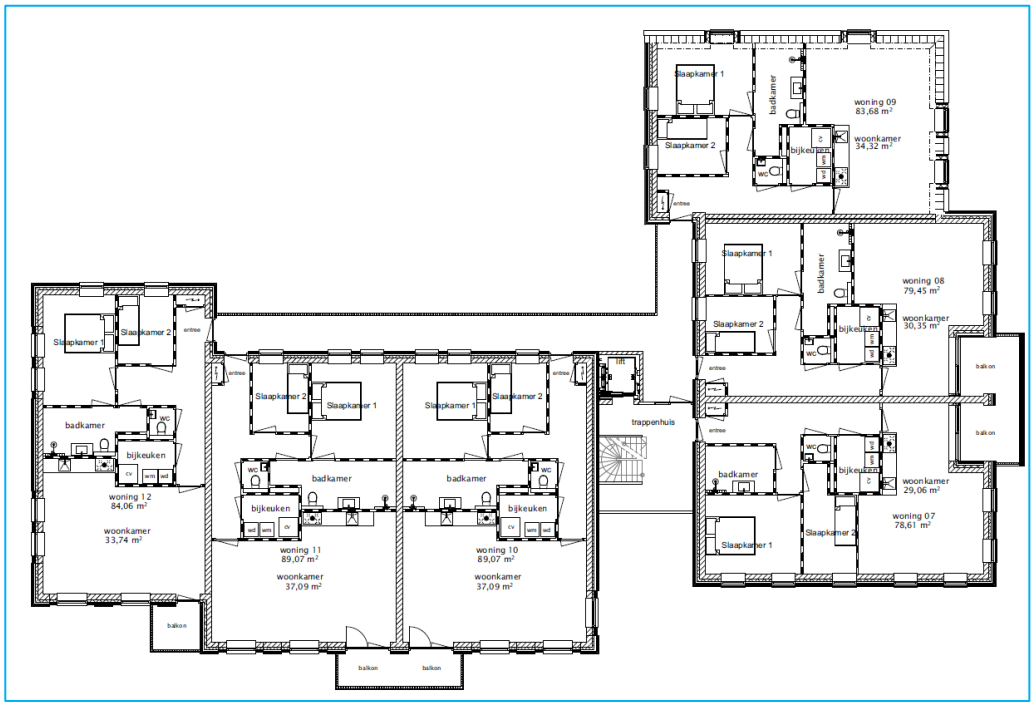

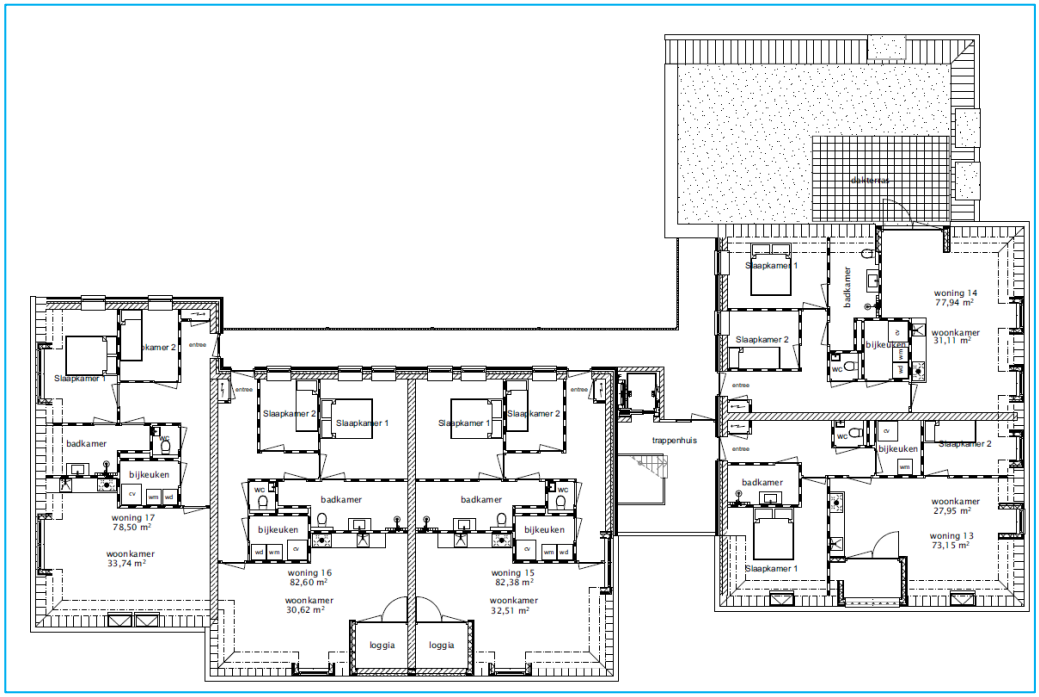
aanzicht
Raadhuisstraat/Voorgevel

Hierna volgen nog de plattegronden van de verschillende bouwlagen van het nieuwe woongebouw.

Slaapkamer 1
Slaapkamer 2
badkamer
bijkeuken
woning 09
83,68 m²
woonkamer
34,32 m²
woning 08
79,45 m²
woonkamer
30,35 m²
woning 07
78,61 m²
woonkamer
29,06 m²
trappenhuis
lift
balkon
entree
wc
cv
wm
wd
woning 12
84,06 m²
woonkamer
33,74 m²
woning 11
89,07 m²
woonkamer
37,09 m²
woning 10
89,07 m²
woonkamer
37,09 m²

dakterras
Slaapkamer 1
Slaapkamer 2
badkamer
bijkeuken
woning 14
77,94 m²
woonkamer
31,11 m²
woning 13
73,15 m²
woonkamer
27,95 m²
trappenhuis
entree
wc
cv
wm
wd
woning 17
78,50 m²
woonkamer
33,74 m²
woning 16
82,60 m²
woonkamer
30,62 m²
woning 15
82,38 m²
woonkamer
32,51 m²
loggia

3 Hoofdstuk 3 Beleidskaders

In dit hoofdstuk worden relevante planologische beleidskaders op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau beschreven. Deze beleidskaders zijn richtinggevend voor het project. Omdat hier sprake is van een herontwikkeling binnen het bestaand gebied en op een locatie waar al een bouwontwikkeling mogelijk is, is daar waar mogelik het onderdeel beleid zo beknopt mogelijk gehouden.

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) biedt een duurzaam perspectief voor de Nederlandse leefomgeving. Hiermee kunnen we inspelen op de grote uitdagingen die voor ons liggen. De NOVI biedt een kader, geeft richting en maakt keuzes waar dat kan. Tegelijkertijd is er ruimte voor regionaal maatwerk en gebiedsgerichte uitwerking. Omdat de verantwoordelijkheid voor het omgevingsbeleid voor een groot deel bij provincies, gemeenten en waterschappen ligt, kunnen inhoudelijke keuzes in veel gevallen het beste regionaal worden gemaakt. Met de NOVI zet de Rijksoverheid een proces in gang waarmee keuzes voor onze leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Die komen samen in vier prioriteiten:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Duurzaam economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De druk op de fysieke leefomgeving in Nederland is zo groot, dat belangen soms botsen. Het streven vanuit de NOVI is combinaties te maken en win-win situaties te creëren. Soms zijn er scherpe keuzes nodig en moeten belangen worden afgewogen. Hiertoe gebruikt de NOVI drie afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies: In het verleden is scheiding van functies vaak te rigide gehanteerd. Met de NOVI wordt gezocht naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van de ruimte;
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal: wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere;
3. Afwentelen wordt voorkomen: het is van belang dat de leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie van inwoners zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties.

<u>Conclusie</u>
Wonen is één van de basisbehoeften van mensen. In de Nationale Omgevingsvisie wordt aangegeven dat iedereen in Nederland prettig moet kunnen wonen voor een redelijke prijs. Een woningvoorraad die aansluit op de huidige en toekomstige woonbehoefte van mensen is daarom van nationaal belang.

Het huidige woningtekort en de toename van het aantal inwoners en huishoudens vraagt een groei van de woningvoorraad (vooral in en bij de stedelijke regio's) in een fijne, leefbare omgeving. Tussen 2019 en 2035 moet de woningvoorraad in Nederland met circa 1,1 miljoen woningen worden vergroot.

De primaire verantwoordelijkheid voor de gebouwde omgeving, de woningvoorraad en de leefbaarheid ligt bij gemeenten en provincies. Het Rijk is systeemverantwoordelijk.

Het is de rol van het Rijk om de kaders te stellen, te stimuleren, eventueel te sanctioneren, waar nodig middelen ter beschikking te stellen – bijvoorbeeld via de huurtoeslag, hypotheekrenteaftrek of de regeling woningbouwimpuls voor gemeenten – en met gemeenten en provincies samen te werken om (bovenlokale, inclusief grensoverschrijdende) knelpunten op te lossen en realisatie van de nationale belangen te waarborgen.

De voorgenomen ontwikkeling voorziet niet in het toevoegen van extra woningen. De Novi houdt zich niet bezig met oppervlaktes ten aanzien van bergingen en de inrichting van het openbaar groen. Daarmee is er geen beleidsmatige afweging nodig vanuit de Novi. Daarmee past het plan binnen de prioriteiten van de NOVI en kan geconcludeerd worden dat er geen sprake is van strijd met het rijksbeleid.

3.1.2 Instructieregels Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Het Bkl bevat instructieregels voor de volgende hoofdonderwerpen:

a. Waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
b. Beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
c. Beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
d. Beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
e. Het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
f. Het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
g. Het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

Daarnaast bevat afdeling 5.2 van het Bkl instructieregels voor de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om het voorkomen van belemmeringen van gebruik en beheer van spoorwegen en rijkswegen.

In heel bijzondere gevallen kan het college van burgemeester en wethouders de Minister vragen om een ontheffing van bepaalde instructieregels te verlenen. Dit volgt uit afdeling 5.3 van het Bkl.

Instructieregels van afdeling 5.1 Bkl gelden, zoals gezegd, alleen voor de omgevingsplanregels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van

functies aan locaties. Het grootste deel van de Bkl-instructieregels is dus niet van toepassing op omgevingsplanregels met een ander oogmerk. Over de onderwerpen waarvoor het Bkl geen instructieregels heeft opgenomen (onderwerpen die buiten het toepassingsbereik van de instructieregels vallen) is de gemeente vrij om regels te stellen, mits dat past binnen de andere kaders natuurlijk.

Het Rijk hanteert verschillende typen instructieregels, die meer of minder afwegingsruimte bieden:
a. Betrekken bij: de gemeente moet aandacht schenken aan feiten of verwachtingen over feiten, maar heeft daarbij veel keuzeruimte;
b. Rekening houden met: deze formulering stuurt inhoudelijk de belangenafweging; als de gemeente daar goede redenen voor heeft, is afwijken gemotiveerd toegestaan;
c. In acht nemen of een vergelijkbare dwingende formulering: de gemeente moet zich bij de uitoefening van de bevoegdheid aan de achterliggende norm houden.

Een belangrijke verbeterdoelstelling van de Omgevingswet is dat decentrale overheden meer bestuurlijke afwegingsruimte krijgen. Deze afwegingsruimte is in de instructieregels van het Bkl vormgegeven door voor een aantal thema´s (geluid, geur en trillingen) standaardwaarden en grenswaarden op te nemen. Overname van de standaardwaarde kan in beginsel zonder aanvullende motivering. Gebruikmaking van de ruimte tussen standaard- en grenswaarde vergt wel een aanvullende motivering.

Samenvattend is de afwegings- of beslisruimte afhankelijk van:
a. het type instructieregel (zie hierboven);
b. de aard van de norm (open of gesloten); en
c. flexibiliteitsopties die binnen de instructieregel worden geboden.

Toetsing
In het Bkl staan in hoofdstuk 5 instructieregels die bij het opstellen van een omgevingsplan moeten worden nagekomen. Het grootste deel bestaat uit instructieregels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (afdeling 5.1 Bkl). Deze instructieregels zijn van toepassing op het stellen van regels in het omgevingsplan als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet. In hoofdstuk 4 van deze Bopa-onderbouwing zijn de verschillende instructieregels getoetst en kan alles overziend geconcludeerd dat het plan voldoet aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

3.1.3 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Als het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) voor een bepaalde activiteit geen regels stellen, heeft de gemeente in principe de beleidsvrijheid om in het omgevingsplan daar zelf regels over te stellen. Daarbij gelden uiteraard grenzen:
1. het moet de fysieke leefomgeving betreffen;
2. als het al uitputtend geregeld is in wetgeving die niet opgaat in de Omgevingswet, kan het niet in het omgevingsplan geregeld worden, tenzij het met een ander oogmerk gebeurt;
3. de instructieregels van het Bkl kunnen bepalen dat voor een bepaald onderwerp regels moeten worden gesteld in het omgevingsplan en daarbij ook hoe.

Als het Bal of Bbl voor bepaalde activiteiten of bouwwerken wel regels stellen, is het mogelijk dat er maatwerkregels kunnen worden opgenomen in het omgevingsplan, bijvoorbeeld om cumulatie van de gevolgen van effecten van Bal-activiteiten te beperken. Maatwerkregels zijn gebiedsgerichte algemene regels in het omgevingsplan waarmee wordt afgeweken van Bal- of Bbl-regels of waarmee een nadere invulling of concretisering wordt gegeven van Bal- of Bbl-regels. Bij de regels uit het Bal is generiek maatwerk mogelijk, tenzij er specifieke uitzonderingen worden aangegeven. Bij de regels in het Bbl is dat andersom: maatwerkregels zijn alleen mogelijk als dat specifiek wordt toegestaan, zoals bij de eisen aan Bijna Energie Neutraal Bouwen (BENG). Als maatwerkregels mogelijk zijn, geven Bal en Bbl aan binnen welke grenzen daarmee kan worden afgeweken of nader worden ingevuld ten opzichte van de Bal-/Bbl-regels.
De gemeente heeft op grond van het Bal en Bbl vaak ook de bevoegdheid om maatwerkvoorschriften te stellen. Maatwerkvoorschriften landen niet in het omgevingsplan, maar zijn afzonderlijke besluiten die gericht zijn tot één initiatiefnemer.

Toch zijn ook verleende maatwerkvoorschriften van belang bij het opstellen van het omgevingsplan. In ieder geval moet de gemeente, bij het beoordelen of maatwerkregels zullen worden gesteld, ook nagaan of over het betreffende onderwerp al eerder maatwerkvoorschriften zijn gesteld. Die maatwerkvoorschriften kunnen mogelijk worden geïntegreerd in de maatwerkregels, en dan (na inwerkingtreding van de wijziging van het omgevingsplan) worden ingetrokken. Met name als er voor een bepaald onderwerp in het verleden veel maatwerkvoorschriften zijn gesteld, is het aan te raden om te bekijken of maatwerkregels in het omgevingsplan niet tot een evenwichtiger en toekomstbestendiger resultaat kunnen leiden.

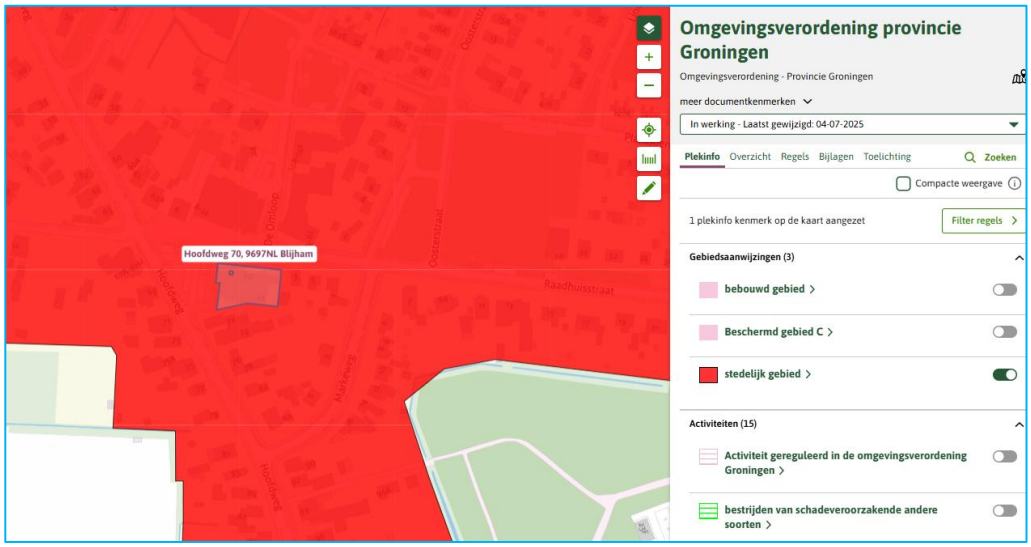
Toetsing
In het Bal en Bbl zijn mogelijkheden opgenomen om (maatwerk)regels te stellen die opgenomen kunnen worden in het Omgevingsplan. Dergelijke regels zijn voor dit plan niet nodig en daarom niet opgenomen bij deze onderbouwing. Daarnaast zijn de (bouw)regels in het Bbl onverkort van toepassing op te nieuw te bouwen bouwwerken en vormt het Bbl een beoordelingsregel voor de (technische) bouwactiviteit (afdeling 8.3 Bkl).

3.1.4 Conclusie Rijksbeleid

Het plan is in overeenstemming met rijksbeleid.

3.2 Provinciaal beleid

De ontwikkeling vindt plaats binnen het bestaand stedelijk gebied, zie ook de figuur hierna. Het bestaand stedelijk gebied is voor de provincie Groningen primair het gebied waar ontwikkelingen in de sfeer van woningbouw dienen plaats te vinden. Daarmee voldoet deze locatie qua plek voor woningbouw aan het provinciaal beleid.

3.2.1 Conclusie provinciaal beleid

Het plan is in overeenstemming met het provinciaal beleid.

3.3 Regionaal beleid

3.3.1 Woondeals Groningen

Gemeenten, provincies en het Rijk hebben met steun van woningcorporaties en marktpartijen in februari 2023 afgesproken om tot en met 2030 de bouw van 28.500 woningen te realiseren in de provincie Groningen. Met de ondertekening van twee regionale woondeals - voor Eemsdelta en Oost-Groningen – en een interprovinciale woondeal voor Groningen-Assen zijn afspraken gemaakt over het aantal woningen, de bouwlocaties en de randvoorwaarden. Concreet komen deze neer op de bouw van 3.293 nieuwe woningen in Eemsdelta, 3.846 woningen in Oost-Groningen en 21.370 woningen in Groningen-Assen. Voor de regio Groningen-Assen werken de provincies Groningen en Drenthe nauw samen met de Groninger en Noord-Drentse gemeenten.

Figuur 17 : weergave woningkwantiteit vanuit de regionale woondeal

Voor de gemeente Westerwolde gaat het daarbij dan om een toevoeging van netto circa 663 woningen in de planperiode 2022 - 2030. Daar past het gewenste aantal van 17 nieuwe woningen qua kwantiteit in.

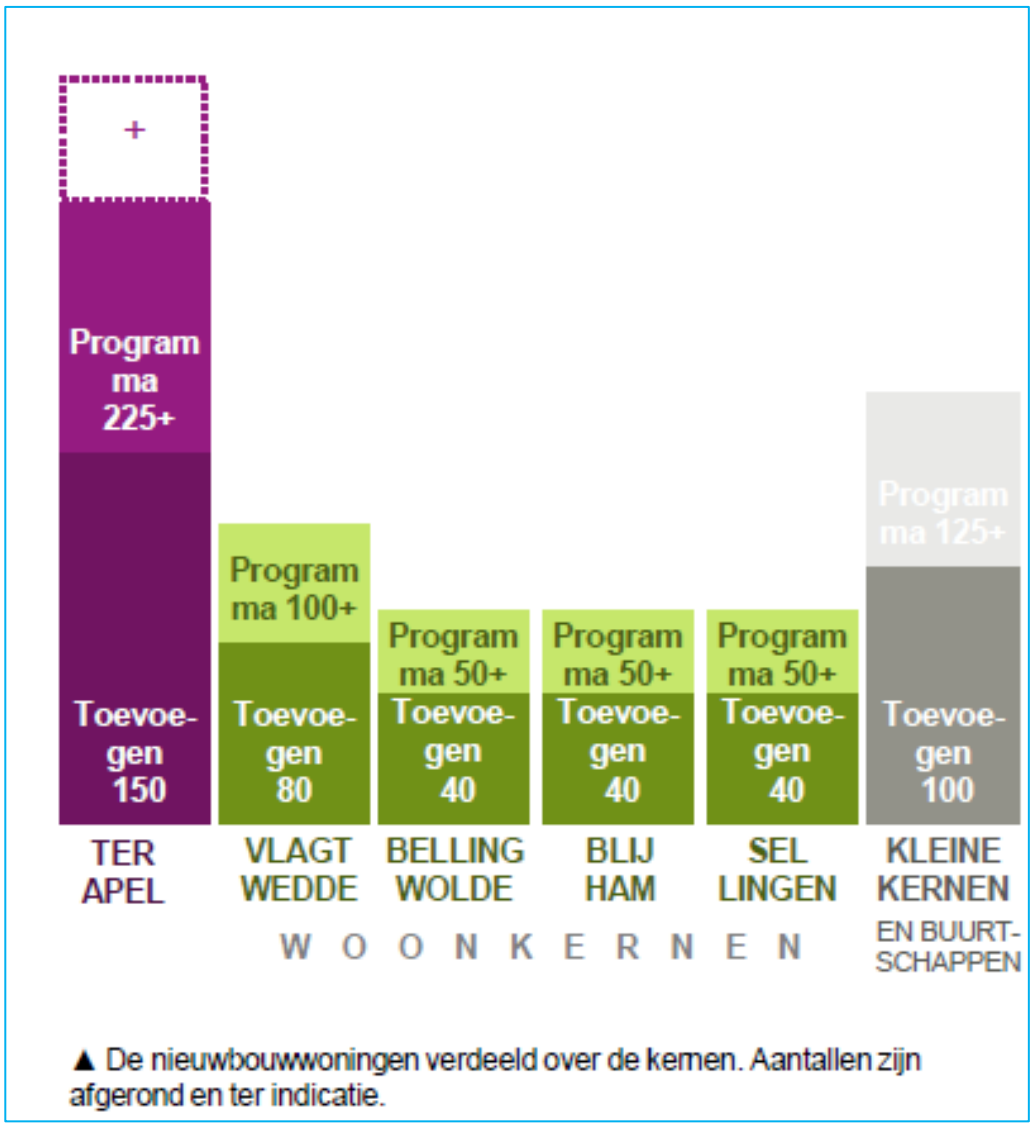
3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Woonvisie Westerwolde 2025 – 2029

De nieuwe woonvisie biedt kaders en uitgangspunten om een aantrekkelijke en toekomstbestendige woonomgeving te realiseren voor mensen van binnen en buiten Westerwolde. De woonvisie is geldig van 2025 t/m 2029. De gemeente kijkt op hoofdlijnen vooruit tot na 2030. Ze geven aan hoe ze haar doelen willen bereiken en hoe zij willen reageren op ontwikkelingen. Niet alles kan tegelijkertijd dus ze stellen prioriteiten, waarbij het tegengaan van schaarste de hoogste prioriteit heeft. Zo brengt de gemeente de nodige focus aan binnen haar grote ambitie. Binnen de kaders van de woonvisie werkt het college een concreet uitvoerings-programma uit in 2025. Dat wordt geüpdatet als het nodig is.

In onze woonvisie maken we onderscheid tussen de centrumkern Ter Apel, woonkernen, kleine kernen en buurtschappen, en het buitengebied. Om ervoor te zorgen dat alle kernen in Westerwolde hun vitaliteit en karakter behouden, bieden we mogelijkheden voor woningbouw in alle kernen naar schaal en omvang van de kern of het gebied. Elke kern heeft daarin een eigen rol. De aantallen in de figuur zijn ons houvast voor het maken van ons woningbouwprogramma en het beoordelen van initiatieven. De getallen zijn indicatief en richtinggevend. Er kunnen bijzondere aanleidingen zijn om hiervan af te wijken.

Voor de woningbouwopgave in Blijham staat het volgende genoemd in de nieuwe Woonvisie. Blijham wordt gezien als een woonkern.

▲ De nieuwbouwwoningen verdeeld over de kernen. Aantallen zijn afgerond en ter indicatie.

In de hierna opgenomen tabel staan de programma-accenten met + en –aangegeven. De tabel geeft richting aan het programma wat de gemeente voor ogen heeft voor de benoemde kernen. De aantallen zijn indicatief en richtinggevend op kernniveau. Woningbouwprojecten met een afwijkend programma sluit de gemeente op basis van

het schema niet uit, mits goed gemotiveerd en passend bij aangepaste inzichten over de behoefteontwikkeling.

Blijham						
Doel: 40-50	Vrij	2^1	Rij	App	Hof	Totaal
Sociale huur			+		+	++
Middenhuur				+	+	++
Koop tot € 250.000			+	+	++	++++
Koop tot € 390.000		+	+		++	++++
Koop daarboven	+	++				+++

Programma-accenten Blijham
Voor de verkoop van de woningen zal worden samengewerkt met een lokale makelaar, die het aanbod namens initiatiefnemer presenteert.

Blijham kent diverse basisvoorzieningen zoals een supermarkt, sport en onderwijs. Blijham is daarom belangrijk als woonkern voor de nabije omgeving. De volgende programma accenten zijn relevant voor Blijham:
- Rijwoningen en hofjes;
- Extra nultredenwoningen;
- Als grote woonkern is een hoger percentage sociale huur denkbaar in vergelijking met de andere woonkernen. We zoeken extra locaties voor sociale huurwoningen;
- Bouw extra betaalbare woningen;
- Zorg ook voor betaalbare woningen in plannen met duurdere woningen.

In dit project worden het 17 koopappartementen en vallen dan in het segment koop tot €390.000. De bouw van nultreden appartementen beantwoord aan de vraag die gemeente vanuit woonvisie doet aan ontwikkelaars. Het bouwproject voegt iets toe aan de bestaande woningvoorraad dat momenteel schaars is en kan bijdragen aan het vergroten van doorstroming in de woningvoorraad.

Door de aanvrager is nog een nadere motivering van de behoefte en de reden dat alles koopappartementen worden opgesteld. Daar wordt hierna nader op ingegaan.

Het plan omvat de bouw van 17 appartementen met daarbij behorende bergingen. Vanuit de gemeente Westerwolde geldt eigenlijk het beleidsmatige uitgangspunt (kwaliteitscriterium betaalbaarheid) om 30% van de woningen (5 a 6 appartementen) aan te bieden in de sociale huur en eventueel nog rekening te houden met het terugkeren van de dorpshuisfunctie.

Het uitgangspunt in de woonvisie (paragraaf 1.3) is dat woningbouwinitiatieven een bijdrage leveren aan betaalbaar wonen. In woningbouwplannen rekenen we in principe met 30% sociale huur en 30% betaalbare koop tot € 390.000, waaronder goedkope koop tot € 250.000 (prijzen ter indexatie).

Dit uitgangspunt is belangrijker naarmate het project groter is en de locatie zich nabij voorzieningen bevindt. Beide aspecten zijn van toepassing op dit woningbouwinitiatief.

De gemeente hanteert in de woonvisie (paragraaf 1.3) een ladderbenadering in de toetsing van woningbouwinitiatieven. Als sociale huur niet haalbaar is, dan wordt gekeken naar betaalbaar koop.

Initiatiefnemer gaf aan dat sociale huur niet kon worden voorzien in dit complex. Woningcorporatie Acantus had geen interesse om in te stappen of af te nemen. Initiatiefnemer gaf aan dat het project door voorzien van 30% sociale huur onrendabel zou zijn. Daarom is zij gevraagd een cijfermatige onderbouwing aan te leveren, ter check van de planeconoom.

De appartementen zullen gemiddeld 84 m^2 groot worden en hebben indicatief 197 WWS-punten. Theoretisch hebben de appartementen dus de woonkwaliteit om in de vrije sector te vallen. Ervaring in de omgeving leert dat dit niet haalbaar is, een gemiddelde huur van ca. €1100,-/maand achtt de ontwikkelaar haalbaar.

Uit de bouwkostenraming blijkt dat de kostprijs per appartement neerkomt op €232.132,45 /appartement en per appartement zal een grondwaarde van €35.000,- toegerekend worden. In de kostenraming is geen rekening gehouden met o.a. sloopkosten, architect kosten, ontwikkelkosten en leges(tezamen ca. 20.000,-per appartement)

Aanvrager lijkt het reëel om te kijken naar een aantal scenario's, te weten:
- volledig huur inclusief sociale huur;
- volledig huur marktconform;
- mix koop/huur marktconform;
- volledig koop;

Volledig huur inclusief sociale huur
Dit scenario zal inhouden dat er 11 woningen marktconform verhuurd worden en er 6 woningen voor €879,-/maand verhuurd zullen worden. Dit geeft een huurstroom bij aanvang van €208.488/jaar. De totale investering bedraagt: €4.881.251, hetgeen een bruto rendement oplevert van 4,3%. Na aftrek van kosten(alleen al financieringskosten) zorgt dit voor een negatief rendement.

Volledig huur marktconform
Dit scenario levert een jaarlijkse huurstroom op van €224.400,- en een bruto rendement van 4.6%. Ook dit zorgt voor een negatief rendement na aftrek van kosten.

Mix koop/huur marktconform
Per appartement verwacht de aanvrager een koopsom te kunnen realiseren van ca. €310.000,-.V.O.N. In dit scenario gaat aanvrager ervan uit dat er 9 appartementen verkocht zullen worden, en er 8 door u in bezit gehouden worden voor de verhuur. De gerealiseerde verkoopwinst zal hierbij volledig teruggaan in het project. Het rendement op de door u in belegging te houden bedraagt ca. 5%.

Volledig koop
In dit scenario zullen alle appartementen worden verkocht tegen een gemiddelde koopsom van €310.000,- V.O.N. Naast het te lopen risico brengt dit nog enkel

aanvullende kosten met zich mee(verkoopkosten, marketing, notariële kosten, splitsing van het gebouw in appartementsrechten etc). indicatief zal dit een eenmalig bruto rendement opleveren van ca. 5% van de totale investering. Een combinatie van sociale huur met koop zien wij niet zitten, daar dit een te groot negatief effect zal hebben op de verkoopprijzen die wij verwachten te kunnen realiseren.

Toevoeging dorpshuis
Vanuit het dorp kwam er de vraag om het dorpshuis terug te brengen in het gebouw. Dit is uiteindelijk niet doorgegaan.

Concluderend kan worden gesteld dat, indien vastgehouden wordt aan de gestelde voorwaarden van de Woonvisie het niet haalbaar is het project te realiseren. Enkel een volledige realisatie in de koopsector heeft op deze locatie kans van slagen.

3.4.2 Omgevingsvisie

De gemeente Westerwolde beschikt over een eigen Omgevingsvisie. Dit is een verplichting vanuit de nieuwe Omgevingswet. Maar het is ook vooral een mooie aanleiding om te komen tot een lonkend perspectief wat de gemeente inspireert om op pad te gaan. De raad doet dit samen met het college en een breed pallet aan mensen en partijen uit en rondom de gemeente. Westerwolde gaat de uitdaging aan om al het mooie van Westerwolde te behouden en waar nodig ontwikkelingen in gang te zetten. Om zo het fundament onder Westerwolde te versterken en te verbreden.

De visie is onderverdeeld in onder andere een visie en kernwaarden en een uitwerking per thema. In dit geval zijn met de visie en kernwaarden van Bellingwolde en de uitwerking van het thema 'wonen' van belang. Hierna wordt daar op ingegaan.

Sterke kernen
Westerwolde is een gemeente met vele kernen en buurtschappen, ieder met zijn authentieke en karakteristieke eigenschappen. De leefbaarheid in die kernen wordt, zoals hierboven beschreven, voor een deel bepaald door het voorzieningenniveau dat aanwezig is. De gemeente zet in op een samenhangende set kwalitatief hoogwaardige voorzieningen passend bij het type kern. Dit vraagt om keuzes. Een suggestie vanuit de omgeving is om te gaan werken met een gradatie in de kernen, ofwel een kernenmodel. Het idee is om in een beperkt aantal grotere kernen een hoog voorzieningenniveau te behouden en beheren. Hiervoor zijn Ter Apel, Vlagtwedde, Bellingwolde en Sellingen genoemd.

Thema 'Wonen'
Inwoners, professionals en ook het maatschappelijk veld ervaren de afgelopen jaren een zekere mate van 'stilstand' op de Westerwoldse woningmarkt. De wens om weer dynamiek en doorstroming in Westerwolde op gang te brengen is daarom groot. Daar wil de gemeente gehoor aan geven. De gemeente wil dat wonen in Westerwolde aantrekkelijk blijft. Daarom kijken we naar de huidige behoefte, maar bovenal naar de toekomstige veranderingen in de samenstelling van de bevolking en de behoefte die dat met zich meebrengt. Doel is verbetering van de particuliere en sociale woningvoorraad, waarbij de eigen identiteit en kwaliteit het uitgangspunt is. Tweede doel is het sterk verlagen van de energiebehoefte voor wonen met als uiteindelijk doel energieneutraal wonen.

De gemeente stuurt op het vitaal houden van de Westerwoldse woningvoorraad, met ruimte voor vernieuwing waar dat nodig is. De bestaande voorraad staat centraal. Er wordt ingezet op verduurzaming van de woningen om te zorgen voor meer wooncomfort, lagere energielasten en waardebehoud.

Om nieuwbouw mogelijk te maken, is een strategie ontwikkeld die ervoor zorgt dat het toevoegen van woningen niet leidt tot ongewenste neveneffecten zoals leegstand, waardedaling en verpaupering.

Toevoeging vindt plaats op plekken waar het een meerwaarde voor de omgeving is. Het ontwikkelen van initiatieven ligt bij de samenleving, corporaties en de markt.

Toetsing van het voornemen aan de Omgevingsvisie
De ontwikkeling sluit aan bij het streven om sterke kernen te realiseren. Door de realisatie van 17 nieuwe woningen op een locatie die aan het verpauperen is wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt en tevens dragen woningen bij aan het draagvlak voor voorzieningen. Ten aanzien van wonen geldt dat de gemeente stuurt op het vitaal houden van de woningmarkt. Het voornemen voorziet in het bedienen van een specifieke doelgroep in hun woningbehoefte. Het initiatief is dan ook in overeenstemming met de Omgevingsvisie.

3.4.3 Adviescommissie voor de ruimtelijke kwaliteit (welstand)

In de welstandsnota wordt beschreven hoe de gemeente om wil gaan met de gebouwde omgeving en op welke aspecten en criteria de welstandscommissie zich daarbij baseert. Als laatste, maar zeker niet als minste, biedt deze welstandsnota voor de welstandscommissie een beoordelingskader.

De gemeente is in gebieden ingedeeld en per gebied ziet u de criteria waarop de welstandscommissie haar adviezen baseert. Deze criteria worden voorafgegaan door een beschrijving van het gebied en de algemene beleidskeuzes die door de gemeente voor het gebied zijn vastgesteld.

Een aanvraag om omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit wordt beoordeeld door de welstandscommissie aan de hand van de vastgestelde welstandsnota. Bij besluitvorming op de omgevingsvergunning voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand volgens de welstandnota. Het beoogde bouwplan is inmiddels door Welstand voorlopig als niet strijdig beoordeeld. Het welstandsadvies daarvan (van 4 november 2025) is als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd en onderstaand integraal weergegeven.

Groningen, 4-11-2025

Geacht college,

Betreffende bovengenoemde aanvraag voor een preadvies deelt de Adviescommissie voor Omgevingskwaliteit u het volgende mee.

Naar aanleiding van een bewonersbijeenkomst is het plan aangepast en ligt nu ter bespreking op 4 november 2025 voor. Het bouwplan is daarbij getoetst aan de criteria voor omgevingskwaliteit, zoals omschreven in de gemeentelijke welstandsnota/nota omgevingskwaliteit. Het volgende is besproken en afgesproken.

De balkons bij het linker bouwdeel aan de Raadhuisstraat zijn voldoende ondergeschikt en worden passend gevonden ook al steken ze verder voor de gevel uit dan het balkon van het 'hoofdgebouw'. Aan het plein is het balkon echter niet alleen dieper geworden maar ook breder. dat komt door de raamindeling van deze gevel. Afgesproken is om een balkon van dezelfde afmeting als aan de Raadhuisstraat toe te passen, dus minder breed. Dat kan bereikt worden door de raamopeningen dichter op elkaar te plaatsen. De kleurstelling en materialisatie van de nieuwe balkons aan de voorzijde van de twee bouwdelen wordt in alle gevallen passend gevonden.

In afwachting van een definitieve adviesaanvraag verwacht de commissie u voor nu voldoende te hebben geadviseerd. Zij is desgewenst graag bereid tot nadere toelichting en overleg.

Namens de commissie,

4 Hoofdstuk 4 Gevolgen voor de fysieke leefomgeving

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze bij de activiteit rekening is gehouden met diverse aspecten van de fysieke leefomgeving. De aspecten sluiten aan op en dekken de onderdelen zoals genoemd in artikel 1.2 Omgevingswet.

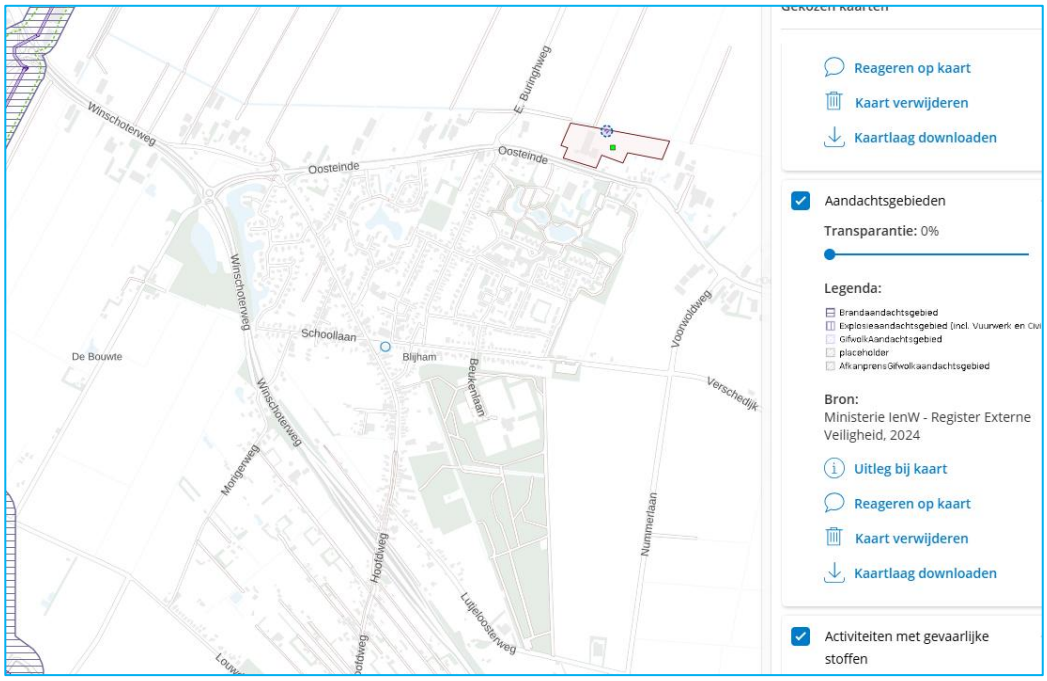
De beschrijving wordt per aspect in een aparte paragraaf opgenomen en kan vervolgens in subparagrafen worden onderverdeeld. De volgende aspecten komen onder andere aan bod: omgevingsveiligheid, waterbelangen, luchtkwaliteit, geluid van wegen en industrieterreinen, trillingen, bodemkwaliteit, geur, ladder voor duurzame verstedelijking, cultureel erfgoed en de m.e.r.-beoordeling.

Hierna wordt nader ingegaan op de genoemde aspecten.

4.1 Omgevingsveiligheid

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Onderstaand een weergave van de risicokaart van Nederland ter plaatse van het projectgebied en omgeving.

Figuur : weergave risicokaart Nederland

4.1.1.1 Mba's binnen het projectgebied

Binnen het projectgebied zelf bevinden zich geen Mba's die van invloed zijn op het aspect omgevingsveiligheid.

4.1.1.2 Bevi-inrichtingen buiten het projectgebied

Nabij het projectgebied bevinden zich geen Mba's die invloed hebben op de planlocatie.

4.1.1.3 Buisleidingen

Er bevinden zich geen hogedrukgasleiding in de nabijheid van het projectgebied,

4.1.1.4 Hoogspanningslijnen

Binnen en in de directe nabijheid van het projectgebied zijn geen hoogspanningslijnen gesitueerd die nadelig op het projectgebied kunnen werken.

4.1.1.5 Transportroutes gevaarlijke stoffen

Er bevinden zich geen transportroutes voor gevaarlijke stoffen in de buurt.

4.1.1.6 Inrichting en ontwikkeling

<u>Bluswatervoorzieningen</u>
Er is in de nabijheid voorzien in voldoende bluswatervoorzieningen.

<u>Waarschuwings- en alarmeringssysteem (WAS)</u>
Het projectgebied valt binnen de dekking van het WAS.

<u>Bereikbaarheid en opstelplaatsen</u>
Het projectgebied is van meerdere kanten bereikbaar en voldoet hiermee aan de bereikbaarheidseisen. Het openbaar gebied en projectgebied voorziet in adequate opstelplaatsen voor brandweervoertuigen.

Er is geen belemmering vanuit het aspect omgevingsveiligheid.

4.2 Watertoets

Bij de vaststelling van het omgevingsplan of bij een omgevingsvergunning moet de gemeente voor het waterbelang de opvattingen van de waterbeheerder betrekken. Dit volgt uit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De weging van het waterbelang geldt bij het vaststellen van het omgevingsplan. Dit volgt uit artikel 5.37 van het Bkl. Daarnaast kan de weging van het waterbelang ook nodig zijn bij andere instrumenten.

De gemeente moet de opvattingen van de waterbeheerder betrekken bij het omgevingsplan. Dit geldt in het algemeen voor alle waterbelangen. Voorbeelden zijn:
- watercompensatie in verband met toenemende verharding;
- Waterkwaliteit, bebouwing niet wenselijk in verband met waterwinning;
- bebouwing in werkingsgebieden van keringen en andere waterstaatswerken;

- waterketen, relatie met de afvoer van afvalwater, (Industriële) lozingen en of lozing oppervlaktewater

Er gelden geen regels voor hoe de gemeente de waterbeheerder hierbij betrekt. De gemeente is vrij om hier zelf invulling aan te geven.

Aanvullende instructieregels
Voor een aantal specifieke rijksbelangen stelt het Bkl aanvullende instructieregels. Deze zijn:
- bescherming van primaire waterkeringen, Zie artikel 5.38 Bkl;
- behoud waterveiligheid kust, artikel 5.40 van het Bkl;
- behoud waterveiligheid grote rivieren, artikel 5.46 van het Bkl.
- IJsselmeergebied, artikel 5.49 van het Bkl.

Een BOPA moet ook worden getoetst aan de instructies van in de omgevingsverordening van het waterschap en de provincie. De gemeente of initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de uitwerking, mogelijke effecten en de te nemen maatregelen om aan te tonen dat wordt voldaan aan de normen. De gemeenten kunnen strengere normen opnemen in het omgevingsplan. Dit is altijd maatwerk en gebiedsafhankelijk.

Voor het uitvoeren van de watertoets is rekening gehouden met de hierna volgende omstandigheden.

Het grondoppervlak van de bebouwing neemt met ca. 100 m² af. Er zal wat meer groen aangelegd worden aan de buitenzijde.

Op 5 december 2025 is de watertoets uitgevoerd. Het projectgebied bevindt zich binnen het beheersgebied van het waterschap Hunze en Aa's. Op basis van de ingevoerde gegevens neemt het waterschap het plan in behandeling en beoordelen zij het effect van het plan op het blijvend goed functioneren van het watersysteem. Binnen 6 weken na de datum van uitvoering van de watertoets (5 december 2025) wordt een wateradvies voor het ingediende ruimtelijk plan opgesteld. Dit wateradvies dient nader te worden uitgewerkt in onderbouwing van het plan.

Op 18 december 2025 is de uitgangspuntennotitie ontvangen. Deze is als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd. Hierna volgen de voor het plan relevante delen van deze uitgangspuntennotitie en de wijze waarop daar in het bouwplan rekening mee is gehouden.

Waterveiligheid
Waterveiligheid betreft het voorkomen, zo mogelijk uitsluiten, van levensbedreigende overstromingsrisico's voor mens en dier en het voorkomen van schade aan have en goed. Risico's die met name zullen optreden bij het doorbreken van een zeekering (primaire kering) of boezemkade (secundaire kering). Binnen dit thema zijn, indien van toepassing, alle belangen beschreven die vanwege de waterveiligheid extra bescherming genieten of anderzijds van belang zijn voor de waterveiligheid.

Voor dit plan geldt dat er ter plaatse geen sprake is van een primaire of secundaire kering, dit onderdeel vormt geen belemmering.

Waterkwantiteit
Het waterschap heeft als taak de zorg voor voldoende water in droge perioden als de afvoer in perioden van overvloed. Een vergrote kans op wateroverlast of watertekort dient dus voorkomen te worden. Binnen dit thema zijn, indien van toepassing, de voor dit plan gerelateerde belangen beschreven die in meer of mindere mate de waterkwantiteit beïnvloeden.

Wateroverlast vanuit het oppervlaktewater moet in ieder geval zoveel mogelijk voorkomen worden. Overtollig grond- en hemelwater dat tot afvoer komt volgt de trits; "vasthouden, bergen, afvoeren".

Grondgebruikstype	Maaiveldcriterium	Inundatienorm (1/jaar)
Grasland	5%	1/10
Akkerbouw	1%	1/25
Hoogwaardige land-, en tuinbouw	1%	1/50
Glastuinbouw	1%	1/50
Bebouwd gebied	0%	1/100
Natuurgebied	-	geen norm

Bovenstaande werknormen zijn gebaseerd op de midden-variant van het klimaatscenario 2015 van het KNMI (klimaatscenario G)

Scheiden schoon hemelwater en vuilwater
In grote delen van het beheergebied zijn nog gemengde rioolsystemen aanwezig. In dergelijke systemen wordt het relatief schone hemelwater vermengd met vuilwater en wordt het vervolgens naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) van het waterschap gebracht. Na zuivering wordt het water geloosd op het oppervlaktewatersysteem. Het transport van schoon hemelwater via het gemeentelijk rioolstelsel en het behandelen via een RWZI is niet duurzaam. Om deze reden zal hemelwater alleen op het vuilwaterriool kunnen worden geloosd als het hemelwater; niet kan worden hergebruikt (opvang) en/of kan afvoeren via de bodem, het openbaar regenwaterstelsel, een oppervlaktewaterlichaam zonder een specifieke functie, of via een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam. Wijzigingen in de behandeling van het hemelwater en vuilwater kunnen echter voor overlast zorgen als mogelijke ongewenste gevolgen onvoldoende bekend zijn en waar nodig zijn verholpen. Rechtstreekse afkoppeling van hemelwater (via een hemelwaterriool) naar het oppervlaktewater (vijvers en sloten) kan dit wateroverlast veroorzaken, als het ontvangende oppervlaktewater niet hiervoor de capaciteit heeft en/of aanwezige kunstwerken (o.a. duikers, stuwen en inlaatwerken) het aangeboden water niet kan verwerken.

De bodem lijkt geschikt voor infiltrerende maatregelen. Houdt rekening met de lagere ligging van de direct aangerende omgeving. Aangezien infiltratie maatregelen niet mogen leiden tot overlast in de omgeving. De aanvrager zal de mogelijkheden onderzoeken en stemmen in overleg met de gemeente af op welke wijze aan de hiervoor genoemde kan worden voldaan.

Waterkwaliteit
Om de waterkwaliteit te waarborgen heeft het waterschap de zorg voor het realiseren van schoon en ecologisch gezond water, waarin systeem-specifieke dieren en planten voorkomen. In de eerste plaats is dit van belang voor de grotere beken, kanalen en meren waarvoor binnen de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen en maatregelen zijn opgesteld voor aangewezen waterlichamen. Daarnaast is een goede waterkwaliteit van belang voor het recreatief medegebruik als zwemmen en kanoën en voor het stelsel van kleinere watergangen voor water aan- en afvoer. In dit thema zijn, indien van toepassing, alle voor dit plan specifieke belangen beschreven die impact hebben op de waterkwaliteit.

Vervuiling van het oppervlaktewater moet in ieder geval zoveel mogelijk voorkomen worden. Om deze reden vraagt het waterschap op de toepassing van uitlogende materialen zoveel mogelijk te beperken en om vervuiling door bedrijfsmatige activiteiten te voorkomen. Afstromend hemelwater dat vervuild is geraakt moet zo veel mogelijk gescheiden worden afgevoerd, of moet worden gezuiverd. Dit volgt de trits; "schoonhouden, scheiden, zuiveren".

Er zal worden geprobeerd het gebruik van uitlogende materialen zoveel mogelijk te beperken door toepassing te geven van bijvoorbeeld kunstlood en door materialen te gebruiken met een lage uitloging en/of met een keurmerk/certificaat.

4.3 Luchtkwaliteit

Als een BOPA betrekking heeft op een milieubelastende activiteit die leidt tot een verhoging van de concentratie in de buitenlucht van luchtverontreinigende stoffen, kan deze alleen worden verleend als de omgevingswaarden voor deze stoffen in acht worden genomen (artikel 8.17 Bkl). Dit wil zeggen dat deze omgevingswaarden niet mogen worden overschreden. De kans op overschrijding is met name aanwezig als een activiteit in of nabij een aandachtsgebied plaatsvindt. In deze gebieden (aangewezen in artikel 5.51, lid 2, van het Bkl) bestaat een reële kans op (een dreigende) overschrijding van een omgevingswaarde. Onderzoek zal moeten uitwijzen of de activiteit daadwerkelijk leidt tot een overschrijding van de omgevingswaarden.

Onderzoek is niet nodig als de activiteit niet in betekenende mate bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Dit is het geval als activiteiten leiden tot een verhoging van de kalenderjaargemiddelde concentratie in de buitenlucht van zowel stikstofdioxide als PM10 van 1,2 µg/m3 of minder. Daarnaast zijn in artikel 5.54 Bkl standaardactiviteiten genoemd die niet in betekenende mate bijdragen. Als een activiteit niet in betekenende mate bijdraagt aan een verslechtering van de luchtkwaliteit, dan is het omgevingsaspect luchtkwaliteit geen belemmering.

Qua omvang behoort het bouwproject tot een categorie van gevallen die niet in betekenende mate bijdragen (standaardactiviteiten zijn genoemd in artikel 5.54 Bkl) of, als de activiteit niet is genoemd, leidt tot een verhoging van de kalenderjaargemiddelde concentratie in de buitenlucht van zowel stikstofdioxide als PM10 van 1,2 µg/m3 of minder. Is dit het geval, is er geen belemmering voor het toelaten van de activiteit.

Voorliggend project blijft met het toevoegen van netto gezien 17 extra woningen binnen het bestaand stedelijk gebied ruimschoots onder deze drempelnorm. Nader onderzoek naar luchtkwaliteit is niet nodig.

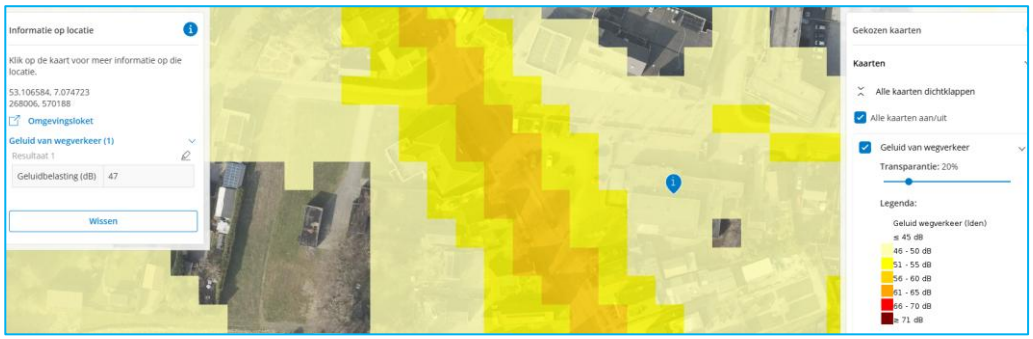
Verder is ook nog met behulp van de Nibm-Tool inzichtelijk gemaakt dat het plan niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2024

	Jaar van planrealisatie	2026
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	136
	Aandeel vrachtverkeer	2,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu g/m^3$	**0,07**
	PM_{10} in $\mu g/m^3$	**0,01**
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu g/m^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig		

4.4 Geluid

In het kader van het beschermen van de gezondheid en het milieu (artikel 2.1, lid 3, onder b en c Ow) stelt het Besluit kwaliteit leefomgeving regels voor het beheersen van geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de bescherming van geluidgevoelige gebouwen en andere gebouwen en plekken (afdeling 3.5 Bkl). De wetgever maakt onderscheid tussen geluidbronnen met een geluidproductieplafond als omgevingswaarde (gpp) en bronnen met een basisgeluidemissie (bge).

Op basis van de geluidskaart van de Atlas van de Leefomgeving geldt ter plaatse een geluidsbelasting van 47 dB. Dat is minder dan de wettelijke voorkeursgrenswaarde. Er is geen nader akoestisch onderzoek nodig en er is sprake van een goed woon- en leefklimaat.

4.5 Trillingen

Het onderdeel Trillingen is geregeld in paragraaf 22.3.5 van de Bruidsschat. Daarin worden regels gesteld aan trillingen in een frequentie van 1 tot 80 Hz door een activiteit in een trilling gevoelige ruimte van een trilling gevoelig gebouw, die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Er gelden maximale waarden voor continue trillingen en voor herhaald voorkomende trillingen. De maximale waarden zijn opgenomen in de tabellen in artikel 22.88 en 5.87a van de Bruidsschat.

Er zijn in de directe nabijheid geen bronnen aanwezig die trillingen veroorzaken (spoorwegen of drukke snelwegen met veel vrachtverkeer) waardoor dit aspect nader onderzocht zou moeten worden. Het onderdeel trillingen vormt geen belemmering voor de gewenste bouw van 17 woningen en het woongebruik ervan.

4.6 Bodemkwaliteit

Ter bescherming van de gezondheid en het milieu zijn voor het aspect bodem instructieregels in het Bkl opgenomen. De inhoud van deze regels is via het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet (AbO) opgenomen in paragraaf 5.1.4.5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het AbO bepaalt voor welke activiteiten kan worden volstaan met een melding. Er worden drie basisvormen van bodemgebruik onderscheiden: landbouw/natuur, wonen en industrie. De kaders die de Omgevingswet voor deze vormen van gebruik stelt, zijn gebaseerd op de risicogrenswaarden die voor de betreffende situaties zijn afgeleid.

Er worde nieuwe woningen gebouwd. Woningen zijn aan te merken als nieuwe verblijfsruimten. Er is een verkennend bodemonderzoek nodig. Temeer ook om dat onderstaande weergave van het Bodemloket laat zien dat er een historie bekend is voor het projectgebied.

Door onderzoeksbureau Klijn Bodemonderzoek is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. De onderzoek rapportage daarvan is als bijlage bij deze onderbouwing gevoegd. Hierna volgen de resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Verkennend asbestonderzoek NEN 5707

Gezien de resultaten van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de voor de onderzoekslocatie opgestelde hypothese “verdachte locatie”, onjuist is. Er zijn immers in de bodem ter plaatse van MMasbest1 en 2 op het perceel, op basis van analytische waarnemingen, geen verhoogde concentraties aan asbest aangetroffen, waardoor de hypothese wordt verworpen.

Op basis van de onderzoeksresultaten van het asbestonderzoek bestaan er, vanuit milieuhygienisch oogpunt gezien, geen belemmeringen ten aanzien van het gebruik van het perceel en de geplande aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de geplande bouwactiviteiten op het terrein.

Verkennend bodem- en nader bodemonderzoek NEN 5740 en NTA 5755
Gezien de resultaten van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de voor de onderzoekslocatie opgestelde hypothese “verdachte locatie”, juist is. Er zijn immers op de locatie enkele licht tot sterk verhoogde gehalten en/of concentraties, waardoor de hypothese wordt gehandhaafd.

Er dient te worden opgemerkt dat voor de locatie, voor zover bekend, geen eerdere gegevens bekend zijn van uitgevoerde saneringen en/of afgegeven beschikkingen en/of homogene verontreinigingen. Hierdoor is het saneringscriterium, betreft het overgangsrecht met betrekking tot Wet bodembescherming, niet van toepassing.

De sterke verontreiniging aan PAK is in zowel horizontale als verticale richting voldoende in kaart gebracht. Met onderhavig onderzoek is geconcludeerd dat de omvang van de sterke verontreinigde grond met PAK ter plaatse van boring 4 ongeveer 5 m³ grond bedraagt. Gezien het feit dat de verontreiniging niet voldoet aan het criterium voor overschrijding van de toelaatbare bodemkwaliteit (meer dan 25 m³ grond met concentraties boven de interventiewaarde) is op onderhavig perceel geen sprake van een ‘toevalvondst van verontreiniging op of in de bodem’. Een toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem is een onverwachte vondst van verontreiniging met onaanvaardbare risico’s voor de gezondheid als gevolg van blootstelling aan die verontreiniging.

Onder de Omgevingswet is een centraal geregelde saneringsplicht verdwenen. De voorgenomen activiteit of gebiedsopgave staat voorop. Gemeenten bepalen bij verontreinigingen in het Omgevingsplan wanneer sanerende maatregelen noodzakelijk zijn. Uit het Omgevingsplan van de Gemeente Westerwolde zijn voor zover bekend geen specifieke maatregelen opgesteld, anders dan de algemene rijks- en bruidsschat regels.

In onderhavig geval is de omvang van de sterk verontreinigde grond, waar mogelijk civiele werkzaamheden worden uitgevoerd, kleiner dan 25 m3. Bij eventueel graafwerkzaamheden binnen de interventiewaarde contour betreft dit dan ook kleinschalige graafwerkzaamheden boven de interventiewaarde bodemkwaliteit, waarbij de doelstelling niet het saneren betreft en daardoor de algemene bruidschatregels en algemene zorgplicht van toepassing zijn.

Op basis van de onderzoeksresultaten van onderhavig onderzoek, bestaan er vanuit milieuhygienisch oogpunt gezien, geen belemmeringen ten aanzien van het gebruik van het terrein. De milieuhygiënische kwaliteit voldoet aan de ‘toelaatbare bodemkwaliteit’ voor een bodemgevoelig locatie.

4.7 Geur

In het kader van het beschermen van de gezondheid en het milieu (artikel 2.1 lid 3 onder b en c Ow) worden ten aanzien van diverse sectoren regels gesteld op het gebied van geur(hinder). Het gaat onder meer om veehouderijen en andere landbouwactiviteiten, de mengvoederindustrie, horeca, rioolwaterzuiveringsinstallaties, slachterijen, en (andere) milieubelastende activiteiten. Regels over geur zijn verdeeld over verschillende Amvb's. Het verschilt per type activiteit waar er regels zijn opgenomen.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet dienen de activiteiten allereerst te voldoen aan de regels die in het tijdelijk omgevingsplan staan. Indien er nog geen aanpassing heeft plaatsgevonden van het tijdelijk omgevingsplan en sprake is van een activiteit/inrichting die/dat voorheen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer viel, dan gelden de regels uit de Bruidsschat. De Bruidsschat bevat regels over:

- Geur door het houden van landbouwhuisdieren en paarden en pony's voor het berijden in een dierenverblijf (par. 22.3.6.2 BS);
- Geur door het houden van fokteven van nertsen (par. 22.3.6.3 BS);
- Geur door andere agrarische activiteiten, zoals o.a. het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie en het composteren of opslaan van groenafval (par. 22.3.6.4 BS);
- Geur door het exploiteren van zuiveringstechnische werken (par. 22.3.6.5 BS).

Voor een aantal milieubelastende activiteiten geldt een vergunningplicht op basis van hoofdstuk 3 van het (Bal). In afdeling 8.5 'Omgevingsvergunning milieubelastende activiteit' van het (Bkl) staan beoordelingsregels. Het bevoegd gezag gebruikt deze beoordelingsregels bij het beoordelen van de vergunningaanvraag. In het Bkl staan algemene beoordelingsregels en specifieke beoordelingsregels voor geur.
De vergunningverlener moet bij het beoordelen van het aanvaardbaar geurhinderniveau rekening houden met het omgevingsplan. Zo staat in het omgevingsplan wat de geurgevoelige gebouwen en locaties zijn. Ook kunnen in het omgevingsplan andere regels voor geur staan (of een omgevingswaarde voor geur). In het omgevingsplan staan bijvoorbeeld geurregels voor veehouderijen. De vergunningverlener moet dan rekening houden met deze regels.

In de omgeving van het projectgebied bevinden zich geen veehouderijen of zuiveringstechnische werken. Er is geen geurhinder te verwachten.

4.8 Ladder voor duurzame verstedelijking

Bij een stedelijke ontwikkeling die bestaat uit de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelsvoorziening of een andere stedelijke voorziening en die voldoende substantieel is, wordt rekening gehouden met de behoefte aan die stedelijke ontwikkeling, en als die stedelijke ontwikkeling is voorzien buiten het stedelijk gebied of buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied de mogelijkheden om binnen dat stedelijk gebied of binnen dat stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied in die behoefte te voorzien.

Momenteel is in jurisprudentie de lijn aanwezig dat een woningbouwproject vanaf 12 nieuwe/extra woningen wordt aangemerkt als een stedelijke ontwikkeling. Voorliggend

plan voorziet in het toevoegen van 17 nieuwe woningen in het bestaand stedelijk gebied en is daarmee formeel gezien ladderplichtig.

Bij het bepalen óf en hoe de Ladder moet worden toegepast zijn de volgende aspecten van belang:

1. Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling?
2. Is de stedelijke ontwikkeling nieuw?
3. Wat is het ruimtelijk verzorgingsgebied?
4. Is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?
5. Ligt de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied?

1. Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling?
Of sprake is van een stedelijke ontwikkeling wordt bepaald door de aard en omvang van de ontwikkeling, in relatie tot de omgeving. Ook blijkt uit jurisprudentie dat niet iedere ontwikkeling als een nieuwe stedelijke ontwikkeling valt te kwalificeren. Voor wonen geldt, dat voor woningbouwlocaties vanaf twaalf woningen sprake is van een stedelijke ontwikkeling die Ladderplichtig is (ABRvS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2921).

Op de planlocatie worden 17 nieuwe woningen gebouwd. Hiermee is sprake van een stedelijke ontwikkeling.

2. Is de stedelijke ontwikkeling nieuw?
De Laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Beoordeeld moet worden of sprake is van een nieuw beslag op de ruimte. Daarvan is in beginsel sprake als het nieuwe ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan er op grond van het voorheen geldende planologische regime aanwezig was, of kon worden gerealiseerd.

In dit geval wordt het bestaande gebouw van Het Oude Wapen gesloopt en worden nieuwe woningen mogelijk gemaakt. De omvang van het initiatief is zodanig dat er gesproken kan worden van een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

3. Wat is het ruimtelijk verzorgingsgebied?
Wanneer sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, moet de behoefte aan die ontwikkeling worden gemotiveerd. De behoefte moet worden bepaald binnen het ruimtelijk verzorgingsgebied van de ontwikkeling. De aard en omvang van de ontwikkeling zijn leidend voor het schaalniveau waarop de ruimtebehoefte moet worden afgewogen.

De aard en omvang van de ontwikkeling zijn leidend voor het schaalniveau waarop de ruimtebehoefte moet worden afgewogen. Voor wonen kan dit schaalniveau de gemeentegrens overstijgen. Verhuisbewegingen geven hiervoor een goede indicatie.

Het ruimtelijk verzorgingsgebied is in onderhavig plan beperkt tot de kern en in breder opzicht de gemeente Westerwolde. Dit is mede afleidbaar uit de Regionale woondeal en de Woonvisie van de gemeente.

4. Is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?

Zoals hiervoor al staat vermeld, dient de behoefte aan de nieuwe stedelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, te worden beschreven. Daarbij is het niet relevant of het werkingsgebied binnen of buiten bestaand stedelijk gebied ligt. Kort gezegd is de 'behoefte' het saldo van de aantoonbare vraag naar de voorgenomen ontwikkeling verminderd met het aanbod in planologische besluiten, ook als dit aanbod feitelijk nog niet is gerealiseerd (harde plancapaciteit).

Binnen het gemeentelijk beleid is reeds aandacht besteed aan de behoefte, als ook is uitleg gegeven in paragraaf 4.3.1 over dit concrete bouwplan waarom het koopappartementen gaan worden. Hieruit volgt dat in de gemeente Westerwolde behoefte bestaat aan nieuwe woningbouw.

5. Ligt de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied?
In de bijlage van het Bkl is een definitie van het begrip stedelijk gebied opgenomen. Deze luidt als volgt: "Stedelijk gebied is het samenstel van bebouwing voor wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel en horeca, en de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen en infrastructuur. Het betreft het samenstel van bebouwing dat in een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit is toegelaten".

Het werkingsgebied is gelegen binnen het stedelijk gebied van de kern Blijham. De directe omgeving bestaat uit bebouwing, bestaande uit onder andere woningen en infrastructuur (wegen en parkeervoorzieningen). Geconcludeerd kan worden dat het werkingsgebied onderdeel is van het bestaand stedelijk gebied. Bovendien heeft de provincie Groningen in haar Omgevingsverordening het bestaand stedelijk gebied vastgelegd. Het werkingsgebied maakt daar deel van uit.

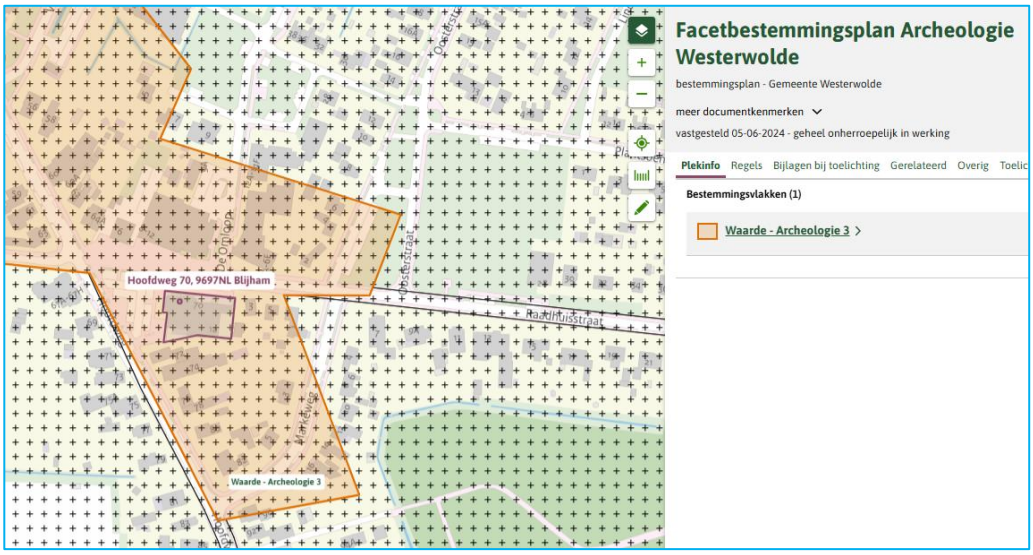
Het plan is in overeenstemming met de Ladder voor duurzame verstedelijking.

4.9 Cultureel erfgoed (archeologie en cultuurhistorie)

In het Bkl is ten aanzien van de bescherming van het cultureel erfgoed een aantal beginselen geformuleerd (art. 5.130 Bkl). Deze beginselen richten zich op de omgang met monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, archeologische monumenten, (voor beschermde) rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en beschermde cultuurlandschappen. Daarnaast zijn in afdeling 8.8 van het Bkl regels gesteld voor de beoordeling van rijksmonumentenactiviteit en het verplaatsen van gebouwde monumenten.

4.9.1 Archeologie

Op basis van het facetplan Archeologie hebben de gronden de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3.

De aanwezigheid van deze dubbelbestemming houdt in dat als er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling waarbij de bodem over een oppervlkate van meer dan 100 m^2 en daarbij dieper dan 0,30 meter diepte nieuw wordt verstoord dat er archeologisch onderzoek nodig is.

Omdat de nieuwe verstoring meer dan 100 m^2 betreft en ook dieper gaat dan 0,30 meter diepte is een archeologisch onderzoek nodig.

Door onderzoeksbureau De Steekproef is een archeologich onderzoek uitgevoerd. Het onderzoeksrapport daarvan is als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd. Hierna volgen de resultaten van het uitgevoerde oonderzoek.

Blijham ligt in de archeoregio Drents zandgebied. Het plangebied ligt van oorsprong in een pleistoceen dekzandgebied, tussen twee beekdalen in. Vanaf de bronstijd komt het plangebied in een veenmoeras te liggen en is menselijke bewoning in het gebied niet meer mogelijk. Dollardinbraken in de middeleeuwen zorgden ervoor dat het veen en onderliggende dekzand deels zijn weggeslagen en zijn bedekt met kleiafzettingen. Door een droger wordend landschap en veenontginningen in de 19e en 20e eeuw werd bewoning in het plangebied weer mogelijk. In het plangebied kunnen bewoningsresten uit de steentijd , toevalsvondsten (deposties) uit de metaaltijden en nederzettingsresten uit de nieuwe tijd worden verwacht.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat een hoge verwachting voor bewoningresten uit de steentijd geldt voor het hele plangebied. Resten hiervan kunnen bestaan uit nederzettingsresten en resten van (jacht)kampen. Indicatoren hiervan kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, verbrand bot, aardewerkscherven (vanaf het neolithicum). Grondsporen kunnen bestaan uit haardkuilen en paalkuilen. Tevens geldt een matige verwachting voor toevalsvondsten als vuurstenen of metalen voorwerpen uit de metaaltijden. Ook kunnen nederzettigsresten uit de nieuwe tijd aanwezig zijn.

Tijdens het veldwerk zijn zes boringen zo verspreid mogelijk over het 1600 vierkante meter grote plangebied gezet. Hiermee is een gemiddelde boordichtheid bereikt van 37 boringen per hectare. Hierbij moest rekening worden gehouden met verharding en

bebouwing. In twee boringen werd een (deels) intacte podzolbodem aangetroffen. Op deze locaties is karterend geboord. Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem bestaat uit een bouwvoor, opgebracht bouwzand en verstoorde laag met daaronder het dekzand met in twee boringen een deels intacte podzolbodem (boringen 1 en 3).

Ondanks het zetten van karterende boringen ter plekke van een podzolbodem zijn er geen archeologische vondsten gedaan. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. Eén houtskoolfragment is niet voldoende om een archeologische vindplaats aan te duiden. Houtskoolfragmenten komen namelijk overal ook van nature voor. De verstoorde/opgebrachte lagen kunnen geassocieerd worden met de bouw en sloop van bebouwing op het terrein.

Selectieadvies door R. Rap MA (senior KNA-archeoloog/-prospector)
Tijdens het booronderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. De top van het plangebied is recentelijk verstoord tot een diepte van 105 tot 220 centimeter onder maaiveld. De voorgenomen werkzaamheden reiken tot 90 centimeter onder maaiveld (mondelinge mededeling in het veld door de opdrachtgever). Ter hoogte van de bebouwing is de bodem overal minimaal verstoord tot 110 centimeter onder maaiveld (Figuur 11). Onder de verstoorde bodem is in twee boringen een (deels) intacte podzolbodem waargenomen (boringen 1 & 3). Tijdens het zeven van de podzollagen uit de karterende boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen. De verstoorde lagen kunnen geassocieerd worden met de sloop en bouw van gebouwen op het terrein waarvan de oudste na 1832 dateert. De verwachting voor intacte archeologische waarden in het plangebied kan worden bijgesteld tot een lage verwachting. Wij adviseren daarom het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen. Het is aan de gemeente Westerwolde of zij dit advies al dan niet overneemt.

Meldplicht
In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Westerwolde.

Vanuit het bevoegd gezag is het rapport beoordeeld en worden de conclusies en aanbevelingen overgenomen. Het advies is om het gebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen.

4.9.2 Cultuurhistorie

De bebouwing zelf maar ook de rondom gelegen gronden zijn niet voorzien van een dubbelbestemming of aanduiding die samenhangt met het behoud van cultuurhistorische waarden. Het plan is niet van invloed op het aspect cultuurhistorie.

4.10 M.e.r.-beoordeling

Bij de realisatie van een stedelijk ontwikkelingsproject kan een m.e.r. nodig zijn. Een m.e.r. is nodig indien er sprake is van een stedelijke ontwikkelingsproject die betrekking heeft op:
1°. een oppervlakte van 100 hectare of meer;
2°. een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen omvat, of;
3°. een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m2 of meer.

Qua aard, omvang en ligging is voorliggend ruimtelijk plan qua omvang bij lange na niet gelijk te stellen aan de betreffende en omschreven activiteit zoals hierboven omschreven, immers er worden ten opzichte van het geldende planologische kader geen extra woningen toegevoegd.

Ook is verder op basis van de uitkomsten in voorliggend ‘Hoofdstuk 4 gevolgen voor de fysieke leefomgeving’ van deze onderbouwing voldoende inzichtelijk gemaakt dat er geen belangrijk nadelige gevolgen zijn voor de omgeving en het milieu. Verder hebben de locatie en de omgeving verder geen bijzondere kenmerken die geschaad worden door het initiatief. Gezien de aard van de ingrepen zijn verder geen negatieve effecten te verwachten, zodat op basis hiervan verder kan worden afgezien van het verrichten van een verdergaande project m.e.r.-beoordeling.

4.11 Duurzaamheid

Doelen van de Ow zijn onder meer het tegengaan van klimaatverandering, het beheer van geobiologische en geothermische systemen en ecosystemen en het beheer van natuurlijke hulpbronnen (artikel 2.1, lid 3, onder i, o en p Ow).

Met het oog op die doelen moet het project aan het omgevingsaspect duurzaamheid worden getoetst. In artikel 22.52 Bruidsschat zijn regels op het gebied van energiebesparende maatregelen opgenomen.

Het pand gaat voldoen aan de huidige BBL normen.

4.12 Gezondheid

Doel van de Ow is ook het beschermen van de gezondheid (artikel 2.1, lid 3, onder b). In lid 4 benadrukt de wet dat bij het stellen van regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in ieder geval rekening gehouden wordt met het belang van het beschermen van de gezondheid.

Een toetsbaar planologisch aspect is of er bijvoorbeeld sprake is van de aanwezigheid van geitenhouderijen in de directe nabijheid van het plan. Geitenhouderijen zouden een verhoogde kans op longontsteking kunnen bieden. Er bevinden zich geen geitenhouderijen in de nabijheid. Ook is de luchtkwaliteit goed en is er geen sprake van geluidhinder. Ook zijn er voldoende mogelijkheden in de omgeving aanwezig om te werken aan een goede gezondheid. Het aspect gezondheid vormt geen belemmering voor uitvoering van het plan.

4.13 Verkeer en parkeren

Verkeer en parkeren moeten als omgevingsaspecten in het belang van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties worden beoordeeld. De Ow en het Bkl stellen geen regels op dit gebied. Naast het provinciaal en het gemeentelijk beleid blijven de CROW-richtlijnen belangrijk bij de beoordeling van verkeer en parkeren.

Er gaan 17 woningen worden gebouwd. Van toepassing is hetgeen is geregeld in het omgevingsplan (Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde).

In dit bestemmingsplan staat het volgende benoemd over het parkeren:

4.1 Parkeerregelgeving
Indien een aanvraag om een omgevingsvergunning aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan parkeerplaatsen wordt de omgevingsvergunning slechts verleend indien;
a. in voldoende mate op eigen terrein wordt voorzien in ruimte voor parkeren;
b. de beoordeling of in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het parkeren of stallen van auto's bij, in, op of onder het gebouw, zoals gesteld onder sub a., wordt op basis van de door de CROW vastgestelde richtlijnen (publicatie 381 - december 2018, of de meest actuele uitgave), dan wel aan de hand van de van toepassing zijnde beleidsregels van de gemeente Westerwolde ten aanzien van parkeren bepaald.

4.3 Afwijkingsbevoegdheid
Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de leden 4.1 en 4.2:
a. indien het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of
b. voor zover op andere wijze in de benodigde parkeer- of stallingsruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.

4.4 Voorwaarden voor afwijken
Afwijken van de regels, als bedoeld in de leden 4.1 en 4.2 is slechts mogelijk, indien;
a. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot aantasting van de samenhang in het straat- en bebouwingsbeeld;
b. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot verkeersonveilige situaties;
c. bij de aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 4.3 een parkeeronderzoek wordt overgelegd dat aantoont dat kan worden voorzien in het benodigde aantal parkeerplaatsen. Voor het parkeeronderzoek worden de richtlijnen van het CROW gehanteerd.

Uit de CROW-normen wordt duidelijk dat er 21 parkeerplaatsen (inclusief bezoekersparkeren) nodig zijn voor de 17 woningen. Er worden 6 parkeerplaatsen weggehaald. Op eigen terrein kunnen maar 19 parkeerplaatsen gerealiseerd worden. Waardoor er 8 openbare parkeerplaatsen gebruikt moeten worden. Voor het motiveren van de afwijking (op basis van artikel 4.4 onder c) is vervolgens een parkeerbalansberekening met motivatie opgesteld.

Door onderzoeksbureau Ruimte voor Iedereen is een volwaardige parkeerbalansberekening opgesteld. Deze is als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd. Hierna volgen de resultaten van de uitgevoerde berekening.

In het bouwplan wordt op eigen terrein voorzien in 19 parkeerplaatsen. Dit betekent dat een parkeeropgave van 2 parkeerplaatsen in de openbare ruimte wordt afgewikkeld mits dit niet leidt tot een te hoge parkeerdruk. Tevens komen vanwege het bouwplan 6 parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat te vervallen. Deze parkeercapaciteit zal ook worden opgevangen in de openbare ruimte mits ook dit niet leidt tot een te hoge parkeerdruk. Dit leidt tot een totale parkeeropgave van 8 parkeerplaatsen in de openbare ruimte. De nieuwbouw van 17 appartementen vindt plaats op de huidige locatie van het voormalig dorpshuis Het Oude Wapen. Deze functie met bijbehorende parkeergeneratie die in het geheel wordt afgewikkeld in de openbare ruimte komt te vervallen. Tijdens de uitvoering van het parkeeronderzoek was het dorpshuis al gesloten en leidde deze functie dus ook niet tot een parkeergeneratie.

Uit het parkeeronderzoek blijkt dat binnen een maximale acceptabele loopafstand voor bewoners (100 meter) van de ontwikkellocatie op maatgevende momenten sprake is van restcapaciteit voor parkeren. In de direct naast de ontwikkellocatie gesitueerde parkeersectie 1 (parkeerterrein aan de Hoofdweg) is tijdens de meetmomenten een minimale restcapaciteit van 16 parkeerplaatsen gemeten. Tijdens het meest drukke meetmoment zou met een extra parkeerdruk van 8 auto's de bezettingsgraad van parkeersectie 1 uitkomen op ((13+8)/29) *100% = 72%. In de overige direct omliggende parkeersecties is tijdens de onderzoeksmomenten daarnaast ook sprake van restcapaciteit (van in totaal 44 parkeerplaatsen).

Derhalve kan worden geconcludeerd dat de parkeeropgave van 8 parkeerplaatsen in de openbare ruimte op acceptabele loopafstand van de ontwikkellocatie op de maatgevende momenten kan worden afgewikkeld, zonder dat daarbij een maximale parkeerbezettingsgraad van 85% in de omgeving van de ontwikkellocatie wordt overschreden.

Verder is vanuit de gemeente nog het volgende aangegeven over het parkeren voor fietsen en ook aangaande de benodigde elektrische oplaadpunten op eigen terrein.

De CROW geeft voor laadpunten aan 5%-8% per woning. Dat betekent voor voorliggende plan dat er 17 x 0,05 = 0,85 = minimaal 1 oplaadpunt voor elektrische voertuigen op eigen terrein aanwezig moet zijn. Aanleg leidingdoorvoeren voor toekomstige laadpalen bij 50% van de parkeerplekken op eigen terrein.
Voor fietsparkeerplaatsen zijn voor het plan minimaal 17 x 2 = 34 plekken om fietsen te stallen nodig.

De te stallen fietsen kunnen in de bergingen. Iedere woning krijgt een eigen berging. In de bergingen is ook een stroomaansluiting aanwezig die gebruikt kan worden voor het opladen van een elektrisch voertuig.

4.14 Ecologie

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn diverse regels ter bescherming van de natuur opgenomen. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor de

soortenbescherming van plant- en diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden.

Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze bij de voorbereiding van een omgevingsplan in kaart te worden gebracht en beoordeeld. Natura 2000-gebieden hebben een externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitatten.

Een omgevingsplan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan alleen worden vastgesteld indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:
1. Alternatieve oplossingen zijn niet voorhanden;
2. Het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
3. De noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

In afdeling 8.6 Bkl staat het beoordelingskader voor de omgevingsvergunning voor Natura 2000-activiteiten.

4.14.1 Soortenbescherming

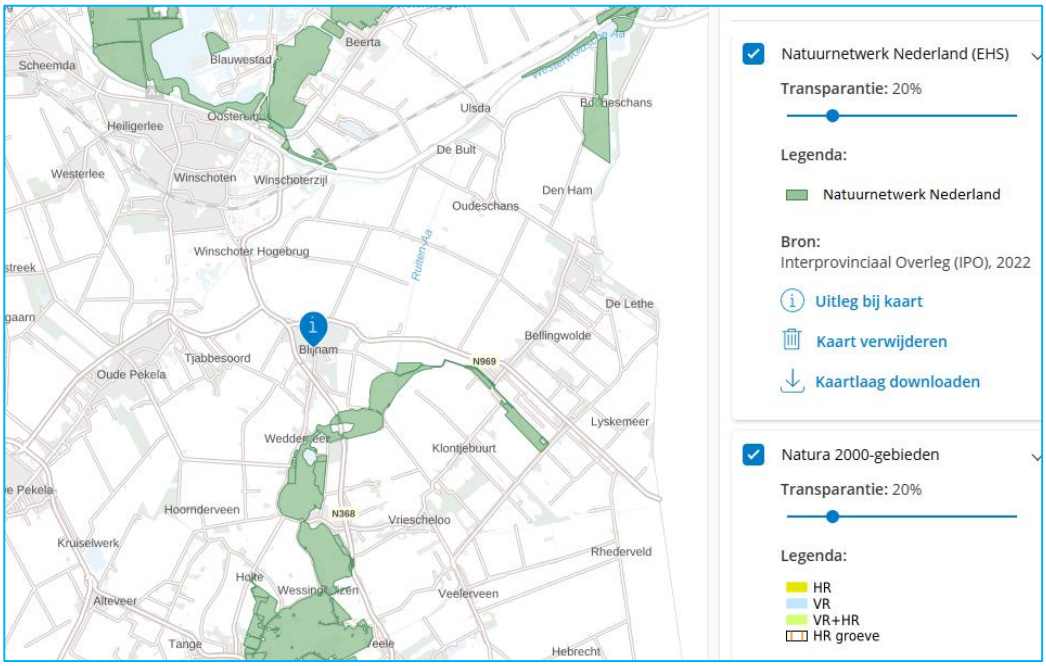
Doelen van de Ow zijn onder meer de natuurbescherming en het beheer van ecosystemen (artikel 2.1, lid 3, onder h en o). De bescherming van habitats en soorten is geregeld in afdeling 3.7 Bkl.

Er worden verouderde gebouwen gesloopt waarin zich eventuele waardevolle soorten kunnen bevinden. Er is ecologisch onderzoek naar soortenbescherming nodig alvorens er gesloopt gaat worden. Dat ecologisch onderzoek gaat worden uitgevoerd en zal worden aangeleverd bij de sloopmelding.

4.14.2 Gebiedsbescherming

Doelen van de Ow zijn onder meer de natuurbescherming en het beheer van natuurgebieden (artikel 2.1, lid 3, onder h en q). De bescherming van habitats (en soorten) is geregeld in afdeling 3.7 en afdeling 4.4 (programma's natuur) Bkl.

Op de hierna weergegeven kaartbeelden is zichtbaar gemaakt of het projectgebied zich binnen een Natura 2000-gebied of NNN-gebied bevindt. De onderzochte locatie ligt niet binnen het NNN (1,7 kilometer verwijderd) of Natura 2000 (12 kilometer verwijderd (gebied Lieftingsbroek). De voorgenomen werkzaamheden zijn ook van dien aard dat het uitgesloten is dat de kernwaarden van het NNN en N2000 zullen worden aangetast.

Figuur : weergave ligging NNN en Natura 2000 gebieden

4.14.3 Stikstofdepositie

Gezien de geringe omvang van het project en de grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied is het niet te verwachten dat er sprake is van stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/hectare/jaar. Omwille van de zorgvuldigheid is er wel een stikstofberekening uitgevoerd door onderzoeksbureau Aeriusmodel. De rekenbladen daarvan zijn als bijlage bij deze Bopa onderbouwing gevoegd.

De AERIUS-calculator 2025 geeft als uitkomst van de berekening dat er geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j zijn. Voor beschreven project ligt de emissie dan ook niet hoger dan 0,00 mol/ha/j. Als gevolg van de berekende emissie vindt er dan ook géén meetbare verhoging van de depositie NOx plaats in Natura 2000-gebieden als gevolg van de bouw en gebruik van de beoogde ontwikkeling. De ontwikkeling leidt niet tot een verslechtering van de milieukwaliteit van Natura 2000- gebieden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden. De AERIUS Calculator 2025 biedt voldoende inzicht in het effect van de voorgenomen activiteit op Natura 2000-gebieden voor het aspect stikstof. De uitkomsten van de berekeningen met de AERIUS Calculator zijn geldig en toepasbaar voor ruimtelijke plannen. Het aspect stikstof vormt geen belemmering bij de realisatie van het voorgenomen initiatief en het aanvragen van een vergunning in het kader van het geldende stelsel onder de Omgevingswet is dan ook niet noodzakelijk.

5 Hoofdstuk 5 Financiële uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

In deze paragraaf wordt getoetst of de betreffende ontwikkeling niet evident onuitvoerbaar is. Vastgesteld moet kunnen worden dat er geen financieel-economische redenen zijn waardoor het op voorhand aannemelijk is dat de ontwikkeling niet uitgevoerd kan worden.

In gevallen waarin een ontwikkeling alleen gerealiseerd kan worden met een financiële bijdrage vanuit de gemeente, dan wordt in deze paragraaf een passage daarover opgenomen.

Er is voor dit plan geen financiële bijdrage vanuit de gemeente nodig.

5.2 Kostenverhaal

Het aspect kostenverhaal is aan de orde indien de BOPA nieuwe kostenverhaal plichtige activiteiten (bouwplan onder de Wro) mogelijk maakt. Onderstaande activiteiten zijn kostenverhaal plichtig:

a. de bouw van een of meer gebouwen met een woonfunctie;
b. de bouw van een of meer hoofdgebouwen anders dan gebouwen met een woonfunctie;
c. de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m^2 bruto-vloeroppervlakte of met een of meer gebouwen met een woonfunctie;
d. de bouw van een gebouw dat geen hoofdgebouw als bedoeld onder b is, met ten minste 1.000 m^2 bruto-vloeroppervlakte;
e. de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen met andere gebruiksfuncties dan een woonfunctie tot gebouwen met een woonfunctie, mits het ten minste tien woonfuncties betreft; of
f. de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen met andere gebruiksfuncties dan een kantoorfunctie, een winkelfunctie of een bijeenkomstfunctie voor het verstrekken van consumpties voor het gebruik ter plaatse tot gebouwen met een of meer van deze gebruiksfuncties, mits de cumulatieve bruto-vloeroppervlakte van de nieuwe gebruiksfuncties ten minste 1.500 m^2 bedraagt.

Maakt de BOPA nieuwe kostenverhaal plichtige activiteiten mogelijk, dan dient het kostenverhaal via één van onderstaande opties te zijn verzekerd bij verlening van de omgevingsvergunning:

a. anderszins, via een overeenkomst, bijvoorbeeld:
    1. een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer van de kostenverhaal plichtige activiteit of
    2. via de gronduitgifte overeenkomst tussen gemeente en een toekomstige eigenaar, indien de gemeente het volledige ontwikkelingsgebied in eigendom heeft;
b. via kostenverhaalsvoorschriften bij de BOPA, waarbij alleen gekozen kan worden voor het systeem met tijdvak. Dit systeem met tijdvak is vergelijkbaar met het systeem uit de Wro, waarbij plannen een zodanig duidelijk eindbeeld, een fasering en een einddatum hebben, zodat kosten en opbrengsten goed te berekenen zijn. Hierdoor kan op basis van de kostenverhaalvoorschriften de kostenverhaalbijdrage (indicatief) worden berekend. De daadwerkelijke kostenverhaalbijdrage wordt berekend op basis van de kostenverhaalsbeschikking die de initiatiefnemer dient aan te vragen bij het bevoegd gezag. Naast kostenverhaalvoorschriften kan de BOPA tevens voorschriften bevatten met betrekking tot fasering, koppelingen, locatie-eisen en woningbouwcategorieën.

In deze paragraaf wordt toegelicht of er sprake is van nieuwe kostenverhaal plichtige activiteiten die met de BOPA worden mogelijk gemaakt en zo ja, op welke wijze het kostenverhaal verzekerd is.

Er is sprake van de bouw van nieuwe gebouwen met een woonfunctie. Het gaat dus om een project zoals genoemd onder a. Er is sprake van kostenverhaal-plichtige activiteiten. Tussen de gemeente Westerwolde en de ontwikkelaar wordt een anterieure overeenkomst aangegaan. De gemeente is bezig met het opstellen ervan.

6 Hoofdstuk 6 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

In dit hoofdstuk wordt de maatschappelijke uitvoerbaarheid beschreven. De maatschappelijke uitvoerbaarheid heeft als doel om aan te tonen dat het project maatschappelijk draagvlak heeft.

6.1 Burgerparticipatie

In samenwerking met de gemeente is de ontwikkelaar van het project bezig met participatie. In het kader van de participatie hebben de volgende acties inmiddels plaatsgevonden:

1. Augustus 2025 -- persoonlijke benadering aangrenzende buren;
2. September 2025 -- inloopbijeenkomst buurtbewoners.

Van de gevoerde participatie is een verslag gemaakt die als bijlage bij deze Bopa onderbouwing is gevoegd.

6.2 Procedure

Voor een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) geldt de reguliere procedure. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van de Omgevingswet dat bij de verlening van omgevingsvergunningen zoveel mogelijk de reguliere procedure wordt gevolgd. De beslistermijn voor de reguliere procedure is maximaal 8 weken met een mogelijkheid van verlenging met 6 weken. Daarna is er bezwaar en beroep mogelijk.

7 Hoofdstuk 7 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Het bevoegd gezag mag alleen een omgevingsvergunning voor een BOPA verlenen als aan de beoordelingsregels uit afdeling 8.1 van het Bkl wordt voldaan. Zo wordt de vergunning alleen verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (artikel 8.0a, tweede lid van het Bkl). In dit kader vindt in hoofdstuk 3 van deze motivering een toets aan de relevant rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid plaats.

Hieruit volgt dat het plan, zich bevindend in het bestaand stedelijk gebied, als passend is te beschouwen binnen de verschillende beleidskaders.

Daarnaast moet in elk geval worden getoetst aan de instructieregels voor het omgevingsplan uit hoofdstuk 5 van het Bkl (artikel 8.0b, eerste lid, sub a van het Bkl) en de instructieregels in de verordening van de provincie voor het omgevingsplan (artikel 8.0b, eerste lid, sub b van het Bkl). In hoofdstuk 4 van deze motivering wordt in de beoordeling van de gevolgen van het initiatief voor de fysieke leefomgeving beoordeeld of en hoe aan deze instructieregels wordt voldaan.

Hieruit volgt dat er vanuit de verschillende getoetste onderdelen vanuit de fysieke leefomgeving op voorhand geen belemmeringen te verwachten zijn.

Er is sprake van een evenwichtige toedeling van de gewenste functie op deze locatie aan de Hoofdweg 70 te Blijham en daarmee is het legitiem om mee te werken aan het gewenste gebruik van de gronden ten behoeve van de realisatie van 17 nieuwe woningen en het inrichten van het projectgebied voor het woongebruik en de parkeerplaatsen.

8 Bijlagen bij de Bopa-onderbouwing

8.1 Verkennend bodemonderzoek

8.2 Stikstofberekening

8.3 Aanvraag watertoets

8.4 Uitgangspuntennotitie waterschap d.d. 18 december 2025

8.5 Parkeerbalansberekening

8.6 Bijlage Archeologisch onderzoek

8.7 Bijlage participatieverslag

Projectgegevens

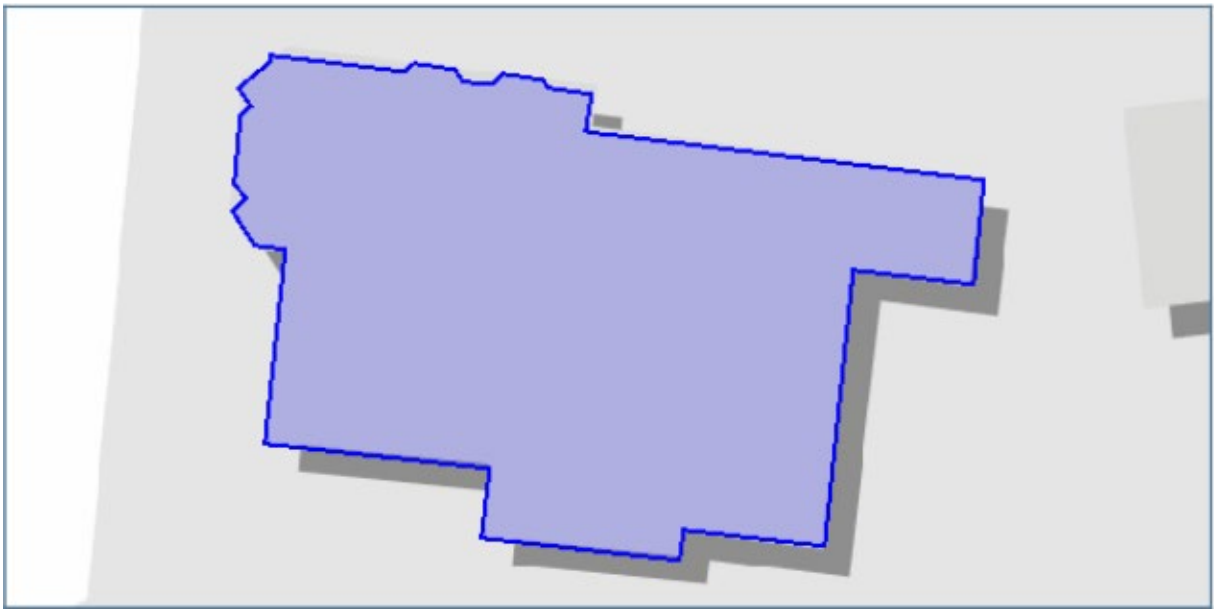
Project	: Herontwikkeling Hoofdweg 70 te Blijham
Projectnummer	: RB 30.416
Versie	: 01
Datum	: Maart 2026

RooBeek Advies
Nautilusstraat 7b
7821 AG Emmen
www.roobeek-advies.nl

Wateradvies aanvraag (ingediend) *5 december 2025*

Waterschap (advies) 18 december 2025 **ons kenmerk** IN25- Z58951

Plan: Herontwikkeling Het Oude Wapen locatie Blijham

Standaard Wateradvies – korte procedure

Via de website Het Wateradvies is het Waterschap op de hoogte gesteld van dit plan. De aanmelding heeft ertoe geleid dat de korte procedure wordt doorlopen. Dit houdt in dat het waterschap geen nader advies zal afgeven en dit standaardwateradvies gebruikt kan worden bij het opstellen van de waterparagraaf.

Omschrijving van het plan (toelichting)
De bestaande bebouwing van Het Oude Wapen gaat worden gesloopt en er komt woningbouw voor terug in de vorm van een woongebouw bestaande uit 17 koopappartementen. Tov de bestaande situatie zal het verhard oppervlakte afnemen met circa 100 m2. In Blijham ligt een gemengd stelsel, maar de nieuwbouw wordt qua hemelwater hier niet op aangesloten, hemelwater wordt via eigen terrein afgevoerd/ geïnfiltreerd.
Wijzigingen in verhard oppervlak
-100m^2

Fysieke watersysteemveranderingen
-
Vuilwater-, en hemelwaterbehandeling
Hemelwater wordt afgekoppeld

Inhoud:

1. Inleiding
2. Waterveiligheid
3. Waterkwantiteit
4. Waterkwaliteit
5. Aanvullende belangen Waterschap
6. Verdere betrokkenheid waterschap
7. Bronnenlijst

---

1 Inleiding

Waterschappen zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van waterveiligheid en het voorkomen van wateroverlast en watertekort (waterkwantiteit). Daarnaast zorgen waterschappen voor het verbeteren van de waterkwaliteit van het oppervlaktewater, zowel chemisch als ecologisch. Het is van belang dat deze taken zowel nu als in de toekomst gewaarborgd blijven. Om dit te kunnen doen worden ruimtelijke plannen en ontwikkelingen getoetst op hun impact op het goed blijven functioneren van het watersysteem. Waterschap Hunze en Aa's streeft ernaar om de impact van dergelijke plannen en ontwikkelingen zoveel mogelijk waterneutraal te houden en waar mogelijk positieve ontwikkelingen te stimuleren.

De gemeente moet bij het vaststellen van het omgevingsplan de opvattingen van de waterbeheerder over de waterbelangen meenemen. Dit volgt uit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De Weging van het waterbelang betekent rekening houden met de gevolgen voor het beheer van watersystemen.

Om de waterparagraaf te kunnen opstellen moet de waterbeheerder worden geraadpleegd door middel van de Watertoets, door; vroegtijdige betrokkenheid, meedenken, informeren, adviseren en het afwegen van belangen (vooroverleg). Tot en met de uiteindelijke vaststelling van het ruimtelijk plan (voorontwerp, ontwerp en vaststelling) blijft de waterbeheerder betrokken bij het planproces.

In de waterparagraaf (+ bijlage) moet het belang van het waterbeheer afgegeven advies zijn verwoord. Bij het afwijken van het wateradvies, dient er door de gemeente een onderbouwing te zijn opgenomen die tot het afwijken van het wateradvies heeft geleid.

De verdere opbouw van dit document bestaat uit 5 thema`s; waterveiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit, aanvullende belangen waterschap en gerelateerde belangen van derden. Per thema is voor dit plan relevante informatie opgenomen en zijn uitgangspunten opgesteld. Ten slotte is de verdere gewenste betrokkenheid van het waterschap bij het vervolg van het planproces beschreven.

---

2 Waterveiligheid

Waterveiligheid betreft het voorkomen, zo mogelijk uitsluiten, van levensbedreigende overstromingsrisico's voor mens en dier en het voorkomen van schade aan have en goed. Risico's die met name zullen optreden bij het doorbreken van een zeekering (primaire kering) of boezemkade (secundaire kering). Binnen dit thema zijn, indien van toepassing, alle belangen beschreven die vanwege de waterveiligheid extra bescherming genieten of anderzijds van belang zijn voor de waterveiligheid.

---

3 Waterkwantiteit

Het waterschap heeft als taak de zorg voor voldoende water in droge perioden als de afvoer in perioden van overvloed. Een vergrote kans op wateroverlast of watertekort dient dus voorkomen te worden. Binnen dit thema zijn, indien van toepassing, de voor dit plan gerelateerde belangen beschreven die in meer of mindere mate de waterkwantiteit beïnvloeden.

Wateroverlast vanuit het oppervlaktewater moet in ieder geval zoveel mogelijk voorkomen worden. Overtollig grond- en hemelwater dat tot afvoer komt volgt de trits; ''vasthouden, bergen, afvoeren''.

Grondgebruikstype	Maaiveldcriterium	Inundatienorm (1/jaar)
Grasland	5%	1/10
Akkerbouw	1%	1/25
Hoogwaardige land-, en tuinbouw	1%	1/50
Glastuinbouw	1%	1/50
Bebouwd gebied	0%	1/100
Natuurgebied	-	geen norm

Bovenstaande werknormen zijn gebaseerd op de midden-variant van het klimaatscenario 2015 van het KNMI (klimaatscenario G)

Scheiden schoon hemelwater en vuilwater
In grote delen van het beheergebied zijn nog gemengde rioolsystemen aanwezig. In dergelijke systemen wordt het relatief schone hemelwater vermengd met vuilwater en wordt het vervolgens naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) van het waterschap gebracht. Na zuivering wordt het water geloosd op het oppervlaktewatersysteem. Het transport van schoon hemelwater via het gemeentelijk rioolstelsel en het behandelen via een RWZI is niet duurzaam. Om deze reden zal hemelwater alleen op het vuilwaterriool kunnen worden geloosd als het hemelwater; niet kan worden hergebruikt (opvang) en/of kan afvoeren via de bodem, het openbaar regenwaterstelsel, een oppervlaktewaterlichaam zonder een specifieke functie, of via een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam. Wijzigingen in de behandeling van het hemelwater en vuilwater kunnen echter voor overlast zorgen als mogelijke ongewenste gevolgen onvoldoende bekend zijn en waar nodig zijn verholpen. Rechtstreekse afkoppeling van hemelwater (via een hemelwaterriool) naar het oppervlaktewater (vijvers en sloten) kan dit wateroverlast veroorzaken, als het ontvangende oppervlaktewater niet hiervoor de capaciteit heeft en/of aanwezige kunstwerken (o.a. duikers, stuwen en inlaatwerken) het aangeboden water niet kan verwerken.

De bodem lijkt geschikt voor infiltrerende maatregelen. Houdt rekening met de lagere ligging van de direct aangerende omgeving. Aangezien infiltratie maatregelen niet mogen leiden tot overlast in de omgeving.

---

5 Waterkwaliteit

Om de waterkwaliteit te waarborgen heeft het waterschap de zorg voor het realiseren van schoon en ecologisch gezond water, waarin systeem-specifieke dieren en planten voorkomen. In de eerste plaats is dit van belang voor de grotere beken, kanalen en meren waarvoor binnen de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) doelen en maatregelen zijn opgesteld voor aangewezen waterlichamen. Daarnaast is een goede waterkwaliteit van belang voor het recreatief medegebruik als zwemmen en kanoën en voor het stelsel van kleinere watergangen voor water aan- en afvoer. In dit thema zijn, indien van toepassing, alle voor dit plan specifieke belangen beschreven die impact hebben op de waterkwaliteit.

Vervuiling van het oppervlaktewater moet in ieder geval zoveel mogelijk voorkomen worden. Om deze reden vraagt het waterschap op de toepassing van uitlogende materialen zoveel mogelijk te beperken en om vervuiling door bedrijfsmatige activiteiten te voorkomen. Afstromend hemelwater dat vervuild is geraakt moet zo veel mogelijk gescheiden worden afgevoerd, of moet worden gezuiverd. Dit volgt de trits; ''schoonhouden, scheiden, zuiveren''.

---

6 Aanvullende belangen waterschap

Onder dit thema zijn, indien van toepassing, een aantal onderwerpen opgenomen die mogelijk een belang raakt voor het waterschap of die van gerelateerde partners. Dit betreft enerzijds locatie specifieke eigenschappen die in een toekomstige situatie de effecten op het waterbeheer kunnen vergroten. Anderzijds kunnen ook water gerelateerde gebiedseigenschappen zijn opgenomen buiten de jurisdictie van het waterschap, maar die wel indirect de belangen van het waterbeheer raken.

---

7 Verdere betrokkenheid waterschap

Voor alle voor dit plan relevante water gerelateerde onderwerpen zijn in deze standaard waterparagraaf opgenomen. Voor de verdere procedurele afhandeling van het ruimtelijk plan (voorontwerp en ontwerp), is het van belang om het waterschap te blijven informeren bij aanpassingen in het plan.

In de waterparagraaf dient worden aangegeven op welke wijze invulling zal worden gegeven aan de belangen met betrekking tot het waterbeheer. Het waterschap kan altijd geraadpleegd worden voor overleg en nadere uitleg.

De Weging van het Waterbelang (het wateradvies) is geen aanvraag voor een (water)vergunning. U dient zelf na te gaan bij aanpassingen aan het watersysteem, welke meldingen en vergunningen nodig zijn om het plan te realiseren.

Of u meldingen en/of een vergunningaanvraag moet indienen bij het waterschap kunt u nagaan op onze website of via de vergunning check: vraag-een-vergunning-aan-of-doe-een-melding

---

8 Bronnen

Waterschapsverordening waterschap Hunze en Aa's. Waterschap Hunze en Aa's, Veendam (2024)

https://www.hunzeenaas.nl/zelf-regelen/regelgeving/waterschapsverordening/.

Waterbeheerprogramma 2022-2027. Waterschap Hunze en Aa's, Veendam (2021)

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstofdepositie.

- Overzicht
- Detailgegevens per emissiebron
- Resultaten
- Samenvatting situaties

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over de PDF en AERIUS kunt u vinden in de handleidingen of op onze website.

Contactgegevens

Rechtspersoon	Kooistra Natuur & Milieu
Inrichtingslocatie	Hoofdweg 70, 9697NL Blijham

Activiteit

Omschrijving	25246
Toelichting	Bouwfase & gebruiksfase 25246

Berekening

AERIUS kenmerk	Rnv2SBh6o972
Datum berekening	11 oktober 2025, 11:25
Rekenconfiguratie	OwN2000-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Bouwfase + gebruiksfase 25246 - Beoogd	2025	2,5 kg/j	66,3 kg/j

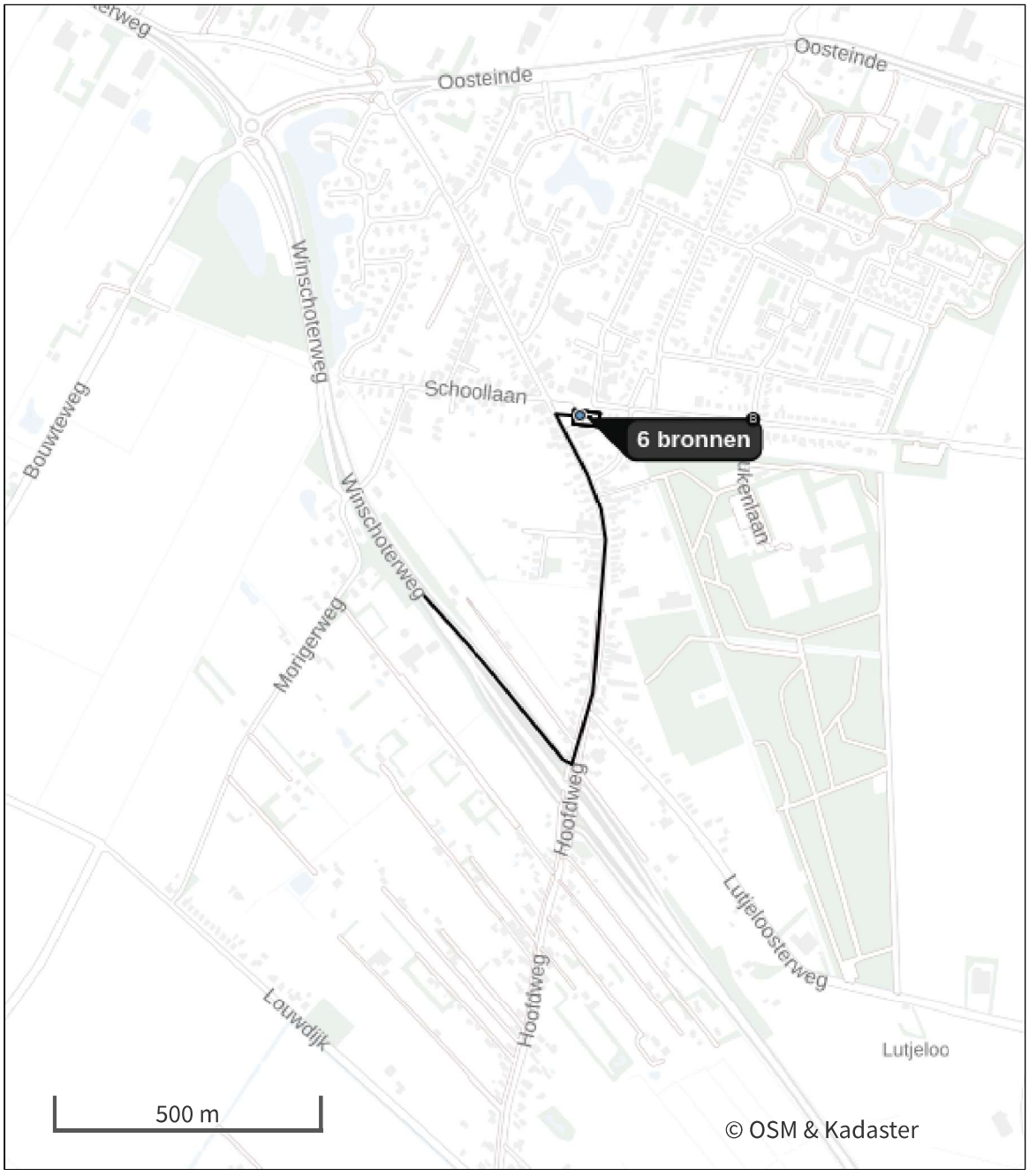
Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Bouwfase + gebruiksfase 25246 - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename	-		
Grootste afname	-		

Bouwfase + gebruiksfase 25246 (Beoogd), rekenjaar 2025

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Mobiele werktuigen | Voorbereidingsfase (bouwrijp maken)	0,2 kg/j	8,3 kg/j
2 Mobiele werktuigen | Realisatiefase (bouwfase)	0,3 kg/j	6,5 kg/j
4 Mobiele werktuigen | Afrondingsfase (afwerking van het plangebied)	11,6 g/j	0,7 kg/j
5 Verkeer | Koude start: overig | Verkeersbewegingen bouwfase (koude start)	35,9 g/j	0,2 kg/j
7 Verkeer | Koude start: overig | Verkeersbewegingen gebruiksfase (koude start)	1,1 kg/j	6,6 kg/j
8 Wonen en Werken | Woningen | Gebruiksfase	-	18,9 kg/j
Verkeersnetwerk	0,9 kg/j	25,1 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Bouwfase + gebruiksfase 25246" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

Er zijn geen resultaten voor deze weergave.

Bouwfase + gebruiksfase 25246, Rekenjaar 2025

1 Mobiele werktuigen

Naam	Voorbereidingsfase (bouwrijp maken)	NO_x	8,3 kg/j
		NH_3	0,2 kg/j
Locatie	X:268009,62 Y:570186,34		
Oppervlakte	0,12 ha		

Naam/Stageklasse	Brandstof-verbruik/AdBlue verbruik	Draaiuren	Uittreedhoogte/Warmteinhoud	Spreiding/Temporele variatie	Stof	Emissie
Kooi-aap Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	56 l/j 0 l/j	7 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	1,2 kg/j 0,0 kg/j
Inzet overige werktuigen (trilstamper, trilplaat etc.) alle werktuigen op benzine, 4takt	500 l/j 0 l/j	0 u/j	0,7 m 0,000 MW	0,0 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	2,0 kg/j 3,8 g/j
Graafmachine (fundering) Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	900 l/j 54 l/j	60 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	5,2 kg/j 0,2 kg/j

2 Mobiele werktuigen

Naam	Realisatiefase (bouwfase)	NO_x	6,5 kg/j
		NH_3	0,3 kg/j
Locatie	X:268009,63 Y:570186,35		
Oppervlakte	0,12 ha		

Naam/Stageklasse	Brandstof-verbruik/AdBlue verbruik	Draaiuren	Uittreedhoogte/Warmteinhoud	Spreiding/Temporele variatie	Stof	Emissie
Inzet overige werktuigen (vlindermachines etc.) alle werktuigen op benzine, 4takt	50 l/j 0 l/j	0 u/j	0,7 m 0,000 MW	0,0 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,2 kg/j 0,0 kg/j
Kooi-aap Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	136 l/j 0 l/j	17 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	2,8 kg/j 1,0 g/j
Betonauto's (lossen) Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	150 l/j 9 l/j	10 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,9 kg/j 36,0 g/j
Betonpomp Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	150 l/j 9 l/j	10 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,9 kg/j 36,0 g/j
Heistelling Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	180 l/j 11 l/j	12 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,9 kg/j 43,2 g/j
Mobiele hijskraan Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	800 l/j 56 l/j	40 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,8 kg/j 0,2 kg/j

3 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Verkeersbewegingen van en naar plangebied				NO_x	2,3 kg/j
Locatie	X:268024,61 Y:569686,9	Type scherm	-	-	NO_2	0,5 kg/j
Lengte	1.190,35 m	Hoogte	-	-	NH_3	46,9 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (stagnerend)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Maximum snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	1.600,0 /jaar	10,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	200,0 /jaar	10,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

4 Mobiele werktuigen

Naam	Afrondingsfase (afwerking van het plangebied)	NO_x	0,7 kg/j
		NH_3	11,6 g/j
Locatie	X:268009,63 Y:570186,35		
Oppervlakte	0,12 ha		

Naam/Stageklasse	Brandstof-verbruik/AdBlue verbruik	Draaiuren	Uittreedhoogte/Warmteinhoud	Spreiding/Temporele variatie	Stof	Emissie
Graafmachine (afgraven) Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	45 l/j 3 l/j	3 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,1 kg/j 10,8 g/j
Inzet overige werktuigen (trilstamper, trilplaat etc.) alle werktuigen op benzine, 4takt	100 l/j 0 l/j	0 u/j	0,7 m 0,000 MW	0,0 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,4 kg/j 0,0 kg/j
Kooi-aap (lossen bestrating/beplanting) Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	8 l/j 0 l/j	1 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,2 kg/j 0,0 kg/j

5 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Verkeersbewegingen bouwfase (koude start)	NO_x	0,2 kg/j
		NH_3	35,9 g/j
Locatie	X:267998,23 Y:570190,24		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	800,0 /jaar
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Busverkeer	0,0 /jaar

6 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Verkeersbewegingen gebruiksfase				NO_x	22,8 kg/j
Locatie	X:268024,61 Y:569686,91	Type scherm	-	-	NO_2	2,2 kg/j
Lengte	1.190,35 m	Hoogte	-	-	NH_3	0,8 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (stagnerend)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Maximum snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	132,6 /etmaal	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /etmaal	0,0 %

7 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Verkeersbewegingen gebruiksfase (koude start)	NO_x	6,6 kg/j
		NH_3	1,1 kg/j
Locatie	X:267998,23 Y:570190,24		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	66,3 /etmaal
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /etmaal
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /etmaal
Busverkeer	0,0 /etmaal

8 Wonen en Werken | Woningen

Naam	Gebruiksfase	Uittreedhoogte	1,0 m	NO_x	18,9 kg/j
Locatie	X:268009,63 Y:570186,35	Warmteinhoud	0,002 MW		
		Spreiding	0,5 m		
Oppervlakte	0,12 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Continue Emissie				

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2025.0.1_20251007_db4f14956b
Database versie	2025.0.1_db4f14956b_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://link.aerius.nl/website

AERIUS Calculator

Stikstofberekening

Herontwikkeling dorpshuis

17 appartementen | Blijham

Aeriusmodel

Uw partner in stikstofberekening

Plangegevens

Naam:	**AERIUS-berekening: Herontwikkeling dorpshuis 17 appartementen | Blijham**
Plantype:	**AERIUS Calculator 2025.0.1**
Status:	**Definitief**

Datum:	11 oktober 2025
Projectnummer:	25246
Opdrachtgever:	**Mevrouw van der Grijspaarde**
Betreft project:	Dorpshuis, Hoofdweg 70, 9697NL te Blijham
Opsteller:	**Aeriusmodel.nl** Aeriusmodel.nl is onderdeel van Kooistra Natuur & Milieu Kleasterdyk 47C, 8831XA Winsum (Frl) T) 0636294916 E) Kooistra@aeriusmodel.nl
Contactpersoon:	J. Kooistra MSc

Inhoud

PLANGEGEVENS 2

1. INLEIDING EN VOORNEMEN 4

2. AERIUS-BEREKENING 6

2.1 AERIUS CALCULATOR 2025 6
2.2 ACTUALISATIE AERIUS CALCULATOR 6

3. TOETSING ONTWIKKELING 7

3.1 LIGGING PROJECTGEBIED T.O.V. NATURA 2000-GEBIED 7
3.2 METHODE 7
3.2.1 BEOOGDE SITUATIE 7
3.3 UITGANGSPUNTEN 9
3.3.1 AANLEGFASE (BOUWFASE) 9
3.3.2 GEBRUIKSFASE 13

4. CONCLUSIE 14

BRONNEN 15

BIJLAGE 1: BRANDSTOFVERBRUIK MOBIELE WERKTUIGEN 16

BIJLAGE 2: EMISSIEFACTOREN RUIMTELIJKE PLANNEN 17

BIJLAGE 3: UITDRAAI AERIUS-CALCULATOR PROJECT 25246 18

1. Inleiding en voornemen

Mevrouw Van der Grijspaarde van Van der Grijspaarde Bouwkundig Ontwerp & Adviesburo heeft een stikstofberekening aangevraagd voor cliënt (hierna: initiatiefnemer). Initiatiefnemer is voornemers om een 17-tal nieuwbouwappartementen te realiseren binnen het projectgebied aan de Hoofdweg 70 te Blijham. Aangezien er een 17-tal nieuwe appartementen gerealiseerd zullen worden, zal er een berekening voor de bouwfase en de gebruiksfase opgesteld worden.

Het projectgebied bestaat uit het kadastrale perceel dat bekend staat als Wedde, sectie I, nummer 995. In deze berekening wordt uitgegaan dat het project een doorlooptijd heeft van ongeveer 8 maanden (160 werkdagen). In figuur 1.1 wordt de ligging van het projectgebied globaal weergegeven (rode speld), in figuur 1.2 de begrenzing van het projectgebied (blauw gearceerd).

Figuur 1.1: ligging van het projectgebied (bron: Google Maps)

Figuur 1.2: begrenzing van het projectgebied (bron: PDOK)

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling wordt stikstof uitgestoten, zoals bij de verbranding van fossiele brandstof, welke kan neerslaan in kwetsbare natuur. Initiatiefnemer heeft Aeriusmodel.nl gevraagd om de effecten van deze emissie op kwetsbare Natuur 2000 gebied te onderzoeken. In dit kader is een AERIUS-berekening uitgevoerd.

2. AERIUS-berekening

2.1 AERIUS Calculator 2025

AERIUS Calculator is het 'online rekeninstrument' wat wordt toegepast voor toestemmingverlening voor de Omgevingswet, en de initiatiefnemer en het bevoegd gezag ondersteunt bij het bepalen van de stikstofbelasting op stikstofgevoelige natuur in Nederland en net over de grens.

De Wet natuurbescherming is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 komen te vervallen. De regels met betrekking tot de bescherming van Natura 2000-gebieden en stikstofdepositie zijn sindsdien opgenomen in hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), in samenhang met het Omgevingsbesluit en het stelsel van algemene en maatwerkregels uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

AERIUS Calculator is in de basis een geavanceerde maar gebruiksvriendelijke applicatie, die toegang geeft tot goedgekeurde rekenmodellen en relevante data - zoals emissiefactoren en habitattypen/leefgebieden - die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de impact van stikstofdepositie voor plannen en projecten op stikstofgevoelige natuur.

AERIUS Calculator stelt de gebruiker in staat om activiteiten te definiëren waarbij (stikstof) emissies ontstaan en berekent de verspreiding van die stikstofemissies door de atmosfeer. De gebruiker krijgt inzicht in de stikstofdepositiebijdrage van de ingevoerde activiteiten/emissiebronnen op een vast hexagonengrid binnen Natura 2000-gebieden, eventueel aangevuld met resultaten op rekenpunten die de gebruiker zelf heeft gedefinieerd. Voor verschillende situaties is de gebruiker in staat de stikstofdepositie in de (kwetsbare) natuurgebieden te analyseren en een eventuele vergunningaanvraag voor te bereiden.

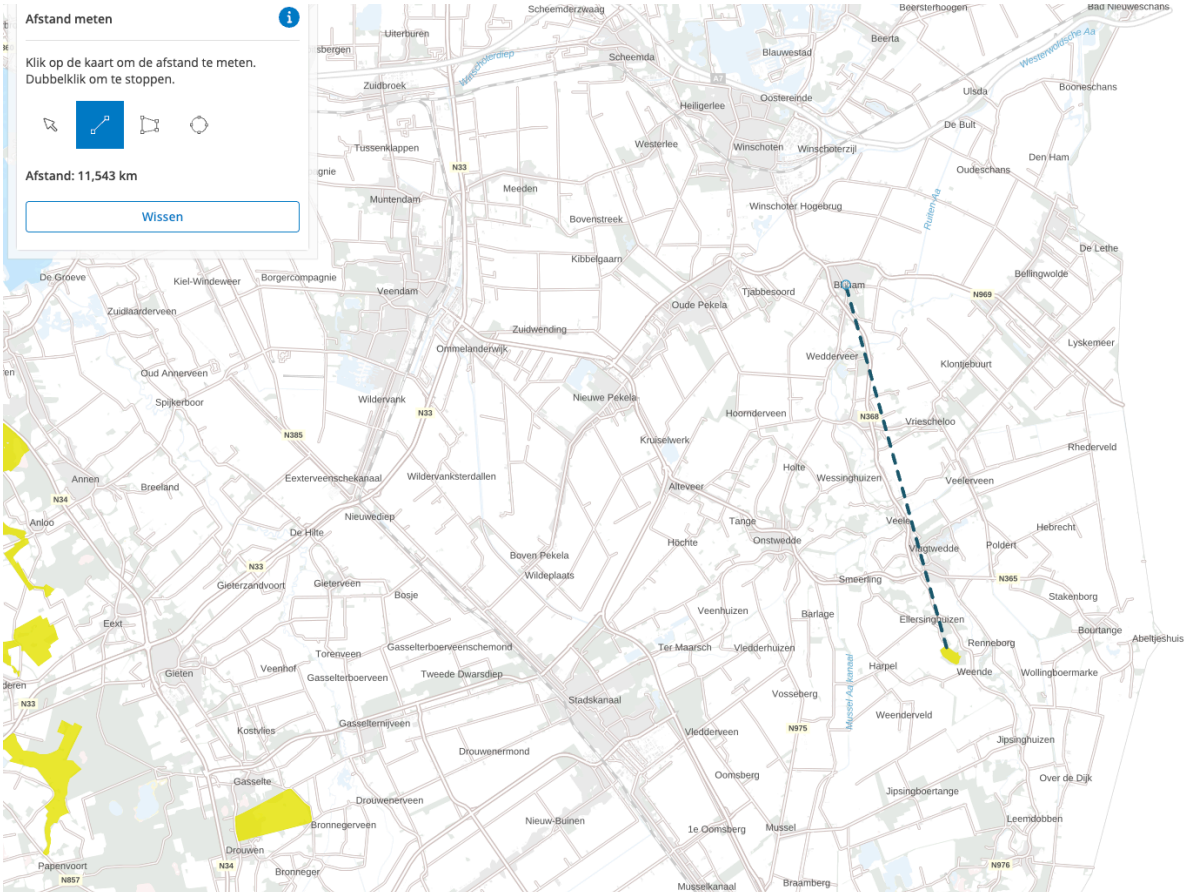
2.2 Actualisatie AERIUS Calculator

AERIUS Calculator en AERIUS Monitor zijn op 7 oktober 2025 geactualiseerd naar versie 2025. Deze actualisatie bevatte de meest recente inzichten uit metingen en wetenschappelijk onderzoek over de stikstofuitstoot en -neerslag. Op deze manier wordt bij toestemmingsverlening en monitoring uitgegaan van de meest actuele gegevens.

3. Toetsing ontwikkeling

3.1 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000-gebied

Het projectgebied ligt niet omringd door Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied (Lieftinghsbroek) ligt op een afstand van ruim 11 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied. In figuur 3.1 is de ligging van het projectgebied ten opzichte van het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied weergegeven.

Figuur 3.1: ligging projectgebied t.o.v. N2000-gebied

3.2 Methode

3.2.1 Beoogde situatie

Om de emissie/depositie van stikstof, als gevolg van de beoogde situatie te berekenen wordt een onderscheid gemaakt in de aanleg- en bouwfase en de gebruiksfase. Bij het modelleren van de stikstofberekening voor de aanleg- en bouwfase als de stikstofberekening voor de gebruiksfase moet conform vaste rechtspraak uitgegaan worden van reële en aannemelijke uitgangspunten (zie bijvoorbeeld ABRS 30 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1954, r.o. 7.1). Verder is de Instructie gegevensinvoer voor AERIUS Calculator versie 2024.1 (hierna: *'Instructie gegevensinvoer'*) toegepast. De modellering wordt hierna nader toegelicht.

Aanlegfase

Betreft de daadwerkelijke bouw van een voorliggend project zoals bouwrijp maken van het projectgebied, aanleg van kabels etc. Tijdens de aanlegfase kan er op drie mogelijke manieren stikstof vrijkomen:

➔ Werkvoertuigen op de bouwlocatie:

- betreft het werkmateriaal dat wordt ingezet voor het bouwrijp maken van het projectgebied (voorbereidingsfase);
- bouwfase (realisatiefase);
- afwerkingsfase

Voor vrachtverkeer van en naar het projectgebied gedurende de aanlegfase wordt een afzonderlijke bron opgenomen.

Er is een zo exact mogelijke inschatting gemaakt van het brandstofverbruik voor de mobiele werktuigen. Het brandstofverbruik is afhankelijk van de gemiddelde motorbelasting, het bouwjaar en het vermogen van het mobiele werktuig. De gemiddelde motorbelasting zal tussen de 20% en 35%[1] liggen. Er is zodoende gerekend met het pessimistische scenario (35% belasting). Hierbij is rekening gehouden met stationair draaiende mobiele werktuigen. Het beoogde vermogen en bouwjaar van de te gebruiken werktuigen is ingeschat op basis van overleg met de opdrachtgever. Vervolgens hebben we het brandstofverbruik bepaald. Dit is gedaan op basis van de door TNO verstrekte gegevens in de factsheet 'Mobiele werktuigen – stage klasse emissiefactoren'. [2] Deze gegevens kunnen worden afgelezen in de tabel in Bijlage 1.

➔ Verkeersbewegingen naar de bouwlocatie: dit betreft de verkeersbewegingen van- en naar de bouwlocatie. De mate van intensiteit, samenstelling, snelheid en congestie hebben wij zo goed mogelijk in proberen te schatten. Op basis van deze invoer en emissiefactoren uit de database berekent AERIUS de emissie per meter wegvak voor het gekozen rekenjaar, voor stikstofoxiden (NOX en NO2) en ammoniak (NH3). AERIUS verdeelt de lijnbron vervolgens in gelijke stukken en bepaalt de emissie per stuk weg. Ieder stuk weg wordt als een puntbron doorgerekend met zowel SRM-2 (standaardrekenmethode 2) (tot 5 km) als met OPS (Operationeel Prioritaire Stoffenmodel) (vanaf 5 km). Bij de verspreidingsberekening gaat AERIUS uit van bronkenmerken die deels door ons zijn ingevoerd en deels overeenkomen met de bronkenmerken die RIVM hanteert bij het opstellen van de GCN/GDN kaarten.

De verkeersafwikkeling in de aanlegfase moet meegenomen worden tot het punt waarop het geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld, omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden. Volgens de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is dit het geval op het moment dat het aan- en afvoerende verkeer zich door zijn snelheid en rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg bevindt.

Gebruiksfase

Betreft het daadwerkelijke gebruik van de voorgenomen ontwikkeling. In dit geval het gebruik van de nieuwe woningen. Ook voor de gebruiksfase kan er op twee mogelijke manieren stikstof vrijkomen:

1. Gebruik: in het voorliggend geval gaan we er voorzichtigheidshalve vanuit dat de nieuw te bouwen woningen en het tapwater gasgestookt verwarmd wordt. Hiervoor hanteren we de standaard emissie uitgangspunten conform de emissiefactoren uit de factsheet ruimtelijke plannen in Bijlage 2.
2. Verkeersbewegingen gebruiksfase: betreft de verkeersbewegingen die de voorgenomen ontwikkeling te weeg brengt tijdens de gebruiksfase/bewoning.

3.3 Uitgangspunten

3.3.1 Aanlegfase (bouwfase)

Voor de berekening van de stikstofdepositie is gebruikt gemaakt van kengetallen op basis van ervaringen bij vergelijkbare bouwprojecten elders in het land. In deze gegevens is uitgegaan van het brandstofverbruik per type werkvoertuig. Het (te verwachten) aantal draaiuren is berekend op basis van het aantal dagen dat een werkvoertuig gemiddeld op de bouwplaats staat. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat een werkvoertuig gemiddeld 6 uur per dag gebruikt wordt. Door middel van deze uitgangspunten is een defensieve inschatting gemaakt van het te verwachten gebruik. In praktijk zal het verbruik en daarbij behorende stikstofdepositie, naar verwachting dan ook lager uitvallen.

Voorbereidingsfase (bouwrijp maken)

Voordat er gebouw kan worden, dient het projectgebied bouwrijp te worden gemaakt.
Verwacht wordt dat de volgende mobiele werktuigen worden gebruikt tijdens de bebouwing:

Tabel 1: mobiele werkvoertuigen voorbereidingsfase (bouwrijp maken)

Werktuig	Vermogen	Stageklasse	Dieselverbruik (TNO)	Berekend in rapport	Draaiuren	Emissie factor Nox (kg/j)	Emissie factor NH3(g/j)
Graafmachine (afgraven)	140 kW	IV	14,44	15	60	5,2	200
Inzet overige werktuigen	4-takt	nvt	5	5	100	2	3,8
Kooi-aap	50 kW	IV	6,38	8	7	1,2	0

Toelichting:

Een graafmachine wordt ingezet voor diverse werkzaamheden, waaronder de sloop van de bestaande bebouwing, het ontgraven van bouwputten, en het aanleggen van riolering, waterleiding en elektra. Aangenomen wordt dat de nieuwbouw wordt uitgevoerd met een fundering op palen. De effectieve inzetduur van de graafmachine, inclusief het laden en lossen van materieel en de afrondende werkzaamheden, wordt geschat op 60 draaiuren. Het brandstofverbruik bedraagt 15 liter diesel per draaiuur.

De vrijkomende grond en het sloopafval worden met vrachtwagens afgevoerd naar een dumplocatie. Uitgaande van een totaal volume van circa 325 m^3 en een laadcapaciteit van 25 m^3 per vrachtwagen, komt dit neer op ongeveer 13 transporten (325 m^3/ 25 m^3 = 13). De bijbehorende verkeersbewegingen zijn meegenomen in de paragraaf over verkeersgeneratie.

Voor de aanleg van de riolering wordt daarnaast circa tien vrachtwagens zand aangevoerd. Verder worden materialen geleverd ten behoeve van de fundering (zoals staalkooien en isolatiemateriaal), waterleiding en elektra. Voor het lossen van deze materialen wordt gebruikgemaakt van een kooi-aap of vergelijkbare machine met verbrandingsmotor. In totaal wordt uitgegaan van 20 vrachtwagenleveringen, met een gemiddelde lostijd van 20 minuten per levering. De totale inzetduur van de losmachine komt daarmee op 7 draaiuren (20 x 20 minuten/ 60 minuten). Het brandstofverbruik wordt geraamd op 8 liter diesel per draaiuur.

Tot slot worden enkele overige werktuigen (o.a. een trilstamper) ingezet voor het aanstampen van grond. Hiervoor is rekening gehouden met een inzet van 100 draaiuren. Het brandstofverbruik bedraagt 5 liter per draaiuur.

Realisatiefase (bouwfase)

Tabel 2: mobiele werkvoertuigen realisatiefase (bouwfase)

Werktuig	Vermogen	Stageklasse	Dieselverbruik (TNO)	Berekend in rapport	Draaiuren	Emissie factor Nox (kg/j)	Emissie factor NH3(g/j)
Heistelling	140 kW	IV	14,44	15	12	0,9	43,2
Betonpomp	140 kW	IV	14,44	15	10	0,9	36
Inzet overige werktuigen	4-takt	nvt	5	5	10	0,2	0
Mobiele hijskraan	180 kW	IV	18,41	20	40	0,8	200
Kooi-aap	50 kW	IV	6,38	8	17	2,8	1
Betonwagens (lossen)	140 kW	IV	14,44	15	10	0,9	36

Toelichting:

Voor het heien van de palen gaan we uit van de inzet van een heistelling. We gaan uit van een draaitijd van 12 uren voor het heien van de palen. Het dieselverbruik van de heistelling is 15 liter per draaiuur.

Voor het storten van de fundering wordt gebruik gemaakt van een betonpomp. Gezien de maximale aanvoercapaciteit van beton en de loscapaciteit van beton en de loscapaciteit van de pompmixer is uitgegaan van maximaal 72 m³ beton per uur. Met het opstellen en afbreken van de pompmixer gaan we ervan uit dat dit binnen 10uren gestort kan worden. Het dieselverbruik van de betonpomp bedraagt 15 liter per draaiuur. Omdat het beton ook dient te worden verwerkt (o.a. door middel van een trilnaald), wordt veiligheidshalve uitgegaan van een inzet van 10 draaiuren voor de afwerking met kleine werktuigen. Voor het lossen van de betonauto's wordt eveneens 10 uren gerekend. Het dieselverbruik is 15 liter per draaiuur.

De bouwfase/afwerkfase verloopt voor het gros met manuele arbeid. Dit betekent dat er geen stikstof uitstotende mobiele werktuigen worden gebruikt. Wel zal er in een hiernavolgende paragraaf gerekend worden met de verkeersbewegingen van- en naar het projectgebied door timmerlieden.

Uitgegaan wordt dat er een mobiele hijskraan maximaal 40 draaiuren wordt ingezet. Dieselverbruik is 20 liter/draaiuur. Zodoende zijn er uren begroot mocht er bijvoorbeeld een hijskraan ingezet worden voor een verdiepingsvloer, een prefab dakkap of andere werkzaamheden.

Tot slot worden bouwmaterialen gelost op de bouwplaats. Voor het laden en lossen tijdens de realisatiefase is rekening gehouden met 50 vrachtwagens. Het lossen van bouwmaterieel duurt gemiddeld 20 minuten per vrachtwagen. Dit komt neer op in totaal 17 draaiuren (50 vrachtwagens x 20 minuten/ 60 minuten).

Afrondingsfase (afwerking van het projectgebied)

Voor de realisatie van landschapsmaatregelen en de afwerking van het projectgebied wordt verwacht dat hiervoor de volgende werkvoertuigen worden ingezet:

Tabel 3: mobiele werkvoertuigen afrondingsfase (afwerking van het projectgebied)

Werktuig	Vermogen	Stageklasse	Dieselverbruik (TNO)	Berekend in rapport	Draaiuren	Emissie factor Nox (kg/j)	Emissie factor NH3(g/j)
Graafmachine (afgraven)	140 kW	IV	14,44	15	3	0,1	10,8
Inzet overige werktuigen	4-takt	nvt	5	5	20	0,4	0
Kooi-aap	50 kW	IV	6,38	8	1	0,2	0

Toelichting:

De afrondingfase bestaat voornamelijk uit de aanleg van bestrating en het aanleggen van groen. Het te verharden terrein bedraagt indicatief 200 m². Dit komt neer op 60 m³ grond (uitgaande van 200 m² en 0,3 diep). Voor de verharding wordt een graafmachine ingezet. Door de graafmachine wordt het terrein zowel afgegraven als opgevuld met vulzand. Aangezien een kraanbak een minimale inhoud heeft van 0,7 m³, zorgt dit voor afgerond 86 scheppen. (Berekening: 60 m³/ 0,7). Een graafbeweging duurt gemiddeld 1,5 minuut. Er is afgerond 3 uur nodig. (Berekening: 86 scheppen x 1,5 minuut/ 60).

Het te verharden oppervlakte wordt aangetrild met een trilplaat. Voor de afrondingsfase worden mogelijk ook andere werktuigen ingezet. Volledigheidshalve is rekening gehouden met de inzet van 20 draaiuren voor overige werktuigen ten behoeve van de afrondingsfase.

De afgegraven grond wordt geladen in een vrachtwagen en weggevoerd. De inhoud van een gemiddelde vrachtwagen bedraagt 25 m³. Uitgaande van 600 m³ grond, komt dit neer op 24 vrachtwagens (berekening: 600 m³/ 25 m³). De verkeersbewegingen ten behoeve van grondafvoer worden gemodelleerd in de paragraaf aangaande de verkeersgeneraties.

Tot slot moet de bestrating/verharding worden gelost. Op een pallet kunnen 8 m² klinkers. Om alle klinkers te vervoeren zijn afgrond 25 pallets nodig (berekening: 200 m²/ 8 m²). Op een vrachtwagen passen circa 35 pallets. Dit betekent dat er afgerond 1 vrachtwagenladingen nodig is (berekening: 25/ 35). Een vrachtwagen met bestrating kan binnen een halfuur worden gelost. Voor beplanting gaan we volledigheidshalve uit van hetzelfde aantal vrachtwagenladingen. Dit komt neer op 1 draaiuren voor laden en lossen van bestrating/beplanting.

Verkeersbewegingen naar en van projectgebied

Er wordt uitgegaan van de volgende verkeersbewegingen naar en van de bouwlocatie gedurende de bouw:

Tabel 4: verkeersgeneratie

Verkeersbewegingen	Type verkeer	Verkeersbewegingen (heen/terug)		File
Personen auto's (personeel busjes)	Licht		1.600	10%
Middelzwaar verkeer	Middelzwaar		0	
Vrachtverkeer	Zwaar verkeer		200	10%
	Totale emissie	NOx (kg/j)	2,3	
		NO2 (kg/j)	0,5	
		NH3 (g/j)	46,9	

Wanneer verkeer- en vervoersbewegingen van en naar de inrichting worden meegenomen als emissiebron, dan moet ook bepaald worden tot welke afstand deze moeten worden meegenomen in het onderzoek. Hier zijn in de praktijk geen harde criteria voor. Er dient in alle gevallen een onderbouwde afweging gemaakt te worden tot waar het verkeer meegenomen wordt. De verkeersafwikkeling zal plaatsvinden over de N368 in zuidwestelijke richting. Op deze weg wordt het verkeer geacht te zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld, omdat het verkeer zich in hoeveelheid, snelheid, rij- en stopgedrag niet meer onderscheidt van het overige verkeer dat zich op de betrokken weg kan bevinden.

Voor de verkeersbewegingen naar en van het projectgebied is een onderscheid gemaakt tussen lichtverkeer en middel- en zwaar verkeer. De verkeersbewegingen zijn gedeeltelijk over het projectgebied heen geprojecteerd aangezien de laad- en loslocaties niet exact bekend zijn.

Licht verkeer (verkeersgeneratie vaklieden)

De totale duur van de aanlegfase duurt maximaal 160 werkdagen. Gedurende deze 160 werkdagen arriveren gemiddeld 5 voertuigen (auto's en busjes) op de bouwplaats per dag. Dit leidt tot een verkeersgeneratie van 10 verkeersbewegingen per dag en 1.600 verkeersbewegingen in totaal (berekening: 10 * 160 werkdagen). Hierbij houden we er rekening mee dat 50%, ofwel 800 stuks, van het verkeer gemodelleerd kan worden met 'koude start'.

Middelzwaar en zwaar vrachtverkeer (o.a. aanleveren bouwmateriaal)

Voor het totale project is rekening gehouden met maximaal 100 vrachtwagens (slopen, bouwrijp maken en aanleveren materieel), dit komt neer op 200 verkeersbewegingen. Het betreft o.a. een graafmachine, betonpomp, materiaal voor montage en de aanvoer van beton, heipalen etc. Uitgegaan wordt dat de werkvoertuigen eenmalig naar de bouwlocatie worden gebracht/gereden. Voorzichtigheidshalve gaan we uit dat alle verkeersbewegingen zwaar vrachtverkeer betreft. We gaan ervan uit dat er geen verkeer met koude start gemodelleerd hoeft te worden aangezien al het verkeer komt aanrijden, lossen en vertrekken.

3.3.2 Gebruiksfase

Verkeersgeneratie

Dit betreft de verkeersgeneratie die de beoogde ontwikkeling te weeg brengt. Als uitgangspunt zijn de kengetallen van CROW[3,4], het nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte, aangehouden.

Voor aaneengeschakelde grondgebonden woningen binnen de CROW-categorie 'Koop, appartement, >100 m^2 bvo' in een niet stedelijk gebied en de locatie 'Rest bebouwde kom', geldt volgens CROW-publicatie 744 een verkeersgeneratie van 7,0 tot 7,8 voertuigbewegingen per woning per etmaal.

Toepassing op dit project (17 appartementen)

- Minimale verkeersgeneratie: 17 × 7,0 = 119 voertuigbewegingen per dag
- Maximale verkeersgeneratie: 17 × 7,8 = 132,6 voertuigbewegingen per dag

Het uitgangspunt is zodoende een verkeersgeneratie van 132,6 voertuigritten per etmaal. Daarbij worden er 66,3 (50%) voertuigritten gemodelleerd met koude start aangezien er bij vertrek waarschijnlijk langer dan 2 uren is stilgestaan.

Net zoals bij de aanlegfase zal de verkeersafwikkeling plaatsvinden over N368 in zuidwestelijke richting.

Gebruik van de woningen

Voor het bepalen van de emissiefactor voor het verwarmen van de woning en het tapwater is gebruik gemaakt van het document 'Instructie gegevens invoer voor Aerius Calculator'. In Bijlage 2 worden de emissiefactoren weergegeven voor de verschillende categorieën woningen. Er is sprake van een 17 appartementen (nieuwbouw). De woningen zorgen voor een emissie van 1,11 kg NOx op jaarbasis. Dit resulteert in totaal in 18,87 kg NOx op jaarbasis.

4. Conclusie

De AERIUS-calculator 2025 geeft als uitkomst van de berekening dat er geen rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j zijn. Voor beschreven project ligt de emissie dan ook niet hoger dan 0,00 mol/ha/j. Als gevolg van de berekende emissie vindt er dan ook géén meetbare verhoging van de depositie NOx plaats in Natura 2000-gebieden als gevolg van de bouw en gebruik van de beoogde ontwikkeling. De ontwikkeling leidt niet tot een verslechtering van de milieukwaliteit van Natura 2000- gebieden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden. De AERIUS Calculator 2025 biedt voldoende inzicht in het effect van de voorgenomen activiteit op Natura 2000-gebieden voor het aspect stikstof. De uitkomsten van de berekeningen met de AERIUS Calculator zijn geldig en toepasbaar voor ruimtelijke plannen.

Het aspect stikstof vormt geen belemmering bij de realisatie van het voorgenomen initiatief en het aanvragen van een vergunning in het kader van het geldende stelsel onder de Omgevingswet is dan ook niet noodzakelijk.

De AERIUS-analysebestanden van de uitgevoerde berekeningen met rekenresultaten hebben het kenmerk:

- 25246

Deze bestanden kunnen ter beschikking worden gesteld aan het bevoegde gezag.

Bronnen

[1]TNO 2021 373-4553 Mobiele werktuigen - stage klasse emissiefactoren
- Emissiefactoren NOx en NH3 uitstoot mobiele machines
- Notitie NOx en NH3 uitstoot mobiele machines
- Onderbouwing AERIUS emissiefactoren voor wegverkeer, mobiele werktuigen, binnenvaart en zeevaart

[2]TNO 2021 R11086 Eindrapport dataonderzoek mobiele machines in Nederland

Bijlage 1: Brandstofverbruik mobiele werktuigen

	Gemiddelde belasting:	invoer	35%							liters diesel per uur											
			maximaal vermogen [kW]																		
bouwjaar	motorefficientie	optimale efficientie	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	220	240	260	280	300	320	340	360	380	400
1996	1,1495	267,0	2,93	5,19	7,49	9,79	12,09	14,39	16,69	18,99	21,29	23,59	25,88	28,18	30,48	32,78	35,08	37,38	39,68	41,98	44,28	46,58
1997	1,1381	264,3	2,91	5,15	7,42	9,70	11,97	14,25	16,53	18,80	21,08	23,36	25,63	27,91	30,19	32,46	34,74	37,02	39,29	41,57	43,85	46,12
1998	1,1268	261,7	2,88	5,10	7,35	9,61	11,86	14,11	16,37	18,62	20,88	23,13	25,39	27,64	29,90	32,15	34,40	36,66	38,91	41,17	43,42	45,68
1999	1,1157	259,1	2,86	5,05	7,28	9,51	11,75	13,98	16,21	18,44	20,68	22,91	25,14	27,37	29,61	31,84	34,07	36,30	38,54	40,77	43,00	45,23
2000	1,1046	256,6	2,83	5,00	7,21	9,42	11,64	13,85	16,06	18,27	20,48	22,69	24,90	27,11	29,32	31,53	33,74	35,95	38,16	40,37	42,59	44,80
2001	1,0937	254,0	2,81	4,96	7,15	9,34	11,52	13,71	15,90	18,09	20,28	22,47	24,66	26,85	29,04	31,23	33,42	35,61	37,79	39,98	42,17	44,36
2002	1,0829	251,5	2,78	4,91	7,08	9,25	11,42	13,58	15,75	17,92	20,09	22,25	24,42	26,59	28,76	30,93	33,09	35,26	37,43	39,60	41,76	43,93
2003	1,0721	249,0	2,76	4,87	7,01	9,16	11,31	13,45	15,60	17,75	19,89	22,04	24,19	26,33	28,48	30,63	32,77	34,92	37,07	39,21	41,36	43,51
2004	1,0615	246,5	2,73	4,82	6,95	9,07	11,20	13,32	15,45	17,58	19,70	21,83	23,95	26,08	28,21	30,33	32,46	34,58	36,71	38,83	40,96	43,09
2005	1,0510	244,1	2,71	4,78	6,88	8,99	11,09	13,20	15,30	17,41	19,51	21,62	23,72	25,83	27,93	30,04	32,14	34,25	36,35	38,46	40,56	42,67
2006	1,0406	241,7	2,69	4,73	6,82	8,90	10,99	13,07	15,16	17,24	19,33	21,41	23,49	25,58	27,66	29,75	31,83	33,92	36,00	38,09	40,17	42,26
2007	1,0303	239,3	2,66	4,69	6,75	8,82	10,88	12,95	15,01	17,08	19,14	21,20	23,27	25,33	27,40	29,46	31,53	33,59	35,65	37,72	39,78	41,85
2008	1,0201	236,9	2,64	4,65	6,69	8,74	10,78	12,82	14,87	16,91	18,96	21,00	23,04	25,09	27,13	29,18	31,22	33,27	35,31	37,35	39,40	41,44
2009	1,0100	234,6	2,62	4,61	6,63	8,65	10,68	12,70	14,73	16,75	18,77	20,80	22,82	24,85	26,87	28,90	30,92	32,94	34,97	36,99	39,02	41,04
2010	**1,0000**	232,3	2,59	4,56	6,57	8,57	10,58	12,58	14,59	16,59	18,59	20,60	22,60	24,61	26,61	28,62	30,62	32,63	34,63	36,64	38,64	40,65
2011	0,9900	229,9	2,57	4,52	6,50	8,49	10,47	12,46	14,44	16,43	18,41	20,40	22,38	24,37	26,35	28,34	30,32	32,31	34,29	36,28	38,26	40,25
2012	0,9801	227,6	2,55	4,48	6,44	8,41	10,37	12,34	14,31	16,27	18,24	20,20	22,17	24,13	26,10	28,06	30,03	31,99	33,96	35,92	37,89	39,86
2013	0,9703	225,4	2,53	4,44	6,38	8,33	10,28	12,22	14,17	16,11	18,06	20,01	21,95	23,90	25,84	27,79	29,74	31,68	33,63	35,57	37,52	39,47
2014	0,9606	223,1	2,50	4,40	6,32	8,25	10,18	12,10	14,03	15,96	17,88	19,81	21,74	23,67	25,59	27,52	29,45	31,37	33,30	35,23	37,15	39,08
2015	0,9510	220,9	2,48	4,36	6,26	8,17	10,08	11,99	13,90	15,80	17,71	19,62	21,53	23,44	25,34	27,25	29,16	31,07	32,98	34,88	36,79	38,70
2016	0,9415	218,7	2,46	4,32	6,20	8,09	9,98	11,87	13,76	15,65	17,54	19,43	21,32	23,21	25,10	26,99	28,88	30,77	32,66	34,54	36,43	38,32
2017	0,9321	216,5	2,44	4,28	6,15	8,02	9,89	11,76	13,63	15,50	17,37	19,24	21,11	22,98	24,85	26,73	28,60	30,47	32,34	34,21	36,08	37,95
2018	0,9227	214,3	2,42	4,24	6,09	7,94	9,79	11,65	13,50	15,35	17,20	19,06	20,91	22,76	24,61	26,47	28,32	30,17	32,02	33,88	35,73	37,58
2019	0,9135	212,2	2,40	4,20	6,03	7,87	9,70	11,53	13,37	15,20	17,04	18,87	20,71	22,54	24,37	26,21	28,04	29,88	31,71	33,55	35,38	37,21
2020	0,9044	210,1	2,37	4,16	5,98	7,79	9,61	11,42	13,24	15,06	16,87	18,69	20,51	22,32	24,14	25,95	27,77	29,59	31,40	33,22	35,04	36,85
2021	0,8953	207,9	2,35	4,12	5,92	7,72	9,52	11,31	13,11	14,91	16,71	18,51	20,31	22,11	23,90	25,70	27,50	29,30	31,10	32,90	34,69	36,49

Bron: https://www.aerius.nl/nl/factsheets/mobiele-werktuigen-stage-klasse-emissiefactoren/13-01-2022

Bijlage 2: Emissiefactoren ruimtelijke plannen

		NOx in kg/jaar	NH3 in kg/jaar
Consumenten			
Emissie per woming(huishouden)			
Nieuwbouw	Appartement	1,11	0
	Tussenwoning	1,55	0
	Hoekwoning	1,83	0
	2-onder-één-kap	2,17	0
	Vrijstaande woning	3,03	0
Oudere woningen	Appartement	1,25	0,47
	Tussenwoning	2,00	0,47
	Hoekwoning	2,42	0,47
	2-onder-één-kap	3,09	0,47
	Vrijstaande woning	3,59	0,47

Bron: Factsheet Ruimtelijke plannen – emissiefactoren (emissiewaarden_aerius_def_versie_05_juli_2018.xlsx)

Bijlage 3: Uitdraai AERIUS-calculator project 25246

DE | STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Blijham, Hoofdweg 70 (Gemeente Westerwolde, Gr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O) Verkennende en Karterende Fase

Definitief

Steekproefrapport 2025-11/24

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Blijham, Hoofdweg 70
(Gemeente Westerwolde, Gr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennende en Karterende Fase

Definitief

Steekproefrapport 2025-11/24

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Blijham, Hoofdweg 70
(Gemeente Westerwolde, Gr.)
Een Archeologisch Bureauonderzoek en
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennende en Karterende Fase

Een onderzoek in opdracht van
Van der Grijspaarde Bouwkundig Ontwerp- en
Adviesburo

Steekproefrapport 2025-11/24
ISSN 1871-269X
Status: Definitief

Auteurs: L. Kaal MA & R. Rap MA (Senior-KNA
archeoloog-/prospector, actorreg. nr. 9723 6416)

Autorisatie: drs. C. Tulp (Senior KNA-archeoloog/-
prospector, actorreg.nr. 28146404)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
J. Abbes namens Gemeente Westerwolde
d.d. 4 december

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 4.2 en SIKB-BRL 4000,
voor dit onderzoek protocollen 4002 en 4003.
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, 11 december 2025

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
adres Hooiweg 5 9801 AJ Zuidhorn
telefoon 050 – 5779784
internet www.desteekproef.nl
e-mail info@desteekproef.nl
kvk 02067214

Inhoudsopgave

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding (KNA 4.2: LS01) 1
   1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.2: LS01) 1
   1.2 Locatie (KNA 4.2: LS01, LS02) 2
   1.3 Beleid (KNA 4.2: LS01) 3
2. Bureauonderzoek (KNA 4.2: LS06) 4
   2.1 Bronnen 4
   2.2 Fysische geografie (KNA 4.2: LS04) 4
   2.3 Archeologie (KNA 4.2: LS04) 8
   2.4 Historische geografie (KNA 4.2: LS03) 11
   2.5 Archeologische verwachting (KNA 4.2: LS05) 13
3. Veldonderzoek (KNA 4.2: VS05) 14
   3.1 Methode en technieken (KNA 4.2: VS01) 14
   3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.2: VS02, V03) 17
4. Conclusies en advies (KNA 4.2: VS07) 18

Literatuurlijst

Lijst van figuren en tabellen

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Boorstaten

Appendix III: Laagbeschrijvingen

Samenvatting

Blijham ligt in de archeoregio Drents zandgebied. Het plangebied ligt van oorsprong in een pleistoceen dekzandgebied, tussen twee beekdalen in. Vanaf de bronstijd komt het plangebied in een veenmoeras te liggen en is menselijke bewoning in het gebied niet meer mogelijk. Dollardinbraken in de middeleeuwen zorgden ervoor dat het veen en onderliggende dekzand deels zijn weggeslagen en zijn bedekt met kleiafzettingen. Door een droger wordend landschap en veenontginningen in de 19e en 20e eeuw werd bewoning in het plangebied weer mogelijk. In het plangebied kunnen bewoningsresten uit de steentijd , toevalsvondsten (deposties) uit de metaaltijden en nederzettingsresten uit de nieuwe tijd worden verwacht.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat een hoge verwachting voor bewoningresten uit de steentijd geldt voor het hele plangebied. Resten hiervan kunnen bestaan uit nederzettingsresten en resten van (jacht)kampen. Indicatoren hiervan kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, verbrand bot, aardewerkscherven (vanaf het neolithicum). Grondsporen kunnen bestaan uit haardkuilen en paalkuilen. Tevens geldt een matige verwachting voor toevalsvondsten als vuurstenen of metalen voorwerpen uit de metaaltijden. Ook kunnen nederzettigsresten uit de nieuwe tijd aanwezig zijn.

Tijdens het veldwerk zijn zes boringen zo verspreid mogelijk over het 1600 vierkante meter grote plangebied gezet. Hiermee is een gemiddelde boordichtheid bereikt van 37 boringen per hectare. Hierbij moest rekening worden gehouden met verharding en bebouwing. In twee boringen werd een (deels) intacte podzolbodem aangetroffen. Op deze locaties is karterend geboord. Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem bestaat uit een bouwvoor, opgebracht bouwzand en verstoorde laag met daaronder het dekzand met in twee boringen een deels intacte podzolbodem (boringen 1 en 3).

Ondanks het zetten van karterende boringen ter plekke van podzolbodems zijn er geen archeologische vondsten gedaan. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. Eén houtskoolfragment is niet voldoende om een archeologische vindplaats aan te duiden. Houtskoolfragmenten komen namelijk overal ook van nature voor. De verstoorde/opgebrachte lagen kunnen geassocieerd worden met de bouw en sloop van bebouwing op het terrein.

Selectieadvies door R. Rap MA (senior KNA-archeoloog/-prospector)

Tijdens het booronderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. De top van het plangebied is recentelijk verstoord tot een diepte van 105 tot 220 centimeter onder maaiveld. De voorgenomen werkzaamheden reiken tot 90 centimeter onder maaiveld (mondelinge mededeling in het veld door de opdrachtgever). Ter hoogte van de bebouwing is de bodem overal minimaal verstoord tot 110 centimeter onder maaiveld (Figuur 11). Onder de verstoorde bodem is in twee boringen een (deels) intacte podzolbodem waargenomen (boringen 1 & 3). Tijdens het zeven van de podzollagen uit de karterende boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen. De verstoorde lagen kunnen geassocieerd worden met de sloop en bouw van gebouwen op het terrein waarvan de oudste na 1832 dateert. De verwachting voor intacte archeologische waarden in het plangebied kan worden bijgesteld tot een lage verwachting. Wij adviseren daarom het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen. Het is aan de gemeente Westerwolde of zij dit advies al dan niet overneemt.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Westerwolde.

Reactie bevoegde overheid

Namens de bevoegde overheid, de gemeente Westerwolde, heeft de heer J. Abbes op donderdag 4 december 2025 kennisgegeven de rapportage goed te keuren en bovenstaand selectie-advies over te nemen.

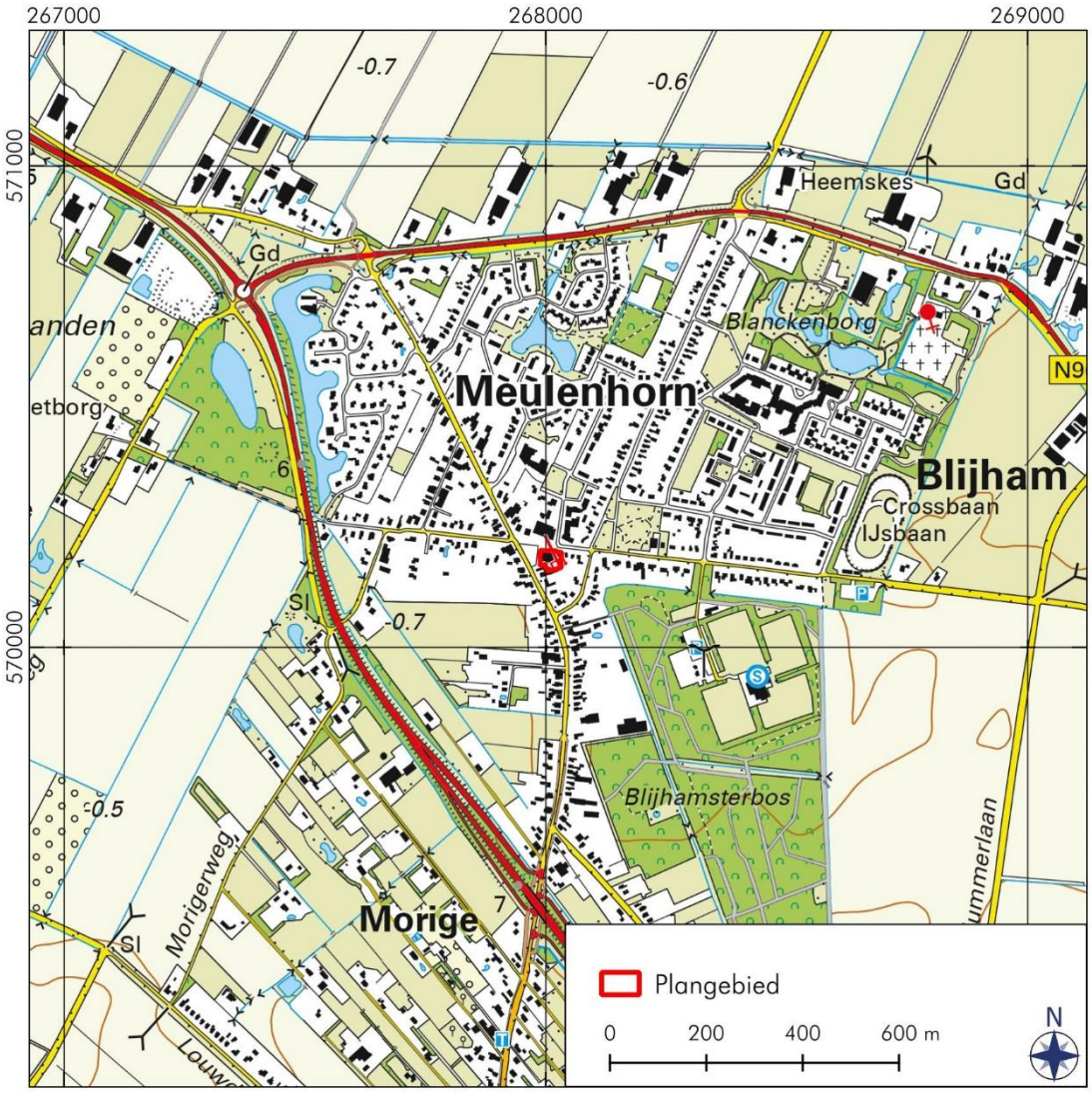
Administratieve gegevens van het plangebied

Provincie	Groningen
Gemeente	Westerwolde
Plaats	Blijham
Toponiem	Hoofdweg 70
Centrumcoördinaat	268.010 / 570.182
Archeoregio	Drents zandgebied
Bestemmingsplan	Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde, dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3
Oppervlakte plangebied	Circa 0,16 hectare
NAP-hoogte maaiveld	Tussen 0,3 en 0,6 meter boven NAP
Huidig grondgebruik	Dorpshuis met tuin
Soort onderzoek	Archeologisch bureauonderzoek & inventariserend veldonderzoek (IVO-O), verkennende en karterende fase
Opdrachtgever	Van der Grijspaarde Bouwkundig Ontwerp- en Adviesburo
Uitvoerder	De Steekproef bv
Bevoegde overheid	Gemeente Westerwolde
Steekproef projectcode	2025-11/24
Onderzoeksmeldingsnummer	5861666001
Datum veldwerk	27 november 2025
Maximale diepte onderzoek	220 centimeter onder maaiveld
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / DANS / Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis

1. Inleiding (KNA 4.2: LS01)

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.2: LS01)

In opdracht van Van der Grijspaarde Bouwkundig Ontwerp- en Adviesburo is een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Hoofdweg 70 te Blijham (gemeente Westerwolde, provincie Groningen; zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen woningbouw. Hiervoor zijn graafwerkzaamheden benodigd die reiken tot circa 90 centimeter onder maaiveld. De geplande ingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden in de bodem.

Figuur 1: Blijham, Hoofdweg 70: Topografische ligging van het plangebied. Bron: Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDoK).

Het doel van het onderzoek is vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (verkennende en karterende fase). Het doel van het onderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van de beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe zijn de opbouw en gaafheid van de bodem bepaald.

1.2 Locatie (KNA 4.2: LS01, LS02)

Het plangebied ligt in het centrum van Blijham, aan de oostkant van de Hoofdweg. Ten oosten en zuiden van het plangebied staan woningen. Aan de noord- en westkant is parkeergelegenheid aanwezig. Ten noorden van het plangebied ligt achter de parkeerplaats de Raadhuisstraat. Het plangebied is in gebruik als dorpshuis met tuin. Ten tijde van het onderzoek was de bestaande bebouwing nog aanwezig.

Figuur 2: Blijham, Hoofdweg 70: Luchtfoto van het plangebied. Bron: PDoK.

1.3 Beleid (KNA 4.2: LS01)

Het archeologisch beleid van de gemeente Westerwolde is vastgelegd in het Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde (onherroepelijk vastgesteld op 5-6-2024). Het plangebied valt geheel binnen de zone Waarde – Archeologie 3. Hiervoor geldt dat onderzoek nodig is bij werkzaamheden groter dan 100 m^2 en dieper dan 30 centimeter onder maaiveld. Dit bestemmingsplan is gebaseerd op de Archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Westerwolde, waarop het plangebied een hoge verwachting (WR-a3) heeft vanwege de ligging in de historische kern van Blijham (niet afgebeeld; Van der Mei 2023).

2. Bureauonderzoek (KNA 4.2: LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. De gebruikte bronnen voor het onderzoek zijn opgenomen in de literatuurlijst. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Eén van de bronnen is ARCHIS, het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin onder meer een archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Ook kunnen rapporten van eerder uitgevoerde archeologische onderzoeken worden opgevraagd. Een andere bron is Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDoK), een dienst van de overheid met open-datasets van actuele geo-informatie.

2.2 Fysische geografie (KNA 4.2: LS04)

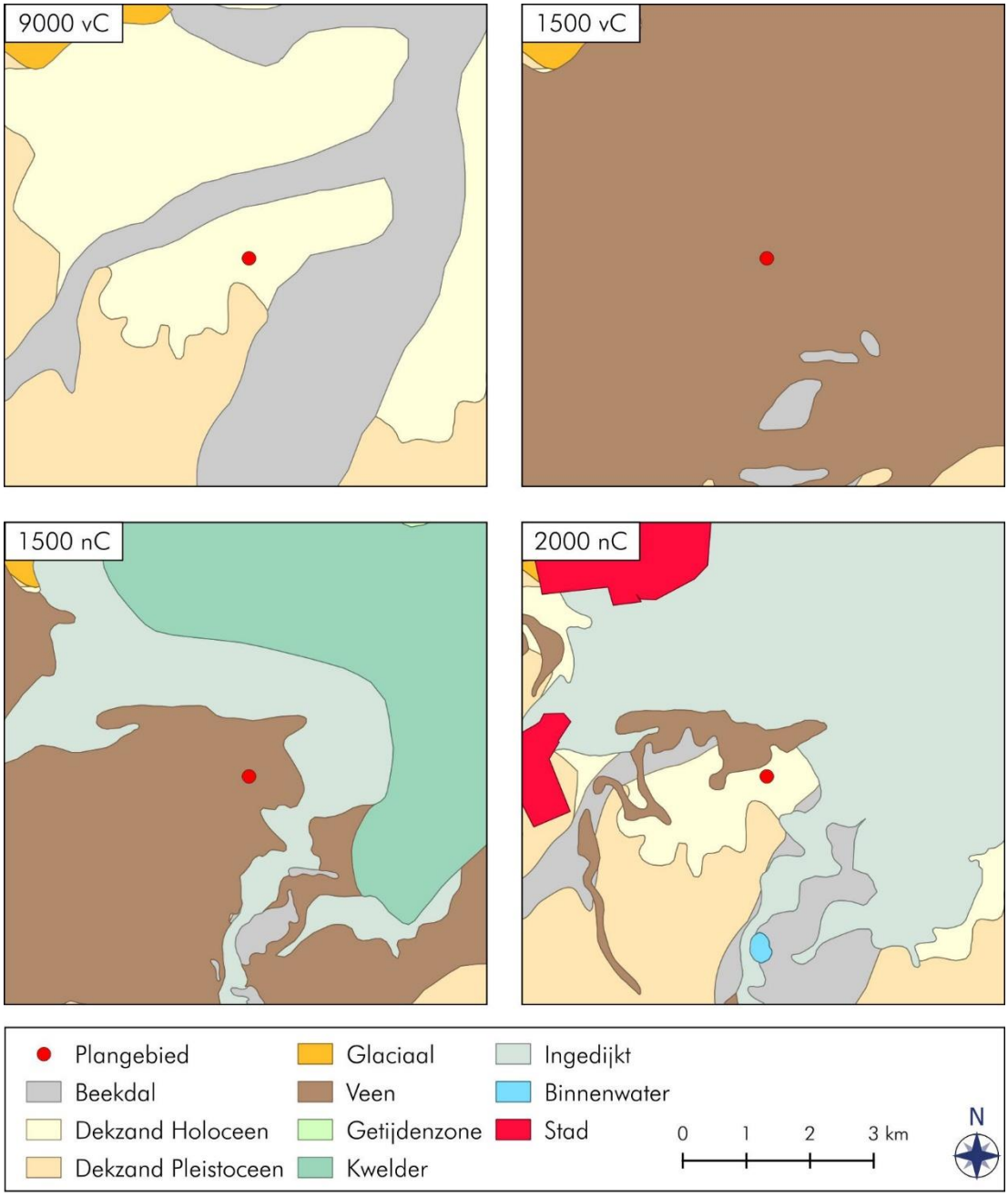
Blijham ligt in de archeoregio Drents zandgebied. Het plangebied ligt van oorsprong in een pleistoceen dekzandgebied, tussen twee beekdalen in (Figuur 3 linksboven). In het dekzandlandschap konden in de steentijd (zie Appendix I voor dateringen) jager-verzamelaars trekken. Met name de hogere zandkoppen en zandruggen waren aantrekkelijke locaties voor (tijdelijke) kampen van deze jager-verzamelaars.

Als gevolg van de opwarming van de aarde tijdens het Holoceen steeg de zeespiegel geleidelijk waardoor de kustlijn meer landinwaarts bewoog. Uit de paleogeografische reconstructies van Vos *et al.* (2018) blijkt dat het landschap langzaam natter werd en bedekt raakte met veen. Vanaf de bronstijd lag het plangebied in een veenmoeras (Figuur 3 rechtsboven). Eventuele archeologische resten uit de steentijd in het dekzand kunnen zijn bedekt door het veen en daardoor goed bewaard zijn gebleven. In de middeleeuwen brak de Dollard door tot diep in het Groninger land. Grote delen van het veengebied werden weggeslagen en raakten bedekt met kleiafzettingen (Figuur 3 linksonder). Door de veenontginningen in de nieuwe tijd zakte het waterpeil waardoor het plangebied weer droog kwam te liggen en het weer geschikt werd voor menselijke bewoning (Figuur 3 rechtsonder).

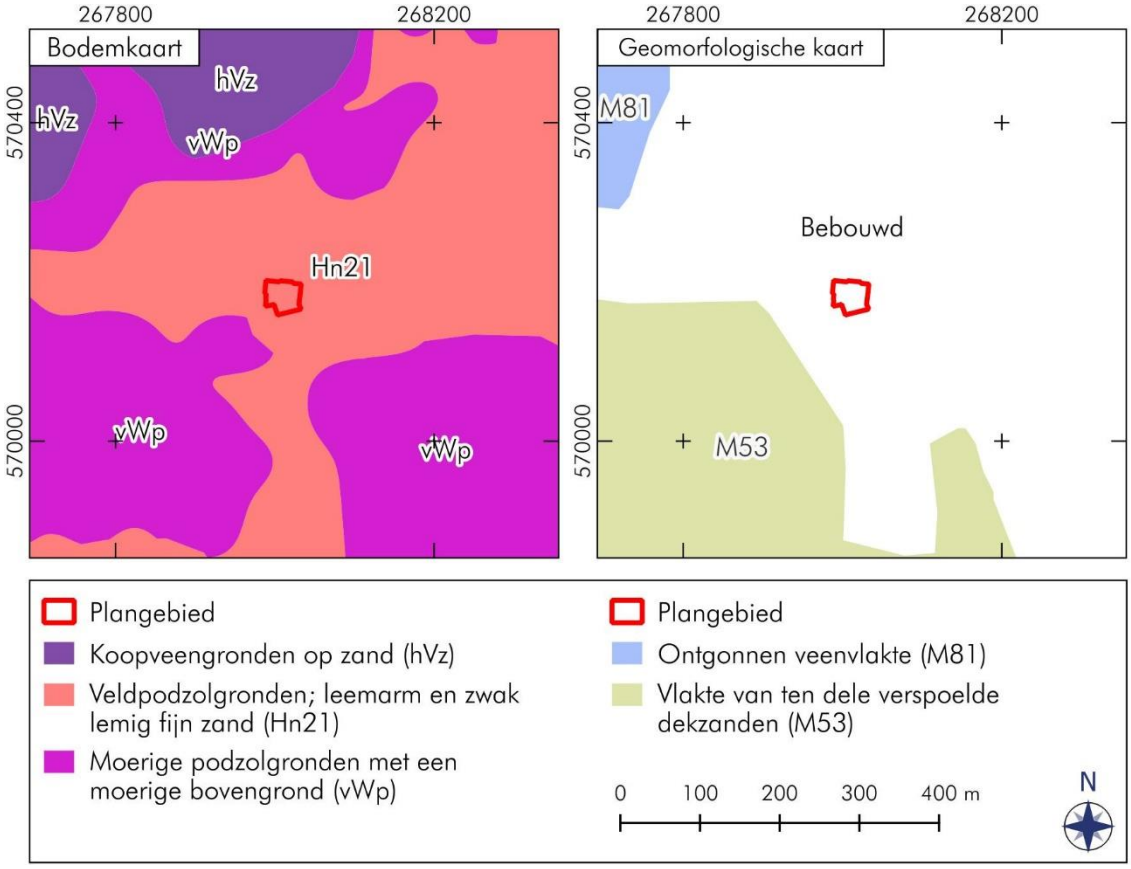
Op de geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd wegens de ligging binnen de bebouwde kom. Afgaande op de omgeving is echter de verwachting dat het plangebied ligt in een ontgonnen veenvlakte (M81) of een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden (M53; Figuur 4 rechts). De bodem in het plangebied bestaat uit een veldpodzolbodem bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (Hn21; Figuur 4 links).

Een podzolbodem bestaat uit meerdere lagen, ofwel horizonten. Van boven naar onder kunnen de A-, E-, B-, BC- en C-horizonten aanwezig zijn. De donkere A-horizont is de vruchtbare bovenlaag die over het algemeen vrij humeus is. De E-horizont staat bekend als uitspoelingslaag. Deze laag is over het algemeen lichtgrijs van kleur en relatief arm aan voedingsstoffen. De B-horizont is de inspoelingshorizont. Deze laag is bruin van kleur en dankt zijn naam aan het inspoelen van mineralen uit de E-horizont. Een bruingele BC-horizont vormt de overgang naar de gele of geelgrijze C-horizont. De C-horizont bevat dekzand waarin geen bodemvorming heeft opgetreden.

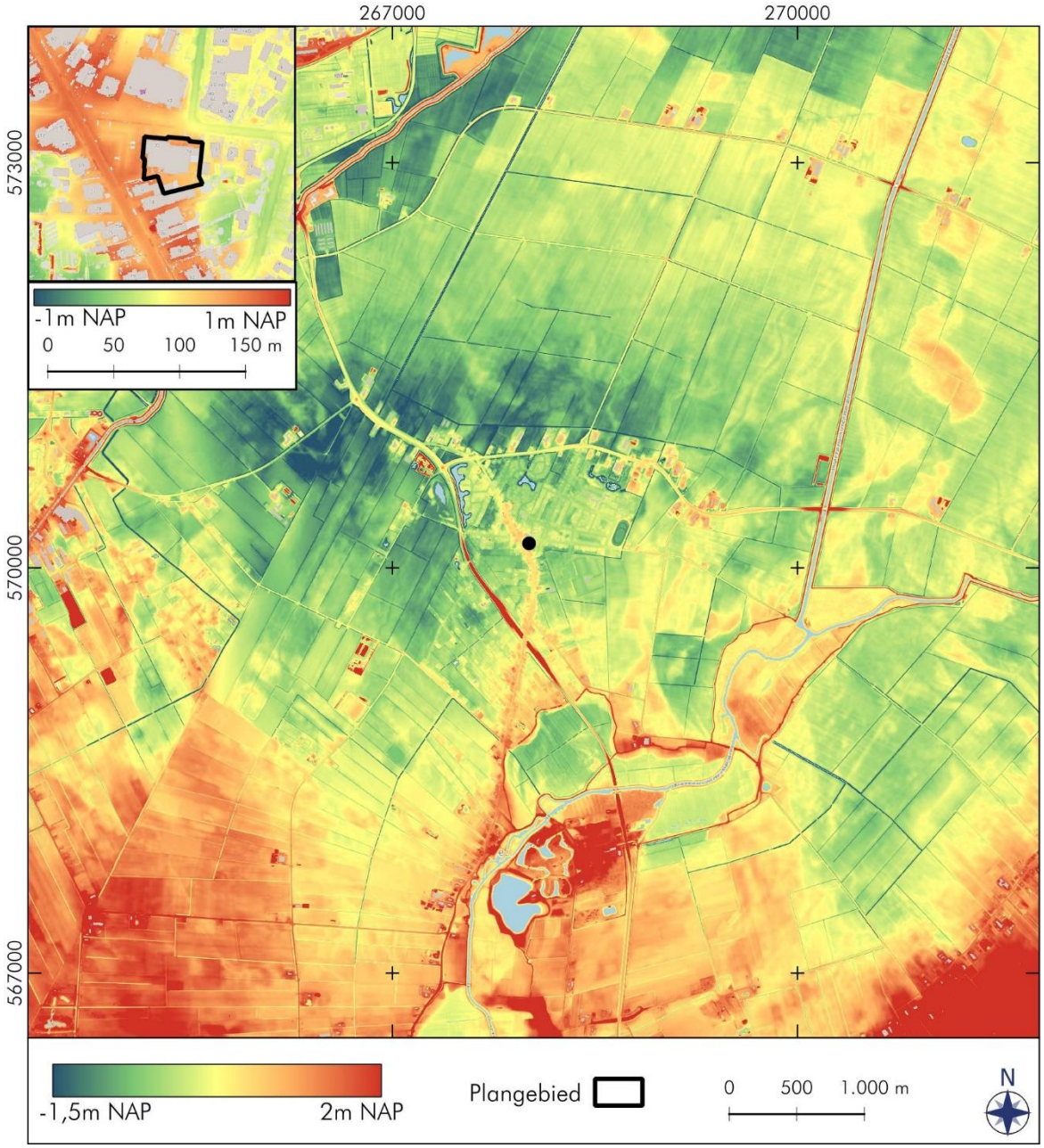
In DINOloket (ondergrond gegevens) is een boring 30 meter ten zuiden van het plangebied bekend (B13A0894, RD 268.010 / 570.135, 0,6 meter -NAP). De bovenste 160 centimeter bestond in deze boring uit veen van het Laagpakket van Griendtsveen dat onderdeel uitmaakt van de Formatie van Nieuwkoop. Hieronder werd tot 170 centimeter onder maaiveld de Formatie van Boxtel waargenomen. Dit is het dekzand.

Figuur 3: Blijham, Hoofdweg 70: Uitsneden van de paleogeografische reconstructies van de omgeving van het plangebied. Bron: Vos *et al.* 2018.

Figuur 4: Blijham, Hoofdweg 70: Uitsnede van de bodemkaart (links) en de geomorfologische kaart (rechts) van de omgeving van het plangebied. Bron: PDoK.

Figuur 5: Blijham, Hoofdweg 70: Uitsnede van de hoogtekaart van de omgeving van het plangebied. In de overzichtskaart is het plangebied aangegeven met een stip. Bron: Actueel Hoogtebestand Nederland 5 (AHN5).

Op de hoogtekaart is te zien dat het plangebied onderdeel is van een bewoningslint dat loopt van Wedderveer in het zuiden tot Blijham in het noorden (Figuur 5). Het bewoningslint bevindt zich als een hoger gelegen lint in een lagere vlakte. Op de inzet is goed te zien dat het plangebied ligt op het hogere bewoninglint dat wordt begrensd door de oostzijde van het plangebied. De hoogte in het plangebied ligt tussen 0,3 en 0,6 meter boven NAP.

2.3 Archeologie (KNA 4.2: LS04)

De bekende archeologische waarden in een straal van circa één kilometer rond het plangebied zijn opgenomen in Tabel 1. De locaties van deze waarden zijn weergegeven in Figuur 6. Hier zullen kort de belangrijkste bevindingen worden besproken. In het plangebied zijn geen onderzoeksmeldingen of vondstmeldingen bekend.

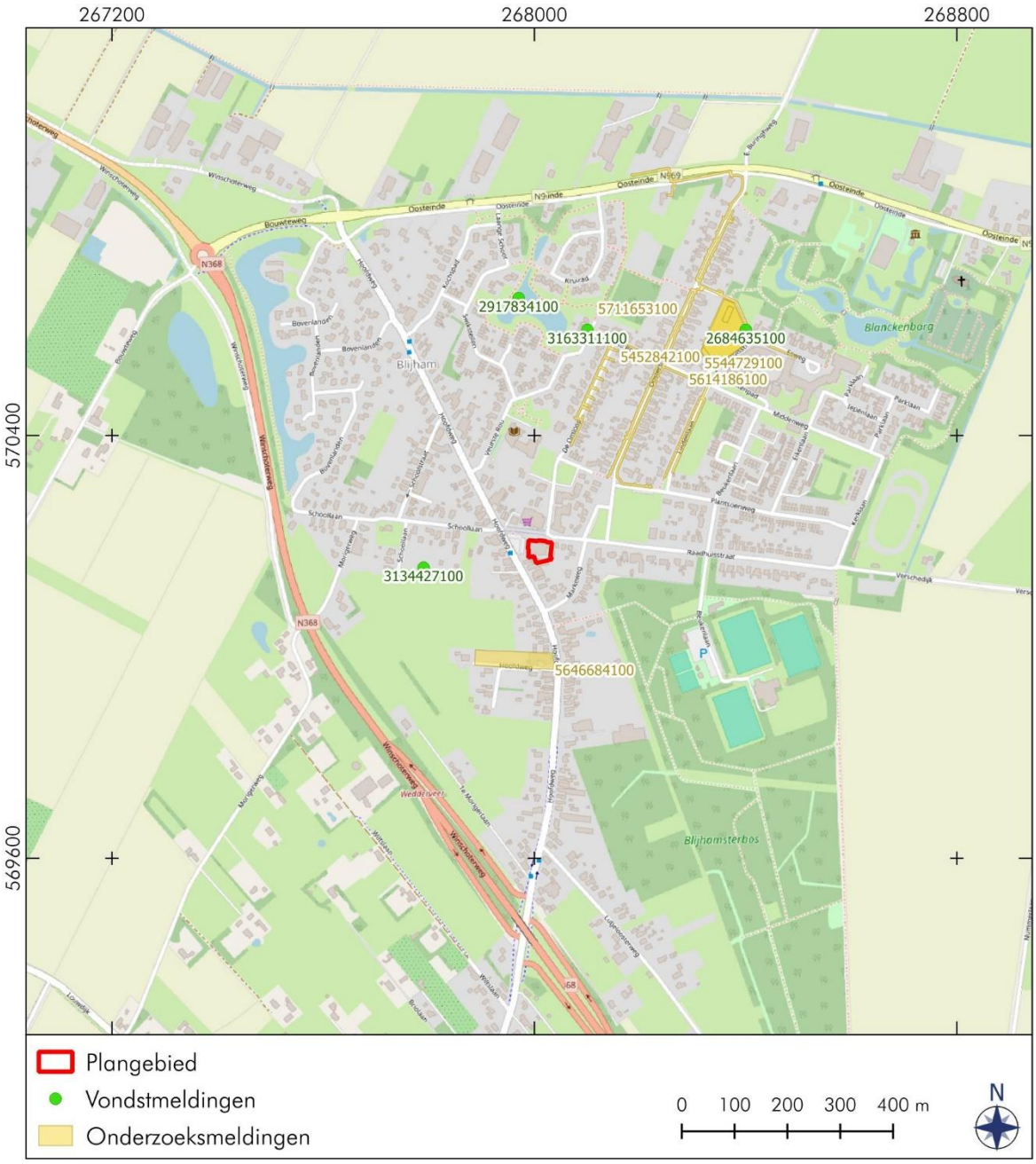
In de omgeving van het plangebied zijn vijf onderzoeksmeldingen gedaan (zie Tabel 1). Eén hiervan betreft een verkennend booronderzoek op circa 500 meter ten noordoosten van het plangebied (5452842100). In het onderzochte terrein werden intacte podzolbodems aangetroffen. Tevens bleek uit historische kaarten de aanwezigheid van een oude boerderijplaats. Hierdoor werd een karterend onderzoek gericht op steentijdresten en een proefsleuvenonderzoek gericht op de boerderijplaats geadviseerd. Uit dit karterende booronderzoek bleek dat in het overgrote deel van het onderzoeksgebied een podzolbodem aanwezig was. In de zeefresiduen van de meeste bemonsterde boringen werd een zeer kleine hoeveelheid houtskool aangetroffen. Echter omdat de hoeveelheid houtskool dermate klein is en ook omdat het houtskool verspreid over het hele gebied werd aangetroffen, zal dit van natuurlijke afkomst zijn. Ook het feit dat overige archeologische indicatoren ontbreken ondersteunt dit (5544729100). Tijdens het proefsleuvenonderzoek is gebleken dat de bodem binnen het onderzoeksgebied vrijwel overal tot in de C-horizont vestoord is door eerdere bouw- en sloopactiviteiten. Er zijn geen sporen of vondsten aangetroffen die te relateren zijn aan de historische boerderijplaats en ook zijn geen overige sporen of vondsten aangetroffen (5614186100).

Uit de eerste bevindingen van een booronderzoek op circa 200 meter ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd blijkt dat de bodem in het terrein bestaat uit dekzand, dat plaatselijk is afgedekt door sterk veraard, zandig veen, met hierboven een recente, sterk puinhoudende bouwvoor van sterk siltig zand. Er is geen (restant van) een podzolbodem aangetroffen in de top van het dekzand. Het plangebied lag waarschijnlijk in een relatief laaggelegen plek in het dekzandlandschap, die minder gunstig was voor bewoning (5646684100). Een booronderzoek op circa 300 meter ten noorden van het plangebied is in uitvoering (5711653100).

In de omgeving van het plangebied zijn vier vondstmeldingen gedaan. Twee hiervan betreffen hamerbijlen uit de late bronstijd tot midden ijzertijd, die op circa 500 meter ten noordoosten (2684635100) en noordwesten (2917834100) van het plangebied zijn aangetroffen. Op circa 400 meter ten noorden van het plangebied is een bekapte eiken boomstam gevonden waarin het getal 1360 is gekerfd (3163311100). Dit refereert hoogstwaarschijnlijk naar het jaartal 1360. 200 meter ten westen van het plangebied is een vuursteenspits uit de steentijd gevonden (3134427100).

Tabel 1: Blijham, Hoofdweg 70: Archeologische waarden in de omgeving van het Plangebied. Voor de locaties van de meldingen zie Figuur 6. Bron: Archis.

Zaaknr.	Omschrijving
Onderzoeksmeldingen	
5452842100	Booronderzoek door MUG. De bodemopbouw is intact, alleen rond boring 4 is sprake van een (lokale) verstoring. Het relevante niveau betreft zowel het dekzand als het veen. Het veen heeft mede een hoge archeologische verwachting wegens de vondst van een hamerbijl van type Muntendam uit de late bronstijd-midden ijzertijd in of op de rand van het onderzoeksgebied en een tweede exemplaar in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Het gaat vermoedelijk om een rituele deposities. Voor het dekzand geldt verder een hoge verwachting voor resten voorafgaand aan de veengroei. In de noordwesthoek van het onderzoeksgebied, ter hoogte van boring 1, is een historische boerderijplaats bekend. Karterend booronderzoek (steentijd) en proefsleuvenonderzoek (boerderijplaats) geadviseerd (Ansems *et al.* 2023).
5544729100	Karterend booronderzoek door MUG. Het onderzoek bevestigt dat in het overgrote deel van het onderzoeksgebied een podzolbodem aanwezig is, hoewel deze fragmentarisch van aard is. In de zeefresiduen van de meeste bemonsterde boringen is een zeer kleine hoeveelheid houtskool aangetroffen. Echter omdat de hoeveelheid houtskool dermate klein is en ook omdat het houtskool verspreid over het hele gebied aangetroffen, zal dit van natuurlijke afkomst zijn in plaats van bijvoorbeeld een haardkuil. Ook het feit dat overige archeologische indicatoren ontbreken ondersteunt dit. De hoge verwachting voor archeologische resten uit de steentijd kan voor het gehele onderzoekgebied naar beneden worden bijgesteld naar een lage verwachting. Desondanks is geadviseerd een archeologische opgraving, variant begeleiden uit te voeren van het uitgraven van de bouwkuipen ter plaatse van de geul, en indien nodig een bufferzone hier omheen, wegens de verwachting op toevalsvondsten uit de bronstijd of ijzertijd (Van der Heide & Krol-Karsten 2024).
5614186100	Tijdens het onderzoek is gebleken dat de bodem in het onderzoeksgebied vrijwel overal tot in de C-horizont vestoord is door eerdere bouw- en sloopactiviteiten. Er zijn geen sporen of vondsten aangetroffen die te relateren zijn aan de historische boerderijplaats die in deze hoek van het plangebied heeft gelegen en ook zijn geen overige sporen of vondsten aangetroffen (Bannink 2025).
5646684100	Booronderzoek door Lycens. Uit de eerste bevindingen blijkt dat de bodem in het plangebied bestaat uit dekzand, dat plaatselijk is afgedekt door sterk veraard, zandig veen, met hierboven een recente, sterk puinhoudende bouwvoor van sterk siltig zand. Er zijn geen diepe bodemverstoringen aangetoond tijdens het booronderzoek. Verder is geen (restant van) een podzolbodem aangetroffen in de top van het dekzand. Het plangebied lag waarschijnlijk in een relatief laaggelegen plek in het dekzandlandschap, die minder gunstig was voor bewoning. De archeologische verwachting voor het laat-paleolithicum tot en met neolithicum kan daarom worden bijgesteld naar een lage verwachting. Ook zijn er geen archeologische resten, zoals vondstlagen of indicatoren, uit de periode van de veenontginningen in de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd aangetroffen. Ook de verwachting voor deze periode kan daarom bijgesteld worden naar laag. Er is geadviseerd het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ingreep. Nog geen rapportage beschikbaar.
5711653100	Booronderzoek door Antea. Dit onderzoek loopt op het moment van schrijven nog.
Vondstmeldingen	
2684635100	Hamerbijl uit de late bronstijd tot midden ijzertijd.
2917834100	Hamerbijl uit de late bronstijd tot midden ijzertijd.
3134427100	Vuursteenspits uit het paleolithicum tot neolithicum.
3163311100	Bekapte eiken boomstam met het jaartal (?) 1360 erin gekerfd.

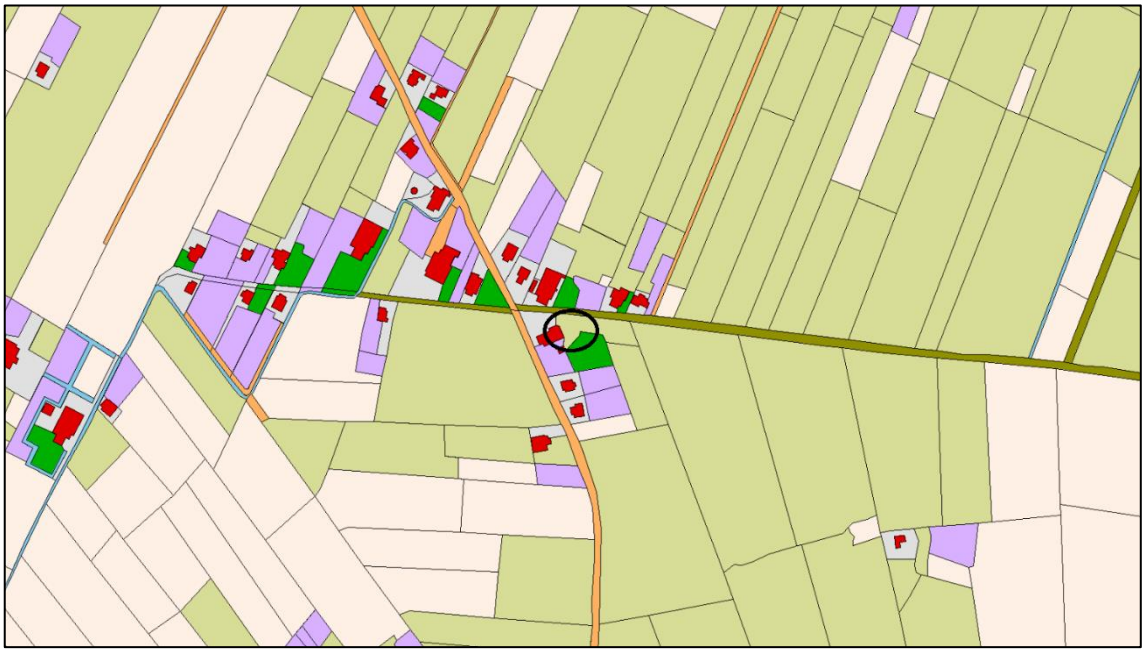
Figuur 6: Blijham, Hoofdweg 70: Archeologische waarden in de omgeving van het plangebied. Voor een omschrijving van de waarden zie Tabel 1. Bron: Archis.

2.4 Historische geografie (KNA 4.2: LS03)

Blijham wordt in historische bronnen voor het eerst genoemd in 1391 (verdrag met de bisschop van Osnabrück over de scheiding van het Oldambt en het Reiderland). en betekent met *blij* (bovenste dunne waterige laagje van slibgronden die bij eb droogvallen in de Dollard) bedekte hoek, aangeslibd land. Het ontstaan van Blijham gaat mogelijk terug tot de 12e eeuw toen Friese veenkolonisten vanaf de Pekel Aa met de ontginning van het veen hun boerderijen naar het zuiden hebben verplaatst (Wegman & Sanders 2022). Op de kadastrale kaart uit 1832 is te zien dat Blijham een klein dorp was waar de Hoofdweg destijds ook al doorheen liep (Figuur 7). Het plangebied ligt direct ten zuiden van de Versche Dijk.

Op de kaart uit 1915 is te zien dat nu midden in het plangebied bebouwing aanwezig is (Figuur 8 linksboven). Tot 1955 zijn nog geen veranderingen zichtbaar (Figuur 8 rechtsboven). Rond 1965 is de aanwezige bebouwing echter gesloopt (Figuur 8 linksonder). Tevens is te zien dat in de omgeving van het plangebied meer huizen gebouwd zijn. Op de kaart van 1985 is het huidige dorpshuis, dat gebouwd is in 1972 afgebeeld (BAG-viewer; Figuur 8 rechtsonder). Deze bebouwing is nog steeds in het plangebied aanwezig.

Verstoringen
Volgens de informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC) lopen voornamelijk in het noorden van het plangebied enkele kabels en leidingen (KLIC-melding 25G0723279).

Figuur 7: Blijham, Hoofdweg 70: Uitsnede van de gedigitaliseerde kadastrale minuutkaart uit 1832. Het plangebied heeft bij benadering in de zwarte ellips gelegen. Oranje = weg; blauw = water; rood = bebouwing; grijs = erf; lichtgroen = weiland; beige = akker; paars = tuin; donkergroen = boomgaard. Bron: Hisgis.

Figuur 8: Blijham, Hoofdweg 70: Uitsnede van de historisch-topografische kaarten van het plangebied. De kaarten van 1915 en 1955 zijn niet geheel accuraat gegeorefereerd. Het plangebied ligt daadwerkelijk meer richting het zuidoosten op deze kaarten. Bron: Topotijdreis.

2.5 Archeologische verwachting (KNA 4.2: LS05)

Het plangebied ligt van oorsprong op het pleistocene dekzandgebied. In de steentijd waren voornamelijk de hogere delen van het dekzand uitstekende locaties voor bewoning. Resten uit deze perioden kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, haardkuilen, paalkuilen, verbrand bot, aardewerkscherven (vanaf het neolithicum). Deze resten zullen zich in de top van het dekzand bevinden.

Vanaf de bronstijd tot de middeleeuwen lag het plangebied in het veen, waardoor het niet geschikt was voor bewoning. Wel zijn er in de omgeving toevalsvondsten gedaan van mogelijke rituele deposties. Hierdoor is de verwachting voor archeologische resten uit deze perioden matig hoog.

In de nieuwe tijd raakte het gebied weer geschikt voor bewoning. Hierdoor kunnen nederzettingsresten worden aangetroffen. Deze resten kunnen bijvoorbeeld bestaan uit bouwmaterialen, aardewerk, metalen voorwerpen, glas, greppels en waterputten. Deze resten kunnen zich vlak onder het maaiveld bevinden,

Verstoringen in het plangebied kunnen bestaan uit verspoeling, agrarisch landgebruik, kabels en leidingen en de bouw en sloop van voormalige bebouwing (van ná 1832) en de bouw van de huidige bebouwing.

Tabel 2: Blijham, Hoofdweg 70: Specificatie archeologische verwachting.

Datering:	Paleolithicum – neolithicum	Bronstijd- middeleeuwen	Nieuwe tijd
Complextype:	(Jacht)kamp, nederzetting	Deposties	Nederzettingsresten
Omvang:	Vanaf enkele meters	Losse vondsten	Vanaf enkele tientallen meters
Diepteligging:	Top van het dekzand	In veenrestanten	Onder het maaiveld
Gaafheid en conservering:	Organische conservering waarschijnlijk slecht	Organische conservering mogelijk goed in het veen	Organische conservering waarschijnlijk slecht
Locatie:	Hele plangebied	Hele plangebied	Hele plangebied
Uiterlijke kenmerken:	Bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, aardewerkscherven (vanaf neolithicum), haardkuilen en paalkuilen, graven	Vuurstenen voorwerpen, metalen voorwerpen, aardewerk	Metalen voorwerpen, glas, aardewerk, bouwmaterialen, greppels, waterputten
Mogelijke verstoringen:	Agrarisch landgebruik, verspoeling, kabels en leidingen, bouw en sloop van bebouwing	Agrarisch landgebruik, verspoeling, kabels en leidingen, bouw en sloop van bebouwing	Agrarisch landgebruik, verspoeling, kabels en leidingen, bouw en sloop van bebouwing

Om dit verwachtingsmodel te toetsen wordt een booronderzoek uitgevoerd. Hiermee kan de intactheid van het bodemprofiel en de diepte van eventueel archeologisch relevante lagen worden bepaald.

3. Veldonderzoek (KNA 4.2: VS05)

3.1 Methode en technieken (KNA 4.2: VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 27 november 2025. Er zijn zes verkennende boringen in het circa 0,16 hectare grote plangebied gedaan, waarmee een gemiddelde boordichtheid van circa 37 boringen per hectare werd bereikt. De boringen zijn zo evenredig mogelijk over het plangebied verdeeld (Figuur 12). Hierbij moest rekening worden gehouden met de aanwezige bebouwing, verharding en opslag (Figuren 9 t/m 11). Boring 6 is inpandig gezet. Hier is met een betonboor voorgeboord.

De verkennende boringen zijn uitgevoerd met een edelmanboor van 7 centimeter doorsnee. Indien een intacte podzolbodem werd aangetroffen is op deze locatie karterend geboord door tweemaal te boren met een edelmanboor van 10 centimeter doorsnee. De podzollagen uit deze boringen zijn gezeefd met een zeeffractie van 4 millimeter. De einddiepte ligt tussen 160 en 220 centimeter onder het maaiveld. De opgeboorde monsters zijn beschreven en onderzocht door ze laagsgewijs af te snijden in de boorkop. Op deze wijze is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur bepaald, samen met alle overige bijzonderheden.

De boringen zijn beschreven aan de hand van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De locaties van boorpunten zijn in het veld bepaald met behulp van een *handheld*-GPS en aan de hand van de topografie. De hoogtes zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland 5. De resultaten van de boringen zijn opgenomen in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen, deze zijn te vinden in Appendix II en III. Op de locatie kon door de begroeiing, bestrating en bebouwing geen veldkartering plaatsvinden (Figuren 9 t/m 12).

Figuur 9: Blijham, Hoofdweg 70: Het plangebied gezien vanaf boring 2 in oostelijke richting.

Figuur 10: Blijham, Hoofdweg 70: Het plangebied gezien vanaf boring 3 in zuidelijke richting.

Figuur 11: Blijham, Hoofdweg 70: Situatie in het gebouw. De vloer van de kruipruimte bevindt zich op 80 centimeter onder maaiveld. De betonvloer van de kruipruimte is 30 centimeter dik.

Figuur 12: Blijham, Hoofdweg 70: Locaties van de boorpunten. Bron: PDoK.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.2: VS02, V03)

Bodem

Tijdens het booronderzoek is bovenin de meeste boringen een bouwvoor aangetroffen die bestond uit matig siltig, matig fijn, donkerbruingrijs zand. Deze had een dikte van 10 tot 35 centimeter.Ter hoogte van boring 2 was bestrating aanwezig. Bij de inpandige boring (boring 6) was de top uit 10 centimeter beton gevolgd door een kruipruimte tot 50 centimeter onder het vloeroppervlak. Onder de bouwvoor, verharding of kruipruimte werd in elke boring een geelgrijze opgebrachte matig siltige, matig fijne zandlaag waargenomen (bouwzand). Deze reikte tot 40 (boring 2 t/m 4) á 90 centimeter (boring 6) diepte. In elke boring werd deze laag opgevolgd door een verstoorde, mogelijk ook deels opgebrachte laag. Deze was donkerbruingrijs, matig siltig, matig fijn, gevlekt en bevatte inclusies als puinfragmenten, spijkers en glas. Deze laag reikte tot 105 (boring 3) á 220 (boring 6) centimeter onder maaiveld. Vanwege het grondwater kon boring 6 niet dieper worden doorgezet.

Onder deze laag werd in boring 1 en 3 een (deels) intacte matig siltige, matig fijne podzolbodem, bestaande uit dekzand, waargenomen. Deze bestond bovenin uit een grijze E-horizont van 105 tot 115 centimeter onder maaiveld (alleen in boring 3). Hieronder bevond zich een 10 tot 15 centimeter dikke donkerbruine B-horizont waarin in boring 1 een houtskoolfragment werd aangetroffen. Deze laag ging over in een BC-horizont van 10 tot 20 centimeter dik. Hieronder werd een gele C-horizont waargenomen. In de overige boringen (behalve in boring 6) werd de top van een licht(geel)grijze C-horizont waargenomen op een diepte van 130 (boring 5) tot 180 (boring 1) centimeter onder maaiveld.

Samengevat bestaat de bodem uit een bouwvoor, opgebracht bouwzand en verstoorde laag met daaronder het dekzand met in twee boringen een deels intacte podzolbodem.

Archeologie

Ondanks het zetten van karterende boringen ter plekke van een podzolbodem zijn er geen archeologische vondsten gedaan. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. Eén houtskoolfragment is niet voldoende om een archeologische vindplaats aan te duiden. Houtskoolfragmenten komen namelijk overal ook van nature voor. De verstoorde/opgebrachte lagen kunnen geassocieerd worden met de bouw en sloop van bebouwing op het terrein.

4. Conclusies en advies (KNA 4.2: VS07)

Blijham ligt in de archeoregio Drents zandgebied. Het plangebied ligt van oorsprong in een pleistoceen dekzandgebied, tussen twee beekdalen in. Vanaf de bronstijd komt het plangebied in een veenmoeras te liggen en is menselijke bewoning in het gebied niet meer mogelijk. Dollardinbraken in de middeleeuwen zorgden ervoor dat het veen en onderliggende dekzand deels zijn weggeslagen en zijn bedekt met kleiafzettingen. Door een droger wordend landschap en veenontginningen in de 19e en 20e eeuw werd bewoning in het plangebied weer mogelijk. In het plangebied kunnen bewoningsresten uit de steentijd , toevalsvondsten (deposties) uit de metaaltijden en nederzettingsresten uit de nieuwe tijd worden verwacht.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat een hoge verwachting voor bewoningresten uit de steentijd geldt voor het hele plangebied. Resten hiervan kunnen bestaan uit nederzettingsresten en resten van (jacht)kampen. Indicatoren hiervan kunnen bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties, verbrand bot, aardewerkscherven (vanaf het neolithicum). Grondsporen kunnen bestaan uit haardkuilen en paalkuilen. Tevens geldt een matige verwachting voor toevalsvondsten als vuurstenen of metalen voorwerpen uit de metaaltijden. Ook kunnen nederzettigsresten uit de nieuwe tijd aanwezig zijn.

Tijdens het veldwerk zijn zes boringen zo verspreid mogelijk over het 1600 vierkante meter grote plangebied gezet. Hiermee is een gemiddelde boordichtheid bereikt van 37 boringen per hectare. Hierbij moest rekening worden gehouden met verharding en bebouwing. In twee boringen werd een (deels) intacte podzolbodem aangetroffen. Op deze locaties is karterend geboord. Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem bestaat uit een bouwvoor, opgebracht bouwzand en verstoorde laag met daaronder het dekzand met in twee boringen een deels intacte podzolbodem (boringen 1 en 3).

Ondanks het zetten van karterende boringen ter plekke van een podzolbodem zijn er geen archeologische vondsten gedaan. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. Eén houtskoolfragment is niet voldoende om een archeologische vindplaats aan te duiden. Houtskoolfragmenten komen namelijk overal ook van nature voor. De verstoorde/opgebrachte lagen kunnen geassocieerd worden met de bouw en sloop van bebouwing op het terrein.

Selectieadvies door R. Rap MA (senior KNA-archeoloog/-prospector)

Tijdens het booronderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor intacte resten of sporen van steentijdbewoning of andere archeologische vindplaatsen. De top van het plangebied is recentelijk verstoord tot een diepte van 105 tot 220 centimeter onder maaiveld. De voorgenomen werkzaamheden reiken tot 90 centimeter onder maaiveld (mondelinge mededeling in het veld door de opdrachtgever). Ter hoogte van de bebouwing is de bodem overal minimaal verstoord tot 110 centimeter onder maaiveld (Figuur 11). Onder de verstoorde bodem is in twee boringen een (deels) intacte podzolbodem waargenomen (boringen 1 & 3). Tijdens het zeven van de podzollagen uit de karterende boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen. De verstoorde lagen kunnen geassocieerd worden met de sloop en bouw van gebouwen op het terrein waarvan de oudste na 1832 dateert. De verwachting voor intacte archeologische waarden in het plangebied kan worden bijgesteld tot een lage verwachting. Wij adviseren daarom het plangebied wat betreft archeologie vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkelingen. Het is aan de gemeente Westerwolde of zij dit advies al dan niet overneemt.

In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hier direct melding van dient te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Westerwolde.

Reactie bevoegde overheid

Namens de bevoegde overheid, de gemeente Westerwolde, heeft de heer J. Abbes op donderdag 4 december 2025 kennisgegeven de rapportage goed te keuren en bovenstaand selectie-advies over te nemen.

Literatuurlijst

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

Ansems, F., T.N. Krol-Karsten & B. Mooij. 2023. *Archeologisch bureau- en booronderzoek Kruisstraat te Blijham, gemeente Westerwolde (GR)*. MUG-publicatie 2024-047. MUG Ingenieursbureau b.v., Leek.

Archis. www.archis.nl

BAG-viewer. www.bagviewer.kadaster.nl

Bannink, M. 2025. *Proefsleuvenonderzoek Kruisstraat te Blijham, gemeente Westerwolde (GR)*. MUG-publicatie 2024-078. MUG Ingenieursbureau b.v., Leek.

DINOloket. www.dinoloket.nl

Heide, W. van der & T. N. Krol-Karsten. 2024. Archeologisch karterend booronderzoek Kruisstraat te Blijham, gemeente Westerwolde (GR). MUG-publicatie 2023-054. MUG Ingenieursbureau b.v., Leek.

Hisgis. www.hisgis.nl

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.2 www.SIKB.nl. Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2022.

Mei, N. van der. 2023. *Archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemeente Westerwolde Toelichting en beleidsvoorstel*. Libau, Groningen.

Omgevingswet. www.regelsopdekaart.nl

Publieke Dienstverlening op de Kaart. www.pdok.nl

Topotijdreis. www.topotijdreis.nl

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts & J. Bazelmans. 2018. *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu*. Amsterdam, Prometheus.

Wegman, R. & M. Sanders 2022. *Blijham*. Landschapsbiografie Van Westerwolde. Uitgeverij Koninklijke van Gorcum, Raalte.

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

1 Topografische kaart
2 Luchtfoto plangebied
3 Paleogeografische reconstructies
4 Bodem- en geomorfologische kaart
5 Hoogtekaart
6 Archeologische waardenkaart (Archis)
7 Uitsnede kaart van gedigitaliseerde minuutkaart 1832
8 Historisch-topografische kaarten
9 Foto van het plangebied
10 Foto van het plangebied
11 Foto van de inpandige vloer
12 Boorpuntenkaart

Tabellen

1 Archeologische waarden
2 Specifieke archeologische verwachting

Appendix I: Archeologische periodes

paleolithicum:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC
mesolithicum:	
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC
neolithicum:	
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC
bronstijd:	
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC
ijzertijd:	
ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
ijzertijd midden:	500 - 250 vC
ijzertijd laat:	250 - 12 vC
romeinse tijd:	
romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
middeleeuwen:	
middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
nieuwe tijd:	
nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
nieuwe tijd laat:	1.850 – heden

pleistoceen:	2,5 miljoen - 11.700 BP
elsterien	465.000 - 418.000 BP
saalien	238.000 - 126.000 BP
weichselien	116.000 - 11.700 BP
holoceen:	11.700 - heden

vC = voor Christus
nC = na Christus
BP = before present; present = 1950

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)
De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laatpaleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweibijlen, bogen, visfuiken, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

Metaaltijden (2000-12 vC)
In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

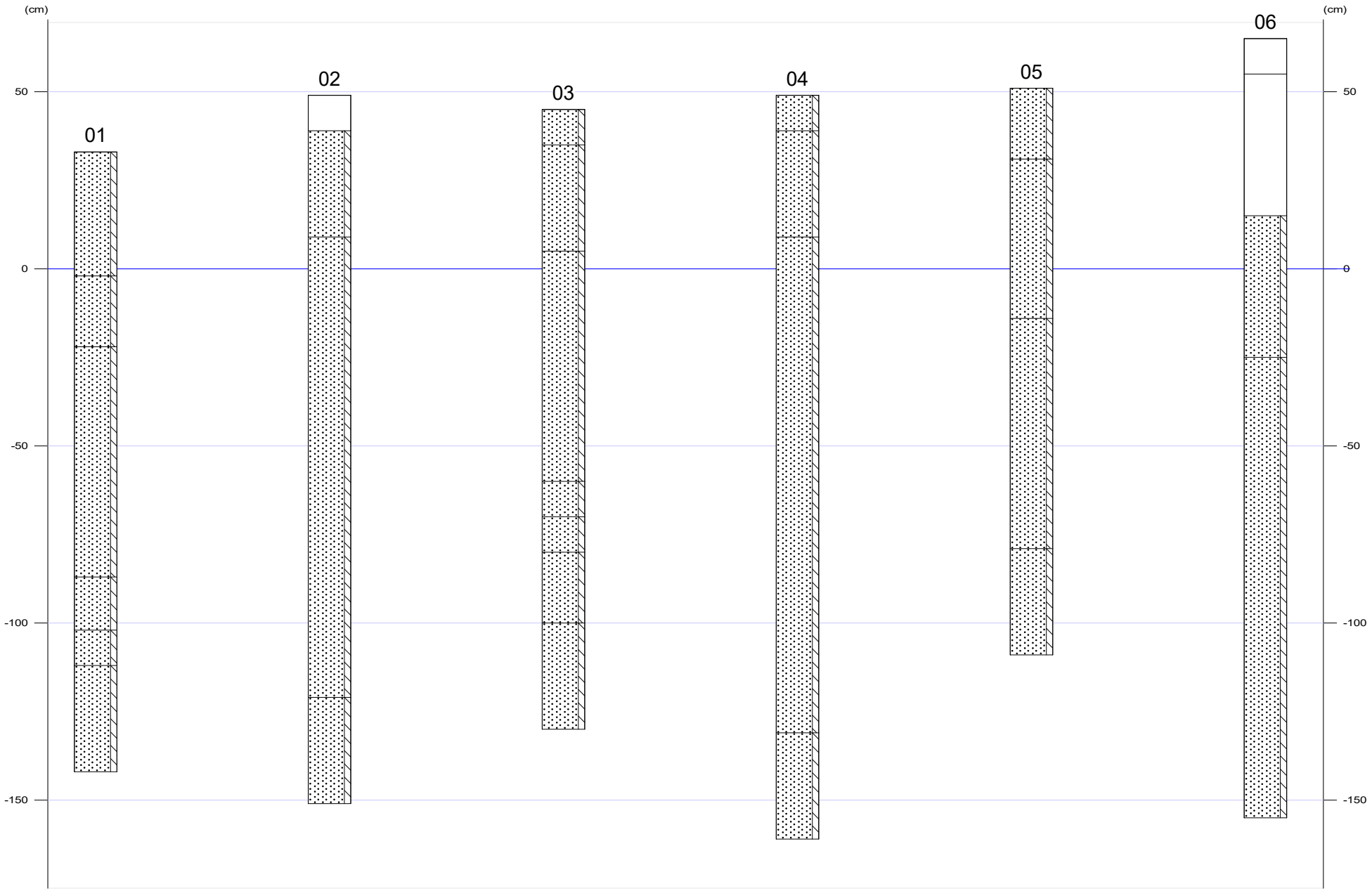
Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- ofakkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruiselings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc.

Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

Romeinse tijd (12 vC-450 nC)
In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

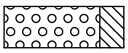
Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)
Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder importaardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

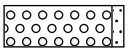
Appendix II Blijham, Hoofdweg 70: Boorstaten

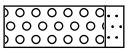

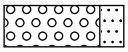
Legenda (conform NEN 5104)

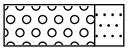
grind

Grind, siltig

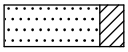

Grind, zwak zandig

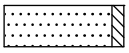

Grind, matig zandig

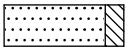

Grind, sterk zandig

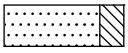

Grind, uiterst zandig

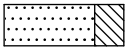
zand

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

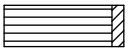

Zand, matig siltig

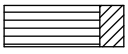

Zand, sterk siltig

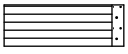

Zand, uiterst siltig

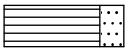
veen

Veen, mineraalarm

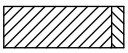

Veen, zwak kleïig

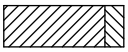

Veen, sterk kleïig

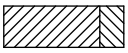

Veen, zwak zandig

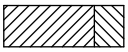

Veen, sterk zandig

klei

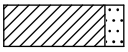

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

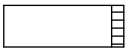

Klei, sterk zandig

leem

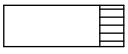

Leem, zwak zandig

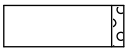

Leem, sterk zandig

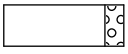
overige toevoegingen

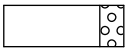

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

Appendix III Blijham, Hoofdweg 70: Boorbeschrijvingen

01

X-coordinaat (m) : 268024
Y-coordinaat (m) : 570168
Maaiveld (cm) : 33

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 35	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
35 - 55	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
55 - 120	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt
120 - 135	zand	matig siltig, donker-bruin, Zand: matig fijn, B-horizont, dekzand, Opm.: houtskoolfragment
135 - 145	zand	matig siltig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand
145 - 175	zand	matig siltig, geel, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand

02

X-coordinaat (m) : 267992
Y-coordinaat (m) : 570173
Maaiveld (cm) : 49

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 10	geen monster	grijs, Opm.: klinker
10 - 40	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
40 - 170	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt
170 - 200	zand	matig siltig, licht-geel-grijs, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand

03

X-coordinaat (m) : 268027
Y-coordinaat (m) : 570184
Maaiveld (cm) : 45

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 10	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
10 - 40	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
40 - 105	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt, glas
105 - 115	zand	matig siltig, grijs, Zand: matig fijn, E-horizont, dekzand
115 - 125	zand	matig siltig, donker-bruin, Zand: matig fijn, B-horizont, dekzand
125 - 145	zand	matig siltig, licht-bruin, Zand: matig fijn, BC-horizont, dekzand
145 - 175	zand	matig siltig, geel, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand

04

X-coordinaat (m) : 268019
Y-coordinaat (m) : 570197
Maaiveld (cm) : 49

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 10	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
10 - 40	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
40 - 180	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt, veenbrok op 145 cm -mv
180 - 210	zand	matig siltig, licht-grijs, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand

05

X-coordinaat (m) : 267993
Y-coordinaat (m) : 570200
Maaiveld (cm) : 51

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 20	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, bouwvoor
20 - 65	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
65 - 130	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt
130 - 160	zand	matig siltig, licht-grijs, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand

06

X-coordinaat (m) : 268010
Y-coordinaat (m) : 570188
Maaiveld (cm) : 65

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving
0 - 10	geen monster	grijs, Opm.: Beton
10 - 50	geen monster	grijs, Opm.: kruipruimte
50 - 90	zand	matig siltig, geel-grijs, Zand: matig fijn, basis scherp, opgebrachte grond
90 - 220	zand	matig siltig, donker-bruin-grijs, Zand: matig fijn, vergraven, Opm.: puinfragmenten, gevlekt

RAPPORT

Verkennend en nader bodem- en asbestonderzoek
Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham

Opdrachtgever	:	Havos Projectonwikkeling B.V. Hoofdweg 14 9621 AL SLOCHTEREN
Projectnummer	:	25KL338
Datum	:	26 november 2025
Auteur	:	ing. R.J. Wijma
Paraaf	:	
Controleur	:	ing. F.M. Bouma
Paraaf	:	
Projectleider	:	A. Reit

Klijn Bodemonderzoek B.V.
EG-Weg 1, 9636 HX Zuidbroek
Telefoon 0598 – 23 20 35
Email info@klijnbodemonderzoek.nl
Internet www.klijnbodemonderzoek.nl

INHOUD **BLAD**

1. INLEIDING 4
1.1. Algemeen 4
1.2. Opbouw 4

2. VOORONDERZOEK 5
2.1. Algemeen 5
2.2. Ligging onderzoekslocatie 5
2.3. Historisch en huidig gebruik 6
2.4. Belendende percelen en omgeving onderzoekslocatie 7
2.5. Bodemonderzoek 7
2.6. Bodemkwaliteitskaart 7
2.7. Toekomstig gebruik van het terrein 8
2.8. Financieel/juridisch 8
2.9. Regionale opbouw en geohydrologie 8
2.10. Onderzoekshypothese 8

3. ONDERZOEKSPROGRAMMA 9

4. BODEMGEGEVENS 10
4.1. Bodemgesteldheid en zintuiglijke waarnemingen 10
4.2. Samenstelling grondmengmonsters 10
4.3. Concentratieberekening plaatmateriaal 11

5. RESULTATEN METINGEN EN CHEMISCHE ANALYSES 12
5.1. Meetgegevens grondwater 12
5.2. Toetsingskader 12
5.3. Analyseresultaten verkennend asbestonderzoek NEN 5707 14
5.4. Analyseresultaten verkennend bodemonderzoek NEN 5740 15
5.5. Uitsplitsing mengmonsters MM1 16
5.6. Toelichting analyseresultaten 17

6. NADER BODEMONDERZOEK 19
6.1. Onderzoeksprogramma 19

7. BODEMGEGEVENS 20
7.1. Bodemgesteldheid en zintuiglijke waarnemingen 20
7.2. Samenstelling grondmonsters 20

8. RESULTATEN METINGEN EN CHEMISCHE ANALYSES 21
8.1. Analyseresultaten nader bodemonderzoek 21
8.2. Toelichting analyseresultaten nader bodemonderzoek 21

9. VERONTREINIGINGSSITUATIE 22
9.1. PAK t.p.v. boring 4 22
9.2. Datum veroorzaking en omvangscriteria 22

10. SAMENVATTING EN CONCLUSIES 23
10.1. Samenvatting 23
10.2. Conclusies en aanbevelingen 23
10.3. Slotopmerking 25

BIJLAGEN

1 Ligging van de locatie en kadastrale kaart

2 Boorprofielen en legenda

3 Analyserapporten

4 Toetsingstabellen

5 Overzicht posities monsternamepunten

6 Foto's

7 Bepaling veiligheidsklasse op basis van publicatie CROW 400

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

In opdracht van Havos Projectonwikkeling B.V. is door Klijn Bodemonderzoek B.V. een verkennend en nader bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd op de locatie Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham.

De aanleiding tot het verkennend en nader bodem- en asbestonderzoek vormt de aanvraag van een omgevingsvergunning in verband met de geplande bouwaanvraag en bestemmingswijziging op het perceel.

Het doel van het verkennend bodem- en asbestonderzoek is het verkrijgen van een indicatie van de kwaliteit van de grond en het ondiepe grondwater ter plaatse van de onderzoekslocatie.

Het doel van het nader bodemonderzoek is het in kaart brengen van de omvang en aard van de aangetroffen grondverontreiniging met PAK in de omgeving van boring 4.

Klijn Bodemonderzoek B.V. is gecertificeerd volgens “NEN-EN-ISO 9001:2015”, voor het uitvoeren van milieukundig bodemonderzoek, inclusief partijkeuringen conform het Besluit Bodemkwaliteit en tevens volgens de “Beoordelingsrichtlijn voor het procescertificaat Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek SIKB 2000, protocollen 2001, 2002, 2003 en 2018”.

Met betrekking tot onderhavig onderzoek verklaart Klijn Bodemonderzoek B.V. op geen enkele wijze in organisatorische, financiële of personele zin, betrokkenheid te hebben met de activiteiten van de opdrachtgever. De achterliggende gedachte hierbij is dat er geen “eigen” grond wordt onderzocht.

1.2. Opbouw

In het voorliggende rapport komen de volgende aspecten aan de orde:

- Vooronderzoek (hoofdstuk 2);
- Onderzoeksprogramma verkennend bodemonderzoek (hoofdstuk 3);
- Bodemgegevens verkennend bodemonderzoek (hoofdstuk 4);
- Metingen en chemische analyses verkennend bodemonderzoek (hoofdstuk 5);
- Onderzoeksprogramma nader bodemonderzoek (hoofdstuk 7);
- Metingen en chemische analyses nader bodemonderzoek (hoofdstuk 8);
- Verontreinigingssituatie (hoofdstuk 9);
- Samenvatting, toetsing van de gekozen onderzoekshypothese, conclusies en aanbevelingen (hoofdstuk 10).

2. VOORONDERZOEK

2.1. Algemeen

Ten behoeve van het bodemonderzoek is een standaard vooronderzoek conform de NEN 5725 (2023) 'Uitvoeren van een milieuhygiënisch vooronderzoek' uitgevoerd. In het vooronderzoek wordt informatie verzameld over het vroegere en huidige gebruik van het terrein. Het onderzoek is gericht op het vinden van mogelijke bronnen van bodembelasting. Evenals het verzamelen van informatie over het toekomstige gebruik, bodemopbouw, geohydrologie en financieel/juridische aspecten. Op basis van de verzamelde gegevens kan een totaalbeeld worden gevormd en conclusies worden getrokken over de afbakening van het geografische besluitvormingsgebied, de afbakening van de onderzoekslocatie voor het bodemonderzoek, de onderverdeling van de onderzoekslocatie voor het bodemonderzoek in deellocaties en de te hanteren onderzoekshypothese per deellocatie.

De verzamelde informatie is opgesplitst in de volgende categorieën:

- ligging onderzoekslocatie (2.2)
- historisch en huidig gebruik (2.3)
- belendende percelen en omgeving onderzoekslocatie (2.4)
- bodemonderzoek (2.5)
- bodemkwaliteitskaart (2.6)
- toekomstig gebruik (2.7)
- financieel/juridisch (2.8)
- bodemopbouw en geohydrologie (2.9)
- onderzoekshypothese (2.10)

Ter verkrijging van de benodigde informatie zijn onderstaande bronnen in tabel 1 geraadpleegd:

Tabel 1: Overzicht geraadpleegde bronnen

Bron	toelichting
Internet	
www.ahn.nl	Actueel Hoogtebestand Nederland
www.bodemloket.nl	Bodeminformatie, bodemonderzoeken
www.dinoloket.nl	Bodemopbouw en geohydrologie
www.google.nl/maps	Luchtfoto's, streetview
www.grondwatertools.nl	Isohypsen
www.kadaster.nl	Basisregistratie adressen en gebouwen, kadastrale kaart
www.omgevingsloket.nl	Relevante wetgeving, omgevingsplannen en verordeningen etc.
www.atlasleefomgeving.nl	Bestemmingsplannen, Basisregistratie adressen en gebouwen etc.
www.topotijdreis.nl	Historisch kaartmateriaal vanaf 1815 tot heden
Anders	
Eigen archief	Bodeminformatie, bodemonderzoeken etc.
Gemeente Westerwolde	Bodeminformatie, bodemonderzoeken etc.
Locatie-inspectie d.d. 14 oktober 2025	Verdachte activiteiten/ plekken, verkleuring, asbest, ophogingen etc.
Opdrachtgever	Algemene informatie onderzoekslocatie

Voorafgaand aan de veldwerkzaamheden zijn de bovenstaande bronnen geraadpleegd en is door Klijn Bodemonderzoek B.V. een locatie-inspectie uitgevoerd.

2.2. Ligging onderzoekslocatie

Het perceel ligt aan de Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham en is kadastraal bekend als *Gemeente Wedde, sectie I, nrs. 994, 995 en 1287*. De onderzoekslocatie betreft een gedeelte van de kadastrale perceel nr. 944 en de gehele kadastrale percelen nr. 995 en 1287 en heeft een oppervlakte van circa 1.945 m^2. De locatie bevindt zich in de dorpskern binnen de bebouwde kom van Blijham.

In figuur 1 is een luchtfoto te zien van de onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 1: Luchtfoto onderzoekslocatie en omgeving

In de omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich voornamelijk woningen (bebouwd gebied).

Voor een topografisch overzicht van de locatie en omgeving verwijzen wij naar de tekening in bijlage 1, een tekening van de locatie is weergegeven in bijlage 5.

2.3. Historisch en huidig gebruik

De onderzoekslocatie aan de Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham heeft een oppervlakte van circa 1.945 m². Het terrein is momenteel grotendeels bebouwd met een voormalig dorpshuis “Het Oude Wapen” welke volgens Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) in 1972 is gerealiseerd. De activiteiten omtrent het dorpshuis zijn al enige tijd gestopt. Een achterliggende schuur zou volgens het BAG in 1921 zijn gerealiseerd. De bebouwing uit 1972 is vermoedelijk voorzien van een bitumen plat dak. De schuur is bedekt middels asbestverdachte golfplaten, echter is deze voorzien van een functionerende dakgoot. Hierdoor is er geen sprake van een asbestverdachte bodem onder de druppelzone van de dakgootlijn en wordt het uitvoeren van een asbestonderzoek ter plaatse niet noodzakelijk geacht.

Op basis van informatie afkomstig uit het bodemloket is gebleken dat deels op onderhavige onderzoekslocatie en deels op het naast gelegen perceel (bekend als (voormalig) Hoofdweg 68), sprak was van een koper- en zinkslagerij. Uit historisch kaartmateriaal is gebleken dat de bebouwing, ter hoogte van de Hoofdweg 68, tot begin jaren 80’ zichtbaar is. Uit historisch kaartmateriaal zijn verder geen aanwijzingen bekend van gedempte watergangen ter hoogte van onderhavige onderzoekslocatie.

Daarnaast blijkt uit informatie van het bodemloket dat er mogelijk sprake zou zijn van een ondergrondse petroleum- of kerosinetank aan de Hoofdweg 70. De vermelding staat op het bodemloket ingetekend op het naast gelegen perceel aan de Hoofdweg 68. Uit navraag bij het archief van de gemeente is gebleken dat er geen dossier bekend is van de Hoofdweg 68 en 70. Anders dan een bouwdossier voor de Hoofdweg 70. Vooralsnog wordt aangenomen dat de locatie zich niet ter hoogte van de onderhavige onderzoekslocatie bevindt.

Uit de informatie, welke is verkregen uit het historisch onderzoek conform NEN 5725, is tevens gebleken dat over de aanwezigheid van bovengrondse opslagtanks geen gegevens bekend zijn.

2.4. Belendende percelen en omgeving onderzoekslocatie

De directe omgeving van de onderzoekslocatie bestaat uit:

- Noordzijde: Raadhuisstraat
- Oostzijde: woning met tuin
- Zuidzijde: woning met tuin
- Westzijde: parkeergelegenheid

De activiteiten die plaatsvinden en/of plaats hebben gevonden op de belendende percelen worden weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Activiteiten die plaatsvinden / plaats hebben gevonden op de belendende percelen

Adres	Historische activiteit	Periode
Hoofdweg 68	Koperslagerij	onbekend
	Zinkslagerij	onbekend
Hoofdweg 70	Ondergrondse petroleum- of kerosinetank	1960-onbekend
Hoofdweg 72	Non-ferrometaalindustrie	1936-1977
Hoofdweg 74	Schilderbedrijf	1951-1959
Hoofdweg 76	Smederij	1963-huidig
	Overig bouwinstallatiebedrijven	1923-1963
Oosterstraat 4	Koperslagerij	1910-huidig
Oosterstraat 4	Zinkslagerij	1910-huidig
Raadhuisstraat 2	Ondergrondse hbo-tank	1977-huidig
	Landbouwmachineverhuurbedrijf	1941-1966
Raadhuisstraat 8	Sigarenfabriek	Onbekend-huidig
	Orthopedische en prothese-artikelfabriek	1982-huidig
	Schildersbedrijf	1970-1982
Raadhuisstraat 10	Slaterij en vleeswarenindustrie	1991-huidig
Raadhuisstraat 16	Houtmeubelfabriek	1941-1982

Vooralsnog wordt niet verwacht dat de activiteiten van de belendende percelen een nadelige invloed hebben gehad op de bodemkwaliteit van onderhavige onderzoekslocatie.

2.5. Bodemonderzoek

Voor zover bekend is er niet eerder een bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van de onderzoekslocatie. In directe omgeving zijn wel enkel onderzoeken bekend.

Ter hoogte van De Omloop/Raadhuisstraat is in 1997 een verkennend bodemonderzoek met kenmerk 1-11-537-2, d.d. oktober 1997 uitgevoerd. Zintuiglijk is er puin in de bovengrond waargenomen en plaatselijk kooltjes, sintels en asfaltresten. In de bovengrond is naast licht verhoogde gehalten aan PAK, koper, kwik, lood, zink en minerale olie, een sterk verhoogd gehalte aan PAK aangetoond (mengmonster). In de ondergrond zijn licht verhoogde gehalten aan kwik en EOX aangetoond. In het grondwater is naast licht verhoogde gehalten aan chroom en koper, een matig verhoogd gehalte aan zink geconstateerd. Hierop is een aanvullend onderzoek verricht door van Limborgh ingenieursbureau met kenmerk RL971024/1-11-537-0, d.d. 24 oktober 1997. Destijds zijn separate analyses uitgevoerd op het bovengrond mengmonster waar een sterke verhoging aan PAK is aangetoond. Na separate analyse zijn maximaal licht verhoogde gehalten aan PAK aangetoond.

Vooralsnog wordt niet verwacht dat de aangetroffen gehalten op de belendende percelen een nadelige invloed hebben gehad op de bodemkwaliteit van onderhavige onderzoekslocatie.

2.6. Bodemkwaliteitskaart

Volgens de Regionale Bodemkwaliteitskaart van de provincie Groningen valt de onderzoekslocatie in zone 2 (wonen). In deze zone worden in de bovengrond gemiddeld licht verhoogde gehalten aan enkele zware metalen, PAK en PCB aangetroffen. De ondergrond (0,5-2,5 m-mv) ligt in zone 5 van de bodemkwaliteitskaart. In deze zone worden gemiddeld licht verhoogde gehalten aan PCB aangetroffen. Op basis van de 95-percentielwaarden kunnen in de boven- en ondergrond maximaal waarden worden verwacht boven de klasse industrie.

2.7. Toekomstig gebruik van het terrein

De bestemming van de onderzoekslocatie zal worden gewijzigd. Het voornemen is om de huidige bebouwing te slopen en woningbouw te realiseren. Waarbij eveneens de bestemming zal worden gewijzigd.

2.8. Financieel/juridisch

Op het perceel hebben, voor zover bekend, geen calamiteiten plaatsgevonden waarbij de bodem verontreinigd is geraakt.

2.9. Regionale opbouw en geohydrologie

De regionale bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie is weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Regionale bodemopbouw

diepte m-mv	doorlatendheid	formatie	opmerking
0,0 – 1,2	matig/slecht	Holocene afzettingen	Zandige klei, midden en fijn zand
1,2 – 22,7	matig	Formatie van Boxtel	Midden, fijn en grof zand, sporen klei en veen
22,7 – 26,9	matig	Formatie van Drente	Grof en midden zand
26,9 – 45,5	matig/goed	Formatie van Peelo	Midden, fijn en grof zand, zandige klei
45,5 – +	goed	Formatie van Appelscha	Grof en midden zand

Het maaiveld ter plaatse van de onderzoekslocatie ligt tussen ca. 0,5 m+ NAP.

De regionale stromingsrichting van het diepe grondwater is vermoedelijk in noordelijke richting.

De stromingsrichting van het freatisch grondwater wordt voornamelijk beïnvloed door de aanwezigheid van sloten en watergangen. De stromingsrichting van het freatisch grondwater ter plaatse van de onderzoekslocatie is onbekend.

2.10. Onderzoekshypothese

Verkennend bodemonderzoek NEN 5740

Conform de aanpak van de NEN 5740 dient, voorafgaand aan de uitvoering van het veld- en laboratoriumonderzoek, op basis van de verkregen informatie een hypothese te worden opgesteld. Het betreft hierbij een aanname met betrekking tot het al dan niet aanwezig zijn van bodemverontreiniging op de te onderzoeken locatie.

Op basis van de gestelde informatie met betrekking tot de historie en het huidige gebruik van de onderzoekslocatie, wordt de onderzoekslocatie beschouwd als “verdacht” ten aanzien van bodemverontreiniging. Bij verdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem verontreinigd is met stoffen in concentraties boven de waarden voor landbouw/natuur (grond) en/of de streefwaarde (grondwater).

Voor het toetsen van bovenstaande hypothese is de onderzoeksstrategie “verdacht” uitgevoerd. Deze strategie is verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Verkennend asbestonderzoek NEN 5707

Het verkennend asbestonderzoek is uitgevoerd volgens de NEN 5707. Op basis van de verkregen informatie met betrekking tot de historie en het huidige gebruik van de onderzoekslocatie, wordt de onderzoekslocatie beschouwd als “verdachte” locatie ten aanzien van bodemverontreiniging met asbest in de toplaag. Bij verdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem verontreinigd is met asbest in concentraties boven de grenswaarde of het geldende achtergrondgehalte. Waarbij geldt dat nader onderzoek dient plaats te vinden bij concentraties boven de 0,5 maal de interventiewaarde (0,5 x 100 mg/kg ds. = 50 mg/kg ds.).

Voor het toetsen van bovenstaande hypothese is de onderzoeksstrategie “asbest verdachte bovengrond” uitgevoerd. Deze strategie is verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

3. ONDERZOEKSPROGRAMMA

Ten behoeve van dit onderzoek is een programma voor veld- en laboratoriumwerk opgesteld.

Verkennend bodemonderzoek NEN 5740
De onderzoeksopzet is gebaseerd op de Nederlandse Eindnorm voor verkennend bodemonderzoek (NEN 5740 versie oktober 2023) waarbij de onderzoeksstrategie voor verdachte locaties met diffuse bodembelasting (VED-HE-NL) is gehanteerd. Volgens de NEN5740 wordt de eerdergenoemde hypothese aanvaard indien in de grond en/of het freatisch grondwater concentraties van één of meerdere onderzochte parameters worden aangetroffen boven de waarden voor landbouw/natuur of streefwaarden. Hierbij dient rekening te worden gehouden met enige spreiding in de analyseresultaten evenals de ruimtelijke verdeling van de verontreinigde stof(fen) binnen de onderzoekslocatie.

Verkennend asbestonderzoek NEN 5707
De onderzoeksopzet ten behoeve van het verkennend asbest onderzoek is gebaseerd op de Nederlandse Eindnorm voor verkennend asbestonderzoek in grond (NEN 5707, paragraaf 6.4.5) voor verdachte locaties met een diffuse bodembelasting waarbij het onderzoek zich richt op de verdachte bodemlaag (toplaag, bovengrond, ondergrond). Volgens de NEN 5707 (versie augustus 2015, inclusief correctieblad C2 van december 2017), het verkennend asbest onderzoek, wordt de eerdergenoemde hypothese aanvaard indien ter plaatse in de grond concentraties aan asbest worden aangetroffen boven de grenswaarde dan wel onder 0,5 maal de interventiewaarde.

Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens de SIKB Beoordelingsrichtlijn voor Veldwerk bij Milieuhygiënisch Bodemonderzoek (BRL SIKB 2000) en de Nederlandse Normen en Praktijk Richtlijnen (NEN en NPR) van het Nederlands Normalisatie-Instituut.

De verrichte veldwerkzaamheden en chemische analyses zijn weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: Verrichte veldwerkzaamheden en chemische analyses

(deel-)locatie	oppervlakte m²	monsternamepunten[1)5)]	Chemische analyses grond[2)4)]	grondwater[3)]
Nieuwbouw, boringen/gaten 1 t/m 13	1.945	9 boringen/gaten tot 0,5 m-mv 1 boring/gat tot 1,0 m-mv 2 boring/gat tot 2,0 m-mv 1 boring/gat met peilbuis	3 x NEN-bovengrond 1 x NEN-ondergrond 1 x VOCL-ondergrond 2 x asbest in grond	1 x NEN-grondwater

[1)] m-mv = meter minus maaiveld
[2)] NEN-grond = zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni en Zn); PCB's; minerale olie (GC); PAK -VROM
[3)] NEN-grondwater = zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni en Zn); vluchtige aromaten (benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen, naftaleen en styreen) ; minerale olie (GC); vluchtige organische halogeenverbindingen
[4)] VOCL= vluchtige chloorkoolwaterstoffen
[5)] inspectiegaten = minimaal 0,3 m bij 0,3 m

De posities van de monsternamepunten zijn in bijlage 5 weergegeven.

De chemische analyses zijn conform het AS3000 protocol uitgevoerd door het milieulaboratorium van AL-West B.V. te Deventer. AL-West B.V. beschikt over een accreditatie volgens NEN-EN-ISO 17025.

4. BODEMGEGEVENS

4.1. Bodemgesteldheid en zintuiglijke waarnemingen

Ten behoeve van het onderzoek is op 14 oktober 2025 een veldonderzoek uitgevoerd door A. Reit (erkend monsternemer volgens certificaat K44009). Het opgeboorde materiaal is in het veld beoordeeld op textuur, (afwijkende) kleuren en zintuiglijk waarneembare verontreinigingen. De bemonstering heeft plaatsgevonden conform de NEN5742 en/of NEN5743.

Daarnaast is voor de opgeboorde grond een olie-op-water-test gedaan: via dompeling van een met olie verontreinigd grondmonster in water ontstaat er een zichtbare film op het water. De grootte en de kleurschakering hiervan kunnen een indicatie zijn voor de mate van olieverontreiniging.

Ten behoeve van het verkennend asbest onderzoek is het opgeboorde materiaal in het veld beoordeeld op textuur, (afwijkende) kleuren en zintuiglijk waarneembare verontreinigingen. Voorafgaand aan de veldwerkzaamheden is op diverse plaatsen op het terrein het vochtpercentage in de bodem bepaald. Uit de metingen bleek een gemiddeld bodemvochtgehalte van 12% waarna is gestart met de werkzaamheden. Tevens is tijdens de uitvoering van de veldwerkzaamheden periodiek het vochtgehalte in de bodem bepaald. Tijdens de periodieke metingen is gebleken dat het vochtgehalte niet onder de 10% is gemeten.

Op het maaiveld ter plaatse van de onderzoekslocatie zijn, op basis van zintuiglijke waarnemingen (terreininspectie), geen asbestverdachte materialen waargenomen.

Ten behoeve van het asbestonderzoek zijn de inspectiegaten waar mogelijk handmatig gegraven (30 bij 30 centimeter tot 0,5 m-mv). Inpandig zijn de boringen met behulp van een edelman met een diameter van 12 cm geboord. De gaten zijn gelijkmatig verdeeld over het onderzoeksperceel. Het onderzoeksgebied bestaat, qua vierkante meters, uit twee ruimtelijke eenheden (mengmonsters). De opgegraven grond uit de gaten is uitgespreid met een maximale laagdikte van 2 cm en geïnspecteerd op asbestverdacht materiaal. De grond is met behulp van een hark uitgeharkt zodat alle delen groter dan 20 mm van het grondmonster worden gescheiden. Door de aanwezige verhardingslagen kon geen maaiveld inspectie plaatsvinden.

Op basis van zintuiglijke waarnemingen is geen asbestverdacht materiaal geconstateerd. De overige veldwaarnemingen zijn samengevat in tabel 5. De boorprofielen met veldwaarnemingen zijn opgenomen in bijlage 2.

Tabel 5: Veldwaarnemingen

Boring/gat	Traject (m-mv)	Waarneming
1 t/m 3	0,15-0,5	Sporen puin
4	0,1-0,6	Resten puin

4.2. Samenstelling grondmengmonsters

Op basis van de bodemopbouw en de zintuiglijke waarnemingen zijn grondmonsters geselecteerd voor chemische analyse. Bij het samenstellen van de grondmengmonsters is als uitgangspunt gehanteerd dat een mengmonster kan worden samengesteld uit individuele grondmonsters, indien het bodemmateriaal min of meer dezelfde samenstelling heeft.

De samenstelling van de grond(meng)monsters is vermeld in tabel 6.

Tabel 6: Samenstelling grond(meng)monsters

Grond(meng)monster	Samengesteld uit boringen	Diepte (m-mv)	Opmerking
Verkennend bodemonderzoek			
MM1	1 t/m 3	0,15-0,5	Sporen puin
	4	0,1-0,6	Resten puin
MM2	7+10+11	0,05-0,5	-
MM3	12+13	0,05-0,5	-
MM4	4+5+6	0,6-1,3	-
	5	0,5-1,0	-
	6	1,1-1,6	-
M5	4	1,8-2,0	Steekbus
Verkennend asbestonderzoek			
MMasbest1	1 t/m 3	0,15-0,5	Sporen puin
	4	0,1-0,6	Resten puin
MMasbest2	7+10 t/m 13	0,05-0,5	-

4.3. Concentratieberekening plaatmateriaal

Voor het berekenen van het gehalte asbestmateriaal in grond/granulaat, met een diameter groter dan 20 mm, is het noodzakelijk om de door het laboratorium gerapporteerde gehalten te corrigeren aan de inspectie efficiëntie en de massa van het uitgegraven materiaal. Het gehalte wordt berekend met de onderstaande formule.

$$C_{m,i} = \sum (M_k \times \%_{k,i} / 100) / M_{lok}$$

$C_{m,i}$ = het gehalte asbest per asbestsoort is afkomstig van de verzamelde asbesthoudende materialen, in mg/kg ds.;
M_k = de massa verzamelde asbesthoudende materialen van het type k, in mg;
$\%_{k,i}$ = het percentage asbest van het asbestsoort i in de verzamelde asbesthoudende materialen van het type k, in %;
M_{lok} = het drooggewicht van het verzamelmonster grond op de locatie, in kg.

Gezien het feit dat een groot monster is geïnspecteerd, is weging van het monster niet mogelijk waardoor het drooggewicht van het monster is afgeleid van de volgende formule.

$$M_{lok} = (1000 \times V \times n_s) \times (\%E/100) \times M_a/M_{va}$$

V = het volume van de geïnspecteerde deelpartij in m³;
N_s = het stortgewicht van het materiaal, in kg/dm³;
%E = een schatting van de inspectie efficiëntie, in %;
M_a = de massa van het gedroogde analysemonster, in kg;
M_{va} = de massa van het veldvochtige analysemonster, in kg.

Formeel dient de bulkdichtheid (n_s) van het materiaal worden bepaald conform NEN 5926, echter op basis van ervaringscijfers kan worden aangenomen dat het gewicht van het materiaal (puin en grond) is gelegen tussen de 1,25 en 2,0 ton/m³.

Ten tijde van het onderzoek voldeden de weersomstandigheden aan de gestelde randvoorwaarden voor asbestonderzoek. Dit betekent:

- het maaiveld is vrij inspecteerbaar;
- het maaiveld is droog, vorstvrij en onbesneeuwd;
- geen regenval van meer dan 100mm/h;
- geen hagel of sneeuwval;
- onderzoek is uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang;
- geen mist met een zicht van minder dan 50 meter.

Gezien het feit dat in de opgeboorde/opgegraven grond geen asbestverdacht materiaal is aangetroffen, is in onderhavig onderzoek geen concentratie berekening uitgevoerd.

5. RESULTATEN METINGEN EN CHEMISCHE ANALYSES

5.1. Meetgegevens grondwater

Voordat de peilbuis is bemonsterd, is de waterstand in de peilbuis gemeten. Tevens zijn het elektrisch geleidingsvermogen (EC), troebelheid (NTU) en de zuurgraad (pH) van het water bepaald. De grondwatermonsters zijn in het veld, voor zover noodzakelijk, gefiltreerd en geconserveerd. De bemonstering heeft plaatsgevonden conform de NEN5744. De resultaten van de metingen zijn weergegeven in tabel 7. De watermonstername is op 22 oktober 2025 uitgevoerd door A. Reit (erkend monsternemer volgens certificaat K44009).

Tabel 7: Meetgegevens grondwater

Peilbuis	Filterdiepte m-mv	Waterstand m-mv	zuurgraad (pH)	elektrisch geleidings-vermogen µS/cm	Troebelheid NTU	Afgepompt liter	Toestro-ming	Monster belucht?
4	2,6-3,6	1,84	7	377	7,9	5	goed	nee

De gemeten pH en EC zijn normale waarden voor een natuurlijke situatie in deze omgeving.

De meetresultaten van het grondwater hebben geen aanleiding gegeven tot het bijstellen van het onderzoeksprogramma.

5.2. Toetsingskader

Om de mate van verontreiniging van de bodem te kunnen beoordelen, zijn de chemische analyseresultaten van de grond en het grondwater getoetst aan de richtlijnen die zijn opgesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Hierbij zijn de gehalten van de grond getoetst aan de Interventiewaarden bodemkwaliteit (landbodem) uit bijlage IIA in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Tevens zijn de gehalten van de grondanalyses getoetst aan de kwaliteitseisen voor de indeling van landbodem, grond en baggerspecie in kwaliteitsklassen, zoals opgenomen in bijlage B van de Regeling Bodemkwaliteit 2022. Dit ten behoeve van het toepassen van grond en baggerspecie. Voor het grondwater zijn geen interventiewaarden opgenomen in de algemene Rijksregels. De concentraties met betrekking tot grondwater zijn opgenomen in de omgevingsverordening van de betreffende provincie of omgevingsplan van de betreffende gemeente. Afhankelijk van de beschikbaarheid van deze verordening of omgevingsplan worden de concentraties getoetst aan deze betreffende waarden. Als deze niet beschikbaar zijn worden deze getoetst aan de signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering uit bijlage Vd van het Besluit Kwaliteit leefomgeving (Bkl), deze zijn vergelijkbaar met de voormalige interventiewaarden voor grondwater. In het algemeen zijn deze signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering leidend in de omgevingsverordening of omgevingsplan. Zowel de interventiewaarden bodemkwaliteit en signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering komen overeen met de voormalige interventiewaarden voor grond en grondwater uit de circulaire Bodemsanering per 1 juli 2013.

Derhalve bij de uitrol van de omgevingswet-toetsen geen duidelijk beeld wordt verkregen van de noodzaak voor nader bodemonderzoek en toetsing voor de veiligheidsklassen voor werkzaamheden in verontreinigde grond (CROW 400), worden de resultaten van de grond tevens getoetst aan de oude T.12 toetsing conform Wet Bodembescherming. Bij de T.12 toetsing wordt duidelijk zichtbaar wanneer er sprake is van een zogenaamde tussenwaarde overschrijding (gemiddelde van de voormalige achtergrondwaarde en interventiewaarde). Met deze toetsing kan worden vastgesteld of er mogelijk aanvullend en/of nader onderzoek noodzakelijk is. Ook is de tussenwaarde relevant voor het bepalen van de veiligheidsklassen in een verontreinigde bodem.

Daarnaast dient te worden opgemerkt dat de nieuwe toetsing gebaseerd is op de oude en nagenoeg overeen komt met de oude toetsing. Hierbij is echter alleen de terminologie voor de klassenindeling gewijzigd. De analyseresultaten van het grondwater zijn getoetst aan de signaleringsparameters conform T.1001. De voormalige interventiewaarden komen namelijk overeen met de signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering uit het Bkl. Daarnaast zijn de oude normen zoals de streefwaarde (voor grondwater) nog relevant als een aanvulling op de onderbouwing van duurzaam bodembeheer, bepaling van de veiligheidsklassen en de gewenste gebiedskwaliteit in omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsverordeningen.

Ten behoeve van de oude toetsing wordt gebruik gemaakt van de begrippen achtergrond-, streef-, tussen- en interventiewaarde.

De oude achtergrondwaarden zijn landelijk geldende waarden voor een multifunctionele bodemkwaliteit en geven de bovengrens aan voor wat in de dagelijkse praktijk 'schone grond' wordt genoemd. Deze achtergrondwaarden zijn vastgesteld op basis van gehalten zoals deze voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden. Dit betreft in de huidige regelgeving de benaming landbouw/natuur. Dit omdat dergelijke gronden niet aan belasting door lokale verontreinigingsbronnen onderhevig zijn. De streefwaarde (S) geeft het concentratieniveau in grondwater aan waarboven wèl en waaronder géén sprake is van een aantoonbare verontreiniging.

De tussenwaarde geeft het concentratieniveau van de grond of grondwater aan waarbij mogelijk aanvullend en/of nader onderzoek is gewenst om uit te sluiten of de milieuhygiënische kwaliteit van toelaatbare kwaliteit is. Wel dient te worden opgemerkt dat deze waarde sinds 2009 niet meer voor komt in de NEN 5740 en dus geen formele status heeft.

De interventiewaarde/signaleringsparameter (I) geeft het concentratieniveau in de grond of grondwater aan waarboven de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, dier en plant heeft, in ernstige mate kunnen zijn verminderd.

Een invulling van de instructieregels voor het toelaten van een bouwactiviteit van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie is opgenomen in het Bkl. Waarbij voorafgaand dient te worden bepaald of de bodemkwaliteit van toelaatbare kwaliteit is. Voor het bepalen van de toelaatbare bodem kwaliteit is in het algemeen artikel 22.30 van de bruidsschat van toepassing. De bodemkwaliteit is onvoldoende als bij een omvang van meer dan 25 m^3 bodemvolume de Interventiewaarde bodemkwaliteit, uit bijlage IIA van het Bal, wordt overschreden. Voor asbest geldt geen volumecriterium. Bij een onvoldoende kwaliteit is sanering van de bodem of zijn beschermende maatregelen noodzakelijk. Voor de kwaliteit van het grondwater zijn geen rijksregels opgesteld. Derhalve is er geen sprake van algemene beoordelingsregels. De voorschriften zijn in de omgevingsverordening of het omgevingsplan opgenomen en zijn afhankelijk van de betreffende provincie/gemeente.

Over de hoeveelheid grond of grondwater waarop een eventuele overschrijding van de interventiewaarde of signaalwaarde voorkomt in de bodem, kan tijdens een eerste verkennend bodemonderzoek meestal nog geen betrouwbare uitspraak worden gedaan. Daarom kunnen dan, op basis van de resultaten van een eerste onderzoek, meestal ook geen conclusies worden getrokken ten aanzien van de omvang en ernst van het eventuele verontreinigingsgeval.

Bij de getoetste waarden conform T.12 is tevens een index opgenomen. Deze index is als volgt berekend: **Index = (GSSD - AW) / (I - AW)**. Een negatieve waarde voor de index houdt in dat de gestandaardiseerde meetwaarde (GSSD) lager is dan de oude achtergrondwaarde c.q. landbouw/natuur. Bij een index boven de 1 ligt de gestandaardiseerde meetwaarde boven de interventiewaarde. Een index tussen de 0 en 0,5 betekent dat de gestandaardiseerde meetwaarde (ver) onder de interventiewaarde/signaalwaarde ligt. Een index tussen de 0,5 en 1 houdt in dat de gestandaardiseerde meetwaarde (dicht) bij de interventiewaarde/signaalwaarde ligt (overschrijding voormalige tussenwaarde). Afhankelijk van de specifieke situatie kan dit aanleiding geven voor het uitsplitsen van een mengmonster en/of het uitvoeren van een nader onderzoek. Met een nader bodemonderzoek kan de ernst, aard en omvang van de situatie worden vastgesteld. Een nader onderzoek kan worden uitgevoerd als er een duidelijke indicatie bestaat van onaanvaardbare risico's voor de leefomgeving. Afhankelijk van het doel van het onderzoek kan worden overwogen of het uitvoeren van een nader bodemonderzoek noodzakelijk is. Nader bodemonderzoek betreft in alle gevallen maatwerk.

Bij de toetsing worden de gemeten gehalten aan de hand van geanalyseerde of geschatte gehalten organische stof en lutum met BOTOVA-gevalideerde software omgerekend naar zogenaamde standaardbodemcondities (bodem met 10% organische stof en 25% lutum). Deze gestandaardiseerde meetwaarden worden vergeleken met de vaste normwaarden.

Door een aantal wijzigingen in de Regeling Bodemkwaliteit zijn per 1 april 2009 de normen voor barium in grond tijdelijk buiten werking gesteld. Onder de nieuwe rijksregels zijn deze regels voor barium nog steeds van kracht. Als blijkt dat verhoogde gehalten aan barium worden veroorzaakt door antropogene bronnen, kan het bevoegd gezag dit gehalte beoordelen aan de voormalige interventiewaarde.

5.3. Analyseresultaten verkennend asbestonderzoek NEN 5707

De resultaten zijn getoetst aan het integrale beleid voor asbest in bodem, grond en puin(granulaat). De interventiewaarde bodemkwaliteit voor asbest en de restconcentratienorm voor asbesthoudende bulkmaterialen is vastgesteld op 100 mg/kg (gewogen). Met "gewogen" wordt bedoeld de concentratie serpentijnasbest vermeerderd met tienmaal de concentratie amfiboolasbest. Indien de grens van 0,5 maal de interventiewaarde van 100 mg/kg ds. (= 50 mg/kg ds.) aan asbest wordt overschreden is nader onderzoek gewenst. Op het vaststellen van het gewogen gehalte asbest in de bodem onder, gelijk aan en boven de interventiewaarde bodemkwaliteit is NEN 5707 van toepassing bij gebruik van ten hoogste 50% van de droge stof bodemvreemd materiaal. De NEN 5897 is van toepassing bij gebruik van meer dan 50% van de droge stof bodemvreemd materiaal. Het materiaal wordt dan beschouwd als, onbewerkt bouw- en sloopafval, bewerkt bouw- en sloopafval of recyclinggranulaat.

In tabel 8 is de totale hoeveelheid asbest in grond opgenomen. In de analyserapporten (bijlage 3) zijn de gemeten concentraties aan asbest in de fijne fractie (delen kleiner dan 20 mm) weergegeven.

Tabel 8: Totale hoeveelheid asbest in mg/kg ds. per (meng)monster

Monster	Omgerekend gewicht asbest in mg/kg ds.	Geanalyseerd gewicht asbest in mg/kg ds.	Totaal gewicht asbest in mg/kg ds.
MMasbest1	0,0	0,0	0,0
MMasbest2	0,0	0,0	0,0

5.4. Analyseresultaten verkennend bodemonderzoek NEN 5740

In bijlage 4 zijn de toetsingstabellen opgenomen met alle analyseresultaten, de omgerekende analyseresultaten (GSSD) en de bijbehorende toetsingsresultaten (waarden kleiner dan de detectielimiet zijn niet omgerekend). Tevens is in de toetsingstabel de indicatieve waarde voor hergebruik, conform de toetsing Besluit Bodem Kwaliteit, opgenomen. In de tabellen 9 en 10 wordt een samenvatting weergegeven van de toetsingsresultaten van respectievelijk grond en grondwater. De analyserapporten zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 9: Samenvatting toetsingsresultaten grond(meng)monsters (gehalten in mg/kg ds., tenzij anders vermeld)

	Parameters	Resultaat	GSSD	AW	I	T index	Toets oordeel	Toetsing BBK
MM1 (0,1-0,6 m-mv) Samenstelling: 1 t/m 4	Lood (Pb)	63	93,3	50	530	0,09	> AW en <= T	Wonen
	Kwik (Hg)	0,19	0,26	0,15	36	0,003	> AW en <= T	Wonen
	Minerale olie C10-C40	81	219	190	5000	0,006	> AW en <= T	Industrie
	som 10 PAK		51	1,5	40	1,29	> I	Sterk verontreinigd
	overige parameters NEN-pakket	-	-	-	-	-	< AW	Landbouw/natuur
MM2 (0,05-0,5 m-mv) Samenstelling: 7+10+11	parameters NEN-pakket	-	-	-	-	-	< AW	Landbouw/natuur
MM3 (0,05-0,5 m-mv) Samenstelling: 12+13	parameters NEN-pakket	-	-	-	-	-	< AW	Landbouw/natuur
MM4 (0,6-1,3 m-mv) Samenstelling: 4+5+6	Lood (Pb)	84	108	50	530	0,12	> AW en <= T	Wonen
	Kwik (Hg)	0,49	0,62	0,15	36	0,013	> AW en <= T	Wonen
	som 10 PAK		1,76	1,5	40	0,0068	> AW en <= T	Wonen
	overige parameters NEN-pakket	-	-	-	-	-	< AW	Landbouw/natuur
M5 (1,8-2,0 m-mv) Samenstelling: 4	parameters VOCL-pakket	-	-	-	-	-	< AW	Landbouw/natuur

AW	Achtergrondwaarde c.q. landbouw/natuur
I	Interventiewaarde bodemkwaliteit
GSSD	Gestandaardiseerde meetwaarde
T-index	Index voor de afwijking van Gstandaard tov gemiddelde van Achtergrondwaarde en Interventiewaarde
Toets oordeel	Parameteroordeel op basis van de waarde bij 'T Index'
Toetsing BBK	Indicatieve waarden voor hergebruik van de geanalyseerde grond, conform toetsing Besluit Bodem Kwaliteit
Index < 0	GStandaard < AW
0 < Index < 0,5	GStandaard ligt tussen de AW en de oude T
0,5 < Index < 1	GStandaard ligt tussen de oude T en I
Index > 1	I overschreden
-	Geen verhoogde gehalten ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur
NEN-pakket	Zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni en Zn); PCB's; minerale olie (GC); PAK som 10

Tabel 10: Samenvatting toetsingsresultaten grondwatermonster (concentraties in µg/l, tenzij anders vermeld)

	Parameters	Resultaat	GSSD	SW	I	T index	Toets oordeel
Peilbuis 4							
Filterstelling: 2,6-3,6 m-mv	Molybdeen (Mo)	11	11	5	300	0,02	> SW en <= T
	overige parameters NEN-pakket	-	-	-	-	-	< SW

SW	Streefwaarde
I	Interventiewaarde c.q. signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering
GSSD	Gestandaardiseerde meetwaarde
T-index	Index voor de afwijking van Gstandaard tov gemiddelde van Streefwaarde en Interventiewaarde
Toets oordeel	Parameteroordeel op basis van de waarde bij 'T Index'
Index < 0	GStandaard < SW
0 < Index < 0,5	GStandaard ligt tussen de SW en de oude T
0,5 < Index < 1	GStandaard ligt tussen de oude T en I
Index > 1	I overschreden
-	Geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarden
NEN-pakket	zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni en Zn); vluchtige aromaten (benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen, naftaleen en styreen) ; minerale olie (GC); vluchtige organische halogeenverbindingen

5.5. Uitsplitsing mengmonsters MM1

In mengmonster MM1 van de puinhoudende bovengrond is, naast enkele licht verhoogde gehalten, een sterk verhoogd gehalte aan PAK geconstateerd.

Om na te gaan wat het gehalte per deelmonster aan PAK is, is besloten de deelmonsters van MM1 separaat te laten analyseren op het gehalte aan PAK.

Wel dient rekening te worden gehouden met het feit dat tijdens de analyse de conserveringstermijn van de monsters is overschreden. Dit doordat de monsters al in een eerder stadium zijn genomen. Echter wordt niet verwacht dat dit zodanig invloed heeft op de resultaten, de monsters worden op het lab namelijk in een koelcel bewaard. De resultaten worden derhalve als representatief geacht.

De samenstelling van de grondmonsters is vermeld in tabel 11. Tabel 12 geeft een overzicht van de toetsingsresultaten van de grondmonsters. In bijlage 3 zijn de analyserapporten van de grondmonsters opgenomen.

Tabel 11: Samenstelling grondmonsters

Oorspronkelijk grond(meng)monster	Samengesteld uit boringen	Diepte (m-mv)	Opmerking
MM1	1 (M6)	0,15-0,5	Sporen puin
	2 (M7)	0,15-0,5	Sporen puin
	3 (M8)	0,15-0,5	Sporen puin
	4 (M9)	0,1-0,6	Resten puin

Tabel 12: Samenvatting toetsingsresultaten grond(meng)monsters (gehalten in mg/kg ds., tenzij anders vermeld)

	Parameters	Resultaat	GSSD	AW	I	T index	Toets oordeel	Toetsing BBK
M6 (0,15-0,5 m-mv) Samenstelling: 1	som 10 PAK		1,5	1,5	40	-1	< AW	Landbouw/natuur
M7 (0,15-0,5 m-mv) Samenstelling: 2	som 10 PAK		2,66	1,5	40	0,03	> AW en <= T	Wonen
M8 (0,15-0,5 m-mv) Samenstelling: 3	som 10 PAK		6,36	1,5	40	0,13	> AW en <= T	Wonen
M9 (0,1-0,6 m-mv) Samenstelling: 4	som 10 PAK		82,5	1,5	40	2,1	> I	Sterk verontreinigd

AW	Achtergrondwaarde c.q. landbouw/natuur
I	Interventiewaarde bodemkwaliteit
GSSD	Gestandaardiseerde meetwaarde
T-index	Index voor de afwijking van Gstandaard tov gemiddelde van Achtergrondwaarde en Interventiewaarde
Toets oordeel	Parameteroordeel op basis van de waarde bij 'T Index'
Toetsing BBK	Indicatieve waarden voor hergebruik van de geanalyseerde grond, conform toetsing Besluit Bodem Kwaliteit
Index < 0	GStandaard < AW
0 < Index < 0,5	GStandaard ligt tussen de AW en de oude T
0,5 < Index < 1	GStandaard ligt tussen de oude T en I
Index > 1	I overschreden
-	Geen verhoogde gehalten ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur

5.6. Toelichting analyseresultaten

Op basis van de veldwaarnemingen en de analyseresultaten kan de bodemkwaliteit als volgt worden toegelicht:

Verkennend asbestonderzoek NEN 5707

Grond

In de opgegraven en bemonsterde grond is zowel zintuiglijk als analytisch geen asbest aangetoond. De gewogen asbestconcentratie van MMasbest1 en 2 (0,0 mg/kg ds.) liggen ruim onder de grens van 0,5 maal de interventiewaarde (=50 mg/kg ds.).

Voor de volledigheid dient te worden vermeld dat bij analyse van mengmonsters de gehalten bij separate analyse van individuele deelmonsters zowel hoger als lager kunnen uitvallen.

Verkennend bodemonderzoek NEN 5740

Grond

In mengmonster MM1 (0,1-0,6 m-mv) zijn de gehalten aan lood, kwik en minerale olie verhoogd aangetoond ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur. Daarnaast is het gehalte aan PAK verhoogd aangetoond ten opzichte van de interventiewaarde bodemkwaliteit.

Na separate analyse van MM1 is gebleken dat in boring 1 (M6: 0,15-0,5 m-mv) geen verhoogd gehalte aan PAK is aangetoond ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur. In de boringen 2 en 3 (M7 en M8: 0,15-0,5 m-mv) zijn de gehalten aan PAK verhoogd aangetoond ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur. In de bovengrond ter plaatse van boring 4 (M9: 0,1-0,6 m-mv) is het gehalte aan PAK in verhoogde concentratie boven de interventiewaarde aangetroffen.

In mengmonster MM4 (0,6-1,3 m-mv) zijn de gehalten aan lood, kwik en PAK verhoogd aangetoond ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur.

In de overige mengmonsters MM2, MM3 (0,05-0,5 m-mv) en M5 (boring 4: 1,8-2,0 m-mv) zijn geen van de geanalyseerde parameters in een verhoogde concentratie ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur aangetroffen.

De verhoogde gehalten met zware metalen, minerale olie en PAK hangen vermoedelijk samen met het langdurig menselijk gebruik van het terrein en/of aanwezige bijmenging met bodemvreemdmateriaal.

Wel dient rekening te worden gehouden met het feit dat de conserveringstermijn van de monsters ten behoeve van de PAK analyse zijn overschreden voor de separate analyses. Dit is enkel het gevolg van het later inzetten van de analyses op een later tijdstip

Door het overschrijden van de conserveringstermijn kunnen de resultaten mogelijk beïnvloed zijn. Uit navraag bij het laboratorium blijkt dat de analyses enkele dagen na het verstrijken van de betreffende conserveringstermijn zijn ingezet (wat het zekerstelmoment van het gehalte is), waardoor een eventuele beïnvloeding van de resultaten minimaal zal zijn. De resultaten worden derhalve als representatief geacht.

Voor de volledigheid dient te worden vermeld dat bij analyse van mengmonsters de gehalten bij separate analyse van individuele deelmonsters zowel hoger als lager kunnen uitvallen.

Grondwater
Analytisch is in het grondwater ter plaatse van peilbuis 04, ten opzichte van de streefwaarde, een verhoogde concentratie aan molybdeen aangetoond.

De licht verhoogde concentratie aan molybdeen in het grondwater kan mogelijk worden toegeschreven aan de natuurlijke samenstelling van regionaal aanwezige sedimenten. In de loop der tijd is het sedimentmateriaal verweerd waarbij het aanwezige molybdeen is uitgespoeld naar het grondwater, waar het momenteel als een van nature verhoogde achtergrondconcentratie wordt aangetroffen.

De gemeten zuurgraad (pH) en geleidbaarheid (EC) zijn niet afwijkend voor het plaatselijke bodemtype.

6. NADER BODEMONDERZOEK

Gezien het feit dat in de puinhoudende bovengrond, ter plaatse van boring 4 (0,1-0,6 m-mv) een sterk verhoogd gehalte aan PAK is aangetroffen, wordt voorgesteld om met behulp van een nader onderzoek de omvang en ernst van de verontreiniging aan PAK op het perceel in kaart te brengen.

Het nader bodemonderzoek is uitgevoerd volgens NTA 5755. Voor het bepalen van de onderzoekstrategie is een conceptueel model gevolgd. Op basis van de beschikbare gegevens wordt een verwachting van de verontreinigingssituatie geformuleerd (hypothese). Waarbij de hiaten in kennis van de verontreinigingssituatie en de ontwikkeling worden geïdentificeerd en de noodzakelijke onderzoeksvragen worden geformuleerd. Na uitvoering van het nader bodemonderzoek wordt op basis van de gekozen strategie het conceptueel model bijgesteld. Daardoor wordt het model aansluitend op de feitelijke situatie. Bij het conceptueel model wordt naar de volgende aspecten gekeken:

De aard, omvang en mate van de verontreiniging, vermoedelijke bron, oorzaak en compartimenten spelen een rol. Ook speelt de verdeling van de verontreiniging en mogelijke verspreidingsroutes en eventueel natuurlijke afbraak/omzetting een rol.

In dit geval betreft het mogelijk een historisch geval van bodemverontreiniging. Er zijn in de puinhoudende bovengrond plaatselijk een sterk verhoogde gehalte PAK aangetoond, vermoedelijke ontstaan door het jarenlange gebruik en/of te relateren aan de bijmenging met bodemvreemdmateriaal. Er is sprake van een immobiele situatie en er zijn geen tot nauwelijks verspreidingsrisico en er nauwelijks sprake van natuurlijk afbraak. De verwachting is dat de verontreiniging een beperkte omvang heeft en zich voornamelijk bevindt in puinhoudende bovengrond

6.1. Onderzoeksprogramma

Ten behoeve van dit onderzoek is een programma voor veld- en laboratoriumwerk opgesteld.

De onderzoeksopzet is gebaseerd op de *NTA 5755 Nader bodemonderzoek*. Waarbij de onderzoeksstrategie in §6.2 (onderzoeksstrategie voor het bepalen van de omvang van bodemverontreiniging) is gebruikt. Bij een eventueel ‘historisch’ bodemverontreiniging waarbij sprake is van ontoelaatbare bodemkwaliteit, zal de spoed van een eventuele sanering voor de situatie worden bepaald middels §6.3. Daarnaast is gebruikt gemaakt van het protocol nader onderzoek deel 1.

Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens de SIKB Beoordelingsrichtlijn voor Veldwerk bij Milieuhygiënisch Bodemonderzoek (BRL SIKB 2000) en de Nederlandse Normen en Praktijk Richtlijnen (NEN en NPR) van het Nederlands Normalisatie-Instituut.

De verrichte veldwerkzaamheden en chemische analyses zijn weergegeven in tabel 13.

Tabel 13: Verrichte veldwerkzaamheden en chemische analyses

(deel-)locatie	oppervlakte m²	monsternamepunten[1)]	Chemische analyses grond[2)]
PAK verontreiniging *Boringen 4A, 101 t/m 104*	-	5 boringen tot 1,2-2,0 m-mv	5 x PAK

[1)] m-mv = meter minus maaiveld

Ten behoeve van het nader onderzoek is een boorplan opgesteld, waarbij getracht is de boringen in een raster van 3,5 m-mv te plaatsen.

7. BODEMGEGEVENS

7.1. Bodemgesteldheid en zintuiglijke waarnemingen

Ten behoeve van het onderzoek is op 17 november 2025 een veldonderzoek uitgevoerd door A. Reit (erkend monsternemer volgens certificaat K44009). Het opgeboorde materiaal is in het veld beoordeeld op textuur, (afwijkende) kleuren en zintuiglijk waarneembare verontreinigingen. De bemonstering heeft plaatsgevonden conform de NEN5742 en/of NEN5743.

Op basis van zintuiglijke waarnemingen is geen asbestverdacht materiaal geconstateerd in de bodem. De overige veldwaarnemingen zijn samengevat in tabel 14. De boorprofielen met veldwaarnemingen zijn opgenomen in bijlage 2.

Tabel 14: Veldwaarnemingen

Boring	Traject (m-mv)	Waarneming
101+4A	0,2-0,6	Resten puin
103+104	0,2-1,0	Resten puin
102	1,2	Gestaakt wegens harde laag

7.2. Samenstelling grondmonsters

Op basis van de bodemopbouw, locatie en de zintuiglijke waarnemingen zijn grondmonsters geselecteerd voor chemische analyse.

De samenstelling van de grondmonsters is vermeld in tabel 15.

Tabel 15: Samenstelling grondmonsters

Grondmonster	Samengesteld uit boring	Diepte (m-mv)	Opmerking
M10	4A	0,6-1,0	-
M11	101	0,2-0,6	Resten puin
M12	102	0,15-0,5	-
M13	103	0,2-0,7	Resten puin
M14	104	0,2-0,5	Resten puin

8. RESULTATEN METINGEN EN CHEMISCHE ANALYSES

8.1. Analyseresultaten nader bodemonderzoek

In bijlage 4 zijn de toetsingstabellen opgenomen met alle analyseresultaten, de omgerekende analyseresultaten (GSSD) en de bijbehorende toetsingsresultaten (waarden kleiner dan de detectielimiet zijn niet omgerekend). Tevens is in de toetsingstabel de indicatieve waarde voor hergebruik, conform de toetsing Besluit Bodem Kwaliteit, opgenomen. In tabel 16 wordt een samenvatting weergegeven van de toetsingsresultaten van de grond. De analyserapporten zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 16: Samenvatting toetsingsresultaten grond(meng)monsters (gehalten in mg/kg ds., tenzij anders vermeld)

	Parameters	Resultaat	GSSD	AW	I	T index	Toets oordeel	Toetsing BBK
M10 (0,6-1,0 m-mv) Samenstelling: 4A	som 10 PAK		0,35	1,5	40	-1	< AW	Landbouw/natuur
M11 (0,2-0,6 m-mv) Samenstelling: 101	som 10 PAK		19,5	1,5	40	0,47	> AW en <= T	Industrie
M12 (0,15-0,5 m-mv) Samenstelling: 102	som 10 PAK		0,55	1,5	40	-1	< AW	Landbouw/natuur
M13 (0,2-0,7 m-mv) Samenstelling: 103	som 10 PAK		2,93	1,5	40	0,037	> AW en <= T	Wonen
M14 (0,2-0,5 m-mv) Samenstelling: 104	som 10 PAK		1,23	1,5	40	-1	< AW	Landbouw/natuur

AW	Achtergrondwaarde c.q. landbouw/natuur
I	Interventiewaarde bodemkwaliteit
GSSD	Gestandaardiseerde meetwaarde
T-index	Index voor de afwijking van Gstandaard tov gemiddelde van Achtergrondwaarde en Interventiewaarde
Toets oordeel	Parameteroordeel op basis van de waarde bij 'T Index'
Toetsing BBK	Indicatieve waarden voor hergebruik van de geanalyseerde grond, conform toetsing Besluit Bodem Kwaliteit
Index < 0	GStandaard < AW
0 < Index < 0,5	GStandaard ligt tussen de AW en de oude T
0,5 < Index < 1	GStandaard ligt tussen de oude T en I
Index > 1	I overschreden
-	Geen verhoogde gehalten ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur
NEN-pakket	Zware metalen (Ba, Cd, Co, Cu, Hg, Pb, Mo, Ni en Zn); PCB's; minerale olie (GC); PAK som 10

8.2. Toelichting analyseresultaten nader bodemonderzoek

Op basis van de veldwaarnemingen en de analyseresultaten kan de bodemkwaliteit als volgt worden toegelicht:

Grond

In de monsters M10 (boring 4A: 0,6-1,0 m-mv), M12 (boring 102: 0,15-0,5 m-mv) en M14 (boring 104: 0,2-0,5 m-mv) zijn de gehalten aan PAK niet verhoogd aangetoond ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur.

In de monsters M11 (boring 101: 0,2-0,6 m-mv) en M13 (boring 103: 0,2-0,7 m-mv) zijn de gehalten aan PAK verhoogd aangetoond ten opzichte van de waarde voor landbouw/natuur.

9. VERONTREINIGINGSSITUATIE

Aan de hand van de resultaten van onderhavig bodemonderzoek is getracht de actuele verontreinigingsgraad van de aanwezige verontreiniging met PAK in de bovengrond ter plaatse van het perceel in beeld gebracht.

9.1. PAK t.p.v. boring 4

Ter plaatse van de boring 4 is tijdens het verkennend bodemonderzoek in het traject van 0,1-0,6 m-mv een sterk verhoogd gehalte aan PAK geconstateerd in de puinhoudende bovengrond.

Tijdens het nader bodemonderzoek is in verticale richting boring 4A (nabij boring 4) geen verhoogd gehalte aan PAK geconstateerd in de bodemlaag 0,6-1,0 m-mv. In horizontale richtingen zijn in de bovengrond van boring 101 t/m 104 geen tot maximaal licht verhoogde gehalten aan PAK aangetoond. Wel zijn er in de opgeboorde grond ter plaatse van de boringen enkele bijmenging met puin waargenomen.

Op basis van deze gegevens is de verontreiniging met PAK in horizontale en verticale richting binnen de kadastrale grenzen tot onder de tussenwaarde afgeperkt. De omvang van de sterke verontreiniging met PAK is in de bodemlaag van 0,1 tot 0,6 m-mv ter plaatse van boring 4 is vastgesteld op circa 5 m^3 (10 m^2 *0,5 m).

9.2. Datum veroorzaking en omvangscriteria

Vermoedelijk is de verontreiniging met PAK gerelateerd aan het lange gebruik van het perceel en/of de aanwezigheid van puinhoudende grond ter plaatse en rondom boring 4. Gezien er al circa 1850 bebouwing zichtbaar is, mag er logischerwijs van worden uitgegaan dat de verontreinigingen is ontstaan voor 1987. Echter kan op basis van de verkregen informatie de exacte datum van oorzaak niet worden vastgesteld.

Er zijn geen eerdere gegevens bekend van uitgevoerde saneringen en/of afgegeven beschikkingen. Hierdoor is het saneringscriterium, betreft het overgangsrecht met betrekking tot Wet bodembescherming, niet van toepassing. Gezien het feit dat er geen sprake is van een overschrijding van 25 m^3 sterk verontreinigde grond, is er sprake van een toelaatbare bodemkwaliteit en is er geen sprake van een “toevalvondst van verontreiniging op of in de bodem”. Een “toevalvondst van verontreiniging op of in de bodem” is een onverwachte vondst van verontreiniging op of in de bodem met onaanvaardbare risico’s voor de gezondheid als gevolg van blootstelling aan die verontreiniging.

10. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

10.1. Samenvatting

In opdracht van Havos Projectonwikkeling B.V. is een verkennend bodem- en asbestonderzoek uitgevoerd op de locatie Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham. In het uitgevoerde bodemonderzoek is door middel van de bemonstering en analyse van grond en grondwater de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatse van de onderzoekslocatie vastgesteld.

Van de bodemkwaliteit op de onderzoekslocatie is het volgende beeld verkregen:

Verkennend bodem- en asbestonderzoek

- Zintuiglijk zijn er plaatselijk resten- en sporen puin in de bovengrond waargenomen;
- Ter plaatse van is zowel zintuiglijk als analytisch geen asbest aangetoond. De gemiddeld gewogen asbestconcentratie van MMasbest1 en 2 (0,0 mg/kg ds.) liggen ruim onder de grens van 0,5 maal de interventiewaarde (=50 mg/kg ds.);
- Analytisch zijn in grondmengmonster MM1 (0,1-0,6 m-mv) naast licht verhoogde gehalten aan lood, kwik en minerale olie, een sterk verhoogd gehalte aan PAK geconstateerd;
- Na separate analyse van MM1 is gebleken dat in de bovengrond ter plaatse van de boringen 1, 2 en 3 licht tot geen verhoogde gehalten aan PAK zijn geconstateerd. In de bovengrond ter plaatse van boring 4 (0,1-0,6 m-mv) is een sterk verhoogd gehalte aan PAK aangetroffen;
- Analytisch zijn in grondmengmonster MM4 (0,6-1,3 m-mv) licht verhoogde gehalten aan lood, kwik en PAK geconstateerd;
- Analytisch zijn in de overige grondmengmonster MM2, MM3 (0,05-0,5 m-mv) en M5 (boring 4: 1,8-2,0 m-mv) geen verhoogde gehalten geconstateerd;
- Analytisch is in het grondwater een licht verhoogde concentratie aan molybdeen geconstateerd.

Nader bodemonderzoek

- Zintuiglijk zijn er plaatselijk resten- en sporen puin in de bovengrond waargenomen;
- Analytisch zijn in de bovengrond van grondmonsters M11 en M13 (boringen 101 en 103) licht verhoogde gehalten aan PAK geconstateerd;
- Analytisch zijn in de ondergrond van M10 (boring 4A) en de bovengrond van grondmonsters M12 en M14 (boringen 102 en 104) geen verhoogde gehalten aan PAK geconstateerd
- De omvang van de sterke verontreiniging met PAK in de bodemlaag 0,1-0,6 m-mv ter plaatse van boring 4 wordt geschat op circa 5 m^3;
- De verontreiniging is vermoedelijk ontstaan voor 1987 waardoor sprake is van een historisch bodemverontreiniging en te relateren aan het jarenlange gebruik en/of aangetroffen bijmengingen met bodemvreemde materialen.
- Er is op het perceel, gezien het feit de totale omvang (5 m^3) van de sterke verontreiniging kleiner is dan 25 m^3, sprake van een ‘toelaatbare bodemkwaliteit’.

10.2. Conclusies en aanbevelingen

Verkennend asbestonderzoek NEN 5707

Gezien de resultaten van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de voor de onderzoekslocatie opgestelde hypothese “verdachte locatie”, onjuist is. Er zijn immers in de bodem ter plaatse van MMasbest1 en 2 op het perceel, op basis van analytische waarnemingen, geen verhoogde concentraties aan asbest aangetroffen, waardoor de hypothese wordt verworpen.

Op basis van de onderzoeksresultaten van het asbestonderzoek bestaan er, vanuit milieuhygienisch oogpunt gezien, geen belemmeringen ten aanzien van het gebruik van het perceel en de geplande aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de geplande bouwactiviteiten op het terrein.

Verkennend bodem- en nader bodemonderzoek NEN 5740 en NTA 5755
Gezien de resultaten van het onderzoek wordt geconcludeerd dat de voor de onderzoekslocatie opgestelde hypothese “verdachte locatie”, juist is. Er zijn immers op de locatie enkele licht tot sterk verhoogde gehalten en/of concentraties, waardoor de hypothese wordt gehandhaafd.

Er dient te worden opgemerkt dat voor de locatie, voor zover bekend, geen eerdere gegevens bekend zijn van uitgevoerde saneringen en/of afgegeven beschikkingen en/of homogene verontreinigingen. Hierdoor is het saneringscriterium, betreft het overgangsrecht met betrekking tot Wet bodembescherming, niet van toepassing.

De sterke verontreiniging aan PAK is in zowel horizontale als verticale richting voldoende in kaart gebracht. Met onderhavig onderzoek is geconcludeerd dat de omvang van de sterke verontreinigde grond met PAK ter plaatse van boring 4 ongeveer 5 m³ grond bedraagt. Gezien het feit dat de verontreiniging **niet** voldoet aan het criterium voor overschrijding van de toelaatbare bodemkwaliteit (meer dan 25 m³ grond met concentraties boven de interventiewaarde) is op onderhavig perceel **geen** sprake van een ‘toevalvondst van verontreiniging op of in de bodem’. Een toevalsvondst van verontreiniging op of in de bodem is een onverwachte vondst van verontreiniging met onaanvaardbare risico’s voor de gezondheid als gevolg van blootstelling aan die verontreiniging.

Onder de Omgevingswet is een centraal geregelde saneringsplicht verdwenen. De voorgenomen activiteit of gebiedsopgave staat voorop. Gemeenten bepalen bij verontreinigingen in het Omgevingsplan wanneer sanerende maatregelen noodzakelijk zijn. Uit het Omgevingsplan van de Gemeente Westerwolde zijn voor zover bekend geen specifieke maatregelen opgesteld, anders dan de algemene rijks- en bruidsschat regels.

In onderhavig geval is de omvang van de sterk verontreinigde grond, waar mogelijk civiele werkzaamheden worden uitgevoerd, kleiner dan 25 m^3. Bij eventueel graafwerkzaamheden binnen de interventiewaarde contour betreft dit dan ook kleinschalige graafwerkzaamheden boven de interventiewaarde bodemkwaliteit, waarbij de doelstelling niet het saneren betreft en daardoor de algemene bruidschatregels en algemene zorgplicht van toepassing zijn.

Resume
Gezien de aard en omvang van de sterke verontreiniging met PAK waarbij de omvang van de sterk verontreinigde grond, waar in mogelijk zal worden gegraven, minder is dan 25 m³, dient voorafgaand aan de werkzaamheden, ten minste 1 week voor het begin van de activiteiten via het Omgevingsloket van het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet), een melding te worden gedaan. Bij de melding dient te worden aangegeven, de begrenzing van de locatie waar de ontgraving plaatsvindt, de verwachte datum van het begin van de ontgraving en de verwachte duur van de ontgraving. Hierbij wordt aanbevolen de verontreinigde grond na ontgraving af te voeren naar een erkend verwerker.

Op basis van de onderzoeksresultaten van onderhavig onderzoek, bestaan er vanuit milieuhygienisch oogpunt gezien, geen belemmeringen ten aanzien van het gebruik van het terrein. De milieuhygiënische kwaliteit voldoet aan de ‘toelaatbare bodemkwaliteit’ voor een bodemgevoelig locatie.

CROW
Bij het uitvoeren van civiele werkzaamheden in de verontreinigde bodem dient rekening te worden gehouden met de voorlopige veiligheidsklasse welke conform CROW 400 (ingangsdatum 1 januari 2019) kan worden bepaald. Op basis van de verkregen onderzoeksresultaten is met behulp van de rekentool van het CROW, publicatie 400 een berekening uitgevoerd. Geconcludeerd kan worden dat voor bodem geen veiligheidsklasse van toepassing zijn. Het verkregen rapport via de rekentool van het CROW is bijgevoegd in bijlage 7.

PFAS
In onderhavig bodemonderzoek is geen analyse verricht op de parameters van het PFAS pakket. Een PFAS-analyse is alleen noodzakelijk bij een keuring conform BRL SIKB 1000, protocol 1001 en/of de locatie dient verdacht te zijn voor PFAS. Mogelijk kan voor de afvoer van grond vanaf de locatie een PFAS analyse worden verlangd. Bijvoorbeeld ten behoeve van een sanering c.q. verwijdering en afvoeren van verontreinigde grond.

Hergebruik van grond
Voor de volledigheid kan nog worden vermeld dat de grond naar verwachting niet als schone grond kan worden hergebruikt. Voor grond, met uitzondering van de sterk verontreinigde grond, welke op het perceel wordt toegepast gelden ons inziens, gezien de geringe overschrijding(en) ten opzichte van de waarden voor landbouw/natuur, geen gebruiksbeperkingen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dit een indicatieve toetsing aan de Regeling en het Besluit Bodemkwaliteit (2022) betreft; het uitgevoerde onderzoek betreft immers geen partijkeuring conform BRL SIKB 1000, protocol 1001.

10.3. Slotopmerking

Het onderhavige onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de huidige inzichten en algemeen gebruikelijke methoden. Hoewel het verrichte veldonderzoek, zoals ieder milieutechnisch onderzoek, steekproefsgewijs is uitgevoerd, is ernaar gestreefd om representatieve monsters te verkrijgen. Het is echter nooit uit te sluiten dat er lokaal afwijkingen in de bodem voorkomen. Klijn Bodemonderzoek B.V. acht zich niet aansprakelijk voor de schade die hieruit voort kan vloeien.

Het uitgevoerde onderzoek is een momentopname, waardoor de onderzoeksresultaten een beperkte geldigheid hebben. Beïnvloeding van grond- en grondwaterkwaliteit zal ook plaats kunnen vinden na uitvoering van een onderzoek, bijvoorbeeld door het bouwrijp maken van de locatie, aanvoer van grond van elders zonder kwaliteitsgegevens of verspreiding van verontreinigingen van verder gelegen terreinen via het grondwater. Naarmate de periode tussen uitvoering van het onderzoek en het gebruik van de resultaten langer wordt, zal meer voorzichtigheid betracht moeten worden bij het gebruik van de gegevens.

De conclusies zijn deels gebaseerd op de analyse van gegevens die door de opdrachtgever en derden zijn verstrekt. Wij nemen daarom geen verantwoording voor de gevolgen van fouten door verzuiming in informatie of factoren dan wel informatie die niet toegankelijk was voor ons, of die wij niet hebben kunnen achterhalen in het normale verloop van het onderzoek.

Bijlage 1: Ligging van de locatie en kadastrale kaart

Kadastrale kaart

Projectnummer: 25KL338

0 5 10 15 20 25 m

Schaal 1 : 500

N

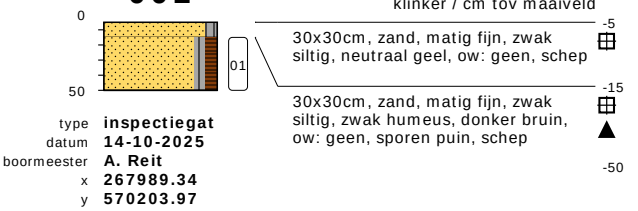
Legenda

- Az Weg
- Az Water
- Az Nummeraanduidingreeks
- Bebouwing
- Voorlopig
- Administratief
- Definitief
- Bijpijling
- Az Label
- Perceel

Locatie adres	Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham
Kadastrale gemeente	Wedde
Sectie	I
Perceel	994, 995 en 1287

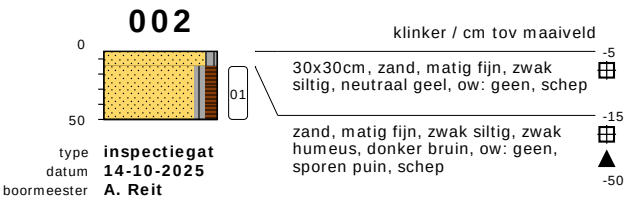
Bijlage 2: Boorprofielen en legenda

001

type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267989.34**
y **570203.97**

002

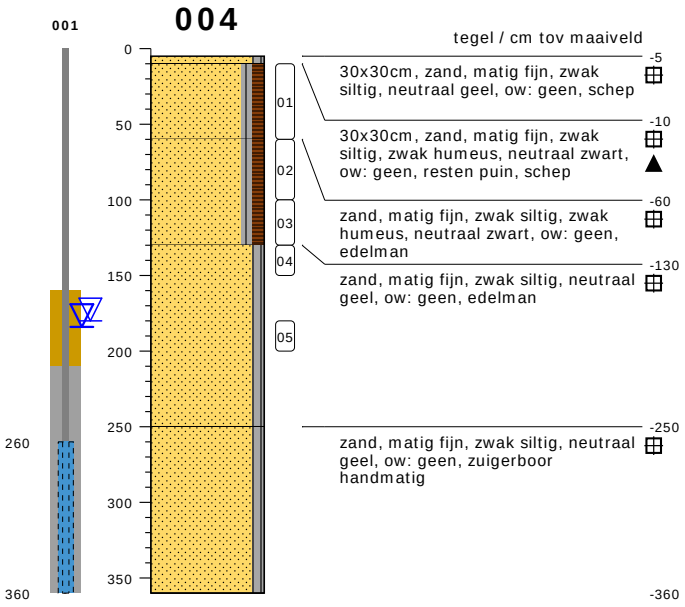
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268006.72**
y **570199.54**

003

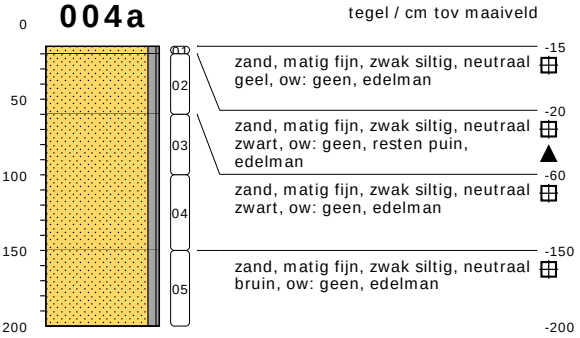
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268023.42**
y **570196.92**

004

type **peilbuis met 1 filter**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267987.40**
y **570191.20**
gws (m-mv) **1.8**

004a

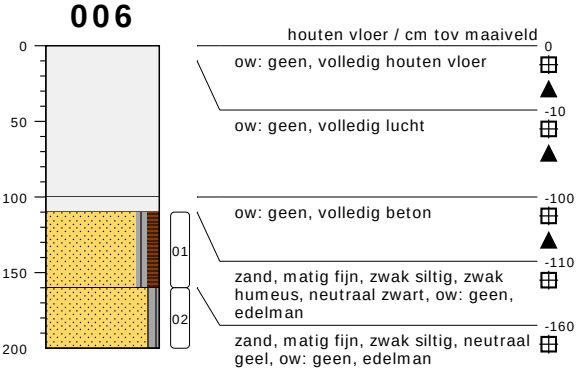
type **grondboring**
datum **17-11-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267987.37**
y **570191.38**

005

type **grondboring**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268004.20**
y **570191.68**

006

type **grondboring**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268028.16**
y **570189.14**

007

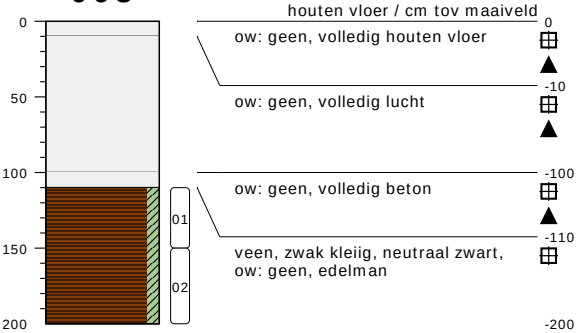
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267983.85**
y **570180.84**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Hoofdweg 70 te Blijham**
projectcode **25KL338**
getekend conform **NEN 6693**

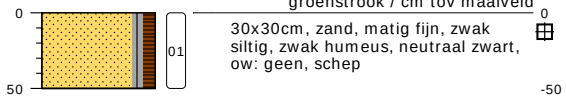
Klijn Bodemonderzoek

008

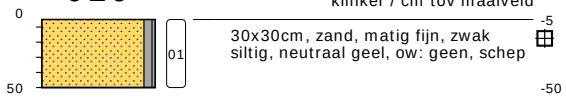
type **grondboring**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268001.34**
y **570183.15**

009

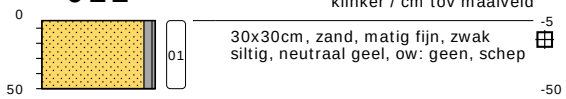
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268027.34**
y **570179.64**

010

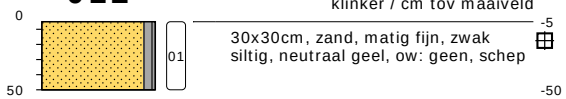
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267990.91**
y **570175.11**

011

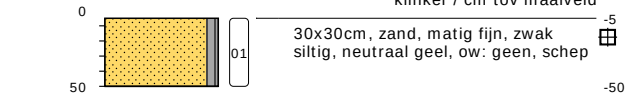
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268003.03**
y **570171.67**

012

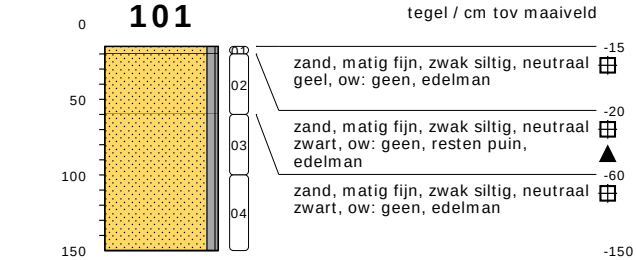
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268026.06**
y **570167.41**

013

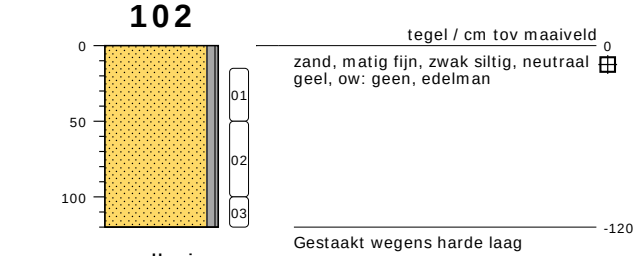
type **inspectiegat**
datum **14-10-2025**
boormeester **A. Reit**
x **268011.96**
y **570164.83**

101

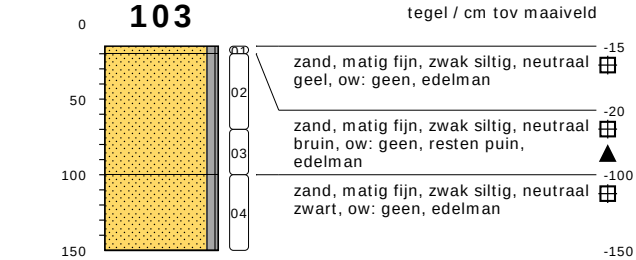
type **grondboring**
datum **17-11-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267987.63**
y **570194.84**

102

type **grondboring**
datum **17-11-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267989.30**
y **570191.72**

103

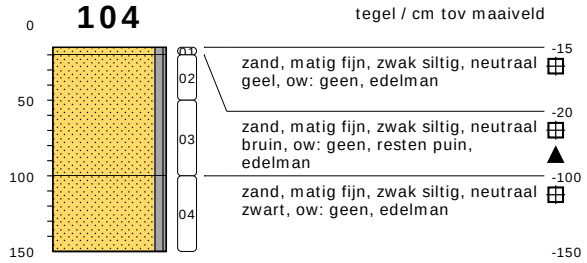

type **grondboring**
datum **17-11-2025**
boormeester **A. Reit**
x **267986.80**
y **570187.19**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Hoofdweg 70 te Blijham**
projectcode **25KL338**
getekend conform **NEN 6693**

Klijn Bodemonderzoek

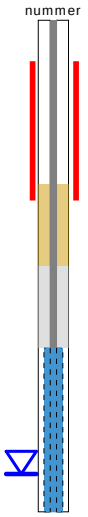
type	**grondboring**
datum	**17-11-2025**
boormeester	**A. Reit**
x	**267983.49**
y	**570191.67**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Hoofdweg 70 te Blijham**
projectcode **25KL338**
getekend conform **NEN 6693**

Klijn Bodemonderzoek

PEILBUIS

BORING

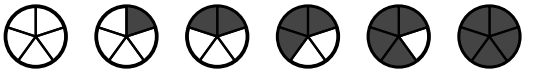
links= cm-maaiveld

rechts= cm+ NAP

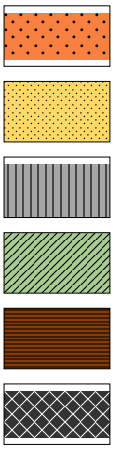
OLIE OP WATER REACTIE

GEUR INTENSITEIT

GRONDSOORTEN [6693]

GRIND, grindig (G,g)

ZAND, zandig (Z,z)

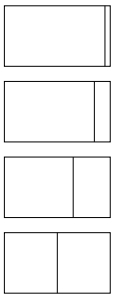
SILT, siltig (L,s)

KLEI, kleiig (K,k)

VEEN, humeus (V,h)

slib

MATE VAN BIJMENGING

zwak - (0-5%)

matig - (5-15%)

sterk - (15-50%)

uiterst - (> 50%)

VERHARDINGEN

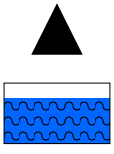

asfalt, beton, klinkers, tegels
stelconplaat, ondoordringbare laag

GRADATIE ZAND

uf = uiterst fijn (63-105 um)
zf = zeer fijn (105-150 um)
mf = matig fijn (150-210 um)
mg = matig grof (210-300 um)
zg = zeer grof (300-420 um)
ug = uiterst grof (420-2000 um)

OVERIG

bodemvreemde bestandsdelen aanwezig

water

GRADATIE GRIND

f = fijn (2-5.6 mm)
mg = matig grof (5.6-16 mm)
zg = zeer grof (16-63 mm)

BESCHRIJVING BODEMLAAG

pid = foto ionisatie detector
bv = bodemvocht
ow = olie op water

Bijlage 3: Analyserapporten

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Arjan Reit
EG-Weg 1
9636 HX Zuidbroek

Klantnr: 35005721

Analyserapport 1618028 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Opdracht	1618028 Bodem / Eluaat
Opdrachtgever	35005721 KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Opdrachtacceptatie	14.10.2025
Project	151637 Hoofdweg 70 te Blijham

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij u de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.

De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid "Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Let op: alleen de algemene voorwaarden van AL-West gedeponeerd bij de KvK te Deventer, zijn van toepassing.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met Klantenservice.

Wij vertrouwen erop u met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Dit analyserapport met opdrachtnummer 1618028 en analyserapportversie 1 bevat de analyse(s) van monsternummer(s) 408250, 408254, 408257, 408262-408263.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26644035-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618028 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
408250	14.10.2025 00:00	MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60
408254	14.10.2025 00:00	MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50
408257	14.10.2025 00:00	MM3, 012: 5-50, 013: 5-50
408262	14.10.2025 00:00	MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160
408263	14.10.2025 00:00	M5, 004: 180-200

Algemene monstervoorbehandeling

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Voorbehandeling conform AS3000		++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	--[3)]
S	Droge stof	%	82,9[1)]	89,0[1)]	89,3[1)]	68,9[1)]	86,9[1)]

Fracties (sedigraaf)

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Fractie < 2 µm	% Ds	3,7	<1,0[6)]	1,2	6,4	--[3)]

Klassiek Chemische Analyses

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Organische stof[9)]	% Ds	3,7	1,0[5)]	<0,2[6)]	9,6	--[3)]

Voorbehandeling metalen analyse

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Koningswater ontsluiting		++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	--[3)]

Metalen (AS3000)

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Barium (Ba)	mg/kg Ds	33	<20[6)]	<20[6)]	43	--[3)]
S	Cadmium (Cd)	mg/kg Ds	<0,20[6)]	<0,20[6)]	<0,20[6)]	<0,20[6)]	--[3)]
S	Kobalt (Co)	mg/kg Ds	<3,0[6)]	<3,0[6)]	<3,0[6)]	3,9	--[3)]
S	Koper (Cu)	mg/kg Ds	11	<5,0[6)]	<5,0[6)]	26	--[3)]
S	Kwik (Hg)	mg/kg Ds	0,19	<0,05[6)]	<0,05[6)]	0,49	--[3)]
S	Lood (Pb)	mg/kg Ds	63	<10[6)]	<10[6)]	84	--[3)]
S	Molybdeen (Mo)	mg/kg Ds	<1,5[6)]	<1,5[6)]	<1,5[6)]	<1,5[6)]	--[3)]
S	Nikkel (Ni)	mg/kg Ds	4,3	<4,0[6)]	<4,0[6)]	7,3	--[3)]
S	Zink (Zn)	mg/kg Ds	51	<20[6)]	<20[6)]	73	--[3)]

PAK (AS3000)

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Anthraceen	mg/kg Ds	1,1	<0,050[6)]	<0,050[6)]	<0,050[6)]	--[3)]

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618028 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
408250	14.10.2025 00:00	MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60
408254	14.10.2025 00:00	MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50
408257	14.10.2025 00:00	MM3, 012: 5-50, 013: 5-50
408262	14.10.2025 00:00	MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160
408263	14.10.2025 00:00	M5, 004: 180-200

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg Ds	7,8	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,22	--[3)]
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg Ds	5,8	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,20	--[3)]
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg Ds	3,4	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,16	--[3)]
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg Ds	2,8	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,13	--[3)]
S	Chryseen	mg/kg Ds	7,8	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,22	--[3)]
S	Fenanthreen	mg/kg Ds	4,2	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,16	--[3)]
S	Fluorantheen	mg/kg Ds	14	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,45	--[3)]
S	Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg Ds	3,7	<0,050[6)]	<0,050[6)]	0,15	--[3)]
S	Naftaleen	mg/kg Ds	<0,50[6),7)]	<0,050[6)]	<0,050[6)]	<0,050[6)]	--[3)]
S	**Som PAK (VROM) (Factor 0,7)**	**mg/kg Ds**	**51[4)]**	**0,35[4)]**	**0,35[4)]**	**1,8[4)]**	**--[3)]**

Chloorhoudende koolwaterstoffen

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	1,1,1-Trichloorethaan	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	1,1,2-Trichloorethaan	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	1,1-Dichloorethaan	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,10[6)]
S	1,1-Dichlooretheen	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,10[6)]
S	1,2-Dichloorethaan	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,10[6)]
S	Tetrachlooretheen (Per)	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Tetrachloormethaan (Tetra)	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Trichlooretheen (Tri)	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Vinylchloride	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Dichloormethaan	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Trichloormethaan (Chloroform)	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,050[6)]
S	Cis-1,2-Dichlooretheen	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,10[6)]
S	trans-1,2-Dichlooretheen	mg/kg Ds	--[3)]	--[3)]	--[3)]	--[3)]	<0,10[6)]
S	**Som Dichlooretheen (Factor 0,7)**	**mg/kg Ds**	**--[3)]**	**--[3)]**	**--[3)]**	**--[3)]**	**0,21[4)]**
S	**Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7)*[)]**	**mg/kg Ds**	**--[3)]**	**--[3)]**	**--[3)]**	**--[3)]**	**0,14[4)]**

Minerale olie (AS3000/AS3200)

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *[)].

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618028 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
408250	14.10.2025 00:00	MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60
408254	14.10.2025 00:00	MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50
408257	14.10.2025 00:00	MM3, 012: 5-50, 013: 5-50
408262	14.10.2025 00:00	MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160
408263	14.10.2025 00:00	M5, 004: 180-200

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	Koolwaterstoffractie C10-C40	mg/kg Ds	81	<35[6)]	<35[6)]	<35[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C10-C12*)	mg/kg Ds	<3[6)]	<3[6)]	<3[6)]	<3[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C12-C16*)	mg/kg Ds	4	<3[6)]	<3[6)]	<3[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C16-C20*)	mg/kg Ds	22	<4[6)]	<4[6)]	<4[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C20-C24*)	mg/kg Ds	25	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C24-C28*)	mg/kg Ds	14	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C28-C32*)	mg/kg Ds	12	<5[6)]	<5[6)]	22	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C32-C36*)	mg/kg Ds	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	--[3)]
	Koolwaterstoffractie C36-C40*)	mg/kg Ds	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	<5[6)]	--[3)]

Polychloorbifenylen (AS3000)

	Parameter	Eenheid	408250 MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60	408254 MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50	408257 MM3, 012: 5-50, 013: 5-50	408262 MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160	408263 M5, 004: 180-200
S	PCB 28	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 52	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 101	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 118	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 138[10)]	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 153	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	PCB 180	mg/kg Ds	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	<0,0010[6)]	--[3)]
S	**Som PCB (7 Ballschmiter) (Factor 0,7)**	**mg/kg Ds**	**0,0049[4)]**	**0,0049[4)]**	**0,0049[4)]**	**0,0049[4)]**	**--[3)]**

[1)] Alle resultaten van de vaste parameters zijn gebaseerd op de droge stof (DS), behalve de analyten die zijn gemarkeerd met het teken [1)] die zijn gebaseerd op de oorspronkelijke stof (OS).
[2)] "++" Geeft aan dat de noodzakelijke behandeling in het laboratorium is uitgevoerd.
[3)] "--" Geeft "niet aangevraagd" aan.
[4)] Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7.
[5)] Gehaltes beneden de rapportagegrens zijn niet mee inbegrepen.
[6)] Verklaring:"<" of n.a. betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.
[7)] De rapportagegrens moest verhoogd worden, vanwege een hoge concentratie van een of meerdere verbindingen waardoor een onverdunde meting niet mogelijk is.
[8)] Alle resultaten zijn gebaseerd op de droge stof (DS), behalve de analyten die zijn gemarkeerd met het teken [8)] die zijn gebaseerd op de oorspronkelijke stof (OS).
[9)] Het organische stof gehalte is gecorrigeerd met het lutum gehalte, indien geen lutum is bepaald dan is gecorrigeerd met een lutum gehalte

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING RvA L 005

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618028 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

van 5,4%. Het organische stof gehalte is niet gecorrigeerd voor het vrij ijzer gehalte, tenzij dit bepaald is.
[10)] Het analyseresultaat van PCB 138 is mogelijk overschat vanwege co-elutie met PCB 163
S Erkend volgens AS SIKB 3000

Start van de test: 14.10.2025
Einde van de test: 21.10.2025

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste items. In gevallen waarin het laboratorium niet verantwoordelijk was voor de bemonstering, gelden de gerapporteerde resultaten voor de monsters zoals deze zijn ontvangen. Het laboratorium is niet verantwoordelijk voor de door de klant verstrekte informatie. Eventuele klantinformatie in dit analyserapport valt niet onder de accreditatie van het laboratorium en kan de geldigheid van de resultaten beïnvloeden. Gedeeltelijke reproductie van het rapport zonder onze schriftelijke toestemming is niet toegestaan.
In het geval van een conformiteitsverklaring wordt de discrete benadering gebruikt als beslisregel. Dit betekent dat de meetonzekerheid niet wordt meegenomen in de conformiteitsverklaring met een specificatie of norm.

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Lijst van methoden

conform Protocollen AS 3000	Voorbehandeling conform AS3000 • Organische stof[9)] • Barium (Ba) • Cadmium (Cd) • Kobalt (Co) • Koper (Cu) • Kwik (Hg) • Lood (Pb) • Molybdeen (Mo) • Nikkel (Ni) • Zink (Zn) • Anthraceen • Benzo(a)anthraceen • Benzo(a)pyreen • Benzo(ghi)peryleen • Benzo(k) fluorantheen • Chryseen • Fenanthreen • Fluorantheen • Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen • Naftaleen • Som PAK (VROM) (Factor 0,7) • 1,1,1-Trichloorethaan • 1,1,2-Trichloorethaan • 1,1-Dichloorethaan • 1,1-Dichlooretheen • 1,2-Dichloorethaan • Tetrachlooretheen (Per) • Tetrachloormethaan (Tetra) • Trichlooretheen (Tri) • Vinylchloride • Dichloormethaan • Trichloormethaan (Chloroform) • Cis-1,2-Dichlooretheen • trans-1,2-Dichlooretheen • Som Dichlooretheen (Factor 0,7) • Koolwaterstoffractie C10-C40 • PCB 28 • PCB 52 • PCB 101 • PCB 118 • PCB 138[10)] • PCB 153 • PCB 180 • Som PCB (7 Ballschmiter) (Factor 0,7)
conform Protocollen AS 3000*)	Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7)*)
conformNEN-EN12880; AS3000, AS3200; NEN-EN15934	Droge stof
eigen methode*)	Koolwaterstoffractie C10-C12*) • Koolwaterstoffractie C12-C16*) • Koolwaterstoffractie C16-C20*) • Koolwaterstoffractie C20-C24*) • Koolwaterstoffractie C24-C28*) • Koolwaterstoffractie C28-C32*) • Koolwaterstoffractie C32-C36*) • Koolwaterstoffractie C36-C40*)
Protocollen AS 3000 / Protocollen AS 3200	Fractie < 2 µm • Koningswater ontsluiting

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

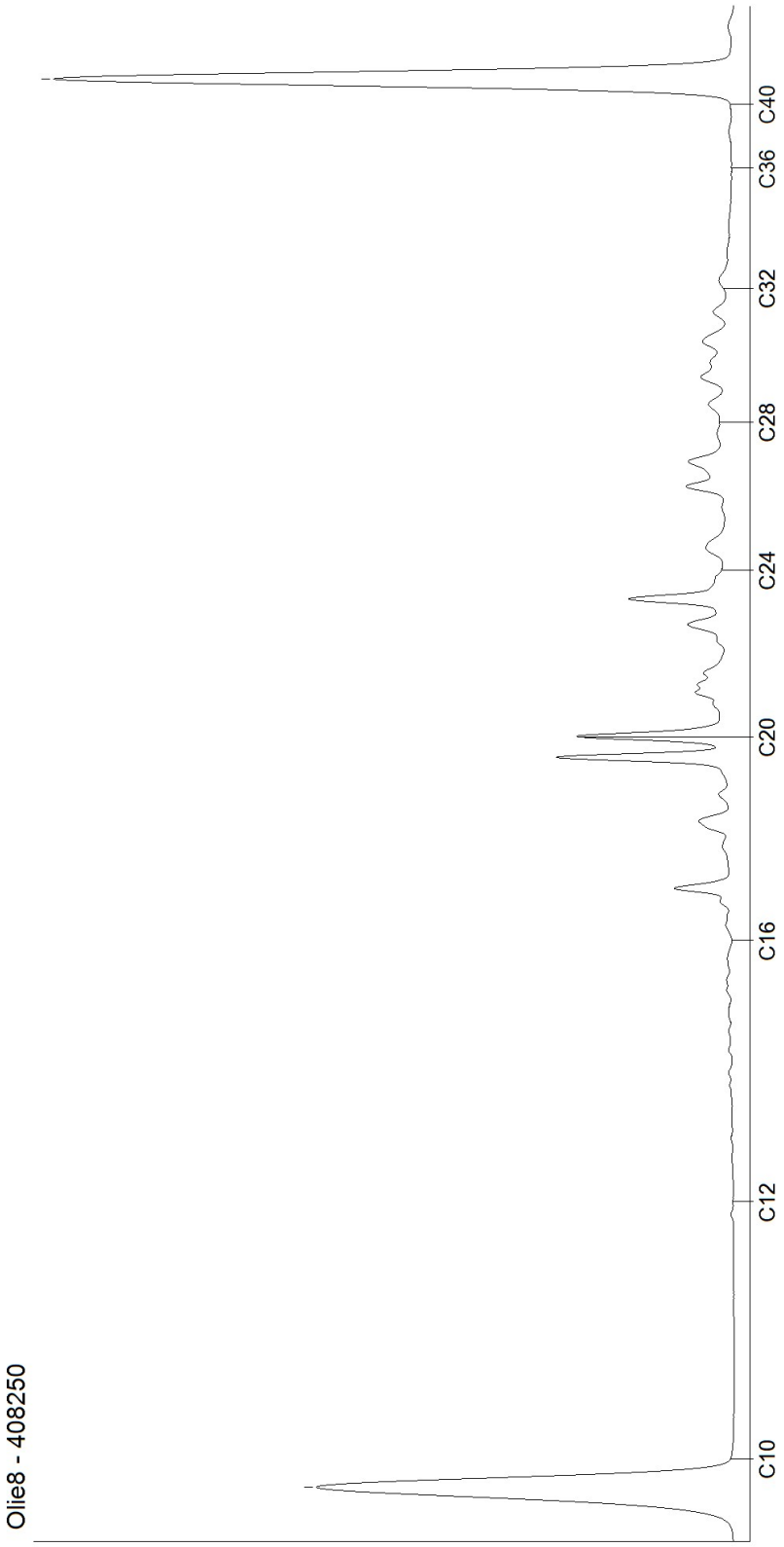
kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

CHROMATOGRAM for Order No. 1618028, Analysis No. 408250, created at 20.10.2025 09:58:38

Monster beschrijving: MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60

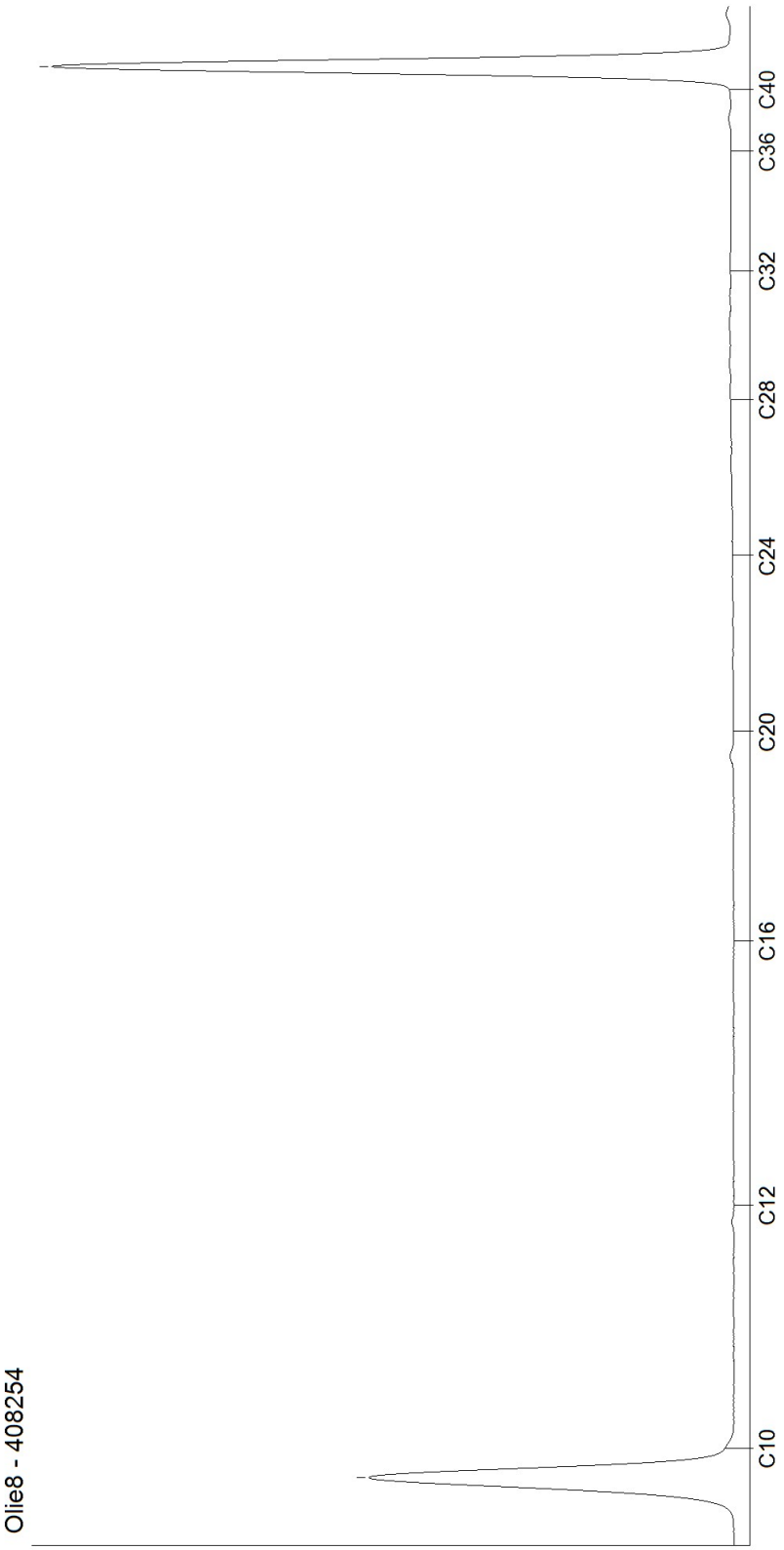
Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

CHROMATOGRAM for Order No. 1618028, Analysis No. 408254, created at 20.10.2025 09:58:38

Monster beschrijving: MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

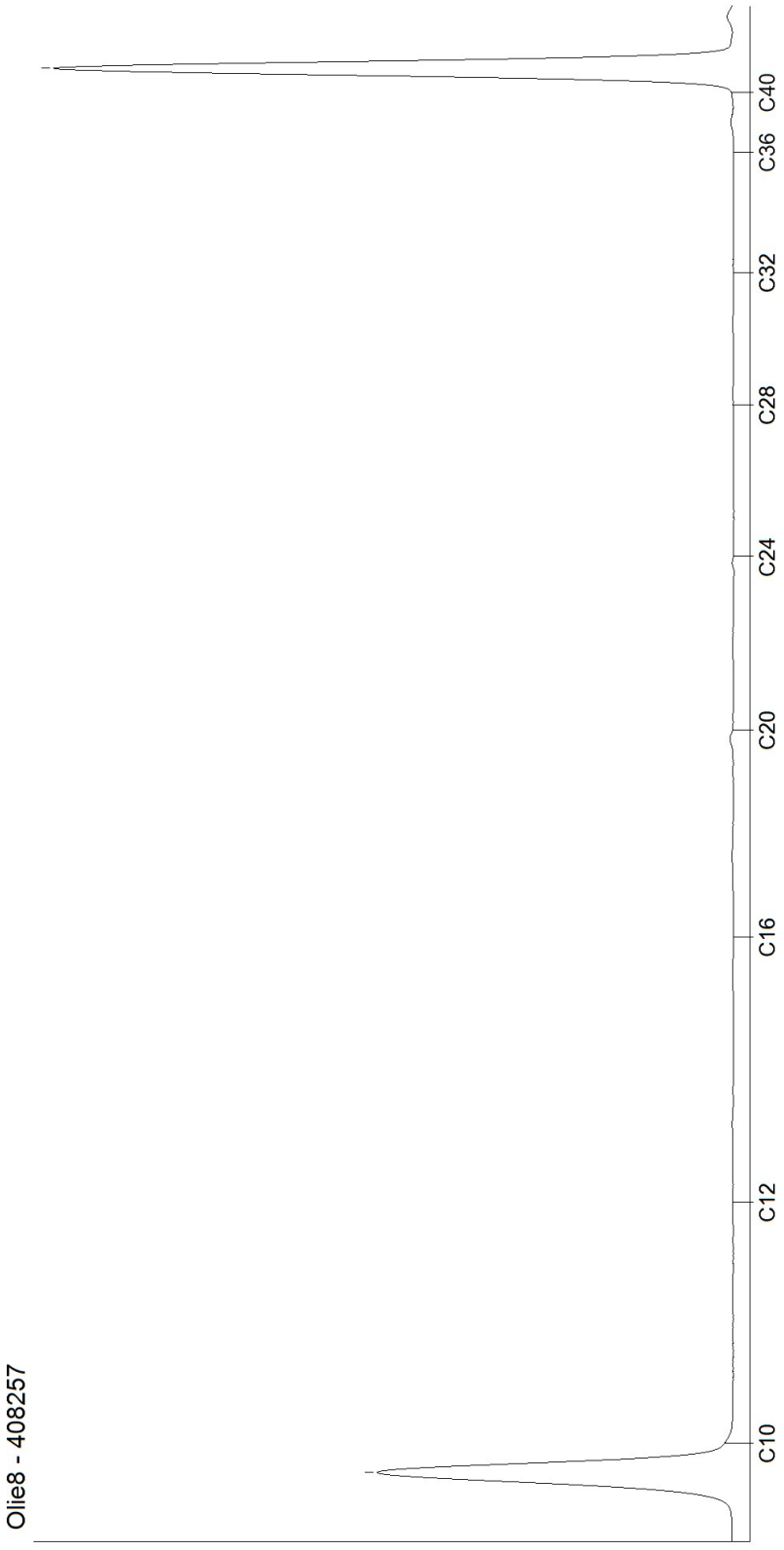
Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

DOC-13-26644065-NL-P2

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

CHROMATOGRAM for Order No. 1618028, Analysis No. 408257, created at 17.10.2025 10:05:51

Monster beschrijving: MM3, 012: 5-50, 013: 5-50

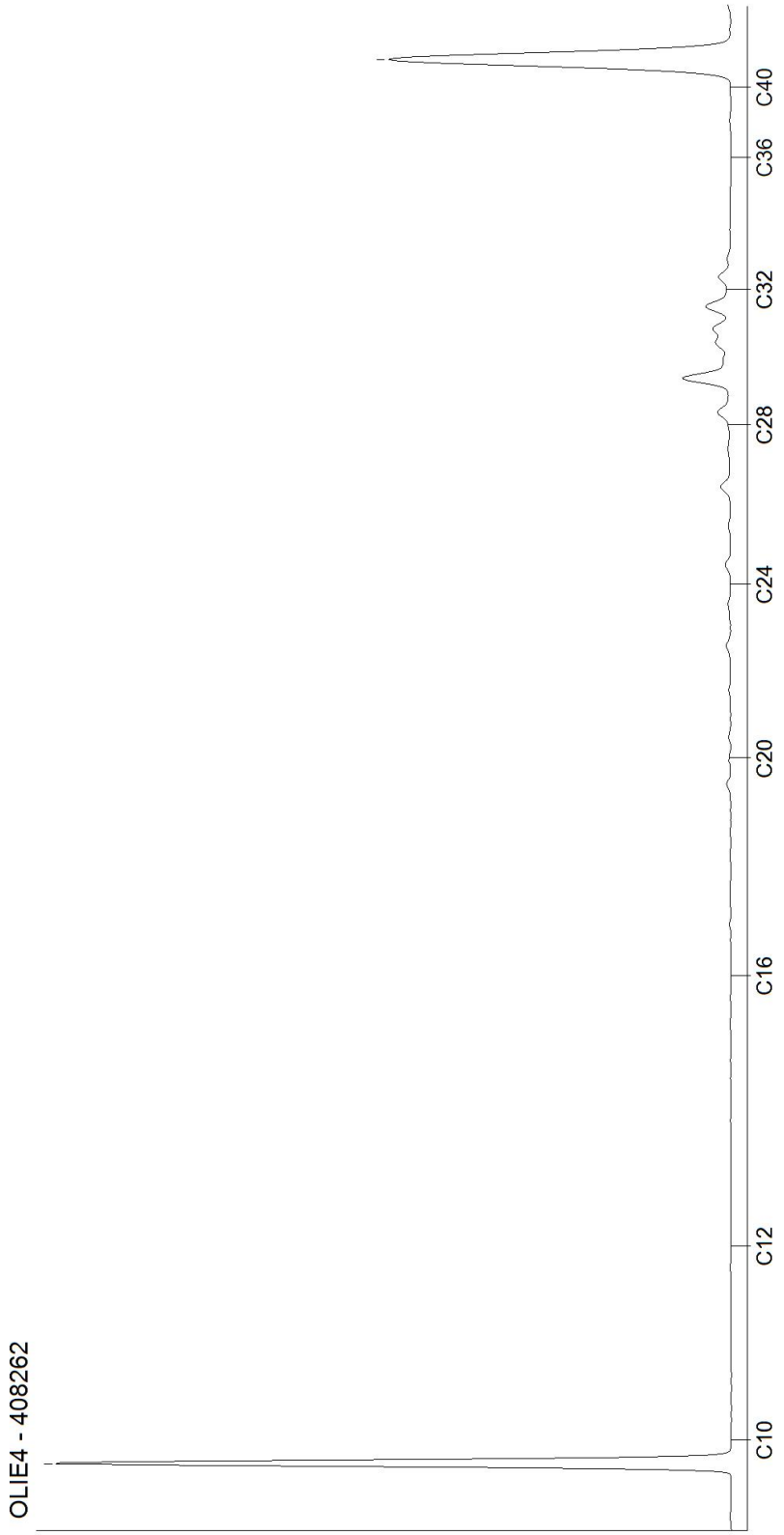
Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

CHROMATOGRAM for Order No. 1618028, Analysis No. 408262, created at 20.10.2025 07:14:38

Monster beschrijving: MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

DOC-13-26644065-NL-P4

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
J. Riemersma
EG-Weg 1
9636 HX Zuidbroek

Klantnr: 35005721

Analyserapport 1624057 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 03.11.2025

Opdracht	1624057 Bodem / Eluaat
Opdrachtgever	35005721 KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Opdrachtacceptatie	27.10.2025
Project	152306 Hoofdweg 70 te Blijham

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij u de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.

De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid "Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Let op: alleen de algemene voorwaarden van AL-West gedeponeerd bij de KvK te Deventer, zijn van toepassing.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met Klantenservice.

Wij vertrouwen erop u met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Dit analyserapport met opdrachtnummer 1624057 en analyserapportversie 1 bevat de analyse(s) van monsternummer(s) 438574-438577.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26716826-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1624057 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 03.11.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
438574	14.10.2025 00:00	M6, 001: 15-50
438575	14.10.2025 00:00	M7, 002: 15-50
438576	14.10.2025 00:00	M8, 003: 15-50
438577	14.10.2025 00:00	M9, 004: 10-60

Algemene monstervoorbehandeling

	Parameter	Eenheid	438574 M6, 001: 15-50	438575 M7, 002: 15-50	438576 M8, 003: 15-50	438577 M9, 004: 10-60
S	Voorbehandeling conform AS3000		++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]
S	Droge stof	%	88,6[1)]	83,2[1)]	80,5[1)]	83,9[1)]

PAK (AS3000)

	Parameter	Eenheid	438574 M6, 001: 15-50	438575 M7, 002: 15-50	438576 M8, 003: 15-50	438577 M9, 004: 10-60
S	Anthraceen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	<0,050[4)]	0,17	1,5
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg Ds	0,062	0,32	0,63	12
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg Ds	0,089	0,32	0,78	10
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	0,25	0,50	5,8
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	0,16	0,36	4,4
S	Chryseen	mg/kg Ds	0,080	0,30	0,77	13
S	Fenanthreen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	0,25	0,75	5,1
S	Fluorantheen	mg/kg Ds	0,12	0,77	1,9	24
S	Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	0,22	0,46	6,3
S	Naftaleen	mg/kg Ds	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,50[4),5)]
S	**Som PAK (VROM) (Factor 0,7)**	**mg/kg Ds**	**0,56[3)]**	**2,7[3)]**	**6,4[3)]**	**82[3)]**

De parameter-specifieke meetonzekerheid en informatie over de berekeningsmethode zijn op aanvraag beschikbaar, indien de gerapporteerde resultaten boven de parameterspecifieke rapportagegrens liggen. De minimale prestatiecriteria van de toegepaste methoden zijn in het algemeen gebaseerd op Richtlijn 2009/90/EG van de Europese Commissie met betrekking tot de meetonzekerheid.
[1)] Alle resultaten van de vaste parameters zijn gebaseerd op de droge stof (DS), behalve de analyten die zijn gemarkeerd met het teken [1)] die zijn gebaseerd op de oorspronkelijke stof (OS).
[2)] "++" Geeft aan dat de noodzakelijke behandeling in het laboratorium is uitgevoerd.
[3)] Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7.
[4)] Verklaring:"<" of n.a. betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.
[5)] De rapportagegrens is verhoogd, omdat door matrixeffecten, resp. co-elutie een kwantificering bemoeilijkt wordt.
S Erkend volgens AS SIKB 3000

Start van de test: 27.10.2025
Einde van de test: 31.10.2025

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste items. In gevallen waarin het laboratorium niet verantwoordelijk was voor de bemonstering, gelden de gerapporteerde resultaten voor de monsters zoals deze zijn ontvangen. Het laboratorium is niet verantwoordelijk voor de door de klant verstrekte informatie. Eventuele klantinformatie in dit analyserapport valt niet onder de accreditatie van het laboratorium en kan de geldigheid van de resultaten beïnvloeden. Gedeeltelijke reproductie van het rapport zonder onze schriftelijke toestemming is niet toegestaan.
In het geval van een conformiteitsverklaring wordt de discrete benadering gebruikt als beslisregel. Dit betekent dat de meetonzekerheid niet wordt meegenomen in de conformiteitsverklaring met een specificatie of norm.

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING RvA L 005

DOC-13-26716826-NL-P2

AL-West B.V.

Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1624057 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 03.11.2025

Lijst van methoden

conform Protocollen AS 3000	Voorbehandeling conform AS3000 • Anthraceen • Benzo(a)anthraceen • Benzo(a)pyreen • Benzo(ghi)peryleen • Benzo(k) fluorantheen • Chrysseen • Fenanthreen • Fluorantheen • Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen • Naftaleen • Som PAK (VROM) (Factor 0,7)
conformNEN-EN12880; AS3000, AS3200; NEN-EN15934	Droge stof

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26716826-NL-P3

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1624057 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 03.11.2025

Bijlage bij Opdrachtnr. 1624057

Conservering, houdbaarheidsdatum en verpakking

In onderstaande analyses staan afwijkingen van de conserveringsrichtlijnen die mogelijk de resultaten beinvloeden.

De houdbaarheidsdatum is verstreken voor de volgende analyses:

Anthraceen	438576
Benzo(a)anthraceen	438576
Benzo(a)pyreen	438576
Benzo(ghi)peryleen	438576
Benzo(k)fluorantheen	438576
Chryseen	438576
Fenanthreen	438576
Fluorantheen	438576
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	438576
Naftaleen	438574, 438575, 438576, 438577
Som PAK (VROM) (Factor 0,7)	438576

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26716826-NL-P4

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
J. Riemersma
EG-Weg 1
9636 HX Zuidbroek

Klantnr: 35005721

Analyserapport 1633307 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.11.2025

Opdracht	1633307 Bodem / Eluaat
Opdrachtgever	35005721 KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Opdrachtacceptatie	17.11.2025
Project	152306 Hoofdweg 70 te Blijham

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij u de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.

De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid "Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Let op: alleen de algemene voorwaarden van AL-West gedeponeerd bij de KvK te Deventer, zijn van toepassing.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met Klantenservice.

Wij vertrouwen erop u met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Dit analyserapport met opdrachtnummer 1633307 en analyserapportversie 1 bevat de analyse(s) van monsternummer(s) 487199-487203.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26835107-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1633307 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.11.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
487199	17.11.2025 00:00	M10, 004a: 60-100
487200	17.11.2025 00:00	M11, 101: 20-60
487201	17.11.2025 00:00	M12, 102: 15-50
487202	17.11.2025 00:00	M13, 103: 20-70
487203	17.11.2025 00:00	M14, 104: 20-50

Algemene monstervoorbehandeling

	Parameter	Eenheid	487199 M10, 004a: 60-100	487200 M11, 101: 20-60	487201 M12, 102: 15-50	487202 M13, 103: 20-70	487203 M14, 104: 20-50
S	Voorbehandeling conform AS3000		++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]	++[1),2)]
S	Droge stof	%	68,5[1)]	78,5[1)]	91,9[1)]	80,0[1)]	78,6[1)]

PAK (AS3000)

	Parameter	Eenheid	487199 M10, 004a: 60-100	487200 M11, 101: 20-60	487201 M12, 102: 15-50	487202 M13, 103: 20-70	487203 M14, 104: 20-50
S	Anthraceen	mg/kg DS	<0,050[4)]	0,54	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,050[4)]
S	Benzo(a)anthraceen	mg/kg DS	<0,050[4)]	2,2	0,057	0,28	0,11
S	Benzo(a)pyreen	mg/kg DS	<0,050[4)]	2,7	<0,050[4)]	0,41	0,15
S	Benzo(ghi)peryleen	mg/kg DS	<0,050[4)]	1,7	<0,050[4)]	0,33	0,18
S	Benzo(k)fluorantheen	mg/kg DS	<0,050[4)]	1,2	<0,050[4)]	0,20	0,089
S	Chryseen	mg/kg DS	<0,050[4)]	2,3	0,073	0,34	0,15
S	Fenanthreen	mg/kg DS	<0,050[4)]	2,4	0,073	0,28	0,098
S	Fluorantheen	mg/kg DS	<0,050[4)]	5,2	0,14	0,71	0,27
S	Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg DS	<0,050[4)]	1,2	<0,050[4)]	0,31	0,11
S	Naftaleen	mg/kg DS	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,050[4)]	<0,050[4)]
S	**Som PAK (VROM) (Factor 0,7)**	**mg/kg DS**	**0,35[3)]**	**19[3)]**	**0,55[3)]**	**2,9[3)]**	**1,2[3)]**

De parameter-specifieke meetonzekerheid en informatie over de berekeningsmethode zijn op aanvraag beschikbaar, indien de gerapporteerde resultaten boven de parameterspecifieke rapportagegrens liggen. De minimale prestatiecriteria van de toegepaste methoden zijn in het algemeen gebaseerd op Richtlijn 2009/90/EG van de Europese Commissie met betrekking tot de meetonzekerheid.
[1)] Alle resultaten van de vaste parameters zijn gebaseerd op droge stof (DS), behalve de analyten die zijn gemarkeerd met het teken [1)] die zijn gebaseerd op origineel materiaal (OM).
[2)] "++" Geeft aan dat de noodzakelijke behandeling in het laboratorium is uitgevoerd.
[3)] Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7.
[4)] Verklaring:"<" of n.a. betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.
S Erkend volgens AS SIKB 3000

Start van de test: 18.11.2025
Einde van de test: 21.11.2025

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste items. In gevallen waarin het laboratorium niet verantwoordelijk was voor de bemonstering, gelden de gerapporteerde resultaten voor de monsters zoals deze zijn ontvangen. Het laboratorium is niet verantwoordelijk voor de door de klant verstrekte informatie. Eventuele klantinformatie in dit analyserapport valt niet onder de accreditatie van het laboratorium en kan de geldigheid van de resultaten beïnvloeden. Gedeeltelijke reproductie van het rapport zonder onze schriftelijke toestemming is niet toegestaan.
In het geval van een conformiteitsverklaring wordt de discrete benadering gebruikt als beslisregel. Dit betekent dat de meetonzekerheid niet wordt meegenomen in de conformiteitsverklaring met een specificatie of norm.

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING RvA L 005

AL-West B.V.

Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1633307 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.11.2025

Lijst van methoden

conform Protocollen AS 3000	Voorbehandeling conform AS3000 • Anthraceen • Benzo(a)anthraceen • Benzo(a)pyreen • Benzo(ghi)peryleen • Benzo(k) fluorantheen • Chrysseen • Fenanthreen • Fluorantheen • Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen • Naftaleen • Som PAK (VROM) (Factor 0,7)
conformNEN-EN12880; AS3000, AS3200; NEN-EN15934	Droge stof

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26835107-NL-P3

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Arjan Reit
EG-Weg 1
9636 HX Zuidbroek

Klantnr: 35005721

Analyserapport 1618033 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Opdracht	1618033 Bodem / Eluaat
Opdrachtgever	35005721 KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Opdrachtacceptatie	14.10.2025
Project	151637 Hoofdweg 70 te Blijham

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij u de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.

De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid "Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Let op: alleen de algemene voorwaarden van AL-West gedeponeerd bij de KvK te Deventer, zijn van toepassing.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met Klantenservice.

Wij vertrouwen erop u met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Dit analyserapport met opdrachtnummer 1618033 en analyserapportversie 1 bevat de analyse(s) van monsternummer(s) 408322-408323.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26640773-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618033 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Datum monstername	Monster beschrijving
408322	14.10.2025 00:00	MMasbest1, MMasbest1: 0-50
408323	14.10.2025 00:00	MMasbest2, MMasbest2: 0-50

Asbestbepaling in grond/puin

	Parameter	Eenheid	408322 MMasbest1, MMasbest1: 0-50	408323 MMasbest2, MMasbest2: 0-50
S	Som gewogen asbest	mg/kg Ds	<2[1),3)]	<2[1),3)]
	Zie bijlage voor toelichting asbestanalyse		++[2)]	++[2)]

Aanvullende asbestgegevens

	Parameter	Eenheid	408322 MMasbest1, MMasbest1: 0-50	408323 MMasbest2, MMasbest2: 0-50
	Monstermassa droog	g	13882	13659
	Droge stof	%	84,6	90,0
	Gemeten Serpentijn asbest	mg/kg	<0,2[3)]	<0,2[3)]
	Gemeten Serpentijn asbest ondergrens	mg/kg	<0,20[3)]	<0,20[3)]
	Gemeten Serpentijn asbest bovengrens	mg/kg	<0,20[3)]	<0,20[3)]
	Gemeten Amfibool asbest	mg/kg	<0,20[3)]	<0,20[3)]
	Gemeten Amfibool asbest ondergrens	mg/kg	<0,20[3)]	<0,20[3)]
	Gemeten Amfibool asbest bovengrens	mg/kg	<0,20[3)]	<0,20[3)]
	Totaal asbest hechtgebonden	mg/kg	<2,0[3)]	<2,0[3)]
	Totaal asbest niet hechtgebonden	mg/kg	<2,0[3)]	<2,0[3)]

[1)] Alle resultaten van de vaste parameters zijn gebaseerd op de oorspronkelijke stof (OS), behalve de analyten die zijn gemarkeerd met het teken [1)] die zijn gebaseerd op de droge stof (DS).
[2)] "++" Geeft aan dat de noodzakelijke behandeling in het laboratorium is uitgevoerd.
[3)] Verklaring:"<" of n.a. betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.
S Erkend volgens AS SIKB 3000

Start van de test: 14.10.2025
Einde van de test: 21.10.2025

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste items. In gevallen waarin het laboratorium niet verantwoordelijk was voor de bemonstering, gelden de gerapporteerde resultaten voor de monsters zoals deze zijn ontvangen. Het laboratorium is niet verantwoordelijk voor de door de klant verstrekte informatie. Eventuele klantinformatie in dit analyserapport valt niet onder de accreditatie van het laboratorium en kan de geldigheid van de resultaten beïnvloeden. Gedeeltelijke reproductie van het rapport zonder onze schriftelijke toestemming is niet toegestaan.
In het geval van een conformiteitsverklaring wordt de discrete benadering gebruikt als beslisregel. Dit betekent dat de meetonzekerheid niet wordt meegenomen in de conformiteitsverklaring met een specificatie of norm.

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Lijst van methoden

<Geen informatie>	Zie bijlage voor toelichting asbestanalyse
AS3000 asbest in bodem en materialen	Som gewogen asbest
Conform NEN5898, AS3000, AP04-SG-XVIII, AP04-SB-VI	Monstermassa droog • Droge stof • Gemeten Serpentijn asbest • Gemeten Serpentijn asbest ondergrens • Gemeten Serpentijn asbest bovengrens • Gemeten Amfibool asbest • Gemeten Amfibool asbest ondergrens • Gemeten Amfibool asbest bovengrens • Totaal asbest hechtgebonden • Totaal asbest niet hechtgebonden

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26640773-NL-P2

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1618033 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 21.10.2025

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017.

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26640773-NL-P3

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

Bijlage analyseresultaten asbest

Analist:	etb			
Monster Nr.	Monster omschrijving	Drogestof gehalte (%)	Nat gewicht (g)	Droog gewicht
408322	MMasbest1, MMasbest1: 0-50	84,6	16403	13882

Zeeffractie	Zeeffractie (m/m%)	Massa fractie (g)	Onderzoc ht (%)	chrysotiel (mg/kg ds tot.)	amosiet (mg/kg ds tot.)	crocidoliet (mg/kg ds tot.)	Aantal hecht geb.	Aantal niet hechtgeb.	Asbest (mg/kg ds tot.)	95%-betrouwbaarheids-interval (mg/kg ds)	
										ondergrens	bovengrens
>20 mm	0	0	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
8 - 20 mm	0,66	91,5	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
4 - 8 mm	0,5	69,4	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
2 - 4 mm	0,42	58,8	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
1 - 2 mm	0,74	102,9	23	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
0.5 mm - 1 mm	1,3	185,4	6	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
< 0.5 mm	96	13258,72	0,1				nvt	nvt		nvt	nvt
Totalen	99	13766,72		<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
						Na afronding volgens norm (mg/kg) :			<2	<2	<2

Asbesthoudende materialen	Hechtgebonden
nvt	nvt
nvt	nvt
nvt	nvt

Gerapporteerde asbestgehaltes zijn afgeronde waardes,
in de totaalgehaltes kunnen geringe afwijkingen voorkomen.
Conclusie:

	Gemeten Gehalte (mg/kg ds)	95%-betrouwbaarheids-interval (mg/kg ds)	
		ondergrens	bovengrens
De bepalingsgrens is	-	-	1
Hoeveelheid hechtgebonden asbesthoudend materiaal	<2	<2	<2
Hoeveelheid niet-hechtgebonden asbesthoudend materiaal	<2	<2	<2
Serpentijn asbest	<0,2	<0,2	<0,2
Amfibool asbest	<0,2	<0,2	<0,2
Totaal asbest	<2	<2	<2
Gewogen totaal asbest (serpentijn + 10 x amfibool)	**<2**	**<2**	**<2**

De fractie <500µm is niet onderzocht

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01
Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

DOC-13-26640785-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

Bijlage analyseresultaten asbest

Analist:	cvz

Monster Nr.	Monster omschrijving	Drogestof gehalte (%)	Nat gewicht (g)	Droog gewicht
408323	MMasbest2, MMasbest2: 0-50	90,0	15181	13659

Zeeffractie	Zeeffractie (m/m%)	Massa fractie (g)	Onderzoc ht (%)	chrysotiel (mg/kg ds tot.)	amosiet (mg/kg ds tot.)	crocidoliet (mg/kg ds tot.)	Aantal hecht geb.	Aantal niet hechtgeb.	Asbest (mg/kg ds tot.)	95%-betrouwbaarheids-interval (mg/kg ds) ondergrens	bovengrens
>20 mm	0	0	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
8 - 20 mm	0,33	45,4	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
4 - 8 mm	0,3	41,4	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
2 - 4 mm	0,24	32,3	100	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
1 - 2 mm	0,44	60,3	22	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
0.5 mm - 1 mm	0,99	135,5	6	<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
< 0.5 mm	97	13222,18	0,1				nvt	nvt		nvt	nvt
Totalen	99	13537,08		<0,2	<0,2	<0,2	0	0	<0,2	<0,2	<0,2
						Na afronding volgens norm (mg/kg) :			<2	<2	<2

Asbesthoudende materialen	Hechtgebonden
nvt	nvt
nvt	nvt
nvt	nvt

Gerapporteerde asbestgehaltes zijn afgeronde waardes,
in de totaalgehaltes kunnen geringe afwijkingen voorkomen.
Conclusie:

	Gemeten Gehalte (mg/kg ds)	95%-betrouwbaarheids-interval (mg/kg ds) ondergrens	bovengrens
De bepalingsgrens is	-	-	1
Hoeveelheid hechtgebonden asbesthoudend materiaal	<2	<2	<2
Hoeveelheid niet-hechtgebonden asbesthoudend materiaal	<2	<2	<2
Serpentijn asbest	<0,2	<0,2	<0,2
Amfibool asbest	<0,2	<0,2	<0,2
Totaal asbest	<2	<2	<2
Gewogen totaal asbest (serpentijn + 10 x amfibool)	**<2**	**<2**	**<2**

De fractie <500µm is niet onderzocht

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01
Directeur ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

DOC-13-26640784-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Arjan Reit
EG-Weg 1
9636 HX Zuidbroek

Klantnr: 35005721

Analyserapport 1621613 - 425513 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 27.10.2025

Opdracht	1621613 Water
Opdrachtgever	35005721 KLIJN BODEMONDERZOEK B.V.
Opdrachtacceptatie	22.10.2025
Project	151637 Hoofdweg 70 te Blijham

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij u de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.

De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid "Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Let op: alleen de algemene voorwaarden van AL-West gedeponeerd bij de KvK te Deventer, zijn van toepassing.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met Klantenservice.

Wij vertrouwen erop u met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Dit analyserapport met opdrachtnummer 1621613 en analyserapportversie 1 bevat de analyse(s) van monsternummer(s) 425513.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

DOC-13-26673766-NL-P1

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1621613 - 425513 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 27.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Monster beschrijving	Datum monstername
425513	PB004, 004-001: 260-360	22.10.2025 00:00

Metalen (AS3000)

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	Barium (Ba)	µg/l	<20[2)]
S	Cadmium (Cd)	µg/l	<0,20[2)]
S	Kobalt (Co)	µg/l	<2,0[2)]
S	Koper (Cu)	µg/l	3,9
S	Kwik (Hg)	µg/l	<0,050[2)]
S	Lood (Pb)	µg/l	<2,0[2)]
S	Molybdeen (Mo)	µg/l	11
S	Nikkel (Ni)	µg/l	<3,0[2)]
S	Zink (Zn)	µg/l	<10[2)]

Aromaten (AS3000)

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	Benzeen	µg/l	<0,20[2)]
S	Tolueen	µg/l	<0,20[2)]
S	Ethylbenzeen	µg/l	<0,20[2)]
S	m,p-Xyleen	µg/l	<0,20[2)]
S	ortho-Xyleen	µg/l	<0,10[2)]
S	**Som Xylenen (Factor 0,7)**	**µg/l**	**0,21[1)]**
S	Naftaleen	µg/l	<0,020[2)]
S	Styreen	µg/l	<0,20[2)]

Chloorhoudende koolwaterstoffen (AS3000)

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	Dichloormethaan	µg/l	<0,20[2)]
S	Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	<0,20[2)]
S	Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	<0,10[2)]
S	1,1-Dichloorethaan	µg/l	<0,20[2)]
S	1,2-Dichloorethaan	µg/l	<0,20[2)]
S	1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	<0,10[2)]
S	1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	<0,10[2)]
S	Vinylchloride	µg/l	<0,20[2)]
S	1,1-Dichlooretheen	µg/l	<0,10[2)]
S	Cis-1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,10[2)]
S	trans-1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,10[2)]
S	**Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7)**	**µg/l**	**0,14[1)]**
S	**Som Dichlooretheen (Factor 0,7)**	**µg/l**	**0,21[1)]**
S	Trichlooretheen (Tri)	µg/l	<0,20[2)]
S	Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	<0,10[2)]
S	1,1-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20[2)]
S	1,2-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20[2)]

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING
RvA L 005

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1621613 - 425513 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 27.10.2025

Monster informatie

Monsternummer	Monster beschrijving	Datum monstername
425513	PB004, 004-001: 260-360	22.10.2025 00:00

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	1,3-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20[2)]
S	**Som Dichloorpropanen (Factor 0,7)**	**µg/l**	**0,42[1)]**

Broomhoudende koolwaterstoffen

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	Tribroommethaan (bromoform)	µg/l	<0,20[2)]

Minerale olie (AS3000)

	Parameter	Eenheid	425513 PB004, 004-001: 260-360
S	Koolwaterstoffractie C10-C40	µg/l	<50[2)]
	Koolwaterstoffractie C10-C12*)	µg/l	<10[2)]
	Koolwaterstoffractie C12-C16*)	µg/l	<10[2)]
	Koolwaterstoffractie C16-C20*)	µg/l	<5,0[2)]
	Koolwaterstoffractie C20-C24*)	µg/l	<5,0[2)]
	Koolwaterstoffractie C24-C28*)	µg/l	<5,0[2)]
	Koolwaterstoffractie C28-C32*)	µg/l	<5,0[2)]
	Koolwaterstoffractie C32-C36*)	µg/l	<5,0[2)]
	Koolwaterstoffractie C36-C40*)	µg/l	<5,0[2)]

De parameter-specifieke meetonzekerheid en informatie over de berekeningsmethode zijn op aanvraag beschikbaar, indien de gerapporteerde resultaten boven de parameterspecifieke rapportagegrens liggen. De minimale prestatiecriteria van de toegepaste methoden zijn in het algemeen gebaseerd op Richtlijn 2009/90/EG van de Europese Commissie met betrekking tot de meetonzekerheid.
[1)] Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7.
[2)] Verklaring:"<" of n.a. betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.
S Erkend volgens AS SIKB 3000

Start van de test: 22.10.2025
Einde van de test: 24.10.2025

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste items. In gevallen waarin het laboratorium niet verantwoordelijk was voor de bemonstering, gelden de gerapporteerde resultaten voor de monsters zoals deze zijn ontvangen. Het laboratorium is niet verantwoordelijk voor de door de klant verstrekte informatie. Eventuele klantinformatie in dit analyserapport valt niet onder de accreditatie van het laboratorium en kan de geldigheid van de resultaten beïnvloeden. Gedeeltelijke reproductie van het rapport zonder onze schriftelijke toestemming is niet toegestaan.
In het geval van een conformiteitsverklaring wordt de discrete benadering gebruikt als beslisregel. Dit betekent dat de meetonzekerheid niet wordt meegenomen in de conformiteitsverklaring met een specificatie of norm.

AL-West B.V. (AGROLAB GROUP), Dhr. Amedeo Manca, Tel. 31570788122

Lijst van methoden

eigen methode*)	Koolwaterstoffractie C10-C12*) • Koolwaterstoffractie C12-C16*) • Koolwaterstoffractie C16-C20*) • Koolwaterstoffractie C20-C24*) • Koolwaterstoffractie C24-C28*) • Koolwaterstoffractie C28-C32*) • Koolwaterstoffractie C32-C36*) • Koolwaterstoffractie C36-C40*)

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.: NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

TESTING RvA L 005

AL-West B.V.

Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB GROUP
Your labs. Your service.

Analyserapport 1621613 - 425513 25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham

Datum: 27.10.2025

Lijst van methoden

Protocollen AS 3100	Barium (Ba) • Cadmium (Cd) • Kobalt (Co) • Koper (Cu) • Kwik (Hg) • Lood (Pb) • Molybdeen (Mo) • Nikkel (Ni) • Zink (Zn) • Benzeen • Tolueen • Ethylbenzeen • m,p-Xyleen • ortho-Xyleen • Som Xylenen (Factor 0,7) • Naftaleen • Styreen • Dichloormethaan • Trichloormethaan (Chloroform) • Tetrachloormethaan (Tetra) • 1,1-Dichloorethaan • 1,2-Dichloorethaan • 1,1,1-Trichloorethaan • 1,1,2-Trichloorethaan • Vinylchloride • 1,1-Dichlooretheen • Cis-1,2-Dichlooretheen • trans-1,2-Dichlooretheen • Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7) • Som Dichlooretheen (Factor 0,7) • Trichlooretheen (Tri) • Tetrachlooretheen (Per) • 1,1-Dichloorpropaan • 1,2-Dichloorpropaan • 1,3-Dichloorpropaan • Som Dichloorpropanen (Factor 0,7) • Tribroommethaan (bromoform) • Koolwaterstoffractie C10-C40

Parameters uitgevoerd door AL-West BV zijn geaccrediteerd volgens EN ISO/IEC 17025:2017. Alleen niet-geaccrediteerde en/of uitbestede parameters zijn gemarkeerd met het symbool *).

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

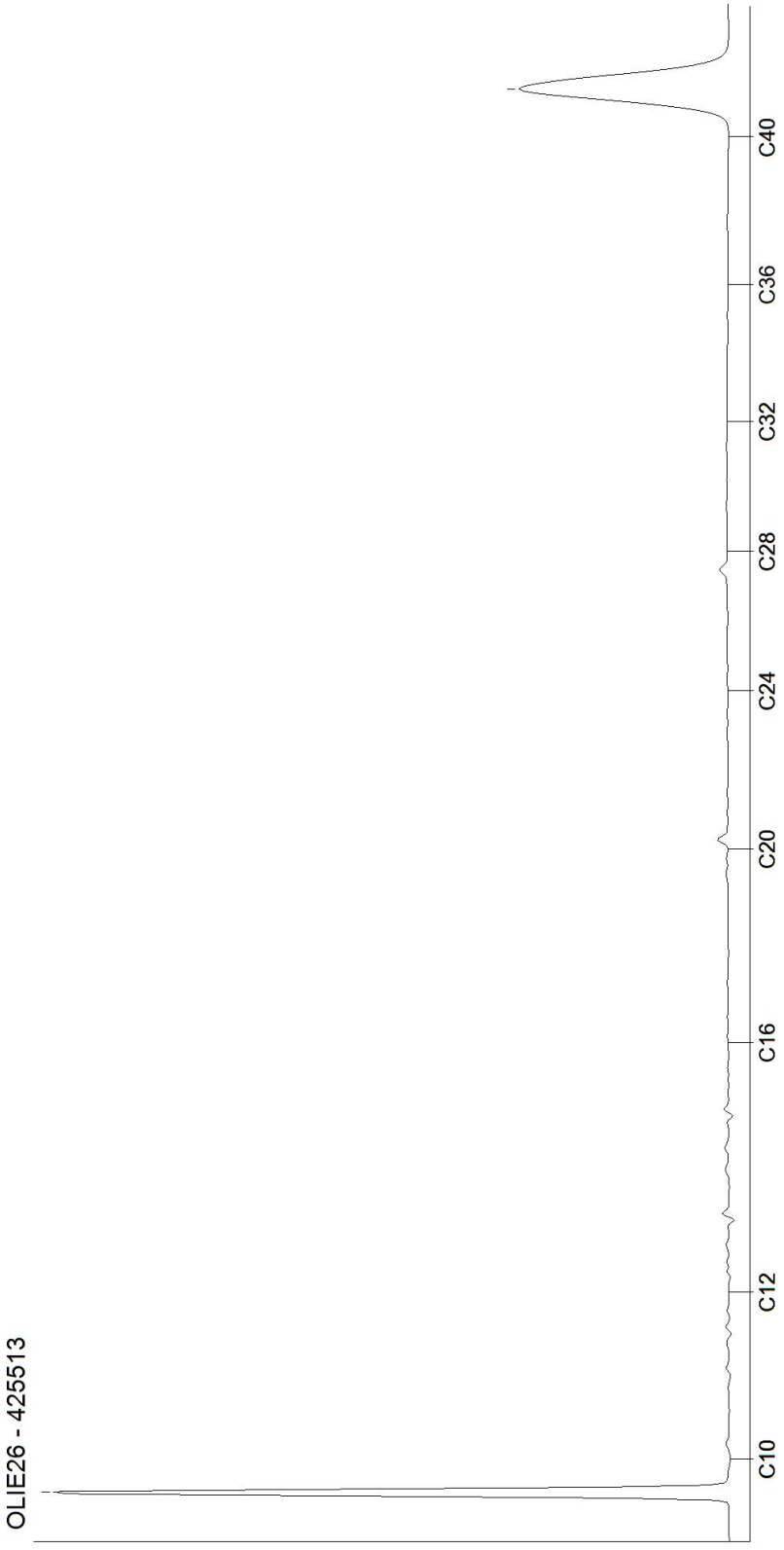
TESTING
RvA L 005

DOC-13-26673766-NL-P4

AL-West B.V.
Dortmundstraat 16B, 7418 BH Deventer, the Netherlands
Tel. +31(0)570 788110
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

CHROMATOGRAM for Order No. 1621613, Analysis No. 425513, created at 24.10.2025 06:30:09

Monster beschrijving: PB004, 004-001: 260-360

Kamer van Koophandel
Nr. 08110898
VAT/BTW-ID-Nr.:
NL 811132559 B01

Directeur
ppa. Marc van Gelder
Dr. Paul Wimmer

DOC-13-26673830-NL-P1

Bijlage 4: Toetsingstabellen

Toetsingsinstellingen	
Versie	1.0.0
Toetsingsmethode	Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem [T.101]

De toetsing uitgevoerd volgens de geldende wetgeving met behulp van de Botova-service beoordelings regels via TerraIndex.

Deze informatie wordt louter ter informatie gegeven en valt niet onder de verantwoordelijkheid van de AGROLAB Groep. Ze kan veranderen naargelang de huidige regelgeving of de organisatie van de AGROLAB Groep.

Opdracht	
Opdrachtnummer	1618028
Laboratorium	AL-West B.V.
Matrix	Vaste stoffen
Project	25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham
Datum binnenkomst	14.10.2025
Rapportagedatum	21.10.2025
CRM	Dhr. Amedeo Manca

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	408250
Monsteromschrijving	MM1, 001: 15-50, 002: 15-50, 003: 15-50, 004: 10-60
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Gemeten waarde
Lutum (%)	3,7	Gemeten waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse sterk verontreinigd

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	82,9	%	82,9	%					
Fractie < 2 µm	3,7	% Ds	3,7	%					
Cadmium (Cd)	< 0,2	mg/kg Ds	0,22	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,6	1,2	4,3	13
Zink (Zn)	51	mg/kg Ds	107	mg/kg	<= Landbouw/natuur	140	200	720	720
Nikkel (Ni)	4,3	mg/kg Ds	11	mg/kg	<= Landbouw/natuur	35	39	100	100
Molybdeen (Mo)	< 1,5	mg/kg Ds	1,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	88	190	190
Lood (Pb)	63	mg/kg Ds	93,3	mg/kg	Wonen	50	210	530	530
Koper (Cu)	11	mg/kg Ds	20,4	mg/kg	<= Landbouw/natuur	40	54	190	190
Kobalt (Co)	< 3	mg/kg Ds	6,23	mg/kg	<= Landbouw/natuur	15	35	190	190
Barium (Ba)	33	mg/kg Ds	105	mg/kg					
Kwik (Hg)	0,19	mg/kg Ds	0,26	mg/kg	Wonen	0,15	0,83	4,8	36
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	3,7	mg/kg Ds	3,7	mg/kg					
Naftaleen	< 0,5	mg/kg Ds	0,35	mg/kg					
Fluorantheen	14	mg/kg Ds	14	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	5,8	mg/kg Ds	5,8	mg/kg					
Anthraceen	1,1	mg/kg Ds	1,1	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	3,4	mg/kg Ds	3,4	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	2,8	mg/kg Ds	2,8	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	7,8	mg/kg Ds	7,8	mg/kg					
Fenanthreen	4,2	mg/kg Ds	4,2	mg/kg					
Chryseen	7,8	mg/kg Ds	7,8	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C10-C40	81	mg/kg Ds	219	mg/kg	Industrie	190	190	500	5000
Koolwaterstoffractie C10-C12	< 3	mg/kg Ds	5,68	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C12-C16	4	mg/kg Ds	10,8	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C16-C20	22	mg/kg Ds	59,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C20-C24	25	mg/kg Ds	67,6	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C24-C28	14	mg/kg Ds	37,8	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C28-C32	12	mg/kg Ds	32,4	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C32-C36	< 5	mg/kg Ds	9,46	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C36-C40	< 5	mg/kg Ds	9,46	mg/kg					
PCB 28	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 52	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 101	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 118	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 138	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 153	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
PCB 180	< 0,001	mg/kg Ds	1,89	ug/kg					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			51	mg/kg	Sterk verontreinigd	1,5	6,8	40	40
som 7 polychloorbifenylen PCB28, 52, 101, 118, 138, 153, 180			13,2	ug/kg	<= Landbouw/natuur	20	40	500	1000

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	408254
Monsteromschrijving	MM2, 007: 5-50, 010: 5-50, 011: 5-50
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	1	Gemeten waarde
Lutum (%)	< 1	Gemeten waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	89	%	89	%					
Fractie < 2 µm	< 1	% Ds	0,7	%					
Cadmium (Cd)	< 0,2	mg/kg Ds	0,24	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,6	1,2	4,3	13
Zink (Zn)	< 20	mg/kg Ds	33,2	mg/kg	<= Landbouw/natuur	140	200	720	720
Nikkel (Ni)	< 4	mg/kg Ds	8,17	mg/kg	<= Landbouw/natuur	35	39	100	100
Molybdeen (Mo)	< 1,5	mg/kg Ds	1,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	88	190	190
Lood (Pb)	< 10	mg/kg Ds	11	mg/kg	<= Landbouw/natuur	50	210	530	530
Koper (Cu)	< 5	mg/kg Ds	7,24	mg/kg	<= Landbouw/natuur	40	54	190	190
Kobalt (Co)	< 3	mg/kg Ds	7,38	mg/kg	<= Landbouw/natuur	15	35	190	190
Barium (Ba)	< 20	mg/kg Ds	54,2	mg/kg					
Kwik (Hg)	< 0,05	mg/kg Ds	0,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,15	0,83	4,8	36
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fenanthreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Chryseen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C10-C40	< 35	mg/kg Ds	122	mg/kg	<= Landbouw/natuur	190	190	500	5000
Koolwaterstoffractie C10-C12	< 3	mg/kg Ds	10,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C12-C16	< 3	mg/kg Ds	10,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C16-C20	< 4	mg/kg Ds	14	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C20-C24	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C24-C28	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C28-C32	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C32-C36	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C36-C40	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
PCB 28	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 52	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 101	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 118	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 138	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 153	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 180	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,35	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40
som 7 polychloorbifenylen PCB28, 52, 101, 118, 138, 153, 180			24,5	ug/kg	<= Landbouw/natuur	20	40	500	1000

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	408257
Monsteromschrijving	MM3, 012: 5-50, 013: 5-50
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	< 0,2	Gemeten waarde
Lutum (%)	1,2	Gemeten waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	89,3	%	89,3	%					
Fractie < 2 µm	1,2	% Ds	1,2	%					
Cadmium (Cd)	< 0,2	mg/kg Ds	0,24	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,6	1,2	4,3	13
Zink (Zn)	< 20	mg/kg Ds	33,2	mg/kg	<= Landbouw/natuur	140	200	720	720
Nikkel (Ni)	< 4	mg/kg Ds	8,17	mg/kg	<= Landbouw/natuur	35	39	100	100
Molybdeen (Mo)	< 1,5	mg/kg Ds	1,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	88	190	190
Lood (Pb)	< 10	mg/kg Ds	11	mg/kg	<= Landbouw/natuur	50	210	530	530
Koper (Cu)	< 5	mg/kg Ds	7,24	mg/kg	<= Landbouw/natuur	40	54	190	190
Kobalt (Co)	< 3	mg/kg Ds	7,38	mg/kg	<= Landbouw/natuur	15	35	190	190
Barium (Ba)	< 20	mg/kg Ds	54,2	mg/kg					
Kwik (Hg)	< 0,05	mg/kg Ds	0,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,15	0,83	4,8	36
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fenanthreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Chryseen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C10-C40	< 35	mg/kg Ds	122	mg/kg	<= Landbouw/natuur	190	190	500	5000
Koolwaterstoffractie C10-C12	< 3	mg/kg Ds	10,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C12-C16	< 3	mg/kg Ds	10,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C16-C20	< 4	mg/kg Ds	14	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C20-C24	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C24-C28	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C28-C32	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C32-C36	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C36-C40	< 5	mg/kg Ds	17,5	mg/kg					
PCB 28	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 52	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 101	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 118	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 138	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 153	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
PCB 180	< 0,001	mg/kg Ds	3,5	ug/kg					
som 7 polychloorbifenylen PCB28, 52, 101, 118, 138, 153, 180			24,5	ug/kg	<= Landbouw/natuur	20	40	500	1000
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,35	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	408262
Monsteromschrijving	MM4, 004: 60-100, 004: 100-130, 005: 50-100, 006: 110-160
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	9,6	Gemeten waarde
Lutum (%)	6,4	Gemeten waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse wonen

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	68,9	%	68,9	%					
Fractie < 2 µm	6,4	% Ds	6,4	%					
Cadmium (Cd)	< 0,2	mg/kg Ds	0,17	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,6	1,2	4,3	13
Zink (Zn)	73	mg/kg Ds	122	mg/kg	<= Landbouw/natuur	140	200	720	720
Nikkel (Ni)	7,3	mg/kg Ds	15,6	mg/kg	<= Landbouw/natuur	35	39	100	100
Molybdeen (Mo)	< 1,5	mg/kg Ds	1,05	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	88	190	190
Lood (Pb)	84	mg/kg Ds	108	mg/kg	Wonen	50	210	530	530
Koper (Cu)	26	mg/kg Ds	38	mg/kg	<= Landbouw/natuur	40	54	190	190
Kobalt (Co)	3,9	mg/kg Ds	9,26	mg/kg	<= Landbouw/natuur	15	35	190	190
Barium (Ba)	43	mg/kg Ds	108	mg/kg					
Kwik (Hg)	0,49	mg/kg Ds	0,62	mg/kg	Wonen	0,15	0,83	4,8	36
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0,15	mg/kg Ds	0,15	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,45	mg/kg Ds	0,45	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,2	mg/kg Ds	0,2	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	0,16	mg/kg Ds	0,16	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	0,13	mg/kg Ds	0,13	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,22	mg/kg Ds	0,22	mg/kg					
Fenanthreen	0,16	mg/kg Ds	0,16	mg/kg					
Chryseen	0,22	mg/kg Ds	0,22	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C10-C40	< 35	mg/kg Ds	25,5	mg/kg	<= Landbouw/natuur	190	190	500	5000
Koolwaterstoffractie C10-C12	< 3	mg/kg Ds	2,19	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C12-C16	< 3	mg/kg Ds	2,19	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C16-C20	< 4	mg/kg Ds	2,92	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C20-C24	< 5	mg/kg Ds	3,65	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C24-C28	< 5	mg/kg Ds	3,65	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C28-C32	22	mg/kg Ds	22,9	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C32-C36	< 5	mg/kg Ds	3,65	mg/kg					
Koolwaterstoffractie C36-C40	< 5	mg/kg Ds	3,65	mg/kg					
PCB 28	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 52	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 101	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 118	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 138	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 153	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
PCB 180	< 0,001	mg/kg Ds	0,73	ug/kg					
som 7 polychloorbifenylen PCB28, 52, 101, 118, 138, 153, 180			5,1	ug/kg	<= Landbouw/natuur	20	40	500	1000
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			1,76	mg/kg	Wonen	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	408263
Monsteromschrijving	M5, 004: 180-200
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	10	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	25	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	86,9	%	86,9	%					
Vinylchloride	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,1	0,1	0,1	0,1
1,1-Dichlooretheen	< 0,1	mg/kg Ds	0,07	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,3	0,3	0,3	0,3
1,2-Dichloorethaan	< 0,1	mg/kg Ds	0,07	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,2	0,2	4	6,4
1,1-Dichloorethaan	< 0,1	mg/kg Ds	0,07	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,2	0,2	0,2	15
1,1,2-Trichloorethaan	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,3	0,3	0,3	10
1,1,1-Trichloorethaan	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,25	0,25	0,25	15
Tetrachlooretheen (Per)	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,15	0,15	4	8,8
Trichlooretheen (Tri)	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,25	0,25	2,5	2,5
Tetrachloormethaan (Tetra)	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,3	0,3	0,7	0,7
Dichloormethaan	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,1	0,1	3,9	3,9
Trichloormethaan (Chloroform)	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,25	0,25	3	5,6
trans-1,2-Dichlooretheen	< 0,1	mg/kg Ds	0,07	mg/kg					
Cis-1,2-Dichlooretheen	< 0,1	mg/kg Ds	0,07	mg/kg					
som dichlooretheen-isomeren			0,14	mg/kg	<= Landbouw/natuur	0,3	0,3	0,3	1
(massa)Concentratie			25	%					

Tabelinformatie	
Toetsing Omgevingswet	Toetsresultaat uit Botova-service beoordelings regels via TerraIndex
LN	Kwaliteitseis landbouw/natuur voor landbodem
W	Maximale waarden kwaliteitsklasse wonen
IND	Maximale waarden kwaliteitsklasse industrie
SV	Kwaliteitseis sterk verontreinigd voor landbodem

Toetsingsinstellingen	
Versie	1.0.0
Toetsingsmethode	Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem [T.101]

De toetsing uitgevoerd volgens de geldende wetgeving met behulp van de Botova-service beoordelings regels via TerraIndex.

Deze informatie wordt louter ter informatie gegeven en valt niet onder de verantwoordelijkheid van de AGROLAB Groep. Ze kan veranderen naargelang de huidige regelgeving of de organisatie van de AGROLAB Groep.

Opdracht	
Opdrachtnummer	1624057
Laboratorium	AL-West B.V.
Matrix	Vaste stoffen
Project	25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham
Datum binnenkomst	27.10.2025
Rapportagedatum	03.11.2025
CRM	Dhr. Amedeo Manca

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	438574
Monsteromschrijving	M6, 001: 15-50
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	88,6	%	88,6	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,12	mg/kg Ds	0,12	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,089	mg/kg Ds	0,089	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,062	mg/kg Ds	0,062	mg/kg					
Fenanthreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Chryseen	0,08	mg/kg Ds	0,08	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,56	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	438575
Monsteromschrijving	M7, 002: 15-50
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse wonen

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	83,2	%	83,2	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0,22	mg/kg Ds	0,22	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,77	mg/kg Ds	0,77	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,32	mg/kg Ds	0,32	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	0,25	mg/kg Ds	0,25	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	0,16	mg/kg Ds	0,16	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,32	mg/kg Ds	0,32	mg/kg					
Fenanthreen	0,25	mg/kg Ds	0,25	mg/kg					
Chryseen	0,3	mg/kg Ds	0,3	mg/kg					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			2,66	mg/kg	Wonen	1,5	6,8	40	40
(massa)Concentratie			3,7	%					

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	438576
Monsteromschrijving	M8, 003: 15-50
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse wonen

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	80,5	%	80,5	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0,46	mg/kg Ds	0,46	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	1,9	mg/kg Ds	1,9	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,78	mg/kg Ds	0,78	mg/kg					
Anthraceen	0,17	mg/kg Ds	0,17	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	0,5	mg/kg Ds	0,5	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	0,36	mg/kg Ds	0,36	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,63	mg/kg Ds	0,63	mg/kg					
Fenanthreen	0,75	mg/kg Ds	0,75	mg/kg					
Chryseen	0,77	mg/kg Ds	0,77	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			6,36	mg/kg	Wonen	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	438577
Monsteromschrijving	M9, 004: 10-60
Datum monstername	2025-10-14 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse sterk verontreinigd

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	83,9	%	83,9	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	6,3	mg/kg Ds	6,3	mg/kg					
Naftaleen	< 0,5	mg/kg Ds	0,35	mg/kg					
Fluorantheen	24	mg/kg Ds	24	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	10	mg/kg Ds	10	mg/kg					
Anthraceen	1,5	mg/kg Ds	1,5	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	5,8	mg/kg Ds	5,8	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	4,4	mg/kg Ds	4,4	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	12	mg/kg Ds	12	mg/kg					
Fenanthreen	5,1	mg/kg Ds	5,1	mg/kg					
Chryseen	13	mg/kg Ds	13	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			82,5	mg/kg	Sterk verontreinigd	1,5	6,8	40	40

Tabelinformatie	
Toetsing Omgevingswet	Toetsresultaat uit Botova-service beoordelings regels via TerraIndex
LN	Kwaliteitseis landbouw/natuur voor landbodem
W	Maximale waarden kwaliteitsklasse wonen
IND	Maximale waarden kwaliteitsklasse industrie
SV	Kwaliteitseis sterk verontreinigd voor landbodem

Toetsingsinstellingen	
Versie	1.0.0
Toetsingsmethode	Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem [T.101]

De toetsing uitgevoerd volgens de geldende wetgeving met behulp van de Botova-service beoordelings regels via TerraIndex.

Deze informatie wordt louter ter informatie gegeven en valt niet onder de verantwoordelijkheid van de AGROLAB Groep. Ze kan veranderen naargelang de huidige regelgeving of de organisatie van de AGROLAB Groep.

Opdracht	
Opdrachtnummer	1633307
Laboratorium	AL-West B.V.
Matrix	Vaste stoffen
Project	25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham
Datum binnenkomst	17.11.2025
Rapportagedatum	21.11.2025
CRM	Dhr. Amedeo Manca

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	487199
Monsteromschrijving	M10, 004a: 60-100
Datum monstername	2025-11-17 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	68,5	%	68,5	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fenanthreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Chryseen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,35	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	487200
Monsteromschrijving	M11, 101: 20-60
Datum monstername	2025-11-17 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse industrie

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	78,5	%	78,5	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	1,2	mg/kg Ds	1,2	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	5,2	mg/kg Ds	5,2	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	2,7	mg/kg Ds	2,7	mg/kg					
Anthraceen	0,54	mg/kg Ds	0,54	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	1,7	mg/kg Ds	1,7	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	1,2	mg/kg Ds	1,2	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	2,2	mg/kg Ds	2,2	mg/kg					
Fenanthreen	2,4	mg/kg Ds	2,4	mg/kg					
Chryseen	2,3	mg/kg Ds	2,3	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			19,5	mg/kg	Industrie	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	487201
Monsteromschrijving	M12, 102: 15-50
Datum monstername	2025-11-17 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	91,9	%	91,9	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,14	mg/kg Ds	0,14	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,057	mg/kg Ds	0,057	mg/kg					
Fenanthreen	0,073	mg/kg Ds	0,073	mg/kg					
Chryseen	0,073	mg/kg Ds	0,073	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,55	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	487202
Monsteromschrijving	M13, 103: 20-70
Datum monstername	2025-11-17 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse wonen

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	80	%	80	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0,31	mg/kg Ds	0,31	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,71	mg/kg Ds	0,71	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,41	mg/kg Ds	0,41	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	0,33	mg/kg Ds	0,33	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	0,2	mg/kg Ds	0,2	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,28	mg/kg Ds	0,28	mg/kg					
Fenanthreen	0,28	mg/kg Ds	0,28	mg/kg					
Chryseen	0,34	mg/kg Ds	0,34	mg/kg					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			2,93	mg/kg	Wonen	1,5	6,8	40	40
(massa)Concentratie			3,7	%					

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	487203
Monsteromschrijving	M14, 104: 20-50
Datum monstername	2025-11-17 00:00:00
Monstersoort	Bodem / Eluaat
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster		
Humus (%)	3,7	Ingevoerde waarde
Lutum (%)	3,7	Ingevoerde waarde

Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Klasse landbouw/natuur

Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	LN	W	IND	SV
Droge stof	78,6	%	78,6	%					
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0,11	mg/kg Ds	0,11	mg/kg					
Naftaleen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Fluorantheen	0,27	mg/kg Ds	0,27	mg/kg					
Benzo(a)pyreen	0,15	mg/kg Ds	0,15	mg/kg					
Anthraceen	< 0,05	mg/kg Ds	0,035	mg/kg					
Benzo(ghi)peryleen	0,18	mg/kg Ds	0,18	mg/kg					
Benzo(k)fluorantheen	0,089	mg/kg Ds	0,089	mg/kg					
Benzo(a)anthraceen	0,11	mg/kg Ds	0,11	mg/kg					
Fenanthreen	0,098	mg/kg Ds	0,098	mg/kg					
Chryseen	0,15	mg/kg Ds	0,15	mg/kg					
(massa)Concentratie			3,7	%					
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			1,23	mg/kg	<= Landbouw/natuur	1,5	6,8	40	40

Tabelinformatie	
Toetsing Omgevingswet	Toetsresultaat uit Botova-service beoordelings regels via TerraIndex
LN	Kwaliteitseis landbouw/natuur voor landbodem
W	Maximale waarden kwaliteitsklasse wonen
IND	Maximale waarden kwaliteitsklasse industrie
SV	Kwaliteitseis sterk verontreinigd voor landbodem

Toetsingsinstellingen	
Versie	1.0.0
Toetsingsmethode	Beoordeling BKL Grondwater voor grondwatersanering a.h.v. Landelijke BKL Signaleringsparameters [T.1001]

De toetsing uitgevoerd volgens de geldende wetgeving met behulp van de Botova-service beoordelings regels via TerraIndex.

Deze informatie wordt louter ter informatie gegeven en valt niet onder de verantwoordelijkheid van de AGROLAB Groep. Ze kan veranderen naargelang de huidige regelgeving of de organisatie van de AGROLAB Groep.

Opdracht	
Opdrachtnummer	1621613
Laboratorium	AL-West B.V.
Matrix	Water
Project	25KL338 Hoofdweg 70 te Blijham
Datum binnenkomst	22.10.2025
Rapportagedatum	27.10.2025
CRM	Dhr. Amedeo Manca

AL-West B.V. - AL-West B.V. (AGROLAB GROUP) Dortmundstraat 16B NL - 7418 BH Deventer. Tel: +31 570 788110 Fax: +31 570 788108

Monster	
Analysenummer	425513
Monsteromschrijving	PB004, 004-001: 260-360
Datum monstername	2025-10-22 00:00:00
Monstersoort	Water
Versie	1

Gehanteerde waarden voor dit monster

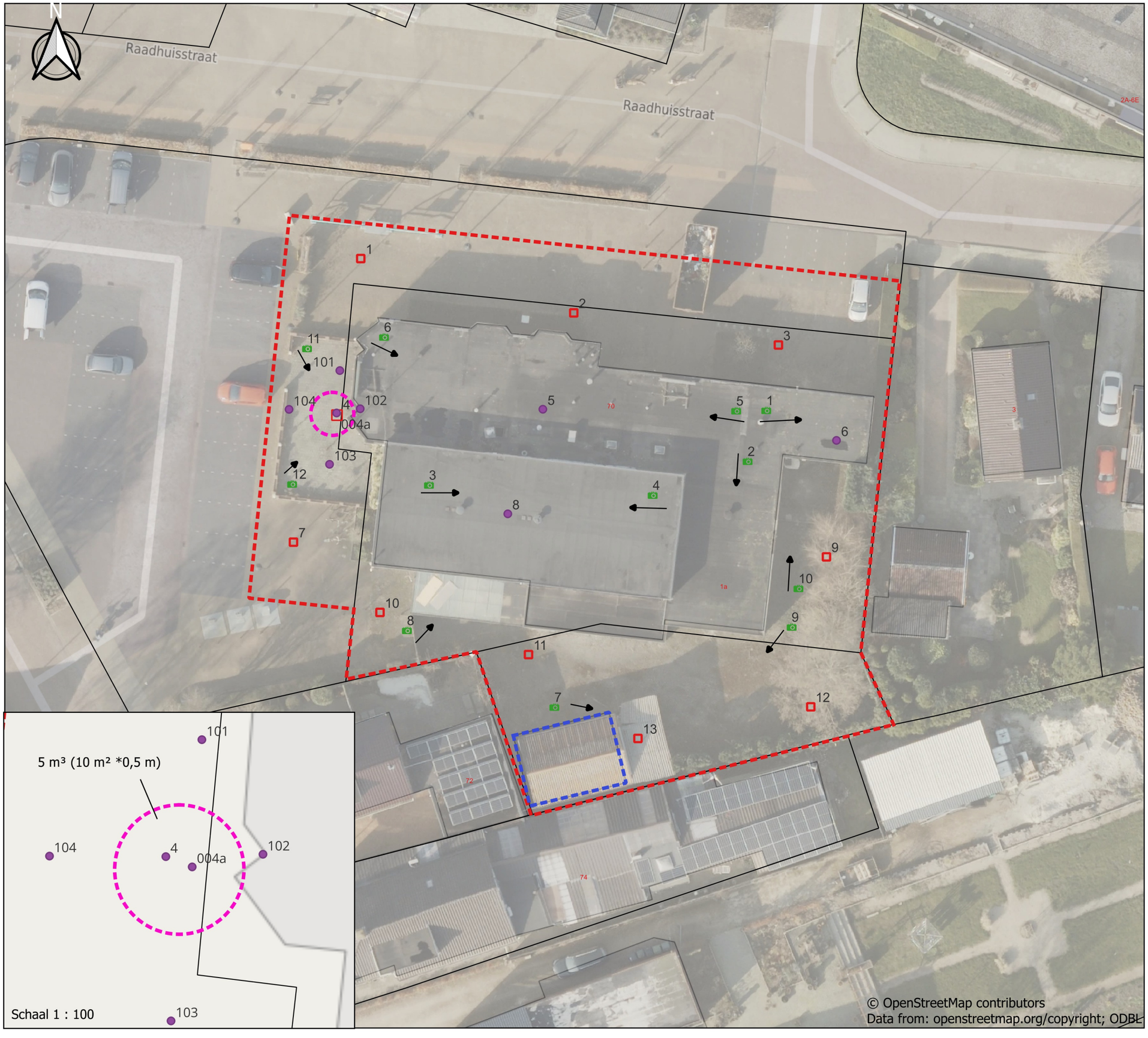
Resultaat voor dit monster	
Toetsingsresultaat	Voldoet aan Signaleringsparameter

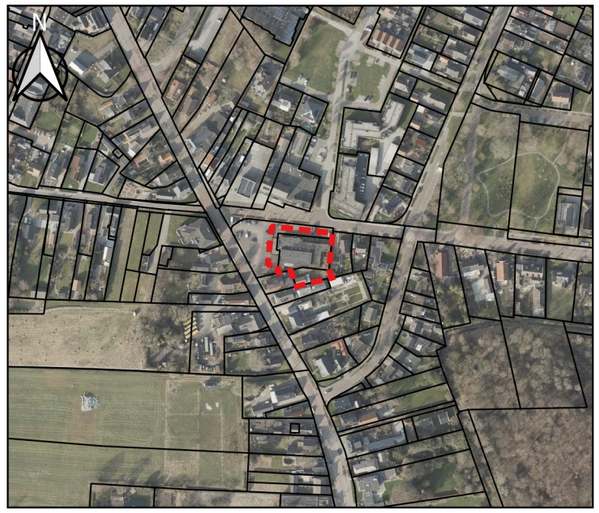
Parameter	Resultaat	Eenheid	Resultaat (G_standaard)	Toetsing eenheid	Toetsing	SP
Kwik (Hg)	< 0,05	µg/l	0,035	ug/l	<= Signaleringsparameter	0,3
Molybdeen (Mo)	11	µg/l	11	ug/l	<= Signaleringsparameter	300
Kobalt (Co)	< 2	µg/l	1,4	ug/l	<= Signaleringsparameter	100
Barium (Ba)	< 20	µg/l	14	ug/l	<= Signaleringsparameter	625
Zink (Zn)	< 10	µg/l	7	ug/l	<= Signaleringsparameter	800
Nikkel (Ni)	< 3	µg/l	2,1	ug/l	<= Signaleringsparameter	75
Lood (Pb)	< 2	µg/l	1,4	ug/l	<= Signaleringsparameter	75
Koper (Cu)	3,9	µg/l	3,9	ug/l	<= Signaleringsparameter	75
Cadmium (Cd)	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	6
Benzeen	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	30
Tolueen	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	1000
Ethylbenzeen	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	150
ortho-Xyleen	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l		
m,p-Xyleen	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l		
Naftaleen	< 0,02	µg/l	0,014	ug/l	<= Signaleringsparameter	70
Styreen	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	300
Dichloormethaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	1000
Trichloormethaan (Chloroform)	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	400
Tetrachloormethaan (Tetra)	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l	<= Signaleringsparameter	10
1,1-Dichloorethaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	900
1,2-Dichloorethaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	400
1,1,1-Trichloorethaan	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l	<= Signaleringsparameter	300
1,1,2-Trichloorethaan	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l	<= Signaleringsparameter	130
Vinylchloride	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	5
1,1-Dichlooretheen	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l	<= Signaleringsparameter	10
Cis-1,2-Dichlooretheen	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l		
trans-1,2-Dichlooretheen	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l		
Trichlooretheen (Tri)	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	500
Tetrachlooretheen (Per)	< 0,1	µg/l	0,07	ug/l	<= Signaleringsparameter	40
1,1-Dichloorpropaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l		
1,2-Dichloorpropaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l		
1,3-Dichloorpropaan	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l		
Tribroommethaan (bromoform)	< 0,2	µg/l	0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	630
Koolwaterstoffractie C10-C40	< 50	µg/l	35	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C10-C12	< 10	µg/l	7	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C12-C16	< 10	µg/l	7	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C16-C20	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C20-C24	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C24-C28	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C28-C32	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C32-C36	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
Koolwaterstoffractie C36-C40	< 5	µg/l	3,5	ug/l	<= Signaleringsparameter	600
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)			0,014 (S)	ug/l		
som xyleen-isomeren			0,21	ug/l	<= Signaleringsparameter	70
som 3 dichloorpropanen (som 1,1- en 1,2- en 1,3-)			0,42	ug/l	<= Signaleringsparameter	80
som dichlooretheen-isomeren			0,14	ug/l	<= Signaleringsparameter	20
som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)			0,77 (S)	ug/l		

(S) Enkele parameters ontbreken in de som: som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM), som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)

Tabelinformatie	
Toetsing Omgevingswet	Toetsresultaat uit Botova-service beoordelings regels via TerraIndex
SP	Kwaliteitseis Signaleringsparameter

Bijlage 5: Overzicht posities monsternamepunten

Schaal 1 : 5.000

Legenda

- grondboring
- inspectiegat
- inspectiegat met peilbuis
- onderzoekslocatie
- foto met nummer
- kadastralegrens
- asbestverdachte golfplaten
- v.contour grond > I, PAK (0,1-0,6 m-mv)

Klijn BODEMONDERZOEK

overzicht posities monsternamepunten

Project:	Hoofdweg 70/Raadhuisstraat 1A te Blijham
Datum:	27 november 2025
Formaat:	A3 (liggend)
Schaal:	1 : 300
Getekend:	RJW
Projectnummer:	25KL338

0 5 10 15 20 25 m

Bijlage 6: Foto's

THE GRAND
OLD WEAPON

Bijlage 7: Bepaling veiligheidsklasse op basis van publicatie CROW400

Bepaling veiligheidsklasse

Datum: 24-11-2025 versie: 4.0
Locatie: Hoofdweg 70Raadhuisstraat 1A te Blijham
Kadastraalnummer: Gemeente Wedde sectie I nrs 994 995 en 1287
Uitvoerende partij: Klijn Bodemonderzoek BV
Op basis van CROW-publicatie 400

Bepaling veiligheidsklasse

Geen veiligheidsklasse van toepassing.

Ingevulde stoffen

Stof	Concentratie bodem (mg/kg ds)	Concentratie grondwater (ug/l)	Carcinogeen	Mutageen	Reprotoxisch	Factor => SRCarbo
Naftaleen	0.35	0	nee	nee	nee	0.01
Fenantreen	5.1	0	nee	nee	nee	0
Antraceen	1.5	0	nee	nee	nee	0
Fluorantheen	24	0	nee	nee	nee	0
Chryseen	13	0	ja	nee	nee	0
Benzo(a)antranceen	12	0	ja	nee	nee	0.01
Benzo(a)pyreen	10	0	ja	ja	ja	0.1
Benzo(k)fluorantheen	4.4	0	nee	nee	nee	0
Indeno(1,2,3cd)pyreen	6.3	0	ja	nee	nee	0.01
Benzo(ghi)peryleen	5.8	0	nee	nee	nee	0

SRC-overschrijdingsanalyse

Datum: 24-11-2025 versie: 4.0
Locatie: Hoofdweg 70Raadhuisstraat 1A te Blijham
Kadastraalnummer: Gemeente Wedde sectie I nrs 994 995 en 1287
Uitvoerende partij: Klijn Bodemonderzoek BV
Op basis van CROW-publicatie 400

! let op: dit tabblad met blootstellingsprofielen maakt alleen gebruik van de ingevoerde niet-vluchtige stoffen in de bodem.

Maatgevende stoffen, niet vluchtig

! let op: de aangegeven maatgevende stof is de stof met de hoogste SRCarbo overschrijdingsfactor. Blijf ook kritisch bij waarden van andere stoffen, met name bij CM-stoffen.

Stof	Concentratie bodem (mg/kg)	Factor => SRCarbo
Benzo(a)pyreen	10	0.1

X De blootstelling is naar verwachting hoger dan de toegestane dosis. Aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk.
! De blootstelling is naar verwachting lager dan de toegestane dosis (10-100%). De klasse-maatregelen strikt volgen.
✓ De blootstelling is ruim lager dan de toegestane dosis (<10%). Geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

SRC-overschrijdingsindex

De SRC-overschrijdingsindex is gelijk aan het gemeten gehalte gedeeld door de SRCarbo-waarde.

Gehalte in grond: **0.1** maal de SRCarbo-waarde

Activiteit	stoflast mg/m³	% van de toegestane blootstelling			
Het mechanisch zeven van bodem met een vochtgehalte kleiner of gelijk aan 10 % in een binnensituatie of bij slechte ventilatie	7	✓ 8	✓ 7	✓ 6	✓ 4
Het mechanisch zeven van bodem met een vochtgehalte groter dan 10% in een binnensituatie of bij slechte ventilatie	4	✓ 7	✓ 5	✓ 4	✓ 3
Het mechanisch zeven van droge grond in een buitensituatie	0.9	✓ 5	✓ 4	✓ 3	✓ 1
Graven in droge bouwstoffen	0.7	✓ 5	✓ 4	✓ 2	✓ 1
Graven/Ploegen/Storten van grond en bouwstoffen	0.5	✓ 5	✓ 4	✓ 2	✓ 1
Het mechanisch zeven van aardvochtige grond in een buitensituatie	0.3	✓ 5	✓ 3	✓ 2	✓ 1
Graven in aardvochtige bouwstoffen	0.2	✓ 5	✓ 3	✓ 2	✓ 1
		Profiel 1	**Profiel 2**	**Profiel 3**	**Profiel 4**
Omschrijving werkprofielen		Werknemers, die actief handmatig objecten in de bodem vastpakken	Werknemers, die grondroeren met een handmatig hulpmiddel (schep, lans, etc)	Werknemers, die GWW-machines besturen (GROOT en/of KLEIN)	Werknemers, die enkel toezicht houden op het werk of leiding geven
Ingestie per dag	mg/dag	150	110	70	20
Huid-contact-oppervlak per dag	cm²/dag	12500	6500	4000	1000

Bij deze inschatting wordt ervan uitgegaan dat de maatregelen van de veiligheidsklasse (oranje, rood of zwart) worden gevolgd. De blootstellingsparameters zijn conservatief gekozen. Op basis van de inschatting kunnen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn of dienen de maatregelen strikt gehanteerd en/of is strikt toezicht op deze maatregelen noodzakelijk.

Deze profielen en blootstellingsroutes zijn alleen gemaakt voor niet-vluchtige stoffen, omdat bij deze stoffen makkelijker te reguleren en standaardiseren is hoeveel blootstelling er is. Vluchtige stoffen zijn qua blootstelling afhankelijk van meer factoren en daarom wordt bij deze stoffen nog steeds de interventie en tussenwaarde gehanteerd zoals u vanuit CROW 400 al gewend was.

Functie	Profiel
Grondwerker	1
Machinist GWW/Sloop/Schipper	3
Bediener kleine funderingsmachine, zonder cabine	1
Uitzetter	3
Medewerker uitvoering netwerkbedrijven	1
Medewerker storingen netwerkbedrijven	1
Kabel- en buizenlegger	1
Chauffeur/Laden/Lossen/Cabine	2
Uitvoerder/Veiligheidskundige	4
MKB-er/KVP/DLP	2
Veldwerker bodemonderzoek	1
Sondeerder	2
Baggeraar/dekknecht	1
Dijkwerker/Steenzetter	1
Bronbemaler	1
Opperman straatmaker	3
Straatmaker	1
Cultuurtechnisch medewerker	1
Funderingswerker	1
Bedieners kleine machines zonder cabine	1
Machinist grote funderingsmachines	3
Rioleerder/rioolbuizenlegger	1
Rioolreparateur	1
Sloper	3
Spoorlegger	2
Archeoloog	1
NGE Benadering	1
Agrarier	2

NOTITIE

Betreft: Resultaten parkeeronderzoek Blijham
Aan: René van der Grijspaarde - Van der Grijspaarde Bouwkundig Ontwerp & Adviesburo
Van: Sjoerd Nota – Ruimte voor iedereen - bureau voor verkeer & openbare ruimte
Datum: 14 november 2025

Aanleiding
Aan de Hoofdweg in het centrum van Blijham wordt een bouwplan voor een appartementencomplex met 17 appartementen ontwikkeld. In het kader van deze ontwikkeling wenst Van der Grijspaarde - Bouwkundig Ontwerp & Adviesburo een parkeeronderzoek uit te laten voeren. Het doel van het parkeeronderzoek is om een representatief beeld te verkrijgen van het gebruik van openbare parkeervoorzieningen in de omgeving van de ontwikkellocatie. Op basis van de uitkomsten van het parkeeronderzoek dient te kunnen worden bepaald wat de beschikbare parkeercapaciteit in de openbare ruimte in het gebied is. In september 2025 is door Ruimte voor iedereen – bureau voor verkeer & openbare ruimte dit parkeeronderzoek uitgevoerd. In voorliggende notitie zijn de uitgangspunten, de gehanteerde aanpak en de resultaten van het parkeeronderzoek beschreven.

Achtergronden & uitgangspunten
Het doel van het parkeeronderzoek is om een representatief beeld te verkrijgen van het gebruik van openbare parkeervoorzieningen in de omgeving van de ontwikkellocatie aan de Hoofdweg in Blijham. Op basis van de uitkomsten van het parkeerdrukonderzoek kan worden bepaald hoe de beoogde ruimtelijke ontwikkeling zich verhoudt tot de huidige parkeerdruk in het gebied.

Uitgangspunt hierbij is dat op de locatie van het voormalig dorpshuis Het Oude Wapen een appartementencomplex met 17 woningen wordt gerealiseerd. Bij ruimtelijke ontwikkelingen toetst de gemeente Westerwolde in welke mate deze leiden tot een parkeervraag. In beginsel dient de parkeeropgave op eigen terrein te worden ingepast. De parkeeropgave kan eventueel (deels) in de openbare ruimte worden afgewikkeld indien dit niet leidt tot aantasting van de samenhang in het straat- en bebouwingsbeeld, verkeersonveilige situaties of een hoge parkeerdruk. Dit laatste dient te worden aangetoond op basis van de resultaten van een parkeeronderzoek. Voor de uitvoering van het parkeeronderzoek dienen richtlijnen en uitgangspunten van het CROW te worden gehanteerd.

De beoordeling of in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het parkeren van auto's vindt plaats op basis van de door de CROW vastgestelde parkeerkencijfers, dan wel aan de hand van de van toepassing zijnde beleidsregels van de gemeente Westerwolde ten aanzien van parkeren. In voorliggende situatie wordt uitgegaan van woningen in het segment koopappartement (midden) en het gebiedskenmerk centrum/niet stedelijk. Hiervoor hanteert de gemeente Westerwolde een parkeernorm van 1,25 parkeerplaats per woning (inclusief 0,15 parkeerplaats per woning voor parkeren van bezoekers). Dit betekent dat bij de realisatie van 17 appartementen (17 x 1,25 = 21,25 ≈) 21 parkeerplaatsen dienen te worden gerealiseerd.

Situatie nieuwbouw 17 appartementen aan de Hoofdweg in Blijham

In het bouwplan (zie ook afbeelding Situatie nieuwbouw 17 appartementen aan de Hoofdweg in Blijham) wordt op eigen terrein voorzien in 19 parkeerplaatsen. Dit betekent dat een parkeeropgave van 2 parkeerplaatsen in de openbare ruimte wordt afgewikkeld mits dit niet leidt tot een te hoge parkeerdruk. Tevens komen vanwege het bouwplan 6 parkeerplaatsen aan de Raadhuisstraat te vervallen. Deze parkeercapaciteit zal ook worden opgevangen in de openbare ruimte mits ook dit niet leidt tot een te hoge parkeerdruk. Dit leidt tot een totale parkeeropgave van 8 parkeerplaatsen in de openbare ruimte. De nieuwbouw van 17 appartementen vindt plaats op de huidige locatie van het voormalig dorpshuis Het Oude Wapen. Deze functie met bijbehorende parkeergeneratie die in het geheel wordt afgewikkeld in de openbare ruimte komt te vervallen. Tijdens de uitvoering van het parkeeronderzoek was het dorpshuis al gesloten en leidde deze functie dus ook niet tot een parkeergeneratie.

Te vervallen parkeerplaatsen (6) aan de Raadhuisstraat in Blijham

Aanpak parkeeronderzoek
Om de huidige parkeerdruk in de openbare ruimte te bepalen is op een aantal maatgevende en representatieve momenten een parkeerdrukmeting uitgevoerd in een gebied binnen een loopafstand van 250 meter vanaf de ontwikkellocatie op de volgende dagen en tijdstippen:

- ✓ zaterdagochtend 20 september 2025 rond 10:00 uur
- ✓ dinsdagavond 23 september 2025 rond 22:00 uur
- ✓ donderdagavond 25 september 2025 rond 22:00 uur
- ✓ vrijdagmiddag 26 september 2025 rond 16:00 uur

Deze meetmomenten zijn gebaseerd op algemeen gehanteerde uitgangspunten van het CROW met betrekking tot aanwezigheidspercentages van bewoners, werknemers en bezoekers in gebieden met de functies wonen, winkelen en werken. Op deze momenten is de totale parkeerdruk onder reguliere omstandigheden naar verwachting het hoogst. Door zowel in de avonduren op een doordeweekse dag als tijdens openingstijden van de naastgelegen supermarkt het gebruik van de parkeervoorzieningen in de omgeving in beeld te brengen, kan worden beoordeeld in welke mate op maatgevende momenten sprake is van parkeermogelijkheden in de openbare ruimte.

Voor het parkeeronderzoek is het onderzoeksgebied ingedeeld in een aantal samenhangende parkeersecties, waarbij per parkeersectie een inventarisatie is gemaakt van de aanwezige openbare parkeercapaciteit en de parkeerdruk op de hierboven aangeven onderzoeksmomenten. Hierbij is onderscheid gemaakt naar parkeersecties binnen een loopafstand van circa 100 meter van de ontwikkellocatie en parkeersecties met een loopafstand tussen de 100 en 250 meter van de ontwikkellocatie. Deze indeling is gebaseerd op de door het CROW beschreven maximale loopafstanden voor bewoners (circa 100 meter) en bezoekers (circa 250 meter). Gehandicaptenparkeerplaatsen, parkeerplaatsen bij laadpalen en privéparkeerplaatsen zijn bij het bepalen van de parkeercapaciteit per sectie buiten beschouwing gelaten, omdat deze parkeerplaatsen niet voor openbaar gebruik beschikbaar zijn. De sectie-indeling is op de volgende bladzijde weergegeven.

Indeling parkeersecties parkeeronderzoek Blijham

Op de aangegeven dagen en tijdstippen zijn per parkeersectie alle geparkeerd staande auto's op openbare parkeerplaatsen geteld. Hierbij zijn geparkeerd staande auto's op gehandicaptenparkeerplaatsen, laadpaalparkeerplaatsen óf auto's op privéparkeerplaatsen buiten beschouwing gelaten, omdat deze parkeerplaatsen niet voor openbaar gebruik beschikbaar zijn. Parkeersectie 3 bevat geen openbare parkeervakken en er geldt een parkeerverbod. Daarom is deze sectie niet meegenomen in de verdere analyse.

Resultaten parkeeronderzoek

Op de volgende bladzijden is de bezettingsgraad per parkeersectie tijdens de onderzoeksmomenten weergegeven in tabelvorm en in een kaartbeeld. Tijdens de uitvoering van het parkeeronderzoek was geen sprake van bijzonderheden, zoals stremmingen of wegwerkzaamheden.

Vermeldenswaardig zijn wel de volgende zaken:

- ✓ Tijdens drie van de vier onderzoeksmomenten stond in sectie 11 (Oosterstraat) een auto in het gras geparkeerd. De keuze om op het gras te parkeren heeft mogelijk te maken met de wens om direct voor een woning te parkeren en niet met een te hoge parkeerdruk in deze sectie.
- ✓ Tijdens drie van de vier onderzoeksmomenten stond in sectie 12 (Plantsoenweg) een bedrijfsauto met grote trailer in het gras geparkeerd. Dit voertuig past mogelijk niet in de bestaande parkeervakken.
- ✓ Op alle onderzoeksmomenten stond een aanhanger en een bouwkeet op een parkeervak in sectie 20 (Veurste Rou). Deze aanhanger en bouwkeet zijn niet meegeteld en de beschikbare parkeercapaciteit van deze sectie is daarop aangepast.
- ✓ In sectie 13 (Raadhuisstraat) bevindt zich een invalidenparkeervak, echter zonder officiële bebording. Dit vak is niet meegenomen in de telling.

Indien de parkeerbezettingsgraad 85% of hoger is, wordt over het algemeen aangenomen dat autoverkeer lastig een parkeerplek kan vinden. Een parkeervoorziening wordt dan als (te) vol ervaren. Ook kan dit leiden tot onwenselijk parkeergedrag (bijvoorbeeld parkeren in groenvoorzieningen of op hinderlijke of verkeersonveilige locaties). Indien een maximale acceptabele bezettingsgraad van 85% wordt aangehouden, kunnen schommelingen (die altijd zullen optreden) in de parkeerbehoefte worden opgevangen.

Door middel van kleuren is de 85%-grenswaarde voor de parkeerbezettingsgraad in de tabellen en in het kaartbeeld aangegeven. In geen van de secties was gedurende de onderzoeksmomenten overigens sprake van een bezettingsgraad van 85% of hoger.

sectie	capaciteit	dag	tijdstip	bezette vakken	bezettingsgraad	restcapaciteit (absoluut)	restcapaciteit %	maximale bezettingsgraad	minimale restcapaciteit
1	29	dinsdag	22:00	2	7%	27	93%	45%	55%
		donderdag	22:00	4	14%	25	86%		
		vrijdag	16:00	13	45%	16	55%		
		zaterdag	10:00	10	34%	19	66%		
2	5	dinsdag	22:00	4	80%	1	20%	80%	20%
		donderdag	22:00	3	60%	2	40%		
		vrijdag	16:00	2	40%	3	60%		
		zaterdag	10:00	4	80%	1	20%		
3	0	dinsdag	22:00	0	0%				
		donderdag	22:00	0	0%				
		vrijdag	16:00	0	0%				
		zaterdag	10:00	0	0%				
4	11	dinsdag	22:00	6	55%	5	45%	64%	36%
		donderdag	22:00	6	55%	5	45%		
		vrijdag	16:00	7	64%	4	36%		
		zaterdag	10:00	7	64%	4	36%		
5	3	dinsdag	22:00	1	33%	2	67%	33%	67%
		donderdag	22:00	1	33%	2	67%		
		vrijdag	16:00	0	0%	3	100%		
		zaterdag	10:00	1	33%	2	67%		
6	21	dinsdag	22:00	2	10%	19	90%	19%	81%
		donderdag	22:00	2	10%	19	90%		
		vrijdag	16:00	3	14%	18	86%		
		zaterdag	10:00	4	19%	17	81%		
7	11	dinsdag	22:00	2	18%	9	82%	45%	55%
		donderdag	22:00	2	18%	9	82%		
		vrijdag	16:00	3	27%	8	73%		
		zaterdag	10:00	5	45%	6	55%		
8	3	dinsdag	22:00	0	0%	3	100%	33%	67%
		donderdag	22:00	0	0%	3	100%		
		vrijdag	16:00	1	33%	2	67%		
		zaterdag	10:00	0	0%	3	100%		
9	12	dinsdag	22:00	0	0%	12	100%	0%	100%
		donderdag	22:00	0	0%	12	100%		
		vrijdag	16:00	0	0%	12	100%		
		zaterdag	10:00	0	0%	12	100%		
10	7	dinsdag	22:00	2	29%	5	71%	57%	43%
		donderdag	22:00	4	57%	3	43%		
		vrijdag	16:00	2	29%	5	71%		
		zaterdag	10:00	3	43%	4	57%		

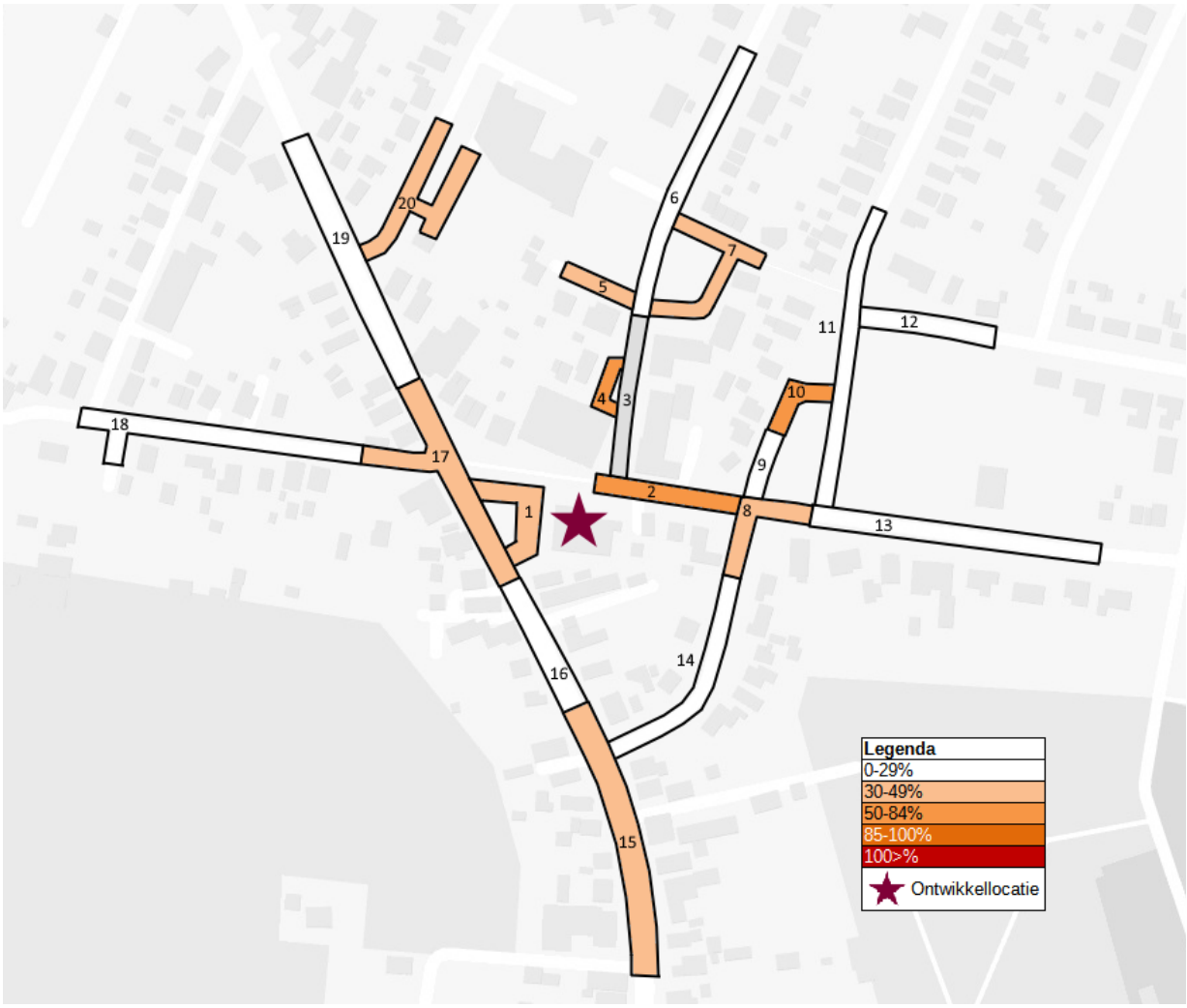
Resultaten parkeeronderzoek Blijham – secties 1 – 10

	Secties binnen 100 meter van projectlocatie
	Maximale bezettingsgraad 30-49%
	Maximale bezettingsgraad 50-84%
	Sectie 3, geen parkeervakken

sectie	capaciteit	dag	tijdstip	bezette vakken	bezettingsgraad	restcapaciteit (absoluut)	restcapaciteit %	maximale bezettingsgraad	minimale restcapaciteit
11	10	dinsdag	22:00	1	10%	9	90%	10%	90%
		donderdag	22:00	1	10%	9	90%		
		vrijdag	16:00	0	0%	10	100%		
		zaterdag	10:00	1	10%	9	90%		
12	15	dinsdag	22:00	4	27%	11	73%	33%	77%
		donderdag	22:00	3	20%	1	80%		
		vrijdag	16:00	1	7%	14	93%		
		zaterdag	10:00	5	33%	13	66%		
13	15	dinsdag	22:00	0	0%	15	100%	7%	93%
		donderdag	22:00	0	0%	15	100%		
		vrijdag	16:00	1	7%	14	93%		
		zaterdag	10:00	0	0%	15	100%		
14	17	dinsdag	22:00	1	6%	16	94%	6%	94%
		donderdag	22:00	1	6%	16	94%		
		vrijdag	16:00	1	6%	16	94%		
		zaterdag	10:00	1	6%	16	94%		
15	15	dinsdag	22:00	4	27%	11	73%	33%	67%
		donderdag	22:00	4	27%	11	73%		
		vrijdag	16:00	5	33%	10	67%		
		zaterdag	10:00	4	27%	11	73%		
16	9	dinsdag	22:00	0	0%	9	100%	11%	89%
		donderdag	22:00	0	0%	9	100%		
		vrijdag	16:00	0	0%	9	100%		
		zaterdag	10:00	1	11%	8	89%		
17	3	dinsdag	22:00	0	0%	3	100%	33%	67%
		donderdag	22:00	1	33%	2	67%		
		vrijdag	16:00	1	33%	2	67%		
		zaterdag	10:00	0	0%	3	100%		
18	8	dinsdag	22:00	0	0%	8	100%	13%	88%
		donderdag	22:00	0	0%	8	100%		
		vrijdag	16:00	0	0%	8	100%		
		zaterdag	10:00	1	13%	7	88%		
19	13	dinsdag	22:00	2	15%	11	85%	15%	85%
		donderdag	22:00	1	8%	12	92%		
		vrijdag	16:00	1	8%	12	92%		
		zaterdag	10:00	1	8%	12	92%		
20	20	dinsdag	22:00	1	5%	19	95%	40%	60%
		donderdag	22:00	8	40%	12	60%		
		vrijdag	16:00	1	5%	19	95%		
		zaterdag	10:00	3	15%	17	85%		

Resultaten parkeeronderzoek Blijham – secties 10 – 20

	Secties binnen 100 meter van projectlocatie
	Maximale bezettingsgraad 30-49%
	Maximale bezettingsgraad 50-84%
	Sectie 3, geen parkeervakken

Maximale bezettingsgraad tijdens de vier meetmomenten parkeeronderzoek Blijham

Conclusie

Uit het parkeeronderzoek blijkt dat binnen een maximale acceptabele loopafstand voor bewoners (100 meter) van de ontwikkellocatie op maatgevende momenten sprake is van restcapaciteit voor parkeren. In de direct naast de ontwikkellocatie gesitueerde parkeersectie 1 (parkeerterrein aan de Hoofdweg) is tijdens de meetmomenten een minimale restcapaciteit van 16 parkeerplaatsen gemeten. Tijdens het meest drukke meetmoment zou met een extra parkeerdruk van 8 auto's de bezettingsgraad van parkeersectie 1 uitkomen op ((13+8)/29) *100% = 72%. In de overige direct omliggende parkeersecties is tijdens de onderzoeksmomenten daarnaast ook sprake van restcapaciteit (van in totaal 44 parkeerplaatsen).

Derhalve kan worden geconcludeerd dat de parkeeropgave van 8 parkeerplaatsen in de openbare ruimte op acceptabele loopafstand van de ontwikkellocatie op de maatgevende momenten kan worden afgewikkeld, zonder dat daarbij een maximale parkeerbezettingsgraad van 85% in de omgeving van de ontwikkellocatie wordt overschreden.

NB: Deze analyse en conclusie houdt geen rekening met eventuele andere planologische ontwikkelingen in de omgeving die in de toekomst mogelijk invloed kunnen hebben op de parkeer- en verkeersgeneratie in het gebied.

bouwkundig
ontwerp
adviesburo
Van der Grijspaarde

Participatieverslag

Emmastraat 20
9671 AP Winschoten
0597 - 415 826
info@grijspaarde.com
www.grijspaarde.com

PROJECTGEGEVENS

Initiatiefnemer	:	Havos Projectontwikkeling BV
Werk	:	Herontwikkeling locatie aan Hoofdweg 70 in Blijham - Nieuwbouw woongebouw
Objectnummer	:	22-162
Datum	:	Januari 2026

KvK 69542716
IBAN NL67ABNA0614750628
BTW NL857911909B01

Voor de herontwikkeling van het voormalig dorpshuis “Het Oude Wapen” aan Hoofdweg 70 in Blijham, hebben wij op de volgende manier de buurtbewoners bij het nieuwbouwplan betrokken:

1. Persoonlijke benadering aangrenzende buren

Op maandag 25 augustus 2025 heeft René van der Grijspaarde (RvdG) de direct aangrenzende buren persoonlijk benaderd. RvdG heeft de bewoners persoonlijk ingelicht over de bouwplannen. Ze hebben uitleg gekregen over het bouwplan en hebben de bouwtekeningen gezien.
Degenen die niet thuis waren, hebben een brief in de bus gekregen (bijlage 1).

- Hoofdweg 72
  Niet thuis, woning staat te koop. Brief in de brievenbus

- Hoofdweg 74
  Bewoners waren thuis en we hebben het bouwplan aan de keukentafel laten zien en toegelicht.
  Bewoners waren positief
  De bewoners zijn hun woning zelf ook nog aan het verbouwen. Er wordt aangegeven dat van de aanbouw het dak plat wordt en dakgoot vervalt. We hebben doorgenomen dat de bergingen van de appartementen op de erfgrens komen te staan. We hebben afgesproken dat we ter zijne tijd exact door gaan spreken en vast gaan leggen hoe we de overgang tussen de twee bouwwerken waterdicht gaan maken. Vooralsnog is er geen bezwaar tegen het plaatsen van een goede afdekker over de gezamenlijke dakrand.

- Hoofdweg 78
  De brief is persoonlijk afgegeven, i.v.m. tijd hebben we het plan niet doorgenomen

- Raadhuisstraat 3
  Maakt opmerking over de situatie van het gebouw; gebouw komt verder naar voren dan de bestaande bebouwing. mevrouw heeft het gebouw liever naar achteren. Doordat het gebouw hoger is dan het bestaande gebouw is de bewoonster bang dat er minder zon in de tuin komt en wil daarom de berk op terrein van initiatiefnemer graag weg hebben. Ook heeft ze aangegeven dat ze de plek van het balkon aan de zijgevel niet passend i.v.m. de inkijk in haar tuin.

We hebben besproken dat de vervanging van de heg en schutting in overleg zal gaan en voor kosten van de initiatiefnemer komen. We hebben afgesproken binnenkort nog eens een afspraak te plannen.

2. Inloopbijeenkomst buurtbewoners

In samenwerking met de gemeente hebben we op maandagavond 22 september 2025 een inloopbijeenkomst georganiseerd voor de buurtbewoners in het MFA “De Koningsspil” in Blijham.
Ongeveer 40 adressen in de buurt (zie bijlage 2) hebben op dinsdag 9 september 2025 de uitnodiging in de brievenbus ontvangen (bijlage 3).

Aanwezig waren; dhr. R. van der Grijspaarde namens initiatiefnemer, dhr. B. Bijl beleidsadviseur Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente Westerwolde en mevr. N. Heeres gebiedsregisseur van de gemeente Westerwolde.

Ongeveer 25 buurtbewoners liepen binnen om zich te laten informeren en te reageren op de voorlopige ontwerptekeningen. De avond gaf ruimte voor dialoog en betrokkenheid en de reacties waren over het algemeen positief. We hebben de buurtbewoners gevraagd een inschrijflijst in te vullen en hebben de mogelijkheid gegeven om eventueel schriftelijk opmerkingen achter te laten. We hebben 5 ingevulde formulieren met een opmerking; de vragen en kritische opmerkingen gingen over de hoeveelheid parkeerplekken, het ontwerp en met name het esthetische deel gericht op de Hoofdweg (volume 2 “de Herberg”), het hergebruiken van de oude stadhuisklok en het wapenschild welke in het huidige gebouw verwerkt zijn.

We hebben aangegeven dat we gaan kijken hoe we deze opmerkingen mee kunnen nemen in het definitieve plan.

3. Raadhuisstraat 3, vervolg persoonlijk gesprek d.d. 27-11-2025

We hebben de zorgen van de bewoonster met de gemeente en welstand gedeeld. Om tegemoet te komen aan de wens van de bewoonster, hebben we het ontwerp aangepast en zijn de balkons aan de zijgevel verplaatst naar de straatgevels.
In overleg hebben we besproken dat de bestaande erfafscheiding tijdens de werkzaamheden vervangen zal worden. De kosten ervan zullen worden gedragen door de initiatiefnemer. Ook is er afgesproken dat initiatiefnemer zal zorgen dat er op de erfgrens een tijdelijk bouwhek geplaatst zal worden om het terrein van de bewoonster tijdens de bouwwerkzaamheden af te sluiten.

4. Raadhuisstraat 3, vervolg persoonlijk gesprek d.d. 11-12-2025

Deze afspraken zijn vastgelegd in een document welke is ondertekend door de initiatiefnemer en afgegeven aan de bewoonster.

5. overleg d.d. 12-01-2026

Dhr. H.F. Korvemaker komt samen met mevr. L. Lamfers om het definitieve ontwerp nog eens in te zien. Mevr. Lamfers is voorzitter van de dorpsraad Blijham. We hebben het ontwerp doorgenomen en hebben aangegeven dat de balkons zijn verplaatst naar de straatzijde. Deze aanpassing wordt als positief gezien. We praten wat over de opzet van het plan en het waarom en hoe de twee bouwvolumes zo verschillen en de uitstraling hebben zoals het nu ontworpen is. Er wordt aangeven dat ze het ontwerp van volume 1 “het Raadhuis” mooier vinden en dat ze het mooier hadden gevonden als ook volume 2 “de Herberg” deze uitstraling zou hebben. Echter begrijpen ze de ontwerprichting en geven aan blij te zijn met de ontwikkeling op deze locatie. We hebben aangegeven dat het wapenschild, welke nu in het huidige gebouw verwerkt is, een passende plek zal krijgen in het nieuwe gebouw.

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/303553/D-770004

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	R. Verwer	
Datum:	18 mei 2026	
Betreft:	T2026-18; adviesrecht Omgevingsvergunning (BOPA) Hoofdweg 70 te Blijham	
Portefeuillehouder:	Harm-Jan Kuper	**Afstemming: ja**
Vraagsteller:	Raadscommissie	
Vragen:	Wethouder Kuper zegt toe schriftelijk terug te komen op: 1. Hoeveel sociale huurwoningen er op dit moment in Westerwolde zijn, procentueel ten opzichte van andere woonsegmenten zoals midden huur, betaalbare koop en duurdere koop? 2. Hoeveel woningen zijn er sinds het opheffen van de provinciale bouwstop netto bijgekomen per segment? 3. Bij hoeveel woningbouwplannen is sinds de vaststelling van de woonvisie afgeweken van het uitgangspunt van 30% sociale huur en met welke motivering?	

Toezegging 1: percentage sociale huurwoningen in de woningvoorraad

Antwoord:
Op dit moment bestaat 21,7% van de woningvoorraad uit sociale huurwoningen, die het eigendom zijn van woningcorporaties Acantus en Woonzorg Nederland ('toegelaten instellingen volkshuisvesting'). Het is onbekend welk aanvullend percentage wordt verhuurd door andere verhuurders. Reden daarvoor is dat CBS het eigenaarschap vaststelt, niet de hoogte van de huurprijs. Op dit moment bestaat 9,6% van de woningvoorraad uit huurwoningen in eigendom van verhuurders zoals particulieren, institutionele beleggers of bedrijven. Bron: CBS data 2025 (vrij toegankelijk dashboard https://datawonen.nl)

Op dit moment bestaat 68% van de woningvoorraad uit koopwoningen. De onderverdeling in de actuele woonvisie van prijspeil 2024 'betaalbare koop' (250.000-390.000) en 'middeldure koop' (390.000-550.000), komt niet precies overeen met onderverdeling van CBS naar verkoopprijzen. Daarom bij benadering, per CBS verkoopprijzen 2023 (meest actuele informatie):

- 31% goedkope koop (verkooppprijs tot 250.000)
- 41% betaalbare koop (verkooppprijs 250.000 – 355.000)
- 18% koop verkooppprijs 355000 – 450.000
- 10% koop verkooppprijs > 450.000

Toezegging 2: netto-toevoeging sinds opheffen provinciale bouwstop

Antwoord:
De vorige woonvisie (2019-2024) liet weer, voorzichtig, extra woningbouw toe. Uit Regionaal woonbehoefteonderzoek blijkt in 2022 dat de verwachte krimp voorzichtig is gekeerd. Wat publiek, bestuurlijk en politiek al eerder werd gevoeld. Sinds de ondertekening begin 2023 van de Regionale Woondeal Oost-Groningen, spannen wij ons in voor de realisatie van 441 extra woningen tot en met 2030. Deze lijn is voortgezet in de actuele woonvisie.

Koopsector, netto
Sinds 2022 zijn netto 107 koopwoningen gebouwd. Sinds juli 2022 zijn 55 koopwoningen bestemd (voor zover inmiddels niet vergund, i.v.m. dubbeltellen) en zijn 164 koopwoningen vergund.

Sociale huur, netto
Eind 2023 zijn meerjaren prestatieafspraken gemaakt met Acantus en HBW. Het gaat o.a. om de bouw van 120 tot 135 sociale huurwoningen. In centrumkern Ter Apel en woonkernen Blijham, Bellingwolde, Sellingen en Vlagtwedde, in de periode 2024-2028.

Sinds 2022 zijn netto 14 sociale huurwoningen toegevoegd door Acantus (Kruisstraat, Blijham in 2025). Acantus heeft in Blijham grond met woonbestemming, waar circa 10 extra woningen ruimtelijk inpasbaar zijn. Daarover is een prestatieafspraak gemaakt. Ik kan u de straatnaam nu niet noemen (conform Participatiegids bij Omgevingswet) omdat Acantus de omwonenden nog niet heeft geïnformeerd en betrokken. Toekomstige netto-toevoeging door Acantus projecten waarover ik u wel kan informeren: Boermarke 2 (24); Woonhof Sellingen (8); Robert Kochstraat Ter Apel (10); locaties Verrekijker & 't Heem in Te Apel (wel interesse Acantus, aantallen nog niet bekend).

Ook andere verhuurders realiseren sociale huur in Westerwolde. U al bekend zijn: Hof van Sellingen (12 van de 21 woningen); Ter Apelkanaal Oost 114 (2). Gemeente is in gesprek over andere bouwprojecten die deels om sociale huur zouden gaan. Daar kan ik u echter nog niet over informeren (conform Participatiegids bij Omgevingswet).

Toezegging 3: aantal woningbouwplannen met afwijking van uitgangspunt 30% sociale huur

Antwoord:
Het plan Hoofdweg 70 te Blijham is het enige plan waarbij is afgeweken van het uitgangspunt van 30% sociale huur. De motivering daarvoor staat benoemd in de bijlage 2 *Ruimtelijke onderbouwing,* bij het voorliggende raadsvoorstel *Adviesrecht omgevingsvergunning Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) Hoofdweg 70 Blijham.*

Kort samengevat gaf de initiatiefnemer aan dat sociale huur niet kon worden voorzien in dit appartement complex. Woningcorporatie Acantus had geen interesse om in te stappen of af te nemen. Initiatiefnemer gaf aan dat het project door voorzien van 30% sociale huur onrendabel zou zijn. Daarom is zij gevraagd om gemeente een cijfermatige onderbouwing aan te leveren, ter check door de planeconoom. De conclusie werd getrokken dat, indien vastgehouden wordt aan de gestelde voorwaarden van de Woonvisie, het niet haalbaar is het project te realiseren. Enkel een volledige realisatie in de koopsector heeft op deze locatie kans van slagen.

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-11-adviesrecht-omgevingsvergunning-Hoofdweg-70-Blijham niet opnemen in d

GEMEENTE WESTERWOLDE

Raadsvergadering

Dossiernummer	1276
Extern Zaak ID	Z/26/282946
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	12
Titel	Concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 Veiligheidsregio Groningen (afhamerpunt)
Organisatieonderdeel	OOV

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	31 maart 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
Het Dagelijks Bestuur van de veiligheidsregio Groningen(VRG) heeft op 12 maart 2026 ingestemd met de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027. Het Dagelijks Bestuur legt deze nu voor aan de gemeenteraden ter zienswijze.

Stemming
19 stemmen voor

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald	

Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd Warntjes, Astrid	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de veiligheidsregio Groningen.
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027.

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer: Z/26/282946/D-738167

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering	:	31 maart 2026	Datum raadsvergadering	:	20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Burgemeester Jaap Velema	Volgnummer	:	12

Korte inhoud

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft op 12 maart 2026 de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027 voorlopig vastgesteld. Het dagelijks bestuur legt deze nu voor aan de deelnemende gemeenteraden om eventuele zienswijze in te dienen.

Onderwerp

Concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 veiligheidsregio Groningen

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de veiligheidsregio Groningen;
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027.

Inleiding

Het dagelijks bestuur van de VRG heeft op 12 maart 2026 de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027 voorlopig vastgesteld. Deze worden nu aan de deelnemende gemeenteraden voorgelegd om eventuele zienswijzen in te dienen.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Een geactualiseerde begroting 2026 en een vastgestelde begroting 2027 van de VRG.

Argumenten

Concept actualisatie begroting 2026

In de begrotingsactualisatie wordt informatie gegeven over voortschrijdende ontwikkelingen die een begrotingsactualisatie rechtvaardigen. De nacalculatie van de loon- en prijsindexatie 2026 (€ 145.000) en de rentekosten als gevolg van de grondverwerving herhuisvesting Sontweg (€ 94.000) leidt tot een stijging van de deelnemersbijdrage met € 239.000. Daarnaast heeft er een herrekening van de verdeling plaatsgevonden op basis van de geactualiseerde O&V-sleutel en inwonersaantallen. De overige voorgestelde wijzigingen betreffen technische wijzigingen, verschuivingen of bijdragen via derden.

Concept beleidsbegroting 2027
In de beleidsbegroting wordt informatie gedeeld over de doelstellingen die de VRG zich stelt voor het jaar 2027 en het financiële kader dat hiermee gemoeid is. De concept beleidsbegroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030 en sluiten aan op de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). De toename van de deelnemersbijdrage in de begroting ten opzichte van de actualisatie begroting 2026, ad € 2.242.000, wordt veroorzaakt door indexering o.b.v. loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.1957.000) en als gevolg van de kosten voor de herhuisvesting Sontweg (€ 285.000). In de concept beleidsbegroting 2027 zijn de landelijke en regionale ontwikkelingen beschreven, waarbij onze vastgestelde Visie Brandweerzorg 2030 en het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing het uitgangspunt blijven de komende jaren.

De VRG is een verplichte gemeenschappelijke regeling. Bij wet, artikel 9 van de Wet Veiligheidsregio's, is deze verplichting bepaald

Kanttekeningen
N.v.t.

Alternatieven
Het is mogelijk om wel een zienswijze in te dienen tegen de verhoging van de bijdrage. Maar de VRG is een gemeenschappelijke regeling en de organisatie is al sober ingericht.

Financiën
Concept actualisatie begroting 2026
Op 11 juli 2025 is in het algemeen bestuur de beleidsbegroting 2026 vastgesteld. Na het opstellen van de beleidsbegroting heeft een aantal ontwikkelingen plaats gevonden dat een herziening van de begroting 2026 noodzakelijk maakt. Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om de primitieve begroting voor 2026 vanwege deze punten te actualiseren.

a. Herrekening verdeling gemeentelijke bijdrage 2026 ten gevolge van de geactualiseerde O&V sleutel (clusteronderdeel B&R) en inwoneraantallen
Conform artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling VRG worden de lasten van de regionale brandweer verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweerzorg en rampenbestrijding. De VRG heeft de verdeelsleutel op basis van het objectieve budget voor clusteronderdeel B&R in het gemeentefonds (taakgebied O&V) opnieuw laten doorrekenen door Cebeon. Het rapport is bijgevoegd (bijlage 2). De effecten op de gemeentelijke bijdragen die hieruit volgen, zijn zichtbaar gemaakt in hoofdstuk drie.

Ontwikkelingen Rijksbijdrage BDuR
Uit de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid volgt dat de specifieke uitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met ingang van 2026 met een budgetkorting van 10% wordt uitgekeerd aan veiligheidsregio's. Dit betekent dat de VRG vanaf 2026 te maken krijgt met een structurele bijstelling van € 398.000. In 2026 wordt deze korting eenmalig gedekt uit de algemene reserve, vanuit het positieve resultaat van 2025.

Daarnaast worden er in 2026 al middelen ontvangen voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving. Het betreft hier middelen voor de Pilot Noodsteunpunten en Coördinatiepunten (in totaal € 580.000 voor de pilot) en € 335.000 voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve van de lokale en regionale weerbaarheid. Deze middelen reserveren we in eerste instantie op de balans, in afwachting van het regionaal programmaplan Weerbaarheid waar momenteel aan gewerkt wordt door de VRG in samenwerking met onze gemeenten (liaisons).

Nacalculatie loon- en prijsindexatie 2026 a.g.v. (verwachte) cao-afspraken en aanpassing prijsindex
Na het opmaken van de begroting 2026 is er recent met terugwerkende kracht per 1 augustus 2025 een nieuw cao-akkoord gesloten. Dit cao-akkoord is voor twee jaar afgesloten en loopt tot en met 1 augustus 2027. Voor de nacalculatie 2025 betekent dit voor het looncomponent omgerekend een verhoging van 0,04%. Daarnaast is de pensioenpremie voor 2025 gedaald met 0,11%. Voor 2026 betekent dit een verhoging van het looncomponent met 0,28% en een daling van de premies met 0,02%.
De prijsindex 2026 voor de materiele componenten is als gevolg van de gestegen inflatie aangepast naar 2,4% conform de septembercirculaire 2025. Deze autonome stijging ten opzichte van de in de primaire begroting opgenomen prijsindex (septembercirculaire 2024; 2,2%) is daarmee hoger.
Deze loon- en prijsindexaties leiden tot een gezamenlijke autonome nacalculatie van 0,27% (inclusief wegingsfactoren). De gemeentelijke bijdrage 2026 wordt hierdoor verhoogd met € 145.000. De effecten per gemeente zijn verwerkt in hoofdstuk drie: Gemeentelijke bijdrage.

Rentelasten in verband met de aankoop van de gronden voor de herhuisvesting van de Sontweg
Inzake de herhuisvesting van de Sontweg is op 11 juli 2025 besluitvorming geweest tot grondverwerving van de Bornholmstraat en Winschoterweg te Groningen (€ 5.400.000). Naar alle verwachting zal op 1 juli 2026 de grond worden overgedragen. Conform besluitvormig op 11 juli 2025, zijn in deze actualisatie de rentelasten opgenomen ten aanzien van het aangaan van de financiering van de grondaankoop. Hierbij is rekening gehouden met een rekenrente van 3,5%, wat voor 2026 neerkomt op een bedrag van € 94.500 aan rente.

Overige administratieve wijzigingen
Dit betreffen administratieve wijzigingen die geen effect hebben op de gemeentelijke bijdrage. Dit is noodzakelijk omdat de beleidsbegroting 2026 al in maart 2025 is aangeboden aan de gemeenten voor het zienswijzetraject en tussentijds voortschrijdende inzichten zijn ontstaan. Het gaat hier met name om aanpassingen van verwachte reservemutaties naar de laatste inzichten en overige administratieve verschuivingen binnen de begroting 2026 passend binnen de financiële hygiëneregels.

Voor de gemeente Westerwolde betekent dit voor 2026 een verhoging van de bijdrage met € 17.558.

Concept beleidsbegroting 2027
De concept beleidsbegroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030 en sluiten aan op de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). De toename van de deelnemersbijdrage in de begroting ten opzichte van de actualisatie begroting 2026, ad € 2.242.000, wordt veroorzaakt door indexering o.b.v. loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.1957.000) en als gevolg van de kosten voor de herhuisvesting Sontweg (€ 285.000).

Onze bijdrage aan de VRG bedraagt volgens de conceptbegroting 2027 en volgende jaren respectievelijk voor 2027 € 2.137.507; voor 2028 € 2.228.618; voor 2029 € 2.366.868, voor 2030 € 2.480.638. Zie onderstaande tabel voor de verschillen met de bedragen zoals reeds opgenomen in de begroting.

	2027	2028	2029
Nu beschikbaar in de begroting	2.131.114	2.225.329	2.225.329
Nieuwe bijdrage volgens begroting 2027 VRG	2.137.507	2.228.618	2.366.868
Verschil	-6.393	-3.289	-141.539

Aanpak en uitvoering

Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 doorgeleid naar de deelnemende gemeenteraden met de gelegenheid om eventuele zienswijze in te dienen. Eventuele zienswijze dienen uiterlijk op maandag 8 juni 2026 aangeleverd te worden. De aldus ingebrachte zienswijzen zullen in de vergadering van het dagelijks bestuur VRG worden besproken en – voorzien van een commentaar van het Dagelijks Bestuur – worden voorgelegd aan het algemeen bestuur VRG d.d. 26 juni 2026, waar de actualisatie begroting 2026 en beleidsbegroting 2027 definitief worden vastgesteld.

Bijlagen

1. Concept actualisatie begroting 2026 VRG
2. Cebeon rapport behorende bij actualisatie begroting 2026 VRG
3. Concept beleidsbegroting 2027 VRG

Sellingen, 31 maart 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 12.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 31 maart 202

gelet op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en artikel 9 van de Wet Veiligheidsregio's;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de Veiligheidsregio Groningen;
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027 van de Veiligheidsregio Groningen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Veiligheidsregio
Groningen

Actualisatie begroting 2026

Veiligheidsregio Groningen

Veiligheidsregio
Groningen

Inhoudsopgave

1 Samenvatting 3

2 Ontwikkelingen 4

3 Gemeentelijke bijdrage 7

1 Samenvatting

Bijgaand ontvangt u de begrotingsactualisatie voor 2026 naar aanleiding van de volgende ontwikkelingen:

a) Herrekening verdeling gemeentelijke bijdrage 2026 als gevolg van de geactualiseerde O&V-sleutel (clusteronderdeel B&R) en inwoneraantallen;
b) Ontwikkelingen Rijksbijdrage BDuR;
c) Nacalculatie loon- en prijsindexatie 2025 en 2026 als gevolg van cao-afspraken en aanpassing prijsindex;
d) Rentelasten in verband met de aankoop van de gronden voor de herhuisvesting van de Sontweg;
e) Overige administratieve wijzigingen.

De ontwikkelingen worden in hoofdstuk twee verder toegelicht. Punten c. en d. leiden tot een verhoging van de totale deelnemersbijdrage. De overige punten betreffen technische wijzigingen, verschuivingen of bijdragen via derden. De verschuivingen leiden als gevolg van de herijking in het Gemeentefonds tot verschillen per individuele gemeente.

2 Ontwikkelingen

Op 11 juli 2025 is in het Algemeen Bestuur de beleidsbegroting 2026 vastgesteld. Na het opstellen van de beleidsbegroting heeft een aantal ontwikkelingen plaats gevonden die het herzien van de begroting 2026 noodzakelijk maken. Aan het AB wordt voorgesteld om de primitieve begroting voor 2026 vanwege deze punten te actualiseren.

a. **Herrekening verdeling gemeentelijke bijdrage 2026 ten gevolge van de geactualiseerde O&V sleutel (clusteronderdeel B&R) en inwoneraantallen**
   Conform artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen worden de lasten van de regionale brandweer verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweerzorg en rampenbestrijding. Veiligheidsregio Groningen heeft de verdeelsleutel op basis van het objectieve budget voor clusteronderdeel B&R in het gemeentefonds (taakgebied O&V) opnieuw laten doorrekenen door Cebeon. Het rapport is bijgevoegd (bijlage 1). De effecten op de gemeentelijke bijdragen die hieruit volgen, zijn zichtbaar gemaakt in hoofdstuk drie.

b. **Ontwikkelingen Rijksbijdrage BDuR**
   Uit de begroting van het Ministerie van JenV volgt dat de specifieke uitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met ingang van 2026 met een budgetkorting van 10% wordt uitgekeerd aan veiligheidsregio's. Dit betekent dat de VRG vanaf 2026 te maken krijgt met een structurele bijstelling van € 398.000. In 2026 wordt deze korting eenmalig gedekt uit de algemene reserve, vanuit het positieve resultaat van 2025.

   Daarnaast worden er in 2026 al middelen ontvangen voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving. Het betreft hier middelen voor de Pilot Noodsteunpunten en Coördinatiepunten (in totaal € 580.000 voor de pilot) en € 335.000 voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve van de lokale en regionale weerbaarheid. Deze middelen reserveren we in eerste instantie op de balans, in afwachting van het regionaal programmaplan Weerbaarheid waar momenteel aan gewerkt wordt door de VRG in samenwerking met onze gemeenten (liaisons).

c. **Nacalculatie loon- en prijsindexatie 2026 a.g.v. (verwachte) cao-afspraken en aanpassing prijsindex**
   Na het opmaken van de begroting 2026 is er recent met terugwerkende kracht per 1 augustus 2025 een nieuw cao-akkoord gesloten. Dit cao-akkoord is voor twee jaar afgesloten en loopt tot en met 1 augustus 2027. Voor de nacalculatie 2025 betekent dit voor het looncomponent omgerekend een verhoging van 0,04%. Daarnaast is de pensioenpremie voor 2025 gedaald met 0,11%. Voor 2026 betekent dit een verhoging van het looncomponent met 0,28% en een daling van de premies met 0,02%.
   De prijsindex 2026 voor de materiele componenten is als gevolg van de gestegen inflatie aangepast naar 2,4% conform de septembercirculaire 2025. Deze autonome stijging ten opzichte van de in de primaire begroting opgenomen prijsindex (septembercirculaire 2024; 2,2%) is daarmee hoger.
   Deze loon- en prijsindexaties leiden tot een gezamenlijke autonome nacalculatie van 0,27% (inclusief wegingsfactoren). De uiteenzetting en uiteindelijke effect hiervan is in onderstaande tabel weergegeven. De gemeentelijke bijdrage 2026 wordt hierdoor verhoogd met € 145 duizend. De effecten per gemeente zijn verwerkt in hoofdstuk drie: Gemeentelijke bijdrage.

Nacalculatie structurele looncomponent 2025					
Gekregen indexatie (voorcalculatie)		5,40%			
Gekregen eerste nacalculatie (bij begrotingsactualisatie)		-0,11%			
CAO akkoord	5,44%				
Sociale lasten + pensioenlasten	-0,11%				
		5,33%		Weging	
Definitieve nacalculatie looncomponent 2025			**0,04%**	**60**	0,02%
Nacalculatie structurele looncomponent 2026					
Gekregen indexatie (beleidsbegroting 2026)		3,40%			
CAO akkoord	3,68%				
Sociale lasten + pensioenlasten	-0,02%				
		3,66%		Weging	
Eerste nacalculatie looncomponent 2026			0,26%	**70**	0,18%
Nacalculatie structurele materieelcomponent 2026					
Gekregen indexatie (voorcalculatie)		2,20%			
Aangepast indexcijfer uit septembercirculaire 2025		2,40%			
				Weging	
Nacalculatie materieelcomponent 2026			0,20%	**30**	0,06%
Totale nacalculatie meegenomen in actualisatie begroting 2026					**0,27%**

d. Rentelasten in verband met de aankoop van de gronden voor de herhuisvesting van de Sontweg

Inzake de herhuisvesting van de Sontweg is op 11 juli 2025 besluitvorming geweest tot grondverwerving van de Bornholmstraat en Winschoterweg te Groningen (€ 5.400.000). Naar alle verwachting zal op 1 juli 2026 de grond worden overgedragen. Conform besluitvormig op 11 juli 2025, zijn in deze actualisatie de rentelasten opgenomen ten aanzien van het aangaan van de financiering van de grondaankoop. Hierbij is rekening gehouden met een rekenrente van 3,5%, wat voor 2026 neerkomt op een bedrag van € 94.500 aan rente.

e. Overige administratieve wijzigingen

Dit betreffen administratieve wijzigingen die geen effect hebben op de gemeentelijke bijdrage. Dit is noodzakelijk omdat de beleidsbegroting 2026 al in maart 2025 is aangeboden aan de gemeenten voor het zienswijzetraject en tussentijds voortschrijdende inzichten zijn ontstaan. Het gaat hier met name om aanpassingen van verwachte reservemutaties naar de laatste inzichten en overige administratieve verschuivingen binnen de begroting 2026 passend binnen de financiële hygiëneregels.

De begrotingsactualisatie 2026 levert het onderstaand financieel kader op:

VRG (* € 1.000)	jaarrekening 2025	Primitief 2026	Actualisatie 2026
Gemeentelijke bijdrage regulier	52.121	53.708	53.853
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	100
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	-	-	94
Rijksbijdrage (BDUR)	11.406	11.015	10.617
Rijksbijdrage weerbaarheid	-	-	915
Overige baten	1.125	398	398
Totale baten	**64.752**	**65.221**	**65.977**
Personele lasten	45.127	45.564	45.672
Materiele lasten	18.243	18.277	18.497
Totale lasten	**63.370**	**63.841**	**64.169**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.382**	**1.380**	**1.808**
Reservemutaties totaal*	**-798**	**-1.380**	**-1.808**
Toevoeging Huisvesting	-1.300	-1.300	-1.300
Onttrekking Huisvesting	245	-	89
Mutatie egalisatiereserve kapitaallasten	185	-80	-80
Onttrekking BDuR korting	-	-	398
Toevoeging Weerbaarheid	-	-	-915
Overige mutaties	72	-	-
Resultaat na reserve mutaties	**584**	**-**	**-**

*Reservemutaties na voorgestelde resultaatsbestemming JR 2025

Veiligheidsregio Groningen

3 Gemeentelijke bijdrage

Bijdrage 2026 actualisatie

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom worden bepaald aan de hand van het aantal inwoners.

De bijdrage aan het programma brandweer en organisatie is naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweerzorg in het gemeentefonds.

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal actuele gem. bijdrage VRG in 2026	Vergelijking begroting 2026 prim.
Inwonerbijdrage 2026-primitief		**€ 0,93**	**€ 1,35**	**€ 2,46**	**€ 84,74**		
Indexatie/effect aanpassing inwonersaantal / OOV	0,27%	*€ 0,00*	*€ 0,00*	*€ 0,00*	*€ 0,18*		
Inwonerbijdrage 2026-actueel		**€ 0,93**	**€ 1,35**	**€ 2,46**	**€ 84,91**		
Eemsdelta	44.795	**41.810**	**60.317**	**110.322**	**3.106.449**	**3.318.898**	**3.330.415**
Oldambt	39.586	**36.948**	**53.303**	**97.493**	**2.913.911**	**3.101.655**	**3.000.392**
Pekela	12.459	**11.629**	**16.776**	**30.684**	**761.172**	**820.262**	**821.448**
Stadskanaal	32.038	**29.903**	**43.140**	**78.904**	**2.127.848**	**2.279.795**	**2.278.327**
Veendam	27.687	**25.842**	**37.281**	**68.188**	**1.758.396**	**1.889.707**	**1.876.006**
Het Hogeland	48.178	**44.968**	**64.873**	**118.653**	**4.583.951**	**4.812.444**	**4.826.263**
Westerkwartier	64.841	**60.520**	**87.310**	**159.691**	**4.671.719**	**4.979.240**	**4.965.606**
Groningen	244.441	**228.152**	**329.145**	**602.012**	**24.668.456**	**25.827.765**	**25.714.314**
Westerwolde	27.421	**25.594**	**36.923**	**67.533**	**1.922.551**	**2.052.600**	**2.035.043**
Midden Groningen	61.387	**57.296**	**82.659**	**151.185**	**4.674.335**	**4.965.475**	**4.960.743**
Totaal	602.833	**562.662**	**811.727**	**1.484.664**	**51.188.786**	**54.047.840**	**53.808.557**

Veiligheidsregio Groningen

Toelichting VRG mutatie bijdrage 2026 actualisatie - 2026 primitief

	VRG 2026 primitief	Indexatie VRG 0,27%	Verandering B&R sleutel	Actualisatie Inwoneraantal	Uitzetting bijdrage ivm huisvesting	VRG 2026 actueel	Mutatie bijdrage
Eemsdelta	3.330.415	8.992	-24.210	-2.004	5.704	3.318.898	-11.517
Oldambt	3.000.392	8.101	87.414	397	5.351	3.101.655	101.263
Pekela	821.448	2.218	-4.381	-422	1.398	820.262	-1.187
Stadskanaal	2.278.327	6.151	-8.334	-257	3.907	2.279.795	1.468
Veendam	1.876.006	5.065	4.937	470	3.229	1.889.707	13.700
Het Hogeland	4.826.263	13.031	-34.484	-783	8.418	4.812.444	-13.818
Westerkwartier	4.965.606	13.407	-7.331	-1.021	8.579	4.979.240	13.634
Groningen	25.714.314	69.429	-1.613	335	45.300	25.827.765	113.451
Westerwolde	2.035.043	5.495	4.309	4.224	3.530	2.052.600	17.558
Midden Groningen	4.960.743	13.394	-16.308	-938	8.584	4.965.475	4.732
Totaal	**53.808.557**	**145.283**	**0**	**0**	**94.000**	**54.047.840**	**239.283**

Toelichting op Verandering B&R sleutel en Actualisatie inwonersaantal: deze herverdeling vloeit voort uit artikel 24 Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen. Op basis van dit artikel is de verdeelsleutel gebaseerd op het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweerzorg en rampenbestrijding per 1 januari van het jaar waarop de betaling van de bijdragen betrekking heeft. Per jaar kan hierdoor de onderlinge verhouding tussen de gemeenten wijzigen. Cebeon maakt jaarlijks een nieuwe doorrekening van de effecten m.b.t. B&R-sleutel en inwonersaantal.

Veiligheidsregio Groningen

Totale gemeentelijke bijdrage per jaar

Bedragen in €

Gemeente	2026 primitief	2026 actualisatie	2027	2028	2029	2030
Eemsdelta	3.330.415	3.318.898	3.456.173	3.603.478	3.826.950	4.010.873
Oldambt	3.000.392	3.101.655	3.230.004	3.367.735	3.576.906	3.748.962
Pekela	821.448	820.262	854.153	890.529	945.566	990.923
Stadskanaal	2.278.327	2.279.795	2.374.058	2.475.218	2.628.547	2.754.796
Veendam	1.876.006	1.889.707	1.967.811	2.051.639	2.178.576	2.283.142
Het Hogeland	4.826.263	4.812.444	5.011.933	5.225.892	5.552.273	5.820.170
Westerkwartier	4.965.606	4.979.240	5.185.252	5.406.305	5.741.906	6.018.012
Groningen	25.714.314	25.827.765	26.898.764	28.047.389	29.801.022	31.239.821
Westerwolde	2.035.043	2.052.600	2.137.507	2.228.618	2.366.868	2.480.638
Midden Groningen	4.960.743	4.965.475	5.171.003	5.391.515	5.726.644	6.002.222
Totaal	**53.808.557**	**54.047.840**	**56.286.657**	**58.688.319**	**62.345.257**	**65.349.559**

Objectieve budgetten Veiligheidsregio Groningen

Op basis van decembercirculaire 2025

Notitie
8 januari 2026

1. Inleiding

De Veiligheidsregio Groningen (VRG) maakt voor het vaststellen van de gemeentelijke bijdragen gebruik van de objectieve budgetten die gemeenten gehonoreerd krijgen in het gemeentefonds voor het taakonderdeel Brandweer en Rampenbestrijding (B&R). De VRG heeft Cebeon verzocht om een actualisatie te maken van de objectieve budgetten op basis van de decembercirculaire 2025. Deze berekening heeft betrekking op de jaren 2025-2027. Hierin wordt rekening gehouden met alle tussenliggende mutaties die hebben plaatsgevonden sinds de decembercirculaire 2024. Na een toelichting van de vertrekpunten in paragraaf 2 worden de uitkomsten van deze berekening gepresenteerd in paragraaf 3.
In paragraaf 4 van deze notitie wordt toegelicht wat de invloed is van de suppletie uitkering, die aan gemeenten wordt uitgekeerd vanwege de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds, op de onderlinge verhoudingen.

2. Algemene vertrekpunten

Afzonderen uitkomst taakonderdelen binnen gemeentefonds

Het gemeentefonds omvat uitkeringsformules per taakgebied. Binnen het taakgebied Orde en Veiligheid (O&V) wordt onderscheid gemaakt tussen Brandweer en Rampenbestrijding (B&R) en Overige Orde en Veiligheid (OOV)[1].

Voor een geobjectiveerde onderbouwing van de gemeentelijke middelenbehoefte voor het dekken van de lasten van brandweerzorg en rampenbestrijding kan gebruik worden gemaakt van het taakonderdeel B&R uit het gemeentefonds. Deze objectieve budgetten zijn afgestemd op structurele kostenverschillen tussen typen gemeenten die zijn gerelateerd aan verschillen in structuurkenmerken van gemeenten en achterliggende normenkaders.

Dynamiek tussen de jaren

Deze objectieve budgetten kunnen per circulaire van het gemeentefonds worden berekend. Hierbij zijn verschillende elementen van belang voor de uitkomst. Het betreft:

- de stand van de kostenbepalende structuurkenmerken per gemeente (ontwikkelingen in aantallen eenheden per verdeelmaatstaf, zoals aantal woonruimten, kernen en bedrijfsvestigingen);

[1] Het betreft hierbij taken in de sfeer van handhaving, toezicht en preventie (stads- en dorpswachten, criminaliteitspreventie, cameratoezicht, APV-handhaving, bijzondere wetten), beleids- en planvorming integrale veiligheid (beleidsformulering, regie veiligheidsprojecten), HALT-bureaus, veiligheidshuizen, dierenbescherming, opsporing en ruiming explosieven en overige beschermende maatregelen (zoals reddingswezen, strandbewaking, lijkschouwing).

- de gewichten per maatstaf (‘prijzen’), die op grond van tussentijds onderhoud in de verdeling kunnen wijzigen (als gevolg van taakmutaties, definitiewijzigingen, herijkingen);
- de algemene uitkeringsfactor voor het gehele gemeentefonds die mede wordt bepaald door de macro ontwikkeling van de totale omvang van de beschikbare middelen voor het gemeentefonds voor alle taakgebieden tezamen (jaarlijkse accres).

De uitkomsten in deze notitie zijn gebaseerd op de meest recente inzichten in het gemeentefonds (stand decembercirculaire 2025). Voor wat betreft de ontwikkeling van de basisgegevens is uitgegaan van de stand die in het uitkeringsjaar 2025 wordt gehanteerd.

Eigen inkomsten uit OZB en OEM

Gemeenten kunnen hun uitgaven ook dekken uit eigen inkomsten uit de OZB en Overige Eigen Middelen (OEM). In het verdeelstelsel wordt normatief rekening gehouden met deze eigen inkomsten die gemeenten in potentie kunnen realiseren. Bij de OZB gaat dit door middel van een inhouding op de uitkering gerelateerd aan de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen. Bij OEM gaat het om inkomsten die gemeenten kunnen inzetten als algemeen dekkingsmiddel zoals overige belastingen (bijv. hondenbelasting), inkomsten uit rente/beleggingen, saldo van grondexploitaties, e.d. Met de inkomstenpotentie uit OEM is in het gemeentefonds rekening gehouden door een inhouding op de uitkering via een voor alle gemeenten gelijk bedrag per inwoner.

Normeringssystematiek

Het gemeentefonds wordt op meerdere momenten per jaar bijgesteld via circulaires. Algemene mutaties die niet samenhangen met specifieke taken worden via het zogenoemde accres verwerkt. De indexeringsmethodiek van het gemeentefonds maakt hier onderdeel van uit. Sinds 2024 is de indexeringsmethodiek gekoppeld aan de BBP-normeringsmethodiek, bestaande uit een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is gebaseerd op een 8-jaars gemiddelde. Het prijsdeel volgt de prijsontwikkeling van het BBP van het lopende jaar.

Het accres en daarmee ook het prijsdeel wordt niet toegekend aan specifieke taken binnen de gemeentefondsuitkering en is dus voor elk taakonderdeel gelijk.

Advies Cebeon over gemeentelijke bijdrage aan VRG

Met ingang van 2023 is de verdeling van het gemeentefonds door het Rijk herijkt. Dit heeft tot gevolg dat de verdeling van de middelen over gemeenten ingrijpend is veranderd. De financiële effecten van deze herijking lopen sterk uiteen tussen de Groninger gemeenten. Dit geldt niet alleen voor B&R, maar ook voor de optelsom van alle gemeentelijke taken waarvoor gemeenten via het gemeentefonds middelen ontvangen.

Het Rijk heeft bepaald dat de gevolgen van de herijking voor sommige gemeenten te groot zijn om ineens te dragen. Gemeenten met een groot nadelig effect van de herijking ontvangen voorlopig een suppletie bovenop hun reguliere gemeentefondsuitkering. Daar staat tegenover dat gemeenten met een groot voordelig effect van de herijking een korting krijgen op hun uitkering, waardoor ze dit voordeel vooralsnog niet volledig ontvangen. Deze suppletie is in de periode 2023-2025 afgebouwd en is in 2026 bevroren. Vanaf 2027 wordt een volgende stap verwacht in het afbouwen van de suppletie.

In lijn met de landelijke werkwijze heeft Cebeon eerder geadviseerd om deze suppletie mee te laten wegen in de financieringssystematiek van de VRG. Deze suppletie heeft immers ook (deels) betrekking op

B&R. In deze notitie (paragraaf 4) wordt bij de actualisatie van de objectieve budgetten rekening gehouden met het deel van de suppletie-uitkering dat kan worden toegerekend aan B&R in 2026.

3. Objectieve budget B&R 2025-2027 exclusief suppletie

In onderstaande tabel zijn de uitkomsten van het objectieve budget in het gemeentefonds bijgesteld op basis van de decembercirculaire 2025. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkelingen (groei/krimp) in de aantallen kostenbepalende structuurkenmerken en de ontwikkeling in de uitkeringsfactoren (accressen) voor de jaren 2025-2027.

Tabel 3.1: Objectieve budgetten Brandweer en Rampenbestrijding voor 2025-2027 op basis van decembercirculaire 2025, gesorteerd op inwonertal. Stand 2024 op basis van decembercirculaire 2024. Exclusief suppletie-uitkering.

Gemeenten	2024	2025		verschil '24 – '25		2026	2027
	euro x 1.000	euro x 1.000	in %	euro x 1.000	in %	euro x 1.000	euro x 1.000
Pekela	864	906	1,5%	42	4,8%	909	935
Westerwolde	2.281	2.407	3,9%	126	5,5%	2.415	2.485
Veendam	2.042	2.158	3,5%	116	5,7%	2.165	2.228
Stadskanaal	2.553	2.678	4,3%	125	4,9%	2.687	2.764
Oldambt	3.401	3.693	6,0%	291	8,6%	3.705	3.812
Eemsdelta	3.736	3.903	6,3%	167	4,5%	3.916	4.029
Het Hogeland	4.411	4.630	7,5%	219	5,0%	4.646	4.780
Midden-Groningen	5.212	5.479	8,9%	267	5,1%	5.497	5.656
Westerkwartier	5.215	5.493	8,9%	277	5,3%	5.511	5.670
Groningen	28.780	30.340	49,2%	1.560	5,4%	30.442	31.320
Totaal	**58.494**	**61.686**	**100%**	**3.192**	**5,5%**	**61.894**	**63.679**

Algemene ontwikkelingen

De omvang van het objectieve budget voor B&R – exclusief de suppletie-uitkering als gevolg van de herijking van het gemeentefonds – neemt voor de gemeenten binnen de VRG in 2025 ten opzichte van 2024 toe van 58,5 mln. euro naar 61,7 mln. euro. Dit is een toename van 3,2 mln. euro, oftewel 5,5%, vanwege de accresontwikkelingen in het gemeentefonds en ontwikkelingen in kostenbepalende maatstaven (woonruimten, kernen, bedrijfsvestigingen, e.d.).[2]

Hierbinnen kunnen drie uiteenlopende ontwikkelingen worden onderscheiden:

- circa +4,6% hangt samen met algemene ontwikkelingen in het gemeentefonds die voor elk taakonderdeel en voor elke individuele gemeente gelijk zijn. De toename hangt samen met accresontwikkelingen en ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds;
- circa +0,8% hangt samen met toename van kostenbepalende maatstaven binnen B&R van de gemeenten binnen de VRG ten opzichte van de stand per 2024. Deze ontwikkeling verschilt per gemeente;
- er zijn geen ontwikkelingen in de gewichten of definities van de maatstaven.

[2] De stand voor het jaar 2025 is ook circa +2,6% hoger in vergelijking met de raming in de decembercirculaire 2024 voor het uitkeringsjaar 2025. Dit is de optelsom van een hoger accres vanwege loon- en prijsontwikkelingen en de ontwikkeling van de basisgegevens van kostenbepalende maatstaven.

Voor 2026 en 2027 is een stijging van de objectieve budgetten van respectievelijk 0,3% en 2,9% voorzien ten opzichte van het voorgaande uitkeringsjaar. Hierin is de accresontwikkeling opgenomen evenals andere algemene ontwikkelingen in het gemeentefonds.

Ontwikkeling kostenbepalende maatstaven

De budgetten per gemeente ontwikkelen zich in de tijd als gevolg van de groei of krimp van de kostenbepalende maatstaven op het gebied van brandweerzorg en rampenbestrijding. Zo zorgt een toename van het aantal woningen of bedrijvigheid voor een hoger objectief budget. Deze ontwikkeling kan sterk uiteen lopen per gemeente. Voor individuele gemeenten varieert de ontwikkeling van kostenbepalende maatstaven voor 2025 in een bijstelling van -0,2% tot +3,9%.

De gemeenten met een sterkere groei dan gemiddeld op de kostenbepalende maatstaven zijn Oldambt (+3,9%), Veendam (+1,0%) en Westerwolde (+0,9%). Aan de gemeente Oldambt is één extra woonkern met minstens 500 adressen toegekend waardoor de gemeente over 7 afzonderlijke woonkernen beschikt. Het gemeentefonds gaat er vanuit dat voor elke woonkern een bepaald minimumniveau aan voorzieningen moeten worden gerealiseerd. Bij de gemeenten Veendam en Westerwolde neemt het aantal woonruimten en bedrijfsvestigingen toe. Met name in Westerwolde gaat de groei ook gepaard met een toename van de aantrekkingskracht (centrumfunctie) voor bezoekers van buiten de gemeente.

Voor de gemeente Eemsdelta is sprake van een afname van kostenbepalende maatstaven (-0,2%) door een beperkte afname van het aantal woonruimten. Doordat het aantal woonruimten en inwoners in omliggende gemeenten wel toeneemt, neemt de centrumfunctie van Eemsdelta af. Voor de gemeenten Pekela en Stadskanaal is sprake van een beperkte groei van kostenbepalende maatstaven (+0,2%). Voor Pekela hangt dit ook samen door een afname van de centrumfunctie terwijl er in Stadskanaal nauwelijks mutaties optreden.

4. Effect suppletie op gemeentelijke bijdragen

Een aantal gemeenten binnen de VRG ontvangt tenminste tot en met 2026[3] een suppletie-uitkering om de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds te kunnen opvangen. Deze suppletie-uitkering is de som van de herverdeeleffecten voor de afzonderlijke taakgebieden binnen het gemeentefonds. Naarmate het aandeel van B&R in dit totale herverdeeleffect groter is, dient ook een groter deel van de suppletie te worden meegewogen voor de bepaling van de gemeentelijke bijdragen aan de VRG. De VRG heeft op advies van Cebeon eerder besloten om de suppletie uitkeringen of kortingen mee te laten wegen bij het bepalen van de gemeentelijke bijdragen.

In onderstaande tabel zijn de objectieve budgetten per gemeente weergegeven voor het jaar 2026 als rekening wordt gehouden met de suppletie-uitkering voor B&R vanwege de herijking van het gemeentefonds (stand decembercirculaire 2025).[4]

[3] De suppletiebedragen zijn onveranderd ten opzichte van 2025. Vanaf 2027 wordt een volgende stap in de afbouw van de suppletie verwacht.
[4] Door deze kolom te vergelijken met de kolom 2026 in tabel 3.1 wordt de omvang van de suppletie-uitkering voor B&R zichtbaar.

Tabel 4.1: Objectieve budgetten Brandweer en Rampenbestrijding voor 2025 na verwerking suppletie-uitkering herijking gemeentefonds

Gemeenten	B&R	Absoluut		Aandeel in totale regio in %
		Suppletie	Dec. Circ. '25 voor 2026	
Pekela	909	49	958	1,5%
Westerwolde	2.415	0	2.415	3,7%
Veendam	2.165	54	2.219	3,4%
Stadskanaal	2.687	0	2.687	4,1%
Oldambt	3.705	0	3.705	5,7%
Eemsdelta	3.916	0	3.916	6,0%
Het Hogeland	4.646	1.064	5.710	8,8%
Midden-Groningen	5.497	397	5.894	9,0%
Westerkwartier	5.511	369	5.880	9,0%
Groningen	30.442	1.311	31.753	48,7%
Totaal	**61.894**	**3.245**	**65.138**	**100,0%**

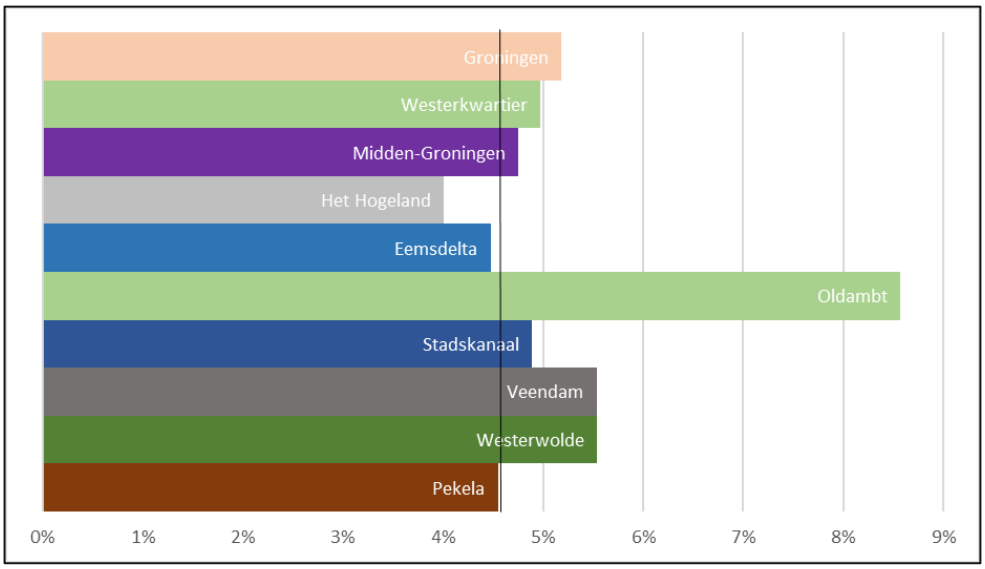
De toerekening van een deel van de suppletie-uitkering aan het taakonderdeel B&R bedraagt circa 3,2 mln. euro. Dit bedrag is sinds 2023 niet gewijzigd. Doordat het objectieve budget B&R sinds 2023 in absolute zin is toegenomen, neemt het aandeel van de suppletie af. In 2026 is dit aandeel op totaalniveau 5,0% terwijl dit in 2023 5,8% bedroeg. Inclusief het toegerekende deel van de suppletie bedraagt het taakonderdeel B&R circa 65,1 mln. euro. Het aandeel van Het Hogeland, Midden-Groningen en Westerkwartier in het objectief budget B&R (incl. suppletie) neemt hierdoor toe. Voor de andere gemeenten neemt het aandeel af of blijft het gelijk.[5]

Totaalbeeld ontwikkeling 2024-2025

In onderstaand figuur is de ontwikkeling van de individuele gemeenten opgenomen voor 2024-2025. Dit is de som van algemene ontwikkelingen in het gemeentefonds, ontwikkeling van individuele gemeenten op kostenbepalende maatstaven en de gevolgen van de suppletie. De verticale lijn is de algemene ontwikkeling van het gemeentefonds die bij alle gemeenten in dezelfde mate doorwerkt. Bij alle gemeenten nemen de kostenbepalende indicatoren toe, maar doordat het groeitempo verschilt treden er veranderingen op in de onderlinge verhoudingen.

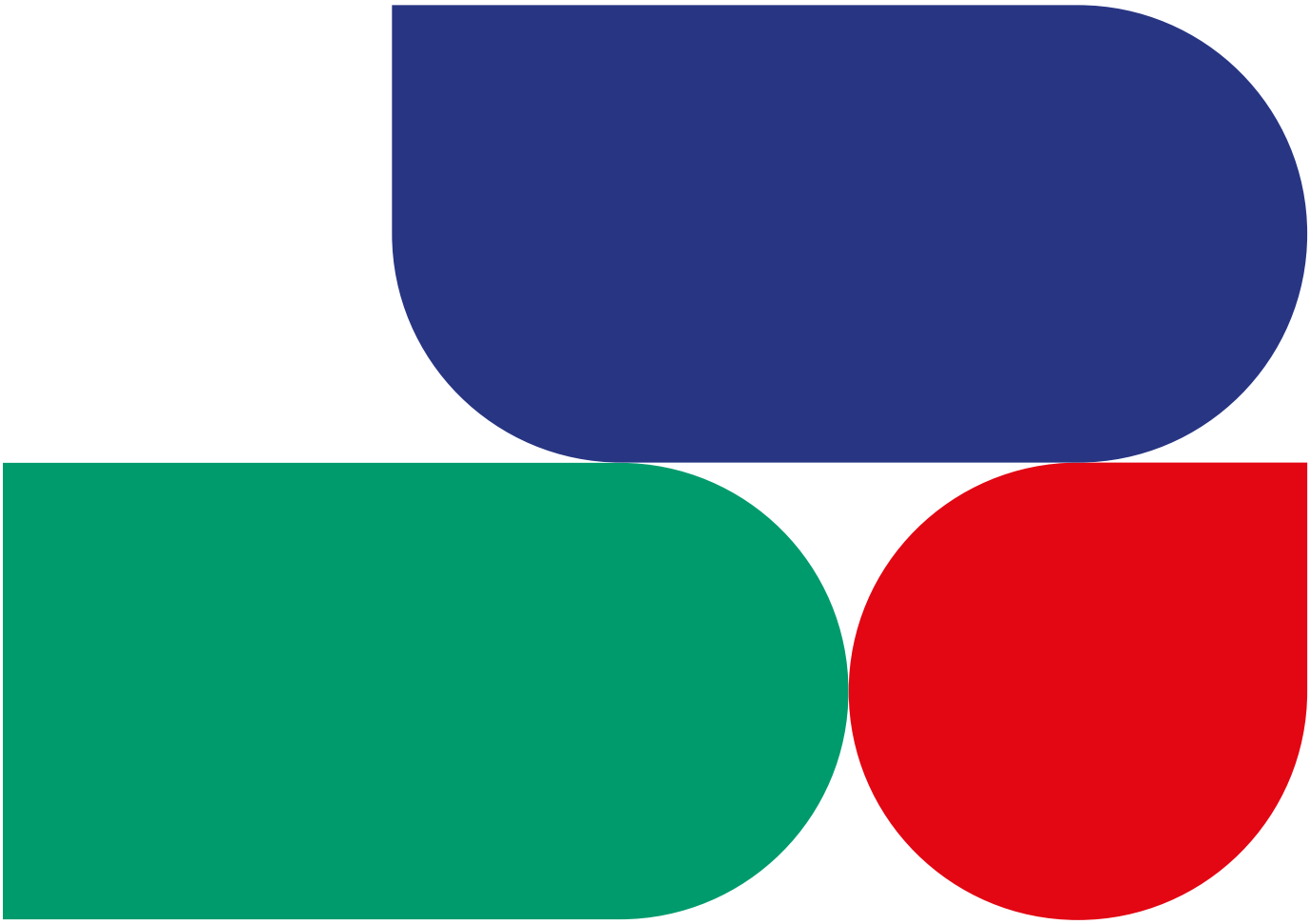
[5] Voor de gemeente Groningen is ook sprake van een suppletie-uitkering, maar doordat dit een relatief beperkt deel is van de suppletie voor de gehele regio neemt het aandeel van Groningen in de bijdrage voor B&R door de suppletie-uitkering toch iets af.

Figuur 4.2: Ontwikkeling objectief budget (incl. suppletie) 2025 ten opzichte van 2024

Bij Oldambt neemt het objectief budget relatief het sterkst toe door de groei van de kostenbepalende maatstaven. Bij Het Hogeland is de ontwikkeling lager dan gemiddeld, omdat het toegerekende deel van de suppletie aan B&R een relatief groot deel uitmaakt van het objectief budget. Dit toegerekende deel van de suppletie aan B&R is constant.

Veiligheidsregio
Groningen

Beleidsbegroting 2027

Veiligheidsregio
Groningen

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1 Landelijke ontwikkelingen 5

1.1 Landelijke ontwikkelingen op de primaire processen 5
1.2 Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht 7
1.3 Juridische ontwikkelingen / nieuwe wetgeving 7

2 Regionale ontwikkelingen 9

2.1 Huisvesting en vastgoed 9
2.2 Versterken regionale samenwerking (3-noord) 9
2.3 Programma weerbaarheid VRG/gemeenten 9

3 Programmaplannen 11

3.1 De opdracht 11

4 Programma Brandweerzorg 12

4.1 Wat wil het programma Brandweerzorg in 2027 realiseren? 12
4.2 Wat heeft Brandweerzorg hiervoor nodig? 15

5 Crisisbeheersing 16

5.1 Wat wil het programma Crisisbeheersing realiseren in 2027? 16
5.2 Wat heeft Crisisbeheersing hiervoor nodig? 19

6 Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG) 20

6.1 Wat wil het programma GKG realiseren in 2027? 20
6.2 Wat heeft de GKG hiervoor nodig? 21

7 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) 22

7.1 Wat wil het programma GHOR realiseren in 2027? 22

8 Paragrafen 24

8.1 Gemeentelijke bijdragen en lokale heffingen 24

8.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 24
8.3 Organisatiekosten 29
8.4 Onderhoud kapitaalgoederen 29
8.5 Financiering 30
8.6 Bedrijfsvoering 31
8.7 Verbonden partijen 32

9 Overzicht van baten en lasten 33

9.1 Overzicht baten en lasten per totaal en per programma 33
9.2 Geprognosticeerde balans 36
9.3 Toelichting meerjarenraming 36
9.4 Financiële ontwikkelingen beleidsbegroting 2027 39
9.5 EMU-saldo 41

10 Bijlagen 42

10.1 Taakvelden 43
10.2 Risico's uit paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 45
10.3 Investeringen 50
10.4 Gemeentelijke bijdrage 51
10.5 Meerjarenbeeld 2028-2030 53

Veiligheidsregio
Groningen

Voorwoord

Voor u ligt de beleidsbegroting 2027 van de Veiligheidsregio Groningen (VRG). Deze beleidsbegroting is de nadere uitwerking van het eerste jaar in de kaderbrief 2027-2030 die op 4 december 2025 in het Algemeen Bestuur is vastgesteld. In deze beleidsbegroting schetst de VRG het perspectief voor 2027 en maken we een financiële vertaling van de verwachte ontwikkelingen.

De jaarstukken 2025 geven inzicht in de ontwikkelingen van de afgelopen periode en laten zien dat er opgaven op de VRG zijn afgekomen die ook in 2026 een plek in de organisatie moeten krijgen, zoals het brede thema weerbaarheid en de ontwikkeling bij de brandweer zoals de specialisatie van de beroepsbrandweer.

Het uitvoeren van onze wettelijke en reguliere taken, de primaire processen van brandweerzorg en crisisbeheersing, zijn ook in 2027 leidend in onze uitvoering. De vastgestelde Visie Brandweerzorg 2030 en het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing blijven hiervoor de komende jaren het uitgangspunt. Wel bevinden we ons momenteel in een snel veranderende omgeving. Er komen landelijke vraagstukken en ontwikkelingen op de VRG af waar we een antwoord op moeten formuleren. Deze ontwikkelingen zullen ook een effect hebben op de toekomstige financiën van de VRG.

Eén van de ontwikkelingen die een prominente rol gaat spelen in 2027 is het brede thema weerbaarheid. Vanuit het Rijk is de richtlijn gekomen om 72 uur zelfredzaam te kunnen zijn. Dit vraagt anticipatievermogen van onze inwoners, bedrijven en instellingen en ook van onze gemeenten en van de VRG zelf. De VRG heeft een begeleidingsgroep ingericht om samen met de gemeenten vorm te geven aan het thema weerbaarheid. In 2027 gaan we verder uitvoering geven aan het regionale programmaplan en zal ook de uitkomst van de pilots coördinatie- en noodsteunpunten zijn beslag krijgen.

Met betrekking tot huisvesting wordt in 2027 verder uitvoering gegeven aan het strategisch huisvestingsplan (SHP) dat in 2023 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Dit plan omvat zowel de herhuisvesting Sontweg als de nieuwbouw/renovaties van de overige 38 kazernes. Voor die laatste loopt momenteel de eerste tranche van 10 jaar, waarin tien kazernes zijn opgenomen. Voor de herhuisvesting Sontweg treffen we in 2027 alle voorbereidingen, zodat naar alle verwachting in 2028 gestart kan worden met de bouw.

Ook op landelijk niveau speelt er veel. Het Veiligheidsberaad en de RCDV hebben strategische thema's benoemd waarop de komende periode landelijk wordt samengewerkt. Dit is vastgelegd in een strategische samenwerkingsagenda. De onderwerpen sluiten aan op onze eigen visie brandweerzorg en crisisbeheersing, waarbij wij steeds blijven beoordelen waar we in onze werkzaamheden de prioriteit aan toekennen. Daarnaast ontwikkelt informatievoorziening zich tot een strategisch vraagstuk dat bepalend is voor het functioneren en de toekomstbestendigheid van de VRG en de uitvoering van de dagelijkse operatie. Bovendien zijn er drie processen van de veiligheidsregio's recent aangemerkt als vitaal binnen de sector Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Dit vergt van alle onderdelen van onze organisatie aanpassingsvermogen, denk hierbij aan de paraatheid van onze organisatie. Deze landelijke ontwikkelingen hebben in 2027 invloed op de inzet van de brandweer maar bijvoorbeeld ook op het intern organiseren van de afdeling IM/ICT binnen de VRG.

In deze beleidsbegroting lichten we de inhoudelijke ontwikkelingen en thema's verder toe. U leest welke gevolgen deze hebben voor de programma's van de verschillende onderdelen van onze organisatie. We blijven ons inzetten voor een veilige en weerbare regio.

Wilma Mansveld

Algemeen directeur Veiligheidsregio Groningen

1 Landelijke ontwikkelingen

1.1 Landelijke ontwikkelingen op de primaire processen

1.1.1 Samenwerking op landelijke strategische thema's

De landelijke vraagstukken en ontwikkelingen worden verbonden door de strategische vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's (commandanten en directeuren) en zij overleggen gezamenlijk binnen de RCDV (Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's) hoe om te gaan met deze ontwikkelingen. Vanuit het Veiligheidsberaad en de RCDV zijn strategische thema's benoemd waarop de komende periode landelijk wordt samengewerkt.

Het Veiligheidsberaad heeft op 27 juni 2025 de samenwerkingsagenda voor de 25 Veiligheidsregio's vastgesteld waarbij het uitgangspunt geldt dat de 25 autonome veiligheidsregio's werken vanuit het stelsel van verlengd lokaal bestuur en er een aantoonbaar gezamenlijk belang moet zijn voor de 25 Veiligheidsregio's om te komen tot samenwerking. Met inachtneming van dit bestuurlijk afwegingskader zijn de volgende thema's opgenomen in de samenwerkingsagenda:

1. Vormgeven en borgen van een goed werkend onderwijsstelsel
2. Versterken landelijke advisering brandveiligheid en risicobeheersing
3. Regionaal bestuurde paraatheid, bovenregionaal bestuurde slagkracht
4. Informatie-gestuurde inzet brandweereenheden
5. Landelijke operationele samenwerkingsstructuur
6. Versterken van de weerbare samenleving
7. Ontwikkelen en professionaliseren Bevolkingszorg
8. Integreren bestaande en nieuwe initiatieven op IV-gebied
9. Toekomstbestendig werkgeverschap
10. Gezamenlijke methodiek presterend vermogen

De thema's sluiten aan bij onze eigen visie brandweerzorg en crisisbeheersing. Echter, wij zullen steeds moeten blijven kijken waar we in onze werkzaamheden prioriteit aan toekennen. Door samenwerking op deze thema's versterken de 25 veiligheidsregio's elkaar en vergroten wij samen onze maatschappelijke impact, met behoud van de eigen autonomie. Een vraagstuk binnen al deze thema's is steeds wat collectief wordt afgesproken en wat de individuele veiligheidsregio's zelf afspreken. Waarbij ook het financieringsvraagstuk een rol speelt. Het uitgangspunt van de VRG hierbij is dat zonder financieringsstroom er geen nieuwe taken worden opgepakt ("geen knaken, geen taken").

1.1.2 Werkgeverschap

Toekomstgericht werkgeverschap

Het programma 'Toekomstgericht werkgeverschap' is gestart, als één van de vier landelijke 'Grote Werken'. Dit programma richt zich met name op de thema's duurzame inzetbaarheid, moderne arbeidsvoorwaarden, diversiteit, gelijkwaardigheid & inclusie, PTSS-regeling en gezondheidsmonitoring. Het programma wordt als randvoorwaarde gezien voor de collectieve opgaven van veiligheidsregio's. Dit zijn ook prioritaire thema's binnen de VRG. Daar waar nodig of wenselijk, sluiten we aan bij initiatieven van het programma of maken we gebruik van de opbrengsten. En op onderdelen pakken we een onderwerp eigenstandig op vanuit de eigen werkgeversverantwoordelijkheid, waarbij we uitwisselen met andere regio's en van elkaar leren. Er ligt hier ook een relatie met arbeidsvoorwaardenontwikkeling, wat in de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) wordt besproken.

Arbeidsvoorwaarden

Ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden is vanuit de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV) het doel om met cao-ontwikkelingen aan te blijven sluiten bij de ontwikkeling van de gemeentelijke cao. Dit omdat de VRG een gemeenschappelijke regeling is en er zo gestreefd wordt naar een uniforme set arbeidsvoorwaarden wat een gelijk speelveld creëert. Dat is ook de insteek voor de onderhandelingen met de vakbonden de komende jaren. In 2027 zullen nieuwe onderhandeling opgestart worden. Momenteel is de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) ook onderdeel van deze onderhandelingen. Vanaf 2026 moet een RVU-regeling zich expliciet richten op werknemers met zwaar werk die niet gezond kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd. Daarvoor gelden een aantal voorwaarden. De RVU-regeling moet gericht zijn op belastende functies of werkzaamheden en zijn onderbouwd aan de hand van objectieve criteria. Daarbij gaat het om objectieve criteria op vijf gebieden: fysieke belasting, psychosociale belasting, omgevingsbelasting, cognitieve belasting en (onregelmatige)

werktijden. Uitgangspunt is dat een paritaire werkgroep in kaart gaat brengen welke functies binnen de afzonderlijke Veiligheidsregio's hiervoor in aanmerking komen. Het is relevant om hier ook op te merken dat de WVSV (nog) niet te maken heeft met de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA). De inwerkingtreding van de WNRA is voor veiligheidsregio's nog uitgesteld, daar waar gemeenten in 2020 al zijn overgegaan.

Tweede loopbaanbeleid
Het tweede loopbaanbeleid voor repressieve brandweerfuncties, specifiek de beroepsbrandweer, is in 2006 van kracht geworden. Omdat er discussie bestaat over het thema bezwarendheid, is in 2021 een landelijk onderzoek gestart door de Universiteit van Maastricht naar duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie voor repressief brandweerpersoneel. Het onderzoek moet in de loop van 2026 informatie opleveren ter voorbereiding op een mogelijke herziening van de arbeidsvoorwaarden. Vanuit de grotere beroepskorpsen gaan geluiden op om dit onderzoek niet af te wachten en eerder afspraken te maken op landelijk niveau. De VRG heeft als lijn om het huidige tweede loopbaanbeleid te volgen tot een gezamenlijk en goed onderbouwd alternatief wordt geboden. Intussen heeft de VRG zich voorbereid op toenemende uitstroom in de komende periode in overeenstemming met het beleid van 2006. Hierin is aandacht voor duurzame inzetbaarheid en breed loopbaanbeleid, wetende dat een repressieve functie doorgaans niet tot de pensioengerechtigde leeftijd kan worden uitgevoerd. We treffen daarbij maatwerk voor betrokken medewerkers. Dit brengt, zolang het huidige tweede loopbaanbeleid geldt, voor de komende jaren, dus ook voor 2027, extra kosten met zich mee. Er is een bestemmingsreserve gevormd waaruit we deze kosten dekken.

Mentale gezondheid/ Posttraumatische stressstoornis (PTSS)
Er is steeds meer aandacht voor de mentale impact die werkzaamheden van de brandweer en de crisisorganisatie kunnen hebben. Binnen de werkgeversverantwoordelijkheid is dit een vast thema. Per 1 februari 2026 is de landelijke regeling erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte van kracht. De VRG is hier blij mee. Deze regeling zorgt voor alle veiligheidsregio's voor gelijkwaardige aanspraken voor zowel medewerkers als vrijwilligers. Daarnaast zorgt de regeling voor stroomlijning, uniformering en professionalisering van het proces en een eensluidende aanpak op het moment dat een medewerker van de VRG zich met PTSS-klachten meldt. Vanuit het ministerie is € 1,75 miljoen structureel jaarlijks beschikbaar gesteld aan de veiligheidsregio's ter dekking van de (landelijke) systeemkosten, wat voor veiligheidsregio's betekent dat ze elk 0,5 fte ondersteuning toegekend hebben gekregen. De VRG heeft deze fte inmiddels ingezet. De kosten voor de aanspraken uit de regeling en (psychische) hulp worden gedragen door de individuele veiligheidsregio's en dus ook door de VRG. Daarnaast worden bredere inspanningen op het gebied van mentale gezondheid landelijk besproken en gevolgd. De landelijk vastgestelde toolbox psychosociale ondersteuning is hiervoor een belangrijke leidraad voor werkgevers. De achterliggende visie is dat je als goed werkgever liever voorkomt dan geneest, maar dat binnen elke fase goede personeelszorg plaatsvindt.

1.1.3 Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX, voorheen C2000/P2000)

In antwoord op de groeiende behoefte aan een toekomstbestendige, robuuste, veilige en missiekritische communicatievoorziening, inclusief alarmering, heeft de Minister van Justitie en Veiligheid een programma geïnitieerd. Dit programma is gericht op de aanschaf en inrichting van een nieuw informatie- en communicatiesysteem voor de hulpdiensten, waaronder de brandweer. Deze stap is noodzakelijk geworden door de technische eindigheid van het C2000-netwerk. Het is van essentieel belang dat de opvolger van deze structuur een modern en uitstekend communicatienetwerk wordt dat voldoet aan de eisen van de huidige en toekomstige veiligheidssituaties en aansluit bij de behoeften van de gebruikers.

Het programma dat in eerste instantie was opgezet met de werktitel Nieuwe OOV Architectuur (NOOVA), is eind 2023 stopgezet en vervangen door het programma Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX). Hierbij zijn o.a. investeringen in de kwaliteit en continuïteit van C2000 aangekondigd. Het is nog niet bekend binnen welke financiële kaders de vernieuwing plaatsvindt en of en hoe kosten worden versleuteld tussen Rijk en de deelnemende partijen.

1.1.4 Informatiebeveiliging en privacy

De kans op cyberaanvallen is de afgelopen periode aanzienlijk toegenomen en tegelijkertijd zijn de gevolgen van dergelijke aanvallen ernstiger geworden. Het is daarom van groot belang om passende maatregelen te treffen ter waarborging van de continuïteit van onze dienstverlening. Daarnaast ondergaat de wet- en regelgeving met betrekking tot informatieveiligheid en privacy voortdurende veranderingen. Hoewel wij zijn uitgezonderd van de '*Network and Information Security Directive (NIS2)*', maken de veiligheidsregio's wel deel uit van de vitale crisisinfrastructuur. Dit houdt in dat wij, naast de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), dienen te voldoen aan een breed scala aan vereisten.

In de komende beleidsperiode zullen wij ons richten op de uitkomsten en inzichten die voortkomen uit het Security Operations Centre (SOC). Hierop zullen wij proactief reageren en de VRG zal investeren in de verbetering van zowel de veiligheid als de functionaliteit van ons netwerk, zodat dit aan de gestelde standaarden blijft voldoen. Tegelijkertijd borgen wij dat het kennisniveau van onze medewerkers op peil blijft en zullen zij voortdurend worden bijgeschoold op het gebied van security en privacy. Nieuwe ontwikkelingen, waaronder kunstmatige intelligentie, zullen hierbij als integraal onderdeel worden meegenomen.

1.2 Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Vanuit het Rijk is de richtlijn gekomen om 72 uur zelfredzaam te kunnen zijn. Hiermee is Weerbaarheid een nieuw programma dat de komende jaren naar verwachting de nodige tijd en aandacht zal vergen. Iedere veiligheidsregio, iedere gemeente en ook burgers en bedrijven krijgen hiermee te maken. Daarmee is het een 'whole-of-society' benadering (iedereen doet mee en moet mee). Doel is om de weerbaarheid in Nederland te vergroten ten aanzien van diverse risico's (all-hazard benadering). De veiligheidsregio's spelen een belangrijke rol in dit vraagstuk.

In het kader van 72 uur zelfredzaamheid heeft de VRG in 2025 een brief naar het ministerie van JenV verstuurd, waarin we de minister oproepen om te bevorderen de landelijke systemen (zoals P-2000 en C-2000) ook tenminste 72 uur operationeel te maken. Vooralsnog is op deze brief nog geen bevredigende reactie ontvangen.

Bij de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is voorgesteld vanaf 2027 structureel € 70 miljoen toe te kennen aan het Ministerie van JenV voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving. Hierbij is aangegeven dat € 10 miljoen gereserveerd wordt voor landelijke publiekscampagne en van de resterende € 60 miljoen is € 25 miljoen voor het versterken van de veiligheidsregio's op lokaal en regionaal niveau. De resterende € 35 miljoen is bestemd voor het opzetten en inrichten van noodsteunpunten en coördinatiepunten. Voor deze laatste worden in 2026 door alle veiligheidsregio's pilots uitgevoerd, welke input geven voor de definitieve verdeelsleutel voor deze middelen vanaf 2027.

In hoofdstuk 2.3 van deze beleidsbegroting gaan we verder in op onze regionale aanpak in gezamenlijkheid met onze gemeenten en in hoofdstuk 9.3 gaan we verder in op de financiën met betrekking tot weerbaarheid.

1.3 Juridische ontwikkelingen / nieuwe wetgeving

1.3.1 Wet veiligheidsregio's

In 2020 heeft de commissie Muller onderzocht of de Wet veiligheidsregio's aansloot bij de situatie van destijds en of veiligheidsregio's voldoende voorbereid zijn op toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en overige crises. De commissie schetste dat het noodzakelijk is om te prepareren op rampen en crises van de toekomst en beschrijft de mate van ontoereikendheid van de huidige wet en organisatie. Sinds de uitkomst van het onderzoek wordt gewerkt aan de wijziging van de Wet veiligheidsregio's. Het wetgevingstraject bestaat uit verschillende tranches. Na een intensief traject tussen de veiligheidsregio's en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: J&V) lag de eerste tranche wetswijziging in 2025 ter consultatie. Het Algemeen Bestuur VRG heeft in oktober 2025 zijn teleurstelling over de traagheid van dit proces uitgesproken door middel van een reactie aan het Veiligheidsberaad. De eerste evaluatie van de Wet veiligheidsregio's ligt ruim vijf jaren achter ons, waarmee inmiddels een nieuwe inventarisatie van evaluatiepunten opportuun lijkt. Hierbij kan gedacht worden aan de evaluatiepunten van de omgang met een pandemie-crisis en het veranderde wereldbeeld en oorlogsdreiging. In het voorstel tot wetswijziging zijn geen keuzes gemaakt over de invulling van de bovenregionale versterking, waardoor het bestaande verantwoordelijkheidsvacuüm in stand blijft. Het Veiligheidsberaad onderschrijft deze teleurstelling en heeft dit kenbaar gemaakt bij J&V in de consultatiefase van het wetgevingstraject. De ontvangen reacties worden verwerkt in het wetsvoorstel dan wel de Memorie van Toelichting. In 2026-2027 wordt de eerste tranche herziening wet veiligheidsregio's aangeboden aan de Tweede Kamer.

Voor de tweede tranche gaat de Minister van J&V in 2027 met de veiligheidsregio's en crisispartners verder verkennen waar een wettelijke verankering of verduidelijking noodzakelijk is. Hierbij zullen onderwerpen zoals bevolkingszorg, preventie op het gebied van brandveiligheid en de financieringssystematiek van het stelsel aan de orde komen. Daarbij wordt bezien of en in hoeverre deze onderdeel kunnen zijn van een tweede tranche.

Met betrekking tot brandweerzorg is het doel van de toekomstige wet- en regelgeving te kunnen beschikken over brandweerzorg met voldoende capaciteit en kwaliteit. Dit om, naast de eigen kwalitatief hoogwaardige lokale en

regionale brandweerzorg, het hoofd te kunnen bieden aan grootschalige, gelijktijdige en bijzondere incidenttypen om daarmee de maatschappelijke impact van grote incidenten te beperken. Hiertoe moet de regionale, bovenregionale, en landelijke brandweerzorg worden verbeterd en geborgd, gebaseerd op een bovenregionale en landelijke risico-inventarisatie en -analyse. Bij het vormgeven van bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking is de huidige regionaal vormgegeven brandweerzorg het uitgangspunt, evenals het behoud van autonomie van de veiligheidsregio's in een eventueel landelijk dekkingsplan. De wijze van financieren en de governance van (extra) taken zijn voor veiligheidsregio's belangrijke randvoorwaarden voor bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking.

1.3.2 Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 na een lang aanlooptraject in werking getreden. Door een goede voorbereiding, waarbij veelvuldig afstemming is geweest met de ketenpartners, zijn we inmiddels steeds beter in staat om onze taken volgens deze nieuwe wet uit te voeren. Daar waar 2024 en 2025 de overgangsjaren waren, verwachten we dat in 2027 de Omgevingswet steeds meer het nieuwe normaal zal zijn. De Omgevingswet heeft echter wel tot nieuwe taken voor de veiligheidsregio's geleid. Onderzoek (Cebeon, 2021) heeft uitgewezen dat deze taken voor de VRG een omvang hebben van 2 tot 3 fte. Zowel vanuit het Rijk (interbestuurlijke financiële monitor Omgevingswet) als vanuit de veiligheidsregio's lopen nieuwe onderzoeken naar de omvang van deze taken. Aangezien door het Rijk en/of de gemeenten tot op heden geen extra middelen beschikbaar zijn gesteld, zijn we vooralsnog genoodzaakt om (tijdelijke) keuzes te maken. Dit doen we risicogericht, wat betekent dat we nog scherpere keuzes maken ten aanzien van het (brandveiligheids)advies en het toezicht: waar geven we wel advies en houden we toezicht en waar niet?

2 Regionale ontwikkelingen

2.1 Huisvesting en vastgoed

In 2023 heeft het bestuur het strategisch huisvestingsplan voor 38 kazernes vastgesteld, evenals het Programma van Eisen voor de herhuisvesting van de locatie Sontweg. Hiermee is een duidelijke richting geformuleerd voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille, waarmee wij onze kerntaak – het beschermen en ondersteunen van de samenleving, zowel in normale omstandigheden als tijdens crisissituaties – optimaal kunnen uitvoeren.

De uitvoering van het huisvestingsplan is gestart met de eerste tranche, waarin tien kazerneprojecten zijn opgenomen voor nieuwbouw of verbouw. Dit betreft de nieuwbouw van de kazernes in Delfzijl, Ten Boer, Harkstede, Ter Apel, Baflo, Grijpskerk en Woldendorp, en de verbouw van de kazernes in Vinkhuizen, Middelstum en Oldehove.

Voor de herhuisvesting van de Sontweg is gekozen voor realisatie op twee nieuwe locaties. Op 11 juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot aankoop van de benodigde percelen, waarna naar verwachting in 2028 de bouw kan starten. Vanaf 2026 worden de rentelasten van de investeringskredieten in de begroting van de VRG verwerkt; na oplevering volgen ook de afschrijvingen.

Het project vraagt in de komende jaren extra capaciteit en specifieke expertise. Hiervoor wordt tijdelijk extra formatie ingezet binnen het team Facilitaire Zaken, zodat de coördinatie met alle betrokken partijen gedurende het volledige bouwproces gewaarborgd blijft. Daarnaast zal het projectorganisatie breed extra inzet vergen om te komen tot een doelmatige en toekomstbestendige invulling van de nieuwbouw.

2.2 Versterken regionale samenwerking (3-noord)

2.2.1 Meldkamer Noord-Nederland

De Meldkamer Noord Nederland (MNN) heeft de drie noordelijke regio's als verzorgingsgebied en vormt één van de tien meldkamers in Nederland die technisch verbonden zijn en taken van elkaar kunnen overnemen. We werken hierbij samen met de Veiligheidsregio's Drenthe en Fryslân. Het technisch en facilitair beheer van het netwerk van meldkamers is belegd bij de landelijke faciliteit meldkamers (LMS). De governance van de MNN is hierop ingericht. Een voorstel om het kwaliteitsniveau op een aantal elementen nog beter te borgen is eind 2025 geformuleerd en wordt medio 2026 ingebracht. Daarnaast vindt in 2026 ook een evaluatie van het convenant plaats. De financiële gevolgen bij instemming zullen in de financiële cyclus worden verwerkt. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2025 is een bestemmingsreserve meldkamer gevormd, waar deze ontwikkelingen in eerste instantie uit gefinancierd kunnen worden.

2.2.2 Brandweer Opleidingen Noord (BON)

De opleidings- en trainingstaken worden op dit moment uitgevoerd door Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON). Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de governance van de BON en hoe we met elkaar samenwerken. Hierop heeft op 11 juli 2025 het Algemeen Bestuur besloten de Stichting Brandweer Opleidingen Noord formeel te verbinden aan de VRG. De veiligheidsregio's Drenthe en Fryslân hebben ditzelfde besluit genomen.

De BON zelf zal de komende jaren invulling geven aan de noodzakelijke vernieuwing van oefenobjecten, inventaris en terrein, om zo ook het opleiden en trainen up to date te houden en de vakbekwaamheid van onze mensen te blijven borgen. BON heeft de regierol bij de uitwerking en implementatie van de landelijke onderwijsvisie in 4Noord-verband verband (BON, Brandweer Groningen, Brandweer Fryslân en Brandweer Drenthe) om vorm te geven aan het opleiden van brandweerpersoneel in de drie noordelijke brandweerregio's. Ontwikkelstappen worden in verbinding met de ambities uit het landelijke programma Onderwijs en in nauwe samenhang met de veiligheidsregio's gezet.

2.3 Contouren Programma weerbaarheid VRG/gemeenten

We staan voor groeiende dreigingen zoals veranderende geopolitieke verhoudingen, toenemende cyberaanvallen, klimaatontwikkelingen en verstoring van vitale processen. Deze complexe en onderling verbonden risico's vergroten de kans op maatschappelijke ontwrichting. Voorbereiding hierop vraagt om een veerkrachtige en sterke samenwerking. Binnen de VRG werken we al jaren aan maatschappelijke weerbaarheid, onder andere via de doorlopende campagne Eerste Hulp Ben Jij (EHBJ), die inwoners bewust maakt van risico's en stimuleert tot voorbereiding. Er is nu vanaf 1 december 2025 tot 1 december 2027 financiering voor dit thema.

Bovengenoemde toename van de dreigingen leidt tot een intensivering van de inzet op weerbaarheid zowel op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau. We werken daarom toe naar een programma weerbaarheid. Momenteel bestaat de aanpak op weerbaarheid uit 4 pijlers:

1. Maatschappelijke weerbaarheid
2. Continuïteitsopgave voor gemeenten en VRG
3. Coördinatiepunten en noodsteunpunten
4. Civiel militaire samenwerking.

Er wordt nu geschreven aan het programmaplan waarover besluitvorming plaats vindt in het tweede kwartaal van 2026. Een belangrijk uitgangspunt is hierbij dat dit in nauwe samenwerking met de gemeenten moet worden ontwikkeld waarbij helder is waar welke verantwoordelijkheden liggen. Ook biedt de VRG een overleg- en projectstructuur waarin gemeenten participeren, meedenken en waarin ideeën en best practices kunnen worden gedeeld, landelijke ontwikkelingen een plek kunnen krijgen zodat de aanpak congruent is met de ontwikkelingen in het land en tevens de juiste lokale, Groningse vertaling krijgt om onze bewoners echt verder te helpen. Daarbij is de VRG betrokken bij een Europees onderzoekstraject samen met de Rijksuniversiteit waarin de ambitie is om de meest kwetsbaren van onze samenleving te helpen om weerbaar en veerkrachtig te worden. Ook dit moet in onze aanpak een plek gaan krijgen. Op dit moment worden de vier pijlers samen met de gemeenten nader uitgewerkt en worden de eerste contouren van de verschillende deelprojecten zichtbaar. Voor wat betreft de vier pijlers in het programma weerbaarheid en het programmaplan van de VRG dat hiervoor nog wordt opgesteld - in afstemming met landelijke ontwikkelingen, met de gemeenten en het Algemeen Bestuur - zal de financiële invulling pas duidelijk worden na vaststelling van dit plan door het Algemeen Bestuur.

Ad 1: Voor pijler 1 (waar het zwaartepunt het meest bij de gemeente ligt) is als uitgangspunt geformuleerd dat zoveel als mogelijk wordt uitgegaan van al bestaande lokale netwerken en richt zich in het algemeen op iedere burger maar specifiek op de kwetsbaren (bijvoorbeeld jongeren, senioren, laag geletterden, etc.). Ook is er ruimte voor een gebiedsgerichte aanpak bij stapeling van risico's of kwetsbaren. De kern van de pijler is wel bewustwording en aanzetten tot voorbereiding.

Ad 2: Bij Pijler 2 staan gemeenten en de VRG voor dezelfde opdracht om de continuïteit te waarborgen, bij in eerste instantie stroomuitval. Dit door het in de eigen organisatie identificeren van de kritische processen die doorgang moeten vinden en daarna te bepalen wat daarvoor nodig is. Vooralsnog zijn binnen de VRG op dit moment vijf kazernes voorzien van noodstroom en daarnaast kunnen wij onze verbindingen na 72 uur niet garanderen. Uiteraard mag van een crisisorganisatie verwacht worden dat zij juist kan functioneren onder crisisomstandigheden. Maar continuïteit van de brandweer en crisisorganisatie gedurende een totale stroomuitval is van een geheel andere orde. Dit vereist bestuurlijke keuzes omtrent welk niveau van dienstverlening dan gewenst is, wat daarvoor nodig is en hoeveel dat mag kosten. Daar komt bij dat nog onduidelijk is wat de continuïteit van de communicatievoorzieningen zijn van de systemen van het Rijk. En de financiering van dit geheel is ook nog niet geheel duidelijk.

Ad 3: Voor 2025 en 2026 is er incidentele financiering voor de pilot noodsteunpunten en coördinatiepunten (pijler 3) van in totaal €580.000. De pilot moet in 2026 zijn afgerond. Vanaf 2027 is er in structurele financiering voorzien van in totaal €35 miljoen voor noodsteunpunten en coördinatiepunten voor alle regio's, waarbij de uitkomst van de pilots input moeten geven voor de definitieve verdeelsleutel van deze middelen tussen de veiligheidsregio's en de gemeenten. Een deel van de middelen zal moeten worden gebruikt voor de maatschappelijke initiatieven in het kader van burgerhulpverlening mede in relatie tot de noodsteunpunten. De pilot is het meest tijdskritisch en krijgt daarmee voorlopig prioriteit in capaciteit. Er ligt een voorlopige planning en ook de eerste kaders rondom de besteding van het incidentele geld krijgt vorm.

Ad 4: Pijler 4 krijgt op dit moment met name vorm door in gezamenlijkheid met de gemeenten Het Hogeland na te denken over de weerbaarheid van de Eemshaven mede in het licht van de Host Nation Support. Daarnaast zijn de eerste lessen gegeven aan de nieuwe Minor aan de Hanzehogeschool die tot meer reservisten moete leiden.

Vanaf 2027 is voor de algemene versterking van lokale en regionale weerbaarheid veiligheidsregio's in totaal € 25 miljoen beschikbaar, wat voor de VRG circa €1.000.000 structureel betekent. De uiteindelijk inzet van de middelen weerbaarheid is afhankelijk van de regionaal programmaplan Weerbaarheid. Dit plan wordt momenteel opgesteld door het programmateam Weerbaarheid in gezamenlijkheid met de gemeentelijke liaisons.

In hoofdstuk 9.3 van deze beleidsbegroting wordt nader ingegaan op de financiën rondom weerbaarheid.

3 Programmaplannen

3.1 De opdracht

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd dat de overheid zich moet inzetten voor het voorkomen en bestrijden van branden, voor rampenbestrijding en crisisbeheersing en voor hulpverlening bij incidenten. Andere wet- en regelgeving, zoals de omgevingswet en bestuurlijke afspraken op lokaal en regionaal niveau, ondersteunt dit. De VRG heeft dan ook de expliciete opdracht om samen te werken op regionaal en lokaal niveau. Om op die manier burgers beter te beschermen tegen de risico's van brand, ongevallen, rampen en crises en ervoor te zorgen dat zij goede hulpverlening en nazorg krijgen wanneer zij betrokken raken bij een incident.

De totale reguliere begroting van de VRG 2027 in cijfers:

VRG (*1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	53.853	55.807	1.954
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	-
Gemeentelijke bijdrage herhuisvesting	94	379	285
Rijksbijdrage (BDuR)-19	10.617	11.002	385
Rijksbijdrage (BDuR) Weerbaarheid*	915	1.050	135
Overige baten	398	398	-
Totale baten	**65.977**	**68.736**	**2.759**
Personele lasten	45.672	47.608	1.936
Materiele lasten	18.497	19.377	880
Totale lasten	**64.169**	**66.985**	**2.816**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.808**	**1.751**	**-57**
Reservemutaties totaal	**-1.808**	**-1.751**	**57**
Toevoeging Huisvesting	-1.300	-1.300	-
Onttrekking Huisvesting	89	281	192
Toevoeging verkoop activa	-80	-80	-
Onttrekking BDuR Korting**	398	-	-398
Toevoeging BDuR Weerbaarheid**	-915	-652	263
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

*In 2026 is dit de bijdrage voor weerbaarheid inclusief de middelen voor de pilot noodsteunpunten- en coördinatiepunten a € 580.000.

** Voor de financiële toelichting verwijzen we naar hoofdstuk 9.3

De belangrijkste onderwerpen en afwijkingen worden per programma toegelicht in de volgende paragrafen.

4 Programma Brandweerzorg

Programma:	Brandweerzorg
Portefeuillehouder:	J. Kuin
Directeur:	W. Mansveld
Commandant:	R. Knoop

4.1 Wat wil het programma Brandweerzorg in 2027 realiseren?

4.1.1 Visie op brandweerzorg

In een steeds sneller veranderende wereld staat de brandweer voor grote uitdagingen. Daarom is in opdracht van het bestuur een gedragen visie ontwikkeld op de brandweerzorg in 2030 in de regio Groningen. De visie geeft vanuit een realistisch perspectief invulling aan de primaire taak van de brandweer -veiligheid realiseren en herstellen waar deze in het geding is- met een goed toegeruste basisinfrastructuur die risicogericht, flexibel en wendbaar is. De VRG is daarbij proactief en innovatief en we oriënteren ons op de wereld om ons heen. Met behoud van het goede, verbeteren waar nodig en soms anders werken om hetzelfde doel te behalen.

De uitwerking van de visie gebeurt in het Organisatieplan Brandweerzorg in twee beleidsperiodes van vier jaar. In 2026 wordt het Organisatieplan voor de periode 2027-2030 opgesteld. Het bouwt voort op de basis van risicogerichte preventieve brandweerzorg en een solide organisatie van de repressieve brandweerzorg. We prepareren de brandweer voor een veilige energietransitie en klimaatadaptatie en gaan meer informatie-gestuurd werken. Paraatheid en vrijwilligheid blijven belangrijke thema's.

De komende jaren komen er grote ontwikkelingen op ons af, die van invloed zijn op de inrichting van brandweerzorg in onze regio. Het landelijke programma Toekomstbestendige Brandweerzorg (Grote Werk 3) moet de brandweer voorbereiden op de toekomst, waarin maatschappelijke ontwikkelingen zoals energietransitie, verstedelijking en klimaatverandering het werk complexer maken. Het doel van het programma is om de brandweer toekomstbestendig, adaptief en slagvaardig te organiseren, met expliciete aandacht voor schaalgrootte, regie en governance. Het landelijke programma Onderwijs Onderweg (Grote Werk 2) werkt aan een goed werkend onderwijsstelsel met praktijkgericht, flexibel en actueel onderwijs voor alle brandweer- en crisisprofessionals van de veiligheidsregio's.

Veranderingen in het brandweerstelsel (het moeten aanbrengen van onderscheid tussen brandweervrijwilligers en beroepsbrandweermensen) en het onderwijsstelsel (onderscheid in de manschappenopleiding), specialisering binnen de brandbestrijding en een hoger verloop onder brandweervrijwilligers hebben mogelijk effect op het aantal vrijwilligers dat nodig is in de basisbrandweerzorg. Het systeem om de materiele paraatheid te borgen staat onder druk en heeft geen flexibiliteit meer. We zien knelpunten ontstaan in de capaciteit voor realistisch oefenen, bij storingen en in de vervanging bij groot onderhoud.

Tot slot is de organisatie gestart met een organisatie-ontwikkeltraject, om klaar te zijn en zich in te richten op deze actuele en toekomstige opgaven.

De genoemde (landelijke) ontwikkelingen en veranderingen zullen mogelijk financiële consequenties hebben. Deze worden deels scherper en concreter in de (aanloop naar) het nieuwe Organisatieplan Brandweerzorg 2027-2030.

4.1.2 Risicogerichte preventieve brandweerzorg

Het is de ambitie om – volgens de landelijke lijn – meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid: niet alleen het bestrijden van branden met een solide repressieve organisatie, maar ook andere manieren van beïnvloeding toepassen om het brandveiligheidsrisico te beperken. Om deze risicobeïnvloeding in samenhang en transparant op te pakken en structureel te borgen, is het programma 'Risicogericht werken Brandweerzorg' gestart.

In 2027 zetten we de ontwikkeling naar een toekomstbestendige en informatie-gestuurde brandweerorganisatie onverminderd voort. Risicogericht werken vormt daarbij steeds nadrukkelijker het fundament onder zowel de preventieve als de repressieve brandweerzorg. Het risicogericht werken fungeert als een continue radar: het stelt ons in staat vroegtijdig signalen op te vangen, risico's scherp te duiden en onze inzet proactief te richten op de situaties waar de impact het grootst kan zijn.

Het brandrisicoprofiel wordt in 2027 verder doorontwikkeld. Door toepassing van het binnen de veiligheidsregio's breed gedragen model 'De zes sporen van beïnvloeding' kunnen we geïdentificeerde risico's gerichter en effectiever beïnvloeden. Dit stelt ons in staat om geborgd beter onderbouwde, transparante keuzes te maken en onze capaciteit gericht in te zetten op de risico's die er werkelijk toe doen. Belangrijk hierbij is een goede aansluiting met de gemeentelijke beleidscontext. In 2027 denkt de VRG actief risicogericht mee in gemeentelijke uitvoeringsplannen.

De verschuiving van een regelgerichte naar een risicogerichte benadering van brandweerzorg wordt ook zichtbaar in de bluswatervoorziening en bereikbaarheid. Gemeenten maken ten aanzien van bluswatervoorziening een bewuste afweging tussen risico, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke kosten. De veiligheidsregio adviseert, onderbouwt scenario's en maakt de consequenties van keuzes inzichtelijk. Daarnaast is de brandweer gestart met een oriëntatie op alternatieve middelen voor de inzet van bluswater, ter vervanging van de huidige afhankelijkheid van brandkranen en drinkwater. De inzet van drinkwater als primair blusmiddel is op termijn niet houdbaar en maatschappelijk onwenselijk. In de komende periode wordt onderzocht welke duurzame en toekomstbestendige oplossingen kunnen worden toegepast.

We implementeren de vernieuwde landelijke doctrine brandbestrijding. Dit vergt investeringen in opleidingen, verwachtingsmanagement naar de samenleving en de aanschaf van nieuwe materialen zoals bijvoorbeeld zwaarder materieel of robotica. Door Brandbestrijding als Specialisme (BAS) te introduceren kunnen we expliciet keuzes maken in wat we onder altijd uit te voeren basisbrandweerzorg verstaan en voor welke risico's we (eventueel in 3Noord-verband) gaan specialiseren. Te denken valt aan de risico's van de energietransitie zoals isolatieschillen om woningen, batterijen en elektrische voertuigen in ondergrondse parkeergarages. Ook hoogbouw, grote compartimenten en schepen vragen om specialistische brandbestrijding.

De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's voor burgers en hulpverleners met zich mee. Gezien het tempo waarmee de vele alternatieve technologieën en innovaties worden toegepast vormt het een grote uitdaging voor de veiligheidsregio om alle ontwikkelingen te volgen. De VRG werkt daarom samen met veiligheidspartners en kennisinstellingen zowel in de regio als landelijk. Denk hierbij aan de grote onderwijsinstellingen in ons gebied, nutsbedrijven, het NIPV en het RIVM. Op deze manier houden wij de kennis over risico's, impact en veiligheid van de energietransitie bij. Via het in 2025 opgerichte interne 'Platform Energietransitie Veiligheidsregio Groningen' zorgen wij voor het verzamelen en delen van deze kennis. Dit vormt zowel de basis voor deskundige adviezen aan de voorkant van ontwikkelingen als voor het adequaat optreden bij incidenten (kunnen we binnen de basisbrandweerzorg alles nog aan of moeten er risicogerichte specialisaties worden toegevoegd).

4.1.3 Solide organisatie van de repressieve brandweerzorg

Continuïteit

In 2025 heeft de minister van Justitie en Veiligheid de inzet van de brandweer aangemerkt als vitaal proces. Vanuit de pijler Continuïteit Brandweerzorg in het VRG-programma Weerbaarheid werken we aan scenario's en maatregelen om de brandweerzorg in noodsituaties gedurende 72 uur overeind te houden. Als eerste stap bereiden we ons met het opstellen en oefenen van een procedure *'BlackOut'* voor op het scenario van stroomuitval gedurende 8 uur. De aanwezige voorzieningen worden getest. Momenteel beschikken enkel de vijf robuuste brandweerposten over een noodstroomaggregaat. In 2027 willen we alle kazernes van noodstroom hebben voorzien. Daarnaast oriënteren we ons op alternatieve verbindingsmiddelen.

Paraatheid

Het belangrijkste product van de brandweer is paraatheid. Paraatheid vraagt om een samenspel van personeel, materieel en organisatie. In 2027 spelen daarin de volgende ontwikkelingen.

Met strategische personeelsplanning bewaken we de voor de paraatheid benodigde sterkte. Ook de komende jaren is er bij de beroepsbrandweer uitstroom te verwachten als gevolg van de 20-jarenregeling. Om dit op te vangen, willen we in de periode 2026-2030 jaarlijks 4 tot 6 nieuwe beroeps werven. Enerzijds zodat we een meer gelijkmatige instroom krijgen van beroeps en daarmee kunnen zorgen voor een goede begeleiding en daarmee ook eerlijke kansen op doorgroei voor iedereen. Anderzijds voor het egaliseren van de uitgaven die er nodig zijn voor het vakbekwaam maken van de nieuwe beroeps. Het opleiden van kleinere groepen is minder kostenefficiënt. In de reguliere vakbekwaamheidsbegroting is hier momenteel nog geen rekening mee gehouden.

Voor het vakbekwaam worden en het vakbekwaam blijven van het repressieve brandweerpersoneel blijven we inzetten op de vastgestelde koers zoals omschreven is in het Meerjarenbeleidsplan Vakbekwaamheid.

In 2025 is de Groninger aanpak opgesteld, met de uitgangspunten en kaders voor (netwerk)paraatheid en de operationele uitwerking daarvan. Er is beleid opgesteld om nadere invulling te geven aan het onderscheid tussen continu bezette, robuuste en basisposten. Er zijn stappen gemaakt om over te gaan tot informatie-gestuurde paraatheid en er zijn hulpmiddelen zoals twee-wegpagers en de virtuele post 40 ingezet om de paraatheid te verbeteren. De Groninger aanpak vergt permanente ondersteuning die we in 2027 structureel willen organiseren. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning op het thema Vrijwilligheid om de resultaten uit het programma Vrijwilligheid vast te houden en verder te ontwikkelen.

Vanwege de ontwikkelingen binnen de landelijke meldkamer moeten we de werkwijze van de kazerne volgorde tabel (KVT) aanpassen. Dit willen we combineren met de ambitie om over te stappen op een inzetselectietool. Hiermee kunnen we ook onze alarmering efficiënter, flexibeler en op maat inrichten. Deze softwaretoepassing selecteert bij een melding automatisch de snelst inzetbare eenheid op basis van actuele gegevens en vooraf ingestelde parameters.

Ontwikkelingen incidentbestrijding

De nieuwe landelijke Visie Scheepsincidentbestrijding geeft veiligheidsregio's een handreiking om de taak Scheepsincidentbestrijding uniform in te richten. Een Groninger visie op basis van de regionale risico's wordt in 2026 uitgewerkt t.b.v. implementatie in 2027 en verder. Ook de landelijke visie op hulpverlening wordt vertaald naar een Groningse aanpak.

Door geopolitieke ontwikkelingen is de aandacht voor de Eemshaven en de industrie toegenomen. Zo wil Defensie hier meer doen en spannen bedrijven zich in om aan normen te voldoen. Met de vakbekwaamheid willen we hierop aansluiten met specifieke kennis en vaardigheden voor dit gebied

4.1.4 Brandweerzorg in verbinding met de samenleving

De brandweer kan niet alles alleen. Daarom heeft de brandweer de (kennis van de) samenleving nodig om hoogwaardige brandweerzorg te kunnen blijven bieden. Dit geldt zowel aan de voor- als achterkant van de veiligheidsketen en op verschillende niveaus: medeoverheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. We investeren in strategisch netwerkmanagement. In de volgende beleidsperiode (2027-2030) zoeken we de verbinding met name in de preparatie van de brandweer voor de energietransitie, klimaatadaptatie en weerbaarheid.

In de organisatie van maatschappelijke weerbaarheid krijgen brandweerkazernes mogelijk een rol als coördinatiepunt. Wat hiervan de consequenties zijn en of we deze kunnen dragen naast onze huidige operationele taken, zal de komende tijd duidelijker moeten worden en wordt opgepakt door het programmateam Weerbaarheid.

Met een beleidscyclus voor brandweerzorg worden de gemeenteraden periodiek bij de actuele en gewenste kwaliteit van brandweerzorg betrokken, volgens de nieuwe systematiek van het dekkingsplan. Daarnaast stimuleren we gemeenten om een paragraaf brandweerzorg op te nemen in hun Integraal Veiligheidsplan.

4.1.5 Duurzame bedrijfsvoering

Omwille van de continuïteit van de brandweerorganisatie is de bedrijfsvoering gericht op duurzame inzet van mensen en middelen. De brandweerzorg in Groningen valt of staat met de inzet van honderden vakbekwame vrijwilligers en tientallen beroeps. In aansluiting op onze visie op vakbekwaamheid onderzoeken we in afstemming met de BON of wij zelf de instructeurs voor realistisch oefenen in dienst kunnen nemen. Daarmee kunnen we zelf het beheer voeren op de personele bezetting en krijgen we meer regie en grip op de kwaliteit. Dit kan budgetneutraal doordat instructeurs niet meer via de BON hoeven te worden ingehuurd.

We constateren bij het organiseren van de vakbekwaamheid dat indexaties minder voorspelbaar worden. Leveranciers en partners indexeren tussentijds de kosten van hun materialen en diensten vanwege geopolitieke ontwikkelingen. De vraag is hoe lang dit nog binnen de huidige begroting met "oud voor nieuw" is op te vangen.

Het programma Toekomstbestendige Bedrijfsvoering Beroepsorganisatie (TBBVB) dat in 2026 wordt afgerond heeft als doel om de bedrijfsvoering van de beroepsbrandweer aan te passen aan de ontwikkelingen in de maatschappij en naar de laatste (wettelijke) kaders en inzichten binnen het vakgebied en daarmee toekomstbestendig te maken. Binnen dit programma zijn thema's opgepakt als veranderingen in de roostersystematiek, de invulling van functies en in specialiseren versus het allround uitvoeren van werkzaamheden. Als gevolg van het werken op twee locaties na de herhuisvesting van de Sontweg zal er sprake zijn van organisatiekosten die op dit moment nog niet te concretiseren zijn.

Informatie- en kennis-gestuurd werken vergroten het lerend vermogen en de wendbaarheid van de brandweerorganisatie. Het gaat hierbij niet alleen om techniek, maar ook om het mogelijk maken van de samenwerking met en informatie-uitwisseling tussen interne en externe partners. De ontwikkeling van het informatie-gestuurd

werken hangt samen met de ontwikkeling van het VeiligheidsInformatie Knooppunt (VIK), waarin we ook kennisregie een plek geven.

Op het gebied van materiaal en materieel krijgen we onder meer te maken met strengere energie-en milieueisen en willen we nagaan welke (nieuwe) technieken er nodig zijn om te zorgen dat de brandweer op een professionele en duurzame wijze zijn taken kan blijven uitvoeren. Aandachtspunt zijn de gevolgen van de energietransitie voor de brandweervoertuigen. Als overheid hebben wij de verplichting ons wagenpark te verduurzamen met een vrijstelling voor grote voertuigen. Onze koers is “elektrisch, tenzij”. We zijn begonnen met onze kleine dienst- en piketvoertuigen. Dit past binnen de huidige begroting. Voor de tankautospuiten, hoogwerkers en ander specialistisch groot materieel is dit technisch lastiger. Wij zorgen dat dit een landelijk onderwerp wordt en denken hierin mee.

Naast elektrificatie kan met het gebruik van HVO100 als brandstof een grote verduurzamingsslag worden geslagen. HVO100 is een hernieuwbare dieselbrandstof die leidt tot 90% minder CO_2 uitstoot in vergelijking met gewone diesel. Onze logistieke vrachtwagens rijden sinds 2025 op HVO100, en we onderzoeken de voor- en nadelen en de consequenties van het gebruik van deze brandstof in onze repressieve voertuigen. In dit onderzoek betrekken we ook de mogelijkheid om in het kader van de weerbaarheidsopgave met een eigen brandstofvoorraad op elke kazerne de paraatheid overeind te houden bij bijvoorbeeld stroomuitval.

4.2 Wat heeft Brandweerzorg hiervoor nodig?

Brandweerzorg (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	50.994	52.844	1.850
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	0
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	95	379	284
Rijksbijdrage (BDuR)	7.977	8.266	289
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	135
Overige baten	326	326	0
Totale baten	**60.407**	**62.965**	**2.558**
Personele lasten	40.994	42.734	1.740
Materiele lasten	17.499	18.358	860
Totale lasten	**58.493**	**61.092**	**2.600**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.914**	**1.873**	**-42**
Reservemutaties	-1.914	-1.873	42
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

5 Crisisbeheersing

Programma:	Rampenbestrijding en crisisbeheersing
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	W. Mansveld

5.1 Wat wil het programma Crisisbeheersing realiseren in 2027?

De wereld om ons heen verandert in hoog tempo. Waar crisisbeheersing traditioneel was gericht op plotselinge en acute incidenten, zien we al langer een verschuiving naar complexe, langdurige en soms sluimerende crisis. Denk hierbij aan de geopolitieke ontwikkelingen, digitale ontwrichting, desinformatie, energieschaarste en de gevolgen van klimaatverandering. Deze veranderingen vragen om een verbreding van onze aanpak: risicogericht werken, anticiperen en langdurige continuïteit. Crisisbeheersing is daarmee niet alleen het effectief optreden tijdens een incident, maar ook het continue bouwen aan weerbaarheid en veerkracht van onze samenleving.

In dit kader heeft het veiligheidsberaad en de minister van justitie en veiligheid de versterking van Crisisbeheersing uitgewerkt in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing (LAC) 2024-2029. Deze agenda zet een koers en ambitie uit voor een periode van zes jaar. Besturen van Veiligheidsregio's zijn verzocht om de LAC door te vertalen in hun eigen regio, mede omdat zij sinds 2023 extra BDUR-middelen ontvangen die bestemd zijn voor realisatie van de ambities uit de LAC.

In de agenda zijn de ambities geformuleerd langs drie pijlers:

- Versterken voorbereiding en paraatheid
- Versterken van een weerbare samenleving.
- Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit

De LAC geeft richting. Het programma Crisisbeheersing in relatie met de programma's Bevolkingszorg en GHOR geeft invulling van die richting vanuit onze eigen bestuurlijke ambities en regionale opgaven.

5.1.1 Multi risicobeheersing

Inrichting risicogericht werken
De basis van de werkzaamheden binnen crisisbeheersing ligt in het regionaal risicoprofiel. Dit profiel wordt mede gebaseerd op het landelijk risicoprofiel en brengt de risico's in kaart voor de provincie Groningen. In de komende jaren wordt de verbinding met landelijke ontwikkelingen verder versterkt omdat sommige risico's zich steeds meer bovenregionaal manifesteren. In 2027 gaat de VRG daarom starten met de voorbereidingen voor de wettelijke actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel. Naast de actualisatie wordt ook onderzocht welke vorm het Regionaal Risicoprofiel moet krijgen. Een actualisatie eens in de vier jaar lijkt niet meer te passen binnen de huidige dynamiek en ontwikkelingen binnen crisisbeheersing. Daarnaast worden de diverse crisistypen als onderdeel van het profiel nader bekeken en uitgewerkt naar impact en effecten zodat inzichtelijk wordt waar de mogelijkheden liggen voor mitigatie. Kruisbestuiving, waarbij sommige risico's elkaar nog verder versterken, wordt hierbij meegenomen. Risicogericht- en informatie gestuurd werken vormen samen de fundamenten van dit proces: keuzes en prioriteiten worden vastgesteld op basis van actuele gegevens en risicoanalyses. Door een goede aansluiting op de landelijke koers van KCR2 hierbij, zijn we steeds beter voorbereid en zijn we in staat, waar mogelijk, crises te voorkomen of beperken.

Vergroten zelf- en samenredzaamheid/weerbaarheid
In 2026 zal het programma weerbaarheid met de vier pijlers verder vormgegeven worden. Crisisbeheersing heeft in dit programma een actieve rol. In de opgave voor maatschappelijke weerbaarheid blijven we het maatschappelijke gesprek voeren met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onze inwoners worden onder andere door middel van buurtbijeenkomsten geïnformeerd over zelf- en samenredzaamheid en het lesprogramma Aardbevingenwijzer op basisscholen waarbij we kinderen en ouders bereiken. Hierin trekken we samen met de Groningse gemeenten op om zo breed mogelijk, inwoners, bedrijven en instellingen te bereiken.

Daarnaast wordt naar aanleiding van de pilot noodsteunpunten, vanuit het programma weerbaarheid, het systeem van noodsteun- en coördinatiepunten verder uitgerold en verbonden aan de crisisorganisatie.

Civiel militaire samenwerking

In 2026 ontwikkelen het ministerie van defensie en JenV en veiligheidsberaad een roadmap civiel-militaire samenwerking. De roadmap moet antwoord geven op de vraag welke gevolgen de focus op de eerste hoofdtaak van Defensie heeft voor de mate waarin de derde hoofdtaak (het ondersteunen van civiele autoriteiten onder crisisomstandigheden) kan worden uitgevoerd. Op welke capaciteiten kunnen veiligheidsregio's nog rekenen? De roadmap omvat 5 thema's:

1. Capaciteitsvraagstukken binnen een artikel 5 scenario
2. Host Nation Support
3. Operationele planvorming
4. Reservisten
5. Gezamenlijk oefenen

De roadmap is ondersteunend aan de uitwerkingen van onder andere de Landelijke Agenda Crisisbeheersing en het traject Weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen (NCTV). Alle thema's zijn relevant voor de Veiligheidsregio Groningen waarbij het thema rond Host Nation Support de Eemshaven betreft.
De effecten van de roadmap zullen daar waar mogelijk in 2027 worden opgepakt en vertaald worden naar onze crisisorganisatie. Dit is mede afhankelijk van de beschikbare middelen vanuit het ministerie J&V.

Versterken evenementenveiligheid
De VNG en het NIPV zijn in 2025 gestart met het updaten van de landelijke Handreiking Evenementenveiligheid (HEV). De verwachting is dat deze in Q1 2026 is vastgesteld waarna de VRG haar werkafspraken met de gemeenten kan herijken. Uitgangspunt hierbij is dat we risicogericht werken. In 2027 geven we daarom uitvoering aan de herziene uitvoeringsafspraken waarbij gemaakte afspraken zoals termijnen en ontvankelijkheid worden gemonitord. Op basis van deze informatie gaan we gericht met gemeenten in gesprek om tot een hogere kwaliteit te komen van de adviesaanvragen.

We monitoren dit in een systeem dat hiervoor geschikt is. Daarnaast zorgt dit systeem ook voor verdere ondersteuning van het evenementenproces. Denk hierbij aan een regionale evenementenkalender en het kunnen uitdraaien van managementinformatie voor betere sturing op het gehele proces. Uit het onderzoek dat in 2026 plaatsvindt, zal blijken welke maatregelen hiervoor in 2027 noodzakelijk zijn. Denk hierbij aan het uitbreiden van het huidige systeem (als dit mogelijk is en aansluit bij de behoeften) of het overstappen naar een ander systeem.

Daarnaast blijven we inzetten op gedegen risicoanalyses, doorleefsessies en evaluaties om inzicht te krijgen in de (rest)risico's van evenementen. Daarmee beogen we een gedegen advisering naar gemeenten maar ook de benodigde voorbereiding van de crisisorganisatie voor de meest risicovolle evenementen.

5.1.2 Preparatie

Duurzame netwerksamenwerking
Crisisbeheersing kenmerkt zich door netwerkmanagement en richt zich op duurzame netwerksamenwerking. De risico's en dreigingen veranderen waardoor ons netwerk zich ontwikkelt en groter wordt. Actuele thema's als klimaat, cyberdreiging, energie, geopolitieke dreiging en weerbaarheid maakt dat we nieuwe partners krijgen om mee samen te werken.

We zijn lokaal, regionaal, nationaal en internationaal verbonden met relevante partners en netwerken. We hebben ons netwerk in beeld, de informatie over netwerkpartners is op orde, we beheren onze accounts zowel strategisch als operationeel en informatie is beschikbaar voor crisisfunctionarissen. Afspraken met netwerkpartners, bijvoorbeeld over informatie-uitwisseling, deelname aan de crisisorganisatie en vakbekwaamheid, zijn waar nodig vastgelegd. Netwerkmanagement is geborgd in processen en ondersteunende systemen.

Planvorming
Onze multidisciplinaire en monodisciplinaire planvorming, zoals rampbestrijdingsplannen, informatiekaarten, deelplannen en protocollen, is actueel en beschikbaar voor crisisfunctionarissen. Als nieuwe risico's en thema's vragen ook om nieuwe planvorming, wordt dit opgepakt. Waar mogelijk en nodig is de planvorming 3-Noord afgestemd. In 2027 werken we aan de actualisatie van onze wettelijk voorgeschreven Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Crisisplan.

Versterken risico- en crisiscommunicatie
In de komende jaren zetten we een volgende stap in risicocommunicatie, met nadruk op het vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners. We blijven hen bewust maken van het belang van zelf- en samenredzaamheid, bijvoorbeeld bij de voorbereiding op noodsituaties door klimaatverandering of geopolitieke dreigingen. Crisiscommunicatie sluit hier naadloos op aan: de basis is stabiel en we versterken de samenwerking met gemeenten. Zo kunnen we inwoners tijdens crises snel en effectief handelingsperspectief bieden.

5.1.3 Respons

Versterken van de crisisorganisatie
In 2027 zorgt VRG ervoor dat met de uitgangspunten uit het regionaal crisisplan 2025-2028 de crisisorganisatie verder wordt versterkt ten aanzien van optreden in acute situaties (flits incident/ramp) en niet acute situaties (langdurige crises). Een robuuste en compacte crisisorganisatie vraagt om zorgvuldige en actieve coördinatie van crisisfunctionarissen en bijbehorende middelen. Dit doen we door uitvoering te geven aan het adviesrapport en bijbehorende implementatieplan welke in 2026 wordt opgeleverd door de projectgroep 'Kloarstoan'. Het rapport gaat over de inrichting en het beheer van de toekomstige 24/7 organisatie van de VRG. Waarin generiek beheer centraal staat. Zodat voor elke kolom dezelfde afspraken gelden en daarbij dezelfde middelen kunnen worden gebruikt. Hierin zal de applicatie Crisisplein een actieve rol spelen.

Realisatie informatie-gestuurde veiligheid
Informatie gestuurde Veiligheid (IGV) is één van de vijf programmapijlers binnen het landelijke programma informatievoorziening (IV). VRG werkt hieraan vanuit de taskforce informatievoorziening, waarin de vijf landelijke programmapijlers samenkomen. In 2027 wordt gewerkt aan de technische basis van het virtuele landelijke platform en worden de technische voorzieningen hiervoor verder ingericht om dat platform vorm te geven. Dit met behulp van voorzieningen die al zijn ontwikkeld. Hiervoor maakt VRG gebruik van het gerealiseerde regionale, bovenregionale en landelijke netwerk waarin de doelen, aanpak en werkwijze zijn ingebed in het landelijke programma IV en de verbinding met de vakraden en KCR2 verder zijn versterkt.

Ook wordt verder invulling gegeven aan de mogelijkheden voor het inzetten van Artificial Intelligence (AI) en Augmented Reality (AR). Door middel van het vertalen van de dagelijkse werkzaamheden op het gebied van Crisisbeheersing, Brandweerzorg en Bedrijfsvoering.

5.1.4 Evalueren

In 2027 blijven we onze vaste werkwijze evalueren binnen de sector crisisbeheersing (door)ontwikkelen volgens de speerpunten van het beleidsplan evalueren 2025. Daarbij ligt de focus specifiek op het implementeren van een evaluatiemanagementsysteem, met daarbij de benodigde mensen en middelen om dit succesvol te doen. Zowel intern als bovenregionaal (3-Noord) blijven we verder werken aan het verstevigen van de samenwerking rondom evalueren. Intern streven we ernaar dat de mono- en multidisciplinaire evaluaties qua werkwijze en inhoud op elkaar zijn afgestemd. Bovenregionaal houdt dit o.a. in dat we afstemming blijven zoeken in de werkwijze van evalueren en het uitwisselen van waarnemers met Fryslân en Drenthe bij (grote) oefeningen.

5.1.5 Vakbekwaamheid

Wij werken aan leren in verbinding. Vanuit een VRG-brede aanpak van Leren & Ontwikkelen koppelen we vakbekwaamheid crisisbeheersing direct aan de doelen van de VRG. In 2027 bouwen wij verder aan een strategische positionering van leren & ontwikkelen door de samenwerking met Vakbekwaamheid Brandweer, P&OO en vakbekwaamheid Crisisbeheersing te onderzoeken.

Regionaal Crisisplan
Zoals hierboven genoemd wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het aanscherpen van het Regionaal Crisisplan voor de volgende beleidsperiode. De ervaringen en lessen uit de implementatie van het RCP 2025–2028 vormen hierbij de basis. Daarnaast is sterke aandacht voor bestuurlijke vakbekwaamheid, weerbaarheid van de crisisorganisatie en de ontwikkeling van het vak crisisbeheersing.

Aantoonbaar vakbekwaam
De vakbekwaamheid van crisisfunctionarissen is aantoonbaar en geborgd. Het 'learning managementsysteem' en een elektronische leeromgeving wordt verder ingevuld. Resultaten van het aantoonbaar maken van de vakbekwaamheid zorgen voor gerichte leerinterventies. Hierdoor borgen we de basiskennis en vaardigheden en spelen we flexibel en adaptief in op nieuwe omstandigheden en dreigingen. Zodat de organisatie altijd op het gewenste niveau kan functioneren.

De crisisorganisatie versterken met de juiste competenties
Wij versterken de crisisorganisatie structureel met de noodzakelijke competenties. Door zowel op de vakbekwaamheid van de crisisorganisatie als op de vakbekwaamheid van de sector crisisbeheersing te richten versterken we het vak van crisisbeheersing. We verankeren geleerde lessen en innovaties in de organisatie, zodat de VRG zich verder ontwikkelt als lerende crisisorganisatie. Daarmee versterken we zowel het adaptief vermogen als de wendbaarheid van de crisisorganisatie op de middellange termijn. De weerbaarheid van de crisisfunctionarissen zelf is onderwerp van aandacht.

5.2 Wat heeft Crisisbeheersing hiervoor nodig?

Rampenbestrijding en crisisbeheersing (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	812	841	29
Rijksbijdrage (BDuR)	1.396	1.447	51
Overige baten	72	72	0
Totale baten	**2.280**	**2.360**	**80**
Personele lasten	1.745	1.818	74
Materiele lasten	590	603	13
Totale lasten	**2.335**	**2.422**	**87**
Resultaat voor reserve mutaties	**-55**	**-62**	**-7**
Reservemutaties	55	62	7
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

6 Gemeentelijke Kolom Groningen (GKG)

Programma:	Gemeentelijke Kolom Groningen
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	A. Castelein en B. Aukema

6.1 Wat wil het programma GKG realiseren in 2027?

In opdracht van de directie GKG wordt voor gemeenten Bevolkingszorg als integraal onderdeel van de sector Crisisbeheersing op regionaal niveau uitgevoerd. Dit ter preparatie op en uitvoering van adequate, toekomstgerichte en onderling samenhangende bevolkingszorgprocessen: publieke zorg, omgevingszorg, informatie, ondersteuning, crisiscommunicatie en nafase. Bevolkingszorg omvat de werkzaamheden van een gemeente ten tijde van een incident, ramp of crises binnen de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De uitvoering en coördinatie van het programma gebeurt regionaal, lokaal verbonden, doelmatig en integraal.

De GKG maakt deel uit binnen crisisbeheersing van het cyclische proces: Multi-risicobeheersing, preparatie, respons, evalueren. We bouwen vanuit bevolkingszorg verder aan het versterken en verder vormgeven van dit proces.

6.1.1 Multi risicobeheersing

Vanuit crisisbeheersing wordt in 2027 gestart met de voorbereidingen van de actualisatie rondom het Regionaal Risicoprofiel. De GKG draagt hier actief aan bij.

6.1.2 Preparatie

Multidisciplinaire planvorming is een belangrijk onderdeel van de preparatie. Ook de GKG draagt bij aan het opstellen en actualiseren hiervan.

De samenwerking tussen (crisis)partners, verschillende regio's (en het rijk) is een vanzelfsprekendheid, waarbij de GKG als onderdeel van de sector Crisisbeheersing ook een rol heeft als netwerkregisseur. Uiteraard zijn we nauw verbonden met de gemeenten. Daarnaast werken we voor de bevolkingszorgprocessen samen met partners zoals het Rode Kruis, Waterbedrijf Groningen, Omgevingsdienst, Stichting Salvage en dierenhulporganisaties.

6.1.3 Respons

Een belangrijk aandachtspunt voor de crisisbeheersing is het versterken van de crisisorganisatie en zodoende ligt daar ook een rol voor de GKG. De uitvoering van crisisbeheersing (waaronder bevolkingszorg) moet naadloos aansluiten op de gemeentelijke taken, zowel tijdens als na een incident, ramp of crisis. De geactualiseerde regionale crisisorganisatie bevolkingszorg en crisiscommunicatie staat paraat en heeft de piketten op orde.

Door de projectgroep “Kloarstoan” wordt in 2026 een adviesrapport met bijbehorend implementatieplan opgeleverd, wat gaat over de inrichting en het beheer van de 24/7 organisatie bij de VRG. In dit generiek beheer wordt ook GKG meegenomen. Zodat ook hiervoor generieke afspraken gelden en dezelfde middelen kunnen worden gebruikt.

6.1.4 Evalueren

Er vindt nauwe afstemming plaats tussen multidisciplinaire evaluaties en monodisciplinair. De GKG werkt mee en draagt bij aan deze multidisciplinaire evaluaties. Indien gewenst en nodig wordt aanvullend een monodisciplinaire evaluatie gedaan.

6.1.5 Vakbekwaamheid

Vakbekwaamheid is een belangrijk onderdeel van de voorbereiding op crisisbeheersing. De GKG draagt integraal bij op basis van het jaarprogramma vakbekwaamheid. Het is van belang dat (nieuwe) crisisfunctionarissen, ook bij alle gemeenten, snel vakbekwaam worden en dat zij flexibel en wendbaar zijn binnen de verschillende soorten crises.

Voor de monodisciplinaire vakbekwaamheid van bevolkingszorg en crisiscommunicatie wordt uitvoering gegeven aan het Operationeel jaarplan vakbekwaamheid bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Daarnaast is het leervolgsysteem in gebruik waarmee een van de adviezen uit het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg is gerealiseerd.

6.2 Wat heeft de GKG hiervoor nodig?

GKG (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	1.485	1.539	54
Rijksbijdrage (BDuR)	0	0	0
Overige baten	0	0	0
Totale baten	**1.485**	**1.539**	**54**
Personele lasten	1.286	1.338	52
Materiele lasten	199	201	2
Totale lasten	**1.484**	**1.539**	**54**
Resultaat voor reserve mutaties	**0**	**0**	**0**
Reservemutaties	0	0	0
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

7 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

Programma:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
Portefeuillehouder:	E. van Lente
Directeur:	J. Koopman

7.1 Wat wil het programma GHOR realiseren in 2027?

Onder verantwoordelijkheid van de Directeur Publieke Gezondheid worden GHOR-taken uitgevoerd. De GHOR zorgt voor verbinding in de geneeskundige keten door organisaties samen te brengen en te sturen op onderlinge afstemming. Ook stemt de GHOR af met de multidisciplinaire partners uit de veiligheidsketen en de partners uit de andere functionele ketens. Daarnaast behartigt de GHOR daarbij de belangen ten aanzien van zorgcontinuïteit en is verantwoordelijk voor de processen van publieke en acute gezondheidszorg tijdens rampen en crises.

Als integraal onderdeel van sector Crisisbeheersing draagt de GHOR op alle vlakken bij aan de realisatie van de ambities van Crisisbeheersing.

7.1.1 Multi risicobeheersing

De GHOR werkt in lijn met de strategische agenda van het Veiligheidsberaad (2024-2027) en op basis van de uitwerkingen van GGD GHOR NL aan de thema's klimaatveiligheid, veilige energietransitie en de het versterken van weerbare zorg.

De GHOR geeft in samenwerking met AZNN (Acute Zorgnetwerk Noord Nederland) en GHOR Drenthe en GHOR Fryslân uitvoering aan het implementatieplan van het zorgrisicoprofiel 2024-2028.

7.1.2 Preparatie

De Noord-Nederlandse samenwerking in de acute zorgketen werkt in 2027 opnieuw met een gezamenlijke ontwikkelagenda van de 3 noordelijke GHOR-regio's die gericht is op:

- Goed aansluiten bij ons acute zorgnetwerk dat 3-noord georganiseerd is;
- Beter voorbereid te zijn op langdurige en bovenregionale crisis, door planvorming en werkwijzen op elkaar aan te sluiten;
- Efficiënte vertegenwoordiging van 3-Noord in alle landelijke platforms.

De doelstellingen zullen in het verlengde liggen van 2026 en zich richten op het verder ontwikkelen van informatiemanagement in de witte keten, het versterken van ketencontinuïteit van zorg ook tijdens langdurige crisis, uniformiteit GHOR-crisisfunctionarissen en de implementatie van een nieuwe evaluatiemethode. De samenwerking tussen de drie noordelijke GHOR-bureaus en AZNN is geborgd in het ROAZ-GHOR crisisplan, welke onlangs is vastgesteld binnen het bestuurlijk ROAZ. Daarnaast sluit de GHOR in ROAZ-verband aan bij de ontwikkelingen die voorkomen uit het transformatieplan zorgcoördinatie. Dit plan draagt bij aan het toekomstbestendig maken van de zorg door het zo optimaal mogelijk inzetten van de kritische en schaarse capaciteit binnen de zorg.

7.1.3 Respons

Door de projectgroep "Kloarstoan" wordt in 2026 een adviesrapport met bijbehorend implementatieplan opgeleverd, wat gaat over de inrichting en het beheer van de 24/7 organisatie bij VRG. In dit generiek beheer wordt ook GHOR meegenomen. Zodat ook hiervoor generieke afspraken gelden en dezelfde middelen kunnen worden gebruikt.

7.1.4 Evalueren

Er vindt nauwe afstemming plaats tussen het multi- en monodisciplinaire evaluatiebeleid. De GHOR werkt mee en draagt bij aan multidisciplinaire evaluaties, welke worden uitgevoerd vanuit de sector crisisbeheersing. Indien gewenst

wordt daarom aanvullend een monodisciplinaire evaluatie uitgevoerd. Indien van toepassing heeft de GHOR ook een rol in de ketenevaluatie van de zorgpartners, welke in samenwerking met het AZNN wordt uitgevoerd.

7.1.5 Vakbekwaamheid

De GHOR draagt bij aan het vakbekwaamheidsprogramma van Veiligheidsregio Groningen. Voor het opleiden, trainen en oefenen van de GHOR-functionarissen wordt ook nadrukkelijk de samenwerking gezocht met GHOR Drenthe en Fryslân. Dit om uniformiteit en uitwisselbaarheid te bevorderen en daarmee optimaal voorbereid te zijn op bovenregionale en langdurige inzetten.

Wat heeft de GHOR hiervoor nodig?

GHOR (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	Verschil
Gemeentelijke bijdrage regulier	563	583	20
Rijksbijdrage (BDuR)	1.244	1.289	45
Overige baten	0	0	0
Totale baten	**1.807**	**1.872**	**66**
Personele lasten	1.647	1.717	70
Materiele lasten	209	214	5
Totale lasten	**1.857**	**1.931**	**74**
Resultaat voor reserve mutaties	**-50**	**-59**	**-9**
Reservemutaties	50	59	9
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**

8 Paragrafen

8.1 Gemeentelijke bijdragen en lokale heffingen

Het belangrijkste doel van de VRG is de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van Brandweerzorg, Rampenbestrijding en Crisisbeheersing. De programma's GKG en GHOR worden uitgevoerd als integraal onderdeel van de sector Crisisbeheersing. In de gemeenschappelijke kosten zijn ook de kosten van GHOR en GKG opgenomen. De gemaakte kosten voor de uitvoering van de VRG-taken worden, onder aftrek van rijksbijdragen, volgens een vooraf overeengekomen verdeelsleutel toegerekend aan de deelnemende gemeenten. Deze verdeelsleutel is een mix van inwonerbijdrage en een verdeelsleutel die samenhangt met het fictief aandeel brandweerzorg in het gemeentefonds. Voor bepaling van het juiste aandeel per gemeente in de bijdrage, zijn de berekeningen gebaseerd artikel 24a van de Gemeenschappelijke Regeling VRG en op het Cebeon rapport van januari 2026. Naast genoemde kostenverrekening komen geen door het veiligheidsbestuur vast te stellen lokale heffingen voor.

8.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De beoordeling van de robuustheid van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

- Het beleid voor de weerstandscapaciteit en de risico's.
- Een inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit: bestaande uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Een inventarisatie van de benodigde weerstandscapaciteit.

De in de beleidsnota opgenomen kaders voor de periode 2023-2026 voor risicomanagement en weerstandsvermogen worden gebruikt om de risico's in te schatten en om het weerstandsvermogen te bepalen. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in het volgende verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandcapaciteit (vrij beschikbare reserves)}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit (uitkomst risicoanalyse)}}$$

Gemeenten verwachten dat de VRG risicobewust handelt en de gevolgen van financiële calamiteiten zoveel mogelijk zelf opvangt. Een ratio tussen 1,0 en 1,4 wordt als voldoende beoordeeld. Hier werken we in de komende jaren naartoe.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de VRG beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Onderstaand overzicht geeft een beeld van het verwachte meerjarige verloop van de algemene reserves waarover de VRG beschikt. In de geprognosticeerde stand is met de volgende mutaties rekening gehouden:

- Verwachte resultaatbestemming 2025.
- Verwachte begrote mutaties in de algemene reserve.

Algemene reserve (in €)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**3.777.239**	**3.859.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**
Toevoeging i.v.m. BDUR	398.000	-	-	-	-	-
Ontrekking i.v.m. FLO	-772.000	-	-	-	-	-
Rekeningresultaat	456.500	-	-	-	-	-
Onttrekking vim BDUR	-	-398.000	-	-	-	-
Stand per 31-12	**3.859.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**	**3.461.739**

De algemene reserve van de VRG wordt tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

Niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden de bestemmings- en egalisatiereserves gerekend, bestaande uit:

- Materieel: deze reserve is bestemd om de kapitaallasten op toekomstige investeringen in activa die eenmalig door het Rijk zijn geschonken te dekken. In 2021 is geïnvesteerd in vier grootwatersystemen. De reserve wordt ingezet om de jaarlijkse kapitaallasten te dekken met ingang van 2022.
- Huisvesting: de reserve is bestemd om fluctuaties in de totale vastgoedopgave te kunnen opvangen.
- Kapitaallasten: deze reserve is bestemd om vrijvallende kapitaallasten te reserveren en om schommelingen in werkelijke kapitaallasten op te vangen.
- Tweede loopbaanbeleid: de reserve is bestemd voor kosten voor opleiding en ontwikkeling en loopbaaninstrumenten over het tweede loopbaanbeleid voor de beroepsbrandweer.
- ICT: deze reserve is gevormd en bestemd voor projecten met een informatievoorzieningscomponent.
- Meldkamer: deze reserve is bij de resultaatbestemming van 2025 ingesteld met als doel de verdere ontwikkeling van de Meldkamer Noord Nederland.

Benodigde weerstandscapaciteit
De risico's voor uitvoering van de veiligheidsregio-taken worden, volgens vastgesteld beleid, gemonitord in het kader van de P&C-cyclus. Met name de herhuisvesting van de kazerne aan de Sontweg in Groningen en het strategisch huisvestingsplan voor de rest van provincie zal in de toekomst tot een financiële opgave leiden. Niet alle risico's zijn op dit moment te kwantificeren. Deze risico's zijn als PM-post opgenomen en worden zodra dit mogelijk is, nader uitgewerkt en gekwantificeerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in incidentele en structurele risico's, waarbij structurele risico's voor twee jaar worden voorzien, conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de risico's, die de VRG onderkent, met mogelijke financiële consequenties. In bijlage 5.2 zijn onderstaande risico's beschreven.

Risico	Impact*	Kans	I/S	Risicobedrag
Financiering Weerbaarheid	800.000	90%	S	720.000
Omgevingswet	200.000	50%	S	100.000
Verplichtend karakter vrijwilligers (structureel)	1.000.000	50%	S	500.000
Verplichtend karakter vrijwilligers (incidenteel)	2.800.000	50%	I	1.400.000
FLO	2.000.000	50%	I	1.000.000
Tweede loopbaanbeleid	1.000.000	70%	S	700.000
Hardheidsclausule na dienstongevallen	450.000	10%	I	45.000
Paraatheid vrijwilligers	1.000.000	50%	S	500.000
Vakbekwaamheid	570.000	50%	S	285.000
Achterstallig onderhoud	500.000	50%	I	250.000
Totaal				**5.500.000**
Risicobedrag (*0,9)				**4.950.000**

*I/S; structureel bedrag wordt voor 2 jaar voorzien conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen

De volgende risico's zijn op dit moment nog niet goed te kwantificeren. Deze risico's zijn daarom als p.m. opgenomen:

Risico	Impact	Kans	I/S	Risicobedrag
Ontwikkelingen binnen Informatieveiligheid	PM	50%	S	PM
Meldkamer Noord-Nederland	PM	90%	S	PM
Missiekritische Communicatie	PM	90%	S	PM
PTSS	PM	30%	I	PM
Brancheontwikkelingen binnen brandweerzorg	PM	50%	S	PM
Brandkranen	PM	10%	I	PM
PFAS	PM	30%	I	PM
Strategisch Huisvestingsplan-Herhuisvesting Sontweg	PM	50%	S	PM
Vervangingsinvesteringen	PM	50%	S	PM

Beoordeling weerstandsvermogen
De VRG voert tweemaal per jaar een inventarisatie uit naar alle strategische risico's. Het risicobedrag wordt bepaald aan de hand van:

- De geschatte financiële omvang van het risico;
- De waarschijnlijkheid dat het risico zich daadwerkelijk voordoet;
- Het effect van bijsturingsmaatregelen.

Conform onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen, worden structurele risico's voor twee jaar voorzien. Omdat de kans klein is dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen, corrigeren we het totale risicobedrag met een waarschijnlijkheidsfactor van negentig procent.

Bovenstaand overzicht laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit ruim € 5 miljoen bedraagt. Op het moment dat de benodigde weerstandscapaciteit hoger is dan het aanwezige weerstandsvermogen, moet de VRG zich beroepen op de deelnemende gemeenten.

In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is het uitgangspunt gehanteerd dat de VRG zelf weerstandscapaciteit opbouwt om potentiële financiële calamiteiten op te kunnen vangen. Hierbij wordt uitgegaan van een ratio tussen de 1,0 en 1,4 (verhouding beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen). Momenteel is deze ratio 0,8.

Voorzieningen
Primo 2027 zijn naar verwachting de volgende voorzieningen getroffen, waarvan hieronder weergegeven is welke afloop in 2027 te verwachten valt:

Voorziening (*1.000)	1-1-2027	Vrijval/ aanwending	Dotatie	31-12-2027
Personeel gerelateerd	-	-	-	-
Groot onderhoud kazernes	1.768	-345	317	1.740
Voorziening FLO-overgangsrecht	8.846	-1.100	100	7.846
Totaal	**10.614**	**-1.445**	**417**	**9.586**

Personeel gerelateerd
De personeel gerelateerde voorzieningen zijn ultimo 2025 nihil. De VRG is eigen risicodrager WW. Dit betekent dat de WW-uitkering van medewerkers waarvan afscheid wordt genomen, ook na een tijdelijk dienstverband, voor eigen rekening komt. Momenteel zijn er geen medewerkers die deze uitkering ontvangen.

Groot onderhoud huisvesting
De VRG is zelfstandig bevoegd om groot onderhoud uit te laten voeren voor de gebouwen die haar eigendom zijn. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt de voorziening gevormd. Het MJOP wordt in lijn gebracht met

het strategisch huisvestingsplan (SHP). In 2026 zal door een externe partij een grondige analyse plaats vinden en hiermee samenhangend een update van het MJOP, zodat deze ook naar alle laatste inzichten en prijspeilen is opgesteld.

Voorziening FLO-overgangsrecht
Bij het opstellen van de jaarstukken 2019 is een voorziening getroffen voor de toekomstige FLO-kosten tot en met 2045. De totale FLO-kosten worden jaarlijks geactualiseerd door een extern adviseur, waarmee ook de voorziening jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van de door het algemeen bestuur vastgestelde uitgangspunten. Het verloop is vastgesteld op basis van de actuele berekening opgesteld bij de jaarrekening 2025.

Financiële kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Netto schuldquote *	25,4%	52,9%	76,1%	124,5%	155,8%	170,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen *	25,4%	52,9%	76,1%	124,5%	155,8%	170,4%
Solvabiliteitsratio *	36,9%	22,4%	17,3%	11,8%	9,5%	8,7%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* De kengetallen 2025 zijn gebaseerd op de balans na verwachte resultaatbestemming 2025. De ratio's voor 2026 e.v. zijn berekend op het verwachte verloop van de balansposities.

Netto schuldquote

Netto schuldquote: het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen

- 0% t/m 100%: normaal
- 100%: weinig leencapaciteit
- 130%: zeer hoge schuld

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote stijgt aankomende jaren tot een zeer hoog niveau doordat meer langlopende financiering wordt aangetrokken voor voornamelijk de herhuisvesting van de Sontweg.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio stijgt eerst om later weer af te nemen. Dit wordt veroorzaakt door de toenemende langlopende financiering waardoor het eigen vermogen in relatie tot het totale vermogen afneemt.

Structurele exploitatieruimte

Er is sprake van een evenwichtige begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Grondexploitatie

Alle gronden worden ingezet voor eigen gebruik. Er is dus geen sprake van grondexploitatie met andere doeleinden dan de primaire taak van de VRG.

8.3 Organisatiekosten

In overeenstemming met het BBV (besluit Beleidsbegroting en Verantwoording) is in het programmaplan een apart overzicht opgenomen van de organisatiekosten. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead wordt gebruikt gemaakt van de volgende definitie: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Volgens de notitie Overhead BBV* zijn alle kosten beoordeeld op aard (overhead of primair).

De overhead komt als volgt tot uitdrukking in het overzicht baten en lasten. De totale overhead op basis van de BBV-definitie is berekend op 20,5% uitgedrukt in euro's van de totale lasten van de VRG.

Overzicht baten en lasten (in overeenstemming met artikel 17 BBV):

VRG (* € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Brandweerzorg	53.284	46.998	6.286
Crisisbeheersing	841	2.409	-1.567
GKG	1.539	1.539	0
GHOR	583	1.931	-1.348
Algemene dekkingsmiddelen	12.450	0	12.450
Overhead	39	14.109	-14.069
Heffing VPB	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**68.736**	**66.985**	**1.752**
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
Brandweerzorg	0	1.873	-1.873
Crisisbeheersing	0	-62	62
GKG	0	0	0
GHOR	0	-59	59
Resultaat	**68.736**	**68.736**	**-**

* De notitie Overhead 2023 is voor gemeenschappelijke regelingen van toepassing vanaf het begrotingsjaar 2026

8.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Vastgoed
In 2024 is de nota onderhoud geactualiseerd met behulp van een extern bureau. Hierin is de stand van zaken van het onderhoud van de gebouwen voor het heden en de toekomst bekeken en op basis hiervan een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. De planning die voortvloeit uit het MJOP wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van ontwikkelingen binnen de portefeuille vastgoed en eventueel onvoorziene externe omstandigheden. Voor de onderhoudskosten is een voorziening gevormd zodat er gelijkmatige spreiding van de kosten over de jaren plaatsvindt.

Materieel
De VRG is verantwoordelijk voor het onderhouden van het materieel. Op basis van het Organisatieplan Brandweerzorg 2023-2026 is gewerkt aan een visie voor invulling van het benodigde materieel en bezetting. Op basis van een brede inventarisatie van risico's en ontwikkelingen die in het kader van incidentbestrijding op ons afkomen, is een prioritering en aanpak bepaald om te komen tot een toekomstbestendige inzet met de juiste middelen. Dit project vormt ook een berekende grondslag voor het toekomstige meerjareninvesteringsplan (MJIP) en de bijbehorende kapitaallasten.

8.5 Financiering

Beleid financieringsrisico's

Het financieringsbeleid is erop gericht dat de VRG in beginsel haar investeringen financiert uit eigen middelen. Als de middelen ontoereikend zijn, worden de financieringsrisico's eerst zoveel mogelijk afgedekt door kortlopende financiering/ kasgeldleningen (tot de kasgeldlimiet) omdat de meerjaren investeringsbegroting qua bedragen en timing met onzekerheden gepaard gaat. Als blijkt dat de financieringsbehoefte structureel van aard is, wordt deze afgedekt met langer lopende vastrentende leningen. Het type, de omvang en looptijd van deze leningen zijn afgestemd op de spreiding in de leningenportefeuille en de aflossing is gepland binnen de kaders voor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet, zoals vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden. Het beleid is defensief en risicomijdend en erop gericht om de financieringsrisico's zo goed mogelijk te beheersen. Bij de financiering worden geen zekerheden verstrekt en worden geen afgeleide financiële instrumenten ingezet.

Leningenportefeuille en liquiditeit

In overeenstemming met het investeringsoverzicht in paragraaf 5.3 is voor de periode 2026-2030 een totaal investeringsbedrag geraamd van € 138,1 miljoen inclusief de huisvestingsopgave. Rekening houdend met vrijkomende cashflow uit afschrijvingen, herfinanciering en andere cashflowmutaties betekent dit een totaal aanvullende kapitaalbehoefte van € 117 miljoen over de periode 2026-2030. Daarmee zal de totale omvang van de langlopende leningen toenemen van € 10,5 miljoen primo 2026 tot ongeveer € 127,5 miljoen ultimo 2030. Om de benodigde (project) financiering voor huisvesting aan te trekken en binnen de vereiste normen te blijven, zal expertise van een (externe) treasurer worden ingeschakeld.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is gesteld op 8,2% van het beleidsbegrotingstotaal, dit is voor 2027 een bedrag van € 5,5 miljoen. Zoals hierboven is aangegeven kan in 2027 tijdelijk kortlopend worden geleend tot maximaal deze grens, voordat de financiering langlopend wordt vastgelegd.

Renterisiconorm

Op grond van de wet Fido moet de beleidsbegroting inzicht verschaffen in de renterisiconorm voor de komende vier jaar van de organisatie. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan één jaar.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het beleidsbegrotingstotaal en bedraagt in 2027 € 13,4 miljoen. In de huidige leningenportefeuille is bij planning van het aflossingsschema rekening gehouden met deze limiet. Af te sluiten nieuwe financieringen worden zodanig gepland, dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Stap	Renterisico norm (*€ 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
	Begrotingstotaal	64.169	66.985	70.356	75.031	79.250
	Voorgeschreven percentage	20%	20%	20%	20%	20%
	Renterisico norm	12.834	13.397	14.071	15.006	15.850
1	Renteherzieningen	-	-	-	-	-
2	Aflossingen	-323	-323	-3.573	-323	-323
3	Renterisico (1 + 3)	-323	-323	-3.573	-323	-323
4	Renterisiconorm	12.834	13.397	14.071	15.006	15.850
	Renterisico	-323	-323	-3.573	-323	-323
5	**Ruimte onder de renterisiconorm (4 >3)**	**12.511**	**13.074**	**10.498**	**14.683**	**15.527**

Een van de treasury-doelstellingen is een flexibele leningenportefeuille, waarvan het aflossingspatroon is afgestemd op de resterende looptijd van de onderliggende activa. Daarmee zal het renterisico in de eerste paar jaar minimaal zijn.

Uit het overzicht blijkt dat het risico bij herfinanciering van de huidige portefeuille vooralsnog ruim binnen de renterisiconorm blijft.

Schatkistbankieren

Bij schatkistbankieren moeten decentrale overheden, alsook de VRG, hun tegoeden aanhouden bij het ministerie van Financiën. Bij verplicht schatkistbankieren is het niet meer mogelijk beleggingen en deposito's zelfstandig aan te gaan buiten het drempelbedrag. Het drempelbedrag is per 1 juli 2021 gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 1 miljoen. Het drempelbedrag voor de VRG voor 2027 is € 1,3 miljoen.

8.6 Bedrijfsvoering

De VRG werkt continu aan de verdere optimalisatie van haar bedrijfsvoering, met als doel een efficiënte, wendbare en doelgerichte organisatie. Hierbij ligt de focus op verschillende aandachtsgebieden: informatieveiligheid en het behalen van BIO2-status, duurzaamheid volgens geldende wet- en regelgeving, financiële transparantie en sturing, en een toekomstbestendige huisvesting.

Daarnaast wordt ingezet op versterking van de projectorganisatie en portfoliomanagement. Sectorbrede thema's worden opgepakt en gestructureerd binnen een projectmatige aanpak, met duidelijke procesflows en verantwoordelijkheden.

De doorgevoerde kwaliteitsverbeteringen zijn specifiek gericht op het optimaal ondersteunen van de vitale processen van crisisbeheersing en brandweerzorg, met als doel de continuïteit en betrouwbaarheid van deze kernactiviteiten te waarborgen.

8.6.1 Personeels- en organisatieontwikkeling

In 2027 werkt P&OO vanuit de vastgestelde HR-visie als richtinggevend kader. Landelijke en sectorbrede ontwikkelingen op het gebied van toekomstgericht werkgeverschap, arbeidsvoorwaarden, duurzame inzetbaarheid en zorg voor personeel raken direct aan de opgaven van VRG. Deze ontwikkelingen vragen om een samenhangende HR-inzet waarin collectieve afspraken worden vertaald naar de specifieke context van de organisatie.

De inzet van P&OO is geordend rond vier samenhangende HR-thema's: persoonlijk leiderschap, cultuur en gedrag, toekomstgericht werkgeverschap en werknemerschap, en HR-digitalisering met een stevig HR-fundament. Binnen deze thema's ligt in 2027 de nadruk op leren en ontwikkelen, waaronder leiderschapsontwikkeling op alle niveaus, strategische personeelsontwikkeling en duurzame inzetbaarheid over de gehele loopbaan.

Strategische personeelsontwikkeling, voortbouwend op strategische personeelsplanning, vormt een belangrijke meerjarige pijler. Hiermee wordt gestuurd op tijdige instroom, doorstroom en uitstroom, mede in het licht van arbeidsmarktkrapte en verwachte uitstroom in de jaren na 2027. Dit wordt ondersteund door verdere professionalisering van arbeidsmarktcommunicatie, recruitment en onboarding, met aandacht voor een sterke positionering van VRG als werkgever.

HR-digitalisering ondersteunt deze ambities door het versterken van HR-processen, besluitvorming en dienstverlening. De inzet van digitalisering, waaronder AI, is gericht op beter inzicht, een zorgvuldige match tussen mens en werk en het ondersteunen van medewerkers en leidinggevenden, met blijvende aandacht voor mensgerichtheid en betrouwbaarheid.

8.6.2 Informatiemanagement

Informatie vormt een fundamenteel en blijvend essentieel onderdeel van de VRG en noodzakelijk voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen. Daarom willen we ook het komend jaar blijvende aandacht besteden aan en investeren in onze informatievoorziening.

Het Veiligheidsinformatie Knooppunt (VIK) wordt in 2027 verder doorontwikkeld om de ondersteuning van crisisbeheersing te versterken, met aansluiting op het landelijke KCR2. De samenwerking met de Veiligheidsregio's Drenthe, Fryslân en de Meldkamer Noord-Nederland wordt voortgezet om het bovenregionale beeld verder te verbeteren.

De taskforce Informatievoorziening (IV) richt zich op de aansluiting bij de vijf programmalijnen van het landelijke masterprogramma IV. Deze taskforce is het antwoord van de VRG op de in 2025 ingestelde landelijke Vakraad IV. Binnen de taskforce worden de verschillende programmalijnen gedeeld en worden raakvlakken en afhankelijkheden in kaart gebracht. Daarnaast wordt hiermee de IV-beslisser van VRG, die als vertegenwoordiger in de landelijke Vakraad

IV optreedt, effectief ondersteund, zodat snel kan worden ingespeeld op landelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving.

8.6.3 Duurzaamheid

De uitvoering van de CO_2-reductie wordt verder voortgezet, in lijn met de landelijke duurzaamheidsagenda voor Veiligheidsregio's. Daarnaast wordt ingezet op verdere verduurzaming van het wagenpark (personenauto's) en de gebouwen van de organisatie.

De ingezette koers wordt voortgezet, en er wordt ruimte geboden om nieuwe initiatieven en samenwerkingen te verkennen die bijdragen aan een duurzame toekomst voor zowel de organisatie als de samenleving.

Hoewel de financiële impact van deze maatregelen nog niet volledig inzichtelijk is, streeft de VRG ernaar binnen de bestaande financiële kaders te blijven opereren. Tegelijkertijd kunnen maatregelen op het gebied van verduurzaming op termijn ook leiden tot besparingen, waardoor de uitvoering van deze ambities haalbaar blijft.

8.7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties, waarin de VRG zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als de VRG aansprakelijk is bij het niet nakomen van de verplichtingen door de rechtspersoon. Er is sprake van een bestuurlijk belang als de VRG vertegenwoordigd is in het bestuur of zeggenschap daarin kan uitoefenen.

Stichting BON
De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Friesland en Groningen, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON), maakt de BON tot een verbonden partij. De stichting is aandeelhouder in de BON B.V. De BON B.V. heeft een 100%-deelneming in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V.

9 Overzicht van baten en lasten

Onderstaand is de ontwikkeling van baten en lasten inclusief meerjarenraming tot en met het jaar 2030 weergegeven, waarbij ook de geactualiseerde beleidsbegroting 2026 is opgenomen per overzicht.

9.1 Overzicht baten en lasten per totaal en per programma

VRG (*1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	53.853	55.807	57.971	60.116	62.341
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	100	100	100
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	94	379	617	2.129	2.909
Rijksbijdrage (BDuR)	10.617	11.002	11.449	11.893	12.353
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	1.050	1.050	1.050
Overige baten	398	398	398	398	398
Totale baten	**65.977**	**68.736**	**71.585**	**75.686**	**79.151**
Personele lasten	45.672	47.608	49.800	51.930	54.132
Materiele lasten	18.497	19.377	20.556	23.102	25.118
Totale lasten	**64.169**	**66.985**	**70.356**	**75.031**	**79.250**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.808**	**1.751**	**1.229**	**655**	**-100**
Reservemutaties	-1.808	-1.751	-1.229	-655	100
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Brandweerzorg (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	50.994	52.844	54.895	56.926	59.032
Gemeentelijke bijdrage FLO	100	100	100	100	100
Gemeentelijke bijdrage Huisvesting	95	379	617	2.129	2.909
Rijksbijdrage (BDuR)	7.977	8.266	8.607	8.946	9.297
Weerbaarheid (BDuR)	915	1.050	1.050	1.050	1.050
Overige baten	326	326	326	326	326
Totale baten	**60.407**	**62.965**	**65.595**	**69.477**	**72.714**
Personele lasten	40.994	42.734	44.700	46.610	48.584
Materiele lasten	17.499	18.358	19.513	22.035	24.026
Totale lasten	**58.493**	**61.092**	**64.213**	**68.645**	**72.610**
Resultaat voor reserve mutaties	**1.914**	**1.873**	**1.382**	**832**	**103**
Reservemutaties	-1.914	-1.873	-1.382	-832	-103
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Rampenbestrijding en crisisbeheersing (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	812	841	874	906	940
Rijksbijdrage (BDuR)	1.396	1.447	1.503	1.558	1.616
Overige baten	72	72	72	72	72
Totale baten	**2.280**	**2.360**	**2.449**	**2.536**	**2.628**
Personele lasten	1.745	1.818	1.902	1.984	2.069
Materiele lasten	590	603	617	631	645
Totale lasten	**2.335**	**2.422**	**2.519**	**2.615**	**2.715**
Resultaat voor reserve mutaties	**-55**	**-62**	**-70**	**-78**	**-87**
Reservemutaties	55	62	70	78	87
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

GKG (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	1.485	1.539	1.598	1.657	1.719
Rijksbijdrage (BDuR)	0	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0
Totale baten	**1.485**	**1.539**	**1.598**	**1.657**	**1.719**
Personele lasten	1.286	1.338	1.402	1.462	1.525
Materiele lasten	199	201	208	212	217
Totale lasten	**1.484**	**1.539**	**1.609**	**1.674**	**1.742**
Resultaat voor reserve mutaties	**0**	**0**	**-11**	**-17**	**-23**
Reservemutaties	0	0	11	17	23
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

GHOR (* € 1.000)	2026 Act. begroting	2027 Begroting	2028 Begroting	2029 Begroting	2030 Begroting
Gemeentelijke bijdrage regulier	563	583	605	627	650
Rijksbijdrage (BDUR)	1.244	1.289	1.339	1.389	1.440
Overige baten	0	0	0	0	0
Totale baten	**1.807**	**1.872**	**1.944**	**2.016**	**2.090**
Personele lasten	1.647	1.717	1.796	1.873	1.954
Materiele lasten	209	214	219	224	229
Totale lasten	**1.857**	**1.931**	**2.015**	**2.097**	**2.183**
Resultaat voor reserve mutaties	**-50**	**-59**	**-71**	**-82**	**-93**
Reservemutaties	50	59	71	82	93
Resultaat na reserve mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9.2 Geprognosticeerde balans

In het onderstaande overzicht is de geprognosticeerde balans (per 31-12 van enig jaar) opgenomen.

Activa (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Materiele vaste activa	39.013	56.571	73.594	109.578	137.739	153.326
Vorderingen	711	711	711	711	711	711
Liquide middelen	120	120	120	120	120	120
Totaal activa	**39.844**	**57.402**	**74.425**	**110.409**	**138.570**	**154.157**

Passiva (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Eigen vermogen	11.159	10.999	11.708	12.089	12.416	12.018
Voorzieningen	11.417	10.614	9.586	8.302	7.362	6.196
Langlopende schulden	10.460	28.981	46.323	83.210	111.984	129.135
Vlottende passiva	6.808	6.808	6.808	6.808	6.808	6.808
Totaal passiva	**39.844**	**57.402**	**74.425**	**110.409**	**138.570**	**154.157**

In de voorspelde balans is rekening gehouden met de geplande investeringen voor 2026-2030 (inclusief het strategisch huisvestingsplan en de herhuisvesting Sontweg) en een stabiel werkkapitaal. Ook zijn de geplande mutaties in reserves en voorzieningen, zoals in de eerdere paragrafen genoemd, verwerkt. De behoefte aan langlopende financiering is bepaald op basis van het meerjareninvesteringsplan, de vastgelegde financieringsstructuur en cashflowmutaties. De rentelast voor deze financiering is gedekt in de begroting 2027. Bovenstaande balans is de basis voor de berekende financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen.

9.3 Toelichting meerjarenraming

Algemeen

Deze begroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030. Zoals uit deze kaderbrief blijkt, spelen er meerdere landelijke en regionale ontwikkelingen die nog omkleed zijn met (financiële) onzekerheden. Zoals vorig jaar al geschetst is de nullijn nog steeds het uitgangspunt, maar rondom huisvesting, weerbaarheid en Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) niet meer haalbaar.

De komende jaren zullen ook op andere ontwikkelingen extra stappen gezet moeten worden, maar de meeste hiervan zijn momenteel te onzeker om te kwantificeren. Bij nieuwe ontwikkelingen sluiten we aan bij de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). Dit betekent het volgende:

- Er wordt onderscheid gemaakt tussen autonome (niet-beïnvloedbare) ontwikkelingen en niet-autonome (beïnvloedbare) ontwikkelingen.
- Autonome ontwikkelingen leiden in principe tot uitzetting van de begroting;
- Niet-autonome ontwikkelingen worden voorgelegd aan het bestuur inclusief risico's, financieel effect en dekking.
- We geven invulling aan wettelijke taken vanuit een realistisch perspectief.
- Onze landelijke inzet is om financiële effecten van nieuwe ontwikkelingen te verkleinen.
- We kijken expliciet naar financieringsmogelijkheden door derden.

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en Weerbaarheid
Uit de begroting van het Ministerie van JenV volgt dat de specifieke uitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met ingang van 2026 met een budgetkorting van 10% wordt uitgekeerd aan veiligheidsregio's. Op de landelijke tafels is geprobeerd de BDuR-korting van tafel te krijgen, maar dit is niet gelukt. De korting is daarom ook opgenomen in de junibrief van het Ministerie voor 2026. Het verschil tussen de oorspronkelijke BDuR-bijdrage vóór korting (€ 11,014 miljoen) en de feitelijke bijdrage uit de junibrief 2025, waarin zowel de korting als de loon- en prijsbijstelling zijn verwerkt (€ 10,616 miljoen), betekent dat de VRG vanaf 2026 te maken krijgt met een structurele bijstelling van € 398.000. In 2026 wordt deze korting eenmalig incidenteel gedekt vanuit het positieve resultaat van 2025.

Bij de Voorjaarsnota van het Rijk is voorgesteld vanaf 2027 € 70 miljoen structureel toe te kennen aan het Ministerie van JenV voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving, met de volgende verdeling:

- € 10 miljoen voor landelijke publiekscampagne.
- € 25 miljoen voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve lokale en regionale weerbaarheid. Deze financieringsstroom wordt volgens de reguliere BDuR verdeelsleutel en bestaande verantwoordings-systematiek uitgekeerd aan de veiligheidsregio's. Dit betekent voor de VRG ongeveer € 1 miljoen structureel vanaf 2027 voor dit onderwerp.

€ 35 miljoen is vanaf 2027 structureel bestemd voor het opzetten en inrichten van noodsteun- en coördinatiepunten. Hoe de verdeelsleutel uiteindelijk zal zijn tussen Rijk, gemeenten en veiligheidsregio's is nog niet duidelijk en is afhankelijk van de pilots die in 2026 lopen. € 25 miljoen wordt vanaf 2027 dus structureel toegekend aan de veiligheidsregio's volgens de reguliere BDuR verdeelsleutel en bestaande verantwoordingsystematiek. Voor de VRG betekent dit vanaf 2027 € 1 miljoen. Deze middelen zijn bestemd voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve van de lokale en regionale weerbaarheid, maar vanuit de redeneerlijn van het ministerie van JenV zijn deze middelen ook beschikbaar om dekking te bieden voor de generieke BDuR korting van 10%. De structurele generieke BDuR korting zien wij als een autonome ontwikkeling, waar onze financiële hygiëneregels op van toepassing zijn. Gezien de redeneerlijn van het ministerie en gezien het feit wij inmiddels de beschikking van deze middelen hebben ontvangen, hebben wij in de beleidsbegroting 2027 de BDuR korting in eerste instantie gedekt uit deze extra toegekende middelen. In 2026 wordt de BDuR korting eenmalig incidenteel opgevangen door het positieve resultaat van 2025, omdat de extra middelen weerbaarheid pas vanaf 2027 structureel worden toegekend.

Momenteel is het nog niet geheel duidelijk welke extra taken aan ons worden opgedragen in het kader van weerbaarheid. De vraag is of de extra toegekende middelen überhaupt toereikend zijn voor de weerbaarheidsopgave, vandaar dat we dit ook in onze risicoparagraaf hebben opgenomen. De uiteindelijke impact hangt samen met de landelijk lopende pilot noodsteun- en coördinatiepunten (2025-2026) en hoe we het onderwerp weerbaarheid regionaal vorm gaan geven. Hierover wordt het gesprek gevoerd met ons algemeen bestuur.

Als laatste merken we hierbij op dat de landelijk beschikbaar gestelde middelen voor weerbaarheid volgens ons nooit voldoende zullen zijn om invulling te geven aan het brede vraagstuk: weerbaarheid van de samenleving.

Huisvesting
In juli 2023 is het Strategisch Huisvestingsplan vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Voor het Strategisch huisvestingsplan is vanaf de begroting 2024 voor de eerste 10 jaar € 1,3 miljoen per jaar toegevoegd voor fondsvorming. De fondsvorming houdt in dat middelen die we in de eerste jaren niet besteden, worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve huisvesting zodat deze in latere jaren ingezet kunnen worden. Met deze fondsvorming voorkomen we schommelingen in de begroting en gemeentelijke bijdrage ten gevolge van nieuwbouw van de kazernes. Deze eerste tranche loopt tot 2033. Echter, deze vernieuwsopgave houdt niet op na 2033. Na de eerste 10 jaar zal de volgende cyclus starten, waarin wederom tien kazernes worden vernieuwd, wat nogmaals een extra uitzetting met zich mee zal brengen. Dit patroon herhaalt zich totdat alle 38 kazernes zijn vernieuwd.

Inzake de herhuisvesting van de Sontweg is op 11 juli 2025 besluitvorming geweest tot grondverwerving van de Bornholmstraat en Winschoterweg te Groningen en op 13 juli 2023 zijn de programma's van eisen met kennisname van de stichtingskostenraming voor beide locaties vastgesteld. Op 1 juli 2026 zal de grond worden overgedragen. Naast de grondverwerving is voor de herhuisvesting van de Sontweg vanaf de begroting 2023 reeds € 100.000 per jaar toegevoegd aan de begroting ter dekking van rentekosten voorbereidingskrediet. De verwachting is dat we in 2027 te maken krijgen met de volgende stap in het aantrekken van het voorbereidingskrediet. De daadwerkelijke bouw zal naar verwachting starten in het laatste kwartaal van 2028 waarna oplevering in 2030 plaatsvindt.

In het Besluit van het Algemeen Bestuur van 13 juli 2023 is € 72,6 miljoen opgenomen als de geraamde stichtingskosten met het prijspeil 1-1-2023. Bij de actualisatie in oktober 2025 zijn deze stichtingskostenraming, doorgerekend tot prijspeil 1-1-2031, uitgaande van een indexactie van 3% per jaar. Dit levert uiteindelijk een raming op van € 90,5 miljoen.

In deze raming is ook de grondverwerving en het voorbereidingskrediet meegenomen wat in eerdere besluitvorming al is vrijgegeven door het AB.

In de actualisatie van de begroting 2026 en in de beleidsbegroting 2027 zijn de rentelasten van de aan te trekken investeringsbedragen opgenomen. Na opleveringen krijgen ook de afschrijvingen en de overige exploitatielasten zijn beslag in de begroting van de VRG. Dit valt buiten het kader van deze begroting. In onderstaande tabellen is daarom weergegeven wat dit betekent vanaf 2031 voor de uitzetting van de begroting van de VRG.

Exploitatielasten Herhuisvesting (x € 1 mln.)	Prijspeil 1-1-2023	Per 1-1-2031
Exploitatielasten Bornholmstraat	2,4	3,5
Exploitatielasten Winschoterweg	1,2	1,8
Exploitatielasten totaal	3,7	5,3
Exploitatielasten VRG	2,9	4,3
Exploitatielasten GGD	0,8	1,1

Uitzetting exploitatielasten (x € 1 mln.)	Per 1-1-2031
Exploitatielasten VRG	4,3
Huidige exploitatielasten Sontweg	1,5
Verwachte toename exploitatie VRG	2,7

De exploitatielasten die gepaard gaan met de gebouw-specifieke inrichting is nog niet verwerkt in bovenstaande tabellen. Dit betreft onder andere specifieke inrichting van de crisisruimten, inrichting oefenlocatie (leslokalen e.d.), de inrichting voor de PPMO-baan, audiovisuele middelen, studio-inrichting, keukeninrichting, installatie ten behoeve van de rooktoren, werkplaatsinrichting, duikbassin installatie, beveiliging en losse inventaris. Vanuit het oogpunt van transparantie over de gehele investering voor de herhuisvesting van de Sontweg zijn deze kosten geraamd op €7 miljoen, uitgaande van prijspeil 1-1-2025, rekening houdend met 5% onvoorzien en geïndexeerd met 3% per jaar tot 1-1-2031. Dit komt neer op circa 8% van de totale investeringsbehoefte. Daarnaast zal sprake zijn van organisatiekosten als gevolg van het werken op twee locaties. Deze kosten zijn op dit moment nog niet te concretiseren, wel is duidelijk dat dit zal leidt tot een verhoging van de exploitatiekosten. Bovenstaande heeft het volgende effect op de exploitatielasten per 1-1-2031:

Exploitatielasten gebouw-specifieke inrichting (x € 1 mln.)	Per 1-1-2031
Afschrijvingen	0,5
Rentelasten	0,2
Organisatiekosten	PM
Exploitatielasten totaal	0,7

Voor zowel de exploitatiekosten als voor het investeringskrediet is rekening gehouden met een indexering van 3%. Voor de financiering en dus de rentelasten is rekening gehouden met een percentage van 3,5%. Beide percentage zijn met de kennis van nu toegepast. Afwijkingen kunnen vanzelfsprekend leiden tot een bijstelling van de prognose van de exploitatielasten. In de reguliere P&C-cyclus zal dit continu gemonitord worden en zullen afwijkingen tijdig worden gepresenteerd. Daarnaast is de inschatting van de investeringsbedragen hoe dan ook omgeven met veel onzekerheid, omdat de start van de bouw nog een aantal jaren op zicht laat wachten. Deze onzekerheden en risico's worden continu gemonitord en bijgehouden in een separate risicoparagraaf behorende bij het project herhuisvesting Sontweg.

Herijking gemeentefonds/effecten op verdeelsleutel
Onze gemeenten worden geconfronteerd met oplopende tekorten in de financiën, doordat de kosten stijgen en het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren. De eventuele effecten van deze landelijke ontwikkeling voor 2027 en verder voor de VRG zijn op dit moment nog niet in te schatten. In mei 2025 heeft

de VRG een antwoord gegeven op het verzoek van acht gemeenten om scenario's te onderzoeken voor de financiële uitdagingen waar gemeenten voor staan.

9.4 Financiële ontwikkelingen beleidsbegroting 2027

Autonome (niet-beïnvloedbare) ontwikkelingen die leiden tot uitzetting van de begroting:

- Indexering 2027
  Indexering van de (meerjaren)begroting vindt plaats op basis van loon- en prijsontwikkeling, zoals opgenomen in de financiële verordening. Conform de verhouding (70/30) tussen de personele en materiele lasten is de gewogen indexatie 3,63%. De beleidsbegroting 2027 is geïndexeerd met 3,63% (€ 1.954 duizend) en deze is als volgt berekend:

Looncomponent			**Weging**	
2027				
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers *	4,24%			
Totale indexatie looncomponent in 2027		**4,24%**	**70**	**2,97%**
Materieelcomponent (IMOC)				
2027				
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel *	2,20%			
Totale indexatie materieelcomponent in 2027		**2,20%**	**30**	**0,66%**
* Gebaseerd op CAO en tabel 4.2.2 septembercirculaire 2025 Gemeentefonds			**Totaal**	**3,63%**

De meerjarige indexatie is volgens dezelfde systematiek gebaseerd op onderstaande tabel uit de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2026 en CEP 2025**

mutaties per jaar in %	2025	2026	2027	2028	2029	2030***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	3,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,5
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,4	2,5	2,6	2,5	2,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	3,2	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2
Loonvoet sector overheid	6,0	2,9	5,1	4,2	4,5	4,5
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	6,2	2,6	5,7	4,6	4,3	4,3
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,3	2,5	2,5	2,6	2,4	2,4
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,4	2,2	2,2	2,3	2,3

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel
** 2026 is op basis van de MEV 2026, 2025 en 2027 - 2029 is op basis van de CEP 2025
*** cijfers 2029 zijn doorgetrokken naar 2030

FLO – bijdrage

Bij het opstellen van de jaarstukken 2019 is een voorziening getroffen van € 15,2 mln. (netto contante waarde) voor de toekomstige FLO-kosten tot en met 2045.

De totale FLO-kosten worden jaarlijks geactualiseerd door een extern adviseur, waarmee ook de voorziening jaarlijks wordt geactualiseerd. Voor 2027 en verder is berekend dat jaarlijks € 100.000 noodzakelijk is tot 2045. Dit wordt veroorzaakt doordat sprake is van wijzigingen in de (fiscale) regelgeving en een netto-inkomensgarantie. De berekening is afgestemd met de accountant en de uitzetting van € 100.000 voor de jaren 2026-2030 is opgenomen in deze beleidsbegroting conform de kaderbrief. Onderdeel van de afspraken met de gemeenten is dat de bijdrage FLO jaarlijks wordt na gecalculeerd. Eens in de vijf jaar worden de uitgangspunten opnieuw geëvalueerd.

De hierboven geschetste financiële ontwikkelingen zijn verwerkt in alle tabellen in deze begroting.

9.5 EMU-saldo

	Omschrijving	2025 x € 1000,-	2026 x € 1000,-	2027 x € 1000,-
		Realisatie 2025	**Volgens begroting 2026**	**Volgens meerjarenraming in begroting 2027**
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	799	1.380	1.751
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.062	21.009	20.593
3.	Mutatie voorzieningen	404	-803	-1.028
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)			
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-1.859**	**-20.432**	**-19.870**

10 Bijlagen

Veiligheidsregio Groningen

10.1 Taakvelden

Begroting 2027	VRG totaal			Brandweer			Crisisbeheersing			Gemeentelijke kolom			GHOR		
Taakveld (* € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning															
0.1 Bestuur	-	1.350	-1.350	-	1.353	-1.353	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	39	14.184	-14.145	39	14.095	-14.055	-	13	-13	-	51	-51	-	52	-52
0.5 Treasury	90	145	-55	90	146	-55	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	973	10	964	999	10	989	36	-	36	-63	-	-63	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-	1.747	-1.747	-	1.873	-1.873	-	-62	62	-	-5	5	-	-59	59
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Veiligheid															
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	67.634	46.865	20.769	61.838	41.047	20.790	2.324	2.409	-84	1.602	1.493	110	1.872	1.879	-7
2. Verkeer, vervoer en waterstaat															
2.1 Verkeer en vervoer	-	810	-810	-	810	-810	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing															
8.3 Wonen en bouwen	-	3.625	-3.625	-	3.632	-3.632	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**68.736**	**68.736**		**62.969**	**62.969**	**-**	**2.360**	**2.360**	**-**	**1.539**	**1.539**	**-**	**1.872**	**1.872**	**-**

Conform het BBV is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.	
Taakveld	
0.1 Bestuur	Betreft kosten voor (ondersteuning) bestuur en accountantskosten.
0.4 Overhead	O.b.v. Notitie Overhead - juli 2016 Commissie BBV. Ondersteunende taken niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product behoren tot overhead. Dit zijn Planning en Control, Financiën, HRM, OR, Inkoop, Communicatie, Juridische zaken, Informatievoorziening en Automatisering, Facilitaire zaken, post/document verwerking en Huisvesting.
0.5 Treasury	Activiteiten ten aanzien van financiering en betalingsverkeer zoals rentebaten en rentelasten.
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Geen sprake van vennootschapsbelasting binnen de Veiligheidsregio Groningen.
0.10 Mutaties reserves	Alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Na resultaatbestemming is hier het jaarresultaat zichtbaar.
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	Alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen, inclusief GHOR en Bevolkingszorg.
2.1 Verkeer en vervoer	Betreft bluswatervoorziening.
8.3 Wonen en bouwen	Advies, toetsing en handhaving van brandveiligheid.

10.2 Risico's uit paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen risico's zijn begin 2026 geactualiseerd. Hieronder is een uitwerking opgenomen van de genoemde risico's in de paragraaf weerstandsvermogen.

	Financiering Weerbaarheid
Omschrijving	Het uitgangspunt van de VRG is dat zonder financieringsstroom er geen nieuwe taken worden opgepakt. Het risico bestaat dat de extra middelen die naar de VRG toekomen voor weerbaarheid gepaard gaan met meer taken, en dat de hiertoe aangewezen middelen ontoereikend zullen blijken om die specifieke taken uit te voeren .
Risico	400.000
Kans	Hoog

	Omgevingswet
Omschrijving	De Omgevingswet is inwerking getreden op 1 januari 2024. De stelselherziening Omgevingswet brengt een intensieve taakverandering voor veiligheidsregio's met zich mee op het gebied van risicobeheersing. Uit een eerder onderzoek van Cebeon volgt dat de Omgevingswet extra kosten met zich meebrengt voor veiligheidsregio's die door het Rijk niet zijn voorzien. Zoals benoemd is de verwachting dat deze nieuwe taken per saldo een extra inzet van 2-3 fte vragen van de VRG. Zowel vanuit het Rijk (interbestuurlijke financiële monitor Omgevingswet) als vanuit de veiligheidsregio's lopen nieuwe onderzoeken naar de omvang van deze taken. Financiële vertaling wordt nog verwacht en de VRG is van mening dat extra taken door het Rijk gefinancierd moeten worden.
Risico	100.000
Kans	Hoog

	Verplichtend karakter vrijwilligers (structureel)
Omschrijving	Als gevolg van Europese wetgeving wordt op landelijk niveau gewerkt aan de implementatie van 'Het verplichtend karakter' vrijwilligers (bouwsteen 1). De kosten voor implementatie zijn landelijk geraamd op € 35 miljoen. Voor de VRG zijn de kosten incidenteel geraamd op € 2.800.000 en structureel op € 500.000. Ook in dit dossier zijn de gesprekken met de minister gaande, maar is het financieringsvraagstuk nog niet opgelost. Ook zal bij de invoering moeten worden gekeken wat dit betekent voor de vrijwilligers in Groningen.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Verplichtend karakter vrijwilligers (incidenteel)
Omschrijving	Als gevolg van Europese wetgeving wordt op landelijk niveau gewerkt aan de implementatie van 'Het verplichtend karakter' vrijwilligers (bouwsteen 1). De kosten voor implementatie zijn landelijk geraamd op € 35 miljoen. Voor de VRG zijn de kosten incidenteel geraamd op € 2.800.000 en structureel op € 500.000. Ook in dit dossier zijn de gesprekken met de minister gaande, maar is het financieringsvraagstuk nog niet opgelost. Ook zal bij de invoering moeten worden gekeken wat dit betekent voor de vrijwilligers in Groningen.
Risico	2.800.000
Kans	Hoog

	Ontwikkelingen binnen Informatieveiligheid

Omschrijving	De crisisorganisatie van veiligheidsregio's biedt ondersteuning aan ketenpartners bij verstoring of uitval, wanneer de openbare orde en veiligheid in gevaar kan komen. De VRG kan ook zelf worden getroffen door storing en uitval. Ook cybercriminaliteit is een risico waarmee de VRG-rekening moet houden. Gevolgen die hieruit kunnen voortvloeien, zijn het platleggen van de digitale infrastructuur, het aanrichten van imagoschade, het stellen van financiële eisen en verlies/diefstal van vertrouwelijke informatie. De interne informatiebeveiliging dekt de vitale en kritische processen binnen de VRG. De veiligheidsregio's zijn sinds kort voor een drietal processen aangemerkt als vitale aanbieder binnen de sector Openbare Orde en Veiligheid. De organisatorische en financiële gevolgen van deze verplichting worden momenteel in kaart gebracht. Tot op heden zijn de ontwikkelingen steeds binnen budget gemanaged, maar het is onzeker of dit ook in de toekomst gaat lukken.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Meldkamer Noord-Nederland
Omschrijving	De komende periode wordt het samenwerkingsconvenant van de Meldkamer Noord Nederland (MNN) geëvalueerd om te komen tot een toekomstbestendige Meldkamer voor Noord-Nederland. Het verbeteren van de governance en invulling van de MNN zal tot structurele meerkosten leiden die nu nog niet zijn in te schatten.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Missiekritische Communicatie
Omschrijving	Het C2000-netwerk (politie/ambulance/brandweer) is aan het einde van de technische levensduur. Het is van essentieel belang om te investeren in een moderne communicatiestructuur die voldoet aan de eisen van de huidige en toekomstige veiligheidssituaties. Landelijk is hier het programma Vernieuwing Missiekritische Communicatie (VMX) voor opgezet. Het is niet bekend binnen welke financiële kaders en met welke verdeelsleutel de vernieuwing plaats gaat vinden. Daarnaast is er zorg over de huidige landelijke systemen en de operationaliteit hiervan in het kader van de 72-uur zelfredzaamheid.
Risico	PM
Kans	Hoog

	FLO
Omschrijving	Met ingang van het verslagjaar 2024 is er een stabielere administratieve verwerking van de FLO-voorziening vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Los van deze administratieve verwerking blijft de hoogte van de voorziening ook afhankelijk van ontwikkeling waarop de VRG geen invloed heeft. Denk hierbij aan de aanpassing in belastingwetgeving (verhoging eindheffing RVU) waardoor in 2025 ook een extra dotatie aan de voorziening plaats moet vinden.
Risico	2.000.000
Kans	Hoog

	PTSS
Omschrijving	Per 1 februari 2026 is de landelijke regeling erkenning en aanspraken PTSS als beroepsziekte van kracht. Vanuit het ministerie is toegezegd om hiervoor € 1,75 miljoen beschikbaar te stellen aan de veiligheidsregio's ter dekking van de (landelijke) systeemkosten. De kosten voor de aanspraken uit de regeling en (psychische) hulp worden gedragen door de individuele veiligheidsregio's en dus ook door de VRG. De financiële impact hiervan is op dit moment nog lastig in te schatten, omdat nog niet bekend is hoeveel medewerkers beroep gaan doen op de nieuwe regeling.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Tweede loopbaanbeleid
Omschrijving	Momenteel wordt een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het maximaal 20 jaar uitvoeren van bezwarende beroepsbrandweerfuncties. De toekomstige uitstroom als gevolg van het tweede loopbaanbeleid is onzeker en het 'hernieuwde tweede loopbaanbeleid' gaat tot extra kosten leiden. Daarnaast is ook het goed reguleren en opleiden van de nieuwe instroom een onderwerp van aandacht. Dit is nog niet financieel doorgerekend in het financieel kader. De komende jaren zal dit nader ingevuld moeten worden. Er is een voorlopige globale inschatting gemaakt van het risico.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Hardheidsclausule na dienstongevallen
Omschrijving	In 2024 is voor vrijwilligers als gevolg van de landelijke regeling dienstongevallen een hernieuwde invulling gegeven aan de hardheidsclausule. Op basis van de schadecijfers uit het verleden is een inschatting gemaakt van het risico.
Risico	450.000
Kans	Laag

	Paraatheid vrijwilligers
Omschrijving	Paraatheid is van groot belang voor een snelle en doeltreffende uitvoering van de brandweerzorg. Om de paraatheid op een zo hoog mogelijk niveau te houden dan wel te krijgen, wordt continu naar mogelijkheden gezocht ter verbetering. Deze verbeteringen worden gezocht op het gebied van personeel (boeien en binden van vrijwilligers, piketten), materieel en procedures, kazernes en organisatievormen. Door het uitrukken met afwijkende voertuigbezettingen te faciliteren (met onder meer slimme pagers en opleiding en oefenen) en te zorgen voor een netwerk van elkaar ondersteunende posten, worden zowel een snelle eerste uitruk als de benodigde slagkracht georganiseerd. Wel blijft het een continu aandachtspunt binnen de organisatie, omdat de paraatheid van essentieel belang is om bij incidenten snel en effectief te kunnen handelen.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Brancheontwikkelingen binnen brandweerzorg
Omschrijving	Vanuit de branche en landelijke visies komen diversen ontwikkelingen op de VRG af die we moeten vertalen naar de regio en waarvoor niet zeker is of hier ook landelijke financiering voor beschikbaar gesteld wordt. Hier zullen ook bestuurlijke keuzes aan ten grondslag liggen. Het gaat hierbij onder andere om: - Brandbestrijding als specialisme (BAS): In 2026 onderzoeken we of en hoe we de veiligheid en effectiviteit van onze brandbestrijding in de toekomst kunnen waarborgen met de introductie van Brandbestrijding als Specialisme (BAS). Wanneer dit onderzoek zou leiden tot de inrichting van een specialistisch team en er investeringen nodig zijn in nieuw materieel dat specifiek geschikt is voor complexe en gevaarlijke brandscenario's, dan betekent dit een uitzetting van de begroting. Keuzes hierin worden met aparte voorstellen aan het bestuur voorgelegd. - Taakveld hulpverlening: Er wordt verkend wat er nodig is om binnen het taakveld hulpverlening te werken volgens de landelijke visie hulpverlening. - Natuurbrandbeheersing. Voor het landelijke uitvoeringsplan is nog geen dekking gevonden. - Programma Onderwijs Onderweg: het programma richt zich op het verbeteren van het onderwijsstelsel voor brandweer en crisisbeheersing.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Vakbekwaamheid
Omschrijving	Aantoonbare vakbekwaamheid verbeteren door een betere aansluiting van de visie op vakbekwaamheid bij de actualiteit en daarmee bij te dragen aan veiligheid, professionaliteit en kwalitatief goede hulpverlening van de brandweerorganisatie. Bijdragen aan- en zorgen voor samenhang tussen de verschillende processen binnen brandweerzorg.
Risico	285.000
Kans	Hoog

	Brandkranen
Omschrijving	De VRG heeft een overeenkomst met het Waterbedrijf Groningen over het gebruik van brandkranen. In de overeenkomst staat dat beide partijen de overeenkomst kunnen ontbinden met een opzegtermijn van twee jaar. Wanneer het Waterbedrijf hiertoe over zou gaan uit oogpunt van vitaal belang, leidt dit tot financiële en organisatorische problemen voor de VRG.
Risico	PM
Kans	Laag

	PFAS
Omschrijving	Het Veiligheidsberaad heeft de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) gevraagd om de landelijke ontwikkelingen inzake PFAS inzichtelijk te maken en te coördineren. Dit heeft betrekking op de gevolgen van het gebruik van PFAS-houdend blusschuim door veiligheidsregio's. In Groningen is de transitie naar PFAS-vrij blusschuim afgerond. In de bluskleding en in het operationeel uniform bevindt zich een vorm van PFAS die is toegestaan (type C6). De provincie heeft onderzoek gedaan naar PFAS-verontreiniging bij locaties van de VRG. De onderzoeksresultaten gaven geen aanleiding voor vervolgonderzoek. Wel blijft het risico op het ontvangen van claims bestaan.
Risico	PM
Kans	Hoog

	Strategisch Huisvestingsplan-Herhuisvesting Sontweg
Omschrijving	Momenteel wordt er uitvoering gegeven aan de eerste tranche van het strategisch huisvestingsplan en wordt de herhuisvesting van de Sontweg verder uitgewerkt. Bij deze vastgoedontwikkelingen spelen er diverse risico's die effect kunnen hebben op de plannen en de financiën. Omdat we ons hier terdege bewust van zijn, toetsen we elke stap in het proces om te beoordelen of we nog op de juiste koers liggen. Hiervoor wordt een separaat toetsdocument opgesteld. Voor de specifieke risico's verwijzen we naar de risicoparagraaf die continue wordt bijgehouden en gemonitord in het project huisvesting.
Risico	PM
Kans	Middel

	Achterstallig onderhoud
Omschrijving	In juli 2023 zijn de huisvestingsplannen voor de diverse kazernes in het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het onderhoud aan de betreffende kazernes zal aangepast worden aan de nog resterende levensduur. Dit brengt een hoger risico mee dat onvoorziene kosten zich voor kunnen doen. Voor de kazernes die niet op korte termijn aangepast worden, geldt dat regulier invulling wordt gegeven aan de meerjarig onderhoudsplanning (MJOP). Ook hier bestaat als gevolg van de gemiddelde (hoge) leeftijd van de kazernes het risico op tussentijds onvoorziene kosten.
Risico	500.000
Kans	Hoog

	Vervangingsinvesteringen
Omschrijving	De afgelopen jaren is de VRG geconfronteerd met hogere vervangingsinvesteringen dan begroot als gevolg van de stijgende kosten. Dit geldt voor de voertuigen, gebouwen en materialen. Het gaat hier om stijgingen die groter zijn dan de indexatie op basis van de hygiëneregels.
Risico	PM
Kans	Middel

10.3 Investeringen

Onderstaand een overzicht van de voorgenomen investeringen voor 2026 tot en met 2030.

Omschrijving	Investerings-behoefte totaal	2026	2027	2028	2029	2030
	2026-2030					
Huisvesting	115.362.000	4.185.000	16.576.000	37.765.000	33.810.000	23.026.000
Voertuigen/vaartuigen	29.312.300	11.357.300	5.045.000	6.329.500	2.843.000	3.737.500
Inventaris rijdend materieel	1.526.000	362.000	183.000	186.000	651.000	144.000
Materieel/materiaal	656.000	450.000	-	50.000	90.000	66.000
Persoonlijke bescherming middelen/kleding	784.000	75.000	330.000	161.000	-	218.000
Automatisering	3.147.500	1.408.500	747.000	217.000	380.000	395.000
Overige materiele vaste activa	335.000	80.000	-	-	-	255.000
Grond	5.426.000	5.426.000	-	-	-	-
Totaal investeringen	**156.548.800**	**23.343.800**	**22.881.000**	**44.708.500**	**37.774.000**	**27.841.500**
Realisatie index %		90%	90%	90%	90%	80%
Realisatie index in bedragen	**138.109.770**	**21.009.420**	**20.592.900**	**40.237.650**	**33.996.600**	**22.273.200**

Dit investeringsoverzicht is geactualiseerd in oktober 2025. Het investeringsplan gaat uit van vervanging van bestaand materieel en ICT-voorzieningen. Met betrekking tot de huisvesting zijn de getallen vanuit de besluitvorming van juli 2023 en voor de herhuisvesting Sontweg de actualisatie van 2025 gepresenteerd. We merken hierbij op dat de investeringen vanaf 2026 en verder aangaande herhuisvesting Sontweg voor de volledigheid wel in het overzicht zijn opgenomen, maar dat definitieve bestuurlijke besluitvorming over de vervolgfases nog moet plaatsvinden. In het kader van de verduurzamingsdoelstellingen zijn onder andere elektrische voertuigen opgenomen in het investeringsoverzicht.

In 2026 verwachten we een piek in de investeringen in voer- en vaartuigen. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de geplande aanschaf van elf tankautospuiten en het doorschuiven van twintig dienstauto's van 2025 naar 2026.

Er is uitgegaan van actuele prijzen en bekende reguliere indexeringen uit (landelijke) contracten. Voor 2026 is voor het grootste gedeelte een indexatie gehanteerd van 3,50% (behalve waar andere contract gebonden percentages gelden), de gehanteerde jaren daarna is grotendeels gerekend met een percentage conform onze financiële hygiëneregels. Of dit afdoende gaat zijn voor de langere termijn valt nu nog niet te overzien. Gezien de onzekerheid in de planning van sommige investeringen rekenen we met een realisatie index van 90% voor de jaren 2026 t/m 2029 en voor de jaren daarna met een percentage van 80%.

10.3.1 Ontwikkeling kapitaallasten

We blijven een opwaartse druk op de kapitaallasten zien enerzijds door de huisvestingsopgave maar ook door de noodzakelijke vervanging van materieel dat in sommige gevallen forse prijsstijgingen laat zien. Deze vervangingsinvesteringen kunnen leiden tot een piek in de uitgaven.

10.4 Gemeentelijke bijdrage

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal primitieve gem. bijdrage VRG in 2027	Vergelijking begroting 2026 act.
Inwonerbijdrage 2026-actueel		**€ 0,93**	**€ 1,35**	**€ 2,46**	**€ 84,91**		
Indexatie/effect aanpassing inwonersaantal / OOV	3,63%	*€ 0,03*	*€ 0,05*	*€ 0,09*	*€ 3,54*		
Inwonerbijdrage 2027-primitief		**€ 0,97**	**€ 1,40**	**€ 2,55**	**€ 88,46**		
Eemsdelta	44.795	**43.327**	**62.506**	**114.324**	**3.236.017**	**3.456.173**	**3.318.898**
Oldambt	39.586	**38.289**	**55.237**	**101.030**	**3.035.448**	**3.230.004**	**3.101.655**
Pekela	12.459	**12.051**	**17.385**	**31.797**	**792.920**	**854.153**	**820.262**
Stadskanaal	32.038	**30.988**	**44.705**	**81.766**	**2.216.599**	**2.374.058**	**2.279.795**
Veendam	27.687	**26.780**	**38.634**	**70.662**	**1.831.736**	**1.967.811**	**1.889.707**
Het Hogeland	48.178	**46.599**	**67.226**	**122.958**	**4.775.150**	**5.011.933**	**4.812.444**
Westerkwartier	64.841	**62.716**	**90.477**	**165.485**	**4.866.574**	**5.185.252**	**4.979.240**
Groningen	244.441	**236.429**	**341.086**	**623.853**	**25.697.395**	**26.898.764**	**25.827.765**
Westerwolde	27.421	**26.522**	**38.263**	**69.983**	**2.002.739**	**2.137.507**	**2.052.600**
Midden Groningen	61.387	**59.375**	**85.658**	**156.670**	**4.869.300**	**5.171.003**	**4.965.475**
Totaal	602.833	**583.075**	**841.177**	**1.538.528**	**53.323.877**	**56.286.657**	**54.047.840**

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom bepalen we aan de hand van het aantal inwoners. De bijdrage aan het programma brandweer is naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweerzorg in het gemeentefonds.

Toelichting VRG mutatie bijdrage 2026 actueel – 2027 primitief

	VRG 2026 actueel	Indexatie VRG 3,63%	Verandering B&R sleutel	Actualisatie Inwoneraantal	Uitzetting bijdrage huisvesting	VRG 2027 Primitief	Mutatie bijdrage
Eemsdelta	**3.318.898**	**119.977**	**-**	**-**	**17.296**	**3.456.171**	**137.273**
Oldambt	**3.101.655**	**112.124**	**-**	**-**	**16.223**	**3.230.002**	**128.347**
Pekela	**820.262**	**29.652**	**-**	**-**	**4.238**	**854.152**	**33.890**
Stadskanaal	**2.279.795**	**82.414**	**-**	**-**	**11.847**	**2.374.056**	**94.261**
Veendam	**1.889.707**	**68.312**	**-**	**-**	**9.790**	**1.967.809**	**78.103**
Het Hogeland	**4.812.444**	**173.969**	**-**	**-**	**25.522**	**5.011.935**	**199.491**
Westerkwartier	**4.979.240**	**179.998**	**-**	**-**	**26.010**	**5.185.249**	**206.009**
Groningen	**25.827.765**	**933.668**	**-**	**-**	**137.345**	**26.898.777**	**1.071.012**
Westerwolde	**2.052.600**	**74.201**	**-**	**-**	**10.704**	**2.137.506**	**84.905**
Midden Groningen	**4.965.475**	**179.501**	**-**	**-**	**26.025**	**5.171.001**	**205.526**
Totaal	**54.047.840**	**1.953.817**	**-**	**-**	**285.000**	**56.286.657**	**2.238.817**

*De uitzetting betreft de rentelasten voor herhuisvesting locatie Sontweg. Voor 2027 is € 379.000 nodig waarvan al € 94.000 is opgenomen in de actualisatie van 2026.

In de geactualiseerde begroting 2026 zijn de effecten van veranderingen in de herijking gemeentefonds, de B&R sleutel en inwonersaantal meegenomen op basis van de Cebeon-rapportage. Voor de beleidsbegroting 2027 en verder is dezelfde verdeelsleutel gehanteerd als voor de geactualiseerde begroting 2026.

10.5 Meerjarenbeeld 2028-2030

Hierna volgt het meerjaren beeld voor de komende 4 jaren. Voor de berekening zijn wij uitgegaan van gelijkblijvend inwoneraantal en gelijkblijvende verdeelsleutel en een gewogen indexatie op basis van de indexatiecijfers afgegeven door het CPB, zoals weergegeven in de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds.

Meerjarenbeeld 2028

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2028
Inwonerbijdrage 2027-primitief		**€ 0,97**	**€ 1,40**	**€ 2,55**	**€ 88,46**	
Indexatie	3,88%	*€ 0,03*	*€ 0,05*	*€ 0,10*	*€ 3,43*	
Inwonerbijdrage 2028-primitief		**€ 1,00**	**€ 1,45**	**€ 2,65**	**€ 91,89**	
Eemsdelta	44.795	**45.008**	**64.931**	**118.760**	**3.374.780**	**3.603.478**
Oldambt	39.586	**39.774**	**57.380**	**104.950**	**3.165.631**	**3.367.735**
Pekela	12.459	**12.518**	**18.059**	**33.031**	**826.920**	**890.529**
Stadskanaal	32.038	**32.190**	**46.440**	**84.939**	**2.311.649**	**2.475.218**
Veendam	27.687	**27.819**	**40.133**	**73.403**	**1.910.285**	**2.051.639**
Het Hogeland	48.178	**48.407**	**69.835**	**127.729**	**4.979.921**	**5.225.892**
Westerkwartier	64.841	**65.149**	**93.988**	**171.906**	**5.075.263**	**5.406.305**
Groningen	244.441	**245.603**	**354.320**	**648.059**	**26.799.407**	**28.047.389**
Westerwolde	27.421	**27.551**	**39.747**	**72.698**	**2.088.622**	**2.228.618**
Midden Groningen	61.387	**61.679**	**88.981**	**162.748**	**5.078.106**	**5.391.515**
Totaal	602.833	**605.698**	**873.814**	**1.598.223**	**55.610.583**	**58.688.319**

Meerjarenbeeld 2029

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2029
Inwonerbijdrage 2028-primitief		**€ 1,00**	**€ 1,45**	**€ 2,65**	**€ 91,89**	
Indexatie	3,70%	*€ 0,04*	*€ 0,05*	*€ 0,10*	*€ 3,40*	
Inwonerbijdrage 2029-primitief		**€ 1,04**	**€ 1,50**	**€ 2,75**	**€ 95,29**	
Eemsdelta	44.795	**46.673**	**67.333**	**123.154**	**3.589.790**	**3.826.950**
Oldambt	39.586	**41.246**	**59.504**	**108.833**	**3.367.323**	**3.576.906**
Pekela	12.459	**12.981**	**18.728**	**34.253**	**879.604**	**945.566**
Stadskanaal	32.038	**33.381**	**48.158**	**88.081**	**2.458.926**	**2.628.547**
Veendam	27.687	**28.848**	**41.618**	**76.119**	**2.031.991**	**2.178.576**
Het Hogeland	48.178	**50.198**	**72.419**	**132.455**	**5.297.202**	**5.552.273**
Westerkwartier	64.841	**67.560**	**97.465**	**178.266**	**5.398.615**	**5.741.906**
Groningen	244.441	**254.690**	**367.430**	**672.037**	**28.506.865**	**29.801.022**
Westerwolde	27.421	**28.571**	**41.218**	**75.388**	**2.221.691**	**2.366.868**
Midden Groningen	61.387	**63.961**	**92.274**	**168.770**	**5.401.640**	**5.726.644**
Totaal	602.833	**628.109**	**906.146**	**1.657.357**	**59.153.646**	**62.345.257**

Meerjarenbeeld 2030

	Inwoners dec-2025	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer	Totaal bijdrage VRG in 2030
Inwonerbijdrage 2029-primitief		**€ 1,04**	**€ 1,50**	**€ 2,75**	**€ 95,29**	
Indexatie	3,70%	*€ 0,04*	*€ 0,06*	*€ 0,10*	*€ 3,53*	
Inwonerbijdrage 2030-primitief		**€ 1,08**	**€ 1,56**	**€ 2,85**	**€ 98,81**	
Eemsdelta	44.795	**48.400**	**69.825**	**127.711**	**3.764.938**	**4.010.873**
Oldambt	39.586	**42.772**	**61.705**	**112.860**	**3.531.625**	**3.748.962**
Pekela	12.459	**13.462**	**19.421**	**35.521**	**922.520**	**990.923**
Stadskanaal	32.038	**34.616**	**49.940**	**91.340**	**2.578.899**	**2.754.796**
Veendam	27.687	**29.915**	**43.157**	**78.936**	**2.131.134**	**2.283.142**
Het Hogeland	48.178	**52.055**	**75.098**	**137.356**	**5.555.661**	**5.820.170**
Westerkwartier	64.841	**70.059**	**101.072**	**184.862**	**5.662.019**	**6.018.012**
Groningen	244.441	**264.114**	**381.025**	**696.902**	**29.897.780**	**31.239.821**
Westerwolde	27.421	**29.628**	**42.743**	**78.177**	**2.330.090**	**2.480.638**
Midden Groningen	61.387	**66.327**	**95.688**	**175.015**	**5.665.192**	**6.002.222**
Totaal	602.833	**651.349**	**939.673**	**1.718.679**	**62.039.858**	**65.349.559**

GEMEENTE WESTERWOLDE

cittaslow

Zaaknummer: Z/26/282946/D-738167

Commissievoorstel

Datum collegevergadering:	31 maart 2026	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :	J.W. Velema	Volgnummer :	

Korte inhoud

Het Dagelijks Bestuur van de veiligheidsregio Groningen(VRG) heeft op 12 maart 2026 ingestemd met de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027. Het Dagelijks Bestuur legt deze nu voor aan de gemeenteraden ter zienswijze.

Onderwerp

Concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 veiligheidsregio Groningen

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de veiligheidsregio Groningen;
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027.

Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van de VRG heeft op 12 maart 2026 ingestemd met de concept actualisatie begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027. Het Dagelijks Bestuur legt deze nu voor aan de gemeenteraden ter zienswijze.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Concept actualisatie begroting 2026

In de begrotingsactualisatie wordt informatie gegeven over voortschrijdende ontwikkelingen die een begrotingsactualisatie rechtvaardigen. De nacalculatie van de loon- en prijsindexatie 2026 (€ 145.000) en de rentekosten als gevolg van de grondverwerving herhuisvesting Sontweg (€ 94.000) leidt tot een stijging van de deelnemersbijdrage met € 239.000. Daarnaast heeft er een herrekening van de verdeling plaatsgevonden op basis van de geactualiseerde O&V-sleutel en inwonersaantallen. De overige voorgestelde wijzigingen betreffen technische wijzigingen, verschuivingen of bijdragen via derden.

Concept beleidsbegroting 2027
In de beleidsbegroting wordt informatie gedeeld over de doelstellingen die de VRG zich stelt voor het jaar 2027 en het financiële kader dat hiermee gemoeid is. De concept beleidsbegroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030 en sluiten aan op de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). De toename van de deelnemersbijdrage in de begroting ten opzichte van de actualisatie begroting 2026, ad € 2.242.000, wordt veroorzaakt door indexering o.b.v. loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.1957.000) en als gevolg van de kosten voor de herhuisvesting Sontweg (€ 285.000). In de concept beleidsbegroting 2027 zijn de landelijke en regionale ontwikkelingen beschreven, waarbij onze vastgestelde Visie Brandweerzorg 2030 en het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing het uitgangspunt blijven de komende jaren.

Argumenten
Het voorstel past in het ingezette beleid
De VRG is een gemeenschappelijke regeling. Bij wet, artikel 9 van de Wet Veiligheidsregio's, is deze verplichting bepaald

Kanttekeningen
N.v.t.

Alternatieven
Het is mogelijk om wel een zienswijze in te dienen tegen de verhoging van de bijdrage. Maar de VRG is een gemeenschappelijke regeling en de organisatie is al sober ingericht.

Financiën
Concept actualisatie begroting 2026
Op 11 juli 2025 is in het Algemeen Bestuur de beleidsbegroting 2026 vastgesteld. Na het opstellen van de beleidsbegroting heeft een aantal ontwikkelingen plaats gevonden die het herzien van de begroting 2026 noodzakelijk maken. Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om de primitieve begroting voor 2026 vanwege deze punten te actualiseren.

a. Herrekening verdeling gemeentelijke bijdrage 2026 ten gevolge van de geactualiseerde O&V sleutel (clusteronderdeel B&R) en inwoneraantallen
Conform artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling VRG worden de lasten van de regionale brandweer verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweerzorg en rampenbestrijding. De VRG heeft de verdeelsleutel op basis van het objectieve budget voor clusteronderdeel B&R in het gemeentefonds (taakgebied O&V) opnieuw laten doorrekenen door Cebeon. Het rapport is bijgevoegd (bijlage 2). De effecten op de gemeentelijke bijdragen die hieruit volgen, zijn zichtbaar gemaakt in hoofdstuk drie.

Ontwikkelingen Rijksbijdrage BDuR
Uit de begroting van het Ministerie van JenV volgt dat de specifieke uitkering Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) met ingang van 2026 met een budgetkorting van 10% wordt uitgekeerd aan veiligheidsregio's. Dit betekent dat de VRG vanaf 2026 te maken krijgt met een structurele bijstelling van € 398.000. In 2026 wordt deze korting eenmalig gedekt uit de algemene reserve, vanuit het positieve resultaat van 2025.

Daarnaast worden er in 2026 al middelen ontvangen voor het versterken van de weerbaarheid in de samenleving. Het betreft hier middelen voor de Pilot Noodsteunpunten en Coördinatiepunten (in totaal € 580.000 voor de pilot) en € 335.000 voor het versterken van de veiligheidsregio's ten behoeve van de lokale en regionale weerbaarheid. Deze middelen reserveren we in eerste instantie op de balans, in afwachting van het regionaal programmaplan Weerbaarheid waar momenteel aan gewerkt wordt door de VRG in samenwerking met onze gemeenten (liaisons).

Nacalculatie loon- en prijsindexatie 2026 a.g.v. (verwachte) cao-afspraken en aanpassing prijsindex
Na het opmaken van de begroting 2026 is er recent met terugwerkende kracht per 1 augustus 2025 een nieuw cao-akkoord gesloten. Dit cao-akkoord is voor twee jaar afgesloten en loopt tot en met 1 augustus 2027. Voor de nacalculatie 2025 betekent dit voor het looncomponent omgerekend een verhoging van 0,04%. Daarnaast is de pensioenpremie voor 2025 gedaald met 0,11%. Voor 2026 betekent dit een verhoging van het looncomponent met 0,28% en een daling van de premies met 0,02%.
De prijsindex 2026 voor de materiele componenten is als gevolg van de gestegen inflatie aangepast naar 2,4% conform de septembercirculaire 2025. Deze autonome stijging ten opzichte van de in de primaire begroting opgenomen prijsindex (septembercirculaire 2024; 2,2%) is daarmee hoger.
Deze loon- en prijsindexaties leiden tot een gezamenlijke autonome nacalculatie van 0,27% (inclusief wegingsfactoren). De gemeentelijke bijdrage 2026 wordt hierdoor verhoogd met € 145 duizend. De effecten per gemeente zijn verwerkt in hoofdstuk drie: Gemeentelijke bijdrage.

Rentelasten in verband met de aankoop van de gronden voor de herhuisvesting van de Sontweg
Inzake de herhuisvesting van de Sontweg is op 11 juli 2025 besluitvorming geweest tot grondverwerving van de Bornholmstraat en Winschoterweg te Groningen (€ 5.400.000). Naar alle verwachting zal op 1 juli 2026 de grond worden overgedragen. Conform besluitvormig op 11 juli 2025, zijn in deze actualisatie de rentelasten opgenomen ten aanzien van het aangaan van de financiering van de grondaankoop. Hierbij is rekening gehouden met een rekenrente van 3,5%, wat voor 2026 neerkomt op een bedrag van € 94.500 aan rente.

Overige administratieve wijzigingen
Dit betreffen administratieve wijzigingen die geen effect hebben op de gemeentelijke bijdrage. Dit is noodzakelijk omdat de beleidsbegroting 2026 al in maart 2025 is aangeboden aan de gemeenten voor het zienswijzetraject en tussentijds voortschrijdende inzichten zijn ontstaan. Het gaat hier met name om aanpassingen van verwachte reservemutaties naar de laatste inzichten en overige administratieve verschuivingen binnen de begroting 2026 passend binnen de financiële hygiëneregels.

Voor de gemeente Westerwolde betekent dit voor 2026 een verhoging van de bijdrage met € 17.558.

Concept beleidsbegroting 2027
De concept beleidsbegroting inclusief meerjarenraming is opgesteld aan de hand van de uitgangspunten in de kaderbrief 2027-2030 en sluiten aan op de gemaakte financiële afspraken (hygiëneregels). De toename van de deelnemersbijdrage in de begroting ten opzichte van de actualisatie begroting 2026, ad € 2.242.000, wordt veroorzaakt door indexering o.b.v. loon- en prijsontwikkelingen (€ 1.1957.000) en als gevolg van de kosten voor de herhuisvesting Sontweg (€ 285.000).

Onze bijdrage aan de VRG bedraagt volgens de conceptbegroting 2027 en volgende jaren respectievelijk voor 2027 € 2.137.507; voor 2028 € 2.228.618; voor 2029 € 2.366.868, voor 2030 € 2.480.638. Zie onderstaande tabel voor de verschillen met de bedragen zoals reeds opgenomen in de begroting.

	2027	2028	2029
Nu beschikbaar in de begroting	2.131.114	2.225.329	2.225.329
Nieuwe bijdrage vlgs begroting 2027 VRG	2.137.507	2.228.618	2.366.868
Verschil	-6.393	-3.289	-141.539

Aanpak en uitvoering

Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen verzoekt de VRG de concept actualisatie begroting 2026 en concept beleidsbegroting 2027 door te geleiden naar de gemeenteraden ter zienswijze. De VRG verzoekt een eventuele zienswijze uiterlijk op maandag 8 juni 2026 aan te leveren. De aldus ingebrachte zienswijzen zullen in de vergadering van het Dagelijks Bestuur VRG worden besproken en – voorzien van een commentaar van het Dagelijks Bestuur – worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur VRG d.d. 26 juni 2026, waar de actualisatie begroting 2026 en beleidsbegroting 2027 definitief worden vastgesteld.

Bijlagen

1. Concept actualisatie begroting 2026
2. Cebeon rapport behorende bij actualisatie begroting 2026
3. Concept beleidsbegroting 2027

Sellingen, 31 maart 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

R.M. Roossien
gemeentesecretaris

J.W. Velema,
burgemeester

Nummer [nummer raadsvergadering]

De raad van de gemeente Westerwolde;

Gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 31 maart 202

gelet op:
de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en artikel 9 van de Wet Veiligheidsregio's;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de geactualiseerde concept begroting 2026 en van de concept beleidsbegroting 2027 van de veiligheidsregio Groningen;
2. Geen zienswijze in te dienen op de geactualiseerde concept begroting 2026 en de concept beleidsbegroting 2027.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
wnd raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Kon document Geluidsbestand-agendapunt 12-actualisatie-begroting-2026-concept-beleidsbegroting-2027-Veiligheidregio-

Kon document Geluidsbestand-agendapunt 13-Benoemingen-in-diverse-gremia-van-de-raad niet opnemen in de bundel

GEMEENTE WESTERWOLDE

Raadsvergadering

Dossiernummer	1290
Extern Zaak ID	Z/24/192314
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	14
Titel	Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (bespreekpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	31 maart 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
Voor de Economische Agenda van Nij Begun wordt een openbaar lichaam opgericht. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) ligt nu voor. Daarnaast liggen de ontwerp-staturen voor de stichting en het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan voor de Economische Agenda voor.

Stemming
13 stemmen voor, 6 stemmen tegen

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald Luth, Giny	

Groenlinks	
	Brekveld, Ruurd Warntjes, Astrid
PvdA	
	Duursma-Kooman, Evelien
PVV	
	Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

- Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders voor het treffen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
- De bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda en concretisering daarvan in meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, met dien verstande dat het subsidieplafond moet passen binnen de Rijksmiddelen die aan het openbaar lichaam beschikbaar worden gesteld.

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer: Z/24/192314/D-740924

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering:	31 maart 2026	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :	Wethouder Giny Luth	Volgnummer :	14

Korte inhoud

Voor de Economische Agenda van Nij Begun wordt een openbaar lichaam opgericht. De Gemeenschappelijke Regeling (GR) ligt nu voor. Daarnaast liggen de ontwerp-staturen voor de stichting en het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan voor de Economische Agenda voor.

Onderwerp

Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

- Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders voor het treffen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
- De bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda en concretisering daarvan in meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, met dien verstande dat het subsidieplafond moet passen binnen de Rijksmiddelen die aan het openbaar lichaam beschikbaar worden gesteld.

Inleiding

In dit voorstel komen concretisering en uitvoeringsstructuur van de Economische Agenda samen. De definitieve gemeenschappelijke regeling, de concept-statuten voor de stichting voor de Economische Agenda en het convenant voor de kassiersfunctie van de provincie liggen voor. Maar ook het eerste meerjarig uitvoeringsplan, de concretisering van de Economische Agenda voor 2026 – 2028.

De Economische Agenda is maatregel 35 uit de kabinetsreactie ‘Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief’. Samen met de Sociale Agenda heeft die als doelstelling om in 2055 minimaal het landelijk gemiddelde voor de brede welvaart te bereiken. De Economische Agenda is in juni 2025 door de regionale overheden en de Ministerraad vastgesteld. In hoofdstuk 7 van de Agenda is vastgelegd dat er een openbaar lichaam (gemeenschappelijke regeling) komt met een daaraan gekoppelde stichting. Ook is vastgelegd dat de Agenda in ieder geval elke vijf jaar wordt geconcretiseerd.

1) De gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe [toestemming]
We leggen de definitieve gemeenschappelijke regeling (GR) aan u voor met het voorstel om toestemming te verlenen. Dat is op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen nodig voordat wij met de andere deelnemers de GR kunnen treffen. De betrokken volksvertegenwoordigingen zijn in de gelegenheid gesteld om zienswijzen op de ontwerp-GR in te dienen. De zienswijzen (zoals die van uw gemeenteraad) en onze reactie treft u aan in de reactienota op de zienswijzen. De zienswijzen leiden tot enkele wijzigingen en er zijn ook enkele ambtshalve wijzigingen aangebracht. Dit wordt hierna toegelicht.

2) Het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan Economische Agenda voor Groningen en Noord-Drenthe [zienswijzen]
Het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan Economische Agenda voor Groningen en Noord-Drenthe 2026-2028 (uitvoeringsplan) is de eerste concretisering van de Agenda. Dit uitvoeringsplan geeft prioriteit aan drie thema's en geeft voor de komende periode ambities, richting en zicht op uitvoering. Wij stellen u hierbij in de gelegenheid zienswijzen naar voren te brengen. Indien u zienswijzen wilt inbrengen dient dat uiterlijk 3 juli 2026 te gebeuren.

De Economische Agenda moet in ieder geval elke vijf jaar geconcretiseerd worden. Deze is de basis voor het Uitvoeringsprogramma Rijk dat weer de basis is voor de jaarlijkse monitor Staat van Groningen en Noord-Drenthe (zie ook hoofdstuk 3 en bijlage 1 onder A van de toelichting op de GR). Het Rijk reserveert de middelen op basis van het uitvoeringsplan.

In dit eerste ontwerp-uitvoeringsplan wordt focus aangebracht via de thema's technologie, talent en toerisme en worden de ambities op deze thema's vastgelegd (zie hoofdstuk 4 uitvoeringsplan). Het uitvoeringsplan kwam tot stand in een intensief, open en breed proces waarbij kennis en inzet van overheden is gekoppeld aan die van bedrijven en kennisinstellingen. De werkwijze was daarmee helemaal in de geest van de economische agenda.
Het uitvoeringsplan zet eerste stappen richting concrete investeringen en investeert in ontwikkeling. Hiermee krijgt de ontwikkelmotor die de economische agenda wil zijn, vorm. Deze ontwikkelmotor stelt in staat om goede ideeën te onderzoeken of te laten onderzoeken op haalbaarheid zodat ze een volgende stap maken richting uitvoering. Het uitvoeringsplan gaat ook in op de uitvoering, het financiële kader en randvoorwaarden (hoofdstukken 5 t/m 7 uitvoeringsplan).

In de GR wordt vastgelegd dat de volksvertegenwoordigingen de gelegenheid wordt geboden om zienswijzen in te dienen op een ontwerp-uitvoeringsplan (artikel 10, eerste lid GR). De voorbereiding van het uitvoeringsplan wijkt af van de procedure zoals volgt uit de GR. In de GR wordt namelijk vastgelegd dat de stichting voor de Economische Agenda de voorbereiding doet voor het uitvoeringsplan en het algemeen bestuur een voorstel doet. De stichting is nog niet opgericht terwijl de noodzaak en het belang er is om te starten en de middelen beschikbaar en overgemaakt te krijgen. Daarom is de voorbereiding eenmalig vanuit de deelnemers gedaan in samenwerking met het Rijk, kennisinstellingen en bedrijfsleven en zal de looptijd van het uitvoeringsplan korter zijn, namelijk drie jaren in plaats van vijf jaren.
De colleges en de dagelijks besturen stellen eenmalig de volksvertegenwoordigingen in de gelegenheid om zienswijzen op het ontwerp-uitvoeringsplan in te dienen. Wanneer het openbaar lichaam is opgericht, zal het bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe dat doen.
De vaststelling van het uitvoeringsplan zal wel gebeuren door het algemeen bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. Het algemeen bestuur bepaalt dan ook hoe de zienswijzen op het ontwerp-uitvoeringsplan worden verwerkt.

De termijn voor de zienswijzen wordt in de GR gewijzigd van acht naar twaalf weken (zienswijze 4). Dat zou voor dit ontwerp-uitvoeringsplan betekenen dat tot 24 juni 2026 zienswijzen kunnen worden ingediend. Dit is besproken met de coördinerende griffiers.
Zij geven aan dat een aantal volksvertegenwoordigingen vergadert in de week van 29 juni 2026 en hebben verzocht om de zienswijzeperiode met één week te verlengen. Hieraan kan tegemoetgekomen worden omdat de GR nog niet in werking is getreden en de termijn niet vaststaat. Op deze manier willen we u goed in positie brengen om zienswijzen naar voren te brengen voordat het algemeen bestuur een besluit over het uitvoeringsplan neemt.

3) Ontwerp-statuten stichting voor de Economische Agenda [beschikbaar]
Op verzoek van de volksvertegenwoordigingen worden ook de ontwerpstatuten voor de stichting beschikbaar gesteld.

Door Trip Advocaten Notarissen zijn de ontwerp-statuten voor de stichting opgesteld zoals die op grond van 2:286 BW opgesteld moeten worden, met dien verstande dat de naam van de stichting op dit moment nog niet bekend is.

De doelstelling komt er samengevat op neer dat de stichting beleidsvoorbereidend en adviserend werkt. Uitvoering van taken is mogelijk voor zover het daartoe opdracht of mandaat krijgt van het bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe en binnen de kaders die gelden. Omdat het de bedoeling is dat de stichting in opdracht van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe werkt, is in de ontwerp-statuten geborgd dat het openbaar lichaam die opdracht via quasi-inbesteden kan doen. Er hoeft dan niet (Europees) aanbesteed te worden. Een voorwaarde voor quasi-inbesteden is dat de opdrachtnemer minimaal 80% van de activiteiten voor de opdrachtgever uitoefent. Dit is geborgd in de ontwerp-statuten (artikel 2 ontwerp-statuten).

Het bestuur bestaat uit zes tot negen leden. De bestuursleden met deskundigheid van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Dit zittingsduur is vier jaar, waarbij een bestuurder één keer herbenoemd kan worden (artikel 4). Bij aanvang kan het bestuur tijdelijk, maximaal één jaar, beginnen met drie leden (slotbepalingen).

Wanneer de stichting wordt ontbonden komt het eventueel batig liquidatiesaldo toe aan Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (artikel 13).

Het bestuur mag reglementen vaststellen waarin onderwerpen worden geregeld die niet in de statuten staan (artikel 11). Voor het vaststellen, wijzigen of opheffen van reglementen is toestemming nodig van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (artikel 11 in combinatie met artikel 12).
De ontwerp-statuten betreffen weliswaar specifiek de stichting voor de Economische Agenda, maar hebben een sterk formeel en standaardkarakter. Zij geven de verhouding weer tussen openbaar lichaam en de stichting zoals dat ook in de GR en de toelichting daarop is gegeven. De ontwerp-statuten maken daarmee niet veel méér inzichtelijk dan de GR en de toelichting daarop doen.

Meer duidelijkheid is op dit moment echter niet te geven. Het bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe moet bepalen welke opdrachten of welk mandaat de stichting precies krijgt.

Het algemeen bestuur krijgt in de GR de bevoegdheid en de taak om de stichting op te richten (artikel 6, eerste lid in combinatie met artikel 16 GR). Het besluit om de stichting op te richten wordt genomen nadat de betrokken volksvertegenwoordigingen in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen (artikel 77a, tweede lid Wgr).

Deze procedure kan dus pas starten wanneer het openbaar lichaam is opgericht en het algemeen bestuur een ontwerpbesluit over de stichting heeft genomen. Dat besluit kan in juli, vlak voor het zomerreces genomen worden indien de vereiste toestemming is verkregen en de GR is getroffen, zie onder argumenten 2.2.
Dan start de gelegenheid om wensen en bedenkingen naar voren te brengen na het zomerreces. Met de coördinerend griffiers wordt besproken dit binnen zes weken af te ronden omdat volksvertegenwoordigingen op dat moment – direct na het zomerreces – al sinds 1 april de beschikking hebben over de ontwerp-statuten en zich kunnen voorbereiden op het formuleren wensen en bedenkingen.
De periode loopt volgens het voorstel van 17 augustus tot en met 28 september 2026.

4) Convenant kassiersfunctie provincie [beschikbaar]
De provincie wil de kassiersfunctie invullen en daarvoor zijn afspraken met de andere deelnemers nodig in de vorm van een convenant.

Het Rijk stelt de middelen beschikbaar via een decentralisatie-uitkering (DU). Een DU kan niet rechtstreeks aan het openbaar lichaam worden overgemaakt. De provincie Groningen is bereid om kassier te zijn. Dat wil zeggen dat de middelen worden ontvangen en zonder inhoudelijke toets en zonder verantwoordelijkheid voor de besteding van de middelen wordt overgemaakt aan het openbaar lichaam. Provincie draagt geen risico of aansprakelijkheid. De kosten die de provincie maakt om de kassiersfunctie te vervullen komen ten laste van het openbaar lichaam.
Dit wordt in het convenant kassiersfunctie Perspectief Groningen en Noord-Drenthe met de andere deelnemers afgesproken.

Na de afstemming tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincie over het inregelen van een financieringscyclus waardoor er geen sprake zal van voorfinanciering door de provincie, kan het convenant door alle deelnemers worden getekend.
Provinciale staten hebben verzocht om de beschikking over het convenant.
Om alle volksvertegenwoordigingen gelijktijdig dezelfde informatie te geven (zienswijze 3) wordt het convenant aan alle volksvertegenwoordigingen beschikbaar gesteld.

5) Overdragen bevoegdheid subsidieregels
Als tweede voorgestelde beslispunt wordt u voorgesteld om het vaststellen van subsidieregels ter uitvoering van de Economische Agenda over te dragen aan het college van B & W. De bevoegdheid wordt vervolgens overgedragen aan het algemeen bestuur van de GR. Dit is nodig om het algemeen bestuur bevoegd te maken voor het vaststellen van subsidieregels, een belangrijk instrument voor de Economische Agenda.

Samengevat:
- wordt u gevraagd om vóór 1 juni 2026 toestemming te verlenen voor het treffen van de GR Perspectief Groningen en Noord-Drenthe;
- wordt u in de gelegenheid gesteld om vóór 4 juli 2026 zienswijzen naar voren te brengen op het ontwerp-uitvoeringsplan;
- ontvangt u de reactienota op de ingediende zienswijzen op de ontwerp-GR;
- ontvangt u de ontwerp-statuten van de stichting voor de Economische Agenda;
- ontvangt u het concept-convenant voor de kassiersfunctie van de provincie Groningen.

Extra bijeenkomst op 14 april 2026
Op 14 april 2026 wordt een extra bijeenkomst gehouden om nieuwe raadsleden te informeren over de achtergrond en context, het proces zoals dat tot nu toe doorlopen is, de GR en het ontwerp-MUP. De uitnodiging volgt nog en is gericht aan alle betrokken volksvertegenwoordigers, dus niet alleen aan nieuwe raadsleden.

Dit voorstel ligt gelijktijdig voor bij de andere regionale overheden.

Argumenten

1.1 De reactienota op de zienswijzen van volksvertegenwoordigingen geeft aan welke zienswijzen leiden tot aanpassingen of waarom ze niet leiden tot aanpassingen.
Van 9 januari tot en met 6 maart 2026 konden volksvertegenwoordigingen zienswijzen naar voren brengen op de ontwerp-GR. Om volksvertegenwoordigingen zo goed mogelijk te informeren over de GR zijn er toelichtingen gegeven op 13 januari (raden en staten), 21 januari (algemeen bestuur Hunze en Aa's) en 18 februari 2026 (algemeen bestuur Noorderzijlvest) en is de mogelijkheid geboden om vragen te stellen en is een reactienota op de vragen verzonden.
Provinciale Staten en de gemeenteraden, zo ook de gemeente Westerwolde, hebben zienswijzen naar voren gebracht. Daarbij is aangesloten op de zienswijzen die het regioberaad voorstelde (zienswijzen 1 t/m 9) met aanscherpingen of aanvullingen (zienswijzen 10 t/m 29). De algemeen besturen van de Waterschappen hebben besloten geen zienswijze in te dienen.
We hebben met waardering kennisgenomen van de zienswijzen en de inzet van het regioberaad om hierin te faciliteren. De zienswijzen laten uw grote betrokkenheid en inzet zien om de doelstellingen van de Economische Agenda te realiseren. De zienswijzen raken aan voor de uitvoeringsstructuur wezenlijke zaken; het belang van controleerbaarheid van werkzaamheden in de uitvoeringsstructuur, de betrokkenheid van inwoners en het belang van evaluatie. Wij onderschrijven het belang van deze punten.

In de bijgevoegde reactienota zijn de zienswijzen beoordeeld vanuit de vraag of de gemeenschappelijke regeling, of de toelichting daarop, aangepast moet worden. Het gaat daarbij nadrukkelijk om een technisch-juridische weging en de reactienota is daarmee vooral een technisch document. In de reactienota is gemotiveerd wanneer de zienwijze geen aanleiding heeft gegeven tot een aanpassing van de ontwerp-GR. In sommige gevallen leidt de zienswijze niet tot een aanpassing van de ontwerp-GR, maar kan wel op een andere wijze tegemoet worden gekomen aan de zienswijze. Op die punten is ook een motivatie gegeven.

De zienswijzen hebben geleid tot de volgende aanpassingen:
a) de zienswijzetermijn in de GR te wijzigen van acht naar twaalf weken
b) dit is een aanpassing van artikel 10, tweede lid en artikel 25, derde lid (zienswijze 4);
c) de bepaling over participatie aan te scherpen waardoor het minder vrijblijvend is
d) dit is een aanpassing van artikel 11 en de toelichting (zienswijze 5);
e) de samenstelling van het dagelijks bestuur in de GR vast te leggen
f) dit is een aanpassing van artikel 12, eerste lid en de toelichting (zienswijze 6, 17, 22, 23, 25 en 28)
g) d) de criteria objectiviteit en onpartijdigheid zijn overgenomen in de toelichting op de GR
h) dit is een aanpassing van de toelichting op artikel 13 (zienswijze 7).

Daarnaast wordt voorgesteld om tegemoet te komen aan de zienswijze (7) om de ontwerp-statuten beschikbaar te stellen voor volksvertegenwoordigingen ten tijde van de toestemmingsprocedure. Dit vraagt geen aanpassing van de GR of de toelichting daarop.

Voor de motivering wordt verder verwezen naar de reactienota.

1.2 Enkele ambtshalve wijzigingen zijn nodig om de GR te verbeteren

In de ontwerp-GR en de toelichting daarop staan enkele schrijffouten die worden hersteld.

In de ontwerp-GR werd zowel in artikel 15, derde lid als in artikel 18, derde lid bepaald dat de voorzitter en de secretaris-directeur stukken ondertekenen die uitgaan van het algemeen en dagelijks bestuur. Omdat artikel 15 dit al regelt, is artikel 18, derde lid vervallen.

Daarnaast is in artikel 9, vierde lid abusievelijk niet opgenomen dat een lid van het algemeen bestuur ook ter verantwoording kan worden geroepen door de desbetreffende volksvertegenwoordiging. Daarom wordt voorgesteld dit te herstellen zodat artikel 9, vierde lid als volgt komt te luiden:
“Een lid van het algemeen bestuur kan door de deelnemer waaruit het afkomstig is of de desbetreffende volksvertegenwoordiging ter verantwoording worden geroepen voor het door dit lid gevoerde beleid, op de wijze die door dat bestuursorgaan is bepaald.”

1.3 De colleges en dagelijks besturen kunnen de GR treffen op voorwaarde dat daarvoor toestemming is verkregen van de desbetreffende volksvertegenwoordigingen

Deze GR betreft een zogenaamde ‘collegeregeling’, de regeling wordt getroffen door colleges van de provincie Groningen, de gemeenten in Groningen, Tynaarlo, Noordenveld en Aa en Hunze en de dagelijks besturen van waterschappen Hunze en Aa’s en Noorderzijlvest.

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) schrijft de procedure voor. Een deel van de procedure is nu doorlopen: volksvertegenwoordigingen zijn in de gelegenheid gesteld zienswijzen op de ontwerp-GR naar voren te brengen. Het vervolg is dat de GR wordt getroffen, maar dat kan alleen nadat toestemming daarvoor is verkregen van de betrokken volksvertegenwoordigingen. Toestemming kan alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 73, vierde lid Wgr).

1.4 U wordt verzocht om vóór 1 juni 2026 toestemming te verlenen

U heeft een wettelijke termijn van dertien weken om toestemming te verlenen. Deze termijn kan met maximaal dertien weken worden verdaagd (artikel 10:31 en 10:32 Algemene wet bestuursrecht). Toestemming is van rechtswege verkregen wanneer niet-tijdig is besloten over toestemming of niet-tijdig is verdaagd (artikel 10:31 in combinatie met artikel 4:20b Algemene wet bestuursrecht).
In dit geval vragen we of u toestemming wilt geven vóór 1 juni 2026.

Na de verkregen toestemming volgt nog het formele treffen van de GR door de deelnemers en het bekendmaken van de GR. Dan is de GR opgericht en kunnen formele belangrijke zaken geregeld worden. Dat is deels praktisch van aard zoals het inschrijven van het openbaar lichaam bij de Kamer van Koophandel of het verkrijgen van een bankrekening. De eerste constituerende vergadering door het algemeen bestuur kan dan plaatsvinden zodat bijvoorbeeld reglementen van orde vastgesteld kunnen worden, maar ook het ontwerpbesluit voor het oprichten van de stichting. Ook de organisatie kan dan formeel vormkrijgen.
Wanneer de toestemming vóór 1 juni wordt verkregen kan er samengevat nog voor, tijdens en direct na het zomerreces gewerkt worden aan het operationeel krijgen van het openbaar lichaam. Daardoor kan sneller gestart worden met de uitvoering en onder meer het meerjarig uitvoeringsplan worden vastgesteld. Dit hangt weer samen met het tijdig verkrijgen van de middelen, zie de aanleiding onder 2.

Kanttekeningen

1.1 Volksvertegenwoordigingen worden verzocht om vóór 1 juni 2026 toestemming te verlenen, maar kunnen de volledige termijn van 13 weken benutten

Zoals hiervoor is aangegeven, is de formele termijn voor het verlenen van toestemming 13 weken. Het verzoek is om de toestemming vóór 1 juni 2026 te verlenen. Het betreft echter nadrukkelijk een verzoek; volksvertegenwoordigingen kunnen de volledige termijn benutten.

In dat geval is het niet mogelijk om voor het zomerreces een eerste vergadering van het algemeen bestuur te beleggen en verschuift de planning voor het operationaliseren van het openbaar lichaam.

1.2 Er volgt een separaat voorstel voor het vaststellen van subsidieregelingen

Het openbaar lichaam Perspectief Groningen en Noord-Drenthe moet ook het instrument subsidies kunnen toepassen. Dit is in de GR opgenomen als bevoegdheid (artikel 6), maar vraagt nog een nadere uitwerking. De planning is om de uitwerking vóór 1 juli 2026 ter besluitvorming voor te leggen.

1.3 Er volgt een separate wijzigingsprocedure voor de governance Sociale Agenda

Indien wordt besloten om de Sociale Agenda ook onder te brengen in het openbaar lichaam Perspectief Groningen en Noord-Drenthe is hiervoor een wijziging van de GR nodig. Dit proces start nadat de GR is getroffen. Op die manier kan het openbaar lichaam operationeel gemaakt worden voor de uitvoering van de Economische Agenda.

De wijzigingsprocedure is hetzelfde als voor het treffen van de GR. Volksvertegenwoordigingen krijgen dus de gelegenheid om zienswijzen op de ontwerp-wijziging naar voren te brengen en moeten toestemming verlenen voordat colleges en dagelijks besturen de GR kunnen wijzigen.
Rol raad/Provinciale Staten /Algemeen Bestuur
Op grond van artikel 73 Wet gemeenschappelijke regelingen wordt u gevraagd om toestemming te verlenen voor het treffen van de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
Daarnaast wordt in de gelegenheid gesteld om vóór 4 juli 2026 zienswijzen naar voren te brengen op het ontwerp-uitvoeringsplan.

Participatie

Voor de GR wordt de formele procedure uit de Wet gemeenschappelijke regelingen doorlopen, zie argument 1.1.

Voor de totstandkoming van het ontwerp-uitvoeringsplan wordt verwezen naar de aanleiding, onder 2. Van 1 april tot 4 juli 2026 kan iedereen zienswijzen naar voren brengen op het ontwerp-uitvoeringsplan.

Bijlagen

1. GR Perspectief Groningen en Noord-Drenthe inclusief de bijbehorende toelichting.
2. Reactienota zienswijzen volksvertegenwoordigingen ontwerp-GR
3. Ontwerp-statuten stichting voor de Economische Agenda
4. Concept-convenant kassiersfunctie provincie Groningen
5. Ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan Economische Agenda voor Groningen en Noord-Drenthe 2026-2028

Sellingen, 31 maart 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 14.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 31 maart 2026;

gelet op: op de Wet gemeenschappelijke regelingen;

b e s l u i t :

1. Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders voor het treffen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
2. De bevoegdheid om subsidieregels vast te stellen ter uitvoering van de Economische Agenda en concretisering daarvan in meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, met dien verstande dat het subsidieplafond moet passen binnen de Rijksmiddelen die aan het openbaar lichaam beschikbaar worden gesteld.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

Gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Het college van gedeputeerde staten van Groningen, de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Midden-Groningen, Westerkwartier, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde, Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld, de dagelijks besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest;

Gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;
- de Waterschapswet;
- de Provinciewet;
- de Gemeentewet;
- de Algemene wet bestuursrecht;
- de Archiefwet;
- de toestemming van provinciale staten van Groningen;
- de toestemming van de gemeenteraden van de hiervoor genoemde deelnemende gemeenten;
- de toestemming van de algemeen besturen van de hiervoor genoemde deelnemende waterschappen;

Overwegende dat:

- het kabinet in 'Nij begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' (Nij Begun) reageert op de bevindingen van de parlementaire enquêtecommissie in het rapport 'Groningers boven gas';
- de hoofdconclusies van de parlementaire enquêtecommissie zijn dat de belangen van Groningers structureel zijn genegeerd, Nederland een ereschuld heeft en het kabinet dat moet inlossen;
- het doel van Nij Begun onder meer is om de brede welvaart in het gebied van de deelnemende gemeenten binnen één generatie (dertig jaar) op tenminste het landelijk gemiddelde te brengen;
- de Economische Agenda (maatregel 35 Nij Begun) daaraan bijdraagt en het beleidsmatige kader is voor het realiseren van maatregelen en doelstellingen, waaronder de verdeling van financiële middelen die door het kabinet beschikbaar worden gesteld;
- het kabinet in Nij Begun toezegt een generatielang (dertig jaar), jaarlijks middelen beschikbaar te stellen voor de Economische Agenda en deze middelen ook dienen om de uitvoeringskosten te dekken;
- de middelen worden geïndexeerd overeenkomstig artikel 14a Wet Groningen;
- de deelnemers de Economische Agenda op 10 juni 2025 hebben vastgesteld;

- de Ministerraad de Economische Agenda op 13 juni 2025 heeft vastgesteld;
- de Economische Agenda ook de richting voor de uitvoeringsstructuur bevat, namelijk een openbaar lichaam met een daaraan gekoppelde stichting;
- het kabinet en de deelnemers overleg hebben gevoerd en blijven voeren over de aspecten die van belang zijn voor Groningen en Noord-Drenthe om de brede welvaart te vergroten en de concretisering van de Economische Agenda in tussendoelen, streefwaarden, randvoorwaarden en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden (uitvoeringsprogramma Rijk);
- de deelnemers op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beschrijven welke inspanningen zij verrichten om de doelen uit de Economische Agenda te realiseren (uitvoeringsprogramma regio);
- de deelnemers gezamenlijk taken willen uitvoeren en bevoegdheden willen overdragen om de doelen in de Economische Agenda te realiseren;
- de deelnemers daarom een openbaar lichaam oprichten;

besluiten de gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe te treffen waarbij de bepalingen als volgt luiden:

HOOFDSTUK 1 – ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

a. *algemeen bestuur*: het bestuur zoals bedoeld in artikel 5;

b. *dagelijks bestuur*: het bestuur zoals bedoeld in artikel 12;

c. *deelnemers:* college van gedeputeerde staten van Groningen, de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Midden-Groningen, Westerkwartier, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde, Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld, de dagelijks besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest;

d. *Economische Agenda*: de Economische Agenda zoals bedoeld in 'Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' die de deelnemers op 10 juni 2025 hebben vastgesteld;

e. *jaarplan:* de jaarlijkse uitwerking van het meerjarig uitvoeringsplan;

f. *meerjarig uitvoeringsplan*: het plan dat tenminste elke vijf jaar wordt vastgesteld en de concretisering van de Economische Agenda bevat;

g. *kassier*: de deelnemer die Rijksmiddelen van het desbetreffende ministerie ontvangt voor de uitvoering van de Economische Agenda en deze middelen moet overmaken aan het openbaar lichaam;

h. *Minister*: de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

i. *Nij Begun:* de kabinetsreactie van 25 april 2023 op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen 'Groningers boven gas' (brief aan de Tweede Kamer, Kamerstukken II 2022/23, 35561, nr. 17);

j. *stichting voor de Economische Agenda:* de stichting zoals bedoeld in artikel 16;

k. *uitvoeringsprogramma Rijk*: het programma zoals bedoeld in artikel 13q Wet Groningen;

l. *uitvoeringsprogramma regio*: het document waarin de deelnemers bepalen welke inspanningen zij verrichten om de tussentijdse doelen, streefwaarden en voorgenomen maatregelen zoals opgenomen in het meerjarig uitvoeringsplan te realiseren;

m. *volksvertegenwoordigingen*: provinciale staten van Groningen, gemeenteraden van de gemeenten Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, Oldambt, Midden-Groningen, Westerkwartier, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde, Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld, de algemeen besturen van de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
2. Het openbaar lichaam is gevestigd te Groningen.

HOOFDSTUK 2 – BELANG, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 3 Belang

1. De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen om de provincie Groningen en Noord-Drenthe perspectief te bieden door samen met andere betrokken partijen in ieder geval welvaartsverbetering te realiseren op economische gebied zodat het niveau van de brede welvaart in het gebied uiterlijk in 2055 op ten minste het landelijk niveau is gebracht.
2. De Economische Agenda bevat de hoofddoelen die bereikt moeten worden, namelijk:
    a. toekomstbestendige economie in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving;
    b. verdienvermogen regio en ondernemerschap;
    c. talent ontwikkelen, benutten en behouden;
    d. kennis uit de regio verzilveren;
    e. regionaal zelfbewustzijn en imago;

3. De Economische Agenda vormt samen met het meerjarig uitvoeringsplan, het uitvoeringsprogramma Rijk en het uitvoeringsprogramma regio het kader voor het openbaar lichaam.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

Het openbaar lichaam:

a. concretiseert de Economische Agenda periodiek in meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen;
b. is verantwoordelijk voor het vaststellen en uitvoeren van de meerjarige uitvoeringsplannen en de jaarplannen overeenkomstig de taakverdeling in het uitvoeringsprogramma regio;
c. richt een stichting voor de Economische Agenda op en belast die stichting met het maken van voorstellen voor de meerjarige uitvoeringsplannen, de jaarplannen en – voor zover het openbaar lichaam daartoe de opdracht geeft of het mandaat verleent – de uitvoering daarvan.

HOOFDSTUK 3 – BESTUUR
Paragraaf 1 Algemeen bestuur

Artikel 5 Algemeen

1. Het algemeen bestuur bestaat uit zestien leden, namelijk de commissaris van de Koning in de provincie Groningen, de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en de dijkgraven van de deelnemende waterschappen.
2. Het algemeen bestuur legt in het reglement van orde vast hoe de vervanging plaatsvindt bij verhindering of ontstentenis van een lid van het algemeen bestuur met dien verstande dat de vervanger geen lid mag zijn van de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid.

Artikel 6 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur is ter uitvoering van Economische Agenda en de concretisering daarvan in meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen bevoegd tot:
    a. het doen van generieke en thematische investeringen of het inzetten van andere instrumenten zoals bedoeld in de Economische Agenda;
    b. het vaststellen van subsidieregelingen;
    c. het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen.
2. Het algemeen bestuur heeft tot taak:
    a. het vaststellen van het uitvoeringsprogramma regio, meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen;

b. samenwerken en bevorderen van samenwerking met andere partijen ten behoeve van de uitvoering van het meerjarig uitvoeringsplan en het realiseren van de doelen van de Economische Agenda.

Artikel 7 Meerjarig uitvoeringsplan, uitvoeringsprogramma regio en jaarplan

1. Het meerjarig uitvoeringsplan bevat in ieder geval:
    a. de relevante aspecten van brede welvaart;
    b. de uitwerking van tussentijdse doelen;
    c. streefwaarden en voorgenomen maatregelen.
2. Het jaarplan bevat in ieder geval voor het eerstvolgende jaar:
    a. concrete doelen, resultaten en activiteiten;
    b. verdeling van verantwoordelijkheden en taken;
    c. de begroting, waaronder middelen die nodig zijn voor de bedrijfsvoering van de stichting.
3. De stichting voor de Economische Agenda doet een voorstel voor het meerjarig uitvoeringsplan, het uitvoeringsprogramma regio en het jaarplan en biedt het ter besluitvorming aan.
4. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma regio en het meerjarig uitvoeringsplan vindt plaats in overleg met de Minister.
5. Het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan wordt niet eerder vastgesteld dan nadat de commissie zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid in de gelegenheid is gesteld om te adviseren. Het algemeen bestuur motiveert het wanneer wordt afgeweken van het advies van de commissie.

Artikel 8 Vergaderingen van het algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar en zoveel vaker als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig vindt of tenminste een vijfde van het aantal leden dit onder opgaaf van redenen schriftelijk aan de voorzitter verzoekt.
2. Het algemeen bestuur kan alleen vergaderen en besluiten nemen indien tenminste twee derde van het aantal leden aanwezig is.
3. Elk lid heeft één stem. Een besluit is genomen bij meerderheid van stemmen van het aantal aanwezige leden.
4. De Minister en de commissaris van de Koning in Drenthe zijn agendalid. Dit betekent dat zij de agendastukken ontvangen en worden uitgenodigd voor de vergaderingen van het algemeen bestuur. Zij hebben geen stemrecht.

Artikel 9 Inlichtingen- en verantwoordingsplicht algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur geeft aan volksvertegenwoordigingen of deelnemers de door dat bestuursorgaan gevraagde of ongevraagde inlichtingen over het door het bestuur gevoerde beleid, op de wijze die door dat bestuursorgaan is bepaald.

2. De deelnemers worden in ieder geval actief geïnformeerd over het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan.
3. Een lid van het algemeen bestuur geeft aan de deelnemer waaruit het afkomstig is of de betreffende volksvertegenwoordiging gevraagde of ongevraagde inlichtingen over het door dit lid gevoerde beleid, op de wijze die door dat bestuursorgaan is bepaald.
4. Een lid van het algemeen bestuur kan door de deelnemer waaruit het afkomstig is of de desbetreffende volksvertegenwoordiging ter verantwoording worden geroepen voor het door dit lid gevoerde beleid, op de wijze die door dat bestuursorgaan is bepaald.

Artikel 10 Zienswijzen

1. Aanvullend op wat de Wet gemeenschappelijke regelingen verplicht, stelt het algemeen bestuur de volksvertegenwoordigingen in ieder geval in de gelegenheid om vooraf zienswijzen in te dienen op het meerjarig uitvoeringsplan en de evaluatie zoals bedoeld in artikel 25.
2. De termijn voor het indienen van zienswijzen is twaalf weken na toezending van het ontwerpbesluit.

Artikel 11 Participatie

Het algemeen bestuur bepaalt in afstemming met de stichting voor de Economische Agenda wanneer en op welke wijze inwoners van de deelnemende gemeenten of belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld hun mening te geven over het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan.

Paragraaf 2 Dagelijks bestuur

Artikel 12 Algemeen

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en daarnaast uit:

   één lid afkomstig uit de gemeenten Het Hogeland, Oldambt, Eemsdelta;

   één lid afkomstig uit de gemeenten Westerkwartier en Midden-Groningen;

   één lid afkomstig uit de gemeente Groningen;

   één lid afkomstig uit de gemeenten Westerwolde, Pekela, Veendam en Stadskanaal;

   één lid afkomstig uit de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld;

   één lid afkomstig uit de waterschappen.

2. Het algemeen bestuur legt in het reglement van orde vast hoe de vervanging en roulatie van de leden van het dagelijks bestuur plaatsvindt met dien verstande dat de vervanger geen lid mag zijn van de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid.

Artikel 13 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur stelt regels vast voor de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam met dien verstande dat op de ambtelijke organisatie dezelfde arbeidsvoorwaarden van toepassing zijn.
2. Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat de bestuursleden van de stichting voor de Economische Agenda op voordracht van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het dagelijks bestuur bepaalt nader hoe de voordracht plaatsvindt.
3. Op basis van advies van de stichting voor de Economische Agenda legt het dagelijks bestuur voorstellen van de stichting voor het uitvoeringsprogramma regio, de meerjarige uitvoeringsplannen en de jaarplannen ter advisering voor aan de adviescommissie zoals bedoeld in artikel 17, tweede lid en – na ontvangst van het advies – ter besluitvorming aan het algemeen bestuur.
4. Het dagelijks bestuur zendt het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan naar de Minister.
5. Het dagelijks bestuur voert de meerjarige uitvoeringsplannen en de jaarplannen met inachtneming van het uitvoeringsprogramma regio uit.
6. Het dagelijks bestuur kan derden, waaronder de stichting voor de Economische Agenda, de opdracht geven of het mandaat verlenen om de taak zoals bedoeld in het vijfde lid uit te voeren.
7. Het dagelijks bestuur levert gegevens aan de deelnemers ten behoeve van de Staat van Groningen en Noord-Drenthe.

Artikel 14 Vergaderingen van het dagelijks bestuur

1. De vergaderingen van het dagelijks bestuur worden met gesloten deuren gehouden, tenzij in het reglement van orde anders is bepaald of het dagelijks bestuur anders bepaalt.
2. Het dagelijks bestuur kan alleen vergaderen en besluiten nemen indien ten minste twee derde van het aantal leden aanwezig is.
3. Elk lid heeft één stem. Een besluit is genomen bij meerderheid van stemmen van het aantal aanwezige leden. Bij het staken van de stemmen wordt opnieuw gestemd. Staken de stemmen opnieuw over hetzelfde voorstel dan beslist de stem van de voorzitter.

Paragraaf 3 De voorzitter

Artikel 15 De voorzitter

1. De commissaris van de Koning in de provincie Groningen is voorzitter.
2. Uit en door het algemeen bestuur wordt de plaatsvervangend voorzitter aangewezen.
3. De voorzitter ondertekent met de secretaris-directeur zoals bedoeld in artikel 18 stukken die van het algemeen bestuur of van het dagelijks bestuur uitgaan.
4. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte.
5. De voorzitter kan de vertegenwoordiging bedoeld in het vijfde lid aan een door hem aan te wijzen persoon opdragen.

Paragraaf 4 Stichting voor de Economische Agenda en adviescommissies

Artikel 16 Stichting voor de Economische Agenda

Het algemeen bestuur richt in ieder geval een stichting op met als doel:

a. het algemeen bestuur te adviseren over het realiseren van de doelen uit de Economische Agenda;
b. het maken van voorstellen voor meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen;
c. het maken van voorstellen voor het uitvoeringsprogramma regio;
d. de uitvoering van taken voor zover het algemeen bestuur haar daartoe de opdracht geeft of mandaat verleent.

Artikel 17 Adviescommissies

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen adviescommissies instellen die hun adviseren bij de uitvoering van hun taak in de breedste zin van het woord.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een adviescommissie in bestaande uit portefeuillehouders economie van de colleges en vertegenwoordigers van de dagelijks besturen van de deelnemers.
3. Wanneer een lid van het algemeen bestuur óók economie in de portefeuille heeft, neemt een ander collegelid plaats in de adviescommissie. Een dijkgraaf van het waterschap kan geen lid zijn van de adviescommissie.
4. De adviescommissie bedoeld in tweede lid adviseert over voorstellen van de stichting voor de Economische Agenda over het meerjarig uitvoeringsplan, het jaarplan en het uitvoeringsprogramma regio.

HOOFDSTUK 4 ORGANISATIE

Artikel 18 Secretaris-directeur

1. Het openbaar lichaam heeft een secretaris-directeur.

2. De secretaris-directeur heeft de algehele leiding over de ambtelijke organisatie en coördineert de dagelijkse gang van zaken.
3. De secretaris-directeur is ambtelijk secretaris van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.

HOOFDSTUK 5 FINANCIELE BEPALINGEN

Artikel 19 Begroting en jaarrekening

1. Het algemeen bestuur stelt jaarlijks de begroting en de jaarrekening vast volgens de bepalingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. De bepalingen van artikel 81, eerste, derde en vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn niet van toepassing op wijzigingen van de begroting, indien deze wijzigingen niet leiden tot een verhoging van de verschuldigde deelnemersbijdrage.
3. De ramingen van de begroting worden voorzien van het jaarplan.
4. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten vast voor het financieel beleid en voor het financiële beheer en voor de inrichting van de organisatie. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Artikel 20 De kassier

1. Eén van de deelnemers is kassier.
2. De kassier ontvangt middelen van het desbetreffende ministerie ten behoeve van de Economische Agenda en maakt deze middelen zonder inhoudelijke toets over aan het openbaar lichaam.
3. De deelnemers maken hier nadere afspraken over.

Artikel 21 Deelnemersbijdrage

1. Behoudens het bepaalde in artikel 20 is de kassier geen bijdrage verschuldigd aan het openbaar lichaam.
2. De deelnemers die geen kassier zijn, zijn geen bijdrage verschuldigd aan het openbaar lichaam.
3. De uitvoering van de Economische Agenda dient plaats te vinden binnen de beschikbare Rijksmiddelen. Bij een dreigend exploitatietekort overlegt het algemeen bestuur met de Minister en de deelnemers over de wijze waarop het tekort wordt voorkomen of wordt gedragen.

HOOFDSTUK 6 TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 22 Toetreding

1. Toetreding tot de regeling is alleen mogelijk voor de overheidsorganen die zijn genoemd in artikel 13o en 13q, eerste lid van de Wet Groningen.

2. Het overheidsorgaan dat wil toetreden tot de regeling, maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
3. Het algemeen bestuur kan een verzoek tot toetreding doen aan de deelnemers.
4. Het algemeen bestuur kan aan de toetreding nadere voorwaarden verbinden.

Artikel 23 Uittreding

1. Een deelnemer die wil uittreden uit de regeling maakt het voornemen daartoe kenbaar aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur voert overleg met de Minister over het voornemen tot uittreding en de financiële en overige gevolgen daarvan.
3. Het algemeen bestuur bepaalt de financiële en overige gevolgen van de uittreding.
4. De deelnemer kan vervolgens besluiten tot uittreding.
5. De uittreding gaat in op 1 januari van het eerste jaar na het jaar van opzegging.
6. De uittredende deelnemer heeft bij en na uittreding geen recht op afkoop, uitbetaling of uitkoop van enige activa, eigen vermogen en stille reserves.
7. Wanneer feiten en omstandigheden het vereisen, kan het algemeen bestuur afwijken van de bepalingen in dit artikel.

Artikel 24 Wijziging of opheffing

1. Een voorstel tot wijziging van deze regeling kan worden gedaan door het algemeen bestuur of door één of meer deelnemers.
2. De regeling wordt gewijzigd of opgeheven indien de deelnemers daartoe eensluidend besluiten.
3. Ingeval van opheffing van deze regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen.
4. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur vastgesteld nadat volksvertegenwoordigingen hun zienswijze hebben kunnen inbrengen.
5. Het liquidatieplan maakt de gevolgen inzichtelijk, inclusief de gevolgen voor het personeel.
6. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemers, voor zover het saldo ontoereikend is, zorg dragen voor de nakoming van aangegane verplichtingen.
7. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
8. De regeling blijft ook na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig is.
9. Na opheffing worden de archiefbescheiden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de provincie Groningen.

HOOFDSTUK 7 OVERIGE EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 25 Evaluatie

1. De regeling wordt geëvalueerd ten tijde van of direct na het vaststellen van elk meerjarig uitvoeringsplan.
2. Voorafgaand aan de evaluatie worden de volksvertegenwoordigingen uitgenodigd een zienswijze te geven op het functioneren van de regeling.
3. De termijn voor geven van zienswijzen is twaalf weken na het verzenden van de uitnodiging.

Artikel 26 Geschillen

1. Indien er verschil van inzicht is over de toepassing van deze regeling en overleg geen oplossing heeft geboden, legt het algemeen bestuur het geschil voor aan een door de deelnemers in te stellen geschillencommissie of aan te wijzen mediator.
2. De geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers die worden aangewezen door de partijen die bij het geschil zijn betrokken. De vertegenwoordigers wijzen een onafhankelijk voorzitter aan.
3. De geschillencommissie of mediator hoort de partijen die bij het geschil zijn betrokken en adviseert het algemeen bestuur over de oplossing van het geschil.

Artikel 27 Archief

Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor archiefbescheiden overeenkomstig en volgens een door het algemeen bestuur vast te stellen verordening ingevolge artikel 40 Archiefwet.

Artikel 28 Onvoorziene gevallen

Het algemeen bestuur beslist in alle gevallen waarin deze regeling niet voorziet.

Artikel 29 De duur van de regeling

Deze regeling wordt getroffen voor bepaalde tijd en eindigt, onverminderd het bepaalde in artikel 24, van rechtswege op 1 januari 2057.

Artikel 30 Bekendmaking en inwerkingtreding

1. Gedeputeerde Staten zorgen voor de bekendmaking van besluiten tot vaststellen, wijzigen, verlengen of opheffen van de regeling. Bekendmaking vindt plaats in het provinciaal blad.
2. De regeling treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Artikel 31 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als ‘Perspectief Groningen en Noord-Drenthe’.

Toelichting gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

De gemeenschappelijk regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe wordt getroffen ter uitvoering van de Economische Agenda. De Economische Agenda is een maatregel uit de kabinetsreactie 'Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' waarmee het kabinet reageert op de aanbevelingen van de parlementaire enquêtecommissie.

De Economische Agenda is in juni 2025 vastgesteld door de regionale overheden en de Ministerraad. Gezamenlijk stelden zij vast hoe zij Groningen en Noord-Drenthe economisch perspectief willen geven nadat zestig jaar gaswinning veel leed veroorzaakte in het gebied. Het hoofddoel is om samen met de Sociale Agenda de brede welvaart in het gebied te bevorderen.

In de Economische Agenda is ook de uitvoeringsstructuur vastgelegd: een openbaar lichaam van de regionale overheden met een stichting waarin bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden samenwerken.

A. SAMENVATTING UITVOERINGSSTRUCTUUR

De colleges en dagelijks besturen van de regionale overheden richten een openbaar lichaam op door het treffen van de gemeenschappelijke regeling (GR). Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam richt de stichting op.

Het openbaar lichaam en de stichting moeten de doelen in de Economische Agenda concretiseren en realiseren. Dat moet – met de realisatie van de Sociale Agenda – leiden tot het verbeteren van de brede welvaart in de regio. Het betreft een publiek belang en het verdelen van publieke middelen. Democratische legitimatie is dan ook randvoorwaardelijk.

Het openbaar lichaam vormt de basis voor de constructie. Het algemeen bestuur stelt de kaders vast en verdeelt de middelen die haar ter beschikking zijn gesteld. Leden van het algemeen bestuur leggen verantwoording af aan het college of volksvertegenwoordiging van de betreffende deelnemer. Het dagelijks bestuur is in beginsel uitvoerend en legt verantwoording af aan het algemeen bestuur. Middelen worden gealloceerd op basis van meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen. Er is sprake van accountantscontrole etc.

De stichting is nodig voor de inhoudelijke expertise om de doelen te realiseren. De stichting zorgt voor de bundeling van deskundigheid en draagvlak van overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. De stichting adviseert, bereidt voor en voert in opdracht of onder mandaat van het openbaar lichaam uit. De stichting maakt in ieder geval voorstellen voor het meerjarig uitvoeringsplan, het uitvoeringsprogramma regio en het jaarplan. Dit wordt vastgelegd in de statuten van de stichting.

Het openbaar lichaam kan de uitvoering van de Economische Agenda opdragen of mandateren aan de stichting of andere instanties. De uitvoering moet passen binnen de uitvoeringsprogramma's, meerjarenplannen, jaarplannen en alle andere door het openbaar lichaam opgelegde voorwaarden. Dit wordt vastgelegd in de statuten van de stichting, in de opdrachtverlening of in de mandateringsregeling.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de portefeuillehouders Economische zaken. Zij zijn bij de regionale overheden een belangrijk aanspreekpunt voor de volksvertegenwoordiging. De portefeuillehouders vormen een adviescommissie aan het algemeen bestuur en adviseren over het vaststellen van het meerjarig uitvoeringsplan, het jaarplan en het uitvoeringsprogramma regio. Dit ligt vast in de gemeenschappelijke regeling.

In deze constructie zijn openbaar lichaam, stichting en adviescommissie verbonden door hetzelfde doel: het uitvoeren van de Economische Agenda, het bieden van economische perspectief in de regio. De stichting moet daarvoor ruimte en vertrouwen krijgen en dat vertrouwen ook waarmaken. Het openbaar lichaam en de adviescommissie hebben geduld nodig, vertrouwen in de expertise van de stichting en moeten een mate van afstand betrachten.

B. ALGEMEEN DEEL

1. Deelnemers

Deelnemers zijn de colleges van de gemeenten in de provincie Groningen, de colleges van Tynaarlo, Noordenveld en Aa en Hunze, gedeputeerde staten van Groningen en de dagelijks besturen van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's.

2 Achtergrond

De hoofdconclusie van de parlementaire enquêtecommissie in 'Groningers boven gas' is dat de belangen van Groningers structureel zijn genegeerd. Nederland heeft een ereschuld en het kabinet moet dat inlossen.[1] In de kabinetsreactie 'Nij begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' (Nij Begun) erkent het kabinet dat het een ereschuld moet inlossen en presenteert het 50 maatregelen die het kabinet daarom neemt.[2]

Maatregel 35 Nij Begun is gericht op het bieden van economisch perspectief voor Groningen en Noord-Drenthe en is een reactie op de aanbeveling van de enquêtecommissie om Groningen netjes achter te laten als de gaswinning in Groningen stopt.[3] Daartoe komt er een Economische Agenda dat de doelen bevat die in dertig jaar gerealiseerd moeten zijn en stelt

[1] Het rapport is op 24 februari 2023 gepubliceerd. Voor het rapport zie Rapport parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[2] Kamerbrief van 25 april 2023, Kamerbrief over Nij begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.
[3] Zie bijlage 4 van Nij Begun: Overzicht van maatregelen in relatie tot de aanbevelingen van de enquêtecommissie.

het kabinet éénmalig € 250 miljoen en vanaf 2026 gedurende dertig jaar € 100 miljoen per jaar beschikbaar.

De Economische Agenda heeft als hoofddoelen:
1. Toekomstbestendige economie in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving;
2. Verdienvermogen regio en ondernemerschap;
3. Talent: ontwikkelen, benutten, behouden;
4. Kennis uit de regio verzilveren;
5. Regionaal zelfbewustzijn en imago.

De Economische Agenda schetst het inzetten van een instrumentenmix om de doelen te realiseren en bepaalt dat er thematische en generieke investeringen worden gedaan, op welke onderwerpen, onder welke voorwaarden en wanneer niet wordt geïnvesteerd.

Economische Agenda: waar wel en niet in wordt geïnvesteerd

Generieke investeringen:	Maar niet:[4]
1. onderwijs, kennis en arbeidsmarkt	1. enkelvoudige onderwijshuisvesting
2. ruimte voor bedrijvigheid	2. ontwikkeling van bedrijventerreinen
3. digitalisering	3. commerciële datacenters
4. profilering	4. eenmalige of individuele campagnes
Thematische investeringen:	**Maar niet:**
1. duurzame energie	1. energie of bedrijfsleven buiten de regio
2. gezondheid	2. reguliere zorg of wettelijke taken gemeenten
3. landbouw	3. primaire landbouw en individuele bedrijfsvoering, inrichten natuur(gebieden) of taken Rijk
4. industrie	4. single-stakeholdersinitiatieven zonder aansluiting bij de regio of zonder aantoonbaar schonere of duurzamere productie

[4] Deze samenvatting is ontleend aan de Economische Agenda; de investeringen en de uitzonderingen moeten nader uitgewerkt worden.

5. Vrijetijdseconomie	5. single-stakeholdersinitiatieven, structurele exploitatie beheer en onderhoud of begrotingstekorten

Voorwaarden[5]

Om de doelen te bereiken investeert de Economische Agenda:
- in economische projecten, initiatieven en programma's die de gezondheid, duurzaamheid en de ruimtelijke kwaliteit bevorderen
- in samenwerkingen, projecten, initiatieven en programma's die ervoor zorgen dat het geld hier verdiend wordt
- alleen in samenwerkingen met regionale partijen
- in initiatieven, projecten en programma's die ervoor zorgen dat kennis aan bedrijfsleven wordt gekoppeld en andersom
- in de internationale positie van de regio

3 De concretisering van de Economische Agenda

De Economische Agenda bevat op hoofdlijnen doelen die in 2055 gerealiseerd moeten zijn. Er is een concretisering nodig en een verdeling van taken en bevoegdheden.

De Economische Agenda is door de regionale overheden en de Ministerraad vastgesteld.

De Economische Agenda wordt elke vijf jaar geconcretiseerd in het meerjarig uitvoeringsplan. Het plan betreft de inhoudelijke concretisering van de Economische Agenda. De stichting doet in samenwerking met betrokken partijen een voorstel voor het plan. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam en het kabinet stellen dit plan vast.

De minister moet de zorgplicht brede welvaart formeel concretiseren in het uitvoeringsprogramma Rijk. Dit programma bevat de inhoudelijke concretisering, het hiervoor genoemde meerjarig uitvoeringsplan, aangevuld met randvoorwaarden en de verdeling van taken en bevoegdheden. Het uitvoeringsprogramma Rijk is de basis voor de SvGND en de verantwoording van het kabinet aan de Tweede Kamer.
De minister van BZK vraagt de regionale overheden ook om de inspanning die zij doen voor de uitvoering van de economische agenda vast te leggen. Zo ontstaat vooraf een verdeling van taken en bevoegdheden. Dit is het uitvoeringsprogramma regio dat door het algemeen bestuur van het openbaar lichaam wordt vastgesteld.

Uit het meerjarig uitvoeringsplan, in combinatie met de uitvoeringsprogramma's, blijkt wie

[5] De randvoorwaarden zijn opgenomen in hoofdstuk 6.1 van de Economische Agenda.

welke onderdelen uitvoert. Voor zover de stichting (onderdelen van) het meerjarig uitvoeringsplan moet uitvoeren, geeft het dagelijks bestuur de stichting daartoe een opdracht.
De stichting maakt een voorstel voor een jaarplan en legt dat voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur stelt het jaarplan vast. De stichting of een andere entiteit voert (onderdelen van) het jaarplan uit in opdracht of onder mandaat van het dagelijks bestuur.

De totstandkomingsgeschiedenis is weergegeven in bijlage 1, onderdeel A.

3.1 Meerjarig uitvoeringsplan en jaarplan

Zoals hiervoor uiteengezet wordt de Economische Agenda elke vijf jaar geconcretiseerd in het meerjarig uitvoeringsplan: de inhoudelijke concretisering van de Economische Agenda. De stichting doet in samenwerking met betrokken partijen een voorstel voor het plan. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam en het kabinet stellen dit plan vast.

Het meerjarig uitvoeringsplan dient als:

1) basis voor de verdere uitwerking in jaarplannen;

2) onderbouwing van de opdrachten van het openbaar lichaam aan de stichting;

3) basis voor het uitvoeringsprogramma Rijk (concretisering naar maatregelen);

4) basis voor het uitvoeringsprogramma regio.

Het uitvoeringsprogramma Rijk is het meerjarig uitvoeringsplan aangevuld met een verdeling van taken en bevoegdheden en randvoorwaarden. Dat is de basis voor de monitor en op basis daarvan de verantwoording van het kabinet aan de Tweede Kamer.

Weergave cyclus Staat van Groningen en Noord-Drenthe

De stichting werkt het meerjarig uitvoeringsplan uit in voorstellen voor jaarplannen. Het algemeen bestuur stelt de jaarplannen vast.

4. De verhouding tussen het openbaar lichaam en de stichting

De Wgr maakt het mogelijk dat het algemeen bestuur van een openbaar lichaam een stichting opricht. Inhoudelijke voorwaarde is dat het 'in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang'. Procedurele voorwaarden zijn dat in de GR de bevoegdheid moet zijn opgenomen en dat volksvertegenwoordigingen wensen en bedenkingen kunnen indienen over een ontwerpbesluit.[6]

De constructie van een openbaar lichaam met een daaraan gekoppelde stichting is geadviseerd door Berenschot.[7] Dit advies is overgenomen in de Economische Agenda.

Om de Economische Agenda tot een succes te maken is expertise nodig op het gebied van economische ontwikkelingen. Het gaat echter om publiek belang en de verdeling van publieke middelen. Waar ligt het zwaartepunt en wie doet wat?

4.1 De stichting: zwaartepunt expertise

Niet alleen de expertise van de overheden is nodig, maar ook volwaardig en gelijkwaardig van bedrijfsleven en kennisinstellingen. Dat kan alleen door een private constructie te creëren, in

[6] Artikel 31 Wgr.
[7] Bijlage-Advies-Berenschot-Verkenning-en-advies-economische-agenda.pdf.

dit geval een stichting. Daarmee is ook een mate van onafhankelijkheid gegeven. De expertise wordt vergaard en omgezet in voorstellen op afstand van de politiek-bestuurlijke besluitvorming. Het draait in de stichting om de expertise.
De stichting werkt echter niet solistisch, maar met alle partijen die van belang zijn. Dat zijn ook de regionale overheden, het openbaar lichaam en de betrokken ministeries.

De stichting werkt alleen ter uitvoering van de Economische Agenda en alleen in opdracht of mandaat van het openbaar lichaam.

Een overzicht van de taken van de stichting is weergegeven in bijlage 1, onderdeel B.

4.2 Het openbaar lichaam: zwaartepunt besluitvorming

De expertise van de stichting wordt ingezet om de Economische Agenda uit te voeren. De Economische Agenda is er voor het *publiek belang* waarvoor *publieke middelen* worden ingezet. Het kabinet heeft een ereschuld, moet daarom economisch perspectief bieden en de regionale overheden zijn bereid hierin verantwoordelijkheid te nemen. De regionale inzet betekent daarom ook verantwoording afleggen over de uitvoering van de Economische Agenda en de besteding van middelen.

Bij het openbaar lichaam draait het daarom om de besluitvorming. Het gaat om besluitvorming over de concretisering van de Economische Agenda en over de verdeling van middelen en over afwegingskaders daarvoor.

De stichting adviseert, bereidt voor en voert in opdracht of onder mandaat van het openbaar lichaam uit. Het openbaar lichaam besluit. Het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan worden voor advies voorgelegd aan de adviescommissie van portefeuillehouders. In een goed werkend systeem, zijn de portefeuillehouders al betrokken bij het voorstel van de stichting. De stichting moet namelijk met alle betrokken partijen samenwerken en daarmee afstemmen.

Geen reguliere taken in de GR
Dit openbaar lichaam dient een bijzonder doel en (raakt misschien wel, maar) betreft geen reguliere taken. Reguliere taken en het maken van beleid blijven bij de deelnemers zelf. ‘Beleid’ is in deze GR dan ook geen reguliere taak van volksvertegenwoordigingen, maar een concretisering van de Economische Agenda waar de colleges en dagelijks besturen een rol in hebben. Wanneer de concretisering het beleid van gemeenten raakt, bijvoorbeeld wanneer een omgevingsplan gewijzigd moet worden, is dit een reguliere taak van de gemeente.

Een overzicht van de taken van het openbaar lichaam is weergegeven in bijlage 1, onderdeel C.

4.3 De verdeling van middelen

De verdeling van middelen vindt plaats op verschillende niveaus.

1) van Rijk naar één van de deelnemers (DU)

Het Rijk reserveert de middelen voor de uitvoering van de Economische Agenda op basis van het meerjarig uitvoeringsplan en maakt de middelen via één van de deelnemers naar het openbaar lichaam over op basis van het jaarplan.

2) van de deelnemer naar het openbaar lichaam

De deelnemer die de DU ontvangt, maakt de middelen over aan het openbaar lichaam op basis van het vastgestelde jaarplan.
Het openbaar lichaam heeft een deel van de middelen nodig voor de eigen organisatie en taken. Wanneer uit het jaarplan bijvoorbeeld volgt dat het openbaar lichaam een subsidieregeling moet vaststellen en uitvoeren, dan heeft het openbaar lichaam daarvoor de middelen nodig.

3) van het openbaar lichaam naar de stichting

Het openbaar lichaam geeft de stichting de opdracht om taken uit te voeren en stelt daarvoor middelen beschikbaar. De stichting moet in ieder geval elke vijf jaar een voorstel voor een meerjarig uitvoeringsplan maken en dat elk jaar uitwerken in een jaarplan. De stichting zal in opdracht van het openbaar lichaam de economische ontwikkeling volgen, monitoren en aanjagen. Hiervoor krijgt de stichting middelen.

Uit het jaarplan kan blijken dat een bepaalde taak door de stichting wordt uitgevoerd. Dan krijgt de stichting ook daarvoor de opdracht en de middelen.

4) naar een uitvoeringsinstantie

Het kan zijn dat een andere organisatie een maatregel het beste kan uitvoeren. Het openbaar lichaam stelt de middelen beschikbaar aan de uitvoeringsorganisatie. Het kan ook zijn dat wordt besloten dat één van de deelnemers of een ministerie dit het beste kan doen.

4) op maatregelniveau

In het meerjarig uitvoeringsplan of in het jaarplan kunnen middelen op maatregelniveau worden verdeeld. Het openbaar lichaam besluit hierover.

5) in een concreet geval

De uitvoeringsorganisatie die daarvoor opdracht heeft gekregen, beslist in concrete gevallen. Dat vindt plaats op basis van mandaat door het openbaar lichaam.

4.4 Het oprichten van en deelnemen in andere private organisaties

Het kan wenselijk zijn om ter uitvoering van de Economische Agenda andere private organisaties op te richten of daarin deel te nemen. Bijvoorbeeld om financieel risico te

spreiden. Of dit een goede oplossing is, vraagt expertise. Het *voorstel* daartoe kan de stichting doen. Het *besluit* daarover ligt bij het openbaar lichaam. Het is daarmee publiek en meer transparant wat er gebeurt en waarom.

4.5 Democratische legitimatie

Een openbaar lichaam met een daaraan gekoppelde stichting is misschien niet doorsnee, maar legitiem. De deelnemers nemen in de GR op dat het algemeen bestuur van het openbaar lichaam een stichting mag oprichten. Volksvertegenwoordigingen bepalen of zij het hiermee eens zijn. Dat maken zij kenbaar door zienswijzen in te dienen op de ontwerp-GR of toestemming te geven of te onthouden aan de definitieve GR. Daarnaast kunnen zij wensen en bedenkingen indienen tegen het ontwerpbesluit om een stichting op te richten. Wanneer de constructie is gerealiseerd zijn er de gebruikelijke instrumenten voor informatie en verantwoording om invloed uit te oefenen.

Om de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigingen te vergroten, staat er in de GR voor het meerjarig uitvoeringsplan een zienswijzeverplichting. De volksvertegenwoordigingen krijgen daarmee de gelegenheid om vóór de besluitvorming door het bestuur van het openbaar lichaam zienswijzen in te dienen. Het meerjarig uitvoeringsplan wordt eens in de vijf jaar vastgesteld. Deze actieve betrokkenheid van volksvertegenwoordigingen zou daarmee niet een belemmering hoeven te zijn in slagvaardigheid.

De Staat van Groningen en Noord-Drenthe monitort onder meer de effecten van de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma Rijk. Op basis van de monitor vindt er overleg plaats tussen het kabinet en een vertegenwoordiging van de regionale overheden en verantwoordt het kabinet zich aan de Tweede Kamer. In dit geval nemen de regionale overheden echter taken en verantwoordelijkheid voor hun rekening. Alhoewel de Groningenwet (en maatregel 1 over de jaarlijkse monitor) dat niet beoogt, is het effect wel dat ook de deelnemers zich moeten verantwoorden en de verantwoording van het kabinet mogelijk beperkt is tot het beschikbaar stellen van middelen en systeemverantwoordelijkheid. De praktijk moet uitwijzen hoe het gaat, maar een verantwoording aan volksvertegenwoordigingen in de cyclus SvGND lijkt wel voor de hand te liggen.

Betrokkenheid hoeft echter niet beperkt te blijven tot formele momenten. Actieve gesprekken, uitleg en informatie-uitwisseling tussen de deelnemers en de volksvertegenwoordigingen – bijvoorbeeld via het Regioberaad – bieden een grotere betrokkenheid. Dan gaat het veel meer om het doel van deze GR: samen Groningen en Noord-Drenthe economisch perspectief geven.

4.6 Staatssteun- en aanbestedingsrecht

Bij de verdeling van publieke middelen door de overheid spelen staatssteun- en aanbestedingsrecht een grote rol. De stichting is weliswaar een private organisatie, maar

werkt alleen in opdracht van het openbaar lichaam en ter uitvoering van de Economische Agenda dat een publiek belang dient en waarvoor publieke middelen worden ingezet.
Er zal dus steeds beoordeeld moeten worden hoe een besluit zich verhoudt tot staatssteun- en aanbestedingsrecht. Dit is aan de orde bij het maken van het voorstel, het besluiten daarover en het uitvoeren daarvan. Het openbaar lichaam en de stichting moeten expertise op dit gebied hebben.

4.7 Adviescommissie

Het oprichten van een adviescommissie is een bevoegdheid die er op grond van de Wgr is en daarom niet opgenomen hoeft te worden in de GR.

In dit geval wordt voor de duidelijkheid in de GR opgenomen dat het algemeen bestuur in ieder geval een adviescommissie zal instellen bestaande uit portefeuillehouders Economie van de deelnemers. De portefeuillehouders adviseren over het economische beleid. Dat betreft in ieder geval het adviseren van het algemeen bestuur over
1) het vaststellen van het meerjarig uitvoeringsplan;
2) het vaststellen van het jaarplan (als uitwerking van het meerjarig uitvoeringsplan);
3) het vaststellen van het uitvoeringsprogramma regio.

De stichting doet een voorstel voor het meerjarig uitvoeringsplan, het jaarplan en uitvoeringsprogramma regio. De adviescommissie laat zich dus uit over deze voorstellen.

De adviescommissie dient het gemeenschappelijk belang, dat wil zeggen dat het advies betrekking heeft op het realiseren van de doelen van de Economische Agenda: door economische structuurversterking wordt de brede welvaart uiterlijk in 2055 naar ten minste het landelijk gemiddelde ontwikkeld.

Het algemeen bestuur motiveert het wanneer wordt afgeweken van het advies van de commissie.

Wanneer een lid van het algemeen bestuur óók economie in de portefeuille heeft, komt de bestuurder in een dubbelrol: adviseur (vanuit de commissie) en beslisser (vanuit het bestuur). Het betreffende college of dagelijks bestuur waar de bestuurder vandaan komt, moet dan een ander collegelid laten plaatsnemen in de adviescommissie.

5 Niet in de gemeenschappelijke regeling

Het uitgangspunt is dat de regeling zo eenvoudig mogelijk is. Een aantal zaken wordt daarom niet expliciet in de GR geregeld, waaronder

1) Ombudsman of-functie

De Nationale ombudsman is bevoegd om klachten af te handelen tenzij een gemeente,

provincie of waterschap zelf een ombudsman of ombudscommissie heeft benoemd.[8] De gemeenschappelijke regeling kan in zo'n geval aangeven dat de ombudsman of ombudscommissie van een van de deelnemers bevoegd is klachten af te handelen.[9]

In dit geval wordt in de GR niets geregeld en is de Nationale ombudsman bevoegd om klachten af te handelen.

2) Geheimhouding

Artikel 23 in combinatie met artikel 74 Wgr bepaalt hoe geheimhouding kan worden opgelegd en op welke gronden. Omdat de Wgr dit al regelt, is er geen aanvullende bepaling in de GR opgenomen.

3) Mandaat aan stichting voor de Economische Agenda

Dit volgt uit artikel 33b Wgr in combinatie met de Awb.

C ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 Definities

In deze bepaling zijn de begripsomschrijvingen opgenomen die doorwerken in de gemeenschappelijke regeling.

Voor een aantal begrippen wordt verwezen naar de Wet Groningen zoals die komt te luiden indien het wetsvoorstel 'Wijziging van de Tijdelijke wet Groningen en de Mijnbouwwet in verband met de uitvoering van diverse maatregelen uit de kabinetsreactie op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen' ongewijzigd in werking treedt.[10] Op het moment dat de gemeenschappelijke regeling is opgesteld, is het wetsvoorstel ter behandeling aangeboden aan de Tweede Kamer.

Artikel 2 Openbaar lichaam

Overeenkomstig de Economische Agenda wordt een openbaar lichaam ingesteld. Het openbaar lichaam heet Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

De gemeenschappelijke regeling moet de vestigingsplaats bepalen (artikel 10, derde lid in combinatie met artikel 74, eerste lid Wgr). De vestigingsplaats is Groningen.

Artikel 3 Belang

De regeling moet het belang vermelden waarvan zij is getroffen (artikel 10, eerste lid in combinatie met artikel 74, eerste lid Wgr.).

---

[8] Artikel 9:18, eerste lid Awb, in combinatie met Artikel 81p Gemeentewet, artikel 79q Provinciewet, artikel 51b Waterschapswet.
[9] Artikel 10, vierde lid Wgr.
[10] Kamerstukken 2025-2026, 36 836, nr. 2.

Artikel 4 Taken en bevoegdheden

In deze bepaling is bepaald wat het openbaar lichaam tot taak heeft. Zie ook het algemene deel voor een beschrijving.

Het betreft geen wettelijke taken, maar taken die de deelnemers aan zich trekken. Zij willen gezamenlijk bijdragen aan het realiseren van de doelen uit de Economische Agenda.

Artikel 5 Algemeen bestuur- algemeen

De deelnemers hebben bij het vaststellen van de Economische Agenda besloten dat het algemeen bestuur wordt gevormd door de kroonbenoemden: de commissaris van de Koning, burgemeesters en dijkgraven.[11] Het algemeen bestuur bestaat dus uit zestien leden.

In het reglement van orde bepaalt het algemeen bestuur hoe de vervanging plaatsvindt. Het is echter niet mogelijk dat de vervanger óók lid is van de adviescommissie die bestaat uit portefeuillehouders economie om te voorkomen dat de bestuurder over hetzelfde onderwerp zowel adviseert als besluit.

Artikel 6 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

De taken die in deze bepaling zijn opgenomen, zijn door de deelnemers aan zich getrokken. De deelnemers krijgen daarmee een actieve rol en verantwoordelijkheid in de uitvoering van de Economische Agenda, besluiten over de concretisering van de Economische Agenda, zetten de instrumenten in die de Economische Agenda benoemt en richten de stichting op.

De deelnemers hebben met het vaststellen van de Economische Agenda ook vastgesteld dat er een stichting wordt opgericht. Dat kan alleen wanneer de GR die mogelijkheid biedt (artikel 77a Wgr). Het oprichten van en deelnemen aan een stichting wordt dan ook als bevoegdheid van het algemeen bestuur opgenomen in de GR. In de GR worden de rechtsvormen die artikel 77a Wgr noemt, overgenomen.

De Economische Agenda wordt door verschillende partijen uitgevoerd en heeft raakvlakken met thema's waar andere partijen bij betrokken zijn. Het kan gaan om de deelnemers, het Rijk, de provincie Drenthe, maatschappelijke organisaties, bedrijven en anderen. Het gaat om een regionale economische ontwikkeling met een internationale positionering van de regio. Het openbaar lichaam moet dan ook samenwerken met deze partijen of de samenwerking met andere partijen bevorderen.

Artikel 7 Meerjarig uitvoeringsplan, uitvoeringsprogramma regio en jaarplan

Deze bepaling beschrijft wat het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan in ieder geval moet bevatten en wie welke verantwoordelijkheid draagt:
- de stichting doet het voorstel;

[11] Hoofdstuk 7.1 Economische Agenda.

- de adviescommissie adviseert daarover;
- het algemeen bestuur stelt vast.

Het meerjarig uitvoeringsplan wordt ook vastgesteld door het kabinet. Daarom vindt overleg plaats met de Minister.

Zie verder de toelichting in het algemene deel.

Artikel 8 Vergaderingen van het algemeen bestuur

De deelnemers hebben bij het vaststellen van de Economische Agenda besloten dat elk lid van het algemeen bestuur één stem heeft, dat elke stem gelijk is, dat besluitvorming plaats vindt door meerderheidsbesluiten en dat het Rijk en de provincie Drenthe agendalid zijn.

"Agendalidmaatschap houdt in dat de vergaderstukken worden toegezonden en dat de leden worden uitgenodigd voor vergaderingen."[12]

Dit is ook zo opgenomen in de GR. Het agendalidmaatschap is concreter ingevuld met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), vanuit de zorgplicht die in de Wet Groningen is vastgelegd en de commissaris van de Koning in Drenthe als kroonbenoemde van de provincie Drenthe. De agendaleden hebben geen stemrecht.

Daarnaast bepaalt de GR dat het algemeen bestuur minstens tweemaal per jaar vergadert en hoe het oproepen voor vergaderingen zal gaan.

Artikel 9 Inlichtingen- verantwoordingsplicht algemeen bestuur

Deze bepaling legt de inlichtingen- en verantwoordingsplicht van het algemeen bestuur en de afzonderlijke leden vast. De deelnemers worden in ieder geval actief geïnformeerd over het meerjarig uitvoeringsplan en de uitwerking daarvan in het jaarplan.

Artikel 10 Zienswijzen

Het algemeen bestuur stelt de volksvertegenwoordigingen in ieder geval in de gelegenheid om zienswijzen in te dienen op het meerjarig uitvoeringsplan vóórdat de besluitvorming daarover plaatsvindt en de evaluatie.

Artikel 11 Participatie

Het algemeen bestuur bepaalt in afstemming met de stichting voor de Economische Agenda wanneer en hoe inwoners van de deelnemende gemeenten hun mening kunnen geven over het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan. Uit de Economische Agenda volgt dat de stichting ook een taak heeft in participatie.

Artikel 12 Dagelijks bestuur – algemeen

[12] Hoofdstuk 7.1 Economische Agenda.

In artikel 12 is bepaald hoe het dagelijks bestuur is vormgegeven. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn dat naast de voorzitter minimaal twee leden en maximaal zeven (artikel 14 in combinatie met artikel 74 Wgr).

Vervanging en roulatie wordt in het reglement van orde geregeld met dien verstande dat de plaatsvervanger niet ook lid mag zijn van de adviescommissie.

Artikel 13 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Het is niet verplicht om in de GR te bepalen welke cao geldt voor het personeel van het openbaar lichaam. In de GR is vastgelegd dat het dagelijks bestuur bevoegd is de rechtspositieregeling vast te stellen met dien verstande dat er niet verschillende CAO's naast elkaar moeten bestaan.

Gelet op de samenwerking die ontstaat tussen gemeenten, provincie en waterschappen komen de volgende cao's in beeld:

→ CAO Gemeenten
→ CAO Provincies (provinciale sector)

→ CAO Werken voor Waterschappen
→ CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties

Verschillende afwegingen zijn hierin mogelijk, bijvoorbeeld kijken naar de organisatie waar de meeste medewerkers vandaan komen of kijken naar de organisatie die de bedrijfsvoeringstaken uitvoert.

Het dagelijks bestuur benoemt, schorst en ontslaat de bestuursleden van de stichting voor de Economische Agenda op voordracht van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Het algemeen bestuur doet de voordracht van de overheden. Voor het bedrijfsleven en de kennisinstellingen wordt dat nader ingevuld. Gelet op de belangrijke adviserende rol van de stichting, wordt het dagelijks bestuur voorgesteld criteria als objectiviteit en onafhankelijkheid in de profielschetsen op te nemen.

Het dagelijks bestuur moet de meerjarige uitvoeringsplannen en de jaarplannen uitvoeren voor zover is vastgelegd dat dit tot de inspanningen van het openbaar lichaam behoort. Het dagelijks bestuur kan de uitvoering of onderdelen daarvan door derden laten uitvoeren, waaronder de stichting voor de Economische Agenda.

Zie verder de toelichting in het algemene deel.

Het aanleveren van gegevens ten behoeve van de Staat van Groningen en Noord-Drenthe vloeit rechtstreeks uit de Wet Groningen voort. Voor zover het openbaar lichaam de

Economische Agenda uitvoert, moet het ook gegevens aanleveren voor de monitoring.

Het openbaar lichaam krijgt niet de taak om de overleggen in de cyclus de SvGND te voeren. Deze taak blijft bij de colleges en de dagelijks besturen. Het reageren op de SvGND vraagt namelijk integraliteit en samenhang. De SvGND gaat niet alleen over de Economische Agenda, maar ook over schadeafhandeling, versterking, de Sociale Agenda en Isolatie-aanpak en een betere overheid. Het openbaar lichaam wordt daar wel bij betrokken, er zal om inbreng worden gevraagd. Het openbaar lichaam zorgt ervoor en ziet erop toe dat de stichting de gegevens (tijdig) aanlevert die nodig zijn.
De gezamenlijke reactie vanuit de regio ligt bij de colleges en de dagelijks besturen. Het overleg tussen een vertegenwoordiging van de regionale overheden en een vertegenwoordiging van het kabinet vindt plaats in het Bestuurlijk Overleg Groningen.[13]

Dit wil overigens niet zeggen dat het openbaar lichaam geen overleg voert met ministeries over de voortgang van de Economische Agenda. Dat zal zeker plaatsvinden. Echter niet de formele overleggen in de cyclus SvGND.

Artikel 14 Vergaderingen van het dagelijks bestuur

Naar analogie van de stemverhouding in het algemeen bestuur is ook voor het dagelijks bestuur vastgelegd dat elk lid één stem heeft en dat er sprake is van meerderheidsbesluitvorming.

Artikel 15 De voorzitter

De commissaris van de Koning in Groningen is de voorzitter.

Artikel 16 Stichting voor de Economische Agenda

Het algemeen bestuur moet in ieder geval de stichting voor de Economische Agenda oprichten. Dit is niet de naam van de stichting, maar verwijst naar de Economische Agenda waarin is vastgesteld dat er een stichting komt.

Zie verder de toelichting in het algemene deel.

Artikel 17 Adviescommissies

Het algemeen en het dagelijks bestuur kunnen een adviescommissie instellen. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval de adviescommissie in die bestaat uit portefeuillehouders economie en vertegenwoordigers van de waterschappen.

[13] Het Bestuurlijk Overleg Groningen is een regulier overleg tussen een vertegenwoordiging van de regionale overheden (de bestuurlijk trekkers) en een vertegenwoordiging van het kabinet. Wanneer het overleg plaatsvindt in het kader van de SvGND wordt de regionale vertegenwoordiging versterkt met een vertegenwoordiger van de dagelijks besturen van de waterschappen.

Zie verder de toelichting in het algemene deel.

Artikel 18 Secretaris-directeur

In hoofdstuk 7.1 van de Economische Agenda is onder meer vastgesteld dat het openbaar lichaam een secretaris-directeur heeft met een achtergrond bij de overheid.

''Die is verantwoordelijk voor topambtelijke afstemming met de besturen en voor het goed laten functioneren van de governance''.

In de GR is opgenomen dat het dagelijks bestuur de secretaris-directeur aanstelt, dat de secretaris-directeur de algehele leiding heeft en de dagelijks gang van zaken coördineert.

Artikel 19 Begroting en jaarrekening

Alhoewel strikt gezien niet nodig, is vastgelegd dat voor het vaststellen van de begroting en de jaarrekening de bepalingen gelden uit de Wgr.

Aanvullend is opgenomen dat de begroting moet worden voorzien van het jaarplan. Op die manier is geborgd dat volksvertegenwoordigingen kennis kunnen nemen van het jaarplan. In deze bepaling is tot slot geregeld dat er een financiële verordening moet worden vastgesteld.

Artikel 20 De kassier

Het Rijk maakt middelen over aan één van de deelnemers, de kassier. De kassier moet middelen zonder inhoudelijke toets overmaken aan het openbaar lichaam. Partijen maken hier nadere afspraken over.

Artikel 21 Deelnemersbijdrage

De middelen ter uitvoering van de Economische Agenda worden door het Rijk verstrekt. Op grond van artikel 14a Wet Groningen moeten de middelen worden begroot en geïndexeerd volgens de van toepassing zijnde systematiek. De middelen zijn inclusief uitvoeringskosten.

Er is daarmee geen sprake van een deelnemersbijdrage, behoudens van de deelnemer die de Rijksmiddelen ontvangt en moet overmaken aan het openbaar lichaam. In het geval het openbaar lichaam zelf verantwoordelijk is voor een exploitatietekort, bijvoorbeeld door financieel wanbeleid, vindt overleg plaats over het voorkomen of dragen van het tekort.

Artikel 22 Toetreding

Deze bepaling regelt de toetreding door andere deelnemers. Omdat het een bijzondere samenwerking betreft met een bijzondere achtergrond is het niet goed denkbaar dat andere partijen dan die in de Wet Groningen genoemd (artikel 13o en artikel 13q) deelnemer zijn. Het gaat om de regionale deelnemers die de GR treffen en de Ministers die het aangaat. Zij hebben een taak als het gaat om brede welvaart in de zin van de Wet Groningen.

Artikel 23 Uittreding

De uittredingsbepaling bevat de verplichting voor het algemeen bestuur om met de Minister van BZK te overleggen over het voornemen tot uittreding. Dit heeft te maken met de bijzondere samenwerking en de bijzondere achtergrond. Het Rijk stemt ermee in dat de regionale overheden de Economische Agenda gezamenlijk uitvoeren. Wanneer er niet langer sprake zou zijn van gezamenlijkheid omdat een deelnemer uittreedt, ontstaat een bijzondere situatie die om overleg over de gevolgen met de Minister van BZK vraagt.

Artikel 24 Wijziging of opheffing

Deze bepaling regelt de wijziging en opheffing van de regeling.

Artikel 25 Evaluatie

De deelnemers gaan zelf over de wijze waarop en hoe vaak de regeling geëvalueerd moet worden. De evaluatie gaat om het functioneren van de regeling.

In de GR is bepaald dat de regeling wordt geëvalueerd ten tijde van of direct na het vaststellen van het meerjarig uitvoeringsplan. De evaluatie kent daarmee een cyclus van vijf jaren, met dien verstande dat het eerste meerjarig uitvoeringsplan een kortere looptijd zal hebben, namelijk drie jaren. De eerste evaluatie is daarmee ook na drie jaren.

Raden, Provinciale Staten en algemeen besturen worden uitgenodigd om zienswijzen te geven op het functioneren van de regeling.

Artikel 26 Geschillen

De bepaling regelt hoe er met een geschil wordt omgegaan als overleg niet tot een oplossing leidt.

Artikel 27 Archief

Op de organen van het openbaar lichaam zijn de regels uit de Archiefwet van toepassing voor archiefbescheiden (artikel 40 Archiefwet). Het algemeen bestuur moet daarom een archiefverordening vaststellen en het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden.

Artikel 28 Onvoorziene gevallen

De bepaling regelt dat het algemeen bestuur beslist in onvoorziene gevallen.

Artikel 29 De duur van de regeling

In de GR is opgenomen dat de regeling voor bepaalde tijd wordt aangegaan tot 1 januari 2057. Deze termijn volgt uit de Wet Groningen dat vastlegt dat de brede welvaart uiterlijk in 2055 in de gemeenten op ten minste het landelijk niveau moet zijn. De Economische Agenda vormt samen met de Sociale Agenda de invulling daarvan.

Hieruit volgt dat 2055 het laatste jaar is waarin taken worden uitgevoerd. Vervolgens moet daarover nog worden gerapporteerd, uiterlijk in 2056. Daarom wordt 1 januari 2057 als eindmoment opgenomen.

Artikel 30 Bekendmaking en inwerkingtreding

Gedeputeerde staten zijn verantwoordelijk voor de bekendmaking van de regeling of de wijziging daarvan.

Artikel 31 Citeertitel

De regeling heet Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

Bijlage 1 bij de toelichting gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

A. UITLEG CONCRETISERING- TOTSTANDKOMINGSGESCHEDENIS

De Economische Agenda vloeit voort uit de ereschuld die *het kabinet* moet inlossen en valt onder de zorgplicht van *de betrokken ministers.* Het kabinet heeft in Nij Begun resultaten beloofd, zowel inhoudelijk als financieel.

Daarbij waren echter twee zaken ook duidelijk: 1) het kabinet gaat niet zelfstandig bepalen wat de ontwikkeling in de regio moet zijn en werkt daarom samen met de regionale overheden bij het bepalen van de inhoud van de Economische Agenda en 2) de Economische Agenda zelf zal nader uitgewerkt moeten worden.

"Het behalen van deze doelstellingen vraagt een gezamenlijke inzet van meerdere partijen. Zonder gemeenten en maatschappelijke partijen geen sociaal herstel, zonder bedrijven geen economische groei."[14]

De zorgplicht van de minister(s) wordt daarom uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma Rijk.[15]

De regionale overheden hebben in hun consultatiereactie op het wetsvoorstel naar voren gebracht dat in de wet een resultaatsverplichting voor het kabinet moet worden vastgesteld. Uit het consultatieverslag blijkt dat het kabinet geen resultaatsverplichting wil vastleggen, maar dat het kabinet in het vijfjaarlijkse uitvoeringsprogramma Rijk de zorgplichten zal concretiseren.

"Het voorstel voor het opnemen van juridische resultaatsverplichtingen is niet overgenomen, omdat het kabinet voor zijn eigen bijdrage verantwoordelijkheid neemt, maar geen verplichtingen kan aangaan voor de inzet van andere partijen (zoals decentrale overheden) die noodzakelijk zijn voor het realiseren van doelen op het gebied van brede welvaart en verduurzaming.

Dat neemt niet weg dat dit wetsvoorstel het kabinet wel verplicht om de zorgplichten voor brede welvaart en verduurzaming in Groningen en Noord-Drenthe te concretiseren. Het wetsvoorstel verplicht de bewindspersoon om ten minste iedere vijf jaar in het uitvoeringsprogramma Rijk (voorheen: uitvoeringsplan) de tussentijdse doelen, streefwaarden, randvoorwaarden en de voorgenomen maatregelen voor brede welvaart en verduurzaming vast te leggen, en met de Staat van Groningen hierover jaarlijks verantwoording af te leggen aan het parlement. Naar aanleiding van de reacties uit de internetconsultatie is in het derde lid van het voorgestelde artikel 13s toegevoegd dat – indien

[14] Zie de Toelichting op de consultatieversie van de Groningenwet, vindbaar op Overheid.nl | Consultatie Wet uitvoering maatregelen parlementaire enquête aardgaswinning Groningen.
[15] Artikel 13q in het wetsvoorstel Groningenwet, zie ook het kader in deze paragraaf.

de Staat van Groningen, danwel het gevoerde overleg met decentrale overheden, daartoe aanleiding geeft – het kabinet in de reactie op de Staat van Groningen moet aangeven welke maatregelen de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna 'de minister') en de ministers die het aangaan nemen om de streefwaarden en doelen uit het uitvoeringsprogramma van het Rijk te bereiken".

"De precisering van het begrip brede welvaart zal worden gegeven in het uitvoeringsprogramma Rijk."[16]

De regionale overheden hebben in hun consultatiereactie op het wetsvoorstel Groningenwet aangegeven dat de ontwikkeling van brede welvaart verschillen binnen en tussen gemeenten niet moet verdiepen en er niet toe moet leiden dat goede resultaten slechte resultaten maskeren. In het consultatieverslag is aangegeven dat het wetsvoorstel wordt aangepast zodat onderscheid mogelijk is.

"Deze reacties zijn verwerkt door in artikel 13q een derde lid in te voegen, waarin wordt voorgesteld dat in het uitvoeringsprogramma Rijk zo nodig onderscheid kan worden gemaakt in de streefwaarden, doelen en maatregelen ten aanzien van individuele gemeenten of delen daarvan als het gaat om brede welvaart en verduurzaming."

Het uitvoeringsprogramma Rijk bevat dus een concretisering van de Economische Agenda, waarbij zo nodig onderscheid kan worden gemaakt naar (delen van een) gemeente en van de doelen uit de Economische Agenda. Wanneer daartoe aanleiding is neemt het kabinet maatregelen op in de kabinetsreactie op de SvGND om ervoor te zorgen dat het uitvoeringsprogramma Rijk uitgevoerd kan worden: maatregelen om de maatregelen te realiseren.

De regionale overheden wezen er in hun consultatiereactie ook op dat het wetsvoorstel lijkt te worstelen met de verantwoordelijkheid van de bevoegde minister, andere ministers en derden. In het consultatieverslag wordt hierop ingegaan. De regionale overheden moeten op verzoek van de minister van BZK vastleggen welke inspanningen zij verrichten.

"Om die reden is verduidelijkt dat de zorgplichten voor brede welvaart en verduurzaming weliswaar op de bevoegde minister rusten, maar dat de taken die uit deze zorgplichten voortvloeien in samenwerking met derden worden uitgevoerd. Om meer duidelijkheid te creëren over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de verschillende overheden, is in de memorie van toelichting toegevoegd dat de minister de decentrale overheden zal verzoeken om de inspanningen die zij doen in verband met de uitvoering van de sociale en economische agenda's (en daarmee de brede welvaartsontwikkeling) en de

[16] Zie voor het consultatieverslag Overheid.nl | Consultatie Wet uitvoering maatregelen parlementaire enquête aardgaswinning Groningen.

verduurzamingsaanpak ook vast te leggen."

De Economische Agenda wordt dus gepreciseerd in het uitvoeringsprogramma Rijk, maar vraagt vervolgens nog duidelijkheid over wie welke inspanningen verricht. Of anders gezegd: welke partij waarvoor verantwoordelijk kan worden gehouden. Het wetsvoorstel gaat uit van een 'verdeling van taken en verantwoordelijkheden' waarbij de regio zelf vastlegt welke inspanningen het zal verrichten. Het document waarin de regionale overheden hun inspanningen vastleggen wordt uitvoeringsprogramma regio genoemd.

Voor de tekst van het wetsvoorstel, zie bijlage 1.

Uit de Economische Agenda volgt hoe Rijk, regionale overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen tot de uitvoeringsprogramma's komen, namelijk door samen eerst een meerjarig uitvoeringsplan op te stellen.[17]

"De hier genoemde thema's werken we in 2025 met ondernemers, kennisinstellingen en overheden uit in een eerste uitvoeringsplan."

"Het uitvoeringsplan wordt in de toekomst herijkt onder leiding van de stichting in de uitvoeringsstructuur. Het openbaar lichaam neemt vervolgens besluiten over deze meerjarenprogramma's."[18]

ONDERDEEL B – TAKEN VAN DE STICHTING VOOR DE ECONOMISCHE AGENDA

De stichting maakt een voorstel voor het meerjarig uitvoeringsplan en legt dit ter besluitvorming voor aan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam. Het meerjarig uitvoeringsplan moet ook een voorstel voor de benodigde financiering bevatten.

Om een voorstel voor het uitvoeringsplan te maken, moet de stichting
- markt- en beleidsontwikkelingen monitoren
- bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden, jongeren en maatschappelijke organisaties betrekken.

Het algemeen bestuur en het kabinet stellen het meerjarig uitvoeringsplan vast. Het algemeen bestuur vraagt eerst advies van de adviescommissie van portefeuillehouders economie.

[17] Hoofdstuk 10 Economische Agenda. In de Economische Agenda wordt het meerjarig uitvoeringsplan ook wel uitvoeringsplan of meerjarenprogramma genoemd.
[18] Hoofdstuk 10 Economische Agenda.

De stichting voert (onderdelen van) het meerjarig uitvoeringsplan uit voor zover het daartoe de opdracht krijgt. Het dagelijks bestuur kan de stichting de opdracht geven om het meerjarig uitvoeringsplan of onderdelen daarvan uit te voeren (na vaststelling en verdeling van taken en verantwoordelijkheden).

Dat betekent in ieder geval dat de stichting het meerjarig uitvoeringsplan verder concretiseert naar jaarplannen. De jaarplannen worden vastgesteld door het algemeen bestuur van het openbaar lichaam.

De stichting jaagt de ontwikkeling aan: coalities smeden, financieringsknelpunten inventariseren en voorstellen doen om die op te lossen, kennis ontwikkelen en benutten.

De stichting doet voorstellen voor de instrumenten(mix): welke (mix) van financieringsinstrumenten het best ingezet kan worden, welke voorwaarden daarbij gesteld moeten worden, voorstellen voor subsidieregelingen of fondsen, enz. Indien de stichting dat gewenst vindt, kan de stichting voorstellen doen voor het oprichten van of deelnemen in een private organisatie. Het openbaar lichaam besluit daarover.

De stichting kan, als daarvoor mandaat is verleend door het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, besluiten tot subsidieverstrekking, beheer en besteding van middelen die aan de stichting beschikbaar zijn gesteld of derden de opdracht hiertoe geven.

De stichting kan, als daarvoor de opdracht wordt gegeven, aanvullende middelen verkrijgen, zoals verkrijgen van privaat kapitaal, Europese fondsen, enz.

De stichting moet zich verantwoorden over de uitvoering van de jaarplannen en het meerjarig uitvoeringsplan. Het jaarverslag bevat financiële en beleidsmatige verantwoording, verantwoording over de bedrijfsvoering en over doelmatigheid en rechtmatigheid. De stichting levert gegevens ten behoeve van de (cyclus in het kader van de) Staat van Groningen en Noord-Drenthe.

De stichting adviseert het algemeen bestuur van het openbaar lichaam gevraagd en ongevraagd.

De stichting is werkgever voor het eigen personeel.

ONDERDEEL C – TAKEN VOOR HET OPENBAAR LICHAAM

Het openbaar lichaam krijgt algemene (of standaard)bevoegdheden. Het bestuur van het openbaar lichaam krijgt een aantal standaardbevoegdheden die volgen uit de Wgr. Zo is het dagelijks bestuur op grond van de Wgr bevoegd om regels te stellen voor de ambtelijke organisatie en is het algemeen bestuur bevoegd om de begroting van het openbaar lichaam

vast te stellen.

Overeenkomstig hoofdstuk 7.1 van de Economische Agenda krijgt het openbaar lichaam de bevoegdheid om een stichting op te richten. Raden, provinciale staten en algemeen besturen krijgen het ontwerpbesluit en kunnen daarop wensen en bedenkingen indienen.[19]

Een belangrijke taak voor het openbaar lichaam is het vaststellen van meerjarig uitvoeringsplan en het uitvoeringsprogramma regio. De stichting maakt een voorstel voor het meerjarig uitvoeringsplan en adviseert daarbij ook wat voor partij geschikt is om een maatregel of een onderdeel daarvan (bijvoorbeeld een subsidieregeling) uit te voeren of aan welke criteria een partij moet voldoen.

Het openbaar lichaam is opdrachtgever van de stichting of verleent de stichting mandaat.[20] Het meerjarig uitvoeringsplan is – na vaststelling daarvoor door het algemeen bestuur – de opdracht aan de stichting voor zover de stichting belast wordt met de uitvoering. De stichting voert het meerjarig uitvoeringsplan niet per definitie als geheel uit. Het kan namelijk ook zijn dat het openbaar lichaam zelf een taak uitvoert, zoals het opstellen en vaststellen van een subsidieregeling. De opdracht of het mandaat zien dus op de onderdelen waar de stichting 'iets mee moet'. Mandaat kan, ook in een concreet geval, ingetrokken worden of samengaan met instructies waar de stichting zich aan moet houden. Het bestuur van het openbaar lichaam blijft daarmee verantwoordelijk voor de genomen beslissingen.
De stichting mag alleen binnen de vastgestelde kaders middelen toewijzen en moet daarover verantwoording afleggen aan het openbaar lichaam.

Het openbaar lichaam voert zelf taken uit ter uitvoering van de Economische Agenda. Het gaat in ieder geval om het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften. Bijvoorbeeld het vaststellen van een subsidieregeling. Deze bevoegdheid kan niet worden overgedragen aan de stichting. Het kan ook zijn dat het openbaar lichaam andere taken uitvoert, bijvoorbeeld het uitvoeren van een subsidieregeling (aanvragen beoordelen en subsidies verlenen) of het adviseren over staatssteun.

Het openbaar lichaam kan adviescommissies instellen. Er komt in ieder geval een adviescommissie bestaande uit portefeuillehouders Economie van de deelnemers.

Het openbaar lichaam is werkgever voor het eigen personeel

[19] Dit is voorgeschreven in de Wgr.
[20] Mandaat zoals bedoeld in hoofdstuk 10 van de Awb; het kan ook gaan om machtiging (feitelijke handelingen) of volmacht (voor privaatrechtelijke rechtshandelingen).

Reactienota – Antwoorden op vragen van volksvertegenwoordigingen op ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

23 januari 2026

Op 9 januari 2026 is de ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe (hierna ontwerp-GR) voor zienswijzen voorgelegd aan de volksvertegenwoordigingen. Op 13 januari is er een informatiebijeenkomst geweest. Tot 16 januari is gelegenheid geweest om vragen te stellen.

Hierna volgt eerst een toelichting op drie algemene punten naar aanleiding van de gestelde vragen. Dit gaat om (1) een toelichting op vragen die over uitwerkingsvraagstukken gaan, (2) een toelichting op het proces rond de verwerking van de zienswijzen en (3) een toelichting op het stichtingsbestuur en de invloed van volksvertegenwoordigingen daarop. Vervolgens volgt in een tabel een weergave van de ontvangen vragen en de antwoorden.

ALGEMEEN

1) Vragen over zaken die niet direct over de ontwerp-GR gaan

De ontwerp-GR ligt voor zienswijzen voor. Dit betreft de spelregels voor de samenwerking.

Een deel van de gestelde vragen gaat over zaken die nog uitgewerkt worden, waarom daarop nog geen antwoord op gegeven kan worden. We kunnen bijvoorbeeld niet vooruitlopen op besluitvorming door het bestuur van het openbaar lichaam. Het openbaar lichaam moet nog opgericht worden, daartoe dient de GR. Er zijn dus vragen waar we het antwoord nog niet op weten. Die vragen zijn voorzien van het antwoord ‘Dit betreft uitwerking.’

Er zijn ook vragen gesteld over de totstandkoming van de Economische Agenda en de (inhoudelijke) concretisering daarvan. Deze vragen zien niet toe op de voorliggende ontwerp-GR. In deze fase kan nog niet ingegaan worden op de inhoudelijke concretisering van de Economische Agenda; dit kan pas op het moment dat het concept-meerjaren uitvoeringsplan gereed is. Hierover wordt begin april een informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen georganiseerd, mede in het kader van de zienswijzeprocedure voor raden, Staten en Algemeen Besturen over het concept-meerjaren uitvoeringsplan. Om die reden worden de inhoudelijke vragen nu niet beantwoord, maar meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst in april. Omdat deze bijeenkomst voor grotendeels nieuwe raadsleden zal zijn nemen we ook de vragen over de totstandkoming van de Economische Agenda mee in de voorbereiding.

2) De verwerking van zienswijzen

In een aantal antwoorden geven we aan dat daarover een zienswijze kan worden ingediend. Er wordt bij het opstellen van de definitieve GR afgewogen of een zienswijze leidt tot wijziging van de regeling of niet. Bij de toestemmingsprocedure wordt middels een reactienota een overzicht van alle ingediende zienswijzen gevoegd en de manier waarop de zienswijze is verwerkt.

3) Het stichtingsbestuur en de invloed van volksvertegenwoordigingen daarop

Een aantal vragen heeft betrekking op het stichtingsbestuur en de invloed van volksvertegenwoordigingen daarop.

Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam benoemt, schorst of ontslaat de leden van het stichtingsbestuur op voordracht van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Er wordt door het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam nog nader bepaald hoe de voordracht plaatsvindt (artikel 13, tweede lid).

Op dit moment is er niet meer bekend: eerst moet het openbaar lichaam opgericht zijn, dan kan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, de stichting oprichten. Vervolgens kan het stichtingsbestuur worden benoemd door het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

De volksvertegenwoordigingen hebben geen rechtstreekse invloed op het stichtingsbestuur. Het is een privaatrechtelijke, zelfstandige entiteit. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam – dat de bestuursleden van de stichting benoemt, schorst of ontslaat – is verantwoording schuldig aan het algemeen bestuur van het openbaar lichaam. De leden van het algemeen bestuur zijn verantwoording schuldig en moet inlichtingen geven aan het orgaan waar zij vandaan komen en de desbetreffende volksvertegenwoordiging. Op die wijze kan de volksvertegenwoordiging haar inbreng geven.

Wanneer de stichting in mandaat van het openbaar lichaam werkt, is het bestuur van het openbaar lichaam verantwoordelijk (artikel 10:2 Algemene wet bestuursrecht). Wanneer de stichting een opdracht van het openbaar lichaam uitvoert, is het openbaar lichaam als opdrachtgever verantwoordelijk.

Nr.	Vraag	Reactie
1.	Staat in de ontwerp-GR dat het meerjarig uitvoeringsplan iedere vijf jaar moet worden vastgesteld?	In de begripsbepaling (artikel 1, sub f GR) is opgenomen dat het plan *tenminste elke vijf jaar* wordt vastgesteld.
2.	Wie komen in het stichtingsbestuur en wie bepaalt dat? Is al bekend aan welke vertegenwoordigers men denkt?	Zie het algemene deel onder 3.
3.	Wie heeft uiteindelijk doorzettingsmacht en neemt de beslissing? Zijn dat de portefeuillehouders?	Nee, de portefeuillehouders (economie) worden deelnemers van de adviescommissie. Het algemeen bestuur neemt besluiten over het meerjarig uitvoeringsplan of het jaarplan en weegt de verschillende standpunten en adviezen mee.
4.	Wanneer kunnen volksvertegenwoordigers invloed hebben op degenen in de stichting? Mogen volksvertegenwoordigingen nog iets vinden van wie er in de stichting komen?	Zie het algemene deel onder 3.
5.	Kan in de toelichting op de ontwerp-GR worden toegevoegd dat bestuursleden van de stichting objectief en onpartijdig moeten zijn?	Dit kan worden afgewogen en toegevoegd als dit in de zienswijzen naar voren worden gebracht.
6.	We lezen dat er al op korte termijn wijzigingen worden verwacht. Waar zullen die over gaan en hoe kunnen wij daar invloed op uitoefenen? Wat is de procedure als de regeling wordt gewijzigd?	We weten nog niet welke wijzigingen nodig zijn. De aanleiding, samenwerking en taken zijn nieuw en procedures nog niet doorlopen. Omdat we hier een voor onze regio unieke samenwerking aan gaan moeten we in de praktijk ervaren of er zaken zijn die anders geregeld moeten worden. Als dat zo is, kunnen we dat beter zo snel mogelijk regelen. De procedure voor het wijzigen van de regeling is hetzelfde als voor het treffen van de regeling. Volksvertegenwoordigingen krijgen dus de gelegenheid om zienswijzen in te dienen en moeten ook voor wijzigingen toestemming geven.
7.	Waarom wordt in dit stadium al gevraagd om de bevoegdheid tot subsidie vaststelling over te dragen? Past dat niet beter in de toestemmingsronde?	Het besluit kan in principe in beide rondes gevraagd worden, zo lang het maar geregeld is voordat de GR in werking treedt. Er is voor gekozen om dat nu al te doen.

8.	Hoe kan het mandaat vanuit de GR naar de stichting worden beperkt? Hoe houdt de raad invloed als er bijvoorbeeld een blanco mandaat naar de stichting gaat?	Mandaat gaat om het nemen van beslissingen namens het bestuursorgaan; het mandaat zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht. De verantwoordelijkheid blijft daarmee in alle gevallen bij het openbaar lichaam. Mandaat moet passend zijn bij wat er dan voorligt in een meerjarig-uitvoeringsplan of jaarplan en kan verschillen per onderdeel van deze plannen. Het verlenen van een mandaat is een instrument om uitvoering te geven aan de plannen waar besluitvorming is geweest in het openbaar lichaam. Overigens moet ook elk, ook een blanco of algemeen, mandaat voldoende concreet zijn zodat duidelijk is voor welke categorie besluiten het geldt.
9.	Volksvertegenwoordigingen worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen over het meerjarig uitvoeringsplan. Dat is elke vijf jaar. Is dat te weinig om invloed te hebben?	De volksvertegenwoordigingen kunnen, net als bij andere gemeenschappelijke regelingen, te allen tijde hebben via hun algemene bevoegdheden zoals het stellen van vragen aan hun kroonbenoemde in het algemeen bestuur.
10.	Werkt iemand alleen bij de stichting of ook bij een andere organisatie? Zijn dezelfde mensen belast met de uitvoering bij de stichting?	Medewerkers van de stichting werken mogelijk ook voor een andere organisatie. Efficiënt samenwerken en netwerken is een uitgangspunt. Daar waar uitvoering ook de inzet van middelen betreft zal er, zoals in de Economische Agenda beschreven, sprake zijn van transparante procedures van beoordeling en toekenning.
11.	Klopt het dat de stichting voorstellen kan doen voor deelname aan een private organisatie.	Dat klopt, dit kan bijvoorbeeld nodig zijn om risico's te spreiden of om een specifiek financieringsinstrument zoals een fonds op te kunnen richten.
12.	Is er kennisgenomen van het advies van Pro Facto en zijn de adviezen verwerkt?	Ja, er is kennisgenomen van het advies en het advies is verwerkt. Zo adviseert Pro Facto onder anderen om de besluitvorming bij het openbaar lichaam te leggen en dit is in de regeling ook zo opgenomen.
13.	Artikel 11 van de regeling bepaalt dat inwoners kunnen participeren op het jaarplan en het meerjarig uitvoeringsplan. Waarom is voor volksvertegenwoordigingen geen invloed op het jaarplan?	Voor het jaarplan geldt een actieve informatieplicht voor de volksvertegenwoordigingen: het jaarplan moet met de ontwerp-begroting worden meegezonden naar volksvertegenwoordigingen (artikel 19 GR). Via de reguliere bevoegdheden (inlichtingen, verantwoording) is er al invloed

		voor de volksvertegenwoordigingen. Daarom is dit niet apart opgenomen in de regeling.
14.	Hoe ziet de ambtelijke organisatie eruit? Voert de ambtelijke organisatie subsidieregelingen uit? Kan de ambtelijke organisatie het bestuur adviseren over de totstandkoming en uitvoering van subsidieregelingen?	Het algemeen bestuur stelt subsidieregelingen vast. De ambtelijke organisatie bereidt dit besluit voor en kan adviseren over de regeling zelf en kan – afhankelijk van wat daarover wordt besloten – ook belast worden met de uitvoering daarvan. Het uitgangspunt is wel om zo veel mogelijk gebruik te maken van organisaties waar de benodigde kennis en expertise reeds aanwezig is. In het geval van subsidieregelingen zouden dit SNN, RVO of individuele overheden kunnen zijn.
15.	Wie doet een voorstel voor de uitvoering van subsidieregelingen?	Op basis van het inhoudelijke meerjarig uitvoeringsplan of jaarplan doet de stichting voorstel voor het in voor een bepaalde ontwikkeling in te zetten financieringsinstrument en de partij die deze het meest effectief en efficiënt uit kan voeren.
16.	Artikel 11 van de ontwerp-GR is vrijblijvend opgeschreven. Kan er geen participatieplan worden voorgeschreven?	De stichting krijgt ook als taak om plannen te maken en daar participatie toe te passen. De stichting moet ruimte krijgen om hier invulling aan te geven.
17.	Kunnen er meerdere uitvoeringsorganisaties zijn?	Ja, dat kan. Dat volgt mede uit het uitgangspunt om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande organisaties. Het is daardoor mogelijk dat niet het openbaar lichaam of de stichting, maar een andere organisatie een bepaalde maatregel gaat uitvoeren. De uitvoering van de Economische Agenda wordt pas een succes als we de kennis en expertise die aanwezig is bij organisaties in onze regio ook inzetten.
18.	Wordt het niet te stroperig? Kun je kansen snel pakken en reageren op ontwikkelen?	Het is de bedoeling dat de voorgestelde structuur stroperigheid tegengaat door (1) besluitvorming op één plek te organiseren in een openbaar lichaam en niet bij zestien individuele overheden en (2) inhoudelijke voorstellen voort te laten komen uit de nauwe samenwerking in de triple helix in de stichting. Door de wisselwerking tussen deze twee entiteiten kan de stichting snel kan inspelen op ontwikkelingen en zorgt de GR daarbij voor efficiënte besluitvorming en verantwoording doordat hierin samen wordt gewerkt door alle betrokken regionale overheden.

19.	Wie maakt de lange-termijnafweging, dat wil zeggen over de (vijfjaar)plannen heen?	De afweging ligt bij het algemeen en het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam. Dit zal gebeuren op basis van de doelen en voorwaarden zoals deze zijn beschreven in de Economische Agenda.
20.	In de toelichting van de ontwerp-GR is de cyclus Staat van Groningen en Noord-Drenthe weergegeven. Daarin staat dat de Tweede Kamer debatteert in juli, maar dan is het reces begonnen.	Het betreft een algemene weergave zoals de cyclus is beoogd. Beoogd is een debat voor het zomerreces. Per jaar wordt precies ingevuld wanneer wat gebeurt. De Tweede Kamer bepaalt zelf of en wanneer een debat wordt gehouden.
21.	De gemeenteraad vergadert niet meer voor de gemeenteraadsverkiezingen; de zienswijzetermijn van acht weken is te kort.	De termijn van acht weken en het moment waarop die termijn begint, liggen vast in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Met de griffiers is het moment van aanbieden van de ontwerp-GR (het moment dat de termijn begint) afgestemd zodat dat alle raden vóór de verkiezingen een besluit kunnen nemen over de zienswijzen.
22.	Kan aangegeven worden welke zienswijzetermijnen in de ontwerp-GR niet wettelijk zijn voorgeschreven/welke termijnen aangepast kunnen worden?	De zienswijzeperiode op het meerjarig uitvoeringsplan (artikel 10 GR) en de evaluatie (artikel 25 GR) zijn niet wettelijk voorgeschreven.
23.	Is het mogelijk om op te nemen dat volksvertegenwoordigingen een zienswijze kunnen indienen op grote of ingrijpende besluiten?	Alle besluiten die het algemeen bestuur neemt, liggen binnen de kaders van het meerjarig uitvoeringsplan. De regeling voorziet in verplichting om het meerjarig uitvoeringsplan voor de besluitvorming voor zienswijzen voor te leggen aan de volksvertegenwoordigingen. Voor het jaarplan geldt een actieve informatieplicht (het moet worden meegezonden met de begroting). De volksvertegenwoordigingen hebben dus invloed op de kaders waarbinnen het algemeen bestuur kan beslissen, dat geldt ook voor grote en ingrijpende besluiten. Volksvertegenwoordigingen kunnen deze wens als zienwijze indienen zodat het kan worden meegewogen bij de definitieve regeling.

24.	De GR is gebaseerd op de huidige Groningenwet. Deze wet moet echter nog aangenomen worden door de Tweede en Eerste Kamer. Kunnen eventuele wijzigingen in deze Groningenwet nog gevolgen hebben voor de nu voorliggende GR?	Ja, dat is mogelijk. We houden de behandeling van het wetsvoorstel dan ook nauwlettend in de gaten.
25.	Een vraag over de democratische legimitatie. Het meerjarig uitvoeringsplan komt ten minste eens in de vijf jaar langs en kent een zienswijze verplichting. Verder lees ik "de praktijk moet uitwijzen hoe het gaat maar een verantwoording aan volksvertegenwoordigingen in de cyclus Staat van Groningen en Noord-Drenthe lijkt voor de hand te liggen." Waarom is dit niet concreet opgenomen?	Verantwoording volgt uit de Wgr en is in algemene zin opgenomen in de GR (artikel 9 GR). Op dit moment is er nog geen meerjarig uitvoeringsplan (met de concretisering voor de komende vijf jaar van de Economische Agenda) en ook nog geen verdeling van taken en verantwoordelijkheden (wat doet het Rijk en wat doet het openbaar lichaam). Daardoor kunnen we op dit moment niet concreter invulling geven aan de verantwoording in de cyclus Staat van Groningen en Noord-Drenthe.
26.	Artikel 19-2: laatste volzin wordt gesproken over: wijzigingen niet leidend tot verhoogde verschuldigde deelnemersbijdrage. Maar we hebben geen deelnemersbijdrage (21-2). Waarom wordt dit in 19-2 zo genoemd?	De deelnemersbijdrage bestaat uit de bijdrage van de kassier die de decentralisatieuitkering moet overmaken. De facto betreft dit dus een bijdrage van maar één van de deelnemers.
27.	Artikel 30-1: bekendmaking regeling vindt plaats in 'het provinciaal blad'. Welk blad is dit en hoe verhoudt dit zich tot het Noord Drentse gedeelte van het gebied?	De regeling treedt pas in werking als het is bekendgemaakt. De Wgr schrijft in dit geval voor dat het provinciebestuur de regeling bekend moet maken in het provinciaal blad (artikel 74, eerste lid onder l GR). Het provinciaal blad is de provinciale bekendmaking die vindbaar is op officiëlebekenmakingen.nl. Alle overheden moeten hier hun regelingen bekendmaken. Door de bekendmaking treedt de regeling in werking, dus ook in/voor Drenthe.
28.	Worden inwoners op dit moment voldoende aan de voorkant betrokken bij het ontwerp van de GR?	

29.	Is het de bedoeling om binnen enkele weken nog een consulterende bijeenkomst voor inwoners te organiseren over dit onderwerp?	De totstandkoming van de regeling volgt de procedure zoals die is voorgeschreven in de Wgr. In die procedure is niet voorzien in participatie door inwoners of belanghebbende organisaties. Deze worden immers vertegenwoordigt door de volksvertegenwoordigingen. De betrokken volksvertegenwoordigingen hebben de gelegenheid om zienswijzen in te dienen (deze periode loopt van 9 januari tot 6 maart 2026). De volksvertegenwoordigingen wordt naar verwachting in april gevraagd om toestemming te geven voor de definitieve regeling. In de totstandkoming van het advies voor deze uitvoeringsstructuur zoals opgenomen in de Economische Agenda zijn belanghebbende organisaties nauw betrokken geweest.
30.	Kunnen belanghebbende organisaties daarbij alsnog inspreken?	
31.	Zo ja, wanneer vindt dit plaats voor de voltallige raden en inwoners? Zo nee, waarom niet?	
32.	Waarom wordt het vaststellen van subsidieregels gemandateerd aan het AB, waardoor volksvertegenwoordigers geen directe rol meer hebben bij de uitgifte van grote sommen publiek geld?	Het openbaar lichaam moet de Economische Agenda realiseren. Het bestuur moet de bevoegdheden hebben die dat mogelijk maken. Daaronder valt ook het inzetten van subsidie als instrument. De volksvertegenwoordigingen hebben invloed op het meerjarig uitvoeringsplan met daarin de vijfjaarlijkse concretisering van de Agenda. Zij ontvangen de concretisering daarvan in het jaarplan en zij kunnen hun bevoegdheden van het vragen van inlichtingen of verantwoording gebruiken.
33.	Op welke wijze blijft adequate democratische controle gewaarborgd op de besteding van middelen die bedoeld zijn voor herstel van de ereschuld aan de inwoners van de gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe?	Zie hoofdstuk 4.5 van de toelichting op de ontwerp-regeling.
34.	Hoe wordt rolzuiverheid geborgd wanneer een burgemeester binnen de GR portefeuillehouder wordt van deze taak, gezien diens rol als voorzitter van de gemeenteraad, diens adviesrol richting de raad en het feit dat een burgemeester, anders dan een wethouder, niet	De ontwerp-regeling bepaalt dat een lid van het algemeen bestuur niet ook lid kan zijn van de adviescommissie van portefeuillehouders (artikel 17, derde lid GR). Zo wordt voorkomen dat een kroonbenoemde zowel adviseert als besluit over hetzelfde onderwerp.

	door de raad kan worden vervangen wanneer de samenwerking of uitvoering onder druk komt te staan?	
35.	Welke maatregelen worden genomen om rolzuiverheid te waarborgen wanneer bestuurders binnen deze samenwerking meerdere bestuurlijke rollen vervullen, zowel binnen de GR als in hun reguliere gemeentelijke en provinciale functies?	
36.	Is de doelstelling om te streven naar behoud en groei van arbeidsplaatsen voldoende besproken met inwoners in Groningen en Noord-Drenthe?	Dit betreft inhoudelijke vragen over de Economische Agenda. De vraag wordt meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen in april (zie ook punt 1 onder 'Algemeen').
37.	Zo ja, waaruit blijkt dit en kan het participatieverslag worden toegezonden? Zo nee, waarom is hiervoor geen draagvlak gezocht?	
38.	Op welke wijze hebben inwoners in Noord-Drenthe en Groningen kunnen participeren in de totstandkoming van de in juni 2025 goedgekeurde Economische Agenda? Kan het bijbehorende participatieverslag worden toegezonden?	Dit betreft vragen over de totstandkoming van de Economische Agenda. Deze vraag wordt meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen in april (zie ook punt 1 onder 'Algemeen').
39.	Is er een gedegen nulmeting uitgevoerd naar de huidige staat van brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe ten opzichte van het landelijk gemiddelde?	Deze vragen betreffen inhoudelijke vragen over de Economische Agenda. De vragen worden meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen in april (zie ook punt 1 onder 'Algemeen'). De verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd en gebruikt ten behoeve van het opstellen van de Economische Agenda zijn te vinden op https://www.nijbegun.nl/documenten/
40.	Zo ja, kan deze worden toegezonden? Zo nee, waarom niet, en bent u voornemens dit alsnog op korte termijn uit te voeren?	
41.	Wat verstaat u binnen Nij Begun en de vergoeding van ereschulden onder 'brede welvaart'? Wordt er gewerkt met een lijst van prioritaire onderwerpen? Zo ja, welke onderwerpen krijgen hoge, gemiddelde of matige prioriteit? Zo nee, waarom niet?	

42.	Op welke wijze wordt democratische legitimatie gewaarborgd binnen de voorgestelde GR?	In hoofdstuk 4.5 van de toelichting op de ontwerp-regeling wordt stil gestaan bij de wijze waarop democratische legitimatie is gewaarborgd binnen de voorgestelde GR. Hierin zijn ook de adviezen van Pro Facto verwerkt.
43.	Zijn de bijeenkomsten van AB, DB en op te richten entiteiten in principe openbaar toegankelijk? Zo ja, waar worden agenda's, notulen, besluiten en bijlagen tijdig gepubliceerd? Zo nee, waarom niet?	De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar (artikel 22 Wgr), de vergaderingen van het dagelijks bestuur naar hun aard in beginsel niet (artikel 14, eerste lid GR). Op te richten entiteiten, zoals de stichting voor de Economische Agenda, zijn privaatrechtelijke entiteiten. De voorstellen en adviezen komen in de besluitvormingsprocessen van het openbaar lichaam. De wijze van openbaar maken van documenten moet worden uitgewerkt.
44.	Op welke wijze worden zienswijzen, wensen en bedenkingen behandeld en teruggekoppeld voorafgaand aan de toestemmingsperiode?	Wanneer de definitieve regeling wordt aangeboden aan de volksvertegenwoordigingen wordt ook een overzicht gegeven van zienswijzen en de manier waarop de zienswijzen zijn verwerkt. De volksvertegenwoordigingen bepalen vervolgens of zij toestemming geven voor de definitieve regeling. De toestemming kan alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 1, vierde lid Wgr).
45.	Wat is de procedure voor raden wanneer blijkt dat hun zienswijzen, wensen en bedenkingen onvoldoende zijn meegenomen in het definitieve voorstel voor de GR?	
46.	Worden bezwaren behandeld? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?	We vatten de vraag op in het kader van de procedure voor de gemeenschappelijke regeling. We volgen de procedure zoals die in de Wgr is voorgeschreven. Bezwaar tegen de regeling is niet mogelijk. Zienswijzen daarentegen wel, zie ook het antwoord op vraag 44 en 45.
47.	Is er al een concept-lijst met meerjarige uitvoeringsplannen beschikbaar? Zo ja, kan deze worden toegezonden? Zo nee, waarom niet?	Deze vragen betreffen de inhoud en de concretisering van de Economische Agenda. De vragen worden meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen in april (zie ook punt 1 onder 'Algemeen').
48.	Is er een concept-jaarprogramma voor 2026 beschikbaar?	
49.	Is er een concept Regionaal Uitvoeringsprogramma beschikbaar?	

50.	Is er een Uitvoeringsprogramma van het Rijk beschikbaar? Zo ja, graag toezenden. Zo nee, waarom niet?	
51.	Hoe hoog worden uitvoeringskosten op dit moment ingeschat als onderdeel van de ereschuld?	Dit betreft uitwerking en is afhankelijk van het type uitvoeringsactiviteit. Een uitgangspunt is een zo efficiënt mogelijke uitvoering in te richten, onder meer door waar mogelijk gebruik te maken van bestaande organisaties en (uitvoerings)structuren. Hiermee streven wij ernaar de uitvoerings- c.q. overheadkosten zo laag mogelijk te houden.
52.	Kan de onderliggende businesscase worden toegezonden? Zo nee, waarom niet?	Dit betreft uitwerking.
53.	Worden tussendoelen, streefwaarden, randvoorwaarden en taakverdeling voorgelegd aan raden, staten en waterschappen voordat hierover besluiten worden genomen? Zo nee, waarom niet?	Het meerjarig uitvoeringsplan wordt voor zienswijzen voorgelegd aan de volksvertegenwoordigingen voordat het besluit wordt genomen (artikel 10). Het meerjarig uitvoeringsplan bevat onder meer tussendoelen en streefwaarden (artikel 7, eerste lid). De taakverdeling is een nadere uitwerking.
54.	Hoe kunnen volksvertegenwoordigers het openbaar lichaam aanspreken wanneer de uitvoering of samenwerking binnen de GR onder druk komt te staan?	Zie hoofdstuk 4.5 van de toelichting.
55.	Kan de procedure hiervoor worden toegelicht?	
56.	Vergadert de adviescommissie van de GR in het openbaar, met toegang voor inwoners en pers? Zo nee, waarom niet?	Dit wordt uitgewerkt. De Wgr bepaalt dat het algemeen bestuur dit regelt ‘voor zover zulks in verband met de aard en omvang van de overgedragen werkzaamheden nodig is’ (artikel 25 Wgr).
57.	Welke participatieverordening wordt gehanteerd door AB, DB en gelieerde entiteiten? Kan deze worden toegezonden?	Dit betreft uitwerking en is afhankelijk van het type uitvoeringsactiviteit.
58.	Welke integriteitsverordening wordt gehanteerd? Kan deze worden toegezonden?	
59.	Wordt naast de Adviescommissie Economische Zaken ook een Adviescommissie Sociale Zaken ingesteld?	Dat is nu nog niet te zeggen. Het advies over de governance van de sociale agenda wordt in februari verwacht, besluitvorming in maart.

60.	Kunt u de oorspronkelijke opdracht aan Berenschot toezenden?	Dit betreft vragen over de totstandkoming van de Economische Agenda. Deze vraag wordt meegenomen in de voorbereiding van de informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigingen in april (zie ook punt 1 onder 'Algemeen'). Het rapport van Berenschot met daarin ook een beschrijving van de opdracht is te vinden op https://www.nijbegun.nl/documenten/
61.	Indien de exploitatielasten hoger uitvallen dan de via de DU ontvangen middelen, wie draagt dan het financiële risico? Wordt hierover nadere besluitvorming vastgelegd in het nog op te stellen convenant (zie ook artikel 21)?	Dit betreft uitwerking. Afspraken hierover moeten onder meer worden gemaakt met de kassier van de GR, onder meer in een convenant.
62.	Hoe wordt in de toekomst omgegaan met aanbestedingen? Grote opdrachten lijken te worden verstrekt aan de stichting of onder mandaat te worden uitgevoerd. Vallen deze opdrachten onder de Europese aanbestedingsregels? Het is van belang te voorkomen dat een situatie ontstaat waarin meervoudig moet worden aanbesteed en uiteindelijk een andere partij dan beoogd de opdracht krijgt. Een nadere toelichting en reflectie op dit punt lijkt gewenst.	In hoofdstuk 4.6 van de toelichting op de ontwerp-GR is aangegeven dat steeds beoordeeld moet worden hoe een besluit zich verhoudt tot staatssteun- en aanbestedingsrecht. 'Dit is aan de orde bij het maken van het voorstel, het besluiten daarover en het uitvoeren daarvan'.
63.	Is er nagedacht hoeveel procent van het totaal aantal beschikbare middelen vanuit Nij Begun besteed mogen worden aan uitvoering en ondersteuning en hoe verhoudt zich dit percentage tot de beoogde grootte van de werkorganisaties van de stichting en de GR?	Uiteraard is het streven om de beschikbare middelen maximaal aan de geformuleerde doelen te besteden. Dat er een percentage van de middelen naar de uitvoering gaat is onontkoombaar. Daarom is het streven om zo efficiënt mogelijk om te gaan met de reeds beschikbare uitvoeringscapaciteit.
64.	Hoe ziet de samenhang en volgordelijkheid eruit tussen het meerjarenplan en het meerjarenprogramma Rijk/Regio? Geldt het meerjarenprogramma ook voor de andere agenda's? En betekent dit dat, nadat het meerjarenplan is ingediend, moet worden gewacht op vaststelling van het	In hoofdstuk 3 en de bijlage (onderdeel A) van de toelichting is uiteengezet hoe de verschillende plannen zich tot elkaar verhouden. Het uitvoeringsprogramma Rijk geldt voor de zorgplichten brede welvaart en verduurzaming en heeft daarmee betrekking op de kabinetsreactie Nij Begun als geheel. De uitvoering van de Economische Agenda hoeft niet te

	meerjarenprogramma voordat dit kan worden vertaald naar een jaarplan?	wachten op de vaststelling van dit uitvoeringsprogramma Rijk. Het meerjarig uitvoeringsplan en de vertaling daarvan in jaarplannen zijn instrumenten van de Economische Agenda waarvan het kabinet het meerjarig uitvoeringsplan ook vaststelt.
65.	Het uitvoeringsplan regio en het meerjarenplan worden vastgesteld in overleg met de Minister. Vindt deze vaststelling plaats los van de vergadering van het algemeen bestuur? Dit mede gezien het feit dat de Minister agendalid is van het orgaan dat het meerjarenplan vaststelt. (Is dit niet dubbelop, of loopt dit door elkaar?)	Het algemeen bestuur en het kabinet stellen het meerjarig uitvoeringsplan vast. De Minister is agendalid van het algemeen bestuur, maar beslist niet mee.
66.	Als de deelnemers in de stichting een belangrijke voorbereidende en uitvoerende rol gaan spelen bij het meerjarig uitvoeringsplan en de onderliggende jaarplannen, hoe komt dan het eerste meerjarig uitvoeringsplan tot stand? Worden hier externe bureaus voor benaderd? En zo ja, hoe verhoudt zich dat dan tot de toekomstige betrokkenheid van de experts van de deelnemende partijen?	Het eerste meerjarig uitvoeringsplan wordt voorbereid door de kwartiermaker in en nauwe samenwerking met overheden, onderwijsinstellingen, ondernemers en inbreng van hun expertise.
67.	Nu wordt het jaarplan niet voorgelegd ter zienswijze aan de volksvertegenwoordiging. Alleen maar het meerjarenplan, de begroting en de evaluatie. Waarom is hiervoor gekozen?	Het jaarplan is de concretisering van het meerjarig uitvoeringsplan waar volksvertegenwoordigingen zienswijzen op konden indienen. Op deze manier is de invloed van de volksvertegenwoordiging geborgd en blijft het werkbaar.
68.	Hoe past het NPG als programma en als organisatie, in de governance van Nij Begun en welke rol speelt het NPG bij de uitvoering van de Economische Agenda? En als het NPG (voorlopig) blijft bestaan, verandert er dan iets aan de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers en zo ja, hoe dan? Gaat het NPG uiteindelijk op in de GR of in de stichting?	De NPG wordt op dit moment niet opgenomen in het openbaar lichaam. Dat zou op termijn wel kunnen gebeuren. De betrokkenheid van de volksvertegenwoordigingen op de GR blijft zoals het is.

69.	Bij artikel 9 ontbreekt de voorwaarde dat grote en ingrijpende besluiten ter wensen en bedenkingen, ter zienswijze of in ieder geval ter informatie worden voorgelegd aan raden en staten. Waarom is hiervoor gekozen? In de Wgr staat ook dat we een bepaling kunnen opnemen dat de GR bij ingrijpende besluiten ook een zienswijze moet opvragen (Artikel 10 (lid 5 en 6) Wgr biedt expliciet de mogelijkheid om in de regeling zelf vast te leggen welke besluiten vooraf aan PS worden voorgelegd). Zou dit mogelijk nog toegevoegd kunnen worden?	Alle besluiten die het algemeen bestuur neemt, liggen binnen de kaders van het meerjarig uitvoeringsplan. De regeling voorziet in verplichting om het meerjarig uitvoeringsplan voor de besluitvorming voor zienswijzen voor te leggen aan de volksvertegenwoordigingen. Voor het jaarplan geldt een actieve informatieplicht (het moet worden meegezonden met de begroting). De volksvertegenwoordigingen hebben dus invloed op de kaders waarbinnen het algemeen bestuur kan beslissen, dat geldt ook voor grote en ingrijpende besluiten. Volksvertegenwoordigingen kunnen deze wens als zienwijze indienen zodat het kan worden meegewogen bij de definitieve regeling.
70.	Het is wenselijk dat alle procedures voor zienswijzen en wensen en bedenkingen een termijn van 12 weken kennen (los van de wettelijke verplichte termijnen voor bijv. oprichting). Acht weken is te kort, zeker de huidige planningen van raden/staten. Dit geldt ook voor de evaluatie zoals bedoeld in artikel 25, waarvoor eveneens een termijn van acht weken is opgenomen. Kan de zienswijzetermijn worden opgerekt voor de evaluatie, begroting, meerjarenplan?	We hanteren voor alle procedures de termijn van 8 weken conform de wettelijk vastgestelde termijn voor de zienswijzeprocedure voor de regeling zelf. Deze termijn van twee maanden is onzes inziens voldoende om met zorgvuldigheid de benodigde stappen te doorlopen om tot zienswijze of wensen en bedenkingen te komen én vaart in het proces te houden.
71.	Als de volksvertegenwoordigers op termijn een formele adviescommissie binnen de GR zouden prefereren boven of naast het informele samenwerkingsverband van het Regioberaad, welke rol en taak zou deze adviescommissie dan krijgen toebedeeld? In hoeverre wijkt deze rol en taak af van de adviescommissie van portefeuillehouders economische zaken? Zou deze adviescommissie met volksvertegenwoordigers dan over méér informatie kunnen gaan beschikken dan de volksvertegenwoordigers via de lijn	We kunnen op dit moment niet invullen welke taak een adviescommissie van volksvertegenwoordigingen kan hebben in de toekomst. Een adviescommissie moet een advies kunnen geven en dus over relevante informatie beschikken. Dit is niet per definitie méér informatie dan wanneer volksvertegenwoordigingen niet in een adviescommissie deelnemen. Volksvertegenwoordigingen kunnen immers te alle tijden inlichtingen vragen.

	van de actieve informatieplicht ontvangen en zo ja, waarom verschilt dat?	
72.	Hoe wordt er gekeken naar de ambtelijke invulling van de uitvoeringsopgaven? Hoe voorkomt deze governance dat er veel ondersteuning wordt opgetuigd zonder dat er gekeken is naar bestaande faciliteiten (wellicht ook NPG)?	Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande organisaties en (uitvoerings)structuren.
73.	Waarom is er gekozen om alleen mensen van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen in de Stichting te laten plaatsnemen?	Deze keuze volgt uit de doelen van de Economische Agenda en lessen uit vergelijkbare samenwerkingsvormen op andere plekken in Nederland waar op een soortgelijke wijze met overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen wordt samengewerkt.
74.	De stichting krijgt een adviserende rol toebedeeld, maar kan vanuit de GR ook de opdracht tot uitvoering krijgen. Hoe verhoudt zich dit tot elkaar en tot de grootte van de werkorganisatie van de GR? Bestaat het risico dat verantwoordelijkheden en lijnen door elkaar gaan lopen, bijvoorbeeld wanneer de stichting adviseert over onderwerpen waarvan de uitvoering mogelijk beter bij andere organisaties of werkorganisaties past? Hoe zorgen zij voor onafhankelijke advisering?	Het bestuur handelt in het belang van de stichting, niet in het belang van de organisatie waar de bestuurder vandaan komt (artikel 2:291 BW). Het doel is dat de Economische Agenda wordt gerealiseerd. Daarvoor zijn voorstellen en plannen nodig, besluitvorming daarover en uitvoering. Er wordt steeds bekeken welke organisatie de uitvoering het beste op zich kan nemen. Ook is in de Economische Agenda vastgelegd: ‘Het bestuur van de stichting zal technocratisch, op basis van expertise en gezag, zijn. Dat betekent dat leden er niet zitten als vertegenwoordiger of functionaris van één van de overheden, kennisinstellingen of bedrijven, maar op basis van expertise, profiel en gezag. Zo keuren zij niet hun eigen vlees’.
75.	Komen er naast de adviezen van de stichting ook adviezen vanuit de werkorganisatie van de GR? Zo ja, hoe verhouden deze adviezen zich tot elkaar? En wat is in dat geval de rol van de directeur-secretaris, die immers ook een adviserende rol heeft?	De adviezen van de ambtelijke organisatie hebben betrekking op het voorbereiden van besluitvorming door het bestuur. Dat is van een andere orde dan het voorstel van de stichting of het advies van de adviescommissie.
76.	In de GR staat dat de stichting een voorstel doet en de GR besluit hierover. Wat als de GR ook zaken mandateert aan andere organisaties of zelf zaken uitvoert? Heeft de stichting dan ook nog (bijvoorbeeld een adviserende) rol in het geval de GR een andere organisatie dan de stichting het	De vraag is opgevat als de vraag naar advisering over de uitvoering van bijvoorbeeld een maatregel. De stichting doet een voorstel voor de uitvoering. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam neemt daar een besluit over. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam bereidt

	mandaat geeft om tot uitvoering over te gaan? En dit leidt tot een bredere vraag: Moet deze taak niet bij de ondersteuning liggen van de GR?	de besluitvorming voor en kan door de eigen ambtelijke organisatie geadviseerd worden over het voorstel van de stichting.
77.	Gelet op het belang van de stichting vinden wij het ook van belang te weten hoe er invulling gegeven gaat worden aan de 3 O's, welke instanties representatief worden geacht om de O's te vertegenwoordigen en hoe in hun opvolging wordt voorzien. Dat laatste zal waarschijnlijk in de statuten te vinden zijn. De vraag is dus, is er al bekend welke organisaties de 3 O's gaan vertegenwoordigen in het bestuur van de stichting? Zo niet, is deze informatie dan wel beschikbaar voordat het besluit aan raden, staten en waterschappen wordt voorgelegd?	Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam krijgt de bevoegdheid om de stichting op te richten en het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam krijgt de bevoegdheid om bestuursleden voor de stichting te benoemen. Hoe de voordracht plaatsvindt, wordt nader uitgewerkt. Het is op dit moment ook niet te zeggen wanneer deze duidelijkheid er wel is.
78.	Is het mogelijk om op korte termijn, maar uiterlijk voor de definitieve vaststelling van de GR de ontwerpstatuten/ ontwerpinrichting of toelichting van de stichting ontvangen?	De mogelijkheden om hieraan tegemoet te kunnen komen worden bekeken.
79.	Hoe zorgt het algemeen bestuur er uiteindelijk voor dat er geen belangenverstrengeling ontstaat bij het stichtingsbestuur t.a.v. de uitvoering (die mogelijk belegd wordt bij organisaties waar deze bestuurders nog werkzaam zijn naast hun bestuursfunctie)?	Zie het antwoord op vraag 74.
80.	Is er nagedacht over om een kader op te stellen dat de bestuursleden die worden voorgedragen door de stichting niet werkzaam zijn bij organisaties die de uitvoering van de plannen op zich nemen? Zo ja, hoe gaan die kaders eruitzien?	
81.	Hoeveel invloed krijgt de stichting als we zouden instemmen met deze GR? In hoeverre kan een stichting (als privaatrechtelijke rechtspersoon) de democratische	Voor de taken van de stichting, de verhouding tussen de stichting en het openbaar lichaam en de democratische legitimatie wordt verwezen naar hoofdstuk 4 en de bijlage (onderdeel B) van de toelichting.

	legitimatie en publieke verantwoording borgen? Waar liggen mogelijkheden voor meer rechtstreekse controle op de uitvoering en invloed van de stichting door volksvertegenwoordigers?	Volksvertegenwoordigingen hebben geen rechtstreekse invloed of controle op de stichting. De invloed en de controle verloopt via de reguliere bevoegdheden op het algemeen bestuur van het openbaar lichaam.
82.	Artikel 12: het dagelijks bestuur wordt aangewezen door het algemeen bestuur. Ook het aantal wordt door hen bepaald. Hoe wordt een evenwichtige samenstelling tussen regio's geborgd?	Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam bepaalt wat een goede samenstelling is. Volksvertegenwoordigingen kunnen desgewenst een zienwijze indienen over de samenstelling.
83.	Op bladzijde 17 wordt gesteld dat de stichting ook expertise gebruikt van het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Hoe borgen we hierbij het algemeen belang?	Doordat besluitvorming over de agenda, het meerjariguitvoeringsplan en het jaarplan en de verantwoording daarover in de GR gebeurd is daar het algemeen belang in de besluitvorming verankerd. Daarnaast zijn ook de overheden vertegenwoordigd in het stichtingsbestuur. De stichting heeft een adviserende rol richting het openbaar lichaam.
84.	Op bladzijde 25 staan een aantal mogelijke CAO's die kunnen gelden en dat er hierbij meerdere afwegingen kunnen worden gemaakt. Willen we dit niet juist vooraf vastleggen om te voorkomen dat gelijk werk ongelijk beloond wordt? Zeker aangezien op respectievelijk bladzijde 33 en 35 genoemd wordt dat zowel de stichting als de GR afzonderlijk werkgever zijn van hun eigen personeel.	In de regeling is voorgeschreven dat op de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam dezelfde arbeidsvoorwaarden van toepassing zijn (artikel 13, eerste lid GR).
85.	De vergaderingen van het algemeen bestuur zouden openbaar moeten zijn. Dit is nu niet expliciet vastgelegd in de ontwerpregeling. Het is wel vastgelegd in de Wgr. In de Wgr is ook vastgelegd dat tenminste twee keer paar wordt vergaderd en dit is wél opgenomen in de ontwerpregeling. Waarom is de openbaarheid van AB-vergaderingen niet expliciet opgenomen in de GR?	Het uitgangspunt van de regeling is het zo eenvoudig mogelijk te houden en waar mogelijk geen kaders uit de Wgr te herhalen. Artikel 8, eerste lid 1 is inderdaad ook in de Wgr geregeld.
86.	Artikel 14: het dagelijks bestuur vergadert achter gesloten deuren. Wat is hierbij de achterliggende gedachte?	Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam vergadert in beginsel achter gesloten deuren. Het dagelijks bestuur heeft voorbereidende en

		uitvoerende bevoegdheden waarover zij zonder onnodige inmenging moeten kunnen vergaderen. Daarbij komt dat er ook gevoelige informatie (concurrentiegevoelige gegevens of personeelsgegevens) besproken moeten kunnen worden.
87.	Op welke wijze borgt het bestuur van de GR dat de volksvertegenwoordigingen van de deelnemende partijen op identieke wijze en op hetzelfde moment adequaat worden geïnformeerd?	Dit betreft uitwerking. Volksvertegenwoordigingen kunnen in een zienswijze naar voren brengen dat wanneer één van de betrokken volksvertegenwoordigingen om informatie verzoekt, deze informatie met de andere betrokken volksvertegenwoordigingen wordt gedeeld (dit kan nader geregeld worden op grond van artikel 16 en 17 Wgr). Het Regioberaad zou hier een rol in kunnen spelen.
88.	Hoe wordt de actieve informatieplicht concreet (praktisch) ingevuld, anders dan de jaarlijkse actualisatie van de Staat van Groningen en Noord-Drenthe? Op welk informatieniveau in het DB en AB van de GR? Worden de adviezen van de adviescommissie (in de GR) openbaar gemaakt en zo ja op welk moment?	Dit betreft uitwerking. Wat betreft de openbaarheid van de adviezen van de adviescommissie kan gemeld worden dat de adviezen deel zijn van de besluitvormingsprocedure voor het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan. Dat geldt ook voor voorstellen van de stichting.
89.	Aangezien de stichting een private partij is, is het ook de vraag op welk informatieniveau de stichting openbaarheid geeft. Wordt dit vastgelegd in de statuten van de stichting?	Dit betreft uitwerking. De statuten van de Stichting zullen voor wensen en bedenkingen worden voorgelegd aan de volksvertegenwoordigingen.
90.	Is er bereidheid bij de bestuurders in de GR om de actieve informatieplicht niet te beperken tot de wettelijke verplichtingen op grond van de Wgr en de Woo maar deze, met het oog op de betrokkenheid en controlerende rol van raden, staten en AB's, ruim te interpreteren en bijvoorbeeld aan te sluiten bij de informatiesystemen van de betreffende volksvertegenwoordigingen door vergaderstukken openbaar en als open data (doorzoekbare pdf's) via de eigen website te publiceren?	Dit betreft uitwerking. Deze vraag kan op termijn via de vertegenwoordiging in het algemeen bestuur worden ingebracht of via zienswijzen naar voren worden gebracht.

91.	De participatie met inwoners ligt nu in artikel 11 geheel in handen van het algemeen bestuur van de GR. Is er nagedacht om voor de stichting bij het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan ook een participatieplan te laten toevoegen om hierin de participatieprocessen beter te borgen? Zo ja, hoe gaat dat participatieplan eruitzien? (Voor wie, door wie, welke manier en welke resultaten?)	Dit wordt uitgewerkt. Het is de bedoeling dat de stichting invulling geeft aan participatie.
92.	Op bladzijde 32 wordt genoemd dat we ook jongeren betrekken van diverse organisaties. Dit is van groot belang omdat de GR loopt tot 1 januari 2057 en er veel besluiten voor toekomstige generaties worden genomen. Kan jongeren participatie op een concretere manier worden uitgewerkt en ondergebracht in de GR? Zo ja, op welke manier?	
93.	Is het niet verstandiger om een adviescommissie in te stellen met daarin de beste koppen vanuit belangrijke partijen voor de uitvoering van de Economische Agenda i.p.v. een Stichting? Als je kiest voor deze vorm, kun je uiteindelijk dezelfde constructie ook voor de Sociale Agenda toepassen. Zo voorkom je dat je straks twee stichtingen naast elkaar hebt. Alle uitvoering valt dan gewoon onder de GR, die ook waar nodig bepaalde uitvoering kan beleggen bij andere organisaties.	We vatten de vraag zo op: kunnen we een adviescommissie met deskundigen instellen in plaats van een stichting? In de Economische Agenda is de uitvoeringsstructuur vastgesteld en dat is een openbaar lichaam met een stichting. Voor de achtergrond van dit besluit en het advies Berenschot verwijzen we daarnaar. De ontwerp-GR werkt de vastgestelde uitvoeringsstructuur uit.
94.	Is de specifieke adviescommissie zoals benoemd in art. 17 een zgn. ‘vaste’ commissie van advies in de zin van art. 24 lid 2 Wgr? Zo ja, is het dan ook wenselijk/duidelijk om die toevoeging in de titel van art. 17 op te nemen (Vaste adviescommissie vs. Adviescommissies) en in het verlengde daarvan het eerste lid te beperken tot de instellingsbevoegdheid van het AB? Volgens de Wgr kunnen	Artikel 17, regelt in het eerste lid in algemene zin de bevoegdheid om adviescommissie in te stellen. Het tweede lid regelt dat het algemeen bestuur in ieder geval een adviescommissie instelt bestaande uit portefeuillehouders economie en vertegenwoordigers van de dagelijks besturen van de waterschappen. Deze commissie adviseert het algemeen bestuur (artikel 7, derde lid GR en toelichting).

	zowel AB, als DB, als de voorzitter, als de gezamenlijke volksvertegenwoordigingen een adviescommissie instellen/voorstellen.	Dit lijkt ons voldoende duidelijk, maar volksvertegenwoordigingen kunnen hierover een zienswijze indienen.
95.	Kunnen er termijnen in de GR opgenomen worden hoe vaak en wanneer de GR alle stukken oplevert? (Meerjarig uitvoeringsplan, jaarplan, evaluatie etc.)	Voor het meerjarig uitvoeringsplan vinden we dat niet wenselijk. Het plan wordt tenminste elke vijf jaar vastgesteld. Deze formulering maakt het mogelijk om het plan eerder te herzien of bij te stellen, bijvoorbeeld omdat ontwikkelingen dat nodig maken. Deze flexibiliteit moet er zijn om de doelen uit de Economische Agenda te realiseren. De evaluatie is gekoppeld aan het meerjarig uitvoeringsplan. Het jaarplan wordt samen met de ontwerp-begroting gezonden aan volksvertegenwoordigingen (artikel19 GR) en is daarmee gekoppeld aan de begrotingscyclus.
96.	Hoe wordt er gewaarborgd binnen de GR dat er een goede aansluiting is met de Sociale Agenda en de Agenda voor Herstel, met name in de volgordelijkheid van de uitvoering van de plannen?	De Agenda voor Herstel betreft samenwerking van verschillende partijen. Elke partij houdt de eigen bevoegdheden. Dit is van een andere orde dan de Economische en Sociale Agenda waarbij de regionale overheden taken aan zich trekken en besluitvorming en verdeling van middelen plaatsvindt. In februari wordt het advies voor de governance van de Sociale Agenda verwacht en in maart vindt besluitvorming daarover plaats. Als daaruit komt dat de Sociale Agenda ook binnen deze GR wordt ondergebracht, wordt een procedure voor wijziging van de GR doorlopen. In alle gevallen zal in de uitvoering daar waar mogelijk moeten worden samengewerkt en zal afstemming plaats moeten vinden.
97.	Hoe verhoudt deze GR met openbaar lichaam en stichting, die nu in eerste instantie op de economische agenda richt, zich tot de “governance/uitvoeringsstructuren” van de Sociale Agenda en de Agenda voor Herstel? Hoe wordt er vooral in de uitvoering goed samengewerkt?	
98.	Artikel 26: Een geschillencommissie bestaat uit vertegenwoordigers die aangewezen worden door partijen die bij het geschil zijn betrokken of aan te wijzen mediator. Er is wel een onafhankelijke voorzitter. Is het wenselijk om vertegenwoordigers van betrokken partijen in een geschillencommissie aan te wijzen?	Het is een gebruikelijke manier om dit op deze wijze te regelen.

Reactienota – antwoorden op vragen van volksvertegenwoordigingen op ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Op 9 januari 2026 is de ontwerp-gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe voor zienswijzen voorgelegd aan de volksvertegenwoordigingen.

Hierna volgt een weergave van de ontvangen **zienswijzen en de reactie**.

Nr.	Zienswijze	Reactie
	Algemene zienswijze zoals voorgesteld door regioberaad	
1.	Mandaat (Artikelen 4c, 6.1.c, 13.6 en 16 d) Het enkele feit dat de mogelijkheid van mandaat aan de werkorganisatie van de gemeenschappelijke regeling is opengelaten en ook mandaat of machtiging of volmacht aan andere organisaties dan de beoogde stichting mogelijk zijn, is niet voldoende. Zeker in geval er bestaande organisaties aan te wijzen zijn die daartoe bij uitstek geëquipeerd zijn en de uitvoering efficiënt en effectief ter hand kunnen nemen. Deze bestaande organisaties zouden ook expliciet kunnen worden benoemd in de toelichting bij de regeling. In het geval er geen bestaande uitvoeringsorganisatie is en een nieuwe (werk)organisatie moet worden ingericht, heeft het sterk de voorkeur dat deze door de GR wordt ingesteld en niet door de stichting of een andere organisatie die op afstand staat van de volksvertegenwoordigingen (aangezien deze niet vallen onder de actieve informatieplicht). Essentieel is dat in de mandaatregeling van de gemeenschappelijke regeling als uitgangspunt wordt vastgelegd dat een voorbehoud wordt gemaakt voor politiek gevoelige of financieel omvangrijke en ingrijpende handelingen die niet in mandaat, of met een machtiging of volmacht verricht moeten kunnen worden. Dit moet een verantwoordelijkheid blijven van de GR (en openstaan voor een zienswijzeprocedure).	De zienswijze leidt niet tot aanpassingen. In het algemeen kan gezegd worden dat mandaat een instrument is dat omkleed is met waarborgen uit de Algemene wet bestuursrecht. Het mandaat of de instructie daarbij moet duidelijk maken waar de grens van het mandaat ligt (welk bedrag is omvangrijk, welk besluit is ingrijpend). Het bestuur van het openbaar lichaam maakt deze afwegingen per te mandateren bevoegdheid. Een mandaatregeling wijzigt niets in de verantwoordelijkheid van het bestuur: het bestuur van het openbaar lichaam blijft verantwoordelijk voor besluitvorming en uitvoering, ook als sprake is van besluitvorming of uitvoering in mandaat. Een mandaatregeling regelt de dagelijkse uitvoering van taken. Het is geen strategisch- of beleidskader. Om die reden staat een mandaatregeling niet open voor zienswijzen, het gaat om de uitvoering door het bestuur van het openbaar lichaam van taken en bevoegdheden die eerder gegeven zijn. Uitvoering van maatregelen valt altijd onder de verantwoordelijkheid van het openbaar lichaam (zie artikel 13 en 16, en hoofdstuk 4 van de toelichting). Daarmee is steeds de reguliere verantwoording van toepassing. Ten behoeve van deze verantwoording moeten uitvoerende organisaties de informatie aanleveren die nodig is voor deze verantwoording en bijbehorende rechtmatigheidscontroles. Het benoemen van organisaties in de toelichting op de gemeenschappelijke regeling maakt de afstand tot volksvertegenwoordigingen niet groter of kleiner. Alhoewel op dit moment partijen als NOM en SNN of betrokken overheden voor de hand liggende uitvoerende organisaties kunnen zijn, zijn er redenen om ze niet als zodanig te benoemen in de toelichting.

		Bij de inzet van andere organisaties moet steeds beoordeeld worden of dat binnen de kaders van de aanbestedings- en staatssteunregels mogelijk is. Op voorhand is niet te bepalen, welke organisaties wanneer en in welke gevallen ingezet kunnen worden. Dat is ook niet zorgvuldig en kan zelfs strijd met aanbestedings- en staatssteunregels opleveren. Daarom kunnen bestaande organisaties niet genoemd worden in de gemeenschappelijke regeling. Bovendien is het openbaar lichaam er in ieder geval voor de komende dertig jaar. We weten niet welke bestaande organisaties gedurende die periode blijven bestaan of zullen ontstaan. Ook om die reden kunnen we uitvoeringsorganisaties niet benoemen.
2.	Uitwerking programma en plannen (artikel 7) Het is van belang dat niet alleen in de gemeenschappelijke regeling specifiek is vastgelegd dat het bestuur van de GR de meerjarenplannen, jaarplannen, afwegingskaders en regelingen vaststelt, maar ook dat die plannen en regelingen zo specifiek mogelijk zijn. Daarbij zal altijd enige afwegingsruimte noodzakelijk zijn dus die moet ook worden geboden, maar dat hoeft niet in de weg te staan aan SMART geformuleerde plannen aangezien hier achteraf verantwoording over moet worden afgelegd.	De zienswijze leidt niet tot aanpassingen. In algemene zin zullen de meerjarenplannen, jaarplannen, afwegingskader en regelingen zo concreet en specifiek mogelijk zijn om doelgerichte uitvoering, verantwoording, monitoring en evaluatie mogelijk te maken. De Wet Groningen, de Economische Agenda en de gemeenschappelijke regeling stellen inhoudelijke en procedurele eisen aan de plannen en regelingen die het bestuur vaststelt. Regelingen die een aanspraak voor derden bieden, zoals een subsidieregeling, moeten onder meer voldoen aan de eisen die de Algemene wet bestuursrecht daaraan stelt. Verder wordt in artikel 13r van de Wet Groningen vastgelegd hoe de monitoring (Staat van Groningen en Noord-Drenthe) plaatsvindt; dit leidt ook tot verantwoording. Het algemeen en dagelijks bestuur van het openbaar lichaam moeten ervoor zorgen dat de plannen en regelingen aan de gestelde eisen voldoen. Zij moeten hier desgevraagd verantwoording over afleggen. Wanneer de meerjarenplannen, jaarplannen en jaarverslagen daartoe aanleiding geven, kunnen volksvertegenwoordigingen aansturen op een hogere mate van concreetheid.
3.	Actieve informatieplicht (artikel 9) Van belang is dat vóór de inwerkingtreding van de GR adequate afspraken worden gemaakt over de invulling van de actieve informatieplicht aan de volksvertegenwoordigingen. Dit moet een verantwoordelijkheid zijn van de GR en niet van de afzonderlijke deelnemende partijen in de GR of van de bestuurders in de GR met de eigen volksvertegenwoordigingen. Deze afspraken zijn nodig omdat de volksvertegenwoordigingen gelijktijdig en op gelijke wijze behoren te worden geïnformeerd willen zij hun controlerende rol goed in kunnen	De zienswijze leidt niet tot aanpassingen. De ontwerp-gemeenschappelijke regeling bepaalt op welke onderdelen de actieve informatieplicht geldt. Daarnaast geldt de algemene wijze waarop leden van het algemeen bestuur inlichtingen moeten verstrekken aan het orgaan waar zij vandaan komen en de desbetreffende volksvertegenwoordiging. Deze bestuursorganen bepalen de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt.

	vullen en ook omdat de stichting en andere (uitvoerings)organisaties niet onder dezelfde actieve informatieplicht vallen.	De wens om gelijktijdig en op gelijke wijze geïnformeerd te worden over de uitvoering van de meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen is terecht. De gemeenschappelijke regeling biedt de ruimte om daar praktisch vorm aan te geven. Het overleg met het regioberaad kan ook een effectieve manier zijn om volksvertegenwoordigingen gelijktijdig en op gelijke wijze te informeren.
4.	Zienswijze (artikel 10 en 25) Bij de afspraken over de zienswijzenprocedures zal geborgd moeten worden dat de volksvertegenwoordigingen hierin een actieve rol kunnen vervullen. Dat vraagt twee dingen; een langere zienswijzeperiode en de mogelijkheid van tenminste één zienswijze per zittingsperiode. 1. Voor oprichting en wijziging van een gemeenschappelijke regeling geldt een wettelijke zienswijze termijn van 8 weken. Voor de zienswijze op de begroting is dat 12 weken. Er wordt op aangedrongen om voor het meerjarig uitvoeringsplan en voor de evaluatie eveneens een 12 weken zienswijze termijn vast te stellen. 2. Het eerste meerjarenplan kent straks een looptijd van drie jaar. Daarna wordt het een vijfjarenplan. De evaluatie loopt hieraan parallel. Dit kan tot gevolg hebben dat in één zittingsperiode van een raad of staten/AB waterschap géén zienswijze wordt gevraagd over een meerjarenplan en evaluatie en de betreffende volksvertegenwoordigingen een belangrijk controle-instrument wordt ontzegd. Dit dient te worden voorkomen. Een optie is om de doorlooptijden vast te stellen op 3 jaar.	*De zienswijze leidt tot aanpassingen* 1) De zienswijzetermijn in artikel 10, het tweede lid en artikel 25, derde lid is gewijzigd in twaalf weken. 2) De doorlooptijd wordt niet gewijzigd om de volgende redenen: a) Het meerjarig uitvoeringsplan is de basis voor het uitvoeringsprogramma Rijk (zie hoofdstuk 3 van de toelichting en onderdeel A van de bijlage daarbij). In artikel 1 onder f van de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat het meerjarig uitvoeringplan tenminste elke vijf jaar wordt vastgesteld. Daarmee kon de beleidscyclus van het meerjarig uitvoeringsplan gelijk oplopen met die van het Uitvoeringsplan Rijk. In artikel 13q lid 4 van de Wet Groningen is namelijk bepaald, dat het Uitvoeringsplan Rijk ook tenminste elke vijf jaar wordt vastgesteld. Ook de evaluatie is gekoppeld aan deze 5-jarige cyclus. b) Een kortere beleidscyclus kan bovendien ongewenste consequenties hebben. Beleid moet een mate van voorspelbaarheid en continuïteit hebben. Een te snelle doorlooptijd doet hier afbreuk aan en is dan ook niet gebruikelijk. Bovendien leidt het tot hogere uitvoeringskosten. c) Het vasthouden aan de vijfjarige beleidscyclus leidt niet tot het ontzeggen van een controle-instrument voor volksvertegenwoordigingen. Controlemogelijkheden zijn er net als de verantwoordings- en inlichtingeninstrumenten, voortdurend. Dat kan naar aanleiding van aangeleverde informatie of op eigen initiatief. Het indienen van zienswijzen op het meerjarig uitvoeringsplan is een beïnvloedingsinstrument vóór besluitvorming.
5.	Participatie (artikel 11) Het vormgeven van de participatie is nu een “kan” bepaling die ligt bij het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Van belang is enerzijds dat er een uitgewerkt participatieplan is opgenomen in het meerjarenplan en dat in de jaarplannen per afzonderlijk jaar een concrete uitwerking hiervan wordt opgenomen. Anderzijds is van belang dat de verantwoordelijkheid voor participatie bij het AB blijft liggen en niet bij de Stichting. Ongeacht waar de uitvoering is belegd, blijft de Gemeenschappelijke Regeling hiervoor eindverantwoordelijk.	De zienswijze leidt tot aanpassingen Artikel 11 is gewijzigd in ‘Het algemeen bestuur bepaalt in afstemming met de stichting voor de Economische Agenda wanneer en op welke wijze inwoners van de deelnemende gemeenten of belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld hun mening te geven over het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan.’ Hiermee is vastgelegd dat participatie moet plaatsvinden en dat het algemeen bestuur aangeeft op welke wijze. Het is echter ook van belang dat participatie effectief is en dat de juiste partijen en individuen op de juiste momenten betrokken worden. Daarom is

	Andere organisaties dan de Stichting die onderdelen van de plannen uitvoeren, dienen eveneens te voldoen aan de participatie-eisen.	afstemming met de stichting nodig en wordt niet in de gemeenschappelijke regeling zelf aangegeven hoe participatie plaatsvindt. Om ook aan de zijde van de stichting te waarborgen dat participatie plaats vindt, is in de ontwerp-statuten voor de stichting voor de Economische Agenda een bepaling opgenomen dat de stichting bij uitvoering van haar activiteiten participatie op gestructureerde wijze vorm moet geven en dat de wijze waarop daar uitvoering aan is gegeven onderdeel is van de verantwoording aan de GR (artikel 2, derde lid ontwerp-statuten).
6.	Samenstelling Dagelijks Bestuur (artikel 12) Het Dagelijks Bestuur wordt aangewezen door het Algemeen Bestuur. Ook het aantal leden wordt door hen bepaald. Het is van belang dat er een waarborg komt voor een evenwichtige samenstelling waarin alle betrokken partijen zich herkennen.	*De zienswijze leidt tot aanpassingen* Alhoewel artikel 14 Wet gemeenschappelijke regelingen waarborgen biedt voor de samenstelling van het dagelijks bestuur en de ontwerp-regeling daaraan voldoet, wijzigt artikel 12, eerste lid van de regeling als volgt: Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en daarnaast uit - één lid afkomstig uit de gemeenten Het Hogeland, Oldambt, Eemsdelta; - één lid afkomstig uit de gemeenten Westerkwartier en Midden-Groningen; - één lid afkomstig uit de gemeente Groningen; - één lid afkomstig uit de gemeenten Westerwolde, Pekela, Veendam en Stadskanaal; - één lid afkomstig uit de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld; - één lid afkomstig uit de waterschappen.
7.	Stichting (artikel 16) In de ontwerpregeling ontbreekt een toelichting op de samenstelling van het stichtingsbestuur, als het gaat om omvang, inrichting governance, voorzitterschap en de ondersteuning door een werkorganisatie. Ook is onduidelijk welke middelen de Stichting zelf verkrijgt of zou kunnen verkrijgen. Zonder deze informatie en kennis van de inhoud van de (concept)statuten van de Stichting is het niet mogelijk een goed beeld te krijgen van de exacte verdeling van alle rollen, taken en bevoegdheden binnen de governance. Dit is randvoorwaardelijk voor het verlenen van toestemming voor de GR. Daarom wordt erop aangedrongen deze informatie op te nemen in de reactienota op de zienswijzen en beschikbaar te stellen vóórdat de toestemmingsprocedure voor de GR start.	*De zienswijze leidt tot aanpassingen* We komen tegemoet aan de zienswijze door de ontwerp-statuten beschikbaar te stellen. Dat doen we tegelijkertijd met het aanbieden van de definitieve gemeenschappelijke regeling en de vraag of u toestemming geeft aan de regeling. In de toelichting op artikel 13 is opgenomen dat het dagelijks bestuur wordt voorgesteld criteria als objectiviteit en onafhankelijkheid in de profielschetsen op te nemen. Zowel uit de GR als uit de ontwerp-statuten voor de stichting blijkt dat de stichting beleidsvoorbereidend en adviserend werkt en alleen taken uitvoert voor zover het daar de opdracht of het mandaat voor krijgt van het bestuur van het openbaar lichaam Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

	Gelet op de stevige adviesrol van de Stichting is het verder van belang dat criteria als objectiviteit en onpartijdigheid onderdeel zijn van de profielschets voor de selectie van de leden van het bestuur van de op te richten Stichting.	
8.	**Evaluatie (artikel 25 en 10)** In de ontwerpregeling is de basis gelegd voor een evaluatie. Het is van belang dat de volksvertegenwoordigingen hierbij actief worden betrokken. Juist omdat die evaluatie niet alleen zal zien op de benodigde aanpassingen van de regeling zelf, maar belangrijker, ook op de uitvoering van het (eerste driejarig en daarna vijfjarig) meerjarenprogramma. Daarmee vormt de evaluatie een cruciale (eerste) toets op de werking van de gehele governance in de praktijk. Dit onderstreept nog eens het belang zoals verwoord onder zienswijze (tweede punt) om de evaluatie bijvoorbeeld elke 3 jaar uit te voeren.	*Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen* De evaluatie van de gemeenschappelijke regeling (artikel 25 en 10) gaat over de werking van *de regeling* (zie onderdeel C toelichting GR bij artikel 25). Het meerjarig uitvoeringsplan wordt tenminste elke vijf jaar vastgesteld en gaat over *de concretisering van de Economische Agenda*. Zie verder het antwoord op zienswijze 4.
9.	**Toelichting** In de toelichting is de passage opgenomen “De uitvoeringsstructuur voorziet erin dat de regionale overheden meebeslissen”. Vraag is hier wat het woord ‘meebeslissen’ inhoudt aangezien de regionale overheden in de GR beslissen en het Rijk agendalid is. Dit vraagt om een nadere uitleg	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** De minister van BZK is agendalid in het algemeen bestuur en heeft daarin geen stemrecht (artikel 8, vierde lid ontwerp-GR). Dat wil echter niet zeggen dat het kabinet geen beslissingsbevoegdheid heeft. Het Rijk stelt het meerjarig uitvoeringsplan én het Uitvoeringsprogramma Rijk vast (zie hoofdstuk 3 van de toelichting en onderdeel A van de bijlage bij de toelichting). Meebeslissen betekent dus dat het algemeen bestuur van het openbaar lichaam én de Ministerraad het meerjarig uitvoeringsplan vaststellen.
	Gemeenteraad Eemsdelta	
	Zienswijzen 1 t/m 9	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
	Gemeenteraad Groningen	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
10.	Bij zienswijze 7 Gelet op het belang van de Kunst- en Cultuursector voor Groningen en de Groningse en Noord-Drentse samenleving wordt gehecht aan het opnemen van deze sector in het bestuur van de op de richten Stichting.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** Overeenkomstig de vastgestelde Economische Agenda wordt het bestuur van de stichting gevormd op basis van voordracht door kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid. Het staat kennisinstellingen, bedrijfsleven of overheid vrij om een bestuurder voor te dragen met affiniteit met of kennis van de kunst- en cultuursector. De Economische Agenda en het ontwerp-meerjarig uitvoeringsplan onderschrijven overigens het inhoudelijke belang van deze sector.
	Gemeenteraad Midden-Groningen	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.

11.	Allereerst is het van belang dat de kosten voor overhead inzichtelijk worden gemaakt en worden betrokken bij de evaluatie. Het is wenselijk dat de overheadkosten laag blijven, zodat beschikbare middelen primair aan de uitvoering ten goede komen.	De zienswijze leidt niet tot aanpassingen Het belang om de uitvoeringskosten inzichtelijk te maken en om de middelen primair te besteden aan de realisatie van de doelen, onderschrijven we. De uitvoeringsstructuur moet doelgericht ('lean and mean') worden ingericht. Uitvoeringskosten worden inzichtelijk gemaakt. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam moet zich namelijk houden aan wettelijke voorschriften. In dit geval is sprake van een samenwerking tussen gemeenten, provincie en waterschappen. Op grond van artikel 81, zevende lid Wgr zijn de artikelen 190 tot en met 219 Provinciewet dan van toepassing. In deze bepalingen staan regels voor onder meer de begroting en de jaarrekening en wordt verwezen naar het Besluit begroting verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dat ook van toepassing is. De geraamde overheadkosten moeten worden opgenomen in de begroting (artikel 17 BBV) en de gerealiseerde overheadkosten in de jaarrekening (artikel 27 BBV). Het begrip overheadkosten is in het BBV gedefinieerd (artikel 1: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces). Het jaarplan van de stichting moet onder meer de begroting bevatten, waaronder middelen die nodig zijn voor de bedrijfsvoering van de stichting (artikel 7 GR). Volksvertegenwoordigingen worden in de gelegenheid gesteld om voorafgaand aan de evaluatie zienswijzen te geven op het functioneren van de regeling (artikel 25, tweede lid GR).
12.	Daarnaast is het van belang dat er bij de uitvoering van de Economische Agenda gebruikgemaakt wordt van de kennis en deskundigheid van de culturele sector. Bijvoorbeeld in een adviserende rol aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.	De zienswijze leidt niet tot aanpassing We onderschrijven het belang van betrokkenheid van alle relevante organisaties en sectoren bij de uitvoering van de Economische Agenda. De stichting moet hier bij de beleidsvoorbereiding vorm aan geven (zie artikel 11 GR, de toelichting op artikel 11 en artikel 2, derde lid ontwerp-statuten). De stichting maakt een voorstel voor het algemeen bestuur van het openbaar lichaam. In dat voorstel moet de betrokkenheid of participatie al zijn verwerkt. De adviescommissie van portefeuillehouders economie adviseert het bestuur van het openbaar lichaam. In de Economische Agenda heeft de culturele sector een belangrijke rol in het behalen van de doelen. De Agenda is de basis voor de meerjarig uitvoeringsplannen en daaruit volgende jaarplannen. De stichting moet om deze reden de culturele sector betrekken bij het meerjarig uitvoeringsplan.

	Gemeenteraad Het Hogeland	
	Zienswijzen 1 t/m 9	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
	Gemeenteraad Oldambt	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
13.	Bij zienswijze 7 Overweeg om meer sectoren toe te laten in het bestuur van de stichting. De Kunstraad Groningen heeft hierover een brief gestuurd naar de beoogde deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. Het is goed dat het bestuur van de stichting zo breed mogelijk wordt. Denk hierbij ook bijvoorbeeld aan cultuur en sport.	Voor de reactie, zie zienswijze 10.
	Gemeenteraad Westerkwartier	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
14.	Bij de verdere uitwerking en uitvoering dienen de governance- en uitvoeringsstructuur niet complexer en mag niet minder inzichtelijk; soberheid en transparantie moeten leidend zijn.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** We zijn het met eens met de stelling. De verwachting is dat we met de voorgestelde regeling en structuur in de toekomst vooruit kunnen. Mochten er toch aanpassingen nodig zijn dan kun u daar als volksvertegenwoordiging via de betreffende procedures invloed op uitoefenen.
15.	Voor de kosten in geld en tijd een plafond stellen aan de overhead (bestuurlijke, organisatorische en ondersteunende inzet), zodat beschikbare middelen primair aan de uitvoering ten goede komen.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** We zijn het ermee eens dat beschikbare middelen primair aan de uitvoering ten goede moeten komen. We willen echter niet dat een plafond in tijd of geld leidend gaat zijn en dat de besteding van een vooraf gesteld percentage een streven zal worden terwijl het voor minder kan. Een plafond mag bovendien niet ten kostte gaan van andere uitgangspunten zoals zorgvuldigheid, doelmatigheid of rechtmatigheid. Ook moeten we kijken naar de inzet van middelen op langere termijn: gedegen inzet in bijvoorbeeld de voorbereiding van een regeling brengt kosten met zich mee maar kan ervoor zorgen dat de uitvoering ervan sneller, eenvoudiger en doelmatiger is en op termijn de uitvoeringskosten daardoor lager. Zie ook de reactie bij zienswijze 11.
16.	Het Wetterskip Fryslän, gelet op het beheergebied binnen de gemeente Westerkwartier, tijdig en structureel betrekken bij de voorbereiding en uitvoering waar dat relevant is.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** Waterschappen hebben, zoals zij vaker doen, onderling afgesproken dat de deelnemende waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's de belangen van het Wetterskip behartigen. Op die manier wordt in materiële zin tegemoetgekomen aan de zienswijze, maar hoeft de GR niet aangepast te worden.

17.	In het Dagelijks Bestuur van het openbaar lichaam moet sprake zijn van een herkenbare en evenwichtige vertegenwoordiging, passend bij de verbindende rol die Westerkwartier in de regio vervult.	Voor de reactie, zie zienswijze 6.
	Gemeenteraad Veendam	
	Zienswijzen 1 t/m 9	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
	Gemeenteraad Pekela	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
18.	Te benadrukken dat de actieve informatieplicht centraal bij de GR wordt belegd, met gelijktijdige en gelijke informatievoorziening aan alle raden, inclusief de stichting.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** De informatieplicht ligt bij de GR. De stichting is geen verantwoording of inlichtingen schuldig aan volksvertegenwoordigingen. De stichting heeft een opdrachtnemersrelatie met het bestuur van het openbaar lichaam. De verantwoording van het bestuur van het openbaar lichaam is geregeld in de GR (artikel 9 en hoofdstuk 4.5 toelichting GR). Zie verder de reactie op zienswijze 3.
19.	Daarnaast roepen we op om gehoor te geven aan de oproep vanuit de cultuursector, net als het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de overheden een formele positie dient te krijgen in de op te richten stichting.	Voor de reactie, zie zienswijze 10.
	Gemeenteraad Stadskanaal	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
20.	**Adviescommissie** De gemeenteraad van Stadskanaal vindt het van belang dat raden, staten en Algemene Besturen van Waterschappen betrokken zijn en blijven bij de gemeenschappelijke regeling. Berenschot geeft in zijn rapport “Verkenning en advies governance Economische Agenda” het advies om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen (p.37), zodat er politieke grip georganiseerd wordt. Wij dringen erop aan om de mogelijkheid tot het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie vanuit de gemeenteraden, Provinciale Staten en Algemene Besturen van de Waterschappen toe te voegen aan de gemeenschappelijke regeling.	**Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen** De gevraagde mogelijkheid om een adviescommissie van volksvertegenwoordigingen in te stellen, wordt al geboden in artikel 17 van de regeling en volgt uit de Wet gemeenschappelijke regelingen, zie ook hoofdstuk 4.7 van de toelichting. Het algemeen en dagelijks bestuur kunnen een dergelijke adviescommissie instellen.
	Gemeenteraad Westerwolde	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
21.	**Uitvoeringskosten / overhead**	Voor de reactie, zie zienswijze 15.

	Van belang is dat in de financiële kaders van de gemeenschappelijke regeling expliciet wordt vastgelegd dat uitvoeringskosten (waaronder apparaatslasten/overhead van het openbaar lichaam én van de aan de GR gekoppelde stichting, alsmede uitvoeringskosten bij subsidieverstrekking) eenduidig worden gedefinieerd en afzonderlijk worden geraamd en verantwoord in begroting en jaarrekening. Daarnaast wordt verzocht een streef- dan wel maximumpercentage voor uitvoeringskosten vast te leggen ten opzichte van de jaarlijks aan het openbaar lichaam toegekende middelen, met verplichte motivering en expliciete besluitvorming bij (dreigende) overschrijding. Daarbij wordt uitgegaan van een streefpercentage van maximaal 10% voor uitvoeringskosten, met verplichte motivering en expliciete besluitvorming indien dit percentage wordt overschreden.	
	Gemeenteraad Aa en Hunze	
	1 t/m 9, met dien verstande dat:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9
22.	Zienswijze 6 luidt: Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden de leden van het dagelijks bestuur aan. Noord-Drenthe maakt volwaardig deel uit van Nij Begun. Dit betekent dat ook in de GR de belangen van Noord-Drenthe (gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld) stevig moeten zijn geborgd. Naar onze overtuiging is hiervoor noodzakelijk dat Noord-Drenthe beschikt over een gegarandeerde zetel in het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam. Alleen op die manier kan Noord-Drenthe daadwerkelijk mede richting geven aan de ontwikkeling en uitvoering van de meerjarige uitvoeringsplannen van de stichting. Een zetel uitsluitend in het algemeen bestuur biedt hiervoor onvoldoende waarborgen. Het is dus van belang dat er een waarborg komt voor een evenwichtige samenstelling van het dagelijks bestuur waarin alle betrokken partijen zich herkennen.	Voor de reactie, zie zienswijze 6.
	Gemeenteraad Noordenveld	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
23.	**Het borgen van een zetel voor Noord-Drenthe in het dagelijks bestuur**:	Voor de reactie, zie zienswijze 6.

	Om er voor te zorgen dat er een goede spreiding van vertegenwoordiging van het gebied wordt gewaarborgd, vindt onze gemeente het van cruciaal belang dat er een zetel voor de Noord-Drentse gemeente in het dagelijks bestuur is gewaarborgd. Van daaruit verzoeken we u met klem om onder Artikel 12 en derde lid toe te voegen met de volgende tekst: Voor een goede spreiding van vertegenwoordiging van het gebied zal het dagelijks bestuur, bestaan uit minimaal 1 lid vanuit de Groninger gemeenten en 1 lid vanuit de Noord Drentse gemeenten aangevuld met de door het algemeen bestuur ingestelde aantal leden.	
24.	**Koppeling sociale agenda** De raad vindt het van belang dat de samenhang tussen de economische en sociale agenda gezocht blijft worden. Ook snappen wij dat de structuur van beide agenda's niet met elkaar te vergelijken zijn. Toch willen we u vragen om samen met de kwartiermaker sociaal domein te kijken naar mogelijkheden om deze samenhang te waarborgen, en hierover een terugkoppeling te geven aan de gemeenteraden.	**Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen.** Deze zienswijze vraagt niet direct om een wijziging van de gemeenschappelijke regeling. U wordt geïnformeerd over de uitvoeringsstructuur voor de Sociale Agenda. De samenhang met de Economische Agenda komt dan ook aan de orde.
	Gemeenteraad Tynaarlo	
	Zienswijzen 1 t/m 9 en aanvullend:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
25.	**Belang van een geborgde zetel in het Dagelijks Bestuur voor Noord-Drenthe** In de huidige ontwerp Gemeenschappelijke Regeling wordt het Dagelijks Bestuur gekozen door het Algemeen Bestuur. Omdat de Noord-Drentse gemeenten een minderheid vormen ten opzichte van de Groningse gemeenten, is het van cruciaal belang dat in een vroege fase wordt vastgesteld dat Noord-Drenthe (bestaande uit de gemeenten Noordenveld, Aa en Hunze en Tynaarlo) een geborgde zetel ontvangt in het Dagelijks Bestuur. Dit stelt ons in staat om in de ontwikkelfase van de meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen betere sturing te geven aan de stichting. Indien onze rol beperkt blijft tot het Algemeen	Voor de reactie, zie zienswijze 6.

	Bestuur, zullen onze stemmen weinig invloed hebben op de besluitvorming. Om ervoor te zorgen dat er een goede spreiding van vertegenwoordiging van het gebied wordt gewaarborgd, vindt onze gemeente het van cruciaal belang dat er een zetel voor de Noord-Drentse gemeente in het dagelijks bestuur is gewaarborgd. Van daaruit verzoeken we u met klem om onder Artikel 12 en derde lid toe te voegen met de volgende tekst: Voor een goede spreiding van vertegenwoordiging van het gebied zal het dagelijks bestuur, bestaan uit minimaal 1 lid vanuit de Groninger gemeenten en 1 lid vanuit de Noord Drentse gemeenten aangevuld met de door het algemeen bestuur ingestelde aantal leden.	
	Provinciale staten Groningen	
	Zienswijzen 1 t/m 9, met dien verstande dat:	Voor de reactie, zie zienswijzen 1 t/m 9.
26.	Aan punt 3 is toegevoegd: Wanneer het gaat om de invulling van de actieve informatieplicht en openbaarheid van stukken en van vergaderingen, dat verder strekt dan alleen het Algemeen Bestuur en zouden ook de adviescommissie(s) hierin meegenomen moeten worden.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** Adviescommissies hebben geen actieve informatieplicht aan volksvertegenwoordigingen. De adviezen van de adviescommissies zijn onderdeel van het besluitvormingsproces van het algemeen bestuur. De wijze van openbaar maken van documenten wordt nog uitgewerkt (zie het antwoord op vraag 43 van de reactienota van 23 januari 2026). Regels over de adviescommissie worden ook nog uitgewerkt. In het algemeen kan over de openbaarheid van vergaderingen gezegd worden dat in de adviescommissie vrijheid van beraadslaging mogelijk moet zijn en dat zaken die (nog) niet rijp zijn voor openbaarheid in vrijheid besproken moeten kunnen worden.
27.	Bij punt 4, onderdeel 2 de laatste zin (Een optie is om de doorlooptijden vast te stellen op 3 jaar.) is ververvangen door: De oplossing is om de looptijd van het Meerjarenplan en evaluatie op een vast moment in de bestuursperiode te laten plaatsvinden – eens per vier jaar – en hiervoor het tweede zittingsjaar van de staten en algemeen besturen en het derde zittingsjaar van raden te nemen. In dat jaar hebben de volksvertegenwoordigingen voldoende kennis kunnen opbouwen om de werkwijze en resultaten goed te kunnen evalueren.	Voor de reactie, zie zienswijze 4.

28.	Aan punt 6 is toegevoegd: En een dagelijks bestuur dat bij voorkeur ook de afzonderlijke regio's van Stad en Ommeland en Drenthe en Waterschappen representeert.	Voor de reactie, zie zienswijze 6.
29.	Bij punt 8 de laatste zin (Dit onderstreept nog eens het belang zoals verwoord onder zienswijze (tweede punt) om de evaluatie bijvoorbeeld elke 3 jaar uit te voeren.) is vervangen door: Dit onderstreept nog eens het belang zoals verwoord onder zienswijze (tweede punt) om de evaluatie bijvoorbeeld elke vier jaar te laten plaatsvinden. Van belang is verder dat zo snel mogelijk en dus uiterlijk in de eerste evaluatie de volgende punten expliciet aan de orde komen: - In de op te richten stichting zijn de overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen vertegenwoordigd. Bij de eerste evaluatie zal moeten worden gekeken of de juiste partijen zijn aangesloten bij de Stichting en of meer partijen kunnen aansluiten. - Naast de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling om de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden en de kosten van uitvoering in ondersteuning in de verantwoordingsdocumenten inzichtelijk te maken, zal bij de eerste evaluatie moeten worden bekeken of gestuurd kan worden op een maximaal percentage aan uitvoeringskosten. - In de ontwerpregeling zijn wettelijke verantwoordingsmomenten opgenomen. Wanneer het om financiële risico's gaat is van belang deze vroegtijdig te signaleren. Wat mist is (zicht op) de wijze waarop de financiële risico's worden bewaakt, als intern financieel waarschuwingssysteem en/of praktisch herstelmechanisme tussen de vaste evaluatiemomenten in. Van belang is de afspraken in het te sluiten convenant over de financiële risico's en aansprakelijkheid, ook in relatie tot de kassiersfunctie van de provincie, onderdeel te maken van de (eerste) evaluatie.	**De zienswijze leidt niet tot aanpassingen** Voor de reactie, zie zienswijze 8 en aanvullend: de zienswijze gaat om zaken die volksvertegenwoordigingen mogelijk naar voren willen brengen bij de evaluatie van de regeling (artikel 25, tweede lid GR). Dat is te zijner tijd aan de volksvertegenwoordigingen zelf. In het algemeen wordt nog verwezen naar zienswijze 12 voor wat betreft het stichtingsbestuur en zienswijze 11 voor wat betreft de uitvoeringskosten. Het bewaken van de financiën volgt voor een deel uit de regels daarvoor (zie zienswijze 11) en moet voor een deel geborgd zijn in de uitwerking van concrete maatregelen, bijvoorbeeld in voorwaarden en criteria van financiering van projecten. De deelnemers sluiten een convenant over de kassiersfunctie die de provincie Groningen zal vervullen. Het concept-convenant stellen we beschikbaar ten tijde dat toestemming wordt gevraagd voor de definitieve GR.
	Algemeen bestuur Noorderzijlvest	

	Geen zienswijzen	
	Algemeen bestuur Hunze en Aa's	
	Geen zienswijzen	

AKTE VAN OPRICHTING

Betreft: **Stichting voor de Economische Agenda [◆*Werktitel*]**

Heden, [◆], verscheen voor mij, mr. Ate Willem Bijlsma, notaris te Groningen: [medewerker Trip Advocaten & Notarissen], te dezen handelend als schriftelijk gevolmachtigde van:
het openbaar lichaam: **Perspectief Groningen en Noord-Drenthe**, gevestigd te Groningen, kantoorhoudende te [◆] Groningen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer [◆] (**Perspectief Groningen en Noord-Drenthe**).
De verschenen persoon verklaarde bij deze akte namens Perspectief Groningen en Noord-Drenthe op te richten een stichting en daarvoor vast te stellen de navolgende statuten.

STATUTEN

BEGRIPSBEPALINGEN

In deze statuten wordt verstaan onder:

- **aanbestedende dienst**: de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen, als bedoeld in artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012;
- **accountant**: een registeraccountant of een andere accountant als bedoeld in artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel een organisatie waarin zodanige accountants samenwerken;
- **bestuur**: het orgaan bedoeld in artikel 2:291 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 5 lid 1 van deze statuten;
- **Economische Agenda**: de Economische Agenda zoals bedoeld in ‘Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief’ die op tien juni tweeduizend vijfentwintig door deelnemers van Perspectief Groningen Noord-Drenthe en op dertien juni tweeduizend vijfentwintig door de ministerraad is vastgesteld;
- **jaarplan:** de jaarlijkse uitwerking van het meerjarig uitvoeringsplan vastgesteld door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe als nader omschreven in artikel 6 lid 2 onder b;
- **meerjarig uitvoeringsplan**: het plan dat wordt vastgesteld door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe en de concretisering van de Economische Agenda

voor (maximaal) vijf jaar bevat als nader omschreven in artikel 6 lid 2 onder a;
- **Perspectief Groningen en Noord-Drenthe**: het openbaar lichaam: Perspectief Groningen en Noord-Drenthe, gevestigd te Groningen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer [◆],
- **primaire activiteiten**: activiteiten die de stichting verricht ter uitvoering van taken die door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe, of door rechtspersonen die door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.24a lid 1 sub a en lid 3 Aanbestedingswet 2012 worden gecontroleerd, aan de stichting zijn toegewezen door middel van daartoe verleende opdrachten of mandaten;
- **schriftelijk**: per brief, e-mail of enig ander elektronisch communicatiemiddel, mits het bericht leesbaar en reproduceerbaar is;
- **stichting**: de stichting waarvan de interne organisatie wordt beheerst door deze statuten.

Artikel 1 - Naam en zetel

1. De stichting draagt de naam: **Stichting voor de Economische Agenda [◆*Werktitel*]**.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Groningen.

Artikel 2 - Doel

1. De stichting heeft ten doel:
    a. het algemeen bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe te adviseren over het realiseren van de doelen uit de Economische Agenda;
    b. het maken van voorstellen voor meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen;
    c. het maken van voorstellen voor het uitvoeringsprogramma regio;
    d. de uitvoering van taken voor zover het algemeen of dagelijks bestuur van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe haar daartoe de opdracht geeft of mandaat verleent.
2. De stichting tracht binnen de kaders van de Economische Agenda, het meerjarig uitvoeringsplan en het jaarplan, op basis van de afgegeven opdracht(en)/mandaten door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe haar doel onder meer te bereiken door het:
    a. bijdragen aan een brede welvaart via economische structuurversterking;

b. fungeren als ontwikkelmonitor voor plannen ter uitvoering en realisatie, onder meer door:
   i. het ondersteunen van initiatiefnemers vanuit overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven om projecten binnen de gestelde kaders te ontwikkelen tot investeringsvoorstellen;
   ii. het opzetten van coalities om economische ontwikkeling te bespoedigen, projectvoorstellen op te stellen, uit te werken en te financieren;
   iii. het in kaart brengen van financieringsknelpunten en het voorstellen van oplossingen;
   iv. het bevorderen en verzamelen van kennis, advies en onderzoek;
c. omzetten van kennis naar toepasbare waarde voor de economie en de maatschappij;
d. voorstellen, inrichten en (laten) uitvoeren van financieringsinstrumenten, waaronder onder meer wordt begrepen het voorbereiden van de inrichting van fondsen en subsidieregelingen;
e. toekennen van (financiële) middelen aan programma's en projecten en, indien passend, de uitvoering hiervan uitvoeren of beleggen bij derden;
f. aantrekken van publieke, private en Europese (financiële) middelen;
g. monitoren en het vastleggen van de geldstromen, de rechtmatigheid en doelmatigheid van de geldstromen en bestede middelen, de voortgang van de uitvoering en de realisatie van het doel en het aangeven van indicatoren;
h. betrekken van het bedrijfsleven, kennisinstellingen, overheden, jongerenorganisaties en maatschappelijke organisaties;
i. oprichten en/of deelnemen in rechtspersonen ter bevordering van de uitvoering en realisatie;
j. aannemen van personeel en het zijn van werkgever van een (eigen) werkorganisatie,

alsmede het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

3. De stichting zal bij de uitvoering van haar activiteiten voortvloeiende uit het doel van de stichting participatie op gestructureerde wijze vormgeven. De manier

waarop deze participatie vorm krijgt, maakt onderdeel uit van de jaarlijkse verantwoording aan Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

4. De stichting beoogt niet het maken van winst. Indien de stichting wordt omgezet in een andere rechtsvorm dan is het niet mogelijk dat een niet-aanbestedende dienst deel kan nemen in het kapitaal of eigendomsstructuur van deze nieuwe rechtsvorm.
5. De activiteiten die de stichting uitoefent dienen voor meer dan tachtig procent (80%) primaire activiteiten te behelzen, die zijn bepaald op de wijze die is voorgeschreven in artikel 2.24a leden 4 en 5 Aanbestedingswet 2012, waarmee de stichting dient te waarborgen dat ononderbroken wordt voldaan aan het activiteitencriterium als bedoeld in artikel 2.24a lid 1 sub b Aanbestedingswet 2012. De stichting beoogt geen andere activiteiten dan primaire activiteiten te verrichten. Het verrichten van andere activiteiten dan primaire activiteiten is enkel toegestaan indien:
   a. Perspectief Groningen en Noord-Drenthe hiervoor haar voorafgaande schriftelijke goedkeuring heeft verleend; en
   b. voor zover dat niet tot gevolg heeft dat niet of niet langer aan het activiteitencriterium als bedoeld in artikel 2.24a lid 1 sub b Aanbestedingswet 2012 wordt voldaan.

Artikel 3 – Vermogen

1. Het vermogen van de stichting zal worden gevormd door:
   - subsidies en overige bijdragen van de (semi-)overheid;
   - donaties en sponsoring;
   - schenkingen, erfstellingen en legaten;
   - alle andere verkrijgingen en baten.
2. De stichting legt jaarlijks schriftelijk verantwoording af aan Perspectief Groningen en Noord-Drenthe over de besteding van haar vermogen, conform de schriftelijke instructies zoals deze door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe worden aangegeven.

Artikel 4 - Bestuur

1. Het bestuur bestaat uit een door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe te bepalen aantal van ten minste zes (6) en maximaal negen (9) bestuurders. Slechts natuurlijke personen kunnen tot bestuurder worden benoemd.

2. Bestuurders worden benoemd door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. Perspectief Groningen en Noord-Drenthe stelt een profielschets ten aanzien van de bestuurders vast, rekening houdend met de aard van de stichting, haar activiteiten, de gewenste deskundigheid, leeftijd en achtergrond van de bestuurders, waarbij Perspectief Groningen en Noord-Drenthe ervoor zorgdraagt dat in het bestuur natuurlijke personen met deskundigheid over en achtergrond in het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de overheden evenredig benoemd zijn en per deskundigheid/achtergrond er minimaal één bestuurslid is die bij aanvang bij voorkeur jonger is dan dertig (30) jaar maar in ieder geval niet ouder dan veertig (40) jaar. De profielschets wordt vastgesteld, periodiek geëvalueerd en zo nodig gewijzigd door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
3. Het bestuur kiest jaarlijks uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De functies van secretaris en penningmeester kunnen ook door één (1) persoon worden vervuld.
4. De bestuurders treden af volgens een door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe opgemaakt rooster van aftreden met inachtneming van een zittingsperiode van ten hoogste vier jaar. Een bestuurder is na de periode waarvoor hij is benoemd herbenoembaar, met dien verstande dat de maximale zittingsduur acht (8) jaar bedraagt voor een bestuurder. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop de kandidaat zijn taak bestuurder heeft vervuld.
5. Een onvoltallig bestuur blijft een bevoegd bestuur, ook als dit te eniger tijd uit één bestuurder bestaat; het vorenstaande laat onverlet de plicht voor Perspectief Groningen en Noord-Drenthe om zo spoedig mogelijk door benoeming in de vacature dan wel vacatures te voorzien met inachtneming van het bepaalde in lid 2. Belet van een of meer bestuurders leidt niet tot onbevoegdheid van de andere bestuurders, respectievelijk bestuurder.
6. Indien te eniger tijd alle bestuurders mochten komen te ontbreken, dan wel indien sprake is van ontstentenis of belet van alle bestuurders, dan is Perspectief Groningen en Noord-Drenthe bevoegd een of meer (tijdelijk) bestuurders te benoemen met inachtneming van het bepaalde in lid 2.
   Het vorenstaande laat de bevoegdheid van de rechtbank als bedoeld in artikel 2:299 van het Burgerlijk Wetboek onverlet.
7. Bestuurders kunnen een onkostenvergoeding en vacatiegelden ontvangen.

Artikel 5 - Vergaderingen van het bestuur en besluiten van het bestuur

1. De vergaderingen van het bestuur worden gehouden op de van keer tot keer door het bestuur te bepalen plaats.
2. Het bestuur vergadert ten minste eenmaal per boekjaar.
3. Vergaderingen zullen voorts telkenmale worden gehouden, wanneer de voorzitter dit wenselijk acht of indien één van de andere bestuurders daartoe schriftelijk aan de voorzitter het verzoek richt.
   Indien de voorzitter aan een dergelijk verzoek geen gevolg geeft in die zin, dat de vergadering kan worden gehouden binnen drie weken na het verzoek, is de verzoeker gerechtigd zelf een vergadering bijeen te roepen op de wijze als deze statuten wat dat betreft bepalen.
4. De oproeping tot de vergadering geschiedt - onverminderd het in lid 3 bepaalde - door de voorzitter, ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, schriftelijk.
5. De oproeping vermeldt behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen.
6. Indien de door de statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht zijn genomen, kunnen desalniettemin in een vergadering van het bestuur geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen, mits in de betreffende vergadering alle in functie zijnde bestuurders aanwezig zijn en mits de betreffende besluiten worden genomen met algemene stemmen.
7. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur; bij diens afwezigheid wijst de vergadering zelf haar voorzitter aan.
8. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden.
   De notulen worden vastgesteld in de eerstvolgende vergadering en ten blijke daarvan door de voorzitter en secretaris van die vergadering ondertekend.
9. Het bestuur kan in een vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid van zijn in functie zijnde leden in de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.
   Een bestuurder kan zich in de vergadering door een medebestuurder laten vertegenwoordigen op overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van de voorzitter van de vergadering voldoende, volmacht.

Een bestuurder kan daarbij slechts voor één medebestuurder als gevolmachtigde optreden.

10. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits met schriftelijk uitgebrachte algemene stemmen van alle bestuurders.
    Het bepaalde in de vorige volzin geldt ook voor besluiten tot wijziging van de statuten of ontbinding van de stichting (met inachtneming van artikel 12 of artikel 13).
    Van een buiten vergadering genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen stemmen door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na medeondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd.
11. Het bestuur kan telefonisch, per videoconference of door middel van een ander communicatiemiddel vergaderen mits alle bestuurders die aan zodanige vergadering deelnemen elkaar kunnen verstaan.
    Een bestuurder kan telefonisch, per videoconference of door middel van een ander communicatiemiddel aan een vergadering deelnemen, mits die bestuurder steeds alle andere aan die vergadering deelnemende bestuurders kan verstaan en door die andere bestuurders wordt verstaan.
12. Iedere bestuurder heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.
    Voor zover de statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten van het bestuur genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.
13. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijke stemming gewenst acht of één van de bestuurders dit voor de stemming verlangt.
    Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
14. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.
15. Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de stichting en de aan haar verbonden organisatie. Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit kan worden genomen, omdat het in de vorige volzin van toepassing is op alle bestuurders, is het bestuur niettemin tot besluitvorming bevoegd, met dien verstande dat het besluit algemene stemmen behoeft en de overwegingen schriftelijk worden vastgelegd.

16. Bij staking van stemmen wordt het voorstel in een volgende vergadering opnieuw aan de orde gesteld. Staken de stemmen wederom, dan is het voorstel verworpen.
17. In alle geschillen omtrent stemmingen beslist de voorzitter van de vergadering.

Artikel 6 - Bestuursbevoegdheid

1. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. Bij de vervulling van hun taak richten de bestuurders zich naar het belang van de stichting en de aan haar verbonden organisatie.
2. In opdracht van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe is het bestuur belast met het opstellen van:
   a. de meerjarige uitvoeringsplannen. Een meerjarig uitvoeringsplan wordt opgesteld voor een periode van (maximaal) vijf (5) jaar, waarin de doelen uit de Economische Agenda zijn uitgewerkt. In een meerjarig uitvoeringsplan wordt door het bestuur in ieder geval een begroting opgenomen en daarbij wordt aangegeven welke financieringsinstrumenten daartoe ingezet en/of ontwikkeld worden; en
   b. de jaarplannen. Een jaarplan wordt opgesteld op basis van het geldende meerjarig uitvoeringsplan en bevat een concrete uitwerking voor het aankomende jaar en een begroting van de benodigde financiering. Daarnaast wordt in het jaarplan in ieder geval een beschrijving opgenomen van de toedeling van middelen voor de betreffende periode, inclusief een beschrijving van de partijen die volgens het bestuur in staat zijn om voor specifieke delen de uitvoering op zich te nemen.

   Het bestuur zal ten behoeve van het opstellen van een meerjarig uitvoeringsplan en een jaarplan de markt- en beleidsontwikkelingen monitoren en gebruik maken van het perspectief van jongeren en een adviesgroep maatschappelijke organisaties.

   Perspectief Groningen en Noord-Drenthe beslist over de vaststelling van de meerjarig uitvoeringsplannen en jaarplannen. Eventuele wijzigingen van een meerjarig uitvoeringsplan en/of een jaarplan worden eveneens door de stichting voorgesteld aan Perspectief Groningen en Noord-Drenthe en vervolgens beslist Perspectief Groningen en Noord-Drenthe over de vaststelling hiervan.
3. Het bestuur is, na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe, bevoegd te besluiten tot het aangaan van

overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander verbindt.

4. Onverminderd het elders in de statuten dienaangaande bepaalde zijn voorts aan de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe onderworpen de besluiten van het bestuur tot:
   a. de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag van de stichting;
   b. het oprichten of deelnemen in (dochter)-vennootschappen of andere entiteiten door de stichting;
   c. aangifte van faillissement en aanvraag van surséance van betaling van de stichting;
   d. duurzame samenwerking of fusie met een andere rechtspersoon, indien deze samenwerking van ingrijpende betekenis is en het verbreken van een zodanige samenwerking, door de stichting;
   e. beëindiging van de dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal werknemers van de stichting of een afhankelijke maatschappij tegelijkertijd of binnen een kort tijdsbestek;
   f. ingrijpende wijziging in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers van de stichting of van een afhankelijke maatschappij;
   g. in het algemeen al die handelingen waarvan het belang voor de stichting een door het bestuur en/of Perspectief Groningen en Noord-Drenthe vastgesteld bedrag te boven gaat of handelingen betreffende een onderwerp waarvoor het bestuur en/of Perspectief Groningen en Noord-Drenthe heeft bepaald dat goedkeuring is vereist.

Artikel 7 - Vertegenwoordiging

1. De stichting wordt vertegenwoordigd door het bestuur, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.
   De stichting kan tevens worden vertegenwoordigd door twee gezamenlijk handelende bestuurders.
2. Het bestuur kan aan anderen volmacht geven om de stichting in en buiten rechte te vertegenwoordigen binnen de in die volmacht omschreven grenzen.

3. Ingeval een of meer bestuurders een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de stichting en de aan haar verbonden organisatie, wordt de stichting niettemin op de in de voorgaande leden bepaalde wijze vertegenwoordigd.

Artikel 8 – Defungeren bestuurders en schorsing

1. Een bestuurder defungeert:
   a. door zijn aftreden al dan niet volgens het in artikel 4 lid 4 bedoelde rooster;
   b. door overlijden;
   c. bij verlies van het vrije beheer over zijn vermogen;
   d. bij ontslag verleend door het bestuur;
   e. bij ontslag verleend door Perspectief Groningen en Noord-Drenthe;
   f. bij ontslag door de rechtbank op grond van artikel 2:298 Burgerlijk Wetboek.
2. Een bestuurder kan worden geschorst bij besluit van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
3. Een schorsing die niet binnen drie maanden is opgeheven, dan wel is gevolgd door ontslag, eindigt na drie maanden.
4. Een besluit tot ontslag of schorsing wordt niet genomen dat nadat de bestuurder over wiens ontslag of schorsing wordt besloten de gelegenheid is geboden om te worden gehoord.

Artikel 9 – Boekjaar en jaarstukken

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Aan het einde van ieder boekjaar worden, binnen de wettelijke termijnen dan wel zoveel eerder als aangegeven in de door de stichting aanvaarde opdrachten, de boeken van de stichting afgesloten. Op basis daarvan wordt door het bestuur de jaarrekening opgesteld.
3. Het bestuur zal, alvorens tot vaststelling van de jaarrekening over te gaan, deze doen onderzoeken door een door het bestuur aan te wijzen accountant. Deze brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit.
4. De jaarrekening wordt, al dan niet met toevoeging van een bestuursverslag, door het bestuur vastgesteld. De vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag behoeft de voorafgaande goedkeuring van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. De jaarrekening wordt ondertekend door de bestuurders, ontbreekt de

ondertekening van een of meer bestuurders, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt.

5. In de vergadering waarin de jaarrekening door het bestuur wordt vastgesteld, wordt tevens behandeld de kwijting en decharge van de bestuurders voor het door hen in het betreffende boekjaar gevoerde beleid.
6. De stichting maakt jaarlijks, gelijktijdig bij de vaststelling van de jaarrekening, inzichtelijk dat met de uitoefening van haar activiteiten wordt voldaan aan het activiteitencriterium als bedoeld in artikel 2.24a lid 1 sub b Aanbestedingswet, door met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.24a leden 4 en 5 Aanbestedingswet 2012 inzichtelijk te maken dat meer dan tachtig procent (80%) van de activiteiten van de stichting de uitoefening van primaire activiteiten behelst. De stichting zal hiertoe jaarlijks in het jaarverslag een financieel overzicht opnemen, waaruit dit blijkt.
7. Het bestuur moet de jaarstukken bewaren gedurende de wettelijke termijn.

Artikel 10 - Commissies

Het bestuur is bevoegd een of meer commissies in te stellen, waarvan de taken en bevoegdheden alsdan zullen worden vastgesteld bij huishoudelijk reglement.

Artikel 11 - Reglementen

1. Het bestuur is bevoegd een of meer reglementen vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in de statuten zijn vervat.
2. De reglementen mogen niet met de wet of de statuten in strijd zijn.
3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd de reglementen te wijzigen of op te heffen.
4. Op de vaststelling, wijziging en opheffing van de reglementen is het bepaalde in artikel 12 leden 1 en 2 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12 - Statutenwijziging

1. Het bestuur is, na voorafgaande goedkeuring van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe, bevoegd de statuten te wijzigen.
   Onverminderd het bepaalde in artikel 5 lid 10 moet het besluit daartoe worden genomen met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen in een vergadering van het bestuur, waarin alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn.
2. Zijn in een vergadering, waarin een voorstel als bedoeld in lid 1 van dit artikel aan de orde is gesteld niet alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd dan zal een

tweede vergadering van het bestuur worden bijeengeroepen, te houden niet eerder dan zeven dagen, doch niet later dan één en twintig dagen na de eerste, waarin een zodanig besluit kan worden genomen met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen, en in welke vergadering ten minste de meerderheid van de in functie zijnde leden aanwezig of vertegenwoordigd is.

3. Iedere bestuurder is bevoegd de notariële akte van statutenwijziging te doen verlijden en daartoe te ondertekenen.

Artikel 13 - Ontbinding en vereffening

1. Het bestuur is, na voorafgaande goedkeuring van Perspectief Groningen en Noord-Drenthe, bevoegd de stichting te ontbinden.
   Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 12 leden 1 en 2 van overeenkomstige toepassing.
2. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.
3. De vereffening geschiedt door het bestuur.
4. De vereffenaars dragen er zorg voor dat van de ontbinding van de stichting inschrijving geschiedt in het register, bedoeld in artikel 2:289 Burgerlijk Wetboek.
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de statuten zoveel mogelijk van kracht.
6. Een eventueel batig liquidatiesaldo komt toe aan Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.
7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de ontbonden stichting gedurende zeven jaren berusten onder de jongste vereffenaar, als bewaarder, tenzij bij het besluit tot ontbinding een andere bewaarder is aangewezen.

Artikel 14 - Slotbepaling

In alle gevallen waarin zowel de wet als de statuten niet voorzien, beslist het bestuur.

SLOTBEPALINGEN

Ten slotte heeft de verschenen persoon verklaard dat:

a. het eerste bestuur van de stichting zal voor de duur van maximaal één jaar bestaan uit drie (3) personen, welke overeenkomstig artikel 4 lid 5 een bevoegd bestuur vormen;
b. tot eerste bestuurders van de stichting worden benoemd:

i. [◆], in de functie van voorzitter;
ii. [◆], in de functie van secretaris;
iii. [◆], in de functie van penningmeester.

SLOT

De verschenen persoon is mij, notaris, bekend.
WAARVAN AKTE in minuut verleden te Groningen op de datum in het hoofd van deze akte vermeld.
Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte en een toelichting daarop aan verschenen persoon, heeft zij verklaard tijdig van de inhoud van deze akte te hebben kennisgenomen, te zijn gewezen op de gevolgen die daaruit voor partijen voortvloeien en met beperkte voorlezing van deze akte in te stemmen. Vervolgens is deze akte – na beperkte voorlezing – door de verschenen persoon en onmiddellijk daarna door mij, notaris, ondertekend.

CONVENANT

Kassiersfunctie
Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Datum: 2026

CONCEPT

DE ONDERGETEKENDEN:

De navolgende bestuursorganen:

1. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze;
2. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsdelta;
3. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen;
4. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland;
5. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen;
6. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld;
7. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt;
8. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela;
9. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stadskanaal;
10. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tynaarlo;
11. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam;
12. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier;
13. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde;
14. het dagelijks bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's;
15. het dagelijks bestuur van het Waterschap Noorderzijlvest;
16. het college van gedeputeerde staten van de provincie Groningen;

hierna gezamenlijk aangeduid als "Partijen" en ieder voor zich als "Partij",

OVERWEGENDE DAT:

- het kabinet in 'Nij begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief' reageert op de bevindingen van de parlementaire enquêtecommissie in het rapport 'Groningers boven gas';
- de Economische Agenda (maatregel 35 Nij Begun) het beleidsmatige kader is voor het realiseren van maatregelen en doelstellingen, waaronder de verdeling van financiële middelen die door het kabinet beschikbaar worden gesteld;
- het kabinet in Nij Begun toezegt een generatielang (dertig jaar), jaarlijks geld beschikbaar te stellen voor de Economische Agenda en dit geld ook dient om de uitvoeringskosten te dekken;
- Partijen op XXX het openbaar lichaam Perspectief Groningen en Noord-Drenthe hebben opgericht ter uitvoering van de doelen van de Economische Agenda;
- ten behoeve van de financiering van de doelen de minister van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de toegezegde gelden (hierna: de Gelden) via een decentrale-uitkering (hierna: de DU) zal verstrekken;
- de Gelden conform artikel 20 Gemeenschappelijke Regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe door het Rijk aan de provincie Groningen worden uitgekeerd en de provincie Groningen op haar beurt de Gelden één-op-één uitkeert aan het Openbaar Lichaam;

ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Artikel 1 Definities

In dit Convenant wordt verstaan onder:

Convenant:	het onderhavige Convenant Kassiersfunctie Perspectief Groningen en Noord Drenthe;
DU:	een decentrale uitkering door de Minister;
Economische Agenda	de Economische Agenda zoals bedoeld in 'Nij Begun – op weg naar erkenning,

CONCEPT

	herstel en perspectief', die Partijen op 10 juni 2025 hebben vastgesteld;
Gelden:	de gelden die via een DU worden verstrekt door de Minister voor de uitvoering van de Economische Agenda;
Kassier	de Provincie als deelnemer aan het Openbaar Lichaam die de Gelden van de Minister ontvangt en deze Gelden conform de bepalingen van dit Convenant verstrekt aan het Openbaar Lichaam;
Minister:	de minister van Buitenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties;
Nij Begun	de kabinetsreactie op het rapport 'Groningers boven gas' van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen, voluit genaamd 'Nij begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief';
Openbaar Lichaam:	Het Openbaar Lichaam Perspectief Groningen en Noord-Drenthe;
Provincie	de publiekrechtelijke rechtspersoon de provincie Groningen met inbegrip van het college van gedeputeerde staten van die provincie;

Artikel 2 Doel van dit Convenant

Dit Convenant heeft als doel afspraken vast te leggen over de wijze waarop de Gelden door de Provincie, na ontvangst daarvan, als Kassier worden verstrekt aan het Openbaar Lichaam.

Artikel 3 Beschikbaarheid van de Gelden

1. Wanneer de Minister met een DU Gelden verstrekt aan de Provincie, verstrekt de Provincie die Gelden, zodra zij daarover beschikt, als Kassier onverwijld en zonder enige inhouding aan het Openbaar Lichaam.
2. Het verstrekken van de Gelden door de Provincie aan het Openbaar Lichaam geschiedt overeenkomstig het bepaalde in de Provinciewet en de Financiële verordening provincie Groningen 2023 zoals deze van tijd tot tijd luiden, met inbegrip van de eventuele opvolger van die verordening.
3. De kosten die de Provincie maakt bij het vervullen van haar in dit Convenant opgenomen verplichtingen komen ten laste van de Gelden.

Artikel 4 Geen risico of aansprakelijkheid voor de Provincie

1. De Provincie draagt geen financieel risico voor haar rol als Kassier krachtens dit Convenant. Geen van Partijen zal de Provincie op enigerlei wijze kunnen aanspreken voor mogelijke schade, geldelijk geleden nadeel of op geld waardeerbaar nadeel ontstaan in verband met of als gevolg van de vervulling door de Provincie van haar rol als Kassier krachtens dit Convenant, behoudens in geval van opzet, bewuste roekeloosheid of grove nalatigheid van een in dit kader bevoegde functionaris van de Provincie.
2. Partijen vrijwaren de Provincie gezamenlijk voor alle aanspraken van derden die verband houden met of het gevolg zijn van de vervulling door de Provincie van haar rol als Kassier krachtens dit Convenant, behoudens voor zover sprake is van opzet, bewuste roekeloosheid of grove nalatigheid van een in dit kader bevoegde functionaris van de Provincie.

Artikel 5 Financiële en inhoudelijke verantwoording

Het Openbaar Lichaam is bij uitsluiting verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende besteding van de Gelden en legt daar overeenkomstig de daarvoor geldende regels verantwoording over af zoals bedoeld in artikel 19 Gemeenschappelijke regeling Perspectief Groningen en Noord-Drenthe.

Artikel 6 Looptijd van het Convenant

CONCEPT

1. Dit Convenant treedt na ondertekening door alle Partijen in werking op XXX
2. Dit Convenant wordt aangegaan voor de looptijd van de Economische Agenda.

Artikel 7 Evaluatie

Na afloop van de eerste twee jaar vindt evaluatie van de in dit Convenant vastgelegde afspraken plaats. Op initiatief van de Provincie en/of het algemeen bestuur van het Openbaar Lichaam kan opnieuw een evaluatie plaatsvinden.

Artikel 8 Tussentijdse beëindiging

1. Dit Convenant is naar zijn aard niet bedoeld om tussentijds te worden beëindigd.
2. Tussentijdse beëindiging van dit Convenant door een Partij is uitsluitend mogelijk indien sprake is van een objectieve noodzaak. De Partij die hier een beroep op doet, legt dit gemotiveerd voor aan Partijen. Indien een dergelijke situatie aan de orde is, zullen Partijen overleggen over de afwikkeling van de lopende verplichtingen en de termijn waarbinnen de afwikkeling zal plaatsvinden.

Artikel 9 Wijziging Convenant

Dit Convenant kan slechts worden gewijzigd, aangevuld of anderszins worden aangepast nadat Partijen daarover overeenstemming hebben bereikt en hun overeenstemming schriftelijk hebben vastgesteld in een door elk der Partijen ondertekend document.
Wijziging kan in ieder geval plaatsvinden indien het Rijk de regels omtrent de DU wijzigt.

Artikel 10 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op dit Convenant is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
2. Dit Convenant kent geen formele procedure om geschillen op te lossen. Partijen trachten onderlinge geschillen in eerste instantie in goed overleg op te lossen.
3. Indien het geschil niet in goed overleg kan worden opgelost, is uitsluitend de rechtbank Noord-Nederland, locatie Groningen, in eerste aanleg bevoegd, onverminderd het recht op hoger beroep of cassatie.

ALDUS OVEREENGEKOMEN EN ONDERTEKEND

Ondertekening volgt op separate pagina's.

CONCEPT

Ondertekeningspagina Kassiersfunctie
Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

Instructie voor ondertekening

Iedere bestuursorgaan van de gemeente/ de Provincie en de waterschappen kent haar eigen aanwijzing voor ondertekening. We vragen iedere gemeente/ de Provincie en de waterschappen daarom zelf zorg te dragen voor de juiste ondertekening van dit Convenant. Gebruik daarvoor deze ondertekeningspagina. Noem de naam van de organisatie en vergeet de datum niet. Wanneer een wethouder, gedeputeerde of lid van het DB ondertekent, zorg er dan voor dat hij/zij gemachtigd is.

Omdat er 16 Partijen zijn, zijn er straks in totaal 16 aparte ondertekeningspagina's.

Stuur een ondertekend exemplaar van dit Convenant naar ……. Deze zorgt voor de archivering. Hou een exemplaar voor het eigen archief.

Verwijder dit tekstvlak.

CONCEPT

ECONOMISCHE AGENDA

NU BEGUN

UITVOERINGSPLAN

Samen werken aan uitvoering

Versie: 1 april 2026

2026
2028

De parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen trok op 24 februari 2023 harde conclusies, Groningen en Noord-Drenthe verdienen een Nij Begun: een mooie, leefbare, veilige en betere toekomst. Dertig jaar lang wordt gewerkt aan herstel en perspectief. De gevolgen van de gaswinning laten diepe sporen na bij een groot deel van onze inwoners. Een noodzakelijke voorwaarde voor een betere toekomst is het herstel van woningen en mensen. Zolang als nodig. Koste wat kost. Het aanpakken van schade, versterking en herstel is daarom de belangrijkste prioriteit. Daarnaast is 200 miljoen euro per jaar beschikbaar voor sociaal en economisch perspectief. Ook is er tot 2035 voor isolatie van woningen 1,65 miljard euro beschikbaar. In Groningen en Noord-Drenthe zetten we samen met het Rijk de schouders eronder.

GRONINGEN NOORD-DRENTHE
NIJ BEGUN

Meerjarig uitvoeringsplan Economische Agenda voor Groningen en Noord-Drenthe 2026 – 2028

Samen werken aan uitvoering

Inhoudsopgave

1. Voorwoord 10

2. Samenvatting 14

3. Wat is de Economische Agenda? 18
   - 3.1 Een generatielange ontwikkelmotor 19
   - 3.2 Een nieuwe manier van uitvoeren: triple helix 20
   - 3.2.1 De triple helix in uitvoering 20
   - 3.2.2 Toegevoegde waarde van de agenda 22

4. Van agenda naar meerjarig uitvoeringsplan 24
   - 4.1 De agenda als breed vertrekpunt 25
   - 4.2 Ambities voor 2026 – 2028 26
   - 4.2.1 Ambitie 1: Ontwikkelen en toepassen van technologie 26
   - 4.2.2 Ambitie 2: Talent opleiden, benutten en behouden 39
   - 4.2.3 Ambitie 3: Toerisme ontwikkelen als krachtige motor 41
   - 4.2.4 Voorwaarde 1: Vestigingsklimaat en ondersteuning van het mkb 46
   - 4.2.5 Voorwaarde 2: Zelfbewustzijn, imago en profiel 46

5. Van ambities naar uitvoering 50
   - 5.1 Ontwikkeling van kansrijke initiatieven 51
   - 5.2 Implementatie van projecten 52
   - 5.3 Ondersteuning met expertise 53
   - 5.4 Goed opdrachtgeverschap 53

6. Financiën 54

6.1 Het financieel kader van het meerjarig uitvoeringsplan 55
6.2 Fonds Economische Agenda Startkapitaal 57
6.3 Een gemengd financieringsmodel 58
6.4 Kansen zoeken binnen de kaders rond staatssteun 58

7. Samenwerking, randvoorwaarden en monitoring 60

7.1 De Economische Agenda staat niet op zichzelf 62
7.2 Aansluiting op de zorgplicht van het Rijk (Groningenwet) 63
7.3 Aansluiten op ruimtelijk beleid 64
7.4 De Economische Agenda en internationalisering 66
7.5 Monitoring 66

8. Bijlagen 67

1. Voorwoord

In juni 2025 is de Economische Agenda ‘Samen Werken’ vastgesteld. Deze agenda maakt deel uit van de kabinetsreactie Nij Begun en richt zich op de structurele versterking van de economie van Groningen en Noord-Drenthe. Samen werken en investeren in een regio met voldoende werk, goede opleidingsmogelijkheden en kansen voor ondernemers. Een regio waar mensen prettig kunnen wonen, werken en leven. Nu en in de toekomst. Daarmee is de Economische Agenda een investeringskader om de brede welvaart in de regio structureel te vergroten tot minimaal het landelijke gemiddelde in 2055.

De Economische Agenda is een dynamische agenda en vormt geen eindpunt maar eerder een startpunt. Daarbij is extra aandacht voor Noord-, Midden- en Oost-Groningen. Juist daar moet de economische versterking direct voelbaar zijn in het dagelijks leven van inwoners.

Tegelijkertijd ligt er een belangrijke opgave om het vertrouwen van inwoners terug te winnen door nieuw toekomstperspectief te bieden na de aardgaswinning. De Economische Agenda voelt de verantwoordelijkheid.

Voortbouwen op regionale kracht

Dit meerjarig uitvoeringsplan 2026 – 2028 beschrijft hoe we samen werken aan de uitvoering van de Economische Agenda. De agenda bouwt voort op wat al sterk is in de regio, benut kansen en denkt in nieuwe mogelijkheden. Het brengt focus aan door prioriteit te geven aan drie ambities op het gebied van: technologie, talent en toerisme. De ambities zijn groot en vragen om gezamenlijke inzet, doorzettingsvermogen en een lange adem. Het meerjarig uitvoeringsplan geeft hier richting.

We koppelen economische investeringen expliciet aan maatschappelijke impact: meer en beter werk, hogere productiviteit, sterkere lokale ketens en een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat. Voor de uitvoering van de agenda stelt het Rijk de komende dertig jaar 100 miljoen euro per jaar beschikbaar, naast een startkapitaal van 250 miljoen euro. De regio neemt zelf het voortouw om de agenda uit te voeren, in nauwe samenwerking

met het Rijk. Brede welvaart vormt daarbij het gezamenlijk kompas. Dit vraagt om een nieuwe manier van samenwerken.

Nieuwe samenwerking

Overheden stellen duidelijke kaders en zien toe op verantwoording van de besteding van publiek geld. Daarnaast is volop ruimte voor de denk- en uitvoeringskracht van ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Samen versterken we projecten, vertrouwen en organiserend vermogen in de regio. Essentieel voor brede welvaart.

We willen sneller van idee naar uitvoering. Hoe sneller plannen worden uitgevoerd, hoe sneller inwoners dat merken in werk, scholing en hun leefomgeving. De nieuwe samenwerking krijgt in 2026 zijn formele vorm, maar de eerste inhoudelijke stappen zetten we nu al.

Vliegende start: nu al aan de slag

Het startkapitaal bood de kans op een vliegende start met eerste projecten. Zo komt de AI-fabriek naar Groningen en kenden we geld toe aan Djewels als baanbrekend project voor de productie van groene waterstof. Daarnaast onderzoeken we of we de Westpier in de Eemshaven kunnen realiseren, als belangrijke economische en toeristische verbinding met Noorwegen en Noordwest-Europa.

We investeren in het Groningse en Noord-Drentse midden- en kleinbedrijf (mkb). Via de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM) hebben we een fonds geopend dat investeert in innovatieve bedrijven die bijdragen aan de doelen van de agenda. Tegelijkertijd werkt werken we met het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) aan regelingen met hetzelfde doel. Zo bereiken we mkb-bedrijven in de hele regio en versterken we werkgelegenheid, innovatie en economische veerkracht.

2026: een overgangs- en ontwikkeljaar

In dit uitvoeringsplan laten we zien welke onderdelen uit de agenda de volgende stap zetten richting uitvoering en wat dat concreet betekent. Ook geven we aan welke onderwerpen meer tijd nodig hebben voor uitwerking en wat daarvoor nodig is. De verschillende onderwerpen en status van ontwikkelingen zorgen ervoor dat deze verschillen in hun mate van concreetheid. Dit betekent dat sommige ideeën rijp en concreet zijn, en leiden tot projecten. Andere projecten zijn een kans die nog moeten worden uitgewerkt. Vaak gaat het daarbij om de inzet van een ‘ontwikkelbudget’ als ondersteuning van kansrijke initiatieven in de eerste fases. Denk daarbij aan projectontwikkeling, het vormen van samenwerkingsverbanden, haalbaarheidsstudies, businesscases en het uitwerken van programmalijnen. We laten zien hoe de nieuwe uitvoeringsstructuur goede ideeën sneller klaarstoomt voor investeringen en uitvoering. Het jaar 2026 is daarbij een belangrijk overgangs- en ontwikkeljaar.

Een begin dat smaakt naar meer

Dit eerste meerjarig uitvoeringsplan is onderdeel van een unieke samenwerking. Het Rijk neemt verantwoordelijkheid met Nij Begun en de regio neemt het voortouw in de uitvoering. Samen geven we vorm aan een nieuwe manier van werken. Dat vraagt om lef. We leggen de lat hoog, leren terwijl we aan de slag zijn en geven de nieuwe samenwerking de ruimte om stappen te zetten richting ons gezamenlijke doel. De afgelopen periode vormde een belangrijk begin, waarin we al veel bereikten. Een begin dat smaakt naar meer en de basis legt voor een nieuwe generatielange samenwerking.

Tot slot wil ik iedereen bedanken voor de wijze waarop het kwartiermakersteam heeft kunnen samenwerken met partners uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Dankzij de open dialoog, het wederzijds vertrouwen en de constructieve inzet van alle betrokkenen is het gelukt om tot een gedragen plan te komen. De bereidheid om kennis te delen, kritisch mee te denken en gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen, maakt dat ik met veel vertrouwen uitkijk naar de uitvoering van onze gezamenlijke ambities.

Kwartiermaker
Jakob Klompien, maart 2026

NIEMEYER
NIEMEYER CAMPUS

2. Samenvatting

Dit uitvoeringsplan beschrijft hoe we samen verder werken aan de uitvoering van de Economische Agenda van Nij Begun. In de eerste jaren focussen we op drie ambities op het gebied van technologie, talent en toerisme. Met gerichte investeringen, nieuwe samenwerking en ruimte voor innovatie bouwen we voort op de kracht van Groningen en Noord-Drenthe. Sommige acties zijn al in gang gezet.

Om deze drie ambities waar te maken zien we twee voorwaarden die hiervoor essentieel zijn: het vestigingsklimaat voor bedrijven (in het bijzonder het mkb) en het imago van de regio. Deze ambities en voorwaarden hebben we uitgewerkt in dit uitvoeringsplan. Met concrete plannen, acties, investeringen en samenwerkingen creëren we meer werkgelegenheid, een krachtig mkb, een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en een sterk profiel dat herkenbaar en uniek is. Door vroeg te investeren in kwaliteit, samenwerking en executie vergroten we de kans dat projecten de eindstreep halen, maken we onze ambities waar en dragen we bij aan blijvende vergroting van brede welvaart.

Ambitie 1
Ontwikkelen en toepassen van technologie

Zoals Wennink in zijn rapport omschrijft is technologie de versneller van onze groei, productiviteit en ons verdienvermogen. Het vormt de basis voor grote transities van deze eeuw, zoals de energietransitie, de digitalisering en innovaties in de zorg, industrie en landbouw. Daarom zetten we vol in op het ontwikkelen én toepassen van nieuwe technologie in de praktijk.

Betaalbare, betrouwbare en duurzame energie is een essentiële randvoorwaarde voor economische ontwikkeling. We werken aan een brede energiemix en slimme koppelingen tussen energiestromen, bijvoorbeeld via lokale energiehubs en het gebruik van waterstof.

We richten ons op industrieën waarin Groningen en Noord-Drenthe een unieke uitgangspositie hebben: in de maritieme maakindustrie (bijvoorbeeld de Werf van de Toekomst), de chemische procesindustrie, circulaire en groene chemie en biobased bouwen. In deze sectoren zetten we in op digitalisering, robotisering, circulaire productie en nieuwe toepassingen van materialen. We ondersteunen deze ontwikkelprocessen en werken daarbij aan randvoorwaarden zoals campussen en betere toegang tot (risico)-kapitaal.

De komst van de nationale AI-fabriek betekent een investering van 200 miljoen euro, waarvan 60 miljoen euro uit de Economische Agenda komt. Hiermee bouwen we een geavanceerde infrastructuur voor het ontwikkelen, trainen en toepassen van betrouwbare kunstmatige intelligentie (AI). Rond de oude tabaksfabriek Niemeyer komt een AI-campus en expertisecentrum. Hiermee versterken we de positie van de regio als Europese hotspot voor AI-ontwikkeling en vergroten we onze technologische soevereiniteit.

Technologie speelt ook een belangrijke rol in gezondheid en landbouw. In Noord-Nederland bouwen we voort op een sterke kennisbasis rond gezondheidsdata en biomedische technologie, onder meer met Lifelines. Tegelijk zetten we in op data-gedreven landbouw en precisietechnologie om productie te verduurzamen en voedselkwaliteit te verbeteren. Gezond voedsel en Groningen zouden in één adem genoemd moeten worden.

Ambitie 2
Talent opleiden, benutten en behouden

Het opleiden, benutten en behouden van talent is essentieel voor een sterke regionale economie. Te weinig talent blijft in de regio om te werken en zich verder te ontwikkelen. Daarom zetten we in op talentontwikkeling die beter aansluit bij de vraag van het bedrijfsleven en de vaardigheden die nodig zijn in de economie van de toekomst.

Dit vraagt om een gezamenlijke inzet vanuit de Economische Agenda en de Sociale Agenda van Nij Begun. Van een goede startkwalificatie tot gerichte om- en bijscholing dicht bij de arbeidsmarkt. Daarbij richten wij ons op drie speerpunten:

1. Meer mensen interesseren voor kansrijke sectoren als techniek, zorg en ondernemerschap.
2. Een betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven waarin een leven lang ontwikkelen en het versterken van vaardigheden waar bedrijven om vragen.
3. Het versterken van de campusontwikkeling, waar onderwijs, onderzoek en bedrijven samenwerken aan innovatie en talentontwikkeling.

Ondertussen zetten we al concrete stappen. Zo ondersteunen we de ontwikkeling van een campus rond Groningen Airport Eelde, gericht op werktuigbouwkunde, energie en luchtvaart. Ook werken we aan een gezondheidscampus bij het Ommelander Ziekenhuis Groningen in Scheemda, waar kennis, zorg en innovatie samenkomen.

Ambitie 3
Toerisme ontwikkelen als krachtige motor

Toerisme is een krachtige motor voor de ontwikkeling van onze regio. Investeren in vrije tijd betekent investeren in een aantrekkelijke regio voor bezoekers, inwoners, studenten en bedrijven. De vrijetijdssector stimuleert ondernemerschap, versterkt het mkb en vergroot de nationale en internationale zichtbaarheid van de regio. Door cultuur- en natuurbeleving centraal te stellen kan Groningen zich sterker profileren als bestemming, met Noord-Drenthe als lichtend voorbeeld.

Met steun van de Economische Agenda, waaronder een reservering van 200 miljoen euro, pakt de regio deze kans voortvarend op. Initiatieven als het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd en de Kansenkaart Noord-Drenthe vormen daarbij een stevige basis. Het huidige aanbod is nog niet onderscheidend genoeg om structureel nieuwe bezoekers aan te trekken die langer blijven. Door dit te doorbreken, ontstaat ruimte voor groei en vernieuwing. Daarom richten we ons op drie samenhangende lijnen:

1. Het herbestemmen van erfgoed tot unieke verblijfsplekken.
2. Het versterken van publiekstrekkers met bovenregionale aantrekkingskracht.
3. Het ontwikkelen van onderscheidende evenementen die de regio nationaal en internationaal op de kaart zetten.

Voorwaarden
Om onze drie ambities te bereiken zien we twee voorwaarden die hiervoor essentieel zijn.

Voorwaarde 1
Vestigingsklimaat en ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf (mkb)

Een sterk vestigingsklimaat en een toekomstbestendig mkb zijn onmisbaar om de economische ambities voor Groningen en Noord-Drenthe waar te maken. Het mkb vormt de ruggengraat van de regionale economie, maar staat voor grote uitdagingen, zoals innovatie, verduurzaming, arbeidsproductiviteit en het vinden en behouden van personeel. Tegelijk is de ondersteuning van ondernemers nu vaak versnipperd. Daarom werken we aan het versterken en bundelen van de eerstelijns mkb-ondersteuning, onder andere met één herkenbaar Noordelijk Ondernemershuis.

Daarnaast komt er ruimte voor lokale gemeentelijke ondernemersfondsen. Hiermee kunnen ondernemers investeren in nieuwe verdienmodellen, vaardigheden en samenwerking. Dat versterkt hun concurrentiekracht en organisatiegraad. Om versnippering te voorkomen, onderzoekt de Economische Agenda een regeling voor groei en innovatie in het mkb. Daarbij ligt de focus op digitalisering, robotisering en het vergroten van verdienvermogen.

We investeren via de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen en het Masterplan Regiocentra in toekomstbestendige bedrijventerreinen en vitale regiocentra. Daarmee versterken we de economische structuur van de regio en bouwen we aan aantrekkelijke plekken om te wonen, werken en ondernemen in Groningen en Noord-Drenthe.

Voorwaarde 2
Zelfbewustzijn, imago en profiel

Groningen en Noord-Drenthe hebben veel te bieden, maar zijn van nature bescheiden. Het is tijd om het verhaal van de regio sterker neer te zetten en zichtbaarder te vertellen, zowel nationaal als internationaal. Een duidelijk profiel en een herkenbaar verhaal helpen om bedrijven, bezoekers, talent en nieuwe inwoners aan te trekken en zo de economische ontwikkeling van de regio te versterken.

Daarom bouwen we aan een sterke organisatie en een samenhangende aanpak voor marketing en profilering. Met gerichte communicatie, nieuwe vormen van mediasamenwerking en een herkenbare regionale identiteit vergroten we de zichtbaarheid van Groningen en Noord-Drenthe en versterken we het imago van de regio.

Van ambities naar uitvoering

Voor de uitvoering van de Economische Agenda stelt het Rijk naast het eenmalige startkapitaal van 250 miljoen euro een bedrag van 100 miljoen euro per jaar beschikbaar. Dit eerste meerjarig uitvoeringsplan gaat over de periode 2026 tot en met 2028. Dit betekent niet dat het volledige bedrag in deze periode wordt uitgegeven. Daadwerkelijke toekenningen hangen af van de snelheid waarmee plannen zich ontwikkelen tot concrete uitvoering. De Economische Agenda werkt daarbij als ontwikkelmotor: kansrijke initiatieven worden eerst ontwikkeld en klaargemaakt voor investering, waarna uitvoering en opschaling volgen.

In de eerste jaren ligt de nadruk vooral op investeringen in ontwikkeling. Daarnaast zijn er al een aantal concrete toekenningen gedaan. Daarna verschuift de focus naar de uitvoering van projecten die hun haalbaarheid en uitvoerbaarheid hebben bewezen. In hoofdstuk 6 werken we de werkwijze van het uitvoeringsplan verder uit. Dat doen we aan de hand van vier lijnen, waarin we inzicht geven in:

1. De (voorlopige) toekenningen en inzet vanuit het startkapitaal. Besluitvorming hierover heeft al plaatsgevonden of loopt nog via de bestaande werkwijze. Het gaat onder andere om Djewels, de AI-fabriek, het Fonds Economische Agenda Startkapitaal, een mogelijke bijdrage aan de Westpier Eemshaven en de middelen voor investeringen in het mkb en scale-ups.
2. De (voorlopige) toekenningen en reserveringen van dit meerjarig uitvoeringsplan. Hieronder vallen ook eerdere reserveringen van de Economische Agenda, zoals voor de vrijetijdseconomie (200 miljoen euro), het Masterplan Campussen (150 miljoen euro) en het Masterplan Regiocentra (180 miljoen euro). Het daadwerkelijk beschikbaar stellen van deze middelen hangt af van de snelheid waarmee plannen zich ontwikkelen. Naar verwachting gebeurt dit over een periode van 10 – 15 jaar. Daarnaast gaat het om voorlopige toekenningen voor onder meer de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen, snel internet, digitalisering en AI, en profilering.
3. Het ontwikkelbudget. Dit maakt het mogelijk om de rol van ontwikkelmotor te vervullen voor de onderwerpen die nog voorbereiding nodig hebben. In deze fase wordt onderzocht of plannen haalbaar zijn en welke financiering passend is. Pas daarna kan de bijdrage vanuit de Economische Agenda worden vastgesteld.
4. De organisatiekosten van de uitvoeringsstructuur Economische Agenda.

De stichting - met daarin vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden - begint direct na de oprichting met de uitvoering van dit meerjarig uitvoeringsplan. Daarna kan zij (voorlopige) toekenningen definitief maken. In jaarplannen werkt de stichting dit verder uit. Daarbij legt ze vast:

- Hoe ze middelen uit de reserveringen dat jaar wil inzetten.
- De omvang en inzet van de ontwikkelopdracht.
- De inzet voor de uitvoering van projecten of van financiële instrumenten.

Bij de jaarplannen zit een gecontroleerde en gedetailleerde begroting. Het openbaar lichaam - met daarin de commissaris van de koning van Groningen, burgemeesters en dijkgraven - stelt deze jaarplannen vast en informeert de volksvertegenwoordigers.

Uitwerking

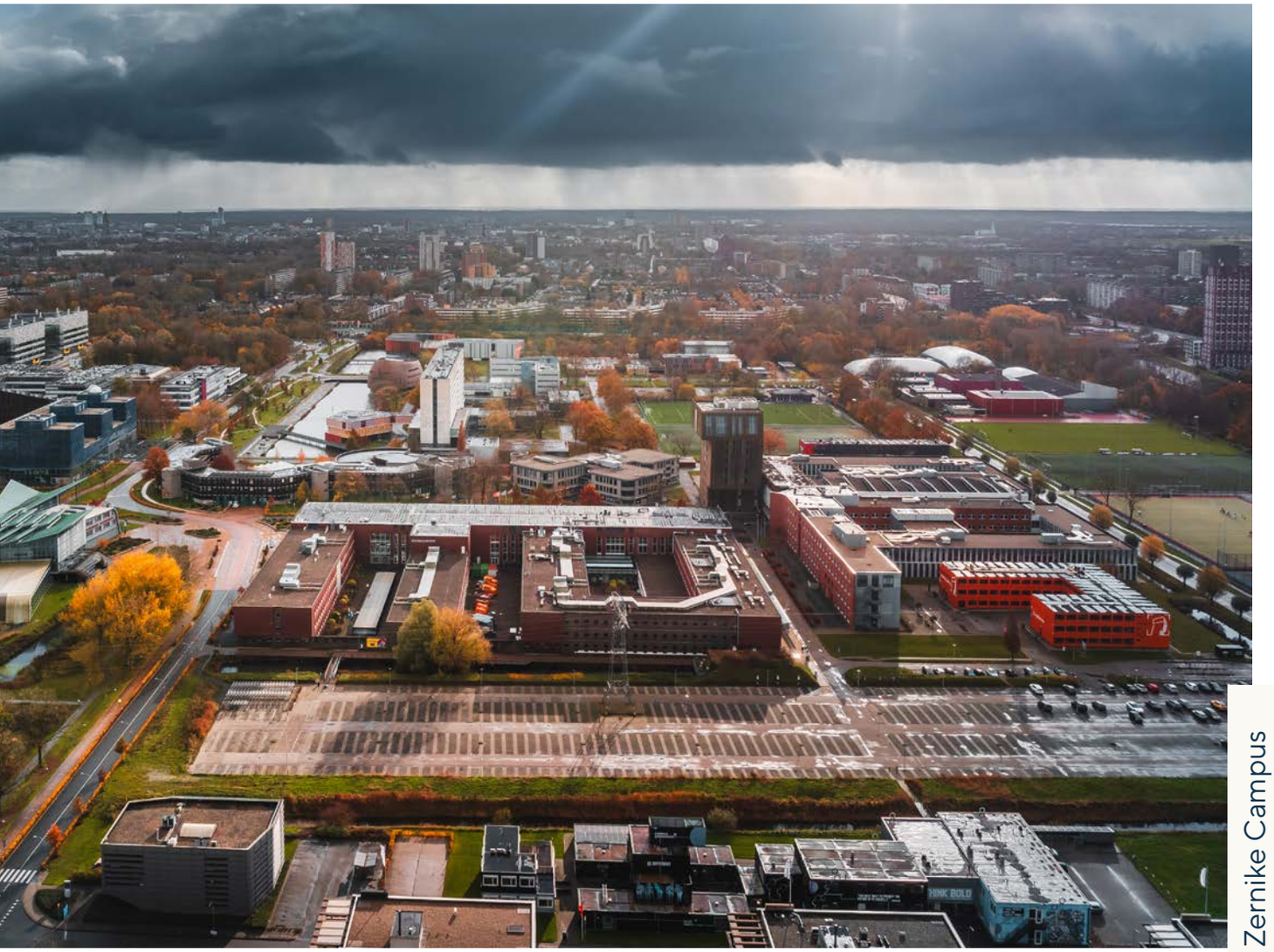
In de bijlagen 8.1 tot en met 8.1.15 staat per onderdeel van het uitvoeringsplan wat de concrete ambitie is, welke doorbraken we nastreven, welke activiteiten plaatsvinden en wat de rol van de Economische Agenda is. Ook geven de bijlagen inzicht in de huidige status, de verwachte resultaten voor 2026 – 2028 en de cofinanciering voor zover die bekend is. In bijlagen is ook een begrippenlijst opgenomen.

3. Wat is de Economische Agenda?

De Economische Agenda[1] is een investeringskader dat de economische ontwikkeling van Groningen en Noord-Drenthe richting geeft. De agenda versterkt bestaande initiatieven door kansen te signaleren, samenwerking te organiseren en projecten te ondersteunen. Met als doel het vergroten van de brede welvaart via een toekomstbestendige economie, sterker ondernemerschap, beter benut talent en het verzilveren van regionale kennis.

1. Vastgesteld in juni 2025. Zie ook hoofdstuk 5 (doelen) en hoofdstuk 6.1 (voorwaarden) van de Economische Agenda “Samen Werken”.

Zernike Campus

3.1 Een generatielange ontwikkelmotor

De agenda staat niet op zichzelf, want in de regio gebeurt al veel. De middelen uit de Economische Agenda vullen aan op bestaande activiteiten, fondsen en programma's van bedrijven, kennis-instellingen, overheden, investeerders en samen-werkende organisaties. Het vormt de ontbrekende schakel of geeft het extra duwtje in de rug. De Economische Agenda biedt houvast voor de korte termijn en blijft flexibel om in te spelen op kansen in de toekomst. Met de beschikbare middelen investeren we in innovatie. Ook houden we ruimte om bij te sturen als dat nodig is, bijvoorbeeld bij veranderingen in de markt, de technologie of vanuit publieke randvoorwaarden.

De Economische Agenda vormt een **triple helix ontwikkelmotor** (zie paragraaf 3.2.1). Dit betekent dat bedrijven, kennisinstellingen en overheden daarin gezamenlijk vertegenwoordigd zijn. De Economische Agenda kan daarbij:

- Signaleren: kansen benoemen en onderbouwen met feiten en cijfers.
- Aanjagen: partijen stimuleren om plannen, projecten en instrumenten te ontwikkelen.
- Verbinden: samenwerking organiseren tussen partijen, regio's en Rijk.
- Faciliteren: bijdragen met kennis, expertise of financiering om projecten mogelijk te maken.

De Economische Agenda richt zich op het **vergroten van de brede welvaart**. Dat gebeurt aan de hand van de volgende **doelen:**

1. Het stimuleren van een toekomstbestendige economie in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
2. Het verdienvermogen van de regio verhogen en het bevorderen van ondernemerschap.

3. Meer talent ontwikkelen, dit talent beter benutten en aan de regio binden.
4. Meer kennis uit de regio verzilveren.
5. Versterken van ons regionale zelfbewustzijn en imago.

Voor alle investeringen gelden **randvoorwaarden**. De Economische Agenda investeert alleen in economische projecten, initiatieven en programma's die:

- Bijdragen aan gezondheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit.
- Zorgen dat het geld in Groningen en Noord-Drenthe verdiend wordt.
- Plaatsvinden in samenwerkingen met regionale partijen.
- Kennis en het bedrijfsleven met elkaar verbinden.
- De internationale positionering van de regio versterken.

De Economische Agenda zoekt waar mogelijk de inhoudelijke aansluiting bij de **Sociale Agenda van Nij Begun**. De Economische Agenda investeert niet in reguliere (overheids)taken en de agenda vervangt geen bestaande (Europese) fondsen, subsidies of (Rijks)programma's. De inzet van middelen mag de reguliere marktwerking niet verstoren en moet doelmatig zijn. We zijn scherp op verdamping van middelen via overheadkosten en voorkomen versplintering zonder daadwerkelijke impact.

De agenda benoemt **noodzakelijke investeringen** in grootschalige infrastructuur, openbaar vervoer, voorzieningen of woningbouw zonder deze zelf te doen. Hiervoor is aanvullende inzet nodig van de samenwerkende overheden: Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. De stichting van de Economische Agenda speelt daarnaast een rol bij het verzamelen, bundelen en toegankelijk maken van economische onderzoeken en data ter ondersteuning van beleidsvorming en besluitvorming.

3.2 Een nieuwe manier van uitvoeren: triple helix

Met het vaststellen van de Economische Agenda is gekozen voor een **nieuwe vorm van samenwerken en uitvoeren.** We leren graag van succesvolle voorbeelden zoals Brainport in de regio Eindhoven. Overheden houden een duidelijke rol in het stellen van kaders, het nemen van besluiten en afleggen van verantwoording. Dat past bij het zorgvuldig omgaan met publiek geld. Daarnaast is ruimte voor slagkracht, expertise en daadkracht in de uitvoering. Dit doen we in een gelijkwaardige samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Waarbij we aandacht hebben voor de gestructureerde inbreng van jongeren, maatschappelijke organisaties en mkb-bedrijven.

3.2.1 De triple helix in uitvoering

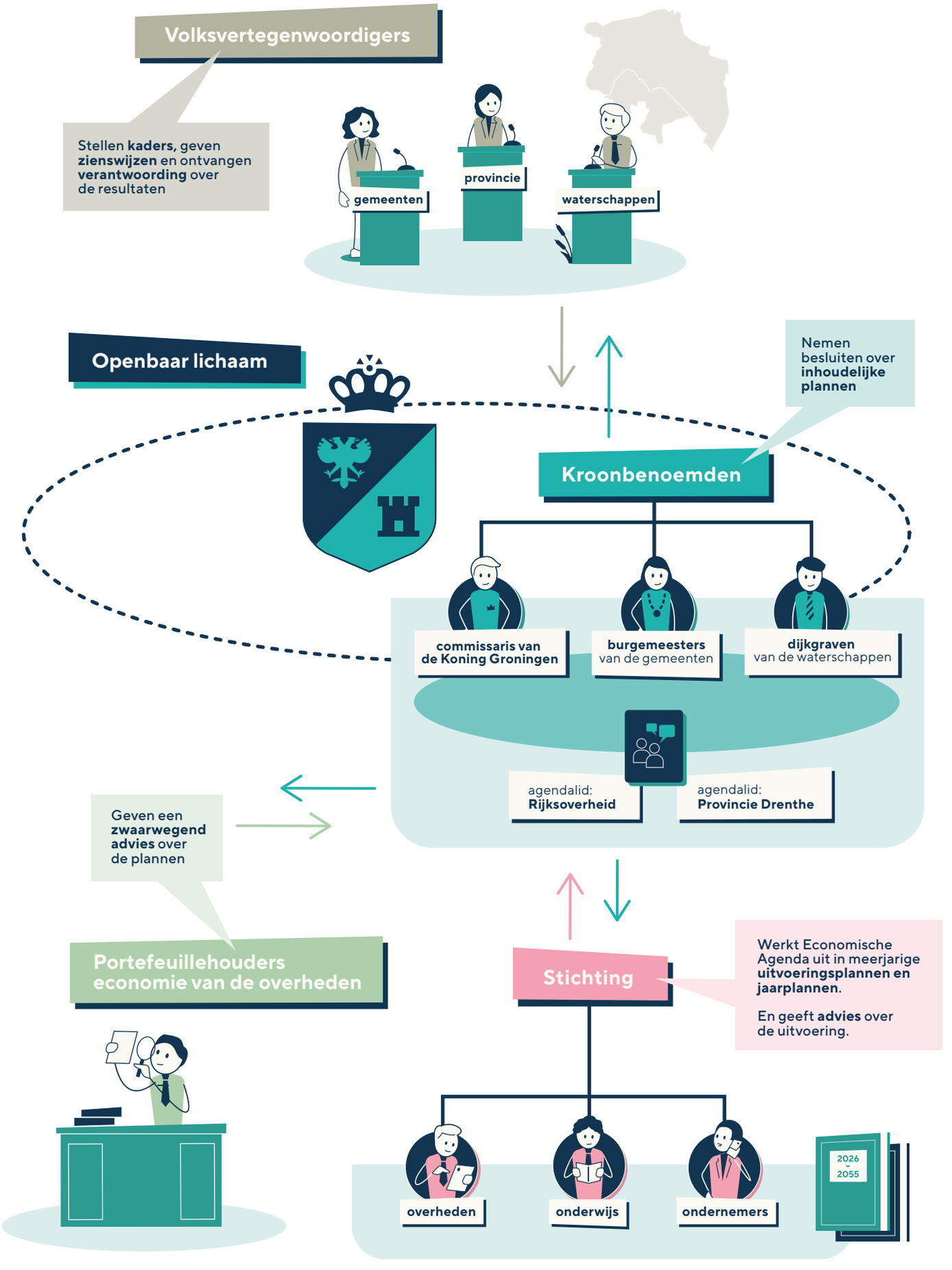
De uitvoering van de Economische Agenda is georganiseerd binnen de **gemeenschappelijke regeling** Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. Het bestuur van dit openbaar lichaam bestaat uit de kroonbenoemde bestuurders. Dat zijn de burgemeesters, de dijkgraven en de commissaris van de Koning van de provincie Groningen. Het openbaar lichaam stelt met het meerjarig uitvoeringsplan (iedere vijf jaar) en met een jaarplan per jaar een uitvoeringsopdracht vast. Deze plannen moeten passen binnen de vastgestelde Economische Agenda en bevatten heldere kaders en maatregelen voor de ontwikkelfase en de uitvoering.

De stichting

Het meerjarig uitvoeringsplan en de jaarplannen, inclusief voorstellen voor uitvoerende partijen, worden opgesteld vanuit de stichting. **De stichting heeft een zogenoemde triple helix-samenstelling.** Dat betekent dat bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden samen vertegenwoordigd zijn. Elk draagt drie bestuursleden aan met expertise en gezag.

In de jaarplannen staat concreet hoe de stichting de opdracht uitvoert en welke (aanvullende) middelen nodig zijn om de ambities waar te maken. De uitvoering kan plaatsvinden door de stichting zelf, door de overheden of (met een opdracht aan) uitvoeringsorganisaties zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) of de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM).

Uitvoeringsstructuur >

Volksvertegenwoordigers
Stellen **kaders**, geven **zienswijzen** en ontvangen **verantwoording** over de resultaten
gemeenten
provincie
waterschappen
Openbaar lichaam
Nemen besluiten over **inhoudelijke plannen**
Kroonbenoemden
commissaris van de Koning Groningen
burgemeesters van de gemeenten
dijkgraven van de waterschappen
agendalid: **Rijksoverheid**
agendalid: **Provincie Drenthe**
Geven een **zwaarwegend advies** over de plannen
Portefeuillehouders economie van de overheden
Stichting
Werkt Economische Agenda uit in meerjarige **uitvoeringsplannen en jaarplannen**.
En geeft **advies** over de uitvoering.
overheden
onderwijs
ondernemers
2026 - 2055

De stichting legt jaarlijks verantwoording af aan het openbaar lichaam. Het openbaar lichaam legt vervolgens verantwoording af aan de deelnemende overheden en hun volksvertegenwoordigingen.

Besluitvorming

Dit eerste meerjarig uitvoeringsplan heeft een aangepaste looptijd van 2026 tot en met 2028. De besluitvorming loopt tegelijk met de besluitvorming over de gemeenschappelijke regeling en de oprichting van de stichting. Dit gaat als volgt:

- In de regio verloopt de besluitvorming via de colleges en dagelijkse besturen van gemeenten, provincie en waterschappen.
- De Stuurgroep Economische Agenda brengt advies uit aan de colleges.
- De volksvertegenwoordigingen kunnen zienswijzen indienen.
- Vervolgens legt de kwartiermaker het uitvoeringsplan voor aan het openbaar lichaam voor definitieve besluitvorming.
- De kwartiermaker verricht voor dit uitvoeringsplan het voorbereidende werk dat later door de stichting wordt overgenomen.
- Het uitvoeringsplan wordt aan Rijkszijde vastgesteld in de ministerraad.

3.2.2 Toegevoegde waarde van de agenda

Deze nieuwe manier van uitvoeren biedt kansen en heeft duidelijke meerwaarde ten opzichte van bestaande werkwijzen. De stichting vervult daarbij een bijzondere rol, gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. De stichting kan extern publiek of privaat kapitaal mobiliseren door de vraag te stimuleren en investeringsrisico te verkleinen.
2. De stichting beschikt over aanvullende expertise, mandaat en strategische partners om plannen investeerbaar en uitvoerbaar te maken.
3. De stichting kan doelgericht en efficiënt besluiten nemen tot financiering en ontwikkeltrajecten.
4. De stichting staat op gepaste afstand van overheden, maar is ook dichtbij voor goede afstemming, agendering en verantwoording.
5. De stichting ontwikkelt kennis en netwerken binnen en buiten de regio en zet middelen in als aanvulling op, of in combinatie met, bestaande middelen van andere organisaties.

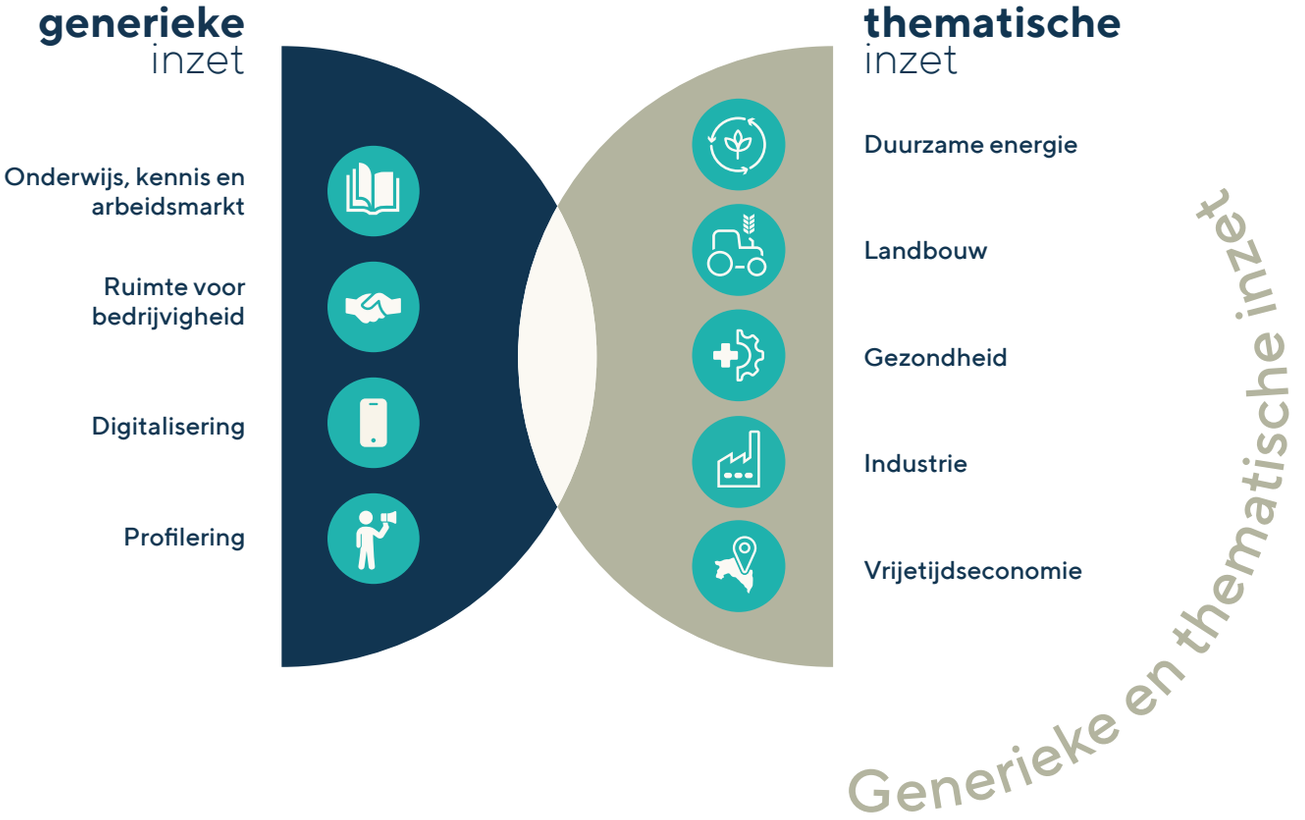
Uitvoeringsplan

econo

4. Van agenda naar meerjarig uitvoeringsplan

De Economische Agenda vormt de basis voor de economische structuurversterking van Groningen en Noord-Drenthe. In de agenda staan de doelen, randvoorwaarden en gekozen richting. Daarmee is de agenda het vertrekpunt voor het meerjarig uitvoeringsplan als de eerste stap naar een uitvoeringsstrategie.

Met deze 20MW waterelektrolyser is het mogelijk om op grote schaal groene waterstof te produceren voor het verduurzamen van de industrie.

4.1 De agenda als breed vertrekpunt

Om de gestelde doelen te halen, koos de Economische Agenda voor **generieke** en **thematische inzet.** De generieke inzet richt zich, net als het Rapport Wennink[2], op cruciale en voorwaardelijke onderwerpen die de economische structuur en het verdienvermogen van de regio versterken. De gekozen thema's sluiten aan bij waar Groningen en Noord-Drenthe al goed in zijn, of waarin de regio zich verder wil ontwikkelen. Met bestaande, sterke ecosystemen en de kans om gelijkwaardig bij te dragen aan de nationale economie en Europese positie van Nederland ten opzichte van andere regio's.

De agenda is hiermee breed opgezet en de stand van uitwerking verschilt per onderwerp. Soms is al veel werk verricht vanuit een bestaande samenwerking en is er op een concrete volgende stap. In veel gevallen is dat nog niet zo. De kans is dan wel zichtbaar, maar de weg naar een concreet uitvoerbaar plan vraagt uitwerking.

2. 'De route naar toekomstige welvaart' - Peter Wennink (2025)

Dit eerste meerjarig uitvoeringsplan brengt focus aan. In de eerste jaren werken we aan onze ambities op technologie, talent en toerisme. Technologie is een belangrijke versneller in samenhang met talent (arbeidsmarkt, vaardigheden, regionale binding) en toerisme (regionaal verdienvermogen, zelfbewustzijn, vestigingsklimaat en leefkwaliteit). Twee voorwaarden zijn van doorslaggevend belang om onze ambities te bereiken: een goed vestigingsklimaat en ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf (mkb) en aandacht voor zelfbewustzijn, imago en profiel.

Met focus op de drie ambities en twee voorwaarden kunnen we:

- Prioriteiten stellen.
- De inzet gefaseerd opbouwen.
- Aansluiten bij al lopende initiatieven.

4.2 Ambities voor 2026 – 2028

Niet alle onderwerpen uit de agenda kunnen tegelijk worden ontwikkeld. De verschillende onderwerpen en status van ontwikkelingen zorgen ervoor dat deze verschillen in hun mate van concreetheid. Dit betekent dat sommige ideeën rijp en concreet zijn, en leiden tot projecten. Andere projecten zijn een kans die nog moeten worden uitgewerkt. Op basis van de brede agenda heeft de stichting nadere kaders, richting en armslag nodig om als ontwikkelmotor te functioneren. Er is daarom gekozen voor drie samenhangende ambities waar het uitvoeringsplan mee aan de slag gaat. Daarbij hebben we twee voorwaarden benoemd die van belang zijn om onze ambities te bereiken. De Economische Agenda is steeds het kader geweest op basis waarvan keuzes zijn gemaakt.

We vertalen de generieke en thematische onderwerpen uit de Economische Agenda naar concrete plannen. We gaan in op waar al aan gewerkt wordt en waar we mee aan de slag gaan. Een gedetailleerd overzicht van alle onderwerpen, inclusief maatregelen en activiteiten van de stichting is te lezen in de bijlagen 8.1 tot en met 8.1.15.

4.2.1 Ambitie 1: Ontwikkelen en toepassen van technologie

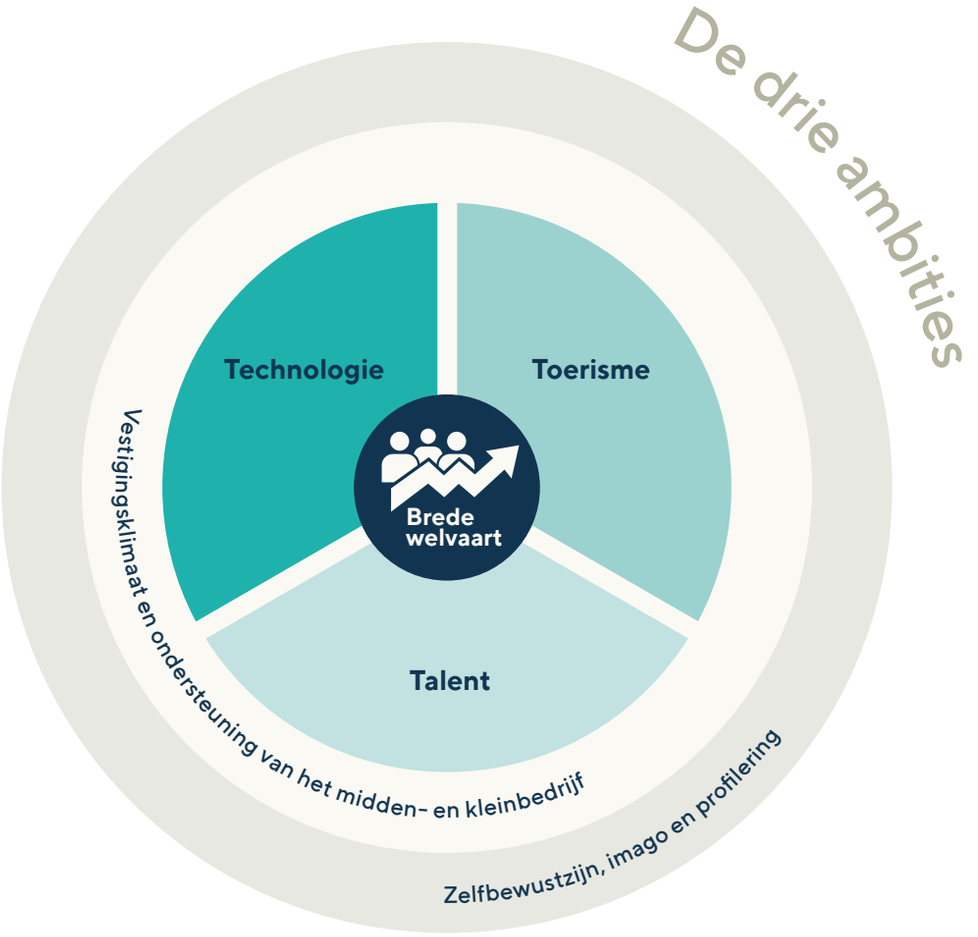
Technologie en technologische innovatie zijn de belangrijkste krachten achter een toekomstige en duurzame economische groei. Ze versterken onze productiviteit en het verdienvermogen van de regio. Zoals Wennink in zijn rapport aangeeft, vormen technologie en innovatie de ruggengraat van de grote transities van deze eeuw. Daarom richt dit uitvoeringsplan zich op het stimuleren en toepassen van nieuwe technologieën in de praktijk.

Binnen de ambitie technologie zien we innovaties op vele onderwerpen. We hebben daarom een onderverdeling gemaakt en benoemen vijf terreinen waarbinnen technologie een grote rol speelt en gaat spelen in de toekomst: duurzame energie, industrie, digitalisering en AI, gezondheid en landbouw.

Duurzame energie

Beschikbaarheid van betaalbare duurzame energie en een brede energiemix zijn de belangrijkste randvoorwaarden voor economische ontwikkeling in Groningen en Noord-Drenthe. Door netcongestie en toenemende schaarste aan energie is innovatie en slimmer gebruik van verschillende energiestromen nodig. Het uitvoeringsplan investeert daarom in duurzame energie, waterstof en energiehubs om het energiesysteem toekomstbestendig te maken en de positie van de regio in de Europese energievoorziening verder te versterken.

Noord-Nederland heeft door de gaswinning altijd een belangrijke rol gespeeld in de Nederlandse en Europese energievoorziening. De **Eemshaven** is bovendien één van de belangrijkste energiehavens van Europa. Door te investeren in innovatieve

energiebronnen én industriële toepassingen met hoge technologische waarde kan de regio deze positie versterken. We stellen via het **Fonds Economische Agenda Startkapitaal** financiering beschikbaar voor innovatieve scale-ups, bedrijven en projecten op het gebied van energietechnologie.

Waterstof

Waterstof wordt een noodzakelijk onderdeel van de toekomstige energiemix. Onze regio wil klaar zijn om hiervan te profiteren zodra de ontwikkelingen echt op gang komen. Daarom investeert de Economische Agenda in waterstof. Het project **Djewels** bouwt op het Chemiepark Delfzijl een 20 megawatt water-elektrolyser. Met nieuwe technologie produceert deze installatie groene waterstof uit duurzame elektriciteit en water. Deze waterstof helpt de industrie op het chemiepark te verduurzamen, energie op te slaan en stroom op te wekken, bijvoorbeeld voor duurzame mobiliteit. We verwachten dat de fabriek eind 2027 operationeel is.

Tegelijkertijd sluit de Economische Agenda aan bij **onderzoeken van marktpartijen** naar de mogelijkheden voor een **blauwe waterstoffabriek** (250–300 megawatt) in de Eemshaven. De haalbaarheid van dit initiatief vraagt om een zorvuldige beoordeling. Daarbij kijken we naar drie samenhangende factoren:

De uitvoerbaarheid en schaal van productie.

1. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van transport en infrastructuur.
2. De kostprijs en marktvraag van eindgebruikers.

Met de martkpartijen verkennen we de haalbaarheid op deze drie factoren. De intentie is om de waterstoffabriek gezamenlijk te realiseren en de strategische positie van de regio binnen de nationale waterstofontwikkeling te versterken.

Inzet op medische technologie

Met innovatieve technologie ontstaan nieuwe mogelijkheden voor specialistische behandelingsopties.

Foto: IMDS Roden

Energiehubs

(Duurzame) energie is een belangrijke motor voor de industrie en het regionale mkb. Het draagt ook bij aan leefbaarheid en brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe. Daarom zet de Economische Agenda in op **lokale energiehubs** en een brede energiemix. De eerste stappen zetten we rond de Eemshaven en Oosterhorn, in samenhang met de Portlands Campus Groningen. Het doel is om te werken aan een **robuuste en betaalbare duurzame energievoorziening** voor bestaande en nieuwe bedrijven. Met speciale aandacht voor het IndustrieCluster Oost-Groningen wil de Economische Agenda het vestigingsklimaat voor nieuwe **maakindustrie** versterken. Bij alle energie-initiatieven kijken we nadrukkelijk naar de ruimtelijke impact en veiligheid.

De stichting wil helpen om de slagkracht van initiatieven en organisaties in het noorden en bij het Rijk te vergroten. Zij ondersteunt de regionale ambitie en investeert, onder de juiste voorwaarden, in duurzame energie. Daarnaast stimuleert en faciliteert de stichting structurele samenwerking rond energie, en ondersteunt waar nodig. Daarbij bouwen we voort op onze sterke kennispositie en ontwikkelen we die verder. De Hydrogen Valley Campus Europe en de New Energy Coalition spelen hier een belangrijke rol.

Industrie

De industrie in Noord-Nederland staat voor grote uitdagingen op het gebied van innovatie, productie en opschaling. Dit uitvoeringsplan richt zich daarom op drie industriesectoren waarin de regio een unieke uitgangspositie heeft: de maritieme maakindustrie, de chemische procesindustrie en biobased bouwen. Door samenwerking, innovatie en gerichte ondersteuning wil de agenda het regionale verdienvermogen versterken en bijdragen aan een toekomstbestendige industrie.

De industrie ziet diverse uitdagingen op zich afkomen: hoge energieprijzen, netcongestie, beschikbaarheid van voldoende zoetwater en stikstofproblematiek, lange vergunningstrajecten, inconsistent beleid, een tekort aan heldere randvoorwaarden en risicokapitaal. De stichting onderzoekt hoe het de industrie in Noord-Nederland kan helpen om deze uitdagingen op te lossen.

Maritieme sector

De maritieme sector heeft zich verenigd in de Digital Green Maritime Coalition (DGMC). Doel van deze coalitie is om de nationale en internationale strategische relevantie van de sector te versterken. De ambitie is een **intensieve regionale samenwerking** tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden gericht op een toekomstbestendig maritiem ecosysteem. Deze samenwerking stelt het regionaal verdienvermogen centraal en stelt de sector in staat te verduurzamen en te innoveren. Hierdoor ontstaat meer ruimte om talent aan te trekken en te behouden. De stichting omarmt deze ambitie.

De stichting onderzoekt samen met de Digital Green Maritime Coalition belangrijke ontwikkelingen in de markt. We kijken daarbij naar de haalbaarheid van kansrijke **ontwikkelingen** in de maritieme sector, zoals:

- De vergaande robotisering in de scheepsbouw.
- De doorontwikkeling van modulematige scheepsbouw.
- De *'Werf van de Toekomst'*. Deze buitendijkse werf biedt directe toegang tot diep vaarwater. Daardoor kan grootschalige scheepsbouw, offshore logistiek en maritieme assemblage zonder beperkingen plaatsvinden.

Belangrijke ontwikkelingen in een tijd waarin Nederland zich steeds sterker positioneert in **duurzame maritieme innovatie, offshore windenergie en defensie-logistiek**. Onze regio ligt aan de Eems, dicht bij de Duitse industrieclusters en heeft daardoor een unieke uitgangspositie.

De maritieme sector staat voor belangrijke veranderingen. Van traditionele scheepsbouw ontwikkelt het zich naar een digitaal, modulair en gerobotiseerd productieproces. Dit maakt dat de sector bij de bouw van schepen beter voorbereid is op nieuwe energieconcepten en efficiënter gebruik van middelen. In lijn met de Sector Agenda Maritieme Maak Industrie moet robotisering leiden tot een structurele verlaging van de arbeidskosten bij cascobouw met 10 tot 15% in 2030 ten opzichte van 2023. Hiermee kan de maritieme maakindustrie haar concurrentiepositie behouden en versterken.

Bedrijven in de maritieme sector hebben soms moeite om de voorfinanciering van bouworders rond te krijgen. Stijgende kosten voor bijvoorbeeld materialen zorgen ervoor dat productie of afbouw onder druk komt te staan en kansrijke opdrachten uitblijven. Daarom onderzoekt de Economische Agenda de mogelijkheden en voorwaarden van een **revolverend garantiefonds** voor de maritieme sector. Zo kan de slagkracht en het verdienvermogen van de sector een belangrijke impuls krijgen.

Een robot doet laswerk in de scheepsbouw (AI-gegenereerd)

Chemische procesindustrie

Binnen de chemische procesindustrie wordt continu gewerkt aan innovatie en aan toepassing van nieuwe **schone technologieën.** Het doel is om de positie van de chemische industrie in Noord-Nederland te versterken door werkprocessen te **verduurzamen** en over te stappen op duurzame grondstoffen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de industrieclusters in Heerenveen en Emmen. Ook is het gebied Delfzijl-Eemshaven-Emmen een belangrijke speler in de chemische industrie, energieproductie en productie van kunststoffen, vezels en metalen.

Het behouden en versterken van deze industrieclusters vraagt om voortdurende inzet. Overheden werken daarom samen met bedrijven, financiers en andere betrokken partijen aan plannen. Dit moet sneller en op grotere schaal gebeuren. Een goed voorbeeld van zo'n versnelling is het initiatief 10x10x10 van Chemport Europe. Dit initiatief laat zien hoe de overgang van een lineaire naar circulaire industrie kan worden opgeschaald. Het doel is om de komende tien jaar 1 miljard euro te investeren in de ontwikkeling van een circulaire, groene chemie. De Economische Agenda draagt hieraan bij door risicokapitaal en ontwikkelcapaciteit beschikbaar te stellen, onder meer via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal. Daarnaast richt de agenda zich op belangrijke randvoorwaarden, zoals sterke campussen als Portlands, aantrekkelijke regiokernen en toegang tot aanvullende vormen van financiering. Hierbij werkt de agenda nauw samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Biobased bouwmaterialen

In de toekomst neemt het gebruik van biobased bouwmaterialen toe. Naast het stimuleren van de vraag door bijvoorbeeld de uitvoering van de Isolatieaanpak (Nij Begun-maatregel 29), versterking en nieuwbouw, vraagt het om geschikte **gewassenteelt** zoals vezelhennep en voldoende **verwerkingscapaciteit**. Het grootschalig toepassen van biobased bouwmaterialen biedt kansen voor de landbouw. Boeren krijgen een beter en stabieler verdienmodel door de teelt van bruikbare gewassen. Daarmee ontstaat nieuwe **werkgelegenheid**, met name ook voor praktisch geschoolde mensen. Noord-Nederland kan zich daarmee ontwikkelen tot landelijke proeftuin voor biobased bouwen. Van teelt en productie tot toepassing in de bouw. Ook erfgoed, demonstratieprojecten en onderzoek spelen hierin een rol. Samen met regionale partners,

In de toekomst stijgt het gebruik van biobased bouwmaterialen

zoals Building Balance, werken we aan het ontwikkelen van de regionale keten van biobased bouwen en bekijken we waar de Economische Agenda een plus kan leveren. Tot slot volgen wij de ontwikkelingen rond carbon credits als verhandelbare certificaten voor vermeden CO_2-uitstoot. Deze kunnen de keten versterken en zorgen voor een aanvullend verdienmodel.

Digitalisering en AI

Digitalisering en kunstmatige intelligentie (AI) zijn van groot belang voor het toekomstig verdienvermogen van Groningen en Noord-Drenthe. Door samen de Nederlandse AI-fabriek naar de regio te halen en te investeren in een sterke digitale infrastructuur, versterken we onze leidende positie binnen het Nederlandse en Europese AI-ecosysteem. De AI-fabriek biedt bedrijven, kennisinstellingen en overheden een plek om AI-toepassingen te ontwikkelen, op te schalen en internationaal samen te werken. Daarmee positioneren wij ons als hét Europese knooppunt voor betrouwbare, veilige en toepasbare AI. Een plek waar talent, technologie en ondernemerschap samenkomen en waar nieuwe standaarden worden gezet voor mensgerichte en verantwoorde digitalisering.

Technologische soevereiniteit van Europa

Als onderdeel van een Europees netwerk van AI-fabrieken is dit initiatief een beslissende stap richting **technologische soevereiniteit van Europa**. In een wereld waarin veel digitale infrastructuur wordt beheerd door spelers uit de Verenigde Staten en China, bouwen wij aan een krachtig, autonoom en concurrerend Europees alternatief. Europese bedrijven besteden momenteel jaarlijks 264 miljard euro aan Amerikaanse clouddiensten en software. Dat geld kan ook worden ingezet om onze eigen innovatiekracht, data-infrastructuur en economische groei te versterken. De ontwikkeling van een nationaal en **Europees AI-ecosysteem**, gebaseerd op soevereiniteit, veiligheid en economische weerbaarheid, is daarmee niet alleen een ambitie, maar een strategische noodzaak. Wij zien de verbinding met **neuromorfe technologie** en initiatieven zoals CogniGron, waar wordt gewerkt aan energiezuinige computers die zijn geïnspireerd op de werking van het menselijk brein. Deze technologie maakt een nieuwe generatie AI-systemen mogelijk die krachtiger én efficiënter zijn. Door deze ontwikkeling te koppelen aan de AI-fabriek, vergroten we onze rekenkracht en bouwen we als regio aan een sterke, onderscheidende en duurzame AI-infrastructuur voor de toekomst.

Digitale campus en expertisecentrum

De AI-fabriek is een belangrijke eerste stap. De volgende fase is het versterken van het **regionale AI-ecosysteem.** Hiervoor is, naast coördinatie, aandacht nodig voor drie belangrijke randvoorwaarden: **talent, vraag en rekenkracht**. Samen vormen ze het vliegwiel dat ervoor zorgt dat AI van waarde wordt voor iedereen. Voor bedrijven, kennisinstellingen, overheden en inwoners. AI is de technologie waarmee we het **toekomstig verdienvermogen vergroten.** Groningen en Noord-Drenthe hebben hiervoor al een flinke basis gelegd. Dit levert nu al belangstelling op van Europese data en AI-partijen om zich aan te verbinden.

De voormalige **Niemeyer Tabaksfabriek** in Groningen groeit uit tot een levendige plek waar technologie, kennis en ondernemerschap samenkomen. Als AI-campus wordt het Niemeyergebouw een ontmoetingsplek voor het delen van ideeën en het in gang zetten van nieuwe ontwikkelingen. Ook komt hier het **expertisecentrum van de AI-fabriek.** Dat is belangrijk voor de verdere groei van het ecosysteem. Bedrijven die zelf nog weinig kennis hebben van AI, krijgen hier laagdrempelig toegang tot kennis en ondersteuning bij het toepassen van verantwoorde software en AI.

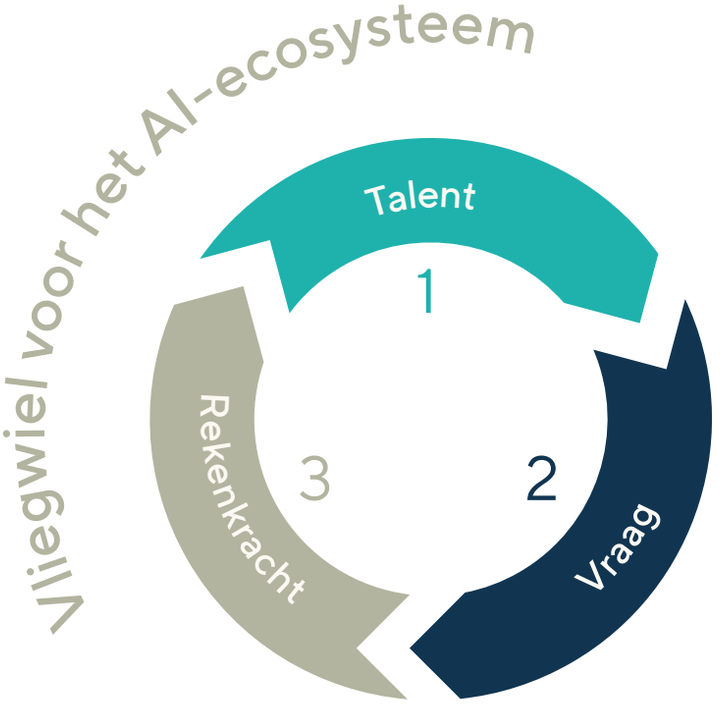
Het expertisecentrum biedt workshops, begeleiding en advies op maat bij het invoeren van AI in de praktijk. Ondernemers, AI-experts, studenten, onderzoekers, kunstenaars en ontwerpers werken hier samen aan concrete vraagstukken. In het Niemeyergebouw combineren we **technologie met cultuur en creativiteit.** Dat zorgt voor een inspirerende omgeving waarin technologie en menselijke verbeelding elkaar versterken.

De inzet op AI

De inzet op AI gaat nadrukkelijk gepaard met bijvoorbeeld aandacht voor passende netcapaciteit, fysieke ruimte, beschikbaar talent en maatschappelijke inbedding. Daarnaast is het voor het AI-ecosysteem erg belangrijk dat er een schaalbare **productiefaciliteit** voor AI-toepassing komt. In Groningen en Noord-Drenthe liggen kansen om computerkracht op een slimme, duurzame wijze te organiseren. We willen een **digitale infrastructuur** bouwen die helpt bij het trainen, produceren, hosten en toepassen van **AI-modellen.** Daarbij is het belangrijk dat de opbrengsten niet alleen bij bedrijven terechtkomen, maar ook waarde opleveren voor de samenleving. De Economische Agenda omarmt het regionale initiatief.

Het AI-ecosysteem heeft versterking nodig om goede ideeën uit te laten groeien tot succesvolle bedrijven. Om investeerders aan te trekken, moeten er eerst bedrijven zijn waarin zij kunnen investeren. Daarin nemen bestaande organisaties en het consortium rond de AI-fabriek nu het voortouw. De stichting stimuleert de ontwikkeling van een **accelerator**, een bedrijvenbouwer (Venture Builder) die helpt om nieuwe bedrijvigheid te realiseren. Op dit moment blijft privaat kapitaal nog achter, omdat er te weinig kansrijke startups zijn. Een accelerator kan dit doorbreken. Startups krijgen dan niet alleen toegang tot kennis, maar ook tot financiering en een sterk netwerk.

De ambitie is om in tien jaar tijd minimaal **1.000 AI-startups** op te richten en te ontwikkelen. Samen moeten zij een waarde hebben van meer dan 10 miljard euro en zorgen voor 5.000 tot 10.000 nieuwe banen. De Economische Agenda helpt dit mogelijk te maken door ontwikkelingen aan te jagen, en partijen te verbinden. Een voorbeeld is het opzetten van een high-level ontwikkelraad die zorgt voor coördinatie binnen het ecosysteem. Deze raad ondersteunt de triple helix-samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid.

Niemeyer campus

Hier komen de AI-campus en het expertisecenturm van de Nederlandse AI-fabriek. Samen vormen zij het kloppend hart van innovatie op het gebied van kunstmatige intelligentie.

Concrete AI-toepassingen: van gezondheidszorg tot landbouw

We zetten actief in op **praktische toepassingen** van AI in onder andere de zorg, landbouw, energie, maakindustrie en de publieke sector. Hieronder drie voorbeelden:

- **Nationale AI-Agenda voor landbouw, voedsel en natuur:** Gezonde bodem, data en AI vormen de basis voor de landbouw van de toekomst. Het ontwikkelen van slimme sensortechnologie voor bodemkwaliteit, AI-gedreven systemen voor precisielandbouw en dataplatformen kunnen boeren helpen bij het maken van keuzes. Met monitoring van gewasgroei, bodemvocht en nutriëntenniveaus kunnen opbrengsten stijgen terwijl het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen afneemt. Dat versterkt het verdienvermogen van boeren, de beschikbaarheid van gezond voedsel en het herstel van de natuur. De koppeling tussen AI-innovatie en de agrarische sector versterkt de positie van de regio als kennis- en innovatiehub voor duurzame landbouw. AI-toepassingen voor deze sector zijn alleen mogelijk bij voldoende beschikbaarheid van zoet water.
- **Shaping the Future of Work:** Samen met vakmensen ontwikkelen en testen we slimme robotica en digitale hulpmiddelen op de werkvloer. Denk aan robots die zwaar werk verlichten, AI-assistenten die werkprocessen verbeteren, en trainingen in virtuele realiteit. Zo gaat technologische vooruitgang hand in hand met het behoud en versterken van vakmanschap. Door werknemers vanaf het begin te betrekken ontwikkelen we technologie die écht aansluit bij de praktijk. De Economische Agenda stimuleert en ondersteunt dit programma, samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.
- **Vrouwkracht**: We gebruiken data, bijvoorbeeld uit Lifelines om uitval van vrouwen rond zwangerschap en overgang te verminderen. Met als doel de gezondste vrouwen van Nederland, halvering van uitval in zorg en onderwijs, en de regio als dé plek voor kennis en data rond vrouwengezondheid en FemTech.

Digitale weerbaarheid van mkb-ondernemers

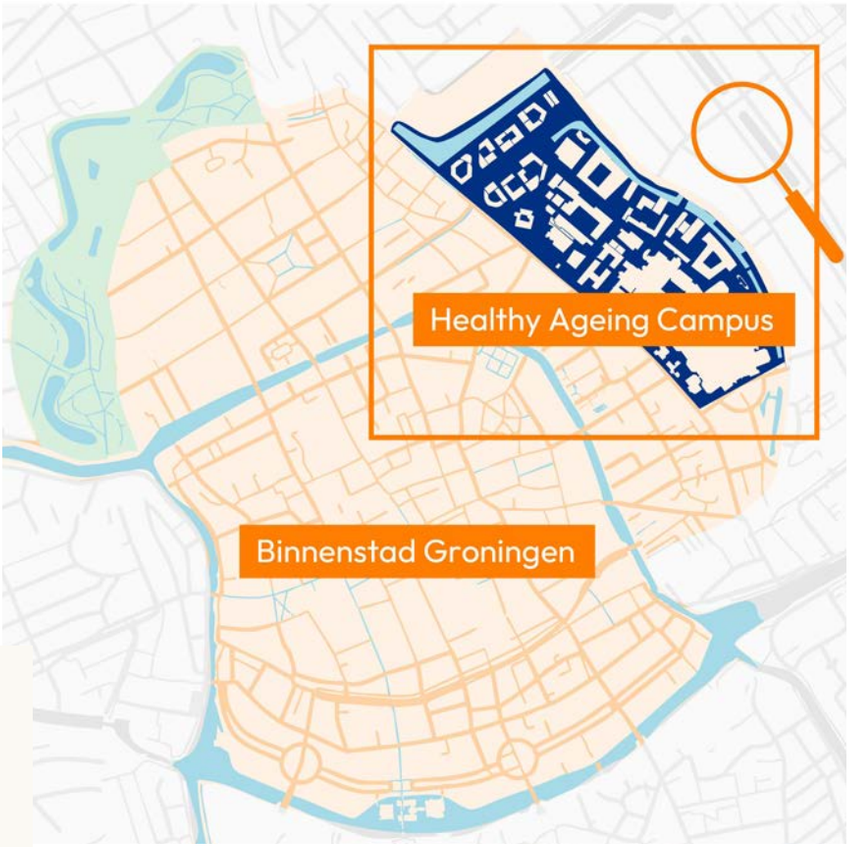
Digitalisering biedt kansen, maar brengt ook **digitale kwetsbaarheden** mee. Daarom werken we binnen de brede digitaliseringsagenda aan de digitale weerbaarheid van mkb-ondernemers. Samen met partijen zoals de Hanze en Samenwerking Noord onderzoeken we hoe ondernemers beter ondersteund kunnen worden. Denk aan hulp bij **cyberbeveiliging**, veilig omgaan met data en het versterken van hun digitale infrastructuur. Zo kunnen ook kleinere bedrijven profiteren van de digitale transitie zonder onnodige risico's te lopen. Voorwaarde voor de bijdrage vanuit het meerjarig uitvoeringsplan is dat de ondersteuning voor concrete impact bij ondernemers zorgt.

Snel internet

Snel internet is een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen en te kunnen ondernemen in een digitale wereld. Een voorwaarde die voor iedereen in het Nij Begun-gebied beschikbaar moet komen om te kunnen werken, ondernemen en innoveren in de economie van de toekomst. De Economische Agenda draagt financieel bij aan het project 'Snel Internet Groningen' van de provincie Groningen om 4.000 adressen in buitengebieden aan te sluiten op glasvezel voor snel en betrouwbaar internet. Daarmee wordt een achterstand ingehaald. Voor de resterende 1.000 adressen zoeken de regionale overheden een passend alternatief. Een glasvezelaansluiting zorgt hier voor disproportionele kosten.

Snel internet voor iedereen in het Nij Begun-gebied

Gebiedsvisie Healthy Ageing Campus

Gezondheid

Noord-Nederland beschikt over een sterke kennisbasis en innovatieve bedrijven op het gebied van gezondheid. De regio staat bekend als Healthy Ageing-regio. De Economische Agenda bouwt hierop voort door de groei van bestaande bedrijven te stimuleren en nieuwe ideeën te ondersteunen. Dit uitvoeringsplan richt zich vooral op twee onderwerpen waar de regio al sterk in is en een groot economisch potentieel heeft: gezondheidsdata en AI en biomedische technologie. Dit maakt de regio aantrekkelijker voor bedrijven om zich hier te vestigen.

Biomedische technologie en data gedreven innovatie

Biomedische technologie en data gedreven innovatie veranderen de **gezondheidszorg** wereldwijd ingrijpend. Gezonde en vitale inwoners zijn daarbij niet alleen de basis voor betere zorg, maar ook voor brede welvaart, arbeidsproductiviteit en economische groei. Noord-Nederland heeft in dit internationale speelveld een toonaangevende uitgangspositie met Lifelines. Dit is de grootste **multigenerationele biobank** van Europa, met 167.000 deelnemers, acht miljoen onderzoeksmonsters en inmiddels meer dan 750 wetenschappelijke publicaties. Deze unieke kennis en data bieden ongekende kansen. Door AI en gezondheidsdata slim in te zetten kunnen we preventiestrategieën ontwikkelen, diagnoses sneller stellen en behandelingen verbeteren.

AI-Ecosysteem

Met de komst van de **AI-fabriek**, de ontwikkeling van Datapoort en de verdere uitbouw van Health Data Valley bouwen we aan een **ecosysteem**. Hierin werken wetenschap, publieke partners en bedrijfsleven samen om data en kennis niet alleen te benutten voor maatschappelijke impact, maar ook verantwoord te vermarkten. Zo kan Lifelines uitgroeien tot een structurele motor voor innovatie en economische ontwikkeling. Tegelijk staat Lifelines voor de opgave om deze waarde op een ethisch verantwoorde en financieel duurzame manier te verzilveren. Als dit lukt, ontstaat een solide basis om het programma langdurig met meer zelfstandigheid te borgen. De Economische Agenda draagt, samen met het Rijk, in die volgende fase graag bij aan de verdere ontwikkeling.

Zorginnovatie en **data-gedreven** oplossingen binnen de biomedische technologie kunnen worden ontwikkeld, opgeschaald en vermarkt als motor voor zowel maatschappelijke als economische waarde. De regio bouwt daarbij voort op de sterke positie van

LIFE Cooperative. In dit netwerk werken overheden en onderzoeks-, kennis- en onderwijsinstellingen samen met zo'n 60 mkb-bedrijven op het gebied van gezondheid en medische technologie. De gezamenlijke industrie-agenda is een voorbeeld van een ambitie gericht op uitvoering. Het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) leveren **internationale kennis** op het gebied van diagnostiek, beeldvorming en polymeerchemie. Groningen en Noord-Drenthe onderscheiden zich door unieke toegang tot klinische **onderzoeksfaciliteiten**, **specialistische expertise** over toepassingen van polymeren en de duidelijke focus op gezond ouder worden.

Het uitbouwen van onze sterke positie op bovenstaande terreinen moet niet alleen economisch verdienvermogen met zich meebrengen maar ook een verbeterde gezondheid in de regio. De Economische Agenda ondersteunt de regiocampus Gezond Leven bij het Ommelander Ziekenhuis Groningen in Scheemda. Met deze middelen kunnen zij aanhaken bij het Masterplan Campussen. We onderzoeken de haalbaarheid om op deze campus de datagedreven gezonheidszorg en (bio)medische technologie in samenwerking met bedrijfsleven te verlaten maar toepassinge op het gebied van preventie en care-tech.

Landbouw

De Economische Agenda wil bijdragen aan de positie van Noord-Nederland als toonaangevende regio waar landbouw en natuur duurzaam in balans zijn. Door in het uitvoeringsplan in te zetten op duurzame verdienmodellen, innovatie en een veerkrachtig landelijk gebied werken we ook aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven zoals voedselzekerheid, waterbeheer en klimaatadaptatie.

Rond de toekomst van het landelijk gebied speelt veel. Hierover wordt bijvoorbeeld gesproken binnen het Ruimtelijk Arrangement en de NOVEX-aanpak, de Agro Agenda Noord-Nederland en het programma Toekomst Landelijk Gebied. Alle inzet is gericht op **duurzame verdienmodellen** voor de landbouw die samengaan met oplossingen voor grote maatschappelijke opgaven zoals **voedselzekerheid** en gezonde voeding. Als agroregio moeten wij ons verhouden tot de toenemende vraag naar eiwitten en de verwerking hiervan. **Waterbodem sturend** werken is van belang. Met oog voor voldoende **zoet water**, het tegengaan van verzilting en omgaan met verdroging.

De doelstellingen vanuit de Economische Agenda sluiten aan op de bestaande programma's zoals Toekomst Landelijk Gebied, de Agro Agenda Noord-Nederland en het Agro-programma voor het versterkingsgebied. Samen werken we aan een **toekomstbestendige landbouwsector** en een **vitale plattelandseconomie**. We richten ons het komende jaar op het vinden van de goede aansluiting van de Economische Agenda bij de toekomst van het landelijk gebied. Om samen met de betrokkenen te bepalen waar deze aansluiting het meest waardevol is.

De Economische Agenda zet daarnaast al actief in op de combinatie van landbouw en AI. Met slimme **data-toepassingen** en **precisielandbouw** kan de productie verduurzamen, verbetert de kwaliteit van voedsel en ontstaat een gezondere leefomgeving. Dit versterkt niet alleen de agrarische sector, maar helpt ook om de regio sterker te profileren als gezonde regio.

Met goede monitoring minder gebruik van bestrijdingsmiddelen (AI-gegenereerd)

4.2.2
Ambitie 2:
Talent opleiden, benutten en behouden

Het behoud, de ontwikkeling en het aantrekken van talent is een belangrijke voorwaarde voor het economisch toekomstvermogen van Groningen en Noord-Drenthe. Dit uitvoeringsplan sluit aan bij de herijking van onderwijs, kennis en arbeidsmarkt en richt zich vooral op een betere aansluiting tussen talentontwikkeling en de vraag van het bedrijfsleven. Zo werken we aan vaardigheden, een sterke leercultuur en een arbeidsmarkt die beter aansluit op de economie van de toekomst.

De Sociale en Economische Agenda versterken wat nodig is om talent te behouden, aan te trekken en te ontwikkelen. Hiervoor is inzet nodig op het gebied van onderwijs, kennis en arbeidsmarkt. De Economische Agenda is aanvullend op de bestaande inzet vanuit regionale opleiders, kennisinstellingen en de arbeidsmarktregio. Deze inzet wordt op dit moment herijkt, onder andere naar aanleiding van veranderde wettelijke taken voor de **arbeidsmarktinfrastructuur**. De arbeidsmarktregio handelt voortvarend door niet alleen de gevraagde bestuurlijke wijzingen door te voeren, maar ook een vernieuwde inhoudelijke strategie te ontwikkelen. Daarnaast wordt er gewerkt aan een **mbo-strategie**. Vanuit de Economische Agenda verwelkomen we deze autonome (strategische) herijking. Zonder deze eenduidige koers is het vormgeven van samenwerking en realiseren van een plus via de Economische Agenda niet mogelijk. Alleen zo zetten we de stap naar talentontwikkeling gericht op vaardigheden en aansluiting bij de markt.

Vraag vanuit het bedrijfsleven

Omdat andere partijen (wettelijk) verantwoordelijk zijn voor investeringen in onze regionale arbeidsmarkt en voor het aanbieden van onderwijs, kiest de Economische Agenda voor een **focus op de vraag vanuit het bedrijfsleve**n. Daarom zet de Economische Agenda gericht in op drie samenhangende terreinen:

1. Meer talent interesseren voor een opleiding in **techniek, zorg en ondernemerschap:** sectoren waar tekorten zijn én kansen liggen.
2. Het onderwijs beter laten **aansluiten** op wat bedrijven nodig hebben.
3. De **leercultuur** veranderen door om- en bijscholen en een leven-lang-ontwikkelen een vaste plek te geven op onze arbeidsmarkt.

Masterplan Campussen

Centraal staat het Masterplan Campussen en de uitvoering daarvan. Het masterplan richt zich op het **ontwikkelen en behouden van talent** door het **innovatievermogen** te vergroten op acht locaties[3]. Dat gebeurt door kennis, onderzoek, onderwijs en praktijk beter met elkaar te verbinden, met extra aandacht voor het mkb. Zodra de stichting is opgericht, gaat het opdrachtgeverschap van het Masterplan Campussen over naar de stichting. Zo zorgen we voor **duidelijke aansturing** en een **gezamenlijke uitvoering**, waar alle betrokken organisaties vanuit hun eigen kennis en expertise aan bij kunnen dragen. Het doel blijft een **open systeem** voor campusontwikkeling, waarop initiatieven kunnen aansluiten en weer kunnen stoppen als dat nodig is. Voor dit open systeem worden voorwaarden en een afwegingskader opgesteld die voor alle campus plannen gelden in de regio. De werkwijze vanuit de Campus Coalitie blijft daarbij het uitgangspunt. De Economische Agenda investeert nu al extra middelen voor de eerste haalbaarheidsstap voor nieuwe campusontwikkelingen die reeds zijn benoemd in de Economische Agenda:

- Een campus rond Groningen Airport Eelde, gericht op werktuigbouwkunde, energie en luchtvaart.
- Een gezondheidscampus bij het Ommelander Ziekenhuis Groningen in Scheemda.

Samenwerking in de triple helix

Naast de ontwikkeling van campussen in de stad en de regio is ook een **betere samenwerking** nodig binnen de triple helix. Tot nu toe lukt dit onvoldoende. Sectoren werken vaak langs elkaar heen en de gevraagde vaardigheden veranderen vaak sneller dan het onderwijs en opleidingen innoveren. Bedrijven en onderwijs spreken niet altijd dezelfde taal en hebben niet altijd voldoende zicht in elkaars werkwijzen. Tegelijkertijd hebben bedrijven een belangrijke rol in het wendbaar en weerbaar maken, evenals het bevorderen van een **leercultuur binnen bedrijven**. Dit draagt bij aan de duurzame inzetbaarheid van werknemers. De agenda focust op het naar binnen brengen van de vraag vanuit het bedrijfsleven zodat deze beter aansluit bij het aanbod. Vanuit die positie haken we aan bij de vernieuwde strategie van de arbeidsmarktregio. Daarnaast zetten we alvast in op een aantal kansrijke initiatieven.

3. Zernike Campus, Healthy Ageing Campus, Makeport Mercurius, Ruby, Portlands Campus, Vitaliteitscampus, Duurzaamheidscampus)

Samenwerkingsverband Noordwaarts

Het samenwerkingsverband Noordwaarts is een nieuwe plek waar voor contact tussen (mkb-) bedrijven, kennisinstellingen en overheden. **Samenwerken staat centraal**. Het doel is dat mensen van verschillende sectoren en disciplines samenwerken aan **maatschappelijke opgaven**. Ze kunnen, vanuit hun eigen expertise, elkaar daarbij helpen om te leren, te ontwikkelen en uit te voeren. Dat noemen we **transdisciplinair leren**.

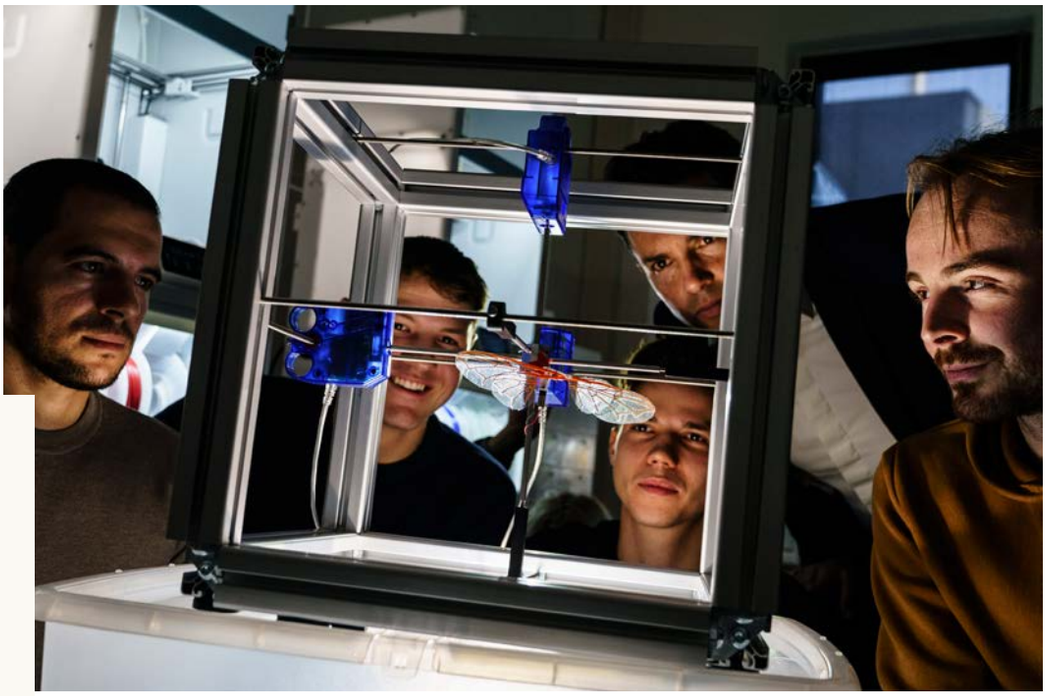
Op verschillende plekken wordt al op deze manier gewerkt en geleerd. Toch gebeurt dat nog te vaak los van elkaar en vooral vanuit het eigen aanbod, in plaats van vanuit de vraag van de arbeidsmarkt. Meestal zijn deze initiatieven afhankelijk van subsidies en de inzet van een kleine groep betrokken mensen. Deze inzet en kennis gaan vaak verloren en worden onvoldoende gedeeld en geïmplementeerd doordat kortlopende financiering stopt.

Noordwaarts brengt in kaart wat werkt en wat niet werkt. Het initiatief ontwikkelt en deelt kennis over toepassingen vanuit de verschillende (kansrijke) sectoren. Zo hoeft niet iedereen het wiel opnieuw uit te vinden. Hier ligt voor de Economische Agenda een duidelijke rol om de vraag vanuit de markt binnen het systeem van leren en opleiden te borgen. Daarom jaagt de Economische Agenda het initiatief Noordwaarts aan om te verkennen of het deze rol kan vervullen. Een belangrijke voorwaarde is dat het **bedrijfsleven** en de vraag die het heeft structureel onderdeel is van de werkwijze en dat aanbieders van onderwijs niet dominant zijn in de structuur waardoor ongelijkwaardigheid ontstaat. De samenwerking tussen bedrijven en onderwijs in het **Innovatiecluster Drachten** is daarbij een goed voorbeeld. Hier formuleert het hooginnovatief bedrijfsleven gezamenlijk haar specifieke vraag en koppelt dit met inzet van eigen mensen en budget aan de kennis van de Rijksuniversiteit Groningen. Een voorbeeld dat op meer plekken en niveaus navolging verdient.

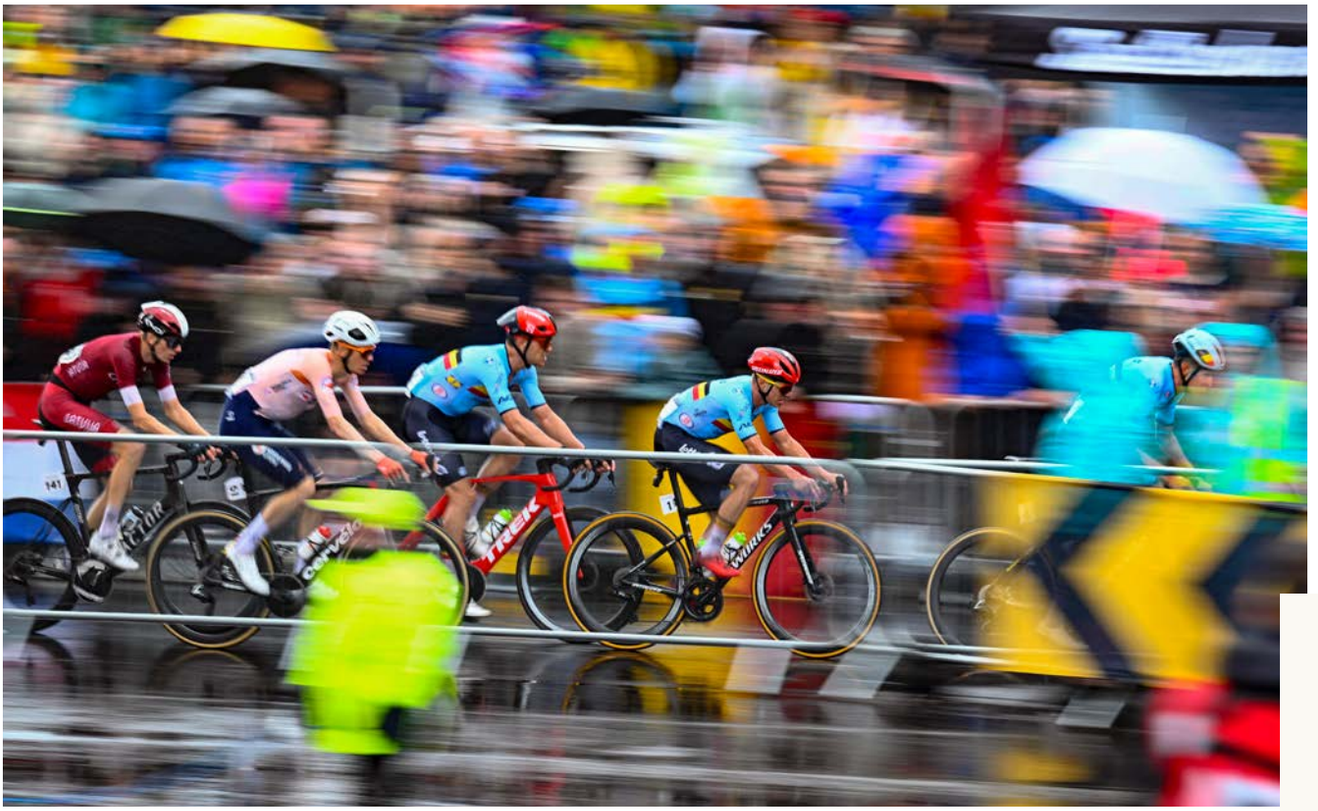
Flexibele verkorte leerroutes

De Economische Agenda werkt samen met (mkb-) bedrijven, kennisinstellingen en overheden aan de ontwikkeling van ‘flexibele verkorte leerroutes’. Hier ligt de eerste focus op **techniek en technologie**. Zo geven we in Groningen en Noord-Drenthe al concreet invulling aan een ontwikkeling die ook Wennink signaleert. Hij roept op tot een verandering van onze **leercultuur**. Het gaat om vaardigheden, bij- en omscholing en verkorte leerroutes. Gericht op wat iemand kan of kan leren en niet alleen op een diploma. Niemand hoeft aan de kant te staan. Jongeren, maar ook internationaal talent, migranten, zij-instromers en overig onbenut potentieel.

Tegenwoordig kiezen steeds minder jongeren techniek als studierichting. We willen kinderen al op jonge leeftijd interesseren voor techniek en technologie. We beginnen al in het **primair**

De noordelijke kennis- en onderwijsinstellingen zijn de plek voor hoogwaardig onderzoek

onderwijs. De Sociale Agenda financiert het programma Tijd voor Toekomst. Een verlengde schooldag, waarbij scholen ook techniek kunnen aanbieden.

Inzetten van AI

AI biedt de kans voor nieuwe banen in techniek, ICT, zorg en de vrijetijdseconomie. De noordelijke kennis- en onderwijsinstellingen zijn de plek voor hoogwaardig onderzoek en de volgende generatie AI-experts. Op alle niveaus is talent nodig. Van deskundigen die begrijpen hoe AI werkt en nieuwe toepassingen ontwikkelen, tot mensen die zorgen voor de ontwikkeling, het beheer en onderhoud van de benodigde infrastructuur. Ook zijn nieuwe vaardigheden nodig om AI verantwoord en praktisch in te zetten in het dagelijks werk. Het onderwijsprogramma BACH zet vanuit het AI-ecosysteem in op deze ontwikkeling.

4.2.3
Ambitie 3:
Toerisme ontwikkelen als krachtige motor

De vrijetijdseconomie biedt grote kansen voor de economische ontwikkeling en aantrekkelijkheid van Groningen en Noord-Drenthe. Investeringen in cultuur, natuurbeleving en onderscheidende bestemmingen versterken het vestigingsklimaat, stimuleren ondernemerschap en trekken nieuwe bezoekers naar de regio. Dit uitvoeringsplan zet daarom in op een sterkere positionering van de regio en op de ontwikkeling van unieke verblijfslocaties, publiekstrekkers en evenementen.

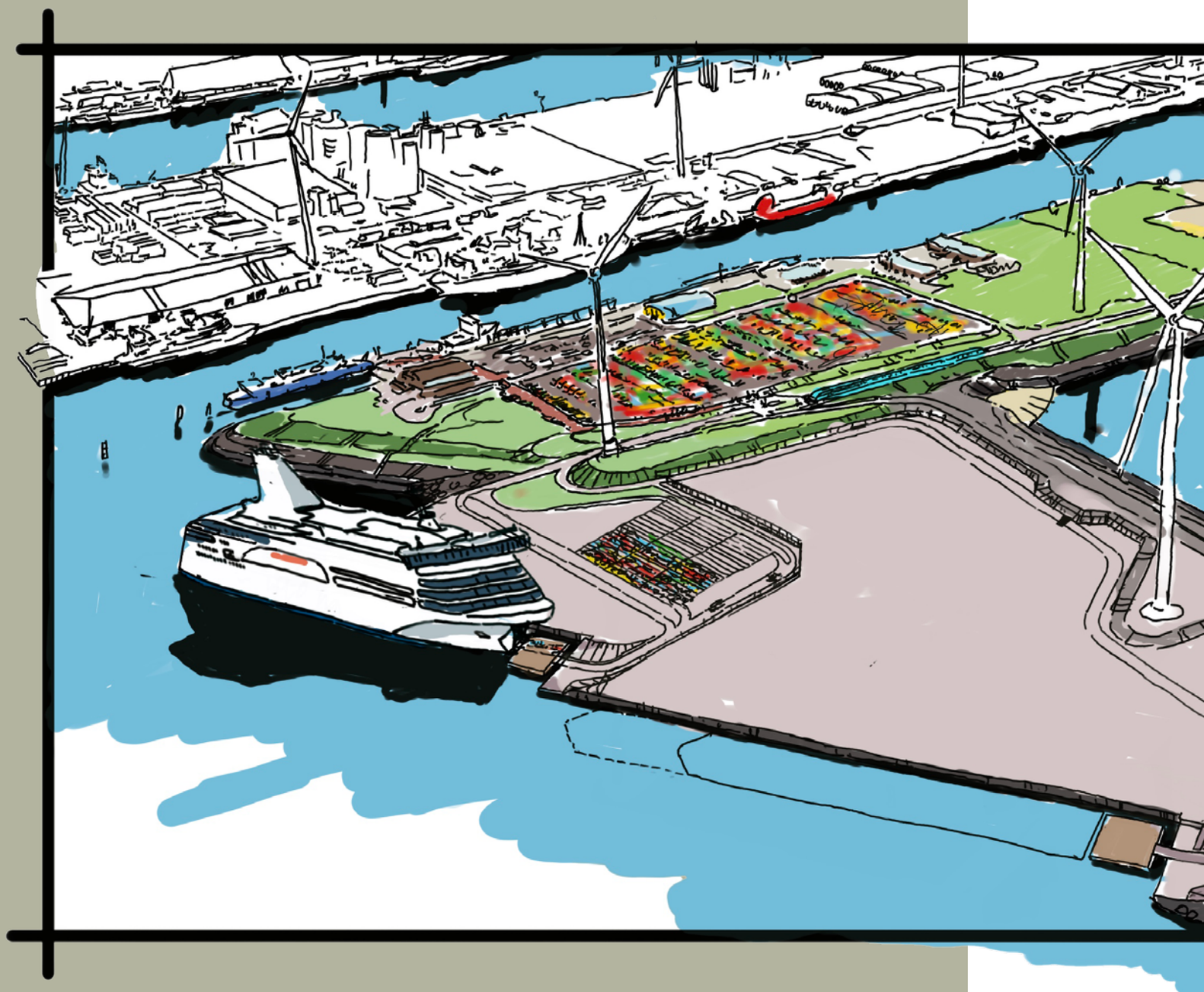
De vrijetijdseconomie is een kans voor de hele regio en draagt direct bij aan de doelen van onze gezamenlijke agenda. Het is een mes dat aan meerdere kanten snijdt. Investeringen in de vrijetijdseconomie maken onze regio aantrekkelijker. Voor bezoekers, maar ook voor inwoners. Voor talent dat hier wil studeren, wonen en werken. En voor bedrijven die zich hier willen vestigen. Het is daarmee een kans voor nieuw ondernemerschap dat de lokale economie versterkt. Bovenal is het een kans om de wereld te winnen voor onze regio. Daarbij kan Groningen leren van de successen in (Noord-) Drenthe.

Ontwikkeling vrijetijdseconomie

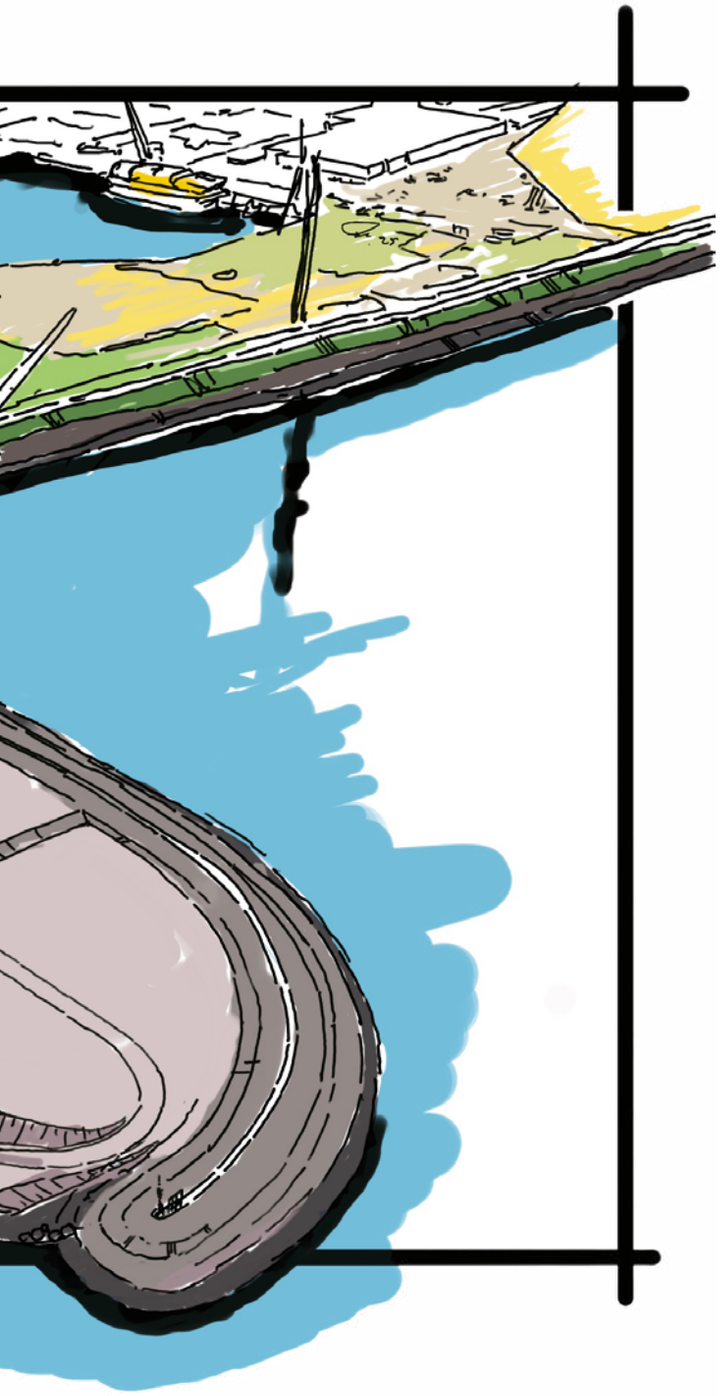
Met een reservering van 200 miljoen euro vanuit de Economische Agenda zet de regio een belangrijke stap vooruit. Het resultaat van deze stap is het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd en de kansenkaart Noord-Drenthe. De vrijetijdseconomie kan zich nog verder ontwikkelen, zowel regionaal als nationaal. Er is een **vicieuze cirkel** van onvoldoende uniek aanbod en daarom onvoldoende bezoekers en vice versa. Er zijn onvoldoende unieke bestemmingen, er is sprake van onvoldoende onderscheidend profiel en we hebben behoefte aan meer publiekstrekkers. Dit vraagt om een **doorbraak** om een grotere behoefte te creëren.

Westpier Eemshaven

Een dynamische nieuwe kade die de regio verbindt met Noord-Europa en een startpunt voor bezoekers om de regio te ontdekken.

Bestemming Groningen moet stevig op de kaart. Een bestemming waarin cultuur- en natuurbeleving centraal staan. De komst van een nieuwe kade in de Eemshaven kan daarbij een impuls geven: deze vormt een basis voor veerverbindingen met Noord-Europa. Zo kunnen nieuwe verblijfsbezoekers kennismaken met al het moois wat Groningen en Noord-Drenthe te bieden hebben.

In dit meerjarig uitvoeringsplan richten we ons op het aantrekken van nieuwe **verblijfsbezoekers**. Meer bezoekers zorgen voor beweging in de markt. Ondernemers spelen daarop in met passende **accommodaties**. We werken langs drie lijnen:

- Het herbestemmen van erfgoed tot unieke verblijfsplekken.
- Het versterken van publiekstrekkers met bovenregionale aantrekkingskracht.
- Het ontwikkelen van onderscheidende evenementen die de regio nationaal en internationaal op de kaart zetten.

De nadruk ligt op uitvoering en zichtbaar resultaat. We werken aan het overkoepelende bestemmingsmanagement en verschillende overheden bouwen verder aan het fundament van 'Bestemming Groningen'.

Herbestemming erfgoed

We willen nieuwe, hoogwaardige en unieke verblijfsmogelijkheden realiseren die op zichzelf al een bezoek waard zijn. Dat doen we door erfgoed een nieuwe functie te geven. Voor de markt zijn dit vaak **risicovolle investeringen**, waardoor plannen niet vanzelf van de grond komen. Daarom ontwikkelen we samen met organisaties als Roemte en Het Groninger Landschap een **financieringsinstrument**. Hiermee kunnen we een deel van de risico's opvangen en ruimte maken voor de ontwikkeling van nieuwe locaties.

Publiekstrekkers met bovenregionale uitstraling

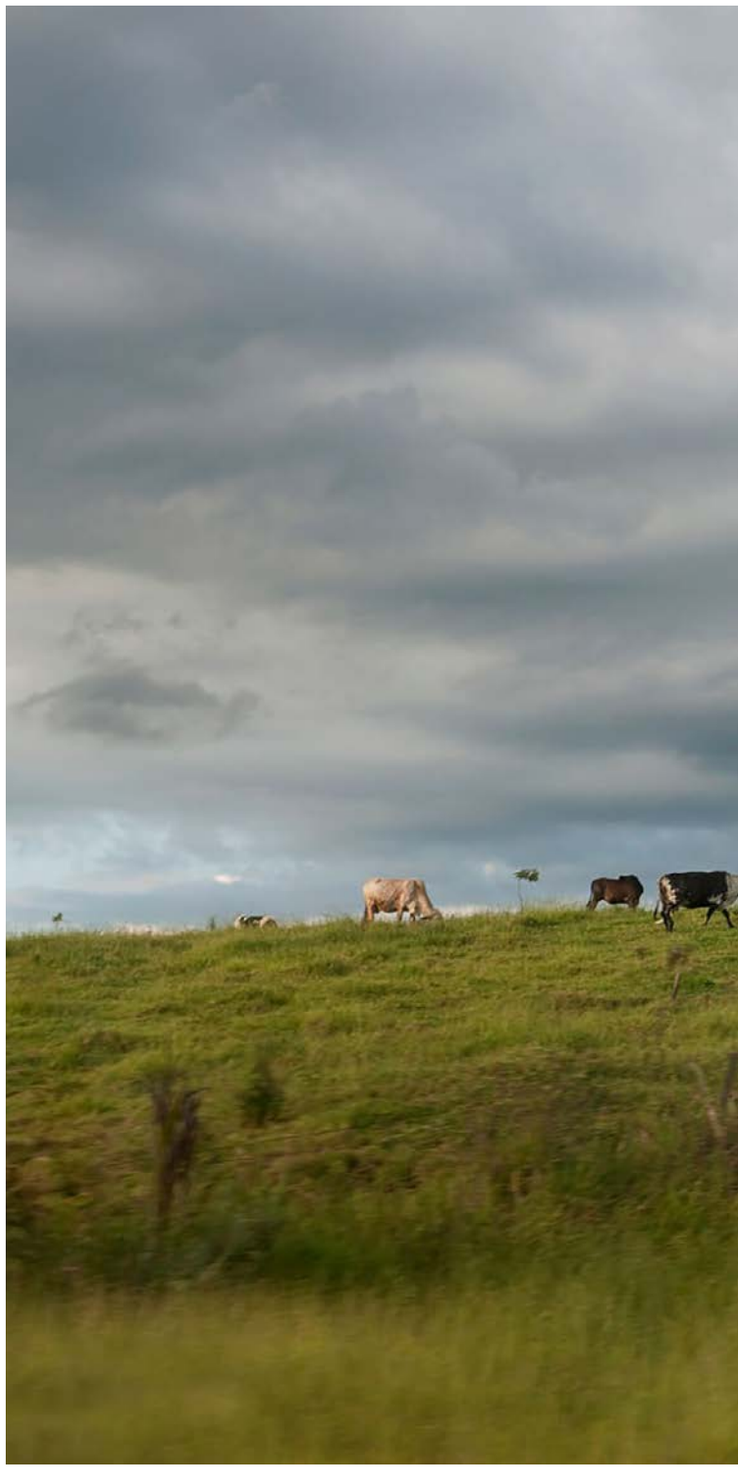
Bezoekers hebben een reden nodig om naar onze regio te komen. Daarom versterken we bestaande en nieuwe publiekstrekkers met bovenregionale uitstraling. We ontwikkelen een instrument voor **cofinanciering,** bijvoorbeeld een fonds om de (her)ontwikkeling van publiekstrekkers te ondersteunen. Zo kunnen plannen doorgroeien naar een **hoog ambitieniveau** en bijdragen aan een bredere bestemmingsontwikkeling.

Unieke evenementen en manifestaties

Evenementen zijn een goede manier om de regio en wat ons uniek maakt op de kaart te zetten. Daarom reserveren we middelen om bij te kunnen dragen aan twee soorten evenementen:

1. **Eenmalige evenementen** met een groot internationaal bereik die de regio duidelijk op de kaart zetten. Ze bieden de kans om aan een breed en nieuw publiek te laten zien wat Groningen en Noord-Drenthe bijzonder maakt. Bijvoorbeeld het Wereldkampioenschap Wielrennen waarmee de regio in al haar verscheidenheid vanuit Stad en ommeland kan worden getoond aan 250 miljoen internationale kijkers. Of de mogelijke kandidatuur van Groningen als Culturele Hoofdstad van Europa. Wat de **culturele eigenzinnigheid** van Groningen en de regio een unieke nieuwe impuls met een groot internationaal bereik geeft.
2. **Terugkerende evenementen** en manifestaties met **nationaal bereik**. Een voorbeeld is PLAY als een terugkerend ankerpunt in de evenementenkalender. Een moment waarop de regio bruist, pleinen veranderen in podia en instellingen de handen ineenslaan om interdisciplinaire projecten buiten hun muren te organiseren. De vorm is iedere keer anders en trekt telkens weer nationale aandacht. PLAY wortelt in de eeuwenoude gedachte van de spelende mens. Spel is een serieuze kracht die gemeenschappen vormt en nieuwe ideeën mogelijk maakt. De Economische Agenda ondersteunt PLAY, waarin noordelijke **toonaangevende culturele instellingen** met (inter)nationale reputatie zoals Eurosonic Noorderslag (ESNS), het Groninger Museum, Noorderlicht, Noorderzon en NITE hun krachten bundelen en gezamenlijk het programma opstellen. In die **samenwerking** schuilt de kracht. Met steeds een andere instelling die het voortouw neemt en steeds een andere artiest, kunstenaar of collectief als boegbeeld. PLAY vergroot andere bezoekersstromen en versterkt het vestigings- en woonklimaat. Het positioneert Noord-Nederland nadrukkelijker als culturele topregio waar experiment en kwaliteit hand in hand gaan. PLAY laat zien dat kunst en cultuur een **motor** zijn voor brede welvaart, voor innovatie en voor economische dynamiek. Zeker met de snelle technologische en maatschappelijke veranderingen zijn kunst en cultuur nodig om te oefenen met de toekomst. Met PLAY vindt onze regio zichzelf opnieuw uit, al spelend en met lef.

   Ook het succesvolle jaarlijkse Zummerbühne, een Toukomstproject van Nationaal Programma Groningen, heeft zich bewezen als een unieke toevoeging voor onze regio. Samen met de Sociale Agenda ondersteunen we Zummerbühne tot 2028, de periode van dit uitvoeringsplan.

PLAY

Een nieuwe krachtige samenwerking van toonaangevende culturele instellingen in de regio.

4.2.4
Voorwaarde 1:
Vestigingsklimaat en ondersteuning van het mkb

Een sterk vestigingsklimaat en goede ondersteuning van het mkb zijn randvoorwaarden voor economische ontwikkeling in Groningen en Noord-Drenthe. Alleen met een extra impuls en ondersteuning op deze randvoorwaarden kunnen de drie ambities echt landen in de regio. Met dit uitvoeringsplan wil de Economische Agenda daarom de positie van het mkb versterken en werken aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Een toekomstbestendig mkb vormt de ruggengraat van de noordelijke economie en verdient bijzondere aandacht. Het mkb staat voor een aantal grote uitdagingen (bijvoorbeeld het verhogen van de productiviteit, innoveren, verduurzamen en het opleiden, vinden en binden van personeel). Ondernemers staan voor de vraag: Hoe maak ik mijn bedrijf klaar voor de toekomst?

Noordelijk Ondernemershuis

De **directe**, **eerstelijns ondersteuning** van het mkb vraagt meer om samenhang en slagkracht. Nu is het aanbod divers en versnipperd. Het gezamenlijke doel is om toe te werken naar een Noordelijk Ondernemershuis. We richten ons op één **herkenbaar loket** en **gebundelde financiering** voor de eerste- en anderhalvelijns-ondersteuning. Eén plek waar ondernemers met alle ondersteuningsvragen over bedrijfsvoering terechtkunnen.

Omdat het mkb van groot belang is, wil de Economische Agenda ook zorgen voor praktische ondersteuning, dicht bij de ondernemer. Daarom werken we een regeling uit voor een **laagdrempelige bijdrage** aan een eigen, lokaal gemeentelijk **mkb-ondernemersfonds**. Hier is 5 miljoen euro voor beschikbaar. Een aantal gemeenten zoals Noordenveld, Het Hogeland en Eemsdelta deden al goede ervaringen op. Het gaat hierbij vooral om middenstanders en winkeliers. Met een **gemeentelijk ondernemersfonds** kunnen ondernemers gezamenlijk investeren in nieuwe verdienmodellen, vaardigheden en samenwerkingen. Zo versterken zij hun **concurrentiekracht**. Daarnaast helpt het fonds ondernemers om zich beter te organiseren en een stevige gesprekspartner te zijn voor overheid en kennisinstellingen.

Tot slot verkent de Economische Agenda de mogelijkheid om de huidige versnippering en kortcyclische financiering van mkb-ondersteuning te doorbreken. Hiervoor worden middelen uit het startkapitaal ingezet. Veel ondernemers lopen vast op de specifieke voorwaarden en haken af vóórdat innovaties de werkvloer bereiken. Dit speelt vooral in de maakindustrie, zorg en logistiek, waar arbeidskrapte en stagnerende productiviteit samengaan met achterblijvende digitalisering en beperkte digitale weerbaarheid. Daarom wil de agenda inzetten op een **brede ondersteuningsregeling voor mkb-opschaling** en **investeringen** in innovatie, concurrentiekracht, digitalisering, robotisering, digitale weerbaarheid en verdienvermogen van het regionale mkb. We sluiten aan bij bestaande regelingen binnen en buiten het aardbevingsgebied.

De Economische Agenda volgt de ontwikkeling van een regionaal Sociaal Impact Fonds om impactvol ondernemen mogelijk te ondersteunen.

Verduurzaming bedrijventerreinen

De **Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen** (HMDG) is een bv in oprichting met als doel om bestaande bedrijventerreinen te verduurzamen door ze te revitaliseren en te herstructureren. Het Rijk en beide provincies financieren de oprichting van deze herstructureringsmaatschappij. De Economische Agenda gaat deze financiering verdubbelen en vraagt daarbij om extra aandacht voor Noord-, Midden- en Oost-Groningen. De oprichting is een belangrijke stap om het vestigingsklimaat en de economische structuur in Drenthe en Groningen te verbeteren. De **noodzakelijke vernieuwing** komt nu onvoldoende vanuit de markt, terwijl dit wel nodig is voor een aantrekkelijker en beter vestigingsklimaat.

Daarnaast verkennen we hoe bedrijventerreinen in het Nij Begun-gebied verder kunnen voorbereiden op de toekomst, met oog voor de **leefomgeving** en **klimaatverandering**. Waar mogelijk leggen we verbanden met andere onderwerpen uit de agenda, zoals het Masterplan Regiocentra en het Masterplan Campussen.

Masterplan Regiocentra

De Economische Agenda draagt bij aan de uitvoering van het Masterplan Regiocentra en reserveerde hiervoor 180 miljoen euro. De samenwerking in het Masterplan Regiocentra is gericht op meer **slag- en executiekracht** voor het uitvoerbaar maken van de plannen en visies van gemeenten en provincies. Daarmee bouwen we voort op de bestaande Regiodeal Regiocentra Groningen en breiden deze uit met drie Noord-Drentse kernen. De regiocentra zijn belangrijk voor de **regionale economie** en de **sociale structuur**. Ze hebben direct invloed op het wonen, leven en werken van meer dan 300.000 inwoners buiten de Stad Groningen.

Het masterplan doorbreekt de negatieve spiraal van afnemende leefbaarheid in regiokernen en investeert in **versterking** van deze plekken. Zo worden

het plekken waar mensen willen wonen, werken en verblijven. De elf Groningse centra maken de komende jaren de stap van visie naar projecten. De drie Noord-Drentse regiokernen hebben de analyse afgerond en werken aan hun visies. De agenda heeft oog voor alle regiocentra en voor de economische onderdelen van de plannen, met nadruk op Noord-, Midden- en Oost-Groningen.

Daarbij is de agenda de **ontwikkelmotor** voor de economische onderdelen van de toekomstvisies en sluit aanvullend aan op de Regio Deal Noord-Drenthe. De thema's wonen, infra en openbaar vervoer zijn uitgesloten, al zoekt het Masterplan Regiocentra wel naar koppelkansen.

4.2.5
Voorwaarde 2:
Zelfbewustzijn, imago en profiel

De volksaard in onze regio is van nature bescheiden, we zijn niet gewend onszelf op de borst te slaan. Terwijl Groningen en Noord-Drenthe zóveel te bieden hebben. Het is de hoogste tijd om dat verhaal zelfbewuster te vertellen. We zetten onze regio nadrukkelijker in de etalage. Een helder imago en sterke profilering zijn essentieel om onze ambities te kunnen halen. Meer zelfbewustzijn, een sterk imago en gerichte marketing zorgen voor (nieuwe) bedrijven in de regio, bezoekers die langer verblijven, talent dat hier wil zijn en nieuwe inwoners.

Groningen & Partners

Dit vraagt om een sterke organisatie én een helder, aantrekkelijk verhaal dat richting geeft aan (economische) marketing en profilering. Met de nieuwe organisatie **Groningen & Partners** gaan we de kracht van onze regio sterker uitdragen. Met een nieuw en wervend verhaal dat houvast biedt voor techniek, innovatie, bedrijfsleven, (top)sport, cultuur en bestemmingsontwikkeling.

Eerder genoemde **cultuurinitiatieven** zoals PLAY en de Zummerbühne verdienen status en zichtbaarheid: als iconen die de regio nationaal op de kaart zetten. De opgestarte **samenwerking** tussen Groningen & Partners, de topsportclubs, overheid en bedrijfsleven is belangrijk om veel beter gebruik te maken van de kanalen en bereik van topsport om ons regionale merk uit te dragen. We ondersteunen de betere benutting van deze kanalen. Het doel is om veel aantrekkelijker te worden voor talent, bezoekers en zakelijke congressen.

Groningen Convention en sterke platformen

Groningen Conventions werkt hier al aan door de positie en het marktaandeel in de **congresmarkt** te versterken door te investeren in de verkoopkracht. Hiermee willen we met de stad Groningen opnieuw de positie als vijfde congresstad van Nederland innemen. Daarnaast verkennen we samen met de regionale zenders, zoals RTV Noord en RTV Drenthe hoe we ook massamediaal laten zien wat hier allemaal gebeurt. We communiceren met **sterke platformen** structureel over de speerpunten van de Economische Agenda. Net als de Sociale Agenda, dragen we richting Groningers en Noord-Drenten op deze manier beter uit wat we doen. Dit is van belang voor **bewustwording** onder inwoners en daarmee voor de brede welvaart.

Het voormalige Philipsterrein in Stadskanaal

De plannen voor het nieuwe bedrijven-terrein Dideldom. Een regiocentrum waar alles samen-komt: een campus, een treinstation én woningbouw.

5. Van ambities naar uitvoering

De stap van ambities naar realisatie staat centraal bij de Economische Agenda en het uitvoeringsplan. De stichting werkt als ontwikkelmotor die initiatieven helpt groeien van verkenning naar realisatie. Daarbij onderscheiden we drie fases, van ontwikkeling naar uitvoering en ondersteuning. Dit uitvoeringsplan beschrijft deze drie fases en de specifieke acties en middelen die bij iedere fase horen.

Voor het realiseren van de gestelde ambities faseren en prioriteren we in dit meerjarig uitvoeringsplan de activiteiten voor het overgangsjaar 2026 en voor de periode 2027 – 2028 (als de uitvoering is opgestart). Daarbij kijken we in welke fase een project of activiteit zit. We sluiten, als dat mogelijk is, aan bij bestaande of lopende initiatieven. We kijken daarnaast naar initiatieven met grote urgentie en zetten ons in om deze te versnellen.

Ook bepalen we de ontwikkel- en zoekrichting voor de onderwerpen die dat nodig hebben. Hiervoor stellen we **ontwikkelbudget** beschikbaar. Het is belangrijk dat we de onderwerpen en bijbehorende ambities ordenen en daarbij uitgaan van de huidige **fase van de ontwikkeling**.

Het overzicht in figuur 5.1 laat zien in welke fase de bijdrage van de Economische Agenda bij de verschillende onderwerpen zit. Dat heeft gevolgen voor de inzet van de Economische Agenda. Bijvoorbeeld in de chemische procesindustrie en landbouw, waar al veel gebeurt buiten de agenda. De vraag is of en waar de Economische Agenda waarde kan toevoegen in deze sectoren. Dat gaan we nader verkennen.

De stichting van de Economische Agenda vervult de rol van **ontwikkelmotor van initiatieven**. We houden vast aan de drie ambities (zie hoofdstuk 4). We kiezen richting en stellen middelen beschikbaar om de stap naar een volgende fase te maken (zie figuur 5.1). Dit betekent dat we vooraf nog niet precies weten hoe de volledige verdeling van middelen eruitziet.

We willen graag zekerheid bieden aan bedrijven, initiatiefnemers en overheden met een initiatief. Dat doen we met (voorlopige) toekenningen (meer hierover in hoofdstuk 6). Op basis van deze toekenning kunnen zij hun plannen uitwerken en zorgen voor cofinanciering. Reserveren doen we alleen bij een concrete en directe bestedingsbehoefte, waarmee we inactief geld voorkomen.

Om projecten gereed te maken voor investeringen en te komen tot 'harde' toezeggingen zet dit meerjarig uitvoeringsplan waar nodig in op financiering van ontwikkelingstrajecten. De uitvoering van de Economische Agenda richt zich daarom op drie fases:

1. Ontwikkeling van initiatieven – kansrijke ideeën uitwerken.
2. Implementatie van projecten – uitvoeren en opschalen.
3. Ondersteuning met expertise – knelpunten oplossen en hulp bieden waar nodig.

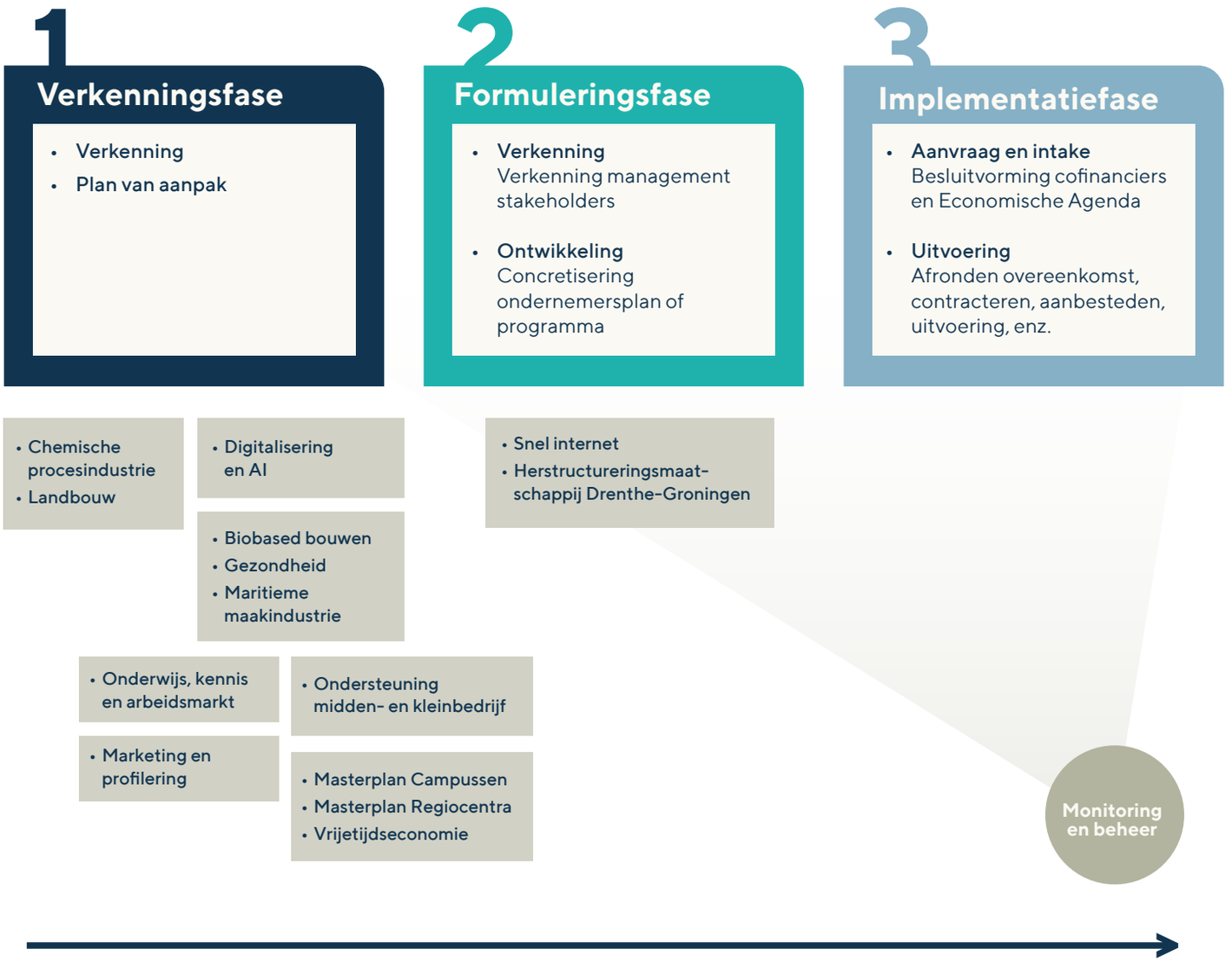
5.1 Ontwikkeling van kansrijke initiatieven

In de ontwikkelfase helpen we kansrijke plannen verder te ontwikkelen. Het gaat om initiatieven die nog in een vroege fase zitten, maar veel potentie hebben. Het doel is om deze plannen uit te werken tot projecten die klaar zijn voor uitvoering. Dat kan bijvoorbeeld door samenwerkingen op te bouwen of onderzoek te doen naar haalbaarheid. Hiervoor gebruiken we het ontwikkelbudget.

Kernactiviteiten tijdens deze fase:

- Aanjagen van (co-)ontwikkeling.
- Verbinden door consortiumvorming en scheppen van randvoorwaarden voor het ecosysteem.
- Ontwikkelingen van projecten en programma's.
- Cofinancieren en opdrachtgeverschap voor de (aanbesteding van) ontwikkeling van projecten en programma's.

Figuur 5.1: Fase van ontwikkeling toegepast per thema

Voorbeelden van middelen:

- Subsidieprogramma's voor ontwikkeltrajecten en haalbaarheidstrajecten, zowel voor mkb, als opschaling van bedrijven of grotere projecten.
- Geld voor personele inzet bij programma-ontwikkeling op een specifiek thema.

5.2 Implementatie van projecten

In de implementatiefase richten we ons op het realiseren en opschalen van programma's, projecten en innovaties. Dat doen we bijvoorbeeld met subsidies en leningen voor innovatieve mkb-bedrijven en scale-ups. Voor grotere, innovatieve ondernemingen kan de Economische Agenda investeren met leningen of deelnemingen.

Waar mogelijk sluiten we aan bij bestaande fondsen en regelingen, en we werken samen met uitvoeringsorganisaties. Denk daarbij aan de RVO, regionale-, landelijke- of Europese financiering. Daarnaast is er ruimte voor strategische projecten met een groot effect op de regio. Deze vragen vaak om maatwerk.

Kernactiviteiten tijdens deze fase:

- (Co)financieren van risicodragende projecten.
- Aannemen van opdrachtgeverschap voor (aanbesteding van) programma- en projectbeheer.

Voorbeelden van middelen:

- Aanvullend kapitaal voor innovatie van ondernemingen, onder andere:
  - → Een subsidie of lening tot maximaal 2 miljoen euro voor mkb / innovatieve scale-ups.
  - → Een lening of deelneming tussen 2,5 en 25 miljoen euro voor innovatieve ondernemingen.
- Aanvullende financiering voor strategische projecten:
  - → Een subsidie voor (publieke) projecten, waarvan een bijdrage geleverd kan worden vanuit de Economische Agenda tussen 20-50% voor maximaal 30 miljoen euro (maatwerk).
  - → Een investering in deelprojecten en publiek-private partnerschappen tot 30 miljoen euro.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte voor de **implementatie van initiatievenn** is nog niet in beeld. Dat is te vroeg, omdat de ontwikkelstap in veel gevallen nog gezet gaat worden. We verwachten dat we onderwerpen kunnen gaan clusteren in drie verschillende financieringsbehoeftes (of een mix van deze drie):

1. Subsidies voor mkb en in het bijzonder scale-ups zoals gemeentelijke mkb-ondernemersfondsen.
2. Leningen of deelnemingen binnen een fondsenstructuur zoals (of in aanvulling op) het Fonds Economische Agenda Startkapitaal bij de NOM.
3. Een bijdrage aan de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen, snel internet of Masterplan Regiocentra.

5.3 Ondersteuning met expertise

In deze fase ondersteunt de stichting initiatiefnemers met expertise en kennis. Zo vormt zij de verbindende schakel tussen verkenning, ontwikkeling en uitvoering. Onze ondersteuning kan ook plaatsvinden tijdens de ontwikkelfase of implementatiefase van initiatieven.

De stichting helpt de initiatiefnemers met middelen en inzet, om te voldoen aan randvoorwaarden, bijvoorbeeld rond energievoorziening of vergunningverlening. Ook helpt zij om projecten sneller door verschillende fases te loodsen, knelpunten op te lossen en ontwikkelingen onder de aandacht te brengen. Daarbij kan het ook gaan om het signaleren van kansen in de markt, en het stimuleren van nieuwe toepassingen. Zo kunnen we kansrijke innovaties echt toepassen en zorgen we voor impact in de regio.

Kernactiviteiten tijdens deze fase:

- Monitoren en toezicht houden.
- Helpen bij afbakenen van ontwikkeling.
- Verzorgen van de overdracht naar volgende fases.

Helpen bij het realiseren van randvoorwaarden (zoals het bevorderen van samenwerking met stakeholders, energie, vergunningen, cofinanciering, afstemming nationaal / EU-beleid waar nodig).

Voorbeelden van middelen:

- Financiering voor versnelling tussen ontwikkelfases.
- Maatwerkcontracten met een netwerk aan experts in bijvoorbeeld innovatieve aanbestedingen, technische expertise of tijdelijke projectleiders.
- Ondersteuning bij monitoring en verantwoording.

5.4 Goed opdrachtgeverschap

Om echt slagkracht en daadkracht te brengen in de uitvoering, is goed opdrachtgeverschap nodig. Dat is een belangrijke rol van de stichting.

We kijken naar vergelijkbare programma's en leren van hun ervaringen. Het doel is **opdrachtgeverschap creëren**: een manier van werken die versnippering in de regio tegengaat, initiatieven bij elkaar brengt, aanjaagt en helpt op te schalen.

Concreet betekent dit:

- Duidelijke afbakening van externe en interne opdrachten.
- Goede afstemming met partners of in cofinanciering.
- Heldere besluitvormingsprocessen met passende mandaten.
- Steeds bepalen wat de toegevoegde waarde is ten opzichte van bestaande structuren.

6. Financiën

Voor de uitvoering van de Economische Agenda stelt het Rijk naast het eenmalige startkapitaal van 250 miljoen euro een bedrag van 100 miljoen euro per jaar beschikbaar. Dit eerste meerjarig uitvoeringsplan loopt van 2026 tot en met 2028 en gaat over maximaal 300 miljoen euro.

6.1 Het financieel kader van het meerjarig uitvoeringsplan

Het bedrag dat de Economische Agenda daadwerkelijk toekent, hangt af van de snelheid waarmee de stap naar **concrete uitvoering** kan worden gezet. In de eerste jaren ligt de nadruk vooral op **investeren in ontwikkeling**. In de jaren daarna verschuift de focus naar de uitvoering van projecten die hun **haalbaarheid** en **uitvoerbaarheid** hebben bewezen.

We werken dit uit langs vier lijnen:

1. De (voorlopige) toekenningen en inzet vanuit het **startkapitaal**. Besluitvorming hierover vond al of vindt nog plaats op basis van de bestaande werkwijze. Dit betreft Djewels, de AI-fabriek, de mogelijke bijdrage aan de Westpier Eemshaven, het Fonds Economische Agenda Startkapitaal en de middelen voor het investeren in mkb en scale-ups. Het resterende deel van het startkapitaal kan bij gebleken succes worden ingezet via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal. Als dit aan de orde is volgt hierover een afzonderlijk besluit.
2. De (voorlopige) **toekenningen** en **reserveringen** van dit meerjarig uitvoeringsplan. Hierbij gaat het ook om reserveringen die de Economische Agenda al maakte voor vrijetijdseconomie (200 miljoen euro), het Masterplan Campussen (150 miljoen euro) en het Masterplan Regiocentra (180 miljoen euro) bij de vaststelling van de Economische Agenda in juni 2025. Wanneer de rest van de reserveringen daadwerkelijk beschikbaar komt, hangt af van de ontwikkelsnelheid binnen deze thema's. Dit gaat naar verwachting over een periode tussen de 10 en 15 jaar. Verder gaat het om voorlopige toekenningen voor de Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen, Noordwaarts, digitalisering en AI, snel internet en profilering en marketing.
3. Het **ontwikkelbudget** om de rol van ontwikkelmotor te vervullen voor de onderwerpen die dat nodig hebben. De ontwikkelfase levert bewijs voor haalbaarheid en bepaalt de financiering. Pas dan is de bijdrage vanuit de Economische Agenda vast te stellen.
4. **Organisatiekosten** van de uitvoeringsstructuur voor de Economische Agenda.

Reservering, voorlopige toekenning, (daadwerkelijke) toekenning en prognose

Om misverstanden te voorkomen is het cruciaal de begrippen reservering, voorlopige toekenning en toekenning helder te hebben. Het uitvoeringsplan hanteert de volgende definities:

Reservering: Voorlopig vastgelegde middelen die nog niet definitief zijn toegekend, maar wel bedoeld zijn en blijven voor toekomstige besteding voor het thema of onderwerp waarvoor ze gereserveerd zijn.

Voorlopige toekenning: Toekenning van middelen onder voorwaarden. Dit kan een besluit zijn van de stichting of het openbaar lichaam[4], het uitvoeren van een aanbesteding of het inrichten van een organisatie of regeling als ontvanger van de middelen. Ook kan er een inhoudelijke voorwaarde gelden waaraan het project of het programma nog moet voldoen.

Toekenning: Dit vindt plaats nadat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en een positief besluit is genomen.

Prognose ontwikkelkosten: Een inschatting van de benodigde ontwikkelkosten op basis van dit uitvoeringsplan. Dit gaat over de ontwikkelkosten die bij elk thema vermeld staan in de bijlagen (8.1 tot en met 8.1.15) en een inschatting van bijkomende kosten voor bijvoorbeeld inzet van extra expertise en extern uit te voeren haalbaarheidsopdrachten.

defenities defenities defenities

4. Zie ook paragraaf 3.2.1. Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit kroonbenoemde bestuurders. Dat zijn de commissaris van de Koning van de provincie Groningen, de burgemeesters en de dijkgraven.

Tabel 1. (Voorlopige) toekenningen en inzet startkapitaal

Nr.	Onderwerp	Financiering voor	Status	Bijdrage agenda
1	Djewels	Implementatie	Toegekend	€ 30 miljoen
2	AI-fabriek	Implementatie	Toegekend	€ 60 miljoen
3	Fonds Economische Agenda Startkapitaal	Implementatie	Toegekend	€ 60 miljoen
4	Westpier Eemshaven	Implementatie	Voorlopige toekenning o.v.v. besluitvorming	€ 36 miljoen
5	Ontwikkeling en investeren mkb + innovatieve scale-ups	Ontwikkeling en implementatie	Reservering	€ 32 miljoen
Totaalbedrag (voorlopig) toegekend / gereserveerd startkapitaal:				**€ 218.000.000,-**
Resterend vanuit startkapitaal van 250 miljoen euro:				**€ 32.000.000,-**

Tabel 2. (Voorlopige) toekenningen en reserveringen meerjarig uitvoeringsplan

Nr.	Onderwerp	Financiering voor	Status	Bijdrage agenda
6	Snel internet	Implementatie	Voorlopige toekenning	Maximaal € 25 miljoen
7	Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning	€ 10 miljoen
8	Marketing en profilering via Groningen & Partners, Conventions, topsport en media	Ontwikkeling en implementatie	Reservering	€ 10 miljoen
9	Digitalisering en AI	Ontwikkeling en implementatie	Reservering	€ 10 miljoen
10	Noordwaarts	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning	€ 1,45 miljoen
11	Vrijetijdseconomie	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning vanuit totale reservering	€ 7 miljoen
12	Masterplan Regiocentra	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning vanuit totale reservering	€ 21 miljoen
13	Masterplan Campussen	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning vanuit totale reservering	€ 225.000, -
Totaalbedrag (voorlopig) toegekend / gereserveerd in dit meerjarig uitvoeringsplan:				**€ 85.175.000,-**

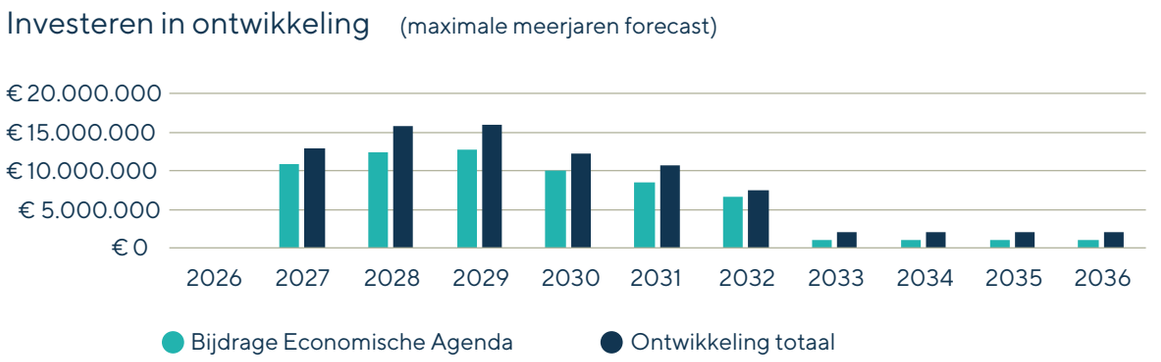
Tabel 3. Inschatting benodigde ontwikkelkosten meerjarig uitvoeringsplan

Nr.	Onderwerp	Financiering voor	Status	Bijdrage agenda
14	Maximale inschatting ontwikkelkosten thema's uit meerjarig uitvoeringsplan (zie bijlagen 8.1 - 8.1.15)	Ontwikkeling	Prognose	Maximaal € 13 miljoen per jaar (2027 en 2028)

Tabel 4. Organisatiekosten uitvoeringsstructuur Economische Agenda

Nr.	Onderwerp	Financiering voor	Status	Bijdrage agenda
15	Uitvoeringskosten uitvoeringsstructuur	Ontwikkeling en implementatie	Voorlopige toekenning	€ 4 miljoen

Figuur 6.1: Langjarige prognose 2026 – 2036

De tabellen 1 t/m 4 geven inzicht in de bestedingen gedurende de looptijd van dit meerjarig uitvoeringsplan. Figuur 6.1 geeft een **langjarige prognose** voor het ontwikkelbudget over de periode 2026–2036. Dit overzicht is gebaseerd op huidige plannen met als doel grotere, impactvolle en investeerbare projecten te financieren en te implementeren. Het ontwikkelbudget is nadrukkelijk ook bedoeld om andere partijen in staat te stellen bij te dragen aan de ontwikkelstappen. Denk hierbij aan (uitvoerings) organisaties als NOM, SNN, Campus Coalitie, Groningen & Partners en de betrokken overheden. Dit kan zowel binnen als buiten de Economische Agenda. Het betreft nadrukkelijk een prognose.

In de overzichten hierboven staan de **financiële kaders** voor de stichting. Nadat de stichting is opgericht, gaat zij aan de slag met de uitvoering van dit meerjarig uitvoeringsplan. Dan kan de stichting ook (voorlopige) toekenningen definitief maken. In de jaarplannen maakt de stichting de volgende concretisering:

- De inzet van de middelen die in dat jaar zijn gereserveerd.
- De omvang en de inzet van de ontwikkelopdracht en de ontwikkelkosten in dat jaar.
- De omvang en inzet in de uitvoering van projecten of financiële instrumenten.

De jaarplannen worden ingediend met een gevalideerde en gedetailleerde begroting. Het openbaar lichaam stelt de jaarplannen vast en informeert de betrokken overheden en volksvertegenwoordigers via de kroonbenoemden.

Indexatie van de middelen

Voor de indexatie van de middelen van de Economische Agenda wordt aangesloten bij het PEGA-wetsvoorstel, artikel 14a,2. De loon- en prijsbijstelling regelt de indexatie. Jaarlijks bepaalt het ministerie van Financiën (en later binnen het departement) hoe om te gaan met de loon- en prijsbijstelling.

6.2 Fonds Economische Agenda Startkapitaal

De Economische Agenda zet financiële instrumenten in om innovatie en groei van bedrijven te versnellen. Het Fonds Economische Agenda Startkapitaal is een gemixt financieringsmodel en geeft ruimte binnen staatssteunkaders. Met dit fonds zetten we publiek kapitaal in om private investeringen aan te trekken en (risicovolle) innovaties mogelijk te maken.

Uit marktanalyse blijkt dat er behoefte is aan een fonds dat meer risico kan nemen dan bestaande financiers. Dit fonds moet bedrijven met internationale groeipotentie ondersteunen en tegelijkertijd bijdragen aan economische ontwikkeling in de regio. Dit geeft bedrijven en scale-ups de mogelijkheid om te groeien of zich te vestigen in het Nij Begun-gebied.

Als eerste stap is vanuit het **startkapitaal,** samen met de NOM en de provincie Groningen, een fonds opgericht om bedrijven (of consortia van bedrijven) te financieren. Er is in totaal 60 miljoen euro beschikbaar voor **leningen** en/of **aandelenkapitaal**. Voor een urgente financieringsbehoefte kan het fonds bijdragen in de opschaling en commercialisering van sleuteltechnologieën, tot maximaal 50% tussen 2,5 en 25 miljoen euro. Dit past binnen de thema's (duurzame energie, gezondheid, landbouwtechnologie, duurzame industrie en vrijetijdseconomie), doelen en randvoorwaarden van de agenda.

Het fonds is begin 2026 geopend. Als na **evaluatie** blijkt dat het fonds de verwachtingen waarmaakt, kan het openbaar lichaam besluiten over een vervolg. Dit vervolg moet uiteraard passen binnen de beschikbare middelen per jaar.

6.3 Een gemengd financieringsmodel

De Economische Agenda helpt om innovatieve, maar ook risicovolle bedrijven en projecten aantrekkelijker te maken voor private investeerders en andere publieke financiering. Een manier om dit te doen is een gemengd financieringsmodel.

Een gemengd financieringsmodel betekent de inzet van **publiek geld** (van de overheid) om private investeringen aan te trekken voor projecten met maatschappelijke impact. De Economische Agenda neemt daarbij bewust een deel van het risico op zich. Dit kan bijvoorbeeld via een subsidie, een achtergestelde lening, of een investering waarbij de Economische Agenda als eerste verlies opvangt als het misgaat.

Subsidies

Subsidies blijven een belangrijk middel. Ze verkleinen ontwikkel- en innovatierisico's, bijvoorbeeld bij onderzoek (R&D) of in een testfase. Daarna kan extra publiek of privaat geld worden ingezet om het project verder te laten groeien. De subsidie werkt dus als een **katalysator**: niet om alles te betalen, maar juist om andere investeerders over de streep te trekken. In de praktijk zorgt deze combinatie ervoor dat publieke middelen beter worden gebruikt en dat **succesvolle innovaties** sneller op de markt komen.

Er is geen vaste aanpak: gemengd financieren vraagt altijd om maatwerk.

6.4 Kansen zoeken binnen de kaders rond staatssteun

De Economische Agenda investeert binnen de Europese staatssteunkaders, maar zoekt waar nodig ruimte om risicovolle innovaties mogelijk te maken en zo publieke doelen te realiseren.

De stichting van de Economische Agenda en eventuele uitvoerende (partner)organisaties moeten werken binnen de Europese staatssteunregels. De randvoorwaarden zijn helder:

- De stichting werkt op afstand van de politiek.
- De stichting richt zich op (co-)investeringen, subsidies, leningen en deelnemingen.
- De stichting mag geen private investeerders van de markt verdringen.

Deze aanpak sluit goed aan bij de manier waarop dit type financiering wordt toegepast.

Marktconformiteit

Ingewikkelder zijn de voorwaarden over marktconformiteit en businessplannen. Soms worden risico's doorgerekend door heel hoge rente- of rendementseisen te vragen. Dit kan financieringsconstructies onrealistisch maken. Het gevolg is dat een project strandt en het beleidsdoel (innovatie en opschaling) uit beeld raakt.

Het ontbreken van private financiering betekent niet altijd dat een plan onvoldoende kwaliteit heeft. Vaak zijn de **risico's** te groot voor kleinere investeerders of fondsen. Als de overheid dan te streng vasthoudt aan marktconforme **rendementseisen**, werkt het publieke instrument minder goed. Dit kan bijvoorbeeld komen door te hoge ontwikkelkosten, een verhoogd risico of te weinig durfkapitaal. Juist dit soort investeringen hebben vaak veel **onzekerheid** en een lange **terugverdientijd**.

De Economische Agenda kan een belangrijke rol spelen bij het financieren van goede plannen met een hoger risicoprofiel. Het **Fonds Economische Agenda Startkapitaal** is hier een eerste voorbeeld van. In dit fonds geldt een lagere eis voor revolverendheid op portfolioniveau (minder dan 100%), terwijl wel wordt voldaan aan de voorwaarden van marktconformiteit.

Uiteraard levert dit een **spanningsveld** op. De Economische Agenda wil daarom expertise en kennis in huis halen om dit gesprek goed te voeren. Om **effectief te kunnen investeren** is soms ruimte

nodig om af te wijken van standaard marktregels. Op deze manier houden we rekening met het hogere risico en het publieke belang. De kernvraag is daarom niet of elk project precies marktconform is, maar of het publieke instrument iets toevoegt aan wat de markt zelf al doet, binnen de regels voor staatssteun.

De Economische Agenda staat hierin niet alleen. Ze werkt samen met het Rijk en leert van organisaties waaronder SNN, NOM, RVO, Nationaal Programma Groningen, InvestNL (inclusief de nieuw op te richten Nationale Investeringsbank), maar ook EU-programma's en het Nationaal Groeifonds.

ons nij begun

7. Samenwerking, randvoorwaarden en monitoring

Met de Economische Agenda werken we de komende dertig jaar aan economische structuurversterking van Groningen en Noord-Drenthe. Dat is een belangrijke impuls voor de regio. Maar de agenda staat niet op zichzelf. Alleen door samenwerking, afstemming en door aan te sluiten op bestaande, reguliere taken, inspanningen en verantwoordelijkheden kan de agenda echt toegevoegde waarde hebben voor de regio.

maken we samen

7.1 De Economische Agenda staat niet op zichzelf

De agenda en dit meerjarig uitvoeringsplan zijn afhankelijk van de inzet van bedrijven, overheden en kennisinstellingen. De agenda signaleert, jaagt aan, verbindt en faciliteert. Maar zij neemt het werk en de bestaande verantwoordelijkheden van anderen niet over. Daarnaast is goede afstemming nodig op activiteiten van organisaties die zich (deels) op dezelfde doelen en thema's richten zoals Nationaal Programma Groningen, Economic Board Groningen en de Sociale Agenda. En het vraagt om samenwerking met uitvoeringsorganisaties die regelingen uitvoeren zoals RVO, NOM en SNN.

Ook al zijn de ambities groot, de agenda dekt niet alles. Belangrijke thema's zoals **infrastructuur**, **openbaar vervoer** en **woningbouw** vallen buiten de reikwijdte. Ze zijn wel cruciaal om de doelen te bereiken, maar afhankelijk van inzet via andere trajecten, met andere middelen en in overleg met het Rijk.

Daarnaast krijgt elk project te maken met **randvoorwaarden** en **omstandigheden**. Denk aan milieugebruiksruimte, wettelijke voorwaarden en normen, vergunningverlening en ruimtelijke procedures. Ook speelt schaarste een rol zoals bij de beschikbaarheid van voldoende zoet water. Cruciaal in een 'water smart economy'. Hetzelfde geldt voor energie en voldoende uitvoeringscapaciteit. De agenda kan helpen met het organiseren van capaciteit om de stap van ontwikkeling naar implementatie te brengen.

De agenda stelt ook voorwaarden aan de **uitvoering**. Zo moeten investeringen bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit (zie ook paragraaf 7.3.5). Deze eis is duidelijk, maar het stellen van de norm (wat is ruimtelijke kwaliteit?) en het nemen van het besluit over het halen van de norm ligt bij de reguliere overheden.

Kortom, het succes van de Economische Agenda hangt sterk af van **samenwerking**, **afstemming** en **aansluiting** op bestaande, reguliere taken, inspanningen en verantwoordelijkheden. Alleen zo kunnen we samen echt toegevoegde waarde hebben voor de regio.

Werkwijze kwartiermakerij met opdrachtnemers

De afgelopen periode werkte het **kwartiermakersteam** van de Economische Agenda volgens de opzet van de nieuwe uitvoeringsstructuur. Voor dit uitvoeringsplan hebben we per onderwerp een (regionale) **opdrachtnemer** met een brede expertise aangesteld. Dit zijn mensen met een groot netwerk en kennis van het specifieke onderwerp en de regionale economie. Hun opdracht was vooral om aan te scherpen waar de doorbraak en de toegevoegde waarde van de Economische Agenda liggen. De opdrachtnemers brachten in beeld waar versnelling mogelijk is, hoe bestaande initiatieven elkaar kunnen versterken en waar nieuwe ontwikkelrichtingen nodig zijn.

De opdrachtnemers werkten zoals de nieuwe stichting straks ook zal werken: vanuit het **triple helixprincipe** (in nauwe samenhang tussen het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden). Zo ontstond een breed gedragen aanpak die vanuit verschillende perspectieven is bekeken. Waar een concrete opdracht nog een stap te ver was, kozen we voor een **gesprekstafel**. Dit deden we rond landbouw en chemische procesindustrie. In deze gesprekken onderzochten we waar en hoe de Economische Agenda kan aansluiten bij wat er al rond deze thema's gebeurt.

De bijdrage van de opdrachtnemers is naast de Economische Agenda gelegd. Daarbij is gekeken of dit inhoudelijk binnen de kaders van de agenda past. De Economische Agenda is en blijft het kader. Er is geen verdere 'selectie' toegepast. Wel is gekeken in welke fase een bepaald voorstel of project zit, en wat dan de eerstvolgende stap is. Ook is bepaald wat nu urgent is en wat later kan, bijvoorbeeld omdat het nog in een vroege ontwikkelfase zit. De inbreng van de opdrachtnemers vormt de basis van de overzichten per onderwerp zoals opgenomen in de bijlages 8.1.1 tot en met 8.1.15.

De gekozen werkwijze heeft twee belangrijke **effecten**:

- In de eerste plaats zorgt het voor een **inhoudelijke basis** die past bij de praktijk van de regio. De prioriteiten en ontwikkelrichtingen in dit meerjarig uitvoeringsplan zijn niet van bovenaf bedacht. Ze zijn ontstaan in **gesprek** en **samenwerking** met partijen die dagelijks werken met economische ontwikkeling, innovatie en de arbeidsmarkt in de regio.
- In de tweede plaats is deze aanpak een **goede voorbereiding** op het werk van de stichting. We zetten de eerste stappen in een nieuwe manier van samenwerken, prioriteren en sturen.

De regio is weliswaar aan zet, maar wel in het besef dat overleg en **afstemming** met het Rijk cruciaal zijn om gezamenlijke kansen te identificeren en te pakken. Ook zorgen we ervoor dat de Economische Agenda aansluit op nationaal beleid en op de strategische keuzes van het Rijk. Het Rapport Wennink benadrukt dit. Het geeft een extra onderbouwing van de keuzes in dit meerjarig uitvoeringsplan en laat zien dat het noorden belangrijk is voor de economische toekomst van Nederland.

Breed eigenaarschap

Deze manier van werken zorgt dus voor breed eigenaarschap en maakt duidelijk dat de uitvoering alleen gezamenlijk kan. De betrokken partijen herkennen hun rol en zien hoe hun inzet bijdraagt aan de **gezamenlijke doelen**. Daarmee vormt dit plan zowel een inhoudelijk kompas als een eerste organisatorisch **fundament** voor een nieuwe manier van werken. De combinatie van regionale verankering en nationale afstemming leidt tot een stevig regionaal geworteld meerjarig uitvoeringsplan dat past in Rijkskaders. Het markeert een nieuwe samenwerking die economische groei gericht op brede welvaart mogelijk maakt.

7.2 Aansluiting op de zorgplicht van het Rijk (Groningenwet)

De Economische Agenda is onderdeel van de zorgplicht van het Rijk om brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe te vergroten.

Naast de verantwoordelijkheid voor het herstel van schade en veiligheid, is in de Groningenwet voorgesteld om het Rijk ook **zorgplichten** te geven op het gebied van verduurzaming en het vergroten van de brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe. Het kabinet vult zijn zorgplicht in door een bijdrage te leveren aan de totstandkoming en uitvoering van de Economische Agenda (en de bijdrage aan de Sociale Agenda). In het uitvoeringsprogramma Rijk wordt deze bijdrage nader ingevuld (zie artikel 13q van het PEGA-wetsvoorstel).

Dit **uitvoeringsprogramma van het Rijk** neemt de **gezamenlijke doelen** van regio en Rijk uit de Economische Agenda over en bevat onder meer de bijdrage aan rijkskant. Parallel aan het uitvoeringsprogramma Rijk werkt de stichting een **uitvoeringsprogramma voor de regio** uit. In de uitvoeringsprogramma's duiden Rijk en regio voor de periode 2026 – 2030 hoe zij vanuit hun taken en verantwoordelijkheden bijdragen aan de gezamenlijke doelen van de Economische Agenda, de Sociale Agenda en de isolatieaanpak van Nij Begun.

7.3 Aansluiten op ruimtelijk beleid

Net als alle andere (ruimtelijke) initiatieven en projecten moeten de projecten met inzet vanuit de Economische Agenda passen binnen (en aansluiten op) het ruimtelijke beleid en de eigen gebiedsopgaven van gemeenten, provincie, waterschappen en Rijk. Op al deze overheidsniveaus is de laatste jaren gewerkt aan beleidsontwikkeling op basis van de Omgevingswet die in 2024 in werking is getreden.

Het Rijk is bezig met het opstellen van een nieuwe Nationale Omgevingsvisie: de Nota Ruimte. Het programma NOVEX is gericht op de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie. NOVEX heeft drie doelen: het versnellen van de uitvoering van de omgevingsvisie, het versterken van de **ruimtelijke regierol** van de Rijksoverheid en het vernieuwen van de samenwerking in de (uitvoerings)relatie met provincies en in gebieden.

Er is en wordt gewerkt aan het NOVEX-gebied Groningen en Masterplan Zeehavens en het NOVEX-gebied Regio Groningen-Assen. Ook is er een **Ruimtelijk Arrangement** gesloten. Deze programma's staan niet op zichzelf, maar laten goed zien hoe ze **samenhangen** met de Economische Agenda. Het zijn in ieder geval ook de beleidsmatige plekken waar **verbinding** moet worden gelegd met de onderwerpen infrastructuur, bereikbaarheid en wonen.

7.3.1 NOVEX-gebied Groningen | Masterplan Zeehavens

In het samenwerkingsverband NOVEX-gebied Groningen | Masterplan zeehavens werken Rijk en regio samen aan een sterk economisch ecosysteem van stad, havens, industrie en kennisinstellingen.

De samenwerking is gericht op het bij elkaar brengen van de zeehavens en Stad. Een ecosysteem waarin haven en industrie goed gekoppeld zijn aan de kennisclusters en talentvolle arbeidskrachten. Hiervoor zijn goede afspraken over ruimtelijke ontwikkeling en samenwerking essentieel.

Het Rijk, de provincie, de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest en de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Eemsdelta en Midden-Groningen hebben een **gezamenlijk ontwikkelperspectief** opgesteld. Daarmee hebben ze één vertrekpunt en kunnen zij samenwerken aan de ontwikkeling van het gebied door regie te voeren, kansen te benutten en gezamenlijke inzet te bepalen. In 2026 werken ze aan een **gebiedsprogramma** inclusief uitvoerings- en investeringsagenda. Het ontwikkelperspectief is gericht op de volgende ontwikkellijnen:

- Een aantrekkelijk en robuust landschap met water als levensader.
- Een sterke samenleving en sterke dorpen en steden.
- Onderscheidende clusters en netwerken door het versterken van het economisch ecosysteem en netwerkontwikkeling.

7.3.2 NOVEX-gebied Regio Groningen-Assen (RGA)

In het NOVEX-gebied Regio Groningen-Assen werken het Rijk, de regio, provincies, gemeenten en waterschappen samen aan een 'schaalsprong' in wonen, werken en economische ontwikkeling.

In dit gebied werken de organisaties aan het realiseren van **36.000 woningen** en het creëren van **28.000 arbeidsplaatsen** voor 2040. Dit gebeurt in samenhang met belangrijke andere opgaven zoals energie, bereikbaarheid en groenontwikkeling. NOVEX-RGA werkt aan het concretiseren van de **economische opgave**. Momenteel loopt een onderzoek naar de kwalitatieve en kwantitatieve spreiding van de 28.000 arbeidsplaatsen die het gebied moet realiseren.

Tot slot heeft de RGA in de **ontwerp-Nota Ruimte** de status van '**initiëren-gebied'** gekregen. Het Rijk ziet potentie voor een **schaalsprong** wat betreft verstedelijking, mits hier forse economische ontwikkeling aan voorafgaat. Regio en Rijk werken samen aan de uitwerking hiervan en onderzoeken hierbij de samenhang met de Economische Agenda.

7.3.3 Ruimtelijk Arrangement Rijk-Groningen

Het Ruimtelijk Arrangement Rijk - Groningen bevat afspraken tussen Rijk en regio over de ruimtelijke ontwikkeling van de provincie.

Dit arrangement sloten de provincie Groningen en het Rijk op 7 januari 2026. Hierin zijn wederkerige bestuurlijke afspraken gemaakt over woningbouw, energie(-infrastructuur), economie, water en bodem, landbouw en natuur, erfgoed en defensie. Het doel is om tot **uitvoering** van **ruimtelijke opgaven** in de provincie te komen en om nationaal en provinciaal beleid af te stemmen. Speciale aandacht is er voor Nij Begun en het Masterplan Regiocentra. Met als doel het bouwen van een gezamenlijke agenda voor ruimtelijke ordening. Voor de verdere uitwerking van dit ruimtelijk arrangement zal de **ontwerp-Nota Ruimte** het uitgangspunt zijn.

7.3.4 MIRT-verkenning en Verkenning Gebiedsontwikkeling Nedersaksenlijn

De Nedersaksenlijn is een belangrijke randvoorwaarde voor de economische ontwikkeling van de regio en het slagen van de Economische Agenda.

Op 7 oktober 2025 zijn het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de regio gestart met de MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) voor de Nedersaksenlijn. Dit nieuwe **treinspoor** is een essentiële randvoorwaarde voor het slagen van de Economische Agenda: betere bereikbaarheid, kortere reistijden, en de verbinding van gebieden en campussen. Het ondersteunt zo de economische ontwikkeling en brede welvaart in de regio. Tegelijk vraagt dit om **aanvullende gebiedsgerichte investeringen**, zoals woningbouw, werklocaties en voorzieningen rond stations, die worden uitgewerkt in de **Verkenning Gebiedsontwikkeling Nedersaksenlijn**. Met deze verkenning wordt gewerkt aan een **toekomstperspectief** en **ontwikkelstrategie** voor de regio. Beide trajecten zijn langjarig van aard en beogen gedeeltelijk dezelfde doelstellingen. Investeringen vanuit de Economische Agenda die landen langs de Nedersaksenlijn kunnen zorgen voor een extra impuls in de regio. Daarom is het van belang de beide trajecten goed op elkaar te blijven afstemmen.

7.3.5 Ruimtelijke kwaliteit

De Economische Agenda investeert alleen in projecten die bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit en een aantrekkelijke leefomgeving.

Zoals uit de doelen en randvoorwaarden blijkt, investeert de Economische Agenda met het oog op een toekomstbestendige economie in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Alleen programma's en projecten die de ruimtelijke kwaliteit bevorderen komen voor een bijdrage in aanmerking. Dit betekent:

- Behouden en versterken van wat er is.
- Toevoegen van ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe initiatieven.
- Beperken van negatieve impact door zorgvuldige inpassing in het landschap.

Daarmee legt de agenda de lat hoog. **Wat we doen, doen we goed.** Deze voorwaarden gelden algemeen, maar hebben met name betrekking op te ontwikkelen programma's en projecten met een **fysieke uitwerking**. Om deze randvoorwaarden in te kunnen vullen dient het langs drie lijnen goed te werken:

1. De **eis** stellen. De agenda stelt voorwaarden: zonder oog voor ruimtelijke kwaliteit geen bijdrage vanuit de agenda. Daarmee is de lat enkel in formele zin gelegd. De eis is nog zonder inhoud, norm of referentie.

2. De **norm** stellen. De vraag wat ruimtelijke kwaliteit is en welke norm daarbij past, ligt in handen van de overheden. Met name de provincie en gemeenten leggen dit vast in visies en omgevingsplannen en in programma's rond ruimtelijke kwaliteit.
3. De **uitkomst** beoordelen. Ook het oordeel over het resultaat ligt in handen van de overheden. Voldoet het plan aan de gestelde norm en voorwaarden?

Timing en samenwerking

Bovenstaande gaat over rollen en verantwoordelijkheden. Als de betrokkenen deze pakken en invullen, is de basis stevig gelegd. Zoals vaak zijn ook hier timing en samenwerking minstens zo cruciaal. **Timing** omdat het gesprek over ruimtelijke kwaliteit alleen maar resultaat kan hebben als het vanaf het begin is gevoerd. **Samenwerking** omdat het oordeel geen momentopname is maar het resultaat van een cyclus van onderzoeken, ontwerpen, bespreken, aanscherpen en verbeteren. Dit vraagt om samenwerking tussen initiatiefnemer en overheden. En tussen de overheden onderling. Waarbij het denkbaar is dat de overheden rond normstelling, agendering of beoordeling samen optrekken, adviseren en besluiten. De regionale lessen vanuit de **versterkingsaanpak** en Nationaal Programma Groningen zijn daarbij van belang. Waar **mogelijk** sluit de Economische Agenda hierbij aan.

7.4 De Economische Agenda en internationalisering

De Economische Agenda versterkt de regionale economie, maar zoekt tegelijk actief aansluiting bij internationale samenwerking en Europese programma's.

Het meerjarig uitvoeringsplan van de Economische Agenda richt zich primair op de versterking van de economie van Groningen en Noord-Drenthe. Tegelijkertijd erkent de agenda dat **economische kansen** en de **internationale positionering** niet binnen grenzen passen. Daarom wordt actief ingezet op het versterken van de **noordoostelijke backbone** en op intensieve samenwerking binnen Noord-Nederland en met aangrenzende regio's in Duitsland en Noord-Europa. Daarbij ligt het voor de hand om aansluiting te verkennen bij grensoverstijgende samenwerkingsprogramma's, zoals Interreg.

De Economische Agenda wil de programma's en (co)financiering **verbinden** waar dit een meerwaarde heeft. Daarmee kunnen we de internationale positie van Groningen en Noord-Drenthe versterken. We kunnen samen met de daartoe aangewezen partijen externe Europese financiering of partnerschappen aantrekken. Hierbij geldt dat de Economische Agenda nadrukkelijk niet een vervanging is van bestaande (Europese) fondsen, subsidies of (Rijks) programma's.

Budget strategische internationale acquisitie

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft een **budget** gereserveerd, met als doel **strategische internationale en bovenregionale acquisities** (bedrijven) die bijdragen aan het **verdienvermogen** van de regio op lange termijn. Financieringen binnen dit budget moeten voldoen aan de voorwaarden uit de Economische Agenda. De kaders van dit budget zijn vastgesteld door de minister van Economische Zaken en Klimaat. Dit ministerie beheert ook het budget. Richting concrete voorstellen vindt proactieve samenwerking plaats met de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), de NOM, de provincie, betrokken gemeenten en regionale commerciële belanghebbenden.

7.5 Monitoring

De stichting is verantwoordelijk voor de voortgang en resultaten van de agenda en zorgt voor de monitoring daarvan. De voortgang van de agenda is twee keer per jaar één van de onderwerpen van gesprek tussen regio (de colleges) en Rijk in het kader van de Staat van Groningen en Noord-Drenthe. De Staat van Groningen en Noord-Drenthe brengt onder meer in beeld wat de effecten zijn van maatregelen uit de Economische Agenda. Het kabinet legt op basis van dit instrument verantwoording af aan de Tweede Kamer en moet daarbij aangeven of, en zo ja welke, maatregelen nodig zijn om de doelen te halen.

Voor de monitoring van de Economische Agenda zijn (1) **indicatoren** en (2) **streefwaarden** geselecteerd. Deze zijn uitgewerkt in bijlage 8.2. In totaal zijn zestien kernindicatoren benoemd, met daaraan gekoppeld absolute streefwaarden. Deze zijn transparant en direct te koppelen aan beleidsinstrumenten. Ze voorkomen dat we ons richten op een steeds verschuivend nationaal gemiddelde. De streefwaarden bestaan uit een ambitie- en drempelwaarde, die gelden voor het richtpunt in 2055.

Vaak is er een aanzienlijke **vertraging** tussen het opschrijven van een bepaalde interventie, het uitvoeren ervan en het moment dat het effect ervan is terug te zien in cijfers. Daarom gaat de Economische Agenda op termijn ook de effecten monitoren, om te kunnen bepalen of het aannemelijk is dat de doelstellingen worden behaald.

8. Bijlagen

8.1.1 Duurzame energie

Ambitie	Noord-Nederland loopt voorop in de energietransitie en speelt een belangrijke rol in het beschikbaar maken en krijgen van duurzame energie. In eerste instantie omdat deze beschikbaarheid van betrouwbare duurzame energie een doorslaggevende voorwaarde is voor de toekomst van onze eigen noordelijke economie en industrie. In tweede instantie om een bijdrage te leveren aan de energievoorziening van Nederland en Europa. Altijd in deze volgorde met oog voor wederkerigheid en brede welvaart. De agenda investeert niet in transport, productie en conventionele infrastructuur.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	De energietransitie vertraagt of loopt vast. Dit verzwakt de concurrentiepositie en toekomstbestendigheid van de economische activiteiten. We focussen op een mix van innovatieve energie-oplossingen en industriële toepassingen met hoge toegevoegde waarde. Gericht op het versterken van het regionale verdienvermogen door energie-innovatie, schaalbare technologie en nieuwe ketens. De Economische Agenda is realistisch. De energiemarkt is een wereldmarkt met wereldspelers waarbij de mogelijkheden van de agenda in verhouding minimaal zijn.
Maatregel / activiteit	• Onderzoek naar haalbaarheid van twee of drie energiehubs rond het IndustrieCluster Oost-Groningen en de Eemshaven / Oosterhorn (5,8 miljoen euro ontwikkelbudget voor de periode 2026-2028). • Aansluiten bij onderzoek door marktpartijen naar mogelijkheden blauwe waterstoffabriek (250-300 megawatt) in de Eemshaven met de intentie deze gezamenlijk te realiseren. • Onderzoek naar verruiming mogelijkheden Fonds Economische Agenda Startkapitaal voor meer ruimte voor investeringen in (opschaling van) energie-techbedrijven (onderzoeksbudget 150.000 euro). • Plan voor de Hydrogen Valley Campus betrekken bij het Masterplan Campussen. • Gezamenlijk verkennen hoe de New Energy Coalition kan doorontwikkelen tot mogelijk Energie Development Center voor de regio.
Rol Economische Agenda	• Katalysator energiehubs en scale-ups en innovatieve projecten voor mkb. • Financier en katalysator ecosysteemontwikkeling via haalbaarheidstrajecten. • Mogelijke cofinanciering bij energieprojecten. Te bepalen na verrichten (haalbaarheids)onderzoeken.
Status 2026	• Haalbaarheidstrajecten en financiering organiseren om initiatieven te versnellen. • Begin 2026 Fonds Economische Agenda Startkapitaal geopend.
Concrete resultaten 2027-2028	• Haalbaarheidsonderzoeken energiehubs uitvoeren. Scoping project Blauwe waterstoffabriek al dan niet in samenhang met andere bronnen in een brede energiemix. Bepalen wie dit haalbaarheidsonderzoek gaat trekken. • Bepalen aansluiting bij en verruiming mogelijkheden Fonds Economische Agenda Startkapitaal voor (opschaling) energie-techbedrijven.
Cofinanciering	Nader te bepalen.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	• Haalbaarheid energiehubs vanuit stichting samen met extern consultancy (via aanbestedingsopdracht). • Met de NOM in overleg over opschaling Fonds Economische Agenda Startkapitaal.
Toezegging / besluit 2026	• Ontwikkelbudget voor bepalen haalbaarheid van de energiehubs: 5,8 miljoen euro. • Ontwikkelbudget algemeen: 300.000 euro.

8.1.2 Digitalisering en AI

Ambitie	Noord-Nederland positioneren als toonaangevende Europese regio voor verantwoorde software en AI. Door het ontwikkelen en ontsluiten van een noordelijk AI-ecosysteem rond de AI-fabriek wordt digitale innovatie ingezet voor maatschappelijke waarde, economische groei en brede welvaart.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Het bouwen van een nieuwe economie rond de komst van de AI-fabriek. Binnen Nederland wordt Groningen dé R&D-plek voor maatschappelijke waarde en verantwoorde software- en AI-ontwikkeling. Daarmee vormt Groningen samen met Eindhoven (hardware) en Amsterdam (big tech) een complementaire nationale driehoek. In Noordwest-Europa behoort Groningen tot de top drie regio's voor verantwoorde software en AI-ontwikkeling, met een sterke focus op digitale soevereiniteit. De ambitie is om in tien jaar tijd minimaal 1.000 AI-startups op te richten en te ontwikkelen, met een gezamenlijke waarde van ruim 10 miljard euro en 5.000 tot 10.000 nieuwe banen. AI wordt toegepast om het dagelijks leven van mensen te verbeteren in zorg en gezondheid, landbouw, industrie en productie, het mkb en binnen onderwijs en campussen. Deze sectoren worden niet vervangen door AI, maar kunnen wel slimmer werken mét AI: een kans voor talent in plaats van een bedreiging. De ontwikkeling van een nieuw ecosysteem trekt bedrijven, talent en opleidingen aan en versterkt de regionale economie. Hiervoor is naast coördinatie inzet op drie randvoorwaarden nodig: talent, vraag en rekenkracht. Samen vormen ze het vliegwiel waarmee AI voor iedereen van waarde gaat zijn: bedrijven, kennisinstellingen, overheden en inwoners. In samenwerking met partijen zoals de Hanze en Samenwerking Noord verkent de agenda hoe we ondernemers kunnen ondersteunen bij het verbeteren van hun cyberbeveiliging, het veilig omgaan met data en het weerbaar maken van hun digitale infrastructuur. Dit zorgt ervoor dat ook kleinere bedrijven kunnen profiteren van de digitale transitie zonder onnodige risico's te lopen en het is gericht op het bereiken van zoveel mogelijk ondernemers. Daarbij moet minder afhankelijkheid van projectsubsidies ontstaan.
Maatregel / activiteit	• Aanjagen van een het noordelijk digitaal AI-ecosysteem door onder andere het instellen van een ontwikkelraad. • Aanjagen en creëren van use-cases (zoals Vrouwkracht en AI in de landbouw) waarmee de AI-fabriek wordt ontsloten voor ondernemers. • Aanjagen en organiseren van een accelerator waarmee het vliegwiel van de AI-fabriek wordt ingezet om nieuwe bedrijvigheid te creëren. • Verkennen van een investeringsfonds voor bedrijven, instellingen en overheden, in samenhang met vragen vanuit andere deelonderwerpen van de Economische Agenda.
Rol Economische Agenda	Zie hierboven bij het kopje 'maatregel / activiteit'.
Status 2026	• Organiseren van expertise in team kwartiermaker. • Start opbouw en organisatie van het AI-ecosysteem. • Voorbereiding ontwikkeling investeringsfonds.
Concrete resultaten 2027-2028	• Functionerend en toegankelijk AI-ecosysteem rond de AI-fabriek. • Operationeel innovatieprogramma voor AI en verantwoorde software. • Operationeel investeringsfonds voor AI-gerelateerde bedrijven en initiatieven.
Cofinanciering	Nader te bepalen.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De stichting, in samenwerking met het Samenwerking Noord, de consortiumpartners van de AI-fabriek en de belangrijkste partijen in het AI-ecosysteem.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelbudget voor ecosysteemontwikkeling: 700.000 euro. Een reservering voor een accelerator en een investeringsfonds in 2027-2028: 10 miljoen euro.

8.1.3 Snel internet

Ambitie	Het volledige Nij Begun-gebied digitaal ontsluiten zodat iedereen kan meedoen in de digitale economie van de toekomst. Snelle en betrouwbare internettoegang is een randvoorwaarde voor wonen, werken, ondernemen en innoveren, met speciale aandacht voor landelijke adressen waar marktpartijen dit tot nu toe niet (rendabel) realiseren.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Iedereen doet mee – of kan meedoen – in de economie van de toekomst. Door het versneld realiseren van snelle digitale ontsluiting voor het hele Nij Begun-gebied werken we een belangrijke achterstand weg, vooral voor landelijk en afgelegen adressen waarvoor eerdere initiatieven geen oplossing boden.
Maatregel / activiteit	Realiseren van snel internet voor 4.000 adressen. Daarnaast komt er buiten Nij Begun om een maatwerkoplossing voor de resterende 1.000 adressen waar een standaard aansluiting niet betaalbaar is.
Rol Economische Agenda	De Economische Agenda stelt de financiële middelen beschikbaar en agendeert de noodzakelijke besluiten. Voor de maatwerkoplossing voor de laatste adressen is een besluit nodig over een rechtstreekse bijdrage aan de provincie Groningen, die de uitvoering regelt via een aanbesteding. Daarmee faciliteert de agenda én jaagt de agenda aan.
Status 2026	• Besluitvorming over het beschikbaar stellen van middelen (maximaal 25 miljoen euro) in 2026 of 2027 aan provincie Groningen voor de aanbesteding. • Voeren van gesprekken met gemeenten over maatwerk voor de laatste 1.000 adressen.
Concrete resultaten 2027-2028	• Start aanbesteding om 4.000 adressen te voorzien van snel internet via reguliere ontsluiting. • Een uitgewerkte maatwerkoplossing voor de laatste 1.000 adressen.
Cofinanciering	Totale benodigde bijdrage voor snel internet maximaal 25 miljoen euro. Eventuele extra middelen zullen uit cofinanciering moeten komen.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	Uitvoering vindt plaats bij derden. De provincie Groningen organiseert de uitvoering (via aanbesteding) als wordt gekozen voor een rechtstreekse bijdrage.
Toezegging / besluit 2026	Voorlopige toekenning voor aanbesteding snel internet: maximaal 25 miljoen euro.

8.1.4 Gezondheid

Ambitie	Een sterke regionale economie waarin mensen gezond blijven. Een transitie van zorg naar gezondheid. Waarbij de Economische Agenda zich richt op het creëren van nieuwe bedrijvigheid door kennis en innovaties te ontwikkelen en toe te passen.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Vergroten van de slagkracht en concurrentiepositie van bestaande bedrijven in de regio. Zodat zij de kans krijgen om op te schalen en door te groeien. Nieuwe ideeën kunnen leiden tot het starten van nieuwe bedrijven. Ze kunnen ervoor zorgen dat onze regio aantrekkelijker wordt voor Nederlandse en buitenlandse bedrijven. Kansen liggen vooral in het benutten van Lifelines in combinatie met AI en verder versterken van de positie rond LIFE-Cooperative. De Economische Agenda zet in op: 1. **Gezondheidsdata en kunstmatige intelligentie**: Lifelines is Europa's grootste multi-generationale biobank met 167.000 deelnemers, 8 miljoen samples en 750 wetenschappelijke publicaties. Te verrijken met data uit ziekenhuizen en van huisartsen. In samenwerking met de AI-fabriek, datapoort en Health Data Valley op zoek naar mogelijkheden om deze gegevens verantwoord in te zetten zodat een duurzaam verdienmodel ontstaat. 2. **Biomedische technologie:** Opschaling van economische ontwikkeling door diagnostische kennis, expertise en de specifieke healthy-ageing-kennis in Groningen en Noord-Drenthe.
Maatregel / activiteit	• Eerste impulsprojecten rond gezondheidsdata / AI en biomedische technologie door investeringen (leningen) beschikbaar te stellen voor urgente en kansrijke impulsprojecten, binnen de kaders van het Fonds Economische Agenda Startkapitaal. Bij succes besluiten over ophogen van het fonds. Samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Lifelines inrichten van structurele, toekomstbestendige financiering. • Programmamanagement en monitoring als onderdeel van de stichting van de Economische Agenda. Draagt zorg voor het aanleggen en versterken van verbindingen tussen ecosystemen en monitort de voortgang op de plannen rondom impulsprojecten, projectportfolio en ecosysteemontwikkeling. Maakt waar mogelijk verbinding met toepassingen rond preventie en leefstijl en care technologie. Totaal voor ontwikkeling en programmamanagement 450.000 euro per jaar voor de jaren 2027 en 2028.
Rol Economische Agenda	Aanjagen en faciliteren van de samenwerking en middelen voor projectfinanciering.
Status 2026	Openstelling Fonds Economische Agenda Startkapitaal voor eerste urgente projecten en het beschikbaar stellen van ontwikkelbudget.
Concrete resultaten 2027-2028	• Zicht op succes van aanvragen van urgente projecten via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal. • Structurele financiering voor Lifelines, mede gebaseerd op verantwoorde inzet van data en bijdrage ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Economische Agenda. • Versterkte samenwerking en ecoysteem rond 'gezondheidsdata en AI' en 'biomedische technologie' en zicht op mogelijke raakvlakken met preventie en care technologie.
Cofinanciering	Cofinanciering impulsprojecten volgens voorwaarden van het Fonds Economische Agenda Startkapitaal. Cofinanciering van ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor Lifelines.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	• De stichting: managen, monitoring en ecosysteemontwikkeling. • NOM: (impuls)projectfinanciering via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelbudget en programmamanagement: 900.000 euro.

8.1.5 Maritieme maakindustrie

Ambitie	De Economische Agenda focust op het versterken van de arbeidsproductiviteit, innovatiekracht en economische structuur van de maritieme sector in Noord-Nederland. Met als doel de nationale en internationale strategische relevantie van deze sector te vergroten. De ambitie is om via intensievere regionale samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden een toekomstbestendig maritiem ecosysteem te ontwikkelen dat bijdraagt aan economisch verdienvermogen, verduurzaming en het aantrekken en behouden van talent.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	De beoogde doorbraak is het realiseren van de noodzakelijke transities binnen de sector: van traditionele scheepsbouw naar een digitaal, modulair en gerobotiseerd productieproces dat is voorbereid op nieuwe energieconcepten en efficiënter gebruik van middelen. In aansluiting bij de Sector Agenda Maritieme Maak Industrie moet robotisering leiden tot een structurele verlaging van de arbeidskosten bij cascobouw met 10 – 15% tegen 2030 (ten opzichte van 2023). Hiermee kan de maritieme maakindustrie haar concurrentiepositie behouden en versterken. Met als doel: het realiseren van toonaangevende hightech maritieme regio met een sterke samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.
Maatregel / activiteit	• Bepalen samenwerking tussen de stichting van de Economische Agenda en de Digital & Green Maritime Coalition (DGMC). • Onderzoek naar haalbaarheid buitendijkse werf. • Onderzoek naar digitalisering en robotisering via de versterking van test- en opleidingslocaties zoals het Regionaal Opleidings- en Testcentrum Slimme Scheepsbouw (ROTSS). • Onderzoek ontwikkeling optimaal droge ladingschip en modulematige scheepsbouw. • Onderzoek naar een garantiefonds. • Totaalbudget voor onderzoek en ontwikkeling: 4 miljoen euro voor de periode 2026-2028.
Rol Economische Agenda	(Mede) opdrachtgever voor de (extern uit te voeren) haalbaarheidsonderzoeken in samenwerking / afstemming met DGMC.
Status 2026	• DGMC opgericht. • Afbakening van onderzoeken naar ontwikkeling, investering en haalbaarheid.
Concrete resultaten 2027-2028	• Samenwerking en rolverdeling bepaald met DGMC. • Aanbestede en uitgevoerde haalbaarheidsonderzoeken.
Cofinanciering	De haalbaarheidsonderzoeken dragen 100% van de kosten tot het aangegeven maximum. Voor aanvulling is cofinanciering nodig. De onderzoeken geven inzicht in (co)financiering van de diverse projecten.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De stichting is opdrachtgever voor de aan te besteden haalbaarheidsonderzoeken.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelkosten voor het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken, voorlopige toekenning: 4 miljoen euro.

8.1.6 Chemische procesindustrie

Ambitie	Een sterke positie van de noordelijke chemische industrie, versterkt door verduurzaming van de industrie en de grondstoffentransitie. We maken de stap naar hoogwaardige groene chemie in Groningen en Noord-Drenthe gebaseerd op noordelijke samenwerking met Heerenveen en Emmen. Met als doel een fosielvrije sector en een sterke, autonome positie op het vlak van chemische grondstoffen.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	De sector staat voor grote uitdagingen. Hoge energieprijzen, stikstofproblematiek, financiële middelen, en ontbreken van consistent ruimtelijk beleid en randvoorwaarden. Het gebied Delfzijl-Eemshaven-Emmen profileert zich als Chemport Europe. Dit cluster is een belangrijke speler in de chemische industrie, energieproductie en de productie van kunststoffen, vezels en metalen. Het cluster vraag om versterking en opschaling en transitie. Een grote opgave waarbij de mogelijkheden van de agenda in het niet vallen. De sector investeert zelfstandig en volop. Het initiatief 10x10x10 heeft als doel de komende tien jaar 1 miljard euro aan investeringen te doen in de transitie naar circulair.
Maatregel / activiteit	Voor dit onderwerp in het uitvoeringsplan is geen concrete opdracht geformuleerd. Een rondetafelgesprek met een brede samenstelling was bedoeld om te bepalen waar en hoe de Economische Agenda het beste kan aansluiten en een plus kan leveren op alles wat in de sector al gebeurt. Deze positie is nog niet definitief bepaald en is een onderwerp voor de stichting om uit te werken in 2027. In de tussentijd richt de Economische Agenda zich in ieder geval op belangrijke randvoorwaarden. Kennis en onderwijs via de campussen, bijvoorbeeld met een prominente plek voor Portlands. Er wordt een ontwikkelbudget beschikbaar gesteld gericht op de versterking van vestigingsvoorwaarden, verbetering vergunningsprocessen, community building, faciliteiten en fieldlabs, en gericht financierings- en subsidie-instrumentarium. Daarnaast kan een bijdrage voor de vestiging en opschaling van bedrijven in de duurzame (chemische) industrie via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal plaatsvinden.
Rol Economische Agenda	Aanjagen verbetering vestigingsklimaat. Faciliteren via het Fonds Economische Agenda Startkapitaal.
Status 2026	• Verkennen bijdrage ecosysteemontwikkeling. • Monitoring aansluiting Fonds Economische Agenda Startkapitaal bij chemische procesindustrie.
Concrete resultaten 2027 - 2028	Verder uitwerken rol van de Economische Agenda in relatie tot groene chemie. Uitbouwen Fonds Economische Agenda Startkapitaal specifiek voor groene chemie.
Cofinanciering	Nader te bepalen. Samenwerking met het ministeries van Economische Zaken en Klimaat, gemeenten, provincie, omgevingsdiensten en Chemport noodzakelijk.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	Stichting van de Economische Agenda.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelbudget: 300.000 euro.

8.1.7 Biobased bouwen

Ambitie	Versnelling van de overgang naar het gebruik van biobased bouwmaterialen, met als doel het verduurzamen van de bouwsector, het reduceren van CO_2-uitstoot en het versterken van de regionale economie. Noord-Nederland ontwikkelt zich daarmee tot koploper in biobased bouwen, met een sterke en schaalbare regionale bouwketen van land tot pand.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Het grootschaliger toepassen van biobased bouwmaterialen vormt de basis voor een structurele versterking van de verwerkingscapaciteit en verwerkingsindustrie in de regio en biedt de landbouw een beter en stabieler verdienmodel door de teelt van toepasbare gewassen. Daarmee ontstaat nieuwe, vooral praktisch geschoolde, werkgelegenheid en positioneert Noord-Nederland zich als landelijke proeftuin voor biobased bouwen: van agrarische productie tot bouwtoepassing, inclusief erfgoed, demonstratiehubs en R&D.
Maatregel / activiteit	• Boosten van vraagcreatie, mede door koppeling met de uitvoering van de isolatieaanpak (maatregel 29). • Verkennen van pilots voor grootschalige toepassing van biobased materialen bij nieuwbouwwijken. • Boosten van aanbodcreatie door het ontwikkelen van een regio-overstijgende businesscase voor de biobased bouwketen, inclusief opschaling van verwerkingscapaciteit en verbetering van het verdienmodel voor telers. • Volgen van marktontwikkelingen en kansen van carbon credits (verhandelbare certificaten voor vermeden CO_2-uitstoot) om ketens te versterken en een basis te bieden voor een aanvullend verdienmodel.
Rol Economische Agenda	De Economische Agenda richt zich primair op het aanjagen en verbinden van initiatieven binnen de biobased bouwketen en het beschikbaar stellen van middelen voor structurele versterking van de verwerkingscapaciteit. De agenda borgt de samenhang met andere Nij Begun onderdelen, zoals de isolatieaanpak.
Status 2026	• Bepalen van aansluiting bij vraagcapaciteit. • Bepalen van de samenloop en koppeling met de isolatieaanpak. • Bepalen vormgeving van investeringsfonds voor verwerkingscapaciteit.
Concrete resultaten 2027-2028	Een plan om de productie van biobased bouwmaterialen goed aan te laten sluiten op de vraag, ook in relatie tot de isolatieaanpak en nieuwe woonwijken. Duiden inzet investeringsfonds t.b.v. verwerkingscapaciteit van biobased bouwmaterialen. Uitleg over hoe het investeringsfonds wordt ingezet om de verwerkingscapaciteit voor biobased bouwmaterialen te vergroten.
Cofinanciering	Niet van toepassing.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De stichting zorgt voor de koppeling met de isolatieaanpak en onderzoekt de mogelijkheden voor een fonds voor investeringen in verwerkingscapaciteit.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelbudget: 150.000 euro.

8.1.8 Landbouw

Ambitie	Noord-Nederland positioneren als regio waar landbouw en natuur in balans zijn en waar economisch verdienvermogen hand in hand gaat met oplossingen voor maatschappelijke opgaven zoals voedselzekerheid, weerbaarheid en robotisering. Hierin kan het Noorden een voorbeeld zijn voor Nederland en Europa. Daartoe dienen jongeren ook te worden opgeleid om deze kansen te verzilveren.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	De Economische Agenda wil bijdragen aan de transitie naar duurzame landbouw, waarin tegenstellingen tussen landbouw en natuur plaatsmaken om ondernemerschap te ondersteunen voor innovatieve, kennisintensieve en technologische ondersteunende landbouwsystemen.
Maatregel / activiteit	Voor dit onderwerp in het meerjarig uitvoeringsplan is geen concrete opdracht geformuleerd. Een rondetafelgesprek met een brede samenstelling was bedoeld om te bepalen waar en hoe de Economische Agenda het beste kan aansluiten en een plus kan leveren op wat er al in de sector gebeurt. Bijvoorbeeld in het traject Toekomst Landelijk Gebied en de Agro Agenda Noord-Nederland. Deze positie is nog niet definitief bepaald en is een onderwerp voor de stichting om uit te werken in 2027. Voor 2027 sluiten we aan bij de nationale AI-agenda voor landbouw, voedsel en natuur. Gezonde bodem, data en AI als praktische basis voor een bijdrage aan de landbouw van de toekomst. Daarbij is het cruciaal om aandacht te hebben voor bodem-water sturend werken. De Economische Agenda reserveert een ontwikkelbudget voor het bepalen van de aansluiting op het versterken van innovatie, toepassing en opschaling van toekomstbestendige landbouw in Noord-Nederland.
Rol Economische Agenda	Signaleren van kansen, aanjagen van samenwerking en faciliteren bij het opzetten van een investeringsregeling.
Status 2026	Goedkeuring programma / subsidieregelingen.
Concrete resultaten 2027-2028	• Nader inzet van de Economische Agenda rond landbouw bepalen. • Aansluiten bij lopende initiatieven als de Agro Agenda Noord-Nederland. • Aansluiten bij de nationale AI-agenda, bepalen regeling(en), in samenwerking met het SNN en de provincie Groningen.
Cofinanciering	Kaders bepalen bij subsidies (veelal 100% financiering van bepalen haalbaarheid).
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	Economische Agenda en provincie Groningen, met potentiële opdracht aan het SNN.
Toezegging / besluit 2026	Ontwikkelbudget: 300.000 euro, om te bepalen hoe we kunnen aansluiten bij het versterken van innovatie, toepassing en opschaling van toekomstbestendige landbouw in Noord-Nederland.

8.1.9 Onderwijs, kennis en arbeidsmarkt

Ambitie	Het opleiden, benutten en binden van talent aan bedrijven en de regio. Het doorbreken van de traditionele verkokering tussen sectoren en onderwijsniveaus, en tussen werkgevers en onderwijs doorbreken. Een verandering van onze leercultuur, door het om- en bijscholen, evenals een leven-lang-ontwikkelen structureel verankeren in onze arbeidsmarkt.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	We zetten de stap van onderwijs naar leren en dat kunnen we alleen samen. De belangrijkste doorbraak is dan ook een nieuwe effectieve onafhankelijke vorm van samenwerking. Tussen kennisinstellingen onderling, van voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs tot universiteit. Maar ook en vooral tussen onderwijs en bedrijfsleven. Sneller innoveren zodat de opleiding de praktijk gaat en kan volgen. Kortere leerroutes met oog voor ontwikkelen van skills en vaardigheden en niet alleen diploma's. Een leven lang bij- en omscholen waarbij iedereen mee kan doen. Kinderen die vanaf primair onderwijs in aanraking komen met techniek en technologie.
Maatregel / activiteit	Het onderzoeken en ontwikkelen van een nieuw platform vanuit het programma Noordwaarts. Een plek om methodisch samen te leren, innoveren en werken dwars door alle onderwijssectoren en in nauwe afstemming met werkgevers en bedrijven (1,45 miljoen euro ontwikkeling en mogelijke implementatie 2026-2028). Ontwikkelen van het programma 'flexibele verkorte leerroutes' met een eerste focus op technologie (100.000 euro per jaar voor ontwikkeling en mogelijk eerste pilot). Verkennen van aansluiten op (door)ontwikkeling van het succesvol gebleken aanbod verlengde schooldag. Dit richt zich op technologie en techniek in het primair onderwijs.
Rol Economische Agenda	De Economische Agenda financiert voor een deel het programma Noordwaarts. De agenda definieert de kaders en richting om een financieringsaanvraag te kunnen toekennen en vervult daarbij een katalyserende, faciliterende en versterkende rol om opschaling van projecten binnen het programma, en de impact, mogelijk te maken. Noordwaarts faciliteert zelf samenwerking, ontwikkelt initiatieven / projecten die binnen het programma gefinancierd kunnen worden. Het Masterplan Campussen heeft de rol om kennis, programmering en innovaties effectief te verbinden.
Status 2026	Start onderzoek en ontwikkeling Noordwaarts en programma flexibele verkorte leerroutes en aansluiting succesvol aanbod verlengde schooldag.
Concrete resultaten 2027 – 2028	• Start en projectontwikkeling binnen het programma Noordwaarts. • Organisatie voor toekenning van financiering en projectuitvoering programma flexibele verkorte leerroutes.
Cofinanciering	Nader bepalen bij ontwikkeling Noordwaarts, mogelijk vanuit Sociale Agenda en op niveau van concrete uitwerkingen of pilots.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De stichting van de Economische Agenda vooruitlopend op Noordwaarts als platform in oprichting.
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning voor de ontwikkeling van het programma Noordwaarts: 1,45 miljoen euro. • Ontwikkelbudget voor ontwikkeling programma flexibele verkorte leerroutes en aansluiting (door)ontwikkeling succesvol aanbod verlengde schooldag gericht op technologie en techniek: 300.000 euro.

8.1.10 Masterplan Campussen

Ambitie	Het ontwikkelen van een krachtig kennisecosysteem en innovatie-ecosysteem in Noord-Nederland met een versterkte samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden. Gericht op het vergroten van de brede welvaart, het aantrekken, opleiden en binden van talent dat goed aansluit op de praktijk én het vergroten van de innovatiekracht. De Economische Agenda reserveerde al 150 miljoen euro voor cofinanciering van de campusontwikkeling.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Het Masterplan Campussen richt zich op het ontwikkelen en behouden van talent door het innovatievermogen te vergroten en te zorgen voor een sterkere koppeling tussen kennis, onderzoek, onderwijs en praktijk met speciale aandacht voor het mkb. Het gaat om de volgende campuslocaties: Zernike Campus, Healthy Ageing Campus, Makeport Mercurius, Ruby, Portlands Campus, Vitaliteitscampus, Duurzaamheidscampus. Deze samenwerking krijgt via de agenda een nieuwe plek. Als onderdeel van de (onafhankelijke) uitvoeringsstructuur en met inzet van middelen. Hiermee vergroten we de kans om ambities naar de praktijk te brengen en triple helix samenwerking te optimaliseren. Inzet richt zich op: • Ecosysteemontwikkeling en gebiedsontwikkeling stimuleren en ondersteunen bij acht campussen, zoals beschreven in het 2025 Jaarplan Masterplan Campussen, vanuit de Campus Coalitie en de op te richten campus support organisatie. • De verdere ontwikkeling van de uitvoeringsstructuur van de Campus Coalitie en campus support organisatie richting de stichting van de Economische agenda, op de uitvoering van gezamenlijke taken en verantwoordelijkheden binnen de samenwerking en het ontwikkelen van financieringsinstrumenten.
Maatregel / activiteit	Het Masterplan Campussen is voor de periode 2026-2027 met een uitloop naar 2028 gefinancierd vanuit de al toegezegde middelen vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (50 miljoen euro). De Economische Agenda richt zich op het samenvoegen van de uitvoering onder de stichting van de Economische Agenda. Beschikbaar stellen van ontwikkelbudget via de huidige werkwijze van het masterplan voor de eerste fase van de haalbaarheid van de regiocampus Gezond Leven en Groningen Airport Eelde (maximaal 112.500 euro per campus met volledige cofinancieringsmatching, conform het masterplan). Hierbij geldt het kader en de voorwaarden vanuit de Campus Coalitie. Daarnaast is er ruimte voor campussupport om de locaties verder te helpen in competenties, menskracht en blauwdrukken.
Rol Economische Agenda	Aanjagen van de samenwerking en het onderbrengen van de uitvoering van het masterplan onder de werking van de Economische Agenda. Het beschikbaar maken van de gereserveerde 150 miljoen euro vanaf 2028.
Status 2026	Het ontwikkelen van een structuur voor de Campus Coalitie en de campus support organisatie. Dit wordt opgepakt in samenwerking met stichting / gemeenschappelijke regeling van de Economische Agenda. Dit is de eerste stap om het uitvoeren van de campusplannen onderdeel te maken van de uitvoering van de stichting van de Economische Agenda. Bijdrage in eerste fase haalbaarheidsonderzoek campussen Gezond Leven en Groningen Airport Eelde.
Concrete resultaten 2027-2028	Oprichting campus support organisatie en voorbereiding integratie in de stichting.
Cofinanciering	Bijdrage ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Cofinanciering op maat per ontwikkelstap campuslocaties.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	Campus Coalitie in voorbereiding op integratie in de stichting van de Economische Agenda.
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning voor Gezond Leven en Groningen Airport Eelde: totaal 225.000 euro. • Ontwikkelkosten voor integratie organisatie binnen stichting Economische Agenda, aanvullend op reguliere campus support.

8.1.11 Vrijetijdseconomie

Ambitie	In 2035 willen Groningen en Noord-Drenthe drie keer zoveel verblijfsbezoekers verwelkomen, die dubbel zoveel uitgeven en langer blijven dan in 2025. Het behalen van deze ambitie is het uitgangspunt van de baanbreker vrijetijdseconomie, het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd en de kansenkaart Noord-Drenthe. Opgesteld in samenwerking en onder regie van de provincie Groningen. De Economische Agenda heeft hiervoor 200 miljoen euro gereserveerd als cofinanciering.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	De kansen van de vrijetijdseconomie zijn nog maar beperkt benut. De markt komt niet op gang zonder ingrijpen. Meer verblijfsbezoekers komen alleen als er reden is om te komen en als er plek is om te verblijven. Deze cirkel vraagt om een doorbraak. Het verhogen van het aantal bezoekers per jaar betekent tegelijkertijd het realiseren van verblijfsmogelijkheden én redenen om te verblijven. Doel is het toekomstig verdienvermogen van de regio rond vrijetijd verhogen, het bieden van kansen voor (nieuwe) ondernemers en bijdragen aan een aantrekkelijke leefomgeving. Waarin (nieuw) talent graag woont, werkt, onderneemt en recreëert. Bovendien is het resultaat ook cruciaal voor het versterken van ons regionale economische zelfbewustzijn en imago. Het brengt al het mooie en goede van Groningen en Noord-Drenthe veel meer onder de aandacht. De middelen vanuit de Economische Agenda vormen de hefboom tot een totaal aan investeringen van bijna 1,2 miljard euro.
Maatregel / activiteit	• Ontwikkelbudget om te komen tot een investeringsfonds voor erfgoed-herbestemming samen met provincie en bestaande organisatie als Roemte en Groninger Landschap. • Ontwikkelbudget om te komen tot een investeringsfonds voor bestemmings-ontwikkeling en publiekstrekkers gericht op de top van de aanbodpyramide. • Onderzoeksbudget om de haalbaarheid van grootschalige publieks-evenementen te bepalen zoals de Europese Culturele Hoofdstad, PLAY of het wereldkampioenschap wielrennen. • Ontwikkelbudget voor periode 2026 - 2028 van totaal 3 miljoen euro gericht op instrumentarium voor herbestemming erfgoed, bestemmingsontwikkeling, bovenregionale publiekstrekkers en evenementen. Voorlopige reservering van 4 miljoen euro voor bijdrage aan evenementen PLAY en Zummerbühne.
Rol Economische Agenda	Signaleren, aanjagen en faciliteren. De Economische Agenda stimuleert samenwerking, stelt duidelijke kaders en monitort de resultaten zodat de provincie, gemeenten en bedrijven projecten samen kunnen uitvoeren. De Economische Agenda financiert initiatieven direct of indirect door middel van financierings-aanvragen via een fonds, subsidies en leningen.
Status 2026	• Uitvoeren van onderzoeken naar investeringsfondsen. • Onderzoek van de haalbaarheid van grootschalige publieksevenementen.
Concrete resultaten 2027-2028	• Aansluiting bij investeringsfonds erfgoed-herbestemming (in oprichting) en omvang bijdrage uit reservering is bepaald. • Aansluiting bij investeringsfonds voor bestemmingsontwikkeling en omvang bijdrage uit reservering bepaald. • Inzet bepaald in bijdrage aan grootschalige publieksevenementen.
Cofinanciering	De middelen van de Economische Agenda moeten als hefboom werken en uiteindelijk leiden tot in totaal 1,2 miljard euro aan investeringen. Voor de opstartfase heeft de provincie 25 miljoen euro beschikbaar vanuit haar provinciaal programma onder Nationaal Programma Groningen.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	Provincie Groningen, in afwachting van een regionale structuur voor advisering, ondersteuning en uitvoering en bestuurlijke route voor aanvragen bij de stichting van de Economische Agenda.
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning voor een ontwikkelbudget voor de periode 2026-2028: 3 miljoen euro. • Voorlopig toekenning implementatiebudget: 4 miljoen euro.

8.1.12 Mkb-ondersteuning

Ambitie	Het mkb vormt een belangrijk deel van het fundament van onze economie. Daarbij staat dit mkb voor een aantal grote uitdagingen op het gebied van productiviteit, innovatie, verduurzaming en het opleiden, vinden en binden van personeel. Kortom, uitdagingen gericht op het toekomstig verdienvermogen en organiserend vermogen. De ambitie is het organiseren van een goede, effectieve en efficiënte ondersteuning van het mkb gericht op toekomstbestendigheid van het ondernemerschap.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	• Het aanbrengen van samenhang, slagkracht en efficiëntie in de eerste- en anderhalvelijns ondersteuning. De mkb-ondersteuning is op dit moment gefragmenteerd en divers. Samen met de provincie Groningen, de provincie Drenthe, de Groninger gemeenten, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en partners als de EBG en de NOM zien wij de noodzaak om dit te verbeteren. De doorbraak is een Noordelijk Ondernemershuis: één herkenbaar loket voor eerste- en anderhalvelijnsondersteuning voor het mkb. Gefinancierd door bestaande financiering te bundelen. • De oprichting van gemeentelijke ondernemersfondsen die ondernemers in staat stellen om gezamenlijk te investeren in nieuwe verdienmodellen, vaardigheden en samenwerkingen. • We willen een brede regeling maken die het mkb helpt om te groeien en te investeren in innovatie, digitalisering, robotisering, concurrentiekracht en verdienvermogen. Veel ondernemers lopen nu vast: bestaande regelingen hebben strenge voorwaarden of richten zich op te beperkte doelen. Daarom sluiten we, waar dat kan, aan bij regelingen die al bestaan – zowel binnen als buiten het aardbevingsgebied.
Maatregel / activiteit	• Een ondersteuningsregeling via het SNN voor het oprichten van gemeentelijke ondernemersfondsen. Voor de regeling is 5 miljoen euro beschikbaar uit het startkapitaal. • Een brede mkb-ondersteuningsregeling (voorzien via het SNN) voor in ieder geval schone technologie, digitalisering, robotisering en vrijetijdseconomie met een totale maximale inzet van 27 miljoen euro vanuit het startkapitaal. • Een bijdrage om mee te kunnen doen met het Project Shaping the Future of Work. Gericht op het samen met vakmensen op de werkvloer ontwerpen, testen, verder ontwikkelingen en toepassen van intelligente robotica en digitale hulpmiddelen. De Economische Agenda reserveert maximaal 5 miljoen euro tussen 2027-2031 om aan te haken bij het landelijke selectieproces van het kenniscentrum en de voorbereidingen daarvoor te treffen.
Rol Economische Agenda	Aanjagen van samenwerking en faciliteren van regelingen. De Economische Agenda fungeert voor de regelingen als opdrachtgever via de provincie Groningen / Drenthe aan het SNN als de voorziene uitvoerder van de regeling, mits dit past binnen de formele voorwaarden.
Status 2026	• Gesprekken opstarten met het SNN en met partners over het Noordelijk Ondernemershuis. • Regelingen vanuit het startkapitaal via het SNN inrichten en openstellen in 2026 / 2027. • Besluit over toekenning subsidie Shaping the Future of Work.
Concrete resultaten 2027-2028	• Oprichting Noordelijk Ondernemershuis door samenwerkende partijen. • Openstelling mkb-regelingen via het SNN. Indien financiering overgeheveld kan worden van het Rijk, via de regio naar de uitvoeringsorganisatie. • Start project (zodra subsidie is toegekend) Shaping the Future of Work.
Cofinanciering	Financiering Noordelijk Ondernemershuis uit bundeling reguliere financiering. Nader te bepalen cofinancieringsvoorwaarden voor brede mkb-ondersteuningsregeling (investeringen).
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	SNN (voorziene uitvoerder), provincie Groningen / Drenthe (opdrachtgevers).
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning mkb-regelingen: maximaal 27 miljoen euro uit het startkapitaal. • Voorlopige toekenning gemeentelijke ondernemersfondsen: 5 miljoen euro.

8.1.13 Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen (HMDG)

Ambitie	Verbeteren van de economische structuur in Drenthe en Groningen – met focus op Noord-, Midden- en Oost-Groningen - door meer en nieuwe waarden te maken voor bestaande bedrijventerreinen. Doel is toekomstbestendige bedrijventerreinen door revitaliseren en herstructureren.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Voldoende fysieke ruimte voor economie is bij zowel provincies, gemeenten als het Rijk een belangrijke uitdaging. Het doel is een beter vestigingsklimaat op bestaande bedrijventerreinen door deze efficiënter te gebruiken en de kwaliteit te verbeteren. Voorwaarden voor een beter regionaal verdienvermogen en stimulans voor ondernemerschap. Revitalisering en herstructurering van bedrijventerreinen is op veel plekken moeilijk of komt niet op gang door een onrendabele top in de business case en de risico's die ermee gepaard gaan. De Economische Agenda wil helpen om deze impasse te doorbreken. De HMDG (is een bv) is in oprichting als belangrijk middel om de doorbraak te realiseren en bovenstaande ambitie te concretiseren. Het is gebaseerd op goede voorbeelden elders zoals de succesvolle Herstructureringsmaatschappij Overijssel. De Economische Agenda ondersteunt de oprichting van de HMDG door de provincies Groningen, Drenthe, de regio Groningen-Assen en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De agenda sluit daar ook aan bij de HMDG. In 2026 wordt samen met de oprichters gewerkt aan een specifieke opdracht voor het Nij Begun-gebied binnen de HMDG. Daarbij is ook aandacht voor een mogelijke verbreding van de opdracht naar het openbaar gebied, energie, klimaat en ontsluiting waar dit de reguliere taak van gemeenten overstijgt. Daarbij leggen we waar mogelijk verbanden met andere onderwerpen uit de agenda zoals het Masterplan Regiocentra en het Masterplan Campussen.
Maatregel / activiteit	• Verdubbelen kapitaalinleg door de oprichters van de HMDG (in oprichting) met 10 miljoen euro in een revolverend fonds specifiek voor het Nij Begun-gebied met een nader te bepalen inlegritme voor de jaren 2028-2032. • Ontwikkelbudget voor het formuleren van specifieke voorwaarden en uitwerking opdracht Nij Begun-gebied.
Rol Economische agenda	Aanjagen en faciliteren. Cofinanciering voor de investeringen die uitgevoerd worden door de HMDG.
Status 2026	• Oprichting HMDG door de provincies Drenthe en Groningen. • Uitwerken opdracht Nij Begun-gebied inclusief toekomstbestendigheid bedrijventerreinen en mogelijke dwarsverbanden met het Masterplan Regiocentra en het Masterplan Campussen.
Concrete resultaten 2027-2028	Ondersteuning voor de concretisering en scope van de financieringsaanvraag van de HMDG aan de Economische Agenda, met aandacht voor toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen inclusief raakvlakken met het Masterplan Regiocentra en het Masterplan Campussen. Concretisering van de rol van de agenda in relatie tot de stichting van de HMDG, inclusief de organisatie in samenwerking met de provincie Drenthe en Groningen.
Cofinanciering	Provincie Groningen (2,5 miljoen euro), provincie Drenthe (2,5 miljoen euro) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (5 miljoen euro).
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De bv HMDG (in oprichting).
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning verdeeld over periode 2028-2032: 10 miljoen euro. • Ontwikkelbudget om de opdracht vanuit Economische Agenda voor de HMDG te concretiseren: 150.000 euro.

8.1.14 Masterplan Regiocentra

Ambitie	Regiocentra zijn cruciaal voor de regionale economische groei, het vestigingsklimaat voor mkb en versterking van de sociale structuur. Versterking en verbetering van deze regionale centra heeft directe invloed op het wonen, leven en werken van meer dan 300.000 inwoners. Het Masterplan Regiocentra en het convenant Regio Deal Regiocentra Groningen richten zich op het ontwikkelen van en investeren in de fysieke leefomgeving van veertien regiocentra (waarvan elf in Groningen en drie in Noord-Drenthe) om daarmee de brede welvaart te vergroten. De Economische Agenda reserveerde al een bedrag van 180 miljoen euro als bijdrage om de uitvoering van het Masterplan Regiocentra op gang te helpen en aan te jagen. Met oog voor alle centra en de economische onderdelen van de plannen maar met een nadruk op Noord-, Midden- en Oost-Groningen.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Het versterken van executiekracht om gemaakte plannen en visies uit te voeren (vanuit de samenwerking in het Masterplan Regiocentra). De samenwerking in het Masterplan Regiocentra is gericht op meer slag- en executiekracht voor het uitvoerbaar maken van de plannen en visies van gemeenten en provincie(s). De Groningse gemeenten stelden toekomstvisies op met uiteenlopende investeringen voor de komende 15 jaar. Een geschatte benodigde maatschappelijke bijdrage voor de elf Groningse regiocentra bedraagt 1,8 miljard euro (met een afwijkingsmarge van plus of min 30%) over een periode van 30 jaar. De eerste vijftien jaar is er een tekort van ongeveer 950 miljoen euro aan (publieke) investeringen. De ambitie is het realiseren van een verviervoudiging van het huidige investeringsniveau per inwoner per jaar. De drie Noord-Drentse gemeenten bevinden zich in de analysefase. De bijdrage van 180 miljoen euro katalyseert de opstartfase en uitvoering van het Masterplan Regiocentra. Het stelt gemeenten in staat voortvarend plannen verder uit te werken en cofinanciering vrij te maken of aan te trekken.
Maatregel / activiteit	Subsidie via provincie Groningen op basis van het afwegingskader van bureau Rebel voor uitvoering van gemeentelijke projecten binnen het Masterplan Regiocentra. Verloop afgestemd op de snelheid van planontwikkeling. Om tot gezamenlijke ontwikkeling van uitvoerbare projectvoorstellen te kunnen komen is uitvoeringscapaciteit bij gemeenten en provincie(s) essentieel. Daarom zorgen provincie Groningen en de gemeenten via de Regio Deal Regiocentra en de Economische Agenda voor borging van gezamenlijkheid en capaciteit bijvoorbeeld door gezamenlijke inhuur van externe capaciteit die gemeenten ondersteunt bij planvorming. Deze gezamenlijkheid geldt als voorwaardelijk voor het beschikbaar stellen van de middelen.
Rol Economische Agenda	Aanjagen van samenwerking en ondersteunen met middelen uit de reservering van 180 miljoen euro. Via een subsidie aan de provincie Groningen die vervolgens aan de hand van een vastgesteld afwegingskader als subsidies aan de Groningse en Noord-Drentse gemeenten wordt verstrekt.
Status 2026	• Q1 2026: Bestuurlijke besluitvorming binnen masterplan en meerjarig uitvoeringsplan over het afwegingskader als verdelingsmechanisme (gemeenten en provincie op basis van advies door bureau Rebel). • Q1 2026: Afronding analyse drie Noord-Drentse gemeenten. • 2026: Verdere uitwerking van projecten. • 2026: Uitwerking kader, criteria, aanvraag- en toekenningsproces en de governance rondom de verdeling van de middelen, voor investeringen / subsidies vanuit de Economische Agenda.
Concrete resultaten 2027-2028	• Procedure en criteria uitwerken en concretiseren voor financiering van projecten vanuit het Masterplan Regiocentra (Rebel + gemeenten + provincie). • Prioriteren van investeringen. • Definitieve besluitvorming als onderdeel van het uitvoeringsplan. • Visies vanuit veertien regiocentra uitwerken tot concrete projectvoorstellen, waarvoor een financieringsaanvraag gedaan kan worden bij de provincie Groningen vanuit het budget van de Economische Agenda. • Plan ontwikkelen om viervoud aan cofinanciering aan te trekken.
Cofinanciering	De provincie Groningen en gemeenten organiseren samen de vormgeving van de aanvraagprocedure en het verdeelmechanisme voor de ontwikkelingsfase en ontwikkelen gezamenlijk plannen die voorzien in een stimulans voor een (viervoudig) multiplliereffect, dat bijdraagt aan het realiseren van de opgave in de regiocentra.

Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De provincie Groningen levert ondersteuning voor vertegenwoordiging van het Masterplan Regiocentra in Nij Begun en heeft een trekkersfunctie. De beide provincies hebben een faciliterende en coördinerende rol richting de veertien gemeenten.
Toezegging / besluit 2026	• Vaststelling verdeling van middelen per gemeente binnen de reservering van 180 miljoen (op basis van afwegingskader en verdeelmechanisme). • Voorlopige toekenning uit reservering voor eerste projecten: 21 miljoen euro.

8.1.15 Marketing en profilering

Ambitie	De ambitie is om Groningen én Noord-Drenthe als herkenbaar, aantrekkelijk en economisch sterk merk te positioneren gericht op economische groei, talentbinding en toeristische aantrekkingskracht.
Welke doorbraak wil de Economische Agenda realiseren?	Onze regio is bescheiden en slaat zichzelf niet op de borst, terwijl al het moois dat Groningen en Noord-Drenthe te bieden hebben een plek in de etalage verdient. Daarom moeten we meer laten zien wat we doen en doen wat we zeggen. Duidelijk en onderscheidend. Trots en zelfverzekerd. Regionaal, nationaal en internationaal. Maar natuurlijk ook om daarmee belangstelling aan te wakkeren. Van bedrijven, verblijfsbezoekers en nieuwe inwoners. Van de zakelijke markt als het gaat om congressen. Ze weten nu niet wat ze missen en dat moet veranderen. De merknaam Groningen en Noord-Drenthe moet beter worden uitgedragen. Met een nieuw en wervend verhaal dat houvast biedt voor profilering, talent, techniek, bedrijfsleven, sport en cultuur. Een verhaal dat de profilering van de strategische keuzes vanuit de Economische Agenda ondersteunt.
Maatregel / activiteit	• Een structurele bijdrage van 1 miloen euro per jaar (basisfinanciering) vanaf 2026 – matchen met huidige inzet van overheden in Groningen & Partners, een sterke regionale marketingorganisatie en de verdere ontwikkeling van het regionale merkverhaal, met gerichte thematische inzet vanaf 2027. Voorwaarde voor deze bijdrage is dat de stichting als medeopdrachtgever en financier een gelijkwaardige positie krijgt als de gemeente Groningen en provincie Groningen. • Reservering van 2,5 miljoen euro per jaar voor specifieke inzet op basis van de agenda gericht op de zakelijk congressen via Groningen Conventions (500.000) en de inzet van kanalen van de topsportclubs (2 miljoen euro) onder voorwaarde van eenduidige positionering van Groningen & Partners hierin, uitwerking in concrete samenwerkingsovereenkomsten met duidelijke objectiveerbare deliverables. • Met regionale media (RTV Noord en RTV Drenthe) verkennen van gezamenlijke ontwikkeling van massamediale platforms.
Rol Economische Agenda	(Co)financiering en (co)opdrachtgeverschap. De rol van de Economische Agenda bestaat uit het mede bepalen van de inhoud, het faciliteren van samenwerking en het bijdragen aan de financiering.
Status 2026	Bijdrage in basisfinancering en op het formuleren van het merkverhaal met andere opdrachtgevers.
Concrete resultaten 2027-2028	• Bijdrage basisfinanciering Groningen & Partners. Vanaf 2027 vindt specifieke inzet en financiering plaats via opdrachten per thema vanuit de Economische Agenda. • Nadere afspraken over inzet, resultaten en verantwoording.
Cofinanciering	Bijdrage Groningen & Partners vanuit de oprichtende overheden. Bijdragen in specifieke campagnes nader te bepalen.
Opdrachtnemer / eigenaar / governance	De stichting van de Economische Agenda voor opdracht tot specifiek campagnes en medeopdrachtgever Groningen & Partners samen met overheden die ondersteunen bij de oprichting.
Toezegging / besluit 2026	• Voorlopige toekenning bijdrage basisfinanciering Groningen & Partners voor de periode 2026-2028: 3 miljoen euro. • Reservering voor Conventions en marketing topsport en bedrijfsleven: 7,5 miljoen euro.

8.2 Overzicht kernindicatoren Economische Agenda

	Kernindicator	Bron	Frequentie (meest recent)	Drempelwaarde	Ambitiewaarde
1	Emissie-intensiteit	CBS	Eenmalig (2020)	Nader uit te werken	Nader uit te werken
1	Tevredenheid met woonomgeving*	CBS	Driejaarlijks (2024)	Elke deelregio (variërend van 72%-90%) behoudt minstens hetzelfde niveau	Geen enkele deelregio onder de 82%
2 / 3	Mediaan besteedbaar inkomen*	CBS	Jaarlijks (2022)	Halvering achterstand regio t.o.v. NL: ca. €39.300	Regio gelijk aan NL: ca. €41.700
2 / 3	Huishoudens onder lage inkomensgrens*	CBS	Jaarlijks (2022)	Halvering achterstand regio t.o.v. NL: 4,5%	Regio gelijk aan NL: 4,4% en geen enkele gemeente zit boven de 5% (m.u.v. Groningen als gemeente: niet hoger dan 5,5%)
2	Gestarte vestigingen	WSJG / KVK	Per kwartaal (2024)	Halvering achterstand regio t.o.v. NL: 140 per 10.000 inwoners	Regio gelijk aan NL: 156
2	Aantal vestigingen van snelgroeiende bedrijven	WSJG / KVK	Jaarlijks tot 2020	Regio gelijk aan referentie landelijk: 12	Regio gelijk aan NL: 13
2	EEI	Universiteit Utrecht / Birch	Jaarlijks (2024)	Oost-Groningen verbetert naar 7: Noord-Drenthe en Delfzijl naar 7,5 tot 8: Overig Groningen niet slechter	Oost-Groningen verbetert naar 7. Noord-Drenthe en Delfzijl naar 8 tot 8,5: overig Groningen naar 13
3	Stay rate	Talentmonitor Groningen	Nader te bepalen	Halvering achterstand regio op alle opleidingsniveaus t.o.v. NL: mbo: 61%, hbo: 45%, wo: 30%	Regio doet het beter dan NL: mbo: 65%, hbo: 55%, wo: 35%
3	Inverse van stay rate	Talentmonitor Groningen	Nader te bepalen	Halvering achterstand stay rate regio t.o.v. NL (zie hierboven) in combinatie met een inverse stay rate voor provincie Groningen die niet onder de 23% daalt	Stay rate voor de regio gelijk aan NL (zie hierboven) in combinatie met een inverse stay rate voor de provincie Groningen die niet onder de 23% daalt
3	Onbenut arbeidspotentieel	CBS	Jaarlijks (2024)	Regio gelijk aan NL: 8. 7% en Groningen als gemeente richting aan referentie stad: 11%	Regio doet het beter dan NL en halveert afstand tot referentie landelijk: 7,1% en Groningen als gemeente gelijk aan referentie stad: 10,2%
4	Aantal spin-offs voortkomend uit kennisinstellingen	RUG	Jaarlijks (2022)	Nader uit te werken	Nader uit te werken
4	Verleende NL-octrooien per 100.000 inwoners	RVO	Vijfjaarlijks (2023)	Regio zit op 30 per 100.000 inwoners	Regio zit op 38 per 100.000 inwoners
5	ISI van Groningers	Imagomonitor Groningen	Jaarlijks (2024)	Provincie vergelijkbaar met Friesland en Noord-Brabant: 7	Provincie hoger dan Friesland en Noord-Brabant: 7,5
5	ISI van niet-Groningers	Imagomonitor Groningen	Jaarlijks (2024)	Provincie vergelijkbaar met Friesland en Noord-Brabant: 5,5	Provincie hoger dan Friesland en Noord-Brabant: 6,5
5	Verwachting Groningers over ISI van niet-Groningers	Imagomonitor Groningen	Jaarlijks (2024)	Provincie vergelijkbaar met Friesland en Noord-Brabant: 4	Provincie hoger dan Friesland en Noord-Brabant: 6
5	ISI van niet-Groningse bedrijven	Imagomonitor Groningen		Regio richting score van (zeer) goed: 5,5	Regio op score (zeer) goed: 7

8.3 Begrippenlijst

Adaptief vermogen	Het vermogen van systemen, organisaties of gemeenschappen om zich aan te passen aan veranderende en nieuwe omstandigheden, zoals door technologische ontwikkelingen of klimaatverandering.
Artificial Intelligence (AI) / Kunstmatige Intelligentie	Engelse benaming voor het begrip kunstmatige intelligentie, afgekort AI. Technologie die machines in staat stelt om taken uit te voeren die normaal gesproken menselijke intelligentie vereisen zoals leren, redeneren en beslissingen nemen.
Biobased	Materialen die hoofdzakelijk bestaan uit natuurlijke / organische grondstoffen. Bijvoorbeeld hout, bamboe of hennepvezel.
Biomedische technologie	De toepassing van technologieën in de medische sector om ziekten te diagnosticeren, behandelen en voorkomen, inclusief de ontwikkeling van medische apparaten en therapieën.
Brede welvaart	Dit gaat over wat mensen belangrijk vinden als het gaat om welvaart. Deze term is ontwikkeld als alternatief voor het meten van welvaart in puur economische termen uitgedrukt in euro's. Naast de economische aspecten kijkt brede welvaart ook naar gezondheid, leefomgeving, staat van de natuur, vrijetijdsbesteding, onderwijs en tevredenheid met het leven.
Campus	Een plek waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden gevestigd zijn en samenwerken op het gebied van onderzoek, ontwikkeling van technologie en andere innovaties gericht op toepassing in het bedrijfsleven. Een campus bevat vier kernelementen: (1) focus op R&D en technologie gedreven activiteiten van bedrijven, (2) fysieke hoogwaardige vestigingsmogelijkheden en onderzoeksfaciliteiten, (3) aanwezigheid van een mbo-, hbo- en / of wo-instelling als kennisdrager en (4) actieve en open innovatie.
Chemische procesindustrie	Industrie die grondstoffen door gebruik van chemische processen tot een eindproduct maakt. Dit gaat om eindproducten zoals kunststoffen en geneesmiddelen.
Circulariteit	Het hergebruiken van producten, materialen en onderdelen om zo resten afvalstromen opnieuw te gebruiken in plaats van weg te gooien.
Cofinanciering	Wanneer cofinanciering wordt gevraagd, betekent dit dat de partijen ook uit eigen middelen en/of andere fondsen geld moeten inbrengen.
Deelneming	Een financieel belang (meestal aandelen) in een onderneming, bedoeld om zeggenschap uit te oefenen of strategisch samen te werken.
Durfkapitaal	Een financieringsvorm waarbij investeerders kapitaal verstrekken aan startups en snelgroeiende bedrijven met veel potentie. In ruil voor de investering krijgen zij vaak aandelen en soms inspraak in de bedrijfsvoering. Deze investeringen hebben een hoog risico maar kunnen in potentie ook een stuk meer opleveren dan traditionele investeringen.
Ecosysteem	Ondernemerschap staat niet op zichzelf maar is afhankelijk van diverse factoren en partijen met kennis, sociale netwerken, kapitaal, cultuur en wet- en regelgeving. Ondernemerschap verhoudt zich tot de leefomgeving. Dit ecosysteem benadrukt de onderlinge afhankelijkheid van deze elementen en de context waarin ondernemerschap kan plaatsvinden.

Executiekracht	Het vermogen van een organisatie om ideeën en beleid effectief om te zetten in concrete acties, zodat ze leiden tot zichtbaar en meetbaar resultaat in de praktijk.
Gemeenschappelijke regeling	Juridische samenwerking tussen publieke partijen om samen taken uit te voeren om de Groningse en Noord-Drentse economische structuur te versterken.
Generiek	Generiek betekent een benadering die breed toepasbaar is en niet specifiek gericht op een toepassing.
Hightech maakindustrie	De sector die zich richt op de productie van geavanceerde technologieën en producten, kenmerkend door hun hoge innovatieve en technische complexiteit.
Innovatie-ecosysteem	Het geheel van bedrijven, onderzoeksinstellingen, overheden en andere partijen die samenwerken om innovaties te ontwikkelen en het verspreiden van nieuwe ideeën te bevorderen.
Investerings-gereed	Status waarin een project voldoet aan alle voorwaarden en klaar is om met de investering te starten.
Jaarplan	Plan met uitwerking van het meerjarig uitvoeringsplan met daarin voorziene activiteiten, doelen, begroting en de jaarrekening voor één kalenderjaar. De stichting stelt het jaarplan op. Het wordt vastgesteld door het bestuur.
Kapitaalintensief	Een bedrijf of sector die veel geld en middelen (kapitaal) nodig heeft om te produceren in verhouding tot de hoeveelheid arbeid die er wordt ingezet.
Kennis- en innovatie ecosysteem	Netwerk waarin kennis van kennisinstellingen en bedrijven samenkomt en uitgewisseld wordt. Een campus draagt bij aan ontwikkeling van ecosystemen.
Maritiem	Dit omvat alles wat met schepen, scheepvaart, havens en de bijbehorende (maak)industrie te maken heeft.
Marktconformiteit	Prijzen of kosten blijven vergelijkbaar met de reguliere markt. Het doel is oneerlijke voordelen te vermijden.
Meerjarig uitvoeringsplan	De strategie waarin voor meerdere jaren (2026-2028) concreet is vastgelegd hoe de ambities van de Economische Agenda worden gerealiseerd: onderwerpen, acties, inclusief tijdspad en inzet van middelen, evenals de rol van de agenda. Het plan wordt tenminste elke vijf jaar vastgesteld.
Openbaar lichaam	Een organisatie die door de overheid is opgericht met een gemeenschappelijke regeling die verantwoordelijk is voor bepaalde publieke taken. Het bestuur van het openbaar lichaam van de Economische Agenda bestaat uit de kroonbenoemde bestuurders: de burgemeesters van de 13 Groningse en Noord-Drentse gemeenten, de dijkgraven van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's en de commissaris van de Koning van de provincie Groningen.
Precisielandbouw	Het gebruik van technologieën zoals GPS en sensoren om landbouwprocessen nauwkeuriger te maken, zodat processen efficiënter en duurzamer worden, bijvoorbeeld bij het toedienen van water of meststoffen.

Research en Development (R&D)	Onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe producten, diensten of technologieën, vaak uitgevoerd door bedrijven (private R&D) en/of kennisinstellingen (publieke R&D).
Reservering	Voorlopig vastgelegde middelen die nog niet definitief zijn toegekend, maar wel bedoeld zijn en blijven voor toekomstige besteding voor het thema of onderwerp waarvoor ze gereserveerd zijn.
Revolverend	Een financieringssysteem waarbij rendement op investeringen, opbrengsten van verkoop van aandelen of rente op leningen opnieuw wordt ingezet voor andere projecten.
Startkapitaal	Eenmalig bedrag ter hoogte van 250 miljoen euro dat het Rijk beschikbaar stelt aan urgente projecten voor de economische structuurversterking in Groningen en Noord-Drenthe, bovenop de jaarlijkse 100 miljoen euro in de periode 2026-2055.
Stichting	De stichting van de Economische Agenda adviseert in triple helix setting de gemeenschappelijke regeling over het realiseren van de doelen, maakt voorstellen voor het meerjarig uitvoeringsplan en de jaarplannen, evenals voor het uitvoeringsprogramma van de regio. De stichting voert taken uit voor zover de gemeenschappelijke regeling haar daartoe de opdracht geeft of mandaat verleent.
Sleuteltechnologie	Technologie die van cruciaal belang is voor de ontwikkeling van nieuwe producten of industrieën zoals kunstmatige intelligentie, nanotechnologie of biotechnologie.
Startkwalificatie	Een havo, vwo, mbo-niveau 2 of een hoger diploma. Met een start-kwalificatie heeft iemand meer kans om een baan te krijgen.
Start-ups	Start-ups zijn jonge, innovatieve bedrijven die vaak snel groeien.
Scale-ups	Scale-ups zijn een fase verder dan start-ups: bedrijven die inmiddels succesvol uit de start-up fase zijn gekomen en zich verder willen uitbreiden / ontwikkelen.
Substitutie	Het vervangen van een product, proces of geldstroom door een alternatief. In het geval van producten en processen vaak gericht op duurzame of efficiëntere alternatieven. Bij geldstromen gaat het vaak om bezuinigen op eigen inzet door deze te vervangen met externe middelen.
Toekenning	Een daadwerkelijke toekenning of committering vindt plaats nadat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en een positief besluit is genomen.
Triple helix	Samenwerkingsmodel tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden om innovatie en economische ontwikkeling te versterken.
Uitvoeringsprogramma Rijk	Document van het Rijk waarin wordt vastgelegd hoe het Rijk invulling geeft aan haar zorgplicht ten aanzien van brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe, volgend uit de Groningenwet.

Voorlopige toekenning	Toekenning van middelen onder nadere voorwaarden. Dit kan een nader besluit zijn door de stichting of het openbaar lichaam, het uitvoeren van een aanbesteding of het inrichten van een organisatie of regeling als ontvanger van de middelen. Ook kan er een inhoudelijke voorwaarde gelden waaraan het project of het programma nog moet voldoen.

Afkortingen

CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EBG	Economic Board Groningen
EEI	Entrepreneurial Ecosystem Index
DGMC	Digital Green Maritime Coalition
FEAS	Fonds Economische Agenda Startkapitaal
HMDG	Herstructureringsmaatschappij Drenthe-Groningen
ISI	International Statistical Institute
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
NEC	New Energy Coalition
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NOM	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
PEGA	Parlementaire Enquête Gevolgen Aardgaswinning
RGA	Regio Groningen-Assen
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
WSJG	Waar Staat Je Gemeente

Colofon

Fotografie

BLADZIJDE	FOTOGRAAF
10-11	KAW
12-13	Absent Matter
14	Ronnie Zeemering
18-19	Harmen van der Vaart - MEDIAVAART
23	Deon Prins
24	Djewels B.V
28-29	IMDS Roden
31	via Shutterstock
32	Ronnie Zeemering
34-35	Absent Matter
36	via Pixabay
37	UMCG / Sylvia van Schie
38	via Shutterstock
40	Reyer Boxem
41	Cor Vos Agency
42-43	Sweco
44-45	PLAY
48-49	MINT
50-51	Sylvia Germes
54-55	Groningen Seaports
59	Gemeente Tynaarlo
61	Julia Odenkirchen
62	Ronnie Zeemering
64-65	Groningen Seaports

Ontwerp
dit's grafisch ontwerp

Teksten
Kwartiermakersteam Economische

Meerjarig uitvoeringsplan 2026-2028
Dit document is opgesteld door de kwartiermaker van de Economische agenda op basis van een samenwerking tussen de gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe, de provincie Groningen, de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's en het Rijk. De uitwerking van de vijftien thema's is gebaseerd op inbreng van ervaringsdeskundigen uit de regio.

ECONOMISCHE AGENDA
NIJ BEGUN

Technische informatiesessie Economische Agenda

Programma

Tijdstip	Onderdeel	Presentator
18.30 uur	Inleiding en voorgeschiedenis van Nij Begun en de Economische Agenda (Statenzaal)	Roelien Kamminga, coördinerend bestuurder Economische Agenda
18:40 uur	Toelichting op de Economische Agenda en het meerjarig uitvoeringsplan	Jakob Klompien, kwartiermaker Economische Agenda
19:20 uur	Toelichting op de gemeenschappelijke regeling (GR)	Sylvia van Roon, jurist Economische Agenda
20.15 uur	Afsluiting	

ECONOMISCHE AGENDA

NU BEGUN

Informatiebijeenkomst raden, Staten en algemeen besturen

14 april 2026

Een dynamisch document

ECONOMISCHE AGENDA
NIJ BEGUN
ONTWERP
Samen werken aan uitvoering
2026
2028

Wat is de Economische Agenda?

Economische Agenda

- De Economische Agenda is een richtinggevend investeringskader dat unaniem is vastgesteld door alle regionale overheden (16) en het Rijk. En het wordt ondersteund door vertegenwoordigingen van marktpartijen en kennisinstellingen.
- Presentatie vond plaats op 6 maart 2025.
- Vastgesteld door het kabinet op 13 juni 2025.

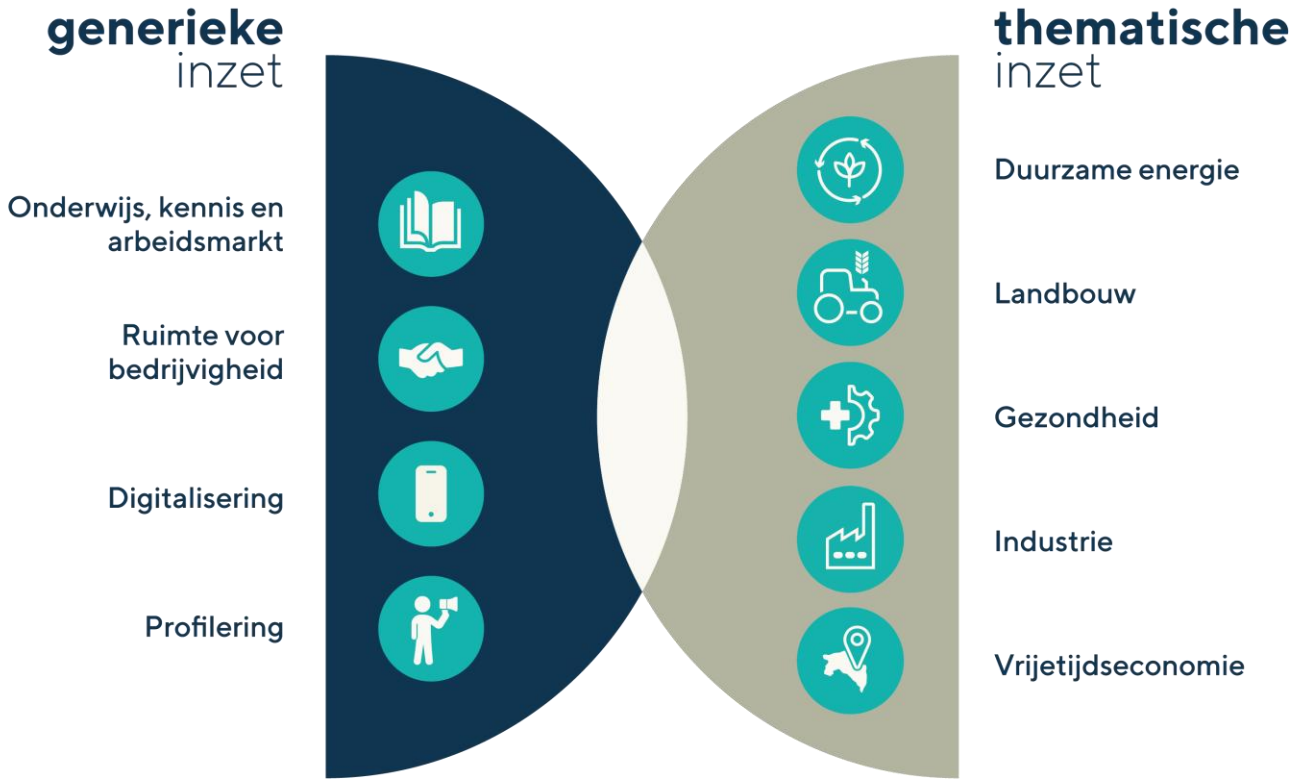
“Gezamenlijke grond onder de regionale voeten met betrekking tot haar economische uitgangspunten en toekomstige governance.”

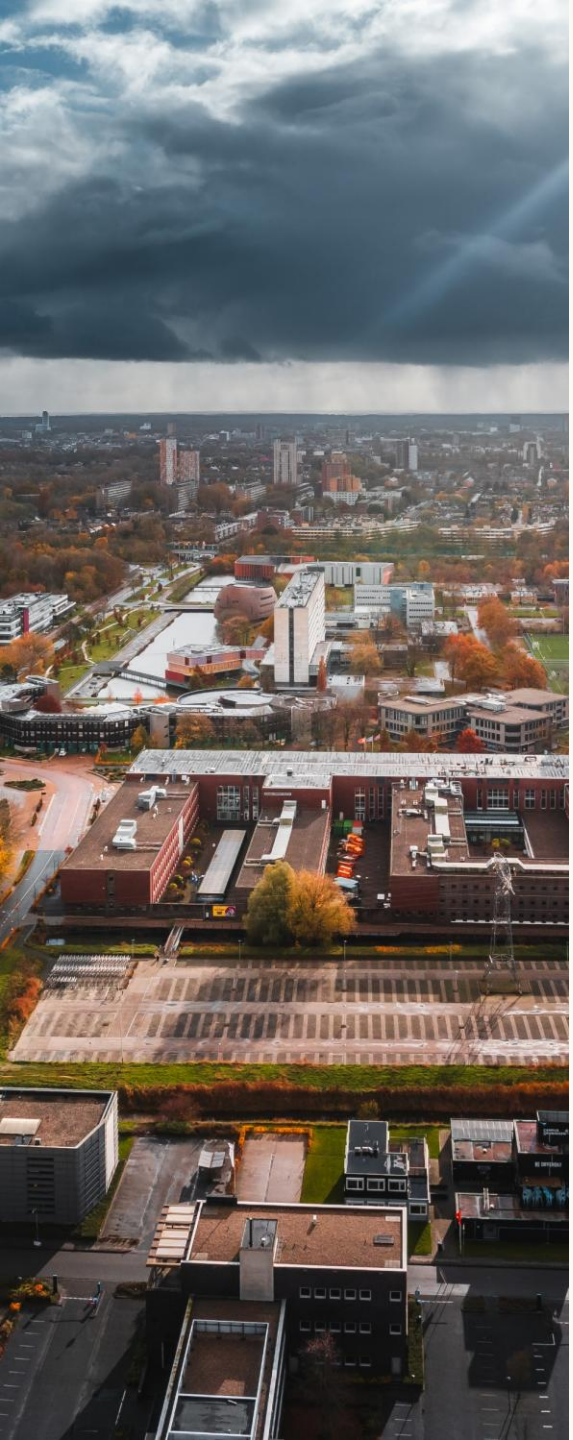
Totstandkoming

- Theoretisch onderzoek (in samenwerking met onder andere Rebel, Louter en de Rabobank).
- Oriënterende gesprekken met allerlei betrokken uit de triple helix.
- Werkbezoeken en presentaties.
- Gesprekken met deskundigen/wetenschappers over punten uit het onderzoek.
- Doelstellingen als tussendocument (inclusief zienswijzen en participatie).
- Four pagers vanuit geselecteerde sectoren.
- Expertsessies (10x15) over deze four-pagers.
- Besluitvorming (zienswijzen en participatie).

Begeleiding van het proces door de stuurgroep van portefeuillehouders vanuit overheden en bestuurlijke trekker.

Speerpunten

Doelstellingen

De vijf doelen van de Economische Agenda:

1. Het stimuleren van een toekomstbestendige economie in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
2. Het verdienvermogen van de regio verhogen en bevorderen van ondernemerschap.
3. Meer talent ontwikkelen, dit talent beter benutten en aan de regio binden.
4. Meer kennis uit de regio verzilveren.
5. Versterken van ons regionale zelfbewustzijn en imago.

Voorwaarden

De Economische Agenda investeert alleen in economische projecten, initiatieven en programma's die:

- Bijdragen aan gezondheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit.
- Zorgen dat het geld in Groningen en Noord-Drenthe verdiend wordt.
- Plaatsvinden in samenwerkingen met regionale partijen.
- Kennis en het bedrijfsleven met elkaar verbinden.
- De internationale positionering van de regio versterken.

Vervolgopdracht aan de kwartiermaker(ij)

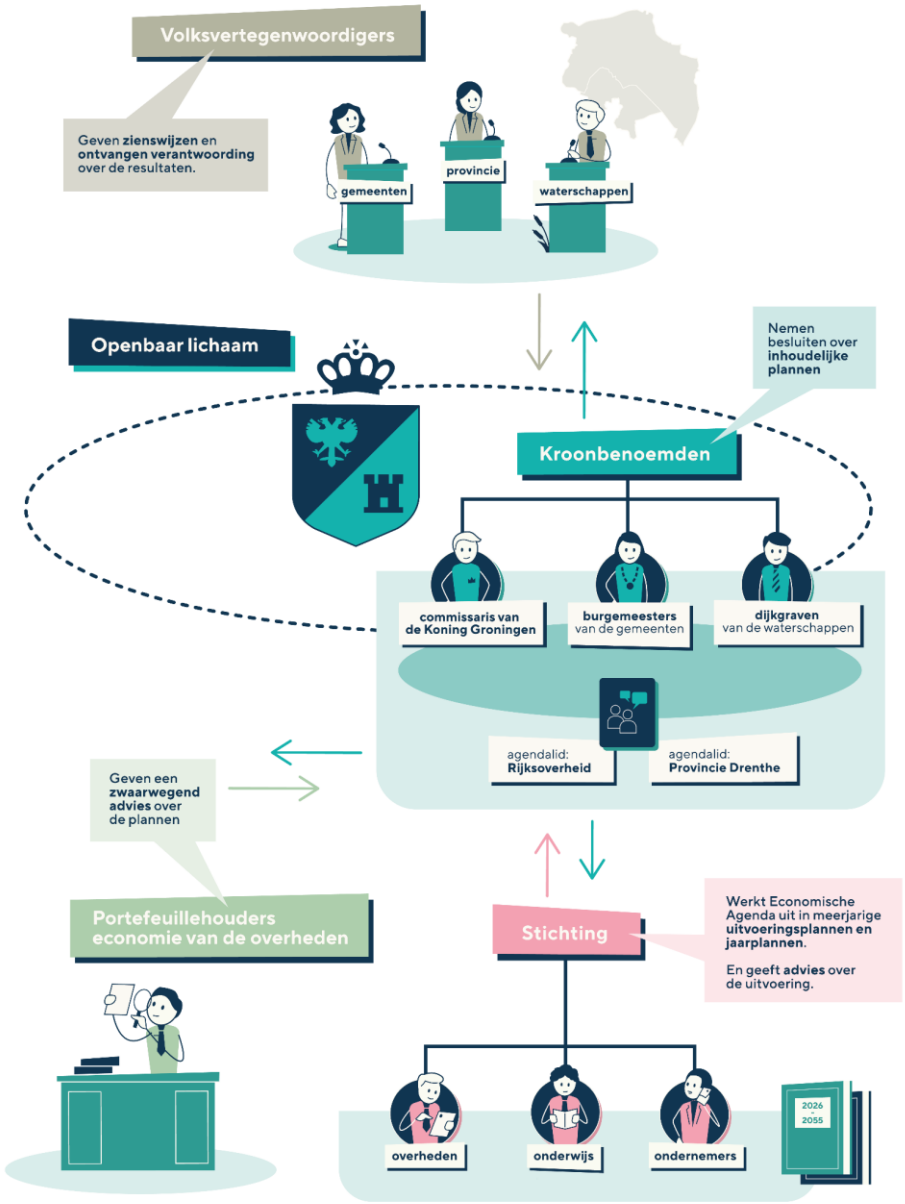
1. Vertaal de organisatorische uitgangspunten van de Economisch Agenda in een concrete, praktisch werkende, uitvoeringsorganisatie.

2. Maak een meerjarig uitvoeringsplan voor de eerstkomende drie jaren als input naar de stichting en de gemeenschappelijke regeling.

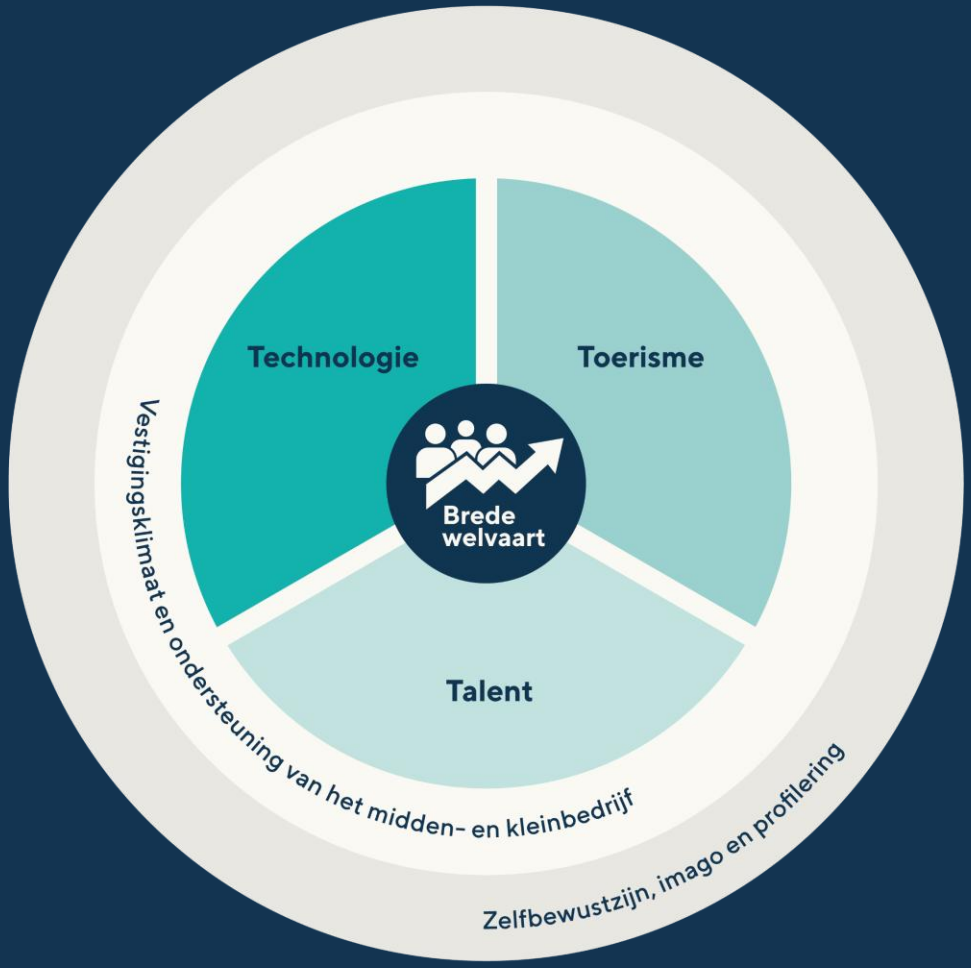
Uitvoeringsstructuur

- De grote vraag is: Hoe verbinden we onze bestuursmodellen, gebaseerd op 19e eeuwse grondslagen, optimaal aan de dynamiek in de economische markten?

- Deze dynamiek wordt steeds meer bepaald door exponentieel voortschrijdende technologische veranderingen.

Volksvertegenwoordigers
Geven zienswijzen en ontvangen verantwoording over de resultaten.
gemeenten
provincie
waterschappen
Openbaar lichaam
Nemen besluiten over inhoudelijke plannen
Kroonbenoemden
commissaris van de Koning Groningen
burgemeesters van de gemeenten
dijkgraven van de waterschappen
agendalid: Rijksoverheid
agendalid: Provincie Drenthe
Geven een zwaarwegend advies over de plannen
Portefeuillehouders economie van de overheden
Stichting
Werkt Economische Agenda uit in meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen.
En geeft advies over de uitvoering.
overheden
onderwijs
ondernemers
2026 - 2055

Kern van het uitvoeringsplan 2026 - 2028

Kern van het uitvoeringsplan 2026 - 2028

Investering in technologie, talent en toerisme. Sterke samenhang/relatie tussen deze domeinen.

1. Technologie bepaalt de innovatiepositie van onze regio en daarmee een grotere toegevoegde economische waarde.
2. Om dit te kunnen realiseren is ontwikkeling en behoud van talent onontbeerlijk.
3. Goede voorzieningen en een aantrekkelijke woon- en werkomgeving is daarvoor evenzeer noodzakelijk.

“Wie niet meedoet met technologie zit niet aan tafel. En wie niet aan tafel zit staat op het menu.”

(Peter Wennink, 2026)

Investeringen startkapitaal Economische Agenda

Onderwerp	Status	Bijdrage agenda
AI-fabriek	in uitvoering	60 miljoen gereserveerd
Djewels	in onderzoek	30 miljoen gereserveerd
Fonds Economische Agenda Startkapitaal/NOM		60 miljoen
Kade Westpier Eemshaven	in onderzoek	36 miljoen o.v.v. besluitvorming
Ondernemersfonds/SNN	in uitwerking	5 miljoen
Mkb innovatie/SNN		27 miljoen euro gereserveerd
Totaalbedrag		218 miljoen *

* Dit bedrag is exclusief uitvoeringskosten kwartiermakerij

Totstandkoming meerjarig uitvoeringsplan 2026 - 2028

Samenwerking met ‘opdrachtnemers’:

- Ophalen van relevante uitvoeringsbeelden uit de markten. Enkele onderwerpen middels rondetafelprincipe opgehaald (waaronder landbouw, in het kader van Noord Nederlandse AgroAgenda en chemie).

Kader: keuzes zoals vastgelegd in de Economische Agenda.

Uitgangspunten meerjarig uitvoeringsplan

- Keuzes gezamenlijk vastgestelde Economische Agenda zijn leidend:
  - Ambitie groot houden, maar scherpe focus en prioriteren op de eerstvolgende stap.
  - Geen reservering zonder getoetst businessplan.
- Veel ambities dienen nog de ontwikkelfase door te gaan; investering in ontwikkelkosten.
- Het meerjarig uitvoeringsplan is dynamisch: geen eindpunt maar een startpunt.
- Er is sprake van voortdurende ontwikkelingen, aansluitend bij dynamiek van de markt.

Vervolgstappen meerjarig uitvoeringsplan

- **1 april**: start zienswijzeprocedure raden, Staten en algemene besturen.

- **Na zomer 2026**: beoogde vaststelling meerjarig uitvoeringsplan in algemeen bestuur gemeenschappelijke regeling en ministerraad.

Bedankt voor uw aandacht!

ECONOMISCHE AGENDA
NIJ BEGUN

ECONOMISCHE AGENDA

NU BEGUN

Governance
Stand van zaken en vooruitblik

In het kort de achtergrond

- Rapport ‘Groningers boven gas’ van de parlementaire enquêtecommissie.

  “*De belangen van Groningers zijn structureel genegeerd. Nederland heeft een ereschuld en het kabinet moet dat inlossen.*”

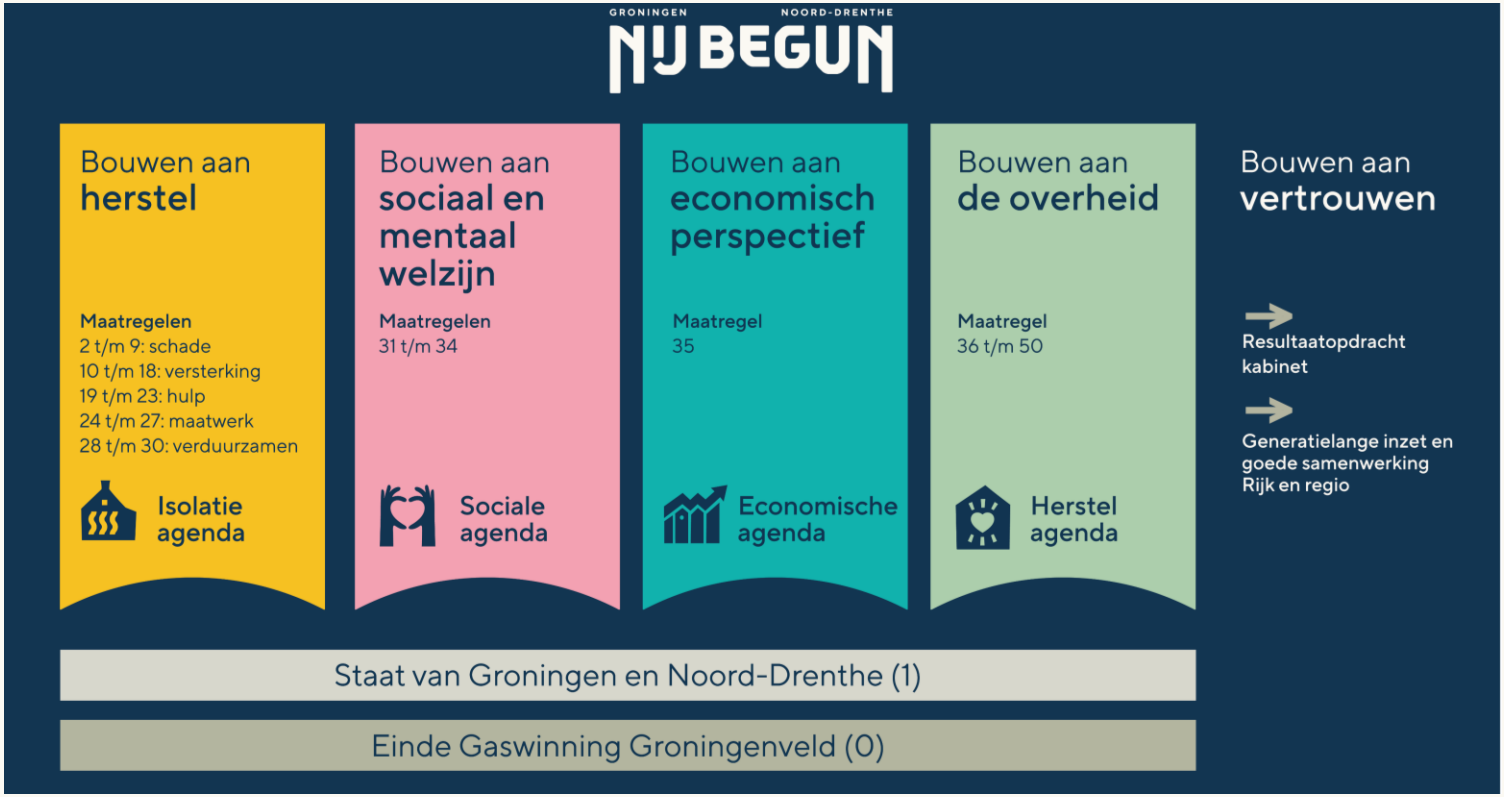
- Kabinetsreactie ‘Nij Begun – op weg naar erkenning, herstel en perspectief’.

- Maatregel 35: Economische Agenda.

- Economische Agenda door Rijk en regio opgesteld en vastgesteld.

- De uitvoeringsstructuur is onderdeel van de Economische Agenda (hoofdstuk 7), een openbaar lichaam met daaraan gekoppeld een stichting.

Nij Begun

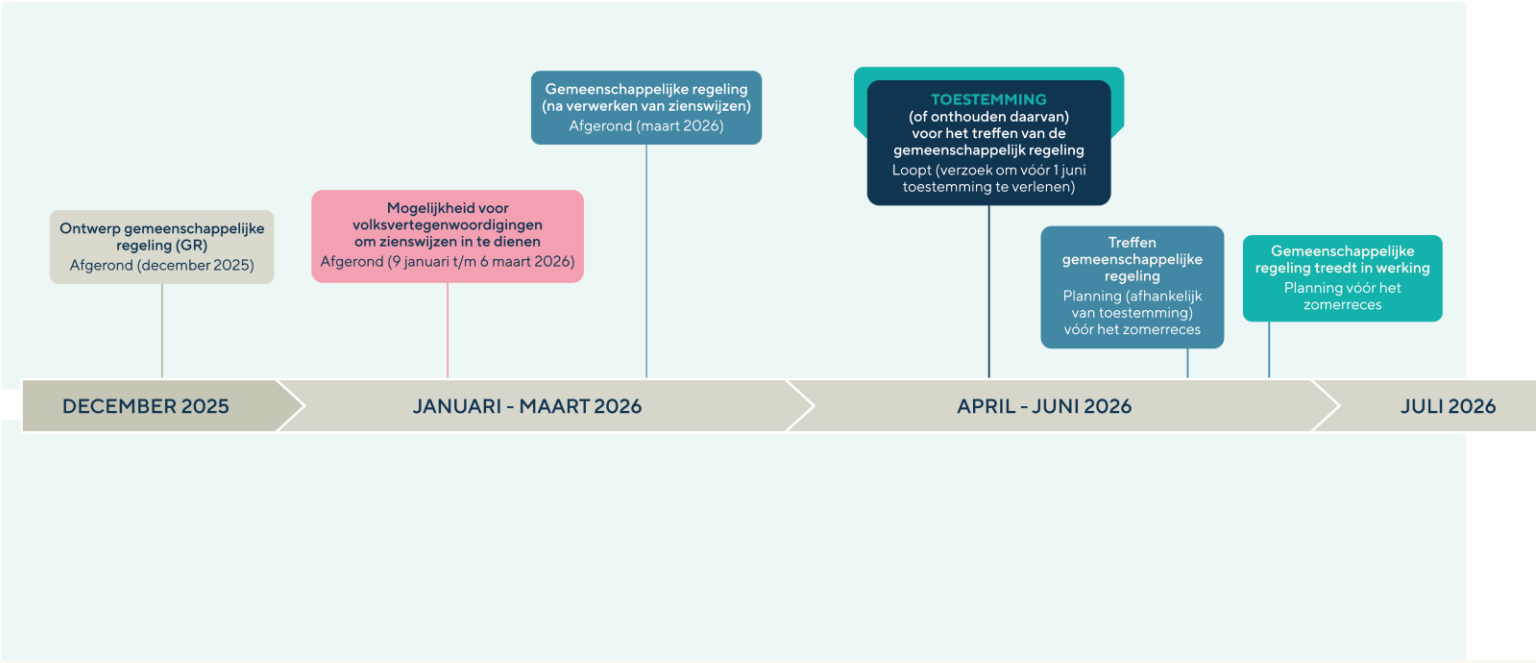

GRONINGEN
NOORD-DRENTHE
NIJ BEGUN
Bouwen aan herstel
Maatregelen
2 t/m 9: schade
10 t/m 18: versterking
19 t/m 23: hulp
24 t/m 27: maatwerk
28 t/m 30: verduurzamen
Isolatie agenda
Bouwen aan sociaal en mentaal welzijn
Maatregelen
31 t/m 34
Sociale agenda
Bouwen aan economisch perspectief
Maatregel
35
Economische agenda
Bouwen aan de overheid
Maatregel
36 t/m 50
Herstel agenda
Bouwen aan vertrouwen
Resultaatopdracht kabinet
Generatielange inzet en goede samenwerking Rijk en regio
Staat van Groningen en Noord-Drenthe (1)
Einde Gaswinning Groningenveld (0)

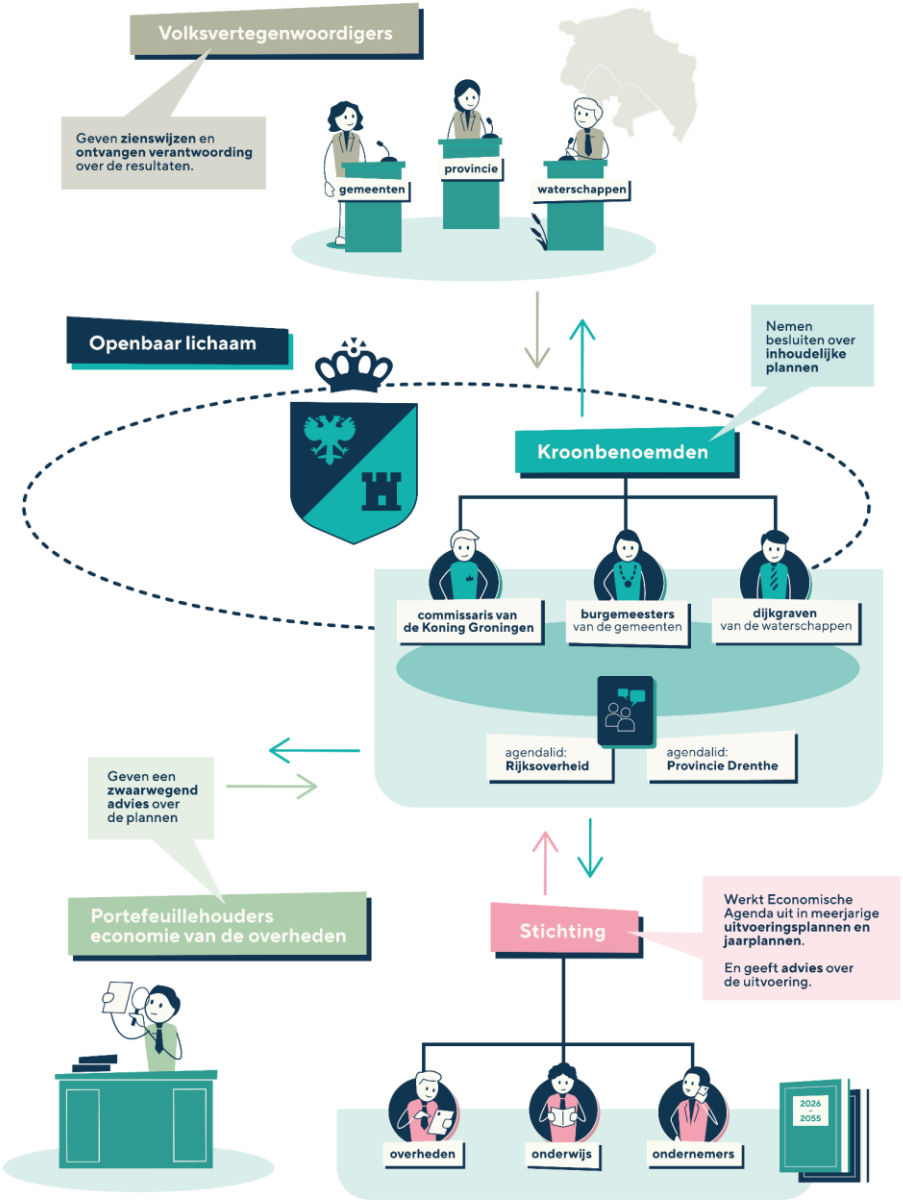
Openbaar lichaam

- **Wet gemeenschappelijke regelingen**
- **Openbaar lichaam**
  - Zwaarste samenwerkingsvorm
- **Door het treffen van een gemeenschappelijke regeling (GR).**
- **Procedure gemeenschappelijke regeling voorgeschreven in de wet.**
- **Drie organen:**
  - Algemeen bestuur
  - Dagelijks bestuur
  - Voorzitter
- **Rechtspersoonlijkheid**
- **Bevoegdheid om een stichting op te richten.**
  - Moet in de gemeenschappelijke regeling opgenomen zijn.

Proces

Planning besluitvorming gemeenschappelijke regeling (GR)

Volksvertegenwoordigers
Geven zienswijzen en ontvangen verantwoording over de resultaten.
gemeenten
provincie
waterschappen
Openbaar lichaam
Nemen besluiten over inhoudelijke plannen
Kroonbenoemden
commissaris van de Koning Groningen
burgemeesters van de gemeenten
dijkgraven van de waterschappen
agendalid: Rijksoverheid
agendalid: Provincie Drenthe
Geven een zwaarwegend advies over de plannen
Portefeuillehouders economie van de overheden
Stichting
Werkt Economische Agenda uit in meerjarige uitvoeringsplannen en jaarplannen.
En geeft advies over de uitvoering.
overheden
onderwijs
ondernemers
2026 - 2055

Perspectief Groningen en Noord-Drenthe

- **Deelnemers:**
  - Het college van de provincie Groningen.
  - De colleges van de gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe.
  - De dagelijks besturen van de waterschappen.

- **Algemeen bestuur:**
  - De kroonbenoemden.

- **Meerderheidsbesluitvorming**

- De Economische Agenda **concretiseren** en **uitvoeren**.

- Bevoegdheid om een **stichting** voor de Economische Agenda op te richten.

Verhouding openbaar lichaam en stichting

- **Stichting – expertise:**
  - Maken meerjarig uitvoeringsplan en jaarplan
  - Uitvoeren mits opdracht/mandaat openbaar lichaam
  - Aanjagen ontwikkeling
  - Voorstel instrumenten(mix)
  - Advisering

- **Openbaar lichaam – besluitvorming:**
  - Stichting oprichten
  - Vaststellen meerjarig uitvoeringsplan en jaarplan
  - (Opdracht/mandaat) uitvoering

- **Adviescommissie:**
  - Adviseren over meerjarig uitvoeringsplan
  - Jaarplan

- **Gezamenlijk doel**:
  - Realiseren doelen van de Economische Agenda.

Gemeenschappelijke regeling

1. **Definities**
   Kern: meerjarig uitvoeringsplan, jaarplan, stichting.

2. **Belang, taken en bevoegdheden**
   Kern: welvaartsverbetering, bereiken doelen Economische Agenda.

3. **Bestuur**
   Kern: samenstelling, vaststellen meerjarig uitvoerings- en jaarplan, oprichten stichting en adviescommissie.

4. **Organisatie**
   Kern: secretaris-directeur heeft leiding over ambtelijke organisatie.

5. **Financiële bepalingen**
   Kern: kassier maakt middelen over, verder geen deelnemersbijdrage, uitvoering binnen rijksmiddelen.

6. **Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing**

7. **Overige en slotbepalingen**

Zienswijzen

- Door 14 volksvertegenwoordigingen.
- Op basis van voorstel door regioberaad:
  1. **Mandaat** - uitvoeringsorganisaties, afstand volksvertegenwoordigingen en voorbehoud mandaat
  2. **Uitwerking programma en plannen** - SMART
  3. **Actieve informatieplicht** - door gemeenschappelijke regeling
  4. **Zienswijze** - 12 weken, kortere looptijd beleidscyclus
  5. **Participatie** - minder vrijblijvend
  6. **Samenstelling dagelijks bestuur** - evenwichtig
  7. **Stichting** - kennis van ontwerp-statuten
  8. **Evaluatie** - kortere cyclus
  9. **Toelichting** - waarom ‘meebeslissen’ als Rijk agenda-lid gemeenschappelijke regeling is

Aanpassingen gemeenschappelijke regeling

- Naar aanleiding van zienswijzen:
  - De zienswijzetermijn is 12 weken.
  - Participatie is minder vrijblijvend.
  - Samenstelling van het dagelijks bestuur is vastgelegd.
  - Criteria objectiviteit en onpartijdigheid van het bestuur van de stichting is in de toelichting opgenomen.

- Én ontwerp-statuten van de stichting zijn beschikbaar.

Voorstel verlenen toestemming

- Noodzakelijk, anders kunnen de deelnemers geen gemeenschappelijke regeling treffen.
- Toestemming wordt verleend of onthouden.
- Onthouden kan wegens strijd met recht of algemeen belang.

Proces voor de stichting

- Oprichten van de stichting is een bevoegdheid van het algemeen bestuur.
- Volksvertegenwoordigingen hebben eerst de gelegenheid om wensen en bedenkingen in te dienen voordat het besluit tot oprichting wordt genomen.
- Het openbaar lichaam moet eerst worden opgericht.
- En het algemeen bestuur moet dan een ontwerpbesluit nemen.
- Naar verwachting wensen en bedenkingen van 17 augustus tot en met 28 september 2026.
- Ontwerp-statuten vooruitlopend op formele procedure beschikbaar gesteld.

Vragen

- Tot en met vrijdag 17 april 2026
- Secretariaat.economischeagenda@provinciegroningen.nl
- Reactienota 24 april 2026
- Link van deze bijeenkomst ontvangt u morgen via de griffiers

Bedankt voor uw aandacht!

ECONOMISCHE AGENDA
NIJ BEGUN

NIJBEGUN.NL

Reactienota n.a.v. informatiebijeenkomst Economische Agenda | 14 april jl.

24 april 2026

Inleiding

Op woensdagavond 14 april jl. vond een technische informatiebijeenkomst plaats over de Economische Agenda, voor (nieuwe) gemeenteraadsleden, leden van Provinciale Staten en leden van algemeen besturen van waterschappen. Hierbij is gesproken over de stukken over de Economische Agenda die voorliggen bij u als volksvertegenwoordigers en specifiek ten aanzien van het meerjarig uitvoeringsplan 2026-2028 en de Gemeenschappelijke Regeling van de Economische Agenda. De vragen die (digitaal) gesteld zijn tijdens de bijeenkomst en niet beantwoord konden worden tijdens de bijeenkomst zelf, worden beantwoord in deze reactienota. Daarnaast kon u tot en met vrijdag 17 april vragen insturen; dit heeft niet geleid tot additionele vragen. De voorliggende beantwoording kunt u betrekken bij de rol die u heeft ten aanzien van het geven van een eventuele zienswijze op het meerjarig uitvoeringsplan en het geven van toestemming voor de gemeenschappelijke regeling.

Afzender	Ingekomen vraag	Antwoord kwartiermaker
Ingekomen vraag via de chat tijdens de informatiebijeenkomst	Duurzame energie en leverzekerheid van energie (stroom) is van levensbelang. Met small modular reactors zou je een eigen energie corporatie kunnen opzetten en dus de vervanger van gas introduceren. Is hier over nagedacht?	Het meerjarig uitvoeringsplan erkent het belang van leveringszekerheid en zet in op een brede energiemix met waterstof en energiehubs. Een expliciete verkenning van nucleaire opties zoals Small Modular Reactors (SMR's) is niet genoemd in het uitvoeringsplan. Gezien de ambitie om een robuuste en betrouwbare energievoorziening te realiseren, behoort het onderzoeken of SMR's kunnen bijdragen aan regionale energie-autonomie en een mogelijke opvolger van de gasfunctie van Groningen wel tot de mogelijkheden.
Ingekomen vraag via de chat tijdens de informatiebijeenkomst	Wordt er straks ook gewaakt dat we niet techniek gaan gebruiken/toepassen waar we afhankelijk zijn van bedrijven/partijen buiten Europa (zie bijvoorbeeld de situatie met Amerikaanse softwareproducten)?	Het meerjarig uitvoeringsplan onderkent expliciet het belang van technologische soevereiniteit en benoemt de afhankelijkheid van Amerikaanse en Chinese digitale infrastructuur als strategisch risico. De inzet op een nationale

		AI-fabriek en Europees AI-ecosysteem is bedoeld om deze afhankelijkheid te verkleinen.

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/303519/D-770377

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	J.G. Roelfes	
Datum:	18 mei 2026	
Betreft:	T2026-15; Gemeenschappelijke Regeling Perspectief Groningen en Noord Drenthe	
Portefeuillehouder:	Wethouder Luth	**Afstemming: Ja**
Vraagsteller:	- Raadslid Marco Visscher - GroenLinks - Westerwolde Lokaal - Commissievergadering 6 mei 2026	
Vragen:	Zie hieronder.	

Inleidend:

Voorafgaand, tijdens en na afloop van de commissievergadering van 6 mei zijn er technische vragen gesteld door raadslid Visscher, door GroenLinks, door Westerwolde Lokaal en vanuit de commissievergadering over het voorstel over de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Perspectief Groningen en Noord-Drenthe. De vragen gaan onder andere over de governance van de GR, de mandatering, de rol van de stichting en de informatievoorziening richting de raden.

De voorgestelde GR is noodzakelijk voor een stabiele en juridisch houdbare uitvoering van de Economische Agenda van Nij Begun. De democratische legitimatie is daarbij geborgd via de deelnemende gemeenten, provincie en waterschappen en daarmee via gekozen volksvertegenwoordigers.

Het voordeel is dat er hiermee een slagvaardige werkvorm ontstaat, waarbij besluitvorming over de uitvoering niet telkens langs alle 16 raden (volksvertegenwoordigingen) hoeft te lopen. Daarbij geldt dat het gaat om rijksmiddelen. Wanneer de regio geen gezamenlijke governance weet te organiseren, ligt het voor de hand dat het Rijk de uitvoering zelf zal vormgeven. In dat scenario neemt de regionale invloed af.

De beantwoording is waar nodig opgesteld in afstemming met de kwartiermakerij en betrokken partners, zodat de raad zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd.

Beantwoording technische vragen raadslid Marco Visscher

Algemeen

Vraag 1

Wie heeft de stukken die beschikbaar zijn in iBabs geschreven?

Antwoord

De voorliggende stukken worden u aangeboden door het college en zijn opgesteld onder regie van het Bestuurlijk Overleg en de kwartiermakerij en in samenwerking tussen de betrokken partners binnen de Economische Agenda van Nij Begun. Daarbij gaat het om een gezamenlijke voorbereiding vanuit de kwartiermakerij en onder meer provincie Groningen, betrokken gemeenten, waterschappen en het Rijk, in afstemming met het bestuurlijke overleg (de stuurgroep) Economische Agenda.

Vraag 2

Hoe sterk heeft de portefeuillehouder zich gemaakt in het BO Economische Agenda voor het unaniem aangenomen amendement van 18 februari 2026?

Antwoord

De portefeuillehouders hebben in het Bestuurlijk Overleg (stuurgroep) Economische Agenda actief aandacht gevraagd voor de door de raden aangenomen wensen en zorgen, waaronder het amendement van de gemeente Westerwolde. Deze punten zijn ingebracht in de bespreking van de ontwerp-GR en de bijbehorende stukken.
Tegelijk geldt dat de GR en de onderliggende afspraken tot stand komen in een interbestuurlijk overleg met meerdere deelnemers. Daarbij moet steeds worden gezocht naar een breed gedragen uitwerking die juridisch houdbaar en uitvoerbaar is. Niet alle wensen van individuele raden zijn daarom één-op-één overgenomen, maar ze zijn wel expliciet betrokken in de afwegingen en terug te vinden in de reactienota.

Mandaat / politiek gevoelige besluiten

Vraag 3

Kan nader worden gemotiveerd waarom wordt vastgehouden aan het standpunt dat een mandaatregeling niet openstaat voor zienswijzen, terwijl artikel 3:2 Awb zorgvuldigheid vereist?

Antwoord

De mandaatregeling is een uitvoeringsinstrument dat door het bestuur van het openbaar lichaam wordt vastgesteld. Juridisch gezien is dit geen onderdeel van de GR zelf, maar een afzonderlijke regeling op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Een zienswijzeprocedure zoals bij de ontwerp-GR is daarop niet van toepassing. De mandaatregeling wordt later door het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB) vastgesteld en is dan alsnog democratisch controleerbaar is via het college en de raad. Het is een regulier juridisch instrument en vergelijkbaar met mandaatregelingen zoals we die kennen in onze eigen gemeentelijke organisatie.
Dat betekent niet dat zorgvuldigheid niet geldt, want bij het vaststellen van een mandaatregeling moet het bestuur zorgvuldig afwegen welke bevoegdheden wel of niet worden gemandateerd en onder welke voorwaarden. In de mandaatregeling kunnen daarom expliciete beperkingen worden opgenomen (bijvoorbeeld maximale bedragen, uitzonderingen of terugkoppelplichten).

De Awb verplicht tot zorgvuldige besluitvorming, maar schrijft niet voor dat mandaatvoorwaarden uitsluitend in de GR zelf mogen of moeten worden vastgelegd.

Vraag 4

Waarom kiest men ervoor om grenzen pas achteraf door het openbaar lichaam te laten bepalen in plaats van vooraf in de GR te borgen?

Antwoord

De keuze om de mandaatgrenzen niet in de GR zelf vast te leggen, heeft vooral te maken met de aard van de GR als “basisregeling”. De GR bevat de governance, bevoegdheden, besluitvormingsstructuur en verantwoordingslijnen. De precieze invulling van mandaat is een uitvoeringsvraagstuk dat in de praktijk kan veranderen door gewijzigde omstandigheden of opgedane ervaring.

Wanneer mandaatgrenzen in de GR zelf zouden worden opgenomen, zou elke noodzakelijke aanpassing direct een formele wijziging van de GR vergen, inclusief een zwaar besluitvormingstraject bij alle deelnemers. Dit maakt de regeling minder flexibel en kan de uitvoerbaarheid belemmeren.

De borging vindt daarom plaats via de bevoegdheden van het AB en het DB, de mogelijkheid om mandaatvoorwaarden te stellen, de verantwoordings- en informatieplichten richting de deelnemers en het budgetrecht via de begroting en de jaarrekening.

Vraag 5

Hoe rijmt het BO het niet benoemen van uitvoeringsorganisaties zoals NOM of SNN met de wens de afstand tot de raad klein te houden?

Antwoord

Het uitgangspunt is dat het openbaar lichaam verantwoordelijk is voor de uitvoering en voor de inzet van middelen. In de praktijk kan daarbij gebruik worden gemaakt van bestaande uitvoeringsorganisaties zoals NOM of SNN. De keuze om deze niet expliciet te benoemen in de toelichting is bewust gemaakt om flexibiliteit te behouden: afhankelijk van het type programma of regeling kan het wenselijk zijn om verschillende uitvoeringspartners in te schakelen. De GR is voor 30 jaar, in die periode kunnen namen en uitvoeringsorganisaties wijzigen.

De raad behoudt zicht via de begroting en jaarstukken van het openbaar lichaam die inzicht geven in middeleninzet en uitvoeringskosten. Het AB en het DB blijven verantwoordelijk voor de opdrachtverlening en de verantwoording en via de actieve en passieve informatieplicht blijft het college verplicht de raad te informeren.
Daarnaast is het mogelijk om in de praktijk nadere afspraken te maken over rapportage en transparantie richting de deelnemende raden, ook wanneer uitvoering bij derden ligt.

SMART / concreetheid plannen

Vraag 6

Waarom wordt de eis voor SMART-geformuleerde plannen niet expliciet verankerd in de GR/toelichting?

Antwoord

De GR is primair bedoeld om de bestuurlijke structuur en besluitvorming vast te leggen. De mate van detaillering van plannen en programma's wordt in de praktijk bepaald door het AB bij het vaststellen van het meerjarig uitvoeringsplan en de jaarplannen.
In de reactienota is bevestigd dat plannen zo concreet en specifiek mogelijk moeten zijn om uitvoering, monitoring en evaluatie mogelijk te maken. Het expliciet opnemen van een specifieke methodiek (zoals SMART) in de GR is niet gedaan om te voorkomen dat de regeling te gedetailleerd en te star wordt.
Wel is het uitgangspunt dat het AB en het DB plannen zodanig opstellen dat de raden en staten deze kunnen beoordelen op doelmatigheid, effectiviteit en voortgang.

Vraag 7

Hoe kan men stellen dat plannen concreet zullen zijn, maar weigeren SMART-systematiek vast te leggen?

Antwoord

Het streven naar concreetheid is een bestuurlijke afspraak en onderdeel van de werkwijze, maar hoeft niet per se via één vaste methodiek juridisch te worden vastgelegd. Concreetheid kan ook worden bereikt via prestatie-indicatoren, meetbare doelen, financiële onderbouwing en duidelijke monitoring.
De keuze is gemaakt om het AB ruimte te geven om per programma of regeling de meest passende vorm van indicatoren en meetmethodiek te kiezen, passend bij de aard van de interventie.

Vraag 8

Hoe wordt geborgd dat indicatoren in de Staat van Groningen en Noord-Drenthe gekoppeld zijn aan doelen in jaarplannen?

Antwoord

De Staat van Groningen en Noord-Drenthe wordt gebruikt als belangrijk monitoringsinstrument om ontwikkelingen en resultaten inzichtelijk te maken. Bij het opstellen van de meerjarige uitvoeringsplannen en de jaarplannen zal het AB indicatoren en doelen moeten verbinden aan deze monitoringssystematiek.
De borging vindt plaats doordat plannen en jaarverslagen expliciet moeten aansluiten bij de doelen van de Economische Agenda, het AB en het DB verantwoordelijk zijn voor monitoring en rapportage en deelnemers via hun vertegenwoordiging in het AB invloed hebben op de wijze van verantwoording.

Vraag 9

Erkent u dat het "achteraf aansturen op concreetheid" de omgekeerde wereld is?

Antwoord

Deze zorg is begrijpelijk. Tegelijk is het zo dat het meerjarig uitvoeringsplan en de jaarplannen juist vooraf door het AB worden vastgesteld en daarmee ook vooraf richting geven aan de inzet van middelen. De raden kunnen via hun college invloed uitoefenen op de inzet in het AB.
Daarnaast blijft het mogelijk om in de praktijk, bij de behandeling van plannen en begrotingen, nadrukkelijk aan te dringen op voldoende concreetheid en meetbaarheid.

Vraag 10

Waarom wordt afwegingsruimte zwaarder gewogen dan informatiebehoefte van raden?

Antwoord

Afwegingsruimte is noodzakelijk omdat economische programma's te maken hebben met veranderende omstandigheden, marktdynamiek en cofinanciering. Tegelijk is transparantie richting volksvertegenwoordigingen essentieel.

De gekozen balans is dat de GR voldoende ruimte biedt om effectief te kunnen handelen, maar dat het AB en het DB gehouden is aan de begrotings- en verantwoordingscycli en dat deelnemers via informatieplicht, begroting en jaarrekening de besteding kunnen controleren. Het is duidelijk dat dit alleen werkt wanneer informatievoorziening tijdig, volledig en vergelijkbaar is. Dat blijft een belangrijk aandachtspunt.

Actieve informatieplicht / gelijktijdigheid

Vraag 11

Hoe wordt gelijktijdige en gelijke informatie gewaarborgd als dit versnipperd is over bestuursorganen?

Antwoord

De wens voor gelijktijdige en gelijke informatie wordt herkend en onderschreven. In de GR is geregeld dat het openbaar lichaam informatie beschikbaar stelt aan de deelnemers, maar de wijze waarop de colleges dit vervolgens doorgeleiden naar hun raden valt onder de verantwoordelijkheid van de individuele bestuursorganen. In de praktijk wordt gestuurd op gelijktijdige verzending van dezelfde stukken vanuit het openbaar lichaam aan alle deelnemers.

Vraag 12

Waarom wordt gelijktijdigheid niet formeel vastgelegd in de GR?

Antwoord

De GR legt de formele verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast. De wijze van informatieverstrekking richting raden is in belangrijke mate gekoppeld aan de gemeentelijke informatieverordening en de relatie tussen college en raad. Dit verschilt per gemeente. Daarom is gekozen om hierover praktische afspraken te maken in plaats van het juridisch in de GR te fixeren.

Vraag 13

Hoe garandeert het bestuur dat politiek gevoelige informatie vanuit stichting/uitvoerders tijdig en onvervormd bij de raad komt?

Antwoord

De stichting is ondersteunend en adviserend en voert alleen taken uit binnen opdracht of mandaat van het openbaar lichaam. Daarmee blijft het openbaar lichaam bestuurlijk verantwoordelijk voor besluiten en verantwoording.
Politiek gevoelige besluiten worden door het AB en het DB genomen en vallen daarmee onder de reguliere verantwoordingslijnen richting deelnemers. Het college blijft verantwoordelijk om de raad hierover tijdig te informeren.

Vraag 14
Is de portefeuillehouder bereid een harde toezegging te doen dat er een uniform informatieprotocol komt?
Antwoord
Wij staan positief tegenover het opstellen van een uniform informatieprotocol of uniforme werkafspraken, juist om informatieongelijkheid te voorkomen. De portefeuillehouder is bereid dit punt nadrukkelijk in te brengen in het overleg met de andere deelnemers en in het AB, met als doel te komen tot eenduidige afspraken over tijdigheid en gelijktijdigheid van informatievoorziening.

Vijfjarige cyclus meerjarig uitvoeringsplan
Vraag 15
Hoe is een vijfjarige cyclus te rijmen met democratische legitimiteit?
Antwoord
De vijfjarige cyclus is gekozen omdat de Economische Agenda en het meerjarige uitvoeringsplan aansluiten op de landelijke uitvoeringssystematiek en omdat economische programma's meerjarige stabiliteit en voorspelbaarheid vragen. Dit voorkomt versnippering en maakt het mogelijk om investeringen effectief te plannen.
Democratische legitimiteit blijft geborgd doordat er jaarlijks begroting, jaarplan en verantwoording plaatsvindt, raden via de colleges invloed hebben op de koers en er via inlichtingeninstrumenten voortdurend bijsturing mogelijk is.

Vraag 16
Waarom weegt continuïteit zwaarder dan het recht van een nieuw gekozen raad om eigen kaders mee te geven?
Antwoord

Continuïteit is noodzakelijk om structurele economische investeringen en cofinanciering mogelijk te maken. Tegelijk blijft er ook ruimte voor bijsturing, omdat jaarplannen en begrotingen jaarlijks worden vastgesteld en omdat het AB tussentijds wijzigingen kan doorvoeren binnen het uitvoeringsplan.
Een nieuw gekozen raad kan via het college en via de behandeling van de begroting en de jaarstukken invloed uitoefenen op prioriteiten en uitvoering.

Vraag 17

Erkent u dat een zienswijze op een meerjarenplan een ander instrument is dan achteraf inlichtingen vragen?

Antwoord

Ja, een zienswijzeprocedure een expliciet kaderstellend moment is en verschilt daarmee van het stellen van vragen achteraf. Tegelijk is het meerjarig uitvoeringsplan niet het enige kaderstellende moment: de begrotingscyclus en jaarplannen bieden ook formele momenten waarop kaders kunnen worden meegegeven en bijgesteld.

Vraag 18

Waarom is koppeling aan vijfjarig Uitvoeringsplan Rijk belangrijker dan koppeling aan vierjarige raadsperiode?

Antwoord

De koppeling aan de vijfjarige cyclus van het Rijk is van belang omdat de financiering en besluitvorming over middelen mede samenhangt met rijksbesluitvorming. Afstemming in tijd voorkomt vertraging en vergroot de kans op een stabiele uitvoering.
Tegelijk blijft de invloed van de regio via jaarlijkse besluitvorming, monitoring en verantwoording geborgd.

Participatie

Vraag 19

Kan gegarandeerd worden dat het AB leidend blijft en niet slechts afstempelt?

Antwoord

Het AB is en blijft eindverantwoordelijk en stelt de kaders vast. De stichting heeft hierin een ondersteunende en adviserende rol. Het AB bepaalt de wijze van participatie, in afstemming met de stichting.

Vraag 20

Waarom geen minimale participatienormen in de GR zelf?

Antwoord

Er is gekozen om participatie niet juridisch gedetailleerd vast te leggen in de GR, omdat participatievormen per programma en per doelgroep kunnen verschillen. Het AB moet maatwerk kunnen leveren.
Wel blijft het uitgangspunt dat participatie zorgvuldig, transparant en toetsbaar moet plaatsvinden. Het is dus wenselijk om hiervoor in de praktijk een helder kader of protocol te ontwikkelen.

Vraag 21

Welke sancties/corrigerende mogelijkheden heeft het AB bij onvoldoende participatie?

Antwoord

Het AB kan bij onvoldoende participatie aanvullende eisen stellen aan uitvoering of rapportage, besluiten aanpassen of opschorten, opdrachtverlening of mandaat beperken en voorwaarden verbinden aan financiering of vervolgtranches.
Omdat de stichting onder opdracht van het openbaar lichaam werkt, blijft het AB bevoegd om bij te sturen.

Vraag 22

Hoe wordt een lappendeken aan participatievormen voorkomen?

Antwoord

De bedoeling is dat het AB een uniform kader vaststelt waarbinnen participatie plaatsvindt, zodat de basisprincipes gelijk zijn. Binnen dat kader kan maatwerk plaatsvinden per project of regeling.

Governance stichting

Vraag 23

Waarom governance stichting niet in GR verankeren maar via statuten?

Antwoord

De stichting is een aparte rechtspersoon met eigen statuten. Het is gebruikelijk dat de interne governance van een stichting via statuten wordt geregeld en niet in de GR zelf. De GR regelt de governance van het openbaar lichaam; de stichting functioneert als ondersteunend/adviserend orgaan en uitvoerder binnen opdracht of mandaat.
De raad behoudt indirect invloed via de rol van het AB en het DB bij het geven van opdrachten en het vaststellen van kaders.

Vraag 24

Hoe wordt belangenverstrengeling voorkomen als bedrijfsleven en kennisinstellingen invloed hebben?

Antwoord

Belangenverstrengeling wordt tegengegaan door profielschetsen waarin onafhankelijkheid en integriteit worden geborgd, toepassing van integriteitsregels en transparantie, het voorkomen van directe besluitvorming door partijen met financieel belang en doordat het openbaar lichaam uiteindelijk besluitvormend blijft over de middelen.
In de statuten voor de stichting is opgenomen hoe te handelen als er bij de beraadslaging en besluitvorming sprake is van een direct of indirect persoonlijk belang.
Daarnaast geldt dat het stichtingsbestuur technocratisch, op basis van expertise en gezag, zal zijn. Dat betekent dat de leden van het bestuur er niet zitten als vertegenwoordiger of functionaris van bedrijfsleven of kennisinstellingen.

Vraag 25

Hoe houdt de raad grip op opdrachten/mandaat als mandaatregeling buiten de invloed van raad blijft?

Antwoord

De raad houdt grip via het budgetrecht (begroting en jaarrekening van het openbaar lichaam), informatievoorziening via college en vertegenwoordiging in het AB en politieke controle op het college, dat namens de gemeente in het AB opereert.
Daarnaast kan het AB voorwaarden stellen aan mandaat en opdrachtverlening richting de stichting.

Vraag 26

Welke middelen krijgt de stichting zelfstandig en hoe blijft transparantie geborgd?

Antwoord

De stichting ontvangt middelen uitsluitend op basis van besluiten/opdrachten van het openbaar lichaam. Middelen worden via de begroting en besluitvorming van het openbaar lichaam toegekend. Daarmee blijft transparantie via de GR-begroting en -jaarstukken geborgd.

Evaluatie

Vraag 27

Waarom weigert men de uitvoering expliciet onderdeel te maken van de evaluatie van de GR?

Antwoord

De formele evaluatie van de GR is primair gericht op de werking van de regeling zelf: governance, samenwerking en juridische structuur. De inhoudelijke uitvoering van de Economische Agenda wordt al jaarlijks en meerjarig gemonitord via plannen, jaarverslagen en de Staat van Groningen en Noord-Drenthe.
Dit betekent niet dat uitvoering buiten beeld blijft, maar dat dit langs andere verantwoordingslijnen wordt beoordeeld.

Vraag 28

Hoe krijgen signalen van de volksvertegenwoordiging over de samenwerking met de stichting/ het Rijk een plek als de evaluatie hier los van staat?

Antwoord

Signalering en feedback kunnen worden ingebracht via de vertegenwoordiging van deelnemers in het AB, bespreking in het Regioberaad en via de reguliere planning- en controlcyclus (jaarstukken, begroting, voortgangsrapportages).
Daarnaast kunnen deelnemers zelf voorstellen doen om de evaluatie breder in te steken, ook al is de minimale verplichting beperkt.

Vraag 29

Waarom minimaal vijf jaar evaluatie terwijl de raadsperiode vier jaar is?

Antwoord

Een evaluatie na vijf jaar geeft voldoende tijd om structurele effecten van de samenwerking en uitvoering te beoordelen. Een te korte cyclus kan leiden tot evaluaties op basis van onvoldoende ervaring en beperkte resultaten.
Tegelijk sluit dit niet uit dat tussentijds wordt gemonitord en bijgestuurd via jaarplannen en voortgangsrapportages.

Vraag 30

Erkent u dat betrokkenheid volksvertegenwoordiging alleen werkt als evaluatie breed genoeg is?

Antwoord

Wij erkennen dat een evaluatie betekenisvoller wordt wanneer deze ook de praktijk van uitvoering, risico's en samenwerking omvat. Hoewel de GR minimaal uitgaat van evaluatie van de regeling, is het mogelijk om in de praktijk bij de evaluatie ook bredere aspecten te betrekken.

"Meebeslissen" Rijk

Vraag 31

Kan worden bevestigd dat het AB geen definitief besluit kan nemen zolang de Ministerraad geen toestemming geeft?

Antwoord

Het AB stelt het meerjarig uitvoeringsplan vast namens de regio. Daarnaast geldt dat het plan ook door de Ministerraad moet worden vastgesteld. Daarmee is sprake van een dubbele vaststelling. Dit betekent dat het uitvoeringsplan pas volledig werking krijgt wanneer beide besluitvormingslagen instemmen.

Vraag 32

Wat als het AB een plan vaststelt dat afwijkt van wensen Ministerraad? Is er informeel vetorecht?

Antwoord

Wanneer de Ministerraad het plan niet vaststelt, kan uitvoering niet of niet volledig plaatsvinden. In die zin heeft het Rijk invloed op de uiteindelijke vaststelling. In de praktijk zal daarom vooraf intensieve afstemming moeten plaatsvinden, zodat het plan bestuurlijk haalbaar en uitvoerbaar is en zowel regionaal als nationaal gedragen wordt.

Vraag 33

Beperkt dit de autonomie van de regio?

Antwoord

De autonomie van de regio is niet volledig onbeperkt, omdat de middelen mede vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld en het Rijk mede verantwoordelijkheid draagt. Tegelijk is de GR juist bedoeld om de regionale overheden gezamenlijk regie te geven op de uitwerking van de agenda en de uitvoering, waar wij dankbaar gebruik van maken.
De constructie vraagt dus om samenwerking en afstemming, maar biedt tegelijkertijd een structurele positie voor de regio in de besluitvorming.

Vraag 34

Waarom is dubbele afhankelijkheid niet expliciet als risico of beperking opgenomen in de GR zelf?

Antwoord

De verhouding tussen het openbaar lichaam en de rijksbesluitvorming is deels een gevolg van de financierings- en governance-afspraken die met het Rijk zijn gemaakt. Deze zijn in de toelichting nader uitgewerkt. De GR zelf regelt vooral de regionale bestuurlijke samenwerking en de bevoegdheden van het openbaar lichaam.
Wij begrijpen dat dit als een aandachtspunt wordt gezien en zien dit daarom als een blijvend punt van bestuurlijke waakzaamheid.

Slotvraag algemeen

Vraag 35

Is het college van mening dat deze keuze voor controle achteraf een goede beslissing is?

Antwoord

De behoefte aan controle vooraf is begrijpelijk, maar hier is ervoor gekozen om de raad vooraf kaders te laten meegeven. De uitwerking van de Economische Agenda vraagt enige flexibiliteit en slagvaardigheid in de uitvoering.

Dit is het spanningsveld dat door u wordt geschetst tussen snelheid en uitvoerbaarheid enerzijds en kaderstelling en controle vooraf anderzijds. De gekozen inrichting van de GR beoogt een werkbare uitvoeringsorganisatie te creëren waarmee daadwerkelijk voortgang kan worden geboekt op de Economische Agenda.
Democratische legitimiteit en transparantie zijn essentieel, juist gelet op de omvang van de middelen en de maatschappelijke betekenis van Nij Begun. De GR is daarom een structuur die alleen goed kan functioneren wanneer het AB en het DB zeer zorgvuldig omgaan met mandaat en opdrachtverlening, plannen en begrotingen voldoende concreet en toetsbaar zijn en informatievoorziening richting raden tijdig, volledig en uniform wordt georganiseerd. Wij blijven ons ervoor inzetten dat deze waarborgen in de praktijk stevig worden ingevuld, onder andere door het aandringen op heldere mandaatkaders, een uniform informatieprotocol en een transparante verantwoording over de uitvoering.

Beantwoording technische vragen GroenLinks Westerwolde

Vraag 1

Waarom geen voorbehoud in mandaatregeling voor politiek gevoelige/omvangrijke besluiten?

Antwoord

De mandaatregeling is bedoeld om de dagelijkse uitvoering werkbaar te organiseren. De afweging welke bevoegdheden gemandateerd kunnen worden en onder welke beperkingen, wordt door het bestuur van het openbaar lichaam gemaakt per bevoegdheid. Daarmee kan per situatie een passende grens worden opgenomen (bedrag, impact, uitzonderingen).
Een algemeen voorbehoud in de GR zelf is niet opgenomen om te voorkomen dat de regeling te algemeen of juist te star wordt.

Vraag 2

Welke eisen worden bedoeld en hoe kunnen volksvertegenwoordigers aansturen op concreetheid? Waarom geen SMART-verplichting vooraf?

Antwoord

Met “eisen” wordt bedoeld dat plannen en regelingen voldoende concreet moeten zijn om uitvoering, monitoring, verantwoording en evaluatie mogelijk te maken. Dit betreft onder meer heldere doelen, financiële onderbouwing, meetbare indicatoren en een realistische planning.

Volksvertegenwoordigers kunnen aansturen op concreetheid via bespreking van de begroting en jaarstukken, politieke opdracht aan het college richting het AB, het stellen van aanvullende informatievragen en het meegeven van wensen/bedenkingen aan het college voorafgaand aan besluitvorming.
Een formele SMART-verplichting is niet opgenomen omdat de GR een basisregeling is en ruimte moet laten voor verschillende soorten programma's en interventies.

Vraag 3
Waarom wordt actieve informatieplicht niet vooraf uitgewerkt en vastgelegd?
Antwoord
De actieve informatieplicht richting raden loopt via de deelnemende bestuursorganen. Omdat gemeenten verschillen in informatieafspraken en procedures, is gekozen om dit niet volledig juridisch vast te leggen in de GR.
Wel wordt de wens tot gelijktijdige en gelijke informatievoorziening gedeeld en is het de bedoeling dat hierover praktische afspraken worden gemaakt tussen deelnemers.

Vraag 4
Welke controlemogelijkheden zijn er naast zienswijzen?
Antwoord
Voor de raad zijn er verschillende controlemogelijkheden, waaronder behandeling van de begroting en de jaarrekening (budgetrecht), het stellen van vragen en het vragen van inlichtingen aan het college, het politieke debat over de inbreng van de gemeentelijke vertegenwoordiging in het AB, het geven van wensen en bedenkingen richting college en het AB en het controleren van uitvoering via jaarverslagen en voortgangsrapportages.
Daarnaast kan de raad het college politiek aanspreken op het handelen van de vertegenwoordiger in het AB.

Vraag 5
Waarom worden objectiviteit en onafhankelijkheid niet expliciet vastgelegd in profielschets bestuursleden stichting?
Antwoord

De stichting wordt ingericht via statuten en bijbehorende profielschetsen. De GR bevat daarom geen uitgewerkte profielschetsen. Wel is in de toelichting opgenomen dat het DB wordt voorgesteld om objectiviteit en onafhankelijkheid expliciet als criteria op te nemen.
U wijst terecht op deze belangrijke randvoorwaarden. Het is van belang dat deze criteria ook daadwerkelijk expliciet en toetsbaar worden opgenomen in de selectieprocedure.

Vraag 6
Wat is de reden dat volksvertegenwoordigers niet worden betrokken bij de evaluaties?
Antwoord
De evaluatie van de GR is formeel een aangelegenheid van de deelnemers (bestuursorganen) en richt zich primair op het functioneren van de regeling. De GR sluit echter niet uit dat raden en staten betrokken worden bij de voorbereiding of bespreking van de evaluatie.
Het is daarom wenselijk dat ook in het vervolg de volksvertegenwoordigers tijdig worden geïnformeerd en in staat worden gesteld input te leveren, zeker gezien de maatschappelijke en financiële omvang van de Economische Agenda.

Vraag 7
Waarom geen maximumpercentage uitvoeringskosten vastleggen?
Antwoord
Een hard maximumpercentage kan in de praktijk onbedoelde effecten hebben. Het risico bestaat dat een plafond als norm of streefwaarde gaat werken, terwijl lagere uitvoeringskosten mogelijk zijn. Daarnaast kunnen in de opstartfase hogere uitvoeringskosten noodzakelijk zijn om later doelmatiger te kunnen werken.
De borging van doelmatigheid vindt plaats via de jaarlijkse begroting en de jaarrekening, transparantie over de uitvoeringskosten en de mogelijkheid voor deelnemers om hier bestuurlijk en politiek op te sturen.

Vraag 8
Door wie zijn de zienswijzen beoordeeld?
Antwoord

De zienswijzen zijn beoordeeld onder regie van het Bestuurlijk Overleg en de kwartiermakerij en in samenwerking tussen de betrokken partners binnen de Economische Agenda van Nij Begun. De beoordeling en verwerking is vastgelegd in de reactienota, die vervolgens is vastgesteld in het gezamenlijke bestuurlijke proces.

Beantwoording technische vragen Westerwolde Lokaal

Vragen over democratische legitimatie en invloed van gemeenteraden

Vraag 1

Hoe wordt geborgd dat gemeenteraden daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming binnen het openbaar lichaam, nu de formele bevoegdheden primair bij het algemeen bestuur liggen?

Antwoord

De invloed van gemeenteraden loopt via de burgemeesters die zitting hebben in het Algemeen Bestuur (AB). Daarnaast is in de GR voorzien in zienswijzemogelijkheden vanuit de gemeenteraden op het meerjarig uitvoeringsplan en de evaluatie. Zie ook het kader bij paragraaf 4.2 van de toelichting op de GR over reguliere taken van de gemeente.

Vraag 2

Klopt het dat gemeenteraden binnen deze gemeenschappelijke regeling uitsluitend een zienswijze kunnen indienen, maar geen directe wijzigings- of instemmingsrechten hebben op uitvoeringsplannen en begrotingen?

Antwoord

Ja, in overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen. Besluitvorming vindt plaats door de organen van de GR. De bevoegdheid voor de raad om zienswijzen in te dienen op de ontwerp-begroting ligt vast in de Wgr. In de GR is invloed voor volksvertegenwoordigingen vastgelegd op het meerjarig uitvoeringsplan.

Vraag 3

Welke concrete bevoegdheden behoudt een gemeenteraad nadat toestemming is verleend voor deelname aan de GR? Kan het college daarna zelfstandig opereren binnen het algemeen bestuur?

Antwoord

De colleges zijn deelnemer aan de GR en de burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur. De burgemeester moet zich verantwoorden aan het college en de gemeenteraad. Verder zie paragraaf 4.5 van de toelichting op de GR over de democratische legitimatie.

Vraag 4

Op welke momenten in het besluitvormingsproces kunnen gemeenteraden nog daadwerkelijk bijsturen in plaats van uitsluitend achteraf kennisnemen?

Antwoord

Het is goed om te vermelden dat het college geen reguliere taak heeft als het gaat om het concretiseren van de Economische Agenda (zie het kader bij paragraaf 4.2 van de toelichting op de GR). Het kabinet is primair verantwoordelijk en het college heeft in het wetsvoorstel Groningenwet een overlegpositie. De GR maakt het mogelijk om samen met de regio en de Ministerraad te besluiten over de concretisering van de Economische Agenda. We krijgen daarmee invloed. Dat geldt ook voor de gemeenteraad: er ontstaat invloed.

Vraag 5

Hoe voorkomt men dat democratische controle feitelijk verschuift van gekozen volksvertegenwoordigers naar regionale bestuurders en uitvoeringsorganisaties?

Antwoord

Het DB is verantwoording verschuldigd aan het AB en elk lid van het AB is verantwoording verschuldigd aan het eigen college en gemeenteraad (volksvertegenwoordiging). In paragraaf 4.5 van de toelichting op de GR is de democratische legitimatie verder uitgewerkt.

Vragen over de stichtingsconstructie

Vraag 6

Waarom is gekozen voor een hybride constructie van een openbaar lichaam mét een afzonderlijke stichting, in plaats van volledige uitvoering binnen publiekrechtelijke democratische kaders?

Antwoord

De stichting is bedoeld als ondersteunende uitvoerings- en adviesorganisatie die expertise kan bundelen vanuit verschillende werkgebieden. De GR als openbaar lichaam blijft het formele bestuursorgaan dat besluit over middelen, kaders en uitvoering. Met deze constructie kan slagvaardig worden gewerkt, terwijl de publieke besluitvorming en verantwoording in het openbaar lichaam blijft. Hoofdstuk 7 van de Economische Agenda gaat nader in op de gekozen uitvoeringsconstructie. In paragraaf 4.1 van de toelichting op de GR gaat over de stichting en het belang van expertise daarin.

Vraag 7

De stichting krijgt een belangrijke voorbereidende en adviserende rol. Welke formele mogelijkheden hebben gemeenteraden om invloed uit te oefenen op het beleid van deze stichting?

Antwoord

Bij de beantwoording van de voorgaande vragen is ingegaan op de invloed van de gemeenteraden op het AB. In het geval van de stichting is het zo dat deze werkt in opdracht en binnen de kaders die door het AB en het DB van het openbaar lichaam. Gemeenteraden oefenen invloed uit via hun college, omdat de burgemeester in het AB vertegenwoordigd is.

Vraag 8

Hoe wordt voorkomen dat feitelijke beleidsvorming plaatsvindt binnen de stichting, terwijl gemeenteraden uitsluitend invloed hebben op het openbaar lichaam?

Antwoord

De stichting heeft geen zelfstandige publiekrechtelijke besluitbevoegdheid. Beleidsvorming en besluitvorming over de inzet van middelen vindt plaats in het openbaar lichaam. De stichting kan adviseren en voorbereiden, maar het AB en het DB blijven verantwoordelijk voor de uiteindelijke keuzes en besluiten.

Vraag 9

Klopt het dat bestuursleden vanuit bedrijfsleven en kennisinstellingen zitting kunnen nemen in de stichting, zonder directe democratische verantwoording aan inwoners?

Antwoord

De stichting is bedoeld om ook kennis en expertise vanuit de regio te betrekken. Bestuursleden van de stichting leggen niet rechtstreeks democratische verantwoording af zoals bestuurders in een openbaar lichaam. Wel geldt dat de stichting werkt binnen de kaders van het openbaar lichaam en dat besluiten over middelen en uitvoering door het AB/DB worden genomen.

Vraag 10

Wie benoemt en ontslaat de bestuursleden van de stichting en welke rol hebben gemeenteraden daarin?

Antwoord

De benoeming en het ontslag van bestuursleden van de stichting is aan het Dagelijks Bestuur (zie artikel 13 GR). De gemeenteraden hebben hierin geen directe rol.

Vraag 11

Is het mogelijk dat subsidieverlening, projectselectie en prioritering in de praktijk grotendeels binnen de stichting plaatsvinden in plaats van in openbare bestuursvergaderingen?

Antwoord

De stichting kan projecten voorbereiden en adviseren, maar subsidieverlening en prioritering zijn formeel besluiten van het openbaar lichaam. De stichting is ondersteunend aan het openbaar lichaam. De besluitvorming over publieke middelen vindt plaats binnen de bestuursstructuur van het openbaar lichaam.

Vragen over transparantie en controle

Vraag 12

Vallen vergaderingen van de stichting onder dezelfde openbaarheidseisen als het openbaar lichaam op basis van de Wet open overheid en Gemeentewet?

Antwoord

De vergaderingen van het AB zijn openbaar, maar de vergaderingen van het DB in beginsel niet. Documenten van de stichting die onderdeel zijn van besluitvorming binnen het openbaar lichaam kunnen via het openbaar lichaam openbaar worden gemaakt conform de Wet open overheid.

Vraag 13

Worden adviezen van de stichting openbaar gemaakt voordat het algemeen bestuur besluiten neemt?

Antwoord

De GR bevat geen verplichting om alle adviezen vooraf openbaar te maken. Het uitgangspunt is dat relevante stukken die ten grondslag liggen aan besluitvorming in het AB beschikbaar zijn voor deelnemers en onderdeel zijn van een transparante besluitvorming. In de praktijk kan hierover nadere afspraakvorming plaatsvinden.

Vraag 14

Kan een gemeenteraad rechtstreeks documenten opvragen bij de stichting of uitsluitend via het college/de vertegenwoordiger in het algemeen bestuur?

Antwoord

De gemeenteraad kan het college om informatie vragen. Het college kan vervolgens informatie opvragen bij het openbaar lichaam en via die weg bij de stichting, als dat nodig is voor de beantwoording. De formele verantwoordingslijn loopt via het college en het openbaar lichaam.

Vraag 15

Hoe wordt voorkomen dat er een "bestuurlijke tussenlaag" ontstaat waarin wezenlijke keuzes al zijn gemaakt voordat raden aan zet zijn?

Antwoord

Het uitgangspunt is dat de stichting adviseert en voorbereidt, maar dat wezenlijke keuzes en besluiten door het AB en het DB worden genomen. Daaraan voorafgaand worden de raden via hun colleges geïnformeerd en kunnen vooraf zienswijzen op het meerjarig uitvoeringsplan indienen.

Vragen over financiële sturing

Vraag 16

Wie bepaalt uiteindelijk de verdeling van de miljarden binnen Nij Begun: het algemeen bestuur van de GR, de stichting, het Rijk of een combinatie daarvan?

Antwoord

De middelen worden door het Rijk beschikbaar gesteld binnen de afspraken van Nij Begun. Het AB stelt het meerjarig uitvoeringsplan vast. Daarnaast geldt dat het uitvoeringsplan ook door de Ministerraad moet worden vastgesteld. De stichting heeft hierbij geen beslissende rol, maar een voorbereidende en adviserende rol. Paragraaf 4.3 van de toelichting op de GR gaat uitvoeriger in op de verdeling van middelen.

Vraag 17

Hebben gemeenteraden afzonderlijk nog invloed op regionale investeringsprioriteiten wanneer middelen eenmaal in het openbaar lichaam zijn ondergebracht?

Antwoord

Ja, via de burgemeester die de gemeente vertegenwoordigt in het AB. Gemeenteraden kunnen hun burgemeester aanspreken op de inbreng en stemhouding binnen het AB. Ook kunnen raden zienswijzen geven op het uitvoeringsplan.

Vraag 18

Welke mogelijkheden hebben gemeenteraden om financiële kaders of bestedingsvoorwaarden aan hun vertegenwoordigers mee te geven?

Antwoord

Raden kunnen richting geven aan hun colleges, bijvoorbeeld door aandachtspunten voorafgaand aan AB-vergaderingen mee te geven.

Vraag 19

Is uittreding uit de regeling financieel en bestuurlijk realistisch als een gemeenteraad zich niet langer kan vinden in de koers van het openbaar lichaam?

Antwoord

Uittreding is praktisch niet realistisch. Formeel (op basis van het wetsvoorstel dat bij de eerste kamer ligt) moet het kabinet met de regionale overheden overleggen over de concretisering van de Economische Agenda van Nij Begun. Als een gemeenteraad uittreedt (en dus niet langer wil meebeslissen over de concretisering) is het praktische gevolg dat de GR-constructie niet werkt en de regio terugvalt in de formele positie van overleg.

Juridisch-bestuurlijke kritische vragen

Vraag 20

Is hier feitelijk sprake van verlengd lokaal bestuur of ontstaat er een zelfstandige regionale bestuurslaag met beperkte democratische legitimatie?

Antwoord

Een openbaar lichaam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen is een vorm van verlengd lokaal bestuur. De deelnemende gemeenten, provincie en waterschappen dragen bepaalde bevoegdheden over om gezamenlijke doelen te realiseren. De democratische legitimatie loopt via de colleges en de controle door de raden, Staten en algemeen besturen.

Vraag 21

Hoe verhoudt deze constructie zich tot artikel 124 van de Grondwet, waarin lokaal bestuur en autonomie van gemeenten zijn verankerd?

Antwoord

De Wet gemeenschappelijke regelingen biedt gemeenten de wettelijke mogelijkheid om bevoegdheden gezamenlijk uit te oefenen. Daarmee is deze constructie in lijn met artikel 124 van de Grondwet: gemeenten blijven autonoom, maar kiezen ervoor om bepaalde taken gezamenlijk te organiseren om regionale opgaven effectief te kunnen uitvoeren. Bovendien gaat het hier niet om reguliere taken van de gemeenten.

Vraag 22

Waarom is gekozen voor een constructie waarbij gemeenteraden vooral reactief kunnen handelen via zienswijzen, in plaats van vooraf bindende kaderstelling?

Antwoord

De Economische Agenda vraagt om slagvaardigheid en flexibiliteit, mede vanwege de omvang, looptijd en samenstelling van de deelnemende partijen. Daarom is gekozen voor een model waarin het AB bestuurlijk kan handelen, terwijl raden via zienswijzen, begrotingscyclus en verantwoording invloed houden. Bindende instemmingsrechten van afzonderlijke raden van de 16 deelnemende partijen zouden de besluitvorming sterk kunnen vertragen en daarmee de uitvoerbaarheid verminderen.

Vraag 23

De stukken spreken over “quasi-inbesteden” richting de stichting. Betekent dit dat opdrachten zonder aanbesteding rechtstreeks bij de stichting kunnen worden ondergebracht?

Antwoord

De term “quasi-inbesteden” verwijst naar de mogelijkheid om werkzaamheden onder voorwaarden rechtstreeks bij een verbonden organisatie onder te brengen. Dit kan alleen als wordt voldaan aan de geldende aanbestedingsrechtelijke criteria. Het openbaar lichaam blijft verantwoordelijk om te handelen conform de Aanbestedingswet en Europese regelgeving.

Vraag 24

Kan het algemeen bestuur besluiten nemen die afwijken van ingediende zienswijzen van gemeenteraden zonder expliciete terugkoppeling of instemming?

Antwoord

Ja, een zienswijze is formeel een adviesrecht en geen instemmingsrecht. Het AB kan besluiten nemen die afwijken van zienswijzen.

<u>Beantwoording vraag vanuit de raadscommissievergadering van 6 mei 2026</u>

Vraag

Wat zou het betekenen als de gemeenteraad het besluit uitstelt?

Antwoord

Wettelijk gezien zijn er 13 weken voor de toestemming, het afronden binnen 8 weken is een verzoek vanuit de agenda. Het is alle 16 overheden gelukt om de toestemming binnen deze termijn te agenderen en de vooruitzichten over de besluitvorming in de andere 15 partijen lijken op dit moment goed.

Als door Westerwolde de volledige 13 weken benut worden, kan er geen constituerend beraad plaatsvinden vóór de zomer, waardoor de hele planning schuift en daarmee ook het oprichten van de stichting in 2026 niet meer haalbaar is. Als ook de wettelijke verlenging van nog eens 13 weken benut wordt, kan het jaarplan dit jaar niet meer vastgesteld worden waardoor er vanuit het Rijk geen middelen kunnen worden overgemaakt voor de uitvoering van de agenda in 2027. Wettelijk gezien kan het, het zorgt wel voor vertraging die consequenties heeft voor de uitvoering.

Einde beantwoording.

Kon document Geluidsbestand-agendapunt 14-gemeenschappelijke-regeling-GR-Perspectief-Groningen-en-Noord-Drenthe

GEMEENTE WESTERWOLDE

Raadsvergadering

Dossiernummer	1205
Extern Zaak ID	z/25/264487
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	15
Titel	Oprichting Stichting Waterketenbeheer Noord (bespreekpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	17 februari 2026
Collegevergadering	24 februari 2026
Raadsvergadering	11 maart 2026
Raadscommissie	11 maart 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Stemming
15 stemmen voor, 3 stemmen tegen

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald Luth, Giny	
Groenlinks	

Brekveld, Ruurd	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
	Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

1. Kennis te nemen van de oprichting van de Stichting Waterketenbeheer Noord.
2. Geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken aan het college met betrekking tot het voornemen van ons college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord en de deelname daaraan door de gemeente Westerwolde

Zaaknummer: Z/25/264487/D-719853

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering	:	24 februari 2026	Datum raadsvergadering	:	20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Wethouder Henk van der Goot	Volgnummer	:	15

Korte inhoud

De raad wordt in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen te uiten over het voornemen van het college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord. Hiermee wordt de toekomstige borging van regionale waterketenprojecten organisatorisch geregeld.

Onderwerp

Oprichting Stichting Waterketenbeheer Noord

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

1. Kennis te nemen van de oprichting van de Stichting Waterketenbeheer Noord.
2. Geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken aan het college met betrekking tot het voornemen van ons college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord en de deelname daaraan door de gemeente Westerwolde

Inleiding

Het Bestuursakkoord Water (2011) en artikel 2.2 van de Omgevingswet verplichten gemeenten en waterschappen om samen te werken in de waterketen. De bestaande regionale waterketensamenwerking in Groningen en Noord-Drenthe is sinds 2014 vormgegeven via de samenwerkingsovereenkomst WaterKeten Groningen Noord Drenthe (WKGD) en het uitvoeringsprogramma “Ons Water Centraal”. De projecten gegevensbeheer, meten en monitoren, waterketenkaart en neerslagdashboard gaan over naar een structurele beheerfase. Op basis van bestuurlijk-juridische advisering wordt geadviseerd deze beheerfase te borgen in een stichting. Hiervoor is een besluit van het college nodig, waarbij de raad op grond van artikel 160 lid 2 Gemeentewet eerst in de gelegenheid moet worden gesteld zijn wensen en bedenkingen te uiten.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Met de oprichting van de Stichting Waterketenbeheer Noord willen de deelnemende gemeenten en waterschappen een duurzame, efficiënte en toekomstbestendige organisatie vormen voor het regionale beheer van waterketengegevens, instrumenten en ondersteunende systemen.
Voor onze gemeente betekent dit behoud van kennis, continuïteit, kwaliteitsborging en een efficiëntere uitvoering van de gemeentelijke watertaken.

Argumenten

1. *De stichting biedt een duurzaam, toekomstbestendig fundament voor waterketenbeheer.*
Door de regionale projecten onder te brengen in één organisatie ontstaat een stabiele beheerstructuur waarin expertise, gegevens en innovaties blijvend worden geborgd. Dit komt de continuïteit en kwaliteit van de gemeentelijke watertaken ten goede.

2. *De stichting is de best passende rechtsvorm.*
De taken betreffen operationele en technische beheerwerkzaamheden, zonder publiekrechtelijke bevoegdheden. Een stichting is flexibel, schaalbaar en relatief eenvoudig op te richten en aan te passen. Deelname door gemeenten en waterschappen is efficiënt te organiseren.

3. *Governance en democratische legitimatie zijn op orde.*
De stichting wordt ingebed in een bredere deelnameovereenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over besluitvorming, informatievoorziening en mandaten. De bestuursstructuur waarborgt dat gemeenten – waaronder Westerwolde – invloed houden op koers en beheer.

4. *Regionale bundeling levert meerwaarde op.*
Door gezamenlijke gegevensverzameling, monitoring en beheer ontstaat een informatiepositie die afzonderlijke gemeenten niet zelfstandig kunnen bereiken. Dit leidt tot betere beleidskeuzes, efficiënter beheer, kostenvoordelen en ondersteuning bij wettelijke verplichtingen, onder andere onder de Omgevingswet en EU-regelgeving.

Kanttekeningen

1. *Deelname wordt minder vrijblijvend*.
Door de oprichting van de stichting ontstaat een steviger juridisch kader. Dit betekent dat deelname stabieler wordt vormgegeven. De deelnameovereenkomst voorziet echter in een duidelijke opzegregeling voor het geval toekomstige beleidswijzigingen dat noodzakelijk maken.

2. *De jaarbegroting bevat eenmalige oprichtings- en investeringskosten*.
De exploitatiebegroting van de stichting wordt na oprichting nader vastgesteld. De verwachting is dat deze in lijn zal liggen met de bestaande financiële uitgangspunten binnen de samenwerking.

Alternatieven

Een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm, zoals een gemeenschappelijke regeling, is overwogen, maar niet passend bevonden. De taken zijn operationeel-technisch van aard, de flexibiliteit van een stichting is groter, en toetreding/participatie van andere partijen is eenvoudiger.

Financiën

De oprichting van de stichting brengt geen extra financiële lasten voor de gemeente met zich mee. De kosten voor waterketenbeheer en de betrokken projecten zijn reeds opgenomen in de begroting van de gemeentelijke watertaken en worden gedekt uit de rioolheffing.

Aanpak en uitvoering

Na afronding van de wensen- en bedenkingenprocedure zal ons college, bij uitblijven van zwaarwegende bedenkingen, besluiten tot deelname aan de stichting. Daarna zal de deelnameovereenkomst worden ondertekend door de portefeuillehouder. De stichting wordt vervolgens formeel opgericht en start met het beheer van de regionale waterketeninstrumenten.

Bijlagen

1. Statuten
2. Deelnameovereenkomst
3. Huishoudelijk reglement
4. Businessplan
5. Begroting

Sellingen, 24 februari 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema,
burgemeester

Nummer 15.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 24 februari 2026;

gelet op artikel 160, lid 2 Gemeentewet;

b e s l u i t :

geen wensen of bedenkingen te uiten ten aanzien van het voornemen van het college om deel te nemen aan de op te richten Stichting Waterketenbeheer Noord.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

PlasBossinade

advocaten notarissen

Ontwerp: 12 november 2025

2025RS85863RSC

CONCEPT D.D. 12 NOVEMBER 2025

Oprichting Stichting

Stichting Waterketenbeheer Noord

Heden, *datum passeren akte*, verscheen voor mij, mr. Ronald Schultinga, notaris te Groningen: ----------

*medewerker PlasBossinade Notarissen N.V., te dezen handelende als schriftelijk gevolmachtigde, zulks blijkens een aan deze akte gehechte onderhandse volmacht, van: ----------

gegevens oprichter(s), hierna (tezamen) te noemen: de "**Oprichter**". ---------

De comparant, handelend als gemeld, verklaarde hierbij een stichting op te richten, welke wordt geregeerd door de volgende ----------

Statuten. ----------

Artikel 1. ----------

Begripsbepalingen. ----------

In deze statuten wordt verstaan onder: ----------

- *Algemeen Manager*: ----------
  de natuurlijk persoon die daartoe aangewezen is door het Bestuur, bedoeld in artikel 15; ----------
- *Bestuur*: ----------
  het bestuur van de Stichting; ----------
- *Deelnemers*: ----------
  de deelnemers in de stichting, bedoeld in artikel 5; ----------
- *Gemeenten:* ----------
  de als Deelnemer aan de Stichting verbonden gemeenten; ----------
- *Jaarrekening*: ----------
  de balans en de staat van baten en lasten over enig boekjaar van de Stichting; ----------
- *Raad van Advies*: ----------
  de Raad van Advies van de Stichting; ----------

- *Schriftelijk*:
  bij brief, of e-mail, of bij boodschap die via een ander gangbaar communicatiemiddel wordt overgebracht en elektronisch of op schrift kan worden ontvangen mits de identiteit van de verzender met afdoende zekerheid kan worden vastgesteld;
- *Statuten*:
  de statuten van de Stichting, zoals die van tijd tot tijd zullen luiden;
- *Stichting*:
  de rechtspersoon waarop de Statuten betrekking hebben;
- *Vergadering van Deelnemers*:
  de Vergadering van Deelnemers, bedoeld in artikel 13;
- *Waterschappen*:
  de als Deelnemer aan de Stichting verbonden waterschappen, te weten Waterschap Hunze en Aa's en Waterschap Noorderzijlvest.

Artikel 2.

Naam en zetel.

1. De Stichting draagt de naam: **Stichting Waterketenbeheer Noord**, bij verkorting genaamd: Stichting WKB Noord.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Groningen.
3. De Stichting is opgericht voor onbepaalde tijd.

Artikel 3.

Doel.

1. De stichting heeft ten doel:
   a. het in gezamenlijk verband (doen) uitvoeren van diensten ten behoeve van de waterketen in de regio's Groningen en Noord-Drenthe, gericht op het realiseren van voordelen die door de afzonderlijke Deelnemers niet, of slechts met onevenredige inspanning, kunnen worden verkregen, en daarbij te bevorderen dat deze diensten op een efficiënte, betrouwbare en toekomstbestendige wijze worden uitgevoerd, onder meer door het veilig en doelmatig uitwisselen van kennis, data en informatie;
   b. het, voor en namens de Deelnemers (doen) uitvoeren en beheren van operationele waterketendiensten, waaronder:
      i. meten en Monitoren;
      ii. gezamenlijk Gegevensbeheer (GBN);
      iii. de Waterketenkaart;
      iv. het Neerslagdashboard;
   c. het (doen) ondersteunen van de Deelnemers bij kennisontwikkeling, opleiding, databeheer en ICT, ter zake van de in onderdeel b bedoelde diensten en voorts ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe diensten;

d. het (doen) bevorderen van een doelmatige, transparante en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van de in dit artikel bedoelde diensten in regionaal verband;
e. het (doen) voeren en beheren van de financiële administratie ten behoeve van de Deelnemers, voor zover betrekking hebbende op het doel van de Stichting.

2. Het werkgebied van de Stichting omvat de provincies Groningen en Drenthe, voor zover het de uitvoering van waterketentaken betreft.
3. Ter verwezenlijking van haar doel is de Stichting bevoegd:
   a. overeenkomsten te sluiten met Deelnemers en derden;
   b. subsidies, bijdragen en andere inkomsten te verwerven;
   c. roerende en onroerende zaken te verwerven, vervreemden en bezwaren;
   d. samen te werken met of deel te nemen in andere rechtspersonen of samenwerkingsverbanden, mits dit rechtstreeks of zijdelings dienstbaar is aan het doel van de Stichting;
   e. alle verdere handelingen te verrichten die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
4. De Stichting beoogt niet het maken van winst.

Artikel 4.

Vermogen.

1. Het vermogen van de Stichting zal worden gevormd door:
   a. (jaarlijkse) bijdragen van de Deelnemers;
   b. subsidies en bijdragen van overheden, fondsen en andere instellingen;
   c. vergoedingen voor door of namens de Stichting geleverde diensten;
   d. schenkingen, erfstellingen en legaten;
   e. opbrengsten uit het vermogen van de Stichting;
   f. alle overige baten en inkomsten, mits deze in overeenstemming zijn met het doel van de Stichting.
2. De Stichting kan erfstellingen slechts aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving.
3. Door de Deelnemers aan de Stichting ter beschikking gestelde bedragen worden in de boeken van de Stichting opgenomen met vermelding van de Deelnemers die deze bedragen stortten, opdat te allen tijde de herkomst kan worden vastgesteld van het uit de bedoelde bijdragen afkomstige eigen vermogen van de Stichting.
4. De middelen worden uitsluitend aangewend ter verwezenlijking van het doel van de Stichting, zoals omschreven in artikel 2 van deze statuten, alsmede voor de afdekking van de operationele risico's die de exploitatie van de Stichting met zich meebrengt.

Artikel 5.

Deelnemers.

1. Deelnemers in de Stichting kunnen zijn publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen die binnen het werkgebied van de stichting actief zijn binnen de waterketen en die met de Stichting een door het Bestuur goedgekeurde deelnameovereenkomst hebben gesloten.
2. a. Toelating als deelnemer geschiedt op Schriftelijk verzoek, voorzien van de gegevens en bescheiden zoals door het Bestuur vastgesteld.
   b. Het Bestuur beslist, uitsluitend na dat daartoe voorafgaand Schriftelijke goedkeuring is verkregen van de Vergadering van Deelnemers, over de toelating en kan daarbij voorwaarden stellen.
   c. Het Bestuur kan, uitsluitend na dat daartoe voorafgaand Schriftelijke goedkeuring is verkregen van de Vergadering van Deelnemers, de toelating weigeren indien naar zijn oordeel de beoogde Deelnemer niet bijdraagt aan of in strijd handelt met het doel van de Stichting.
3. De deelneming eindigt:
   a. door Schriftelijke opzegging door de Deelnemer met inachtneming van een opzegtermijn van **één (1)** jaar en met inachtneming van de bepalingen omtrent opzegging zoals opgenomen in de deelnameovereenkomst;
   b. bij ontbinding of beëindiging van de rechtspersoon van de Deelnemer;
   c. door beëindiging door het Bestuur, indien de Deelnemer niet langer voldoet aan de toelatingscriteria of in strijd handelt met het doel of de belangen van de Stichting.

   Bij beëindiging van het deelnemerschap blijft de Deelnemer gehouden tot nakoming van reeds aangegane verplichtingen en betaling van openstaande bijdragen.
4. Deelnemers hebben recht op deelname aan de door de Stichting georganiseerde diensten, activiteiten en overlegstructuren.
5. Deelnemers hebben toegang tot door de Stichting beheerde gegevens, platforms en systemen, voor zover deze verband houden met de overeengekomen diensten.
6. Deelnemers kunnen voorstellen doen aan het Bestuur met betrekking tot de uitvoering van het doel van de Stichting.
7. Deelnemers zijn gehouden tot tijdige betaling van de door het Bestuur vastgestelde bijdragen en vergoedingen.
8. Deelnemers dienen de deelnameovereenkomst, het huishoudelijk reglement en besluiten van het Bestuur na te leven.
9. Deelnemers zijn gehouden tot het verstrekken van gegevens en informatie die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de diensten en het doel van de Stichting.

Artikel 6.

Bestuur. ----------

1. Het Bestuur bestaat uit een door het Bestuur te bepalen aantal van ten minste één Bestuurder A, ten minste één Bestuurder B en maximaal drie andere Bestuurders C. ----------
2. De Bestuurders A worden benoemd door de Waterschappen. ----------
3. De Bestuurders B worden benoemd door de Gemeenten. ----------
4. De Bestuurders C worden benoemd door het Bestuur ----------
5. In afwijking van het hiervoor bepaalde in lid 2, 3 en 4 van dit artikel worden de eerste bestuurders bij deze akte benoemd. ----------
6. Het Bestuur (met uitzondering van het eerste Bestuur, waarvan de leden in functie worden benoemd) kiest uit zijn midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. ----------
   De functies van secretaris en penningmeester kunnen ook door één persoon worden vervuld. ----------
7. De bestuurders treden af volgens een door het Bestuur opgemaakt rooster van aftreden met inachtneming van een zittingsduur van ten minste **vier** jaar; in tussentijds ontstane vacatures benoemde bestuurders nemen op het rooster van aftreden de plaats in van hun voorgangers. ----------
   Aftredende bestuurders zijn herbenoembaar, met dien verstande dat een bestuurder niet vaker dan éénmaal herbenoembaar is. ----------
8. Bij het defungeren van een bestuurder A deelt het Bestuur zulks binnen één maand na het defungeren schriftelijk mee aan de Waterschappen. ----------
   De Waterschappen kunnen binnen één maand na ontvangst van de in de vorige zin bedoelde mededeling een nieuwe bestuurder A benoemen en binnen diezelfde termijn deze benoeming mededelen aan het Bestuur. ----------
   Indien van voormeld benoemingsrecht binnen de gestelde termijn geen gebruik wordt gemaakt of de Waterschappen het Bestuur schriftelijk hebben medegedeeld van een benoeming af te zien, zal het Bestuur binnen één maand daarna in de vacature voorzien door de benoeming van een nieuwe bestuurder A. ----------
9. Bij het defungeren van een bestuurder B deelt het Bestuur zulks binnen één maand na het defungeren schriftelijk mee aan de Gemeenten. ----------
   De Gemeenten kunnen binnen één maand na ontvangst van de in de vorige zin bedoelde mededeling een nieuwe bestuurder B benoemen en binnen diezelfde termijn deze benoeming mededelen aan het Bestuur. ----------
   Indien van voormeld benoemingsrecht binnen de gestelde termijn geen gebruik wordt gemaakt of de Gemeenten het Bestuur schriftelijk hebben medegedeeld van een benoeming af te zien, zal het Bestuur binnen één maand daarna in de vacature voorzien door de benoeming van een nieuwe bestuurder B. ----------
10. Bij het defungeren van de bestuurder C zullen de overblijvende bestuurders

met algemene stemmen (of zal de enige overblijvende bestuurder) binnen drie maanden na het ontstaan van de vacature daarin voorzien door de benoeming van een opvolger. ----------

11. Mocht casu quo mochten in het Bestuur om welke reden dan ook één of meer bestuurders ontbreken, dan vormen de overblijvende bestuurders, of vormt de enig overblijvende bestuurder niettemin een wettig Bestuur. -------
12. Indien de Waterschappen beide zijn opgehouden te bestaan zal het Bestuur bij het defungeren van een bestuurder A binnen één maand na bedoeld defungeren in de vacature voorzien door de benoeming van een nieuwe bestuurder A. ----------
13. Indien de Gemeenten allen zijn opgehouden te bestaan zal het Bestuur bij het defungeren van een bestuurder B binnen één maand na bedoeld defungeren in de vacature voorzien door de benoeming van een nieuwe bestuurder B. ----------
14. Indien de overblijvende bestuurders op grond van het hiervoor in de Statuten bepaalde een bestuurder moeten benoemen en daaromtrent van mening verschillen, alsmede wanneer te eniger tijd alle bestuurders mochten komen te ontbreken voordat aanvulling van de ontstane vacature(s) plaats had en voorts indien de overgebleven bestuurders zouden nalaten binnen de in dit artikel bedoelde termijnen in de vacature(s) te voorzien, zal die voorziening geschieden door de rechtbank op verzoek van iedere belanghebbende of op vordering van het openbaar ministerie. --------

Artikel 7. ----------

Vergaderingen van het Bestuur en besluiten van het Bestuur. ----------

1. De vergaderingen van het Bestuur worden gehouden op de van keer tot keer door het Bestuur te bepalen plaatsen. ----------
2. Ieder half jaar wordt ten minste één vergadering gehouden. ----------
3. Vergaderingen zullen voorts telkenmale worden gehouden, wanneer de voorzitter dit wenselijk acht of indien één van de andere bestuurders daartoe Schriftelijk en onder nauwkeurige opgave van de te behandelen punten aan de voorzitter het verzoek richt. ----------
   Indien de voorzitter aan een dergelijk verzoek geen gevolg geeft zodanig, dat de vergadering kan worden gehouden binnen drie weken na het verzoek, is de verzoeker gerechtigd zelf een vergadering bijeen te roepen met inachtneming van de vereiste formaliteiten. ----------
4. De oproeping tot de vergadering geschiedt - behoudens het in lid 3 bepaalde - door de voorzitter, ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, Schriftelijk. ---------
5. De oproeping vermeldt behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen. ----------
   Vergaderingen van het Bestuur kunnen ook worden gehouden door middel

van telefonische- of videoconferenties, of door middel van enig ander communicatiemiddel, mits elke deelnemende bestuurder door alle anderen gelijktijdig kan worden gehoord. ----------

6. Indien de door de Statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht zijn genomen, kunnen desalniettemin in een vergadering van het Bestuur geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen, mits in de betreffende vergadering van het Bestuur alle in functie zijnde bestuurders aanwezig zijn en mits de betreffende besluiten worden genomen met algemene stemmen. ----------
7. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het Bestuur; bij diens afwezigheid wijst de vergadering zelf haar voorzitter aan. ----------
8. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door een van de andere aanwezigen, door de voorzitter daartoe aangezocht. ----------
   De notulen worden vastgesteld in de eerstvolgende vergadering en ten blijke daarvan getekend door de voorzitter en secretaris van die vergadering. -----
9. Het Bestuur kan in een vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid van zijn in functie zijnde leden in de vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. ----------
   Een bestuurder kan zich in de vergadering door een mede-bestuurder laten vertegenwoordigen op overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van de voorzitter van de vergadering voldoende, volmacht. ----------
   Een bestuurder kan daarbij slechts voor één mede-bestuurder als gevolmachtigde optreden. ----------
   Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming indien de betreffende bestuurder daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de Stichting en de met haar verbonden organisatie. ----------
   Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit zou kunnen worden genomen, wordt het besluit desalniettemin genomen door het Bestuur onder schriftelijke vastlegging van de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen. -
10. Het Bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuurders hun stem Schriftelijk hebben uitgebracht. ----------
    Het bepaalde in de vorige volzin geldt ook voor besluiten tot wijziging van de Statuten of ontbinding van de Stichting. ----------
    Voor besluitvorming buiten vergadering gelden dezelfde meerderheden als voor besluitvorming in vergadering. ----------
    Van een buiten vergadering genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen stemmen door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na mede-ondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd. ----------
11. Iedere bestuurder heeft het recht tot het uitbrengen van één stem. ----------

Voor zover de Statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten van het Bestuur genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. ----------
Indien de stemmen staken beslist de voorzitter. ----------

12. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijke stemming gewenst acht of één van de stemgerechtigden dit voor de stemming verlangt. ----------
    Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. ---------
13. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht. ----------
14. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de Statuten voorzien, beslist de voorzitter. ----------
15. De volgende besluiten van het Bestuur zijn aan de voorafgaande Schriftelijke goedkeuring van de Vergadering van Deelnemers zijn onderworpen: ---------
    a. de vaststelling van de jaarstukken als bedoeld in artikel 14 van deze Statuten; ----------
    b. de vaststelling van de (meerjaren)begroting; ----------
    c. het aangaan van rechtshandelingen en/of het verrichten van investeringen of uitgaven, indien en voor zover de daarmee gemoeide verplichtingen, al dan niet in samenhang met elkaar, een bedrag van éénhonderdduizend euro (€ 100.000,00) te boven gaan; ----------
    d. een besluit tot wijziging van de Statuten; ----------
    e. een besluit tot toevoeging, wijziging of beëindiging van de in artikel 3 genoemde taken of diensten; ----------
    f. andere besluiten die door de Vergadering van Deelnemers bij Reglement of afzonderlijk besluit aan voorafgaande goedkeuring zijn onderworpen.

Artikel 8. ----------

Bestuursbevoegdheid en vergoedingen. ----------

1. Het Bestuur is belast met het besturen van de Stichting. ----------
2. Het Bestuur is, mits de betreffende besluiten worden genomen met algemene stemmen van alle in functie zijnde bestuurders, bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de Stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt en uitsluitend na dat daartoe voorafgaand Schriftelijke goedkeuring is verkregen van de Vergadering van Deelnemers. ----------
3. Bij de vervulling van hun taak richten de bestuurders zich naar het belang van de Stichting en de met haar verbonden onderneming of organisatie. ----
4. In geval van ontstentenis of belet van één of meer bestuurders is (zijn) de overblijvende bestuurder(s) met het gehele bestuur belast. ----------

Het Bestuur draagt er voor zorg dat een persoon wordt aangewezen die in geval van ontstentenis of belet van alle bestuurders of van de enige bestuurder de Stichting tijdelijk bestuurt.
Onder belet van een bestuurder wordt in deze statuten in ieder geval verstaan de omstandigheid dat:
a. de bestuurder gedurende een periode van meer dan zeven dagen onbereikbaar is door ziekte of andere oorzaken; of
b. de bestuurder is geschorst.

5. Aan de bestuurders kan een beloning worden toegekend.
Kosten worden aan de bestuurders op vertoon van de bewijsstukken vergoed.

Artikel 9.

Vertegenwoordiging.

1. De Stichting wordt vertegenwoordigd door het Bestuur, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit.
De Stichting kan voorts worden vertegenwoordigd door twee gezamenlijk handelende bestuurders.
2. Het Bestuur kan aan anderen volmacht geven om de Stichting in en buiten rechte te vertegenwoordigen binnen de in die volmacht omschreven grenzen.

Artikel 10.

Einde lidmaatschap van het Bestuur.

Het lidmaatschap van het Bestuur eindigt:
- door overlijden van een bestuurder of, indien de bestuurder een rechtspersoon is, door haar ontbinding of indien zij ophoudt te bestaan;
- bij verlies van het vrije beheer over zijn vermogen;
- bij schriftelijke ontslagneming (bedanken);
- bij ontslag op grond van artikel 2:298 Burgerlijk Wetboek;
- voor wat betreft een bestuurder A voorts door ontslag door de Waterschappen, welk ontslag alsdan ingaat op de dag waarop de schriftelijke mededeling van de Waterschappen daaromtrent door de secretaris van het Bestuur is ontvangen;
- voor wat betreft een bestuurder B voorts door ontslag door de Gemeenten, welk ontslag alsdan ingaat op de dag waarop de schriftelijke mededeling van de Gemeenten daaromtrent door de secretaris van het Bestuur is ontvangen;
- voor wat betreft een bestuurder C voorts door een besluit door de overige bestuurders met algemene stemmen genomen;
- door periodiek aftreden.

Artikel 11.

Raad van Advies.

Het Bestuur kan een Raad van Advies instellen, die in ieder geval tot taak zal hebben het Bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren. ----------
De verdere taken en bevoegdheden zullen bij afzonderlijk reglement worden vastgesteld. ----------

Artikel 12. ----------

Gemeenschappelijke vergadering van het Bestuur en de Raad van Advies. ----------

1. Ten minste een maal per jaar komen het Bestuur en – indien er een Raad van Advies is ingesteld – de Raad van Advies in gemeenschappelijke vergadering bijeen ter bespreking van de algemene lijnen van het gevoerde beleid en het in de toekomst te voeren beleid. ----------
2. Tot de bijeenroeping van een gemeenschappelijke vergadering zijn het Bestuur en de Raad van Advies gelijkelijk bevoegd. ----------
3. De gemeenschappelijke vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het Bestuur. ----------
   Indien deze afwezig is voorzien de aanwezige bestuurders en leden van de Raad van Advies in de leiding van de vergadering. ----------
   Tot dat moment wordt de vergadering geleid door het in leeftijd oudste aanwezige lid van het Bestuur. ----------

Artikel 13. ----------

Vergadering van deelnemers. ----------

1. De Deelnemers worden door het Bestuur ten minste tweemaal per jaar in vergadering bijeengeroepen. ----------
2. Overigens worden de Deelnemers door het Bestuur bijeengeroepen: ---------
   a. zo dikwijls het Bestuur dit wenselijk voorkomt of **twee (2)** of meer van de Deelnemers dit aan het bestuur verzoeken; ----------
   b. indien dit door de Statuten wordt voorgeschreven. ----------
3. De oproeping tot de vergadering geschiedt door het Bestuur, ten minste één en twintig (21) dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, Schriftelijk. ----------
4. De oproeping vermeldt behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen. ----------
5. Vergaderingen kunnen ook worden gehouden door middel van telefonische- of videoconferenties, of door middel van enig ander communicatiemiddel, mits elke vertegenwoordiger van een Deelnemer door alle anderen gelijktijdig kan worden gehoord. ----------
6. Iedere Deelnemer heeft het recht tot het uitbrengen van één stem. ----------
7. Voor zover de Statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten van de Vergadering van Deelnemers genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen. ----------
8. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter

een schriftelijke stemming gewenst acht of één van de voor de stemming aan heeft gegeven een schriftelijke stemming te verlangen. ----------
Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes. ---------

9. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht. ----------
10. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de Statuten voorzien, beslist de voorzitter. ----------

Artikel 14. ----------

Boekjaar en jaarstukken. ----------

1. Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar. ----------
2. Per het einde van ieder boekjaar maakt de penningmeester een balans en een staat van baten en lasten over het geëindigde boekjaar op, welke jaarstukken binnen zes maanden na afloop van het boekjaar en, indien de subsidiënten zulks wensen, vergezeld van een rapport van een registeraccountant of een accountant-administratieconsulent aan het Bestuur worden aangeboden. ----------
3. De jaarstukken worden, met inachtneming van het bepaalde in artikel 7 lid 15 van deze Statuten, door het Bestuur vastgesteld. ----------
   Vaststelling van de jaarstukken door het Bestuur strekt de penningmeester tot decharge voor het door hem gevoerde beheer. ----------
4. Het Bestuur is verplicht de in de voorgaande leden bedoelde boeken, bescheiden en andere gegevensdragers gedurende zeven jaren te bewaren.
5. De op een gegevensdrager aangebrachte gegevens, uitgezonderd de op papier gestelde Jaarrekening, kunnen op een andere gegevensdrager worden overgebracht en bewaard, mits de overbrenging geschiedt met juiste en volledige weergave der gegevens en deze gegevens gedurende de volledige bewaartijd beschikbaar zijn en binnen redelijke tijd leesbaar kunnen worden gemaakt. ----------
6. Na vaststelling wordt aan ieder van de Deelnemers een kopie van de jaarrekening gezonden. ----------
7. De Stichting organiseert ten minste eens per **vier (4)** jaar een evaluatie van de doelmatigheid en toegevoegde waarde van haar werkzaamheden, op basis van objectieve criteria. De evaluatie omvat tevens een geactualiseerde risicoanalyse ten behoeve van de bepaling van de noodzakelijke financiële reserve, zoals bedoeld in artikel 14A van deze Statuten. ----------
   De uitkomsten worden besproken in de Vergadering van deelnemers. --------

Artikel 14A. ----------

Financiële reserve en risicobeheersing. ----------

1. De Stichting is verplicht een financiële reserve te vormen ter dekking van risico's die voortvloeien uit haar activiteiten. ----------
2. De hoogte van de gewenste reserve wordt onderbouwd op basis van een risico-analyse die ten minste eens per **vier (4)** jaar in opdracht van het

Bestuur wordt uitgevoerd, gelijktijdig met de in artikel 14 lid 7 van deze Statuten bedoelde evaluatie. De risicoanalyse vindt minimaal eens per **vier (4)** jaar plaats. ----------

Artikel 15. ----------

Algemeen Manager. ----------

1. Het Bestuur kan een Algemeen Manager benoemen en deze belasten met de dagelijkse gang van zaken van de Stichting en draagt zorg voor: ----------
   a. de uitvoering van de dienstverlening; ----------
   b. het beheer van personeel en middelen; ----------
   c. het opstellen van de conceptbegroting en voortgangsrapportages; -------
   d. onderhoudt functioneel contact met de waterambassadeur van het waterketenakkoord, onder verantwoordelijkheid van het Bestuur; --------
   e. het onderhouden van relaties met Deelnemers en externe partijen. ------
2. Indien een Algemeen Manager is benoemd kan deze door het Bestuur met inachtneming van de daartoe strekkende wettelijke bepalingen worden geschorst en ontslagen. ----------
3. De Algemeen Manager heeft in de vergaderingen van het Bestuur en in vergaderingen van de Vergadering van Deelnemers een adviserende stem.

Artikel 16. ----------

Reglementen. ----------

1. Het Bestuur is bevoegd, na daartoe voorafgaand Schriftelijk goedkeuring te hebben verkregen van de Vergadering van deelnemers, een of meer reglementen vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in de Statuten zijn vervat. ----------
   Onverminderd het bepaalde in artikel 9 lid 10 moet het besluit daartoe worden genomen met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de uitgebrachte stemmen in een vergadering van het Bestuur, waarin alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn. ----------
2. Zijn in een vergadering, waarin een voorstel als bedoeld in lid 1 van dit artikel aan de orde is gesteld niet alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd dan zal een tweede vergadering van het Bestuur worden bijeengeroepen, te houden niet eerder dan zeven dagen, doch niet later dan één en twintig dagen na de eerste, waarin een zodanig besluit kan worden genomen met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de uitgebrachte stemmen, en in welke vergadering ten minste de meerderheid van de in functie zijnde bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is. -------
3. De reglementen mogen niet met de wet of de Statuten in strijd zijn. ---------
4. Het Bestuur is te allen tijde bevoegd, na daartoe voorafgaand Schriftelijk goedkeuring te hebben verkregen van de Vergadering van deelnemers, de reglementen te wijzigen of op te heffen. ----------
5. Op de wijziging en opheffing van de reglementen is het bepaalde in de leden

1 en 2 van dit artikel van overeenkomstige toepassing. ----------

Artikel 17. ----------

Statutenwijziging. ----------

1. Het Bestuur is, na daartoe voorafgaand Schriftelijk goedkeuring te hebben verkregen van de Vergadering van Deelnemers, bevoegd de Statuten te wijzigen. ----------
   Onverminderd het bepaalde in artikel 7 lid 10 moet het besluit daartoe worden genomen met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de uitgebrachte stemmen in een vergadering van het Bestuur, waarin alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn. ----------
2. Zijn in een vergadering, waarin een voorstel als bedoeld in lid 1 van dit artikel aan de orde is gesteld niet alle bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd dan zal een tweede vergadering van het Bestuur worden bijeengeroepen, te houden niet eerder dan zeven dagen, doch niet later dan één en twintig dagen na de eerste, waarin een zodanig besluit kan worden genomen met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de uitgebrachte stemmen, en in welke vergadering ten minste de meerderheid van de in functie zijnde bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is. -------
3. Iedere bestuurder is bevoegd de notariële akte van statutenwijziging te verlijden. ----------

Artikel 18. ----------

Ontbinding en vereffening. ----------

1. Het Bestuur is, na daartoe voorafgaand Schriftelijk goedkeuring te hebben verkregen van de Vergadering van Deelnemers, bevoegd de Stichting te ontbinden. ----------
   Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 17 leden 1 en 2 van overeenkomstige toepassing. ----------
2. De Stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. ----------
3. De vereffening geschiedt door het Bestuur. ----------
4. De vereffenaars dragen er zorg voor dat van de ontbinding van de Stichting inschrijving geschiedt in het register, bedoeld in artikel 2:289 Burgerlijk Wetboek. ----------
5. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van de Statuten zoveel mogelijk van kracht. ----------
6. Een eventueel batig saldo van de ontbonden Stichting wordt zoveel mogelijk verdeeld onder de Deelnemers in verhouding tot ieders financiële inbreng in de Stichting, tenzij het Bestuur anders bepaalt. ----------
7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van de ontbonden Stichting gedurende zeven jaren berusten onder de jongste vereffenaar. ----------

Artikel 19.
Slotbepaling.
In alle gevallen waarin zowel de wet, de Statuten als de Reglementen niet voorzien, beslist het Bestuur.
Artikel 20.
Overgangsbepaling.
Het eerste boekjaar van de Stichting loopt tot en met **éénendertig december tweeduizend zesentwintig**.
Dit artikel vervalt nadat het eerste boekjaar is geëindigd.
Slotverklaring.
Voorts verklaarde de comparant ter uitvoering van het bepaalde in artikel 6 leden 2 tot en met 5 dat het Bestuur voor de eerste maal uit vier leden bestaat en dat voor de eerste maal tot bestuurders worden benoemd:
tot Bestuurder A:
1. ***, als voorzitter;
tot Bestuurder B:
2. ***, als secretaris;
Tot Bestuurder C:
3. ***, als penningmeester;
4. ***, als algemeen bestuurslid.
De comparant is aan mij, notaris, bekend.
Waarvan akte is verleden te Groningen op de datum in het hoofd dezer akte vermeld.
Na zakelijke opgave van de inhoud van de akte aan de comparant en een toelichting daarop heeft deze verklaard tijdig voor het verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennis genomen en op volledige voorlezing van de akte geen prijs te stellen.
Vervolgens is deze akte, na beperkte voorlezing, door de comparant en mij, notaris, ondertekend.

Concept Deelnameovereenkomst Stichting Waterketenbeheer Noord

Deelnameovereenkomst Stichting Waterketenbeheer Noord
Datum: [invullen]

De ondergetekenden:

1. De stichting **Stichting Waterketenbeheer Noord**, statutair gevestigd te [vestigingsplaats], rechtsgeldig vertegenwoordigd door [naam en functie], hierna te noemen: **de Stichting**;
2. [naam deelnemende organisatie], gevestigd te [plaats], rechtsgeldig vertegenwoordigd door [naam en functie], hierna te noemen: **de Deelnemer**;

Overwegende als volgt:

- De Stichting heeft als algemeen doel om voor de Deelnemers diensten uit te voeren ten behoeve van de waterketen van Groningen en Noord-Drenthe. Door deze diensten in gezamenlijkheid uit te voeren moet efficiency en kwaliteitsverbetering ontstaan als ook versterking op de huidige personele kwetsbaarheid. Meer specifiek is het doel om op een efficiënte, betrouwbare en toekomstbestendige manier de vier operationele producten/diensten uit te voeren die ondersteunend zijn voor de Deelnemers en voor een betere samenwerking door kennis, data en informatie veilig uit te wisselen. Deze diensten zijn het voor en namens de Deelnemers (doen) uitvoeren en beheren van operationele waterketendiensten, waaronder: *Meten & Monitoren*, *Gezamenlijk Gegevensbeheer*, *Waterketenkaart*, en *Neerslagdashboard*;
- De Deelnemer werkt in regionaal verband samen aan de waterketenopgave en belang heeft bij (het gebruik van) deze diensten;
- De Deelnemer is bereid bij te dragen aan de algemene en dienstspecifieke kosten van de Stichting en zich hieraan gedurende een overeengekomen termijn te verbinden;
- Partijen wensen heldere afspraken te maken en in deze overeenkomst vast te leggen over de financiële en organisatorische samenwerking, inclusief de opbouw van een noodzakelijke reserve op basis van een risicoanalyse.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 – Definities

1. De navolgende in deze Overeenkomst met een hoofdletter geschreven termen hebben de daarbij vermelde betekenis, tenzij in deze Overeenkomst nadrukkelijk anders wordt vermeld:

   Bestuur: het bestuur van de Stichting;

Deelnemers:	rechtspersonen en publiekrechtelijke lichamen die in het werkgebied van de Stichting actief zijn binnen de waterketen, die zijn toegelaten conform de Statuten en die met de Stichting een Deelnameovereenkomst hebben gesloten;
Diensten:	de door de Stichting te verlenen diensten zoals vermeld in artikel 4;
Huishoudelijk Reglement:	het huishoudelijk reglement van de Stichting zoals bedoeld in de Statuten, zoals dat van tijd tot tijd luidt;
Oprichting:	de oprichting van de Stichting bij notariële van oprichting, houdende de eerste Statuten;
Overeenkomst:	de onderhavige deelnameovereenkomst;
Schriftelijk:	bij brief, of e-mail, of bij boodschap die via een ander gangbaar communicatiemiddel wordt overgebracht en elektronisch of op schrift kan worden ontvangen mits de identiteit van de verzender met afdoende zekerheid kan worden vastgesteld;
Statuten:	de statuten van de Stichting zoals die van tijd tot tijd luiden;
Vergadering van Deelnemers:	de vergadering van de Deelnemers zoals bedoeld in de Statuten.

Artikel 2 – Aard van deze Overeenkomst

1. Deze Overeenkomst geldt als model voor alle Deelnemers, zowel voor de Deelnemers die zich bij Oprichting aan de Stichting verbinden en worden toegelaten als voor de Deelnemers die zich na Oprichting aan de Stichting verbinden en worden toegelaten.
2. Voor Deelnemers die zich na de Oprichting aan de Stichting verbinden, geldt aanvullend het volgende:
   a. Toelating als Deelnemer geschiedt op Schriftelijk verzoek, voorzien van de gegevens en bescheiden zoals door het Bestuur vastgesteld;
   b. Het Bestuur beslist, uitsluitend nadat daartoe voorafgaand Schriftelijke goedkeuring is verkregen van de Vergadering van Deelnemers, over de toelating en kan daarbij voorwaarden stellen, waaronder de voorwaarde dat de Deelnemer een toelatingsbijdrage dient te betalen als vergoeding voor de reeds gedane investeringen en opgebouwde reserve;
   c. Het Bestuur kan, uitsluitend nadat daartoe voorafgaand Schriftelijke goedkeuring is verkregen van de Vergadering van Deelnemers, de toelating weigeren indien naar zijn

oordeel de beoogde deelnemer niet bijdraagt aan of in strijd handelt met het doel van de Stichting;

d. Deze Deelnemers en de Stichting sluiten een deelnameovereenkomst conform het dan geldende model, waarin de actuele financiële en inhoudelijke condities zijn opgenomen.

3. De in het voorgaande lid onder sub b. bedoelde toelatingsbijdrage wordt jaarlijks vastgesteld door de Stichting.

Artikel 3 - Deelname en werkingssfeer

1. De Deelnemer verbindt zich als Deelnemer aan de Stichting met ingang van [datum], voor een minimale termijn van vier jaar.
2. De Deelnemer verklaart dat hij de Statuten, het Huishoudelijk Reglement en deze Overeenkomst na zal leven. De Deelnemer verklaart voorts de besluiten van het Bestuur die (mede) de Deelnemers of een individuele Deelnemer betreffen, na te leven en uit te voeren.
3. De Deelnemer heeft recht op deelname aan de door de Stichting georganiseerde Diensten, activiteiten en overlegstructuren, met inachtneming van de Statuten, het Huishoudelijk Reglement en deze Overeenkomst.
4. De Deelnemer heeft toegang tot door de Stichting beheerde gegevens, platforms en systemen, voor zover dat nodig is in verband met de Diensten en op een door de Stichting vast te stellen wijze. De Deelnemer heeft recht op afschriften van de informatie en documenten waarover de Stichting beschikt die de Deelnemer nodig heeft om aan Woo-verzoeken van derden te kunnen voldoen. De afschriften mogen geanonimiseerd worden verstrekt en vertrouwelijke informatie mag worden weggelakt.
5. De Deelnemer heeft toegang tot en stemrecht in de Vergadering van Deelnemers, een en ander conform de Statuten.
6. De Deelnemer kan voorstellen doen aan het Bestuur met betrekking tot de uitvoering van het doel van de Stichting.
7. De Deelnemer is gehouden tot het verstrekken van gegevens en informatie die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van het doel van de Stichting en van deze Overeenkomst, waaronder het uitvoeren van de Diensten en het vaststellen van vergoedingen e.d.

Artikel 4 – Diensten en afnameniveau

1. De Deelnemer kan deelnemen aan de volgende door de Stichting aangeboden diensten:

   a. Meten & Monitoren: deze dienst ondersteunt De Deelnemers bij het verzamelen, verwerken en ontsluiten van meetgegevens ten behoeve van operationeel en strategisch waterbeheer en omvat onder meer (i) functioneel en technisch beheer van meetdata en -systemen, (ii) validatie, bewerking en ontsluiting via

gestandaardiseerde interfaces en (iii) regionale afstemming over meetstrategieën en datakwaliteit;

b. Gezamenlijk Gegevensbeheer (GBN): deze dienst faciliteert een uniforme en betrouwbare basis voor gegevensbeheer in de waterketen en omvat onder meer(i) het opzetten en onderhouden van centrale databases en datastructuren, (ii) het uitvoeren van gegevensbeheerprocessen (mutatie, controle, export) en (iii) ondersteuning bij gegevensuitwisseling met landelijke stelsels en lokale applicaties;
c. Waterketenkaart: deze dienst voorziet in een digitale kaart waarop alle relevante waterketenelementen eenduidig zijn gepositioneerd en ontsloten en omvat onder meer (i) het actualiseren en beheer van de kaartlagen, (ii) aansluiting op gegevensbeheer en andere systemen en (iii) ondersteuning bij vergunningverlening, meldingen en beheer;
d. Neerslagdashboard: zijnde een operationele dienst die voorziet in monitoring van neerslagsituaties en de impact op de waterketen, met onder meer de volgende functies: (i) real-time visualisatie van neerslag en overlast, (ii) koppeling met meldkamers, dashboards en meldingssystemen en (iii) rapportage, analyse en terugblik op neerslagsituaties.

2. Iedere Deelnemer maakt voor de duur van haar deelname aan de Stichting gebruik van de dienst als genoemd in het eerste lid onder a. De Deelnemer kan jaarlijks, uiterlijk vóór 1 oktober, aangeven welke van de diensten als genoemd in het eerste lid onder b, c en d in het daaropvolgende jaar worden afgenomen, met inachtneming van de minimale looptijd van deze Overeenkomst en eventuele door het Bestuur gestelde voorwaarden. Als de Deelnemer vóór 1 oktober geen andere keuze heeft doorgegeven, geldt de keuze die over het voorgaande jaar voor de Deelnemer gold. De keuze van iedere Deelnemer wordt opgenomen in de jaarlijks vast te stellen begroting. [In geval van toetreding bij Oprichting, zal de Deelnemer de keuze welke van de diensten als genoemd in het eerste lid onder b, c en d hij afneemt bij het aangaan van deze Overeenkomst maken voor het eerste volle boekjaar van de Stichting.]

Commentaar [LE1]: Deze laatste zin alleen opnemen in de overeenkomsten die worden gesloten met de deelnemers die vanaf de oprichting van de stichting meedoen.

Artikel 5 – Financiële bijdragen

1. De Deelnemer zal, naast de in artikel 2 lid 3 bedoelde toelatingsbijdrage (indien van toepassing), jaarlijks aan de Stichting de volgende door de Stichting vast te stellen bijdragen betalen:

   a. een jaarlijks door de Stichting voor alle Deelnemers vast te stellen **vaste algemene bijdrage** voor de dekking van de algemene kosten, zoals governance, ICT, bedrijfsvoering en kennisontwikkeling;

   b. jaarlijks door de Stichting per individuele Deelnemer vast te stellen **dienstspecifieke bijdragen** voor de afgenomen Diensten, op basis van door de Stichting vastgestelde verdeelsleutels of afnametarieven.

2. Bij toetreding, of bij substantiële wijziging van het dienstenpakket conform artikel 4 lid 2, ontvangt de Deelnemer vooraf een kostenraming op basis van het concept van de jaarbegroting.

Commentaar [LE2]: Duidelijk moet zijn dat de kostenraming alleen aanleiding mag zijn om de keuze aan te passen als dit vóór 1 oktober is doorgegeven.

3. Betaling dient te geschieden binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur van de Stichting.

Artikel 6 – Opbouw financiële reserve

1. Bij toetreding zal de Deelnemer een eenmalige aanvullende bijdrage leveren ter opbouw van een financiële reserve van de Stichting.
2. Deze aanvullende bijdrage wordt beschouwd als vooruitbetaling op toekomstige dienstverlening in het kader van risicodekking, en wordt fiscaal als zodanig verwerkt. Deze bijdrage is niet restitueerbaar.
3. De hoogte van deze aanvullende bijdrage wordt vastgesteld door de Stichting op basis van een door haar opgestelde risicoanalyse.

Artikel 7 – Evaluatie en verrekening

1. Eens per vier jaar voert de Stichting een integrale evaluatie en risicoanalyse uit.
2. Indien uit de risicoanalyse blijkt dat de reserve lager of hoger is dan noodzakelijk, zal dit leiden tot verrekening via verhoging respectievelijk verlaging van de deelnemersbijdrage of andere door de Stichting vast te stellen correctiemechanismen.

Artikel 8 – Duur en opzegging

1. Deze Overeenkomst wordt aangegaan voor een bepaalde tijd, te weten voor een periode van vier (4) jaren, ingaande op de datum vermeld bovenaan deze Overeenkomst.
2. Indien deze Overeenkomst niet wordt opgezegd overeenkomstig het vierde lid, wordt deze Overeenkomst na ommekomst van de in lid 1 bedoelde periode verlengd voor wederom een periode van vier (4) jaar.
3. Het bepaalde in het vorige lid van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op iedere nieuwe periode van vier (4) jaar waarvoor deze Overeenkomst wordt verlengd.
4. Deze Overeenkomst kan door elk van Partijen tegen het einde van een lopende periode van vier (4) jaar Schriftelijk worden opgezegd met inachtneming van een opzegtermijn van minimaal twaalf (12) maanden.
5. De Stichting kan deze Overeenkomst Schriftelijk opzeggen met een opzegtermijn van minimaal een maand tegen het einde van een kalendermaand, indien de Deelnemer (i) niet langer voldoet aan de toelatingscriteria, of (ii) toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van deze Overeenkomst, of (iii) in strijd handelt met het doel of de belangen van de Stichting, of (iv) wordt ontbonden of beëindigd.
6. Beëindiging van deze Overeenkomst betekent tevens beëindiging van het deelnemerschap van de betreffende Deelnemer, met dien verstande dat de (ex-)Deelnemer verplicht blijft om haar verplichtingen die tot het einde van de looptijd

ontstaan na te komen en voorts om een uittreedvergoeding te voldoen zoals omschreven in het volgende lid van dit artikel.

7. De door een Deelnemer bij beëindiging van deze Overeenkomst verschuldigde uittreedvergoeding is gelijk aan anderhalf keer de vaste algemene bijdrage zoals bedoeld in artikel 5 lid 1 sub a zoals die gold gedurende het laatste jaar dat de Overeenkomst voor de desbetreffende Deelnemer van kracht is geweest.

Artikel 9 – Overige Bepalingen

1. In gevallen waarin deze Overeenkomst niet voorziet en evenmin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement, beslist de Vergadering van Deelnemers.
2. Deze Overeenkomst kan uitsluitend worden gewijzigd, aangevuld of anderszins worden aangepast en van enige bepaling van deze Overeenkomst kan slechts afstand worden gedaan door middel van een schriftelijk document waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar de Overeenkomst. Dit schriftelijke document dient te zijn ondertekend door de Stichting en alle Deelnemers, behalve in geval van afstand van recht, in welk geval het document slechts dient te zijn ondertekend door de partij die afstand doet van enig recht.
3. Het achterwege blijven door een van partijen van een beroep op een of meer artikelen van deze Overeenkomst zal niet worden aangemerkt als afstand door die partij van uit die bepaling(en) voor haar voortvloeiende rechten, noch als afstand van het recht om in voorkomende gevallen wel een beroep op de betreffende bepaling(en) te doen.
4. Indien één of meer bepalingen van deze Overeenkomst nietig dan wel niet-rechtsgeldig zijn of worden, zal de Overeenkomst voor het overige van kracht blijven. Partijen zullen over de bepalingen die nietig of niet-rechtsgeldig zijn of worden overleg plegen, teneinde een vervangende regeling te treffen die zo dicht mogelijk aansluit bij de oorspronkelijke bedoeling van partijen.

Artikel 10 – Geschillen

1. Ter zake van alle geschillen verband houdende met de totstandkoming, de uitleg, de uitvoering of de beëindiging van deze Overeenkomst en/of het Huishoudelijk Reglement, dan wel overeenkomsten die daaruit voortvloeien, daarvan het gevolg zijn of daarmee verband houden, is de geschillenregeling van toepassing zoals opgenomen in het Huishoudelijk Reglement.

Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend,

Te [plaats], d.d. [datum]

Voor de Stichting	**Voor de Deelnemer**
Naam:	**Naam:**
Functie:	**Functie:**
Handtekening:	**Handtekening:**

Huishoudelijk Reglement – Stichting Waterketenbeheer Noord

Hoofdstuk 1 – Definities

1. De navolgende in dit Reglement met een hoofdletter geschreven termen hebben de daarbij vermelde betekenis, tenzij in dit Reglement nadrukkelijk anders wordt vermeld:

Algemeen Manager:	de algemeen manager van de Stichting zoals bedoeld in de Statuten;
Bestuur:	het bestuur van de Stichting;
Deelnemers:	rechtspersonen en publiekrechtelijke lichamen die in het werkgebied van de Stichting actief zijn binnen de waterketen, die zijn toegelaten conform de Statuten en die met de Stichting een Deelnameovereenkomst hebben gesloten;
Diensten:	de door de Stichting te verlenen diensten zoals vermeld in de Deelnameovereenkomst;
Deelnameovereenkomst:	de deelnameovereenkomst die iedere Deelnemer sluit met de Stichting;
Reglement:	het onderhavige huishoudelijk reglement, zoals dat van tijd tot tijd luidt;
Schriftelijk:	bij brief, of e-mail, of bij boodschap die via een ander gangbaar communicatiemiddel wordt overgebracht en elektronisch of op schrift kan worden ontvangen mits de identiteit van de verzender met afdoende zekerheid kan worden vastgesteld;
Statuten:	de statuten van de Stichting zoals die van tijd tot tijd luiden;
Stichting:	de stichting Stichting Waterketenbeheer Noord;
Vergadering van Deelnemers:	de vergadering van de Deelnemers zoals bedoeld in de Statuten.
Werkdagen:	betekent iedere dag, anders dan een zaterdag, zondag of (nationale) feestdag, waarop de meerderheid van banken in Nederland geopend is voor normale transacties.

Hoofdstuk 2 – Algemene bepalingen

1. Dit Reglement is vastgesteld door het Bestuur op [datum], na Schriftelijke goedkeuring door de Vergadering van Deelnemers op [datum].
2. Dit Reglement verduidelijkt en operationaliseert de Statuten. Bij tegenstrijdigheid prevaleren de Statuten.
3. Wijzigingen van dit Reglement worden op dezelfde wijze vastgesteld als dit Reglement zelf.

Hoofdstuk 3 – Procedure voor toelating nieuwe Deelnemers

1. Een verzoek tot toelating wordt Schriftelijk gericht aan het Bestuur, voorzien van:
    - een motivering van de aansluiting bij de doelstelling van de Stichting;
    - een overzicht van de gewenste deelname aan Diensten;
    - de beoogde datum van toelating.
2. Het Bestuur toetst het verzoek aan de statutaire criteria en brengt binnen 4 weken Schriftelijk advies uit aan de Vergadering van Deelnemers.
3. De Vergadering van Deelnemers beslist binnen 2 maanden na ontvangst van het advies. Toelating kan alleen bij besluit van het Bestuur, na verkregen goedkeuring van de Vergadering van Deelnemers.
4. Bij toelating stelt het Bestuur vast:
    - de toelatingsbijdrage;
    - de startdatum;
    - eventuele aanvullende voorwaarden.
5. Nieuwe Deelnemers worden uitgenodigd tot ondertekening van de Deelnameovereenkomst en verkrijgen toegang tot en stemrecht in de Vergadering van Deelnemers vanaf de startdatum.

Hoofdstuk 4– Integriteit en belangenverstrengeling

Meldplicht	Bestuurders en de Algemeen Manager melden zakelijke of persoonlijke belangen die de Stichting raken aan de voorzitter van het Bestuur.
Besluitonthouding	Bij (de schijn van) belangenverstrengeling onthoudt het betrokkene zich van beraad en stemming.
Register	De secretaris van het Bestuur houdt openbaar register met gemelde nevenfuncties.

Hoofdstuk 5– Rapportage & controle

Jaarrekening & jaarverslag	Opgesteld door de penningmeester samen met de Algemeen Manager, vastgesteld door het Bestuur (voor 1 juli).
Begroting + meerjarenraming	Het Bestuur legt voor 1 november de begroting voor het volgende boekjaar en een meerjarenraming voor aan de Vergadering van Deelnemers. Vaststelling vindt plaats door het Bestuur (voorafgaand aan het desbetreffende boekjaar).
Risicoanalyse + reserve-toets	Eens per 4 jaar tegelijk met evaluatie, conform de Statuten. De evaluatie vindt plaats door het Bestuur. De uitkomsten worden besproken in de Vergadering van Deelnemers.
Evaluatierapport doelmatigheid	Eens per 4 jaar; externe of interne audit, georganiseerd door het Bestuur. De uitkomsten en eventuele vervolgacties worden besproken in de Vergadering van Deelnemers.

Hoofdstuk 6– Escalatie- en geschillenregeling

1. **Operationeel niveau**
    - Indien een geschil ontstaat over de uitvoering van de Deelnameovereenkomst en/of dit Reglement, dan zullen de betrokken medewerker van de Stichting en de betrokken medewerker van de Deelnemer dit geschil eerst voorleggen aan enerzijds de Algemeen Manager van de Stichting en anderzijds de leidinggevende van de betrokken medewerker van de betrokken Deelnemer, die zullen trachten het geschil in redelijk onderling overleg op te lossen.
    - Indien het geschil niet binnen een termijn van tien (10) Werkdagen, of zo veel langer als betrokkenen schriftelijk overeenkomen, op de hiervoor bedoelde manier wordt opgelost door de Algemeen Manager van de Stichting en anderzijds de leidinggevende van de betrokken medewerker van de betrokken Deelnemer, zal het geschil worden voorgelegd aan enerzijds de voorzitter van het Bestuur en anderzijds een bestuurder van de Deelnemer, die op hun beurt zullen trachten het geschil in redelijk onderling overleg op te lossen.
2. **Bestuurlijk niveau**
    - Indien het geschil niet binnen een termijn van vijf (5) Werkdagen, of zo veel langer als zij schriftelijk overeenkomen, op de hiervoor bedoelde manier door de desbetreffende bestuurders wordt opgelost, dan plaatst het Bestuur de kwestie op de eerstvolgende Bestuursvergadering, met dien verstande dat het Bestuur kan besluiten tot eerder spoedoverleg binnen tien (10) Werkdagen indien zij dat noodzakelijk acht.
    - Indien binnen Bestuur niet een oplossing van de kwestie wordt bereikt, dan informeert het Bestuur de Deelnemer hierover. Indien de Deelnemer Schriftelijk de wens daartoe te kennen geeft, legt het Bestuur een gemotiveerd voorstel ter

beslissing voor aan de Vergadering van Deelnemers; het besluit van de Vergadering van Deelnemers is bindend behoudens het hierna bepaalde.

3. **Bindend advies**

   - Indien een Deelnemer zich niet kan verenigen met het besluit van de Vergadering van Deelnemers én voldaan is aan het hierboven vermelde escalatieladder-principe, kan de Deelnemer binnen vier (4) weken Schriftelijk aan het Bestuur melden dat hij een onafhankelijke geschillencommissie wenst in te schakelen. Deze commissie zal bestaan uit drie leden en zal onverwijld na de Schriftelijke mededeling van de Deelnemer worden benoemd door de Stichting en de Deelnemer, en wel als volgt: één lid wordt benoemd door de Stichting, één lid wordt benoemd door de Deelnemer, en de Stichting en de Deelnemer benoemen gezamenlijk een lid die als voorzitter fungeert.
   - Het advies van deze geschillencommissie is bindend, tenzij de Vergadering van Deelnemers met tenminste drie vierde van de uitgebrachte stemmen anders besluit. Een dergelijk besluit is alsdan finaal bindend.

4. **Rechter als ultimum remedium**

   - Indien de Vergadering van Deelnemers met tenminste drie vierde van de uitgebrachte stemmen heeft besloten dat het advies van de geschillencommissie niet bindend is, hebben de Stichting en de Deelnemer ieder voor zich de mogelijkheid om het geschil voor te leggen aan de bevoegde rechter van de Rechtbank Noord-Nederland, onverminderd het recht op hoger beroep en cassatie.

Businessplan Stichting Waterketenbeheer Noord

Versie 0.4– oktober 2025

1. Inleiding

De Stichting Waterketenbeheer Noord is opgericht om vier operationele, datagedreven diensten duurzaam en professioneel uit te voeren namens de gezamenlijke deelnemers in Groningen en Noord-Drenthe. De stichting is de uitvoeringsorganisatie naast het bredere Waterakkoord 2026 waarin de strategisch bestuurlijke samenwerking plaatsvindt. Door het onderbrengen van de producten in een aparte stichting wordt continuïteit, onafhankelijkheid en kwaliteit geborgd.

2. Doel en opdracht

2.1 Doel van de stichting

De stichting heeft als algemeen doel om voor de deelnemende partijen diensten uit te voeren ten behoeve van de waterketen van Groningen en Noord- Drenthe. Door deze in gezamenlijkheid uit te voeren moet efficiency en kwaliteitsverbetering ontstaan als ook versterking op de huidige personele kwetsbaarheid. Meer specifiek zal het doel bij de start zijn om op een efficiënte, betrouwbare en toekomstbestendige manier de vier operationele producten/diensten uit te voeren die ondersteunend zijn voor de deelnemers aan het regionaal waterketenbeheer voor betere samenwerking door kennis, data en informatie veilig uit te wisselen

De stichting is geen commerciële organisatie, maar werkt vraag gestuurd voor haar deelnemers. Nieuwe taken worden alleen toegevoegd of ontwikkeld na instemming van de Vergadering van Deelnemers (VD).

2.2 Opdracht

De stichting voert taken uit in opdracht van haar deelnemers, conform afgesproken jaarplannen. De Vergadering van Deelnemers (VD) bepaalt het takenpakket, de begroting en de inhoudelijke koers. De stichting is zelfstandig juridisch werkgever en beheerder van haar ICT-infrastructuur.

3. Dienstenpakket

De stichting voert vier diensten uit. Deze zijn ondergebracht in aparte modules waarvoor deelnemers zich kunnen aansluiten. De stichting beheert deze producten functioneel, technisch en organisatorisch.

3.1. Meten & Monitoren (M&M)

De dienst ondersteunt deelnemers bij het verzamelen, verwerken en ontsluiten van meetgegevens ten behoeve van operationeel en strategisch waterbeheer. Dit omvat:

- Functioneel en technisch beheer van meetdata en -systemen;
- Validatie, bewerking en ontsluiting via gestandaardiseerde interfaces;
- Regionale afstemming over meetstrategieën en datakwaliteit.

3.2. Gemeentelijk Gegevensbeheer Noord (GBN)

GBN faciliteert een uniforme en betrouwbare basis voor gegevensbeheer van gemeenten in de waterketen. De dienst omvat:

- Het opzetten en onderhouden van centrale databases en datastructuren;
- Het uitvoeren van gegevensbeheerprocessen (mutatie, controle, export);
- Ondersteuning bij gegevensuitwisseling met landelijke stelsels en lokale applicaties.

3.3. Waterketenkaart

Deze dienst voorziet in een digitale kaart waarop alle relevante waterketenelementen eenduidig zijn gepositioneerd en ontsloten. Taken zijn onder meer:

- Het actualiseren en beheren van de kaartlagen;
- Aansluiting op gegevensbeheer en andere systemen;
- Ondersteuning bij vergunningverlening, meldingen en beheer.

3.4. Neerslagdashboard

Een operationele dienst voor monitoring van neerslagevents en de impact op de waterketen. Functies zijn:

- Real-time visualisatie van neerslag en overlast;
- Koppeling met meldkamers, dashboards en meldingssystemen;
- Rapportage, analyse en terugblik op neerslagsituaties.

3.5. Ondersteunende taak: Kennisontwikkeling en Kennisborging

De stichting ondersteunt de deelnemers bij de doorontwikkeling van de vier genoemde diensten. Dit gebeurt door:

- Gezamenlijke trainingen, bijeenkomsten en leertrajecten;
- Ondersteuning bij de implementatie van standaarden en werkwijzen;
- Coördinatie van vakinhoudelijke werkgroepen per dienst.

3.6. Ondersteunende taak: financiële administratie

De stichting ondersteunt de deelnemers bij financiële administratie van de Stichting als ook van het Waterakkoord. Dit gebeurt door:

- Inning en facturering van werkzaamheden door de stichting
- Inning en facturering van deelname aan het waterakkoord.
- Verantwoording middels het opstellen van een jaarrekening van de stichting
- Verantwoording middels het opstellen van een jaarrekening voor het Waterakkoord.

4. Governance & organisatie

4.1 Bestuurlijke structuur

Orgaan	Taken
Vergadering van Deelnemers (VD)	Besluit over begroting, jaarplan, koers, toetreding, evaluatie en statuten; iedere deelnemer is vertegenwoordigd.
Dagelijks Bestuur (DB)	Bestaat uit max. 5 leden; bewaakt uitvoering en stuurt Algemeen Manager aan.
Algemeen Manager (AM)	Integraal verantwoordelijk voor aansturing van medewerkers, uitvoering van de vier diensten en organisatiebeheer.

4.2 Management en uitvoering

De operationele leiding ligt bij de Algemeen Manager (AM), die verantwoordelijk is voor:

- realisatie van jaarplannen;
- personeelsbeheer;
- ICT, inkoop en samenwerking;
- sturing van inhoudelijke dienstteams.

4.2.1 Profiel Algemeen Manager

De Algemeen Manager (AM) is het gezicht van de stichting naar binnen en naar de deelnemers. Hij/zij zorgt voor continuïteit, samenwerking, ontwikkeling van dienstverlening en een betrouwbare uitvoeringsorganisatie. De AM rapporteert aan het Dagelijks Bestuur.

Aspect	Omschrijving
Opleiding en kennis	Academisch werk- en denkniveau (bijv. technisch-bestuurlijk, ICT, waterbeheer); kennis van overheidsfinanciering en informatiemanagement is een pre.
Ervaring	Minimaal 5 jaar ervaring in leidinggevende of coördinerende functie binnen het publieke domein of een samenwerkingsverband; ervaring met netwerkorganisaties en datagedreven werken.
Leiderschap	Combineert strategisch inzicht met operationele daadkracht; stuurt op teamontwikkeling, kwaliteit en innovatie; is besluitvaardig zonder solistisch te zijn.
Bestuurlijke sensitiviteit	Ervaring met het opereren in een bestuurlijk-politieke context, met oog voor legitimiteit, transparantie en de diversiteit van deelnemers.
Verbindend vermogen	Kan schakelen tussen specialisten, beleidsmakers, bestuurders en leveranciers; stimuleert samenwerking en kennisdeling.

Aspect	Omschrijving
Digitale oriëntatie	Affiniteit met ICT, informatiebeheer, dataveiligheid en innovatie in de digitale publieke ruimte. Draagt zorg voor informatieveiligheid conform de BIO.
Communicatieve vaardigheden	Sterk in schriftelijke en mondelinge communicatie; kan complexe inhoud helder overbrengen.

De AM is integraal verantwoordelijk voor de sturing van de organisatie en het realiseren van de doelstellingen zoals vastgelegd in jaarplannen en begroting. Hij/zij voert het personeelsbeleid, contractbeheer en draagt zorg voor de externe profilering van de stichting.

4.3 verhouding tot waterakkoord en klimaatadaptatie

De rol van het Programmamanagement ten bate van de coördinatie van zowel het waterketenakkoord als mogelijk het klimaatadaptatieakkoord richt zich op de uitvoering van die akkoorden. De “waterambassadeur of programmamanager” bereidt samen met de Algemeen Manager de agenda’s van de stuurgroep en dagelijks bestuur voor als ook die van het breed bestuurlijk overleg als ook de Vergadering van deelnemers. De “waterambassadeur of programmamanager” heeft een functionele aanjaagrol op de Stichting Waterketenbeheer Noord om bijvoorbeeld nieuwe initiatieven te laten voorbereiden net zoals hij/zij dat heeft op de verschillende andere deelnemers. De direct hiërarchische lijn voor de AM is echter vanuit het DB. Immers het DB draagt de eindverantwoording voor de uitvoerende taken van de Stichting en geeft daarmee directe aanwijzingen aan de Algemeen Manager van de stichting en draagt ook de werkgeversrol.

4.4 Personeel en inhuur

De stichting treedt op als formeel werkgever van de Algemeen Manager. Overig personeel wordt gedetacheerd of ingehuurd, vaste inbedding vanaf 2026 wordt een mogelijkheid mits gewenst. Zodra de stichting eigen personeel in dienst neemt, worden met deze medewerkers individuele arbeidsovereenkomsten gesloten tussen de stichting en de werknemer.
De stichting is zelfstandig werkgever en verklaart de Cao Gemeenten van overeenkomstige toepassing op deze arbeidsovereenkomsten, tenzij de Vergadering van Deelnemers anders besluit.

De stichting streeft naar aansluiting bij het ABP-pensioenfonds, aangezien alle deelnemers publieke organisaties (gemeenten en waterschappen) zijn en de werkzaamheden uitsluitend voor hen worden verricht.
Hiervoor wordt na oprichting in overleg met APG/ABP een formeel toelatingsverzoek voorbereid, zodat de stichting kan worden aangemerkt als “overheidswerkgever” in de zin van het Besluit Deelneming in ABP.

Het bestuur legt dit arbeidsvoorwaardenkader ter instemming voor aan de Vergadering van Deelnemers vóórdat personeel in vaste dienst wordt genomen.

De huidige programma’s worden eerst in de huidige vorm doorgezet. De inzet van personeel verloopt nu via detachering van twee personen vanuit twee deelnemende gemeenten. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van ZZP’ers met specifieke ICT kennis voor Meten en monitoring en payrolling bij de inzet van medewerkers bij GBN. Flexibiliteit is hiermee in eerste instantie vollop geborgd.

4.5 Samenwerking met het Waterakkoord

De stichting levert diensten aan het waterakkoord, maar is daar statutair en bestuurlijk van gescheiden. Functioneel is er afstemming met de **waterambassadeur**, met wie de Algemeen Manager contact onderhoudt.

5. Financiën

5.1 Jaarbegroting

De begroting is een eigenstandig document

5.2 Startreserve

Bij oprichting wordt een financiële reserve gevormd. In de begroting is een voorstel en risico-analyse opgenomen.

5.3 Tariefstructuur

De tariefstructuur wordt jaarlijks vastgesteld in de Vergadering van Deelnemers (VD) en bestaat uit:

- vaste bijdrage per deelnemer (ten behoeve van governance en algemene kosten);
- variabele bijdrage per dienst (op basis van deelname, omvang of andere verdeelsleutel).

6. Resultaten en evaluatie

6.1 Jaarplannen en rapportages

De stichting werkt jaarlijks met een vast sjabloon voor:

- jaarplan (planning per dienst, formatie, KPI's);
- kwartaalrapportage aan DB;
- jaarverslag en jaarrekening (VD).

6.2 Evaluatie en bijstelling

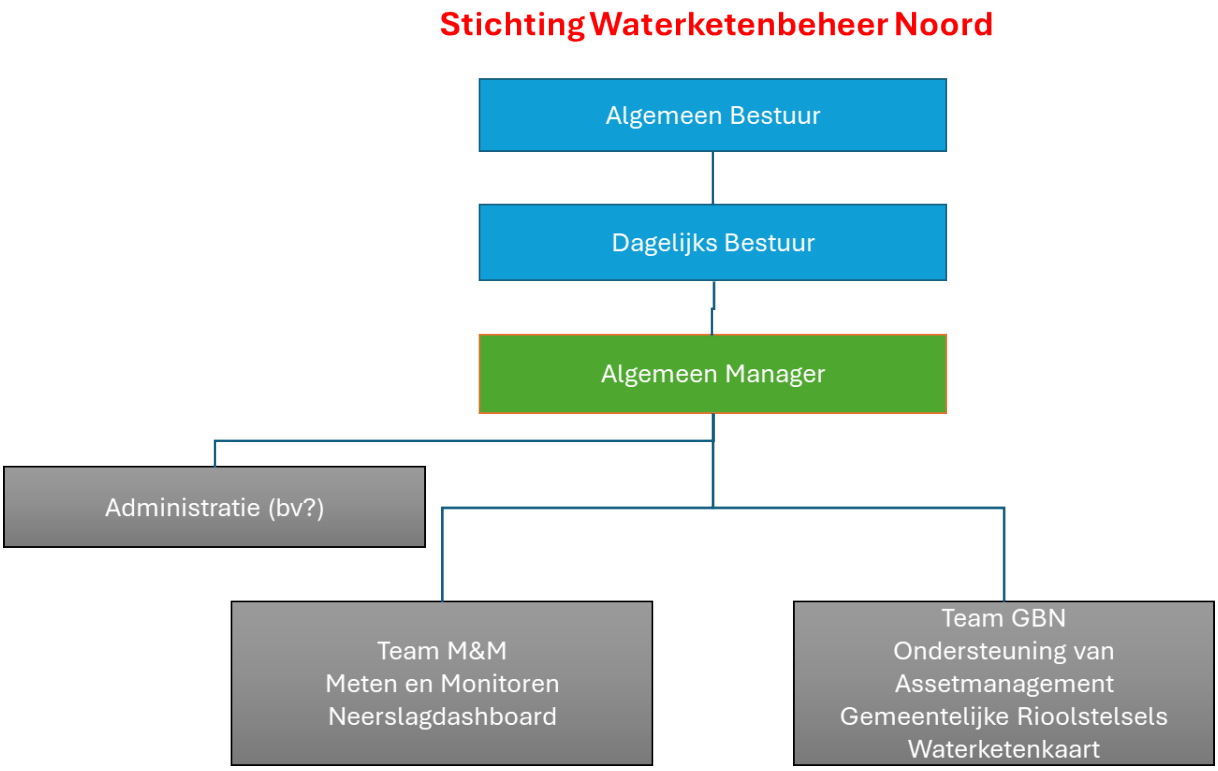
Ten minste elke vier jaar voert de stichting een onafhankelijke evaluatie uit, waarin wordt gekeken naar:

- doelmatigheid van de organisatie;
- kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening;
- mate waarin gezamenlijke meerwaarde wordt gerealiseerd;
- actualisatie van de risicoanalyse en reserve.

Op basis van deze evaluatie kan de stichting haar taken, omvang en tarieven herijken.

Evaluatie gebaseerd op de doelstellingen. Het DB kan de evaluatiemethode bepalen.

7. Organisatieschema

(Administratie, ICT, communicatie: centraal belegd of ingehuurd)

Samenwerken aan ons water in Groningen en Drenthe

Begroting en verrekening 2026

Datum : 22 oktober 2025
Opstellers : Henk Matthijsse, André Hammenga.

In de vergadering van de stuurgroep op 3 oktober jl. is de begroting voor onze Waterketensamenwerking vastgesteld met de volgende besluiten en voorwaarden:

1. De begroting en bijdrage voor het Waterakkoord is vastgesteld op € 180.000. In de loop van 2026 zullen zo nodig de kosten voor de combinatie met het Klimaatakkoord worden toegevoegd.
2. De begroting 2026 en verrekening voor de stichting zijn vastgesteld op totaal € 1.491.100. Daarvan is € 755.400 in de vorm van een basisbijdrage gedekt en €735.700 in opdrachten en extra diensten. De begroting is zowel voor de tijdelijke verlenging van het huidige waterakkoord, als voor de nog op te richten “Stichting Waterketenbeheer Noord”. De verrekening zal begin 2026 plaatsvinden.
3. Er is kennis genomen van de Algemene kosten van de stichting ad. €134.000. Deze wordt verrekend nadat er een besluit is genomen de stichting op te richten. Dit geldt met name voor de Algemeen manager van de Stichting.
4. Er is kennis genomen van de risico reservering van de reserves en de mogelijke tekorten aan reserves in 2026 bij de oprichting van de stichting. Deze reserve buffer wordt gevuld op basis van de rekening 2025. Deelnemers ontvangen hiervoor een zo nodig een aanvullende factuur.
5. Voor het inrichten van de ICT omgeving is een stelpost op genomen van € 80.000.
6. Voor Meten en Monitoren de vaste bijdrage voor gemeenten vast te stellen op 25% en het variabele deel van 75% vast te stellen op basis van het aantal inwoners in de betreffende gemeente. De stuurgroep zal bij het vormen van de Stichting zelf de discussie willen voeren over de voorgestelde varianten. Het aandeel van de Waterschappen blijft 20% voor beide waterschappen.
7. Er is kennis genomen van de te maken keuzes in onderstaande diensten:

    a. Relevante aanpassingen aan de hoofdpost bij Meten en Monitoren apart te verrekenen met de desbetreffende deelnemer.
    b. Keuze voor een hogere overleg frequentie voor Meten en Monitoren, tegen aanvullende vergoeding.
    c. De mogelijkheid om aanvullende opdrachten te geven aan Meten en Monitoren voor uitgebreide analyses, tegen vergoeding van de inzet.
    d. De inzet van de gegevensbeheerders van Gegevensbeheer Noord op basis van opdracht te verrekenen met de deelnemers. De kosten worden per maand verrekend.

Begroting 2026 baten en lasten

In de onderstaande tabel is het volledige overzicht van de baten en lasten weergegeven. Dit betreft zowel het Waterakkoord als de uitvoering van de projecten.

Begroting Waterakkoord en stichting Waterketenbeheer Noord 2026						
	Winst en verlies rekening basis		**Begroting 2026**	**Begroting 2025**	**Rekening 2024**	**Rekening 2023**
Baten	Waterakkoord	Bijdrage Waterakkoord	€ 180.000	€ 220.587	€ 252.004	€ 251.938
	Stichting bijdragen deelnemers	Algemeen instandhouding	€ 134.000	€ 59.944	€ 61.501	€ 61.501
		Kleine projecten	€ 151.500	€ -	€ -	€ -
		Basis bijdrage Meten en Monitoren	€ 469.900	€ 342.563	€ 320.809	€ 363.513
		Overleg gemeenten m.b.t. afwijkingen M&M	€ 38.400	€ -	€ -	€ -
		Correctief onderhoud hoofdpost M&M	€ 16.300	€ -	€ -	€ -
		Uitgebreidere analyses M&M	€ 5.000			
		Basis bijdrage Gegevensbeheer Noord	€ 202.800	€ 214.876	€ 196.616	€ 152.837
		Opdrachten op regie basis	€ 473.200			
		Totaal bijdragen	€ 1.671.100	€ 837.969	€ 830.930	€ 829.789
		Toevoegen uit/aan reserve	€ -	€ 242.568	€ 53.253	€ 32.506
Lasten	Waterakkoord	Waterambassadeur en beheer	€ 180.000	€ 208.678	€ 151.152	€ 170.885
	Stichting	Algemeen	€ 134.000	€ 99.174	€ 108.695	€ 129.079
		Kleine projecten	€ 151.500	€ -	€ -	€ -
		Meten en Monitoren	€ 529.600	€ 478.471	€ 398.398	€ 358.890
		Gegevensbeheer Noord	€ 676.000	€ 294.215	€ 225.937	€ 203.441
		Totaal uitgaven	€ 1.671.100	€ 1.080.537	€ 884.183	€ 862.295
		Resultaat winst en verlies	€ -	€ -242.568	€ -53.253	€ -32.506
		Staat van reserve per 31-12	€ 123.512	€ 123.512	€ 417.020	€ 434.867
		Staat van risico buffer	€ 255.000			
		Raming toe te voegen resrve (na rekening 2026)	**€ 131.488**			

Toelichting.
Het huidige bestuursakkoord is verlengd omdat er wat meer tijd nodig is om het nieuwe Waterakkoord, inclusief klimaatadaptatie, en het oprichten van de stichting bestuurlijk vorm te geven. De begroting 2026 is opgesteld voor een actieve stichting, echter zullen de algemene kosten voor het in stand houden van de stichting niet volledig in rekening worden gebracht zolang de stichting niet actief is. Dit betreft met name de kosten voor de Algemeen manager.

De begroting voor de activiteiten van het nieuwe Waterakkoord van € 180.000, is opgenomen in de bovenstaande “Verlies en Winst rekening”. Dat hebben we gedaan omdat dit bedrag door de administratie van de stichting wordt verrekend.
Na de integratie van het Waterakkoord met Klimaatadaptatie zal zo nodig een aangepaste begroting 2026 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van de begroting 2025 is de kostenverhoging. In de ICT-notitie, die op 3 juli jl. is behandeld in de stuurgroep, nemen de kosten als gevolg van het inrichten van een eigen ICT-omgeving toe met ca. 132.000 excl. BTW. Dit is nodig omdat Waterschap Hunze en Aa’s heeft aangegeven Meten en Monitoren niet meer te ondersteunen in hun ICT omgeving. Daarnaast zijn tot 2026 kosten gedekt uit de reserves die nu in de begroting moeten worden opgenomen (ca. 165.000 excl. BTW). Beide bedragen staan los van de vorming van de Stichting.
Op basis van de huidige informatie zal de nieuwe ICT-Cloud inrichting voor de Stichting moeten worden aanbesteed. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. Ook zullen voorwaarden en overeenkomsten met betrekking tot beveiliging en privacy moeten worden opgesteld. Zoals aangegeven in de ICT-notitie is hiervoor 80.000 euro voorgesteld.

Op dit moment is er nog geen meerjarenbegroting voorzien. Dit zal op basis van de jaarrekening 2026 door de aan te stellen Algemeen Manager van de stichting worden opgepakt. In bovenstaande Verlies en Winst rekening zijn ook de begroting en rekening van voorgaande jaren opgenomen. De baten en lasten voor Gegevensbeheer Noord zijn hoger, omdat met meer medewerkers de toegenomen opdrachten worden uitgevoerd.

Omdat nu via Eemsdelta de BTW wordt verrekend, stellen we de begroting op in bedragen exclusief BTW. Zodra de stichting actief is zullen we de financiën van Eemsdelta overnemen. Voor 2026 rekenen we met een verwachte inflatiecorrectie van 3,5% conform CBS.

In de evaluatie van het huidige “Bestuursakkoord Waterketen Groningen en Noord Drenthe” zijn een aantal wensen/opmerkingen over de begroting en verrekening aangegeven:

- Een aantal gemeenten hebben aangegeven een voorkeur te hebben voor een basisbijdrage en zo nodig een aanvullende opdracht voor extra diensten.
  Bij Gegevensbeheer Noord is daarom gekozen voor een algemene bijdrage van 30% voor de deelnemende gemeenten. Voor Meten en Monitoren is er een keuze voor een hogere frequentie van het overleg over afwijkingen en/of extra analyses. Uitgangspunt is de keuze van één keer per acht weken. Een hogere frequentie van het overleg kan voorafgaande aan het jaar van uitvoering worden aangegeven.
- Verrekening van een vast bedrag bij Meten en Monitoren is nadelig voor kleinere gemeenten. De stuurgroep heeft besloten om de discussie over andere vormen van verrekening in een later stadium te voeren.

Bijlagen 1. Begroting Stichting 2026 per onderdeel.

1a. Algemene kosten Stichting.

(*) Deze algemene kosten zullen alleen geactiveerd worden als er sprake is van een ingerichte Stichting.

Algemene kosten			
Grootboeknaam	Verantwoordelijk	Kosten	
Algemeen manager (35%)	Voorzitter stuurgroep	€	49.000
Communicatie en website	Algemeen manager	€	15.000
Bijeenkomsten en werkbezoeken	Algemeen manager	€	15.000
Administratiekosten en financien	Algemeen manager	€	20.000
ICT omgeving en beheer	Algemeen manager	€	25.000
Onvoorziene kosten	Algemeen manager	€	10.000
	Totaal uitgaven	€	134.000
Bijdrage deelnemers	Algemeen manager	€	-134.000
	Totaal balans	€	-

Het jaarsalaris van de Algemeen manager is geraamd op € 140.000 per jaar voor 36 uur/week. De Algemeen manager zal voor 65% werkzaam zijn voor Gegevensbeheer Noord en 35% voor de bedrijfsvoering van de Stichting.

De Algemene kosten van de Stichting worden verdeeld op basis van:

- Gemeenten 70%
- Waterschap Noorderzijlvest 15%;
- Waterschap Hunze en Aa's 15% (Waterschappen inclusief BTW)

De Algemene kosten voor de stichting worden pas geactiveerd nadat de stichting is gevormd. De bijdrage van de gemeenten worden verdeeld op basis van het aantal inwoners van het voorgaande jaar. De waterbedrijven maken geen onderdeel uit van de Stichting, echter kunnen wel gegevens leveren en gebruik maken van gegevens die in de Stichting worden vastgelegd.

1b. Kleine projecten en opleiding

Opleidingen en kleine projecten			
Grootboeknaam	Verantwoordelijk	Kosten	
Opleidingen	Algemeen manager	€	35.000
Duurzaamheid	Algemeen manager	€	10.000
Standaarden en waterketeninfo	Algemeen manager	€	20.000
Onderzoek en initiatieven	Algemeen manager	€	15.000
Waterketenkaart Data Space Groningen	Algemeen manager	€	46.500
Neerslag dashboard Hydronet	Algemeen manager	€	25.000
	Totaal uitgaven	€	151.500
Bijdragen WKK en Neersldashb.	Algemeen manager	€	-71.500
Bijdrage deelnemers overig	Algemeen manager	€	-80.000
	Totaal balans	€	-

Opleidingen, duurzaamheid, de Waterketenkaart en het Neerslag dashboard zijn bestaande projecten die worden voortgezet, tenzij op basis van evaluatie anders wordt besloten. Voor projectleiding en afstemming over de Waterketenkaart, toepassing van standaarden, brongegevens en dergelijke is een bedrag opgenomen van € 20.000. Voor initiatieven en onderzoek is een bedrag opgenomen van € 15.000. Dit is conform Programmaleiding Waterketenkaart in de begroting 2025, echter anders benoemd.

De kosten voor opleidingen en kleine projecten worden als volgt verrekend:

- Waterketenkaart: deelnemers Data Space Groningen : € 1767
  Overige deelnemers : € 4328
- Neerslag Dashboard per deelnemer : € 1563

Het resterende bedrag:

- Gemeenten 70 %
- Waterschap Noorderzijlvest 15%
- Waterschap Hunze en Aa's 15%

1c. Meten en Monitoren

Meten en Monitoren		excl. BTW	
Grootboeknaam	**Verantwoordelijk**	**Kosten**	
Programma leider M&M	Algemeen manager	€	86.000
Beheer en onderhoud	Programma leider M&M	€	163.000
Overleg gemeenten en Data-analyse	Programma leider M&M	€	21.600
Onderzoek en doorontwikkeling	Programma leider M&M	€	35.000
Bijeenkomsten en werkbezoeken	Programma leider M&M	€	5.000
Abbonnementen en licenties	Programma leider M&M	€	87.000
ICT omgeving en beheer	Programma leider M&M	€	132.000
	Totaal uitgaven	€	529.600
Basis bijdrage Meten en Monitoren	Algemeen manager	€	-476.200
Overleg gemeenten m.b.t. afwijkingen M&M	Algemeen manager	€	-38.400
Correctief onderhoud hoofdpost M&M	Algemeen manager	€	-10.000
Uitgebreidere analyses M&M	Algemeen manager	€	-5.000
	Totaal balans	€	-

De kosten voor Meten en Monitoren zijn conform huidige methode als volgt te verrekenen:

- Gemeenten 25 % vast en 75% op aantal inwoners
- Waterschap Noorderzijlvest 10 %
- Waterschap Hunze en Aa's 10 %

Om invulling te geven aan de wens van een aantal gemeenten om op basis van keuzes en een andere verrekening, zijn de volgende voorstellen uitgewerkt en in de voorliggende begroting opgenomen.

M&M keuze voor een hogere overlegfrequentie.
Door een aantal gemeenten is aangegeven dat er behoefte is om vaker te overleggen over afwijkingen en inzichten. In 2025 was dat 1x per 8 weken. Uitgangspunt in de keuze is 1x per 8 weken. Tegen een aanvullend bedrag kan gekozen worden voor 1x per 4 weken of 1x per 2 weken. Ieder overleg is ca. 1 uur en vergt 3 uur voorbereiding door een rioolspecialist.
De tarieven zijn:

Overlegfrequentie	Extra bijdrage	
1x per 8 weken	€	2.400
1 per 4 weken	€	4.800
1x per 2 weken	€	9.600

Voorwaarde is dat voorafgaande aan het begrotingsjaar deze keuze wordt aangegeven en geldt voor het hele jaar. Bij hoge uitzondering kan worden gekozen voor 2x per jaar. Dit leidt tot een lagere kwaliteit van de data.

M&M verrekening wijzigingen hoofdpost.
Tot nu toe zijn aanpassingen in de hoofdpost niet verrekend naar de betreffende gemeente of waterschap die dit veroorzaakt. Dit behoorde tot de inrichting. Dit kan bijvoorbeeld een uitbreiding zijn met een nieuw of bestaand rioolgemaal, aanpassen van naamgeving/codes of een aanbesteding van een nieuwe hoofdpost. Dit kost echter wel extra tijd en aanpassingen voor het beheer en onderhoud, dat ten laste komt van alle deelnemers. Ook wordt dit niet altijd vooraf gecommuniceerd. Een eerlijke oplossing is als we dergelijke wijzigingen apart en aanvullend factureren. Hiervoor verlagen we de kosten voor het beheer en onderhoud met 10% en reserveren we dit bedrag in de begroting voor aanpassingen aan de hoofdposten. Op basis van geregistreerde uren wordt dan een factuur aan de betreffende deelnemer gestuurd. Het uurtarief hiervoor bedraagt € 110 excl. BTW. Conform het principe van “de vervuiler betaald”..

M&M verrekening uitgebreide analyses.
Deelnemers kunnen een verzoek indienen voor het uitvoeren van uitgebreidere analyses van hun rioolsysteem of een deel daarvan. Hiervoor wordt op basis van een offerte van Meten en Monitoren een opdracht verstrekt. Deze kosten zijn niet in de begroting opgenomen. Dit kan zo nodig ook in samenwerking met Gegevensbeheer Noord. Hiervoor is een raming van € 5000 opgenomen. Het uurtarief is € 110 excl. BTW.

1d. Gegevensbeheer Noord

Gegevensbeheer ontzorgt gemeenten bij het verwerken van revisies in hun bronbestand. Ook heeft gegevensbeheer expertise voor het beoordelen of de gebruikte bronbestanden aan de landelijke standaarden voldoen. Ze assisteert bij het actualiseren van de GWSW-server van Rioned en het aanbesteden van nieuwe bronbestanden. Nieuw is ook de inzet voor overstortpaspoorten en het beoordelen van riool-inspecties (incl. maatregelvoorstel). Een belangrijk voordeel is, dat jonge mensen worden opgeleid in het vak van riool-gegevensbeheerder. Gegevensbeheer Noord is daardoor ook een back-up faciliteit, voor het geval gemeentelijke medewerkers wegvallen. Eigenlijk zouden daarom alle gemeenten lid moeten zijn van GbN en een jaarlijkse vergoeding bijdragen.

Gegevensbeheer Noord			
Grootboeknaam	Verantwoordelijk	Kosten	
Algemeen manager	Voorzitter stuurgroep	€	91.000
Personeelskosten	Algemeen manager	€	495.000
Kantoorkosten	Algemeen manager	€	35.000
ICT en administratie	Algemeen manager	€	15.000
Algemene kosten	Algemeen manager	€	25.000
Opleidingen e.a.	Algemeen manager	€	15.000
	Totaal uitgaven	€	676.000
Basis bijdrage Gegevensbeheer Noord	Algemeen manager	€	-202.800
Opdrachten op regie basis	Algemeen manager	€	-473.200
	Totaal balans	€	-

Gegevensbeheer is opdracht gestuurd. Gemeenten kunnen instappen voor een basisbedrag en geven opdracht voor uitvoering van werkzaamheden. Belangrijk is een goede afstemming met de deelnemers en (jaar)afspraken worden in een overeenkomst vastgelegd.
De Algemene kosten voor gegevensbeheer zijn geschat op 30% van de totale kosten. Dit zijn de kosten voor management, huur werkplekken, ICT, vergaderingen en dergelijke. Op basis van de rekening zijn de algemene kosten nauwkeuriger te bepalen.

De uurtarieven 2026 voor Gegevensbeheer zijn:

Functie	Uurloon extern 2026
Manager GbN	€ 110,00
Rioleringsspecialist	€ 100,00
Senior gegevensbeheerder	€ 87,75
Junior gegevens beheerder	€ 74,00

Bijlage 2. De verrekening 2026 per deelnemer.

In de begroting 2026 voor de Stichting Waterketenbeheer Noord is onderscheid gemaakt tussen een basisbijdrage voor de projecten en een bijdrage op basis van gegeven opdrachten.

2.a. Het verreken overzicht per deelnemer voor de basisbijdrage.

In onderstaande tabel is de **basisbijdrage** per deelnemer weergegeven. De manager voor de te vormen Stichting is hierin niet meegenomen.

Bijdragen deelnemers 2026 basiskosten	Excl. BTW		Inflatie:	3,50%					
	Water akkoord	Basis bijdrage 2026 stichting totaal	Algemene kosten (zonder manager stichting)	Kleine projecten en onderzoek	M&M vast (25%)	M&M basis aantal inwoners	Meten en Monitoren totaal	Water keten kaart	Neerslag DASH-BOARD
Deelnemer	**€ 180.000**	**€ 706.400**	**€ 85.000**	**€ 80.000**	**€ 187.960**	**€ 281.940**	**€ 469.900**	**€ 46.500**	**€ 25.000**
Aa en Hunze	€ 3.828	€ 26.183	€ 2.025	€ 1.906	€ 6.713	€ 9.595	€ 16.307	€ 4.382	€ 1.563
Assen	€ 10.376	€ 49.313	€ 5.488	€ 5.165	€ 6.713	€ 26.003	€ 32.716	€ 4.382	€ 1.563
Eemsdelta	€ 6.871	€ 36.933	€ 3.634	€ 3.420	€ 6.713	€ 17.220	€ 23.933	€ 4.382	€ 1.563
Groningen	€ 35.161	€ 136.876	€ 18.596	€ 17.503	€ 6.713	€ 88.119	€ 94.832	€ 4.382	€ 1.563
Het Hogeland	€ 7.210	€ 35.505	€ 3.813	€ 3.589	€ 6.713	€ 18.069	€ 24.782	€ 1.758	€ 1.563
Midden-Groningen	€ 9.153	€ 42.370	€ 4.841	€ 4.556	€ 6.713	€ 22.939	€ 29.652	€ 1.758	€ 1.563
Noordenveld	€ 4.705	€ 29.279	€ 2.488	€ 2.342	€ 6.713	€ 11.791	€ 18.504	€ 4.382	€ 1.563
Oldambt	€ 5.769	€ 30.416	€ 3.051	€ 2.872	€ 6.713	€ 14.459	€ 21.172	€ 1.758	€ 1.563
Pekela	€ 1.835	€ 16.518	€ 971	€ 914	€ 6.713	€ 4.600	€ 11.313	€ 1.758	€ 1.563
Stadskanaal	€ 4.786	€ 26.943	€ 2.531	€ 2.383	€ 6.713	€ 11.995	€ 18.708	€ 1.758	€ 1.563
Tynaarlo	€ 5.122	€ 30.751	€ 2.709	€ 2.549	€ 6.713	€ 12.835	€ 19.548	€ 4.382	€ 1.563
Veendam	€ 4.133	€ 24.633	€ 2.186	€ 2.057	€ 6.713	€ 10.357	€ 17.070	€ 1.758	€ 1.563
Westerkwartier	€ 9.598	€ 46.566	€ 5.076	€ 4.778	€ 6.713	€ 24.054	€ 30.767	€ 4.382	€ 1.563
Westerwolde	€ 3.951	€ 23.993	€ 2.090	€ 1.967	€ 6.713	€ 9.903	€ 16.616	€ 1.758	€ 1.563
H&A	€ 27.000	€ 75.061	€ 12.750	€ 12.000	€ 46.990	€ -	€ 46.990	€ 1.758	€ 1.563
NZV	€ 27.000	€ 75.061	€ 12.750	€ 12.000	€ 46.990	€ -	€ 46.990	€ 1.758	€ 1.563

2.b. Het verreken overzicht per deelnemer voor de raming van de keuzes.

In onderstaande tabel is een raming van de **bijdrage in opdracht** per deelnemer weergegeven.

Bijdragen in opdracht 2026 Excl. BTW					RAMING	
	Totaal raming bijdrage in opdracht	Deelname M&M afwijkingen overleg	Bijdrage M&M aanpassen hoofdpost	Bijdrage uitgebreide M&M analyse	Beheer Noord raming Algemene kosten	Gegevens beheer Noord raming in opdracht
ɔelnemer	€ 735.700	€ 38.400	€ 16.300	€ 5.000	€ 202.800	€ 473.200
Aa en Hunze	€ 25.488	€ 2.400	€ 555	€ -	€ 22.533	€ -
Assen	€ 3.903	€ 2.400	€ 1.503	€ -	€ -	€ -
Eemsdelta	€ 25.929	€ 2.400	€ 996	€ -	€ 22.533	€ -
Groningen	€ 30.028	€ 2.400	€ 5.094	€ -	€ 22.533	€ -
Het Hogeland	€ 25.978	€ 2.400	€ 1.045	€ -	€ 22.533	€ -
Midden-Groningen	€ 26.260	€ 2.400	€ 1.326	€ -	€ 22.533	€ -
Noordenveld	€ 3.082	€ 2.400	€ 682	€ -	€ -	€ -
Oldambt	€ 3.236	€ 2.400	€ 836	€ -	€ -	€ -
Pekela	€ 2.666	€ 2.400	€ 266	€ -	€ -	€ -
Stadskanaal	€ 25.627	€ 2.400	€ 693	€ -	€ 22.533	€ -
Tynaarlo	€ 25.675	€ 2.400	€ 742	€ -	€ 22.533	€ -
Veendam	€ 2.999	€ 2.400	€ 599	€ -	€ -	€ -
Westerkwartier	€ 26.324	€ 2.400	€ 1.391	€ -	€ 22.533	€ -
Westerwolde	€ 25.506	€ 2.400	€ 573	€ -	€ 22.533	€ -
H&A	€ 2.400	€ 2.400	€ -	€ -	€ -	€ -
NZV	€ 2.400	€ 2.400	€ -	€ -	€ -	€ -

Opmerking: Deze kosten zijn een raming en afhankelijk van de opdracht die de deelnemer geeft. De bijdrage voor aanpassen van de hoofdpost en de bijdrage voor uitgebreide analyses worden tijdens de uitvoering bepaald. Kosten zijn exclusief opdrachten van de deelnemers aan gegevensbeheer Noord! (laatste kolom).

Bijlage 3. Risico reservering reserves.

Om risico's te kunnen opvangen is een voor de Stichting een reserve nodig. Voorstel is om deze te bepalen volgens onderstaande indeling en op basis van de rekening 2026 aan te vullen en te verrekenen. De buffer is ook het maximale bedrag aan reserves. Op basis van voortschrijdend inzicht kan de stuurgroep besluiten om dit aan te passen.

Nr.	Risicodomein	Voorbeeldscenario	Kans*	Financieel effect*	Benodigde buffer
A	**Continuïteit personeel**	a) langdurige ziekte Algemeen Manager | b) tijdelijke uitval 2 kernspecialisten M&M/GBN	Middel-hoog (40 %)	€ 90 k (loondoorbetaling + vervanging)	**€ 36.000**
B	**ICT & data-infra**	Cloudplatform valt 5 dagen uit, herstel door leverancier + onderzoek	Laag (15 %)	€ 120 k (crisis-contract, extra licenties, reputatie-herstel)	**€ 18.000**
C	**Contractuele verplichtingen**	Vervroegde beëindiging meerjaren -licentie Wiski . afbouw Cloud	Middel (30 %)	€ 100k afkoopsom + migratie	**€ 30.000**
D	**Diensten-volume ↔ inkomsten**	Twee gemeenten pauzeren deelname GBN voor 1 jaar	Middel-hoog (40 %)	€ 140 k inkomsten-val	**€ 56.000**
E	**Project-/investerings-overrun**	Project overschrijdt budget met 20 %	Middel (30 %)	€ 70 k	**€ 14.000**
F	**Fiscale claims (btw/VPB)**	Belastingdienst corrigeert btw-aftrek over extern ingehuurde specialisten	Laag (10 %)	€ 60 k naheffing + rente	**€ 6.000**
G	**Juridisch/aansprakelijkheid**	Dataclaim na onjuiste lozingsdata → civiele schade	Zeer laag (5 %)	€ 500 k, maar verzekerd tot € 400 k; eigen risico € 100 k	**€ 5.000**
F	**Voldoende opdrachten GbN**	Gemeenten geven onvoldoende opdrachten aan GbN	Middel (30 %)	€ 300 k; inhuur personeel	**€ 90.000**
				Huidige reservestatus	**€ 123.512**
				Totaal risico	**€ 255.000**

De reserves per risicodomein worden over de deelnemers verdeeld over de vastgestelde verdelingsbijdragen:

Verdelingbasis	Gemeenten	H&A	NZV	WBG	WMD	Vast bedrag
Waterakkoord	68%	15%	15%	5%	3%	
Stichtingalg	70	15%	15%			
M&M	80	10%	10%			25%

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-15-oprichting-Stichting-Waterketenbeheer-Noord niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1302
Extern Zaak ID	Z/25/216357
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	16
Titel	Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 (bespreekpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	7 april 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
De afgelopen jaren is de vraag naar bedrijfsruimte in de gemeente toegenomen, terwijl het aanbod beperkt is. Dit remt bedrijven in hun ontwikkelingen of is aanleiding om te kijken naar ruimte elders. Volgens de omgevingsverordening van de provincie Groningen is een bedrijventerreinenvisie nodig om nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen in het buitengebied. Dit sluit aan op het Ruimtelijk-Economisch Perspectief N366 dat eind 2024 door het college is vastgesteld. Dit vormt de cijfermatige en ruimtelijke basis voor de aanscherping die bureau STEC met deze visie op bedrijventerreinen heeft gemaakt.

Stemming
18 stemmen voor

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	

Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit
De Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 vast te stellen.

Zaaknummer: Z/25/216357/D-704581

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering	:	7 april 2026	Datum raadsvergadering	:	20 mei 2026
Portefeuillehouder	:	Wethouder Harm Jan. Kuper	Volgnummer	:	16

Korte inhoud

Met de Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers perspectief krijgen op doorgroei- en vestigingsmogelijkheden binnen de gemeente en dat de ruimtelijke ontwikkeling daarvan strategisch wordt gestuurd. Dit draagt bij aan een gezonde economische toekomst voor de regio. Met de visie op bedrijventerreinen kan de omgevingsplanprocedure voor het te ontwikkelen bedrijventerrein aan de Nulweg in Ter Apel opgestart worden én is het tevens mogelijk om de overige bedrijventerreinen in Westerwolde (uitgezonderd van Bedrijvenpark Zuid-Groningen) kleinschalig uit te breiden.

Onderwerp

Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld de Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 vast te stellen.

Inleiding

De afgelopen jaren is de vraag naar bedrijfsruimte in de gemeente toegenomen, terwijl het aanbod beperkt is. Dit remt bedrijven in hun ontwikkelingen of is aanleiding om te kijken naar ruimte elders. Volgens de omgevingsverordening van de provincie Groningen is een visie op bedrijventerreinen nodig om nieuwe bedrijventerreinen te ontwikkelen in het buitengebied. Dit sluit aan op het Ruimtelijk-Economisch Perspectief N366 dat eind 2024 door ons college is vastgesteld. Dit vormt de cijfermatige en ruimtelijke basis voor de aanscherping die bureau STEC met deze visie heeft gemaakt. Daarnaast hebben wij in het najaar van 2025 twee goed bezochte ondernemersbijeenkomsten georganiseerd in Ter Apel en Bellingwolde waar ondernemers hun wensen en ideeën m.b.t. nieuwe bedrijfsruimte met de gemeente hebben besproken. De opbrengst van deze bijeenkomsten is verwerkt in de visie op bedrijventerreinen.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Het beoogd effect is tweeledig. Een belangrijke prioriteit van de visie op bedrijventerreinen is de motivering voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in Ter Apel met circa 8,5 hectare (netto) aan de zuidoostkant van het knooppunt van de Nulweg (N976) en de N366.

Daarnaast is ook expliciet gekeken naar de mogelijkheden voor uitbreiding van bedrijventerreinen in de overige kernen van de gemeente, omdat hier – weliswaar in mindere mate dan in Ter Apel – ook sprake is van een ruimtevraag.

Argumenten

Deze visie dient als cijfermatige onderbouwing om het bedrijventerrein aan de Nulweg in Ter Apel in ontwikkeling te nemen.
De Nulweglocatie wordt ontwikkeld om de lokale ruimtevraag van Westerwoldse bedrijven te faciliteren en deels ook die van Stadskanaal, waar bedrijventerreinen de komende jaren beperkt beschikbaar zijn. Op basis van provinciale prognoses wordt de totale vraag voor Westerwolde tot 2040 geschat op circa 12 hectare netto. De ondernemersenquête dient hiertoe ter verdere inkleuring van deze prognose. Het aanbod van bestaand bedrijfsvastgoed is minimaal en ligt ver onder een gezond leegstandsniveau. Hierdoor kunnen ondernemers nauwelijks uitbreiden of verhuizen in Ter Apel en zitten zij klem in hun huidige situatie. Dit bevestigt de noodzaak voor een nieuw bedrijventerrein. De prognose is benodigd om de omgevingsplanprocedure via de provincie op te starten.

Ook in overige kernen wordt ruimte geboden om bestaande bedrijventerreinen uit te breiden.
Met de ontwikkeling van het bedrijventerrein aan de Nulweg – die een uitbreiding van netto 8,5 hectare betreft – blijft er netto 3,5 hectare ontwikkelruimte in de rest van Westerwolde over. Ons college heeft expliciet de wens uitgesproken om ondernemers met een ruimtevraag in overige kernen ook te faciliteren. Daarbij is de voorwaarde meegegeven om alleen bestaande bedrijventerreinen uit te breiden, om versnippering van bedrijfsclusters te voorkomen. Daarom zijn in deze visie de bedrijventerreinen in Sellingen, Weite, Vlagtwedde en Bellingwolde/Rhederbrug meegenomen in het onderzoek. Daarbij komt uitbreiding van het bedrijventerrein in Rhederbrug/Bellingwolde als meest kansrijk uit de bus, met de kanttekening dat de gemeente hier geen grondpositie heeft en dus afhankelijk is van initiatieven vanuit de markt. In de visie wordt gemotiveerd dat uitbreiding in Vlagtwedde in mindere mate van belang is. In Sellingen is reeds bedrijfsruimte bestemd en hier is intussen gestart met de ontwikkeling van de bedrijfskavels.

Kanttekeningen

Het bedrijventerrein aan de Nulweg wordt ontwikkeld voor het MKB
Het terrein zal nadrukkelijk geen ruimte bieden voor grootschalige, zware en regionale (agrifood-gerelateerde) bedrijvigheid. Hiervoor is met Bedrijvenpark Zuid-Groningen (BZG) ruimte aanwezig in de gemeente Westerwolde. Het bestemmingsplan (2009) van BZG gaat uit van een minimale kavelgrootte van 3.500 m². Hiermee bedient BZG een ander marktsegment. Zowel de grootschalige ruimtevraag als het aanbod op BZG is dan ook buiten beschouwing gebleven in dit onderzoek.

De MIRT-verkenning Nedersaksenlijn bepaalt in grote mate de planning van de Nulwegontwikkeling
De ontwikkeling van het bedrijventerrein aan de Nulweg is in grote mate afhankelijk van de MIRT-verkenning Nedersaksenlijn. Hierover vindt uitvoerig afstemming plaats tussen gemeente, het Rijk en ProRail. De planning voor de Nulwegontwikkeling wordt daarbij zo optimaal mogelijk afgestemd op de MIRT-verkenning, met als doel om zo snel mogelijk gefaseerd op uitgifte over te gaan. Moment van uitgifte zal uiterlijk 2028 zijn. Ondernemers worden nauw bij de planvorming betrokken.

Alternatieven

Ons college heeft onderzocht of er alternatieve locaties voor een nieuw bedrijventerrein in of om Ter Apel zijn. Daaruit blijkt dat de Nulweglocatie het meest kansrijk is. In het stedelijk gebied ontwikkelen betekent weliswaar dat een onderbouwing richting de provincie t.b.v. de planologische procedure niet nodig is, maar hier zijn geen geschikte inbreidingslocaties te vinden.

Daarnaast ligt het vanuit ruimtelijk oogpunt voor de hand om enigszins in de buurt van het bestaande bedrijventerrein ’t Heem te ontwikkelen. Hierbij heeft de Nulweglocatie de voorkeur, omdat het terrein strategisch is gelegen aan de Nulweg, de N366 en het toekomstig tracé van de Nedersaksenlijn en omdat de gemeente hier al eigenaar van is. Ook sluit het aan bij de locaties genoemd in het eerdergenoemde Ruimtelijk-Economische Perspectief N366.

Financiën

Vaststelling van deze bedrijventerreinenvisie heeft geen directe financiële gevolgen. De financiële gevolgen komen aan bod bij de vaststelling van de grondexploitatie van de nieuw te ontwikkelen of uit te breiden bedrijventerreinen.

Aanpak en uitvoering

Voor de Nulweglocatie geldt dat de vaststelling van deze bedrijventerreinenvisie een processtap is in de totale ontwikkeling van dat bedrijventerrein. De visie zal ter motivering voorgelegd worden aan de provincie Groningen waarmee om instemming wordt gevraagd zodat de omgevingsplanprocedure kan starten. Voor de verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein in Sellingen is de visie niet benodigd, omdat dit betreffende perceel al de juiste planologische aanduiding heeft. Dit bedrijventerrein zal naar verwachting in 2026 bouwrijp gemaakt worden, waarna uitgifte plaats kan vinden. In de overige kernen heeft onze gemeente onvoldoende grondpositie om de bestaande bedrijventerreinen op korte termijn uit te breiden. In die kernen (voornamelijk Bellingwolde) wordt een oproep gedaan aan de markt om met initiatieven te komen.

Bijlagen

Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040

Sellingen, 7 april 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 16.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 7 april 2026

gelet op de Omgevingsverordening provincie Groningen 2024

b e s l u i t :

De Toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040 vast te stellen.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens waarnemend raadsgriffier	Jaap Velema voorzitter

Voldoende ruimte voor lokaal ondernemerschap

Toekomst lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026 - 2040

30 maart 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
   1.1 Grote veranderingen op komst voor Westerwolde 4

2. Samenvatting en conclusies 5

3. Blik op de toekomst 8
   3.1 Koesteren van historie, blik op de toekomst 9
   3.2 Regionale ambities op schaalniveau van Westerwolde 9
   3.3 Nu anticiperen om in de toekomst ruimte te bieden 10

4. Nut- en noodzaak nieuwe ontwikkeling 12
   4.1 Uitgangspunten nut- en noodzaakonderzoek 13
   4.2 Vraagzijde ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen 14
   4.3 Aanbodszijde bestaande lokale bedrijventerreinen 15
   4.4 Kwalitatieve aspecten nieuwe ontwikkeling 16

5. Verkenning overige ontwikkeling 18
   5.1 Verkenning overige ontwikkellocaties 19
   5.2 Uitbreiding Leidijksweg meest logische ontwikkeling 19
   5.3 Gebruikte methodiek voor locatieverkenning 20

1. Inleiding

1.1 Grote veranderingen op komst voor Westerwolde

Toekomstige ontwikkeling van de Nedersaksenlijn zorgt voor economische impuls
Na jarenlange discussie is de kogel eindelijk door de kerk: de toekomstige ontwikkeling van de Nedersaksenlijn is een feit. De aanleg van de Nedersaksenlijn, en daarmee ook een nieuw treinstation in Ter Apel, geeft de Westerwoldse economie een stevige impuls.

Een directe spoorverbinding maakt Westerwolde beter bereikbaar voor werknemers, ondernemers en bezoekers. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van de gemeente als plek om te wonen en te ondernemen. Personeel kan makkelijker naar Westerwolde komen om te werken, en ook inwoners van Westerwolde zullen meer in Westerwolde blijven wonen vanwege de betere externe ontsluiting van de gemeente. Verder versterkt een treinstation in Ter Apel ook de groei van recreatie en toerisme, omdat dag- en verblijfsbezoekers de regio eenvoudiger kunnen bereiken.

Vertaling naar bedrijventerreinen: hoge ambities, maar ruimte ontbreekt
De Nedersaksenlijn (en het treinstation in Ter Apel) zorgt dus voor een extra economische impuls voor Westerwolde. Een impuls die extra bovenop de al aanwezige Westerwoldse economie zal landen. Dit terwijl er momenteel vrijwel geen beschikbare ruimte meer is voor het lokale Westerwoldse bedrijfsleven. Hoewel er op bedrijventerrein Zuid-Groningen nog ruimte beschikbaar is, gaat het bestemmingsplan uit van een minimale kavelgrootte van 3.500 m². Hiermee bedient bedrijventerrein Zuid-Groningen een ander marktsegment. Voor lokaal ondernemerschap met (doorgaans) behoefte aan kleinere kavels is er dus vrijwel geen ruimte.

Om deze ruimte in de toekomst wél te kunnen bieden, heeft de gemeente Westerwolde medio 2025 voorkeursrecht gevestigd op een aantal onroerende zaken aan de zuidwestkant van Ter Apel. Deze gronden zullen in de toekomst getransformeerd worden naar een gebied voor de aanleg van de Nedersaksenlijn met station, een woonfunctie en ook een bedrijfsfunctie met de daarbij behorende voorzieningen. Komende jaren wordt duidelijk waar het trace van de Nedersaksenlijn en het station precies komen. De uiteindelijke contouren van bedrijventerrein Nulweg zijn daarom nog niet bekend.

Ondanks de nog onzekere ligging van het nieuwe bedrijventerrein, is deze al wel nadrukkelijk opgenomen in de Ruimtelijk Economische Visie N366 (opgesteld door Haskoning en Stec Groep in 2024) als zoeklocatie voor nieuwe bedrijventerrein-ontwikkeling.

Figuur 1: Ambitie Ruimtelijk Economische Visie N366: goed ontsloten bedrijfslocaties met een divers aanbod

Bron: Haskoning & Stec Groep, 2023

2.Samenvatting en conclusies

Westerwolde heeft unieke ruimtelijk-economische propositie voor groei

Westerwolde staat aan de vooravond van grote ruimtelijk-economische veranderingen. De aanleg van de Nedersaksenlijn en een nieuw station in Ter Apel geven de lokale economie een sterke impuls. De regio wordt beter bereikbaar voor werknemers, ondernemers en bezoekers. Daardoor neemt de aantrekkelijkheid van Westerwolde als vestigings- en woongebied verder toe.

Ook ontstaat er nieuwe netcapaciteit door de ingebruikname van het 380kV-station bij het Ter Apelkanaal. Dit biedt een unieke vestigingskwaliteit ten opzichte van omliggende gemeenten zoals Emmen en Veendam, waar de netcongestie juist toeneemt.

Tegelijk is er nauwelijks ruimte voor lokaal ondernemerschap. De bestaande bedrijventerreinen zijn vrijwel volledig uitgegeven en de leegstand is met circa 1,5 tot 2 procent uitzonderlijk laag. Ondernemers kunnen daardoor nauwelijks groeien of uitbreiden. Nieuwe bedrijventerreinen zijn nodig om de economische ambities van lokale bedrijven mogelijk te maken.

Nulweglocatie primair in beeld om groei te faciliteren, ook ruimte elders binnen de gemeente

De gemeente heeft in 2025 voorkeursrecht gevestigd op gronden aan de zuidwestzijde van Ter Apel om de toekomstige vraag naar bedrijfsruimte op te vangen. Op deze plek ontstaat de Nulweglocatie: een nieuw bedrijventerrein voor het reguliere (boven)lokale mkb, direct naast het nieuwe station en in de nabijheid van het bestaande bedrijventerrein ’t Heem. De regio ziet deze locatie als logische uitbreidingsrichting. De keuze sluit aan bij de Ruimtelijk Economische Visie N366, die inzet op goed ontsloten en toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Westerwolde is echter een uitgestrekte gemeente. De afstand tussen Ter Apel en Bellingwolde bedraagt hemelsbreed ongeveer dertig kilometer. Ondernemers in andere kernen hebben hun eigen lokale ruimtebehoefte. Alleen nieuwe ontwikkelruimte aan de zuidzijde voldoet dus niet aan de vraag in de rest van de gemeente. Daarom moet ook op andere plekken binnen Westerwolde ruimte ontstaan voor nieuwe bedrijventerreinontwikkeling.

Provinciale prognose en ondernemersenquête onderstrepen noodzaak ontwikkeling

Uit de doorvertaling van de provinciale prognose blijkt dat Westerwolde tot 2040 een lokale vraag van circa 8,5 hectare regulier bedrijventerrein heeft. Daarnaast kan een deel van de mkb-vraag uit Stadskanaal niet binnen die gemeente terecht. Vergunningen voor zonneparken en beperkingen voor nieuwe bedrijven zorgen daar voor knelpunten. Ongeveer 20 procent van deze vraag komt mogelijk naar Westerwolde, waardoor de totale behoefte stijgt naar ongeveer 12 hectare netto. Zie ook hoofdstuk 4.2.

Het lokale aanbod blijft daar ver bij achter. Alleen in Sellingen is nog 1,3 hectare aan woon-werkkavels beschikbaar. Voor de rest is er geen enkele uitgeefbaar kavel meer beschikbaar op de bedrijventerreinen in Westerwolde. Op bedrijventerrein Zuid-Groningen is er nog wel aanbod, maar hier is in het bestemmingsplan een minimale kavelgrootte van 3.500 m² opgenomen. Hiermee bedient bedrijventerrein Zuid-Groningen een ander marktsegment. Lokale ondernemers hebben doorgaans behoefte aan kleinere kavel.

De ondernemerspeiling uit 2025 bevestigt deze behoefte. Vooral ondernemers met een bedrijf aan huis of in het buitengebied verwachten binnen vijf jaar extra ruimte nodig te hebben. De meeste ondernemers met een ruimtevraag zijn woonachtig in Ter Apel, maar ook daarbuiten (met name in Bellingwolde) is lokale behoefte. Zie ook **hoofdstuk 5.3**. De meeste ondernemers geven de voorkeur aan een plek op een bedrijventerrein. Daarmee wordt duidelijk dat de ruimtevraag niet beperkt blijft vanuit ondernemers op de bestaande bedrijventerreinen, maar breder gevoed wordt door ondernemers in de hele gemeente.

Aantoonbare behoefte voor ontwikkeling Nulweglocatie én ontwikkeling elders binnen Westerwolde

Met een reguliere ruimtevraag van circa twaalf hectare tot 2040 staat Westerwolde onder duidelijke druk op de bedrijventerreinenmarkt. Deze vraag biedt ruimte voor de ontwikkeling van de Nulweglocatie van ongeveer acht hectare netto én voor aanvullende bedrijventerreinontwikkeling elders in de gemeente.

De uitgevoerde locatieverkenning (**hoofdstuk 5**) laat zien dat uitbreiding van bedrijventerrein Leidijksweg in Rhederbrug het meest kansrijk is voor uitbreiding van bedrijventerreinen elders binnen Westerwolde. In dit deel van de gemeente is de vraag het grootst en het aanbod beperkt. Bovendien biedt uitbreiding richting gebieden met minder milieubelasting op woningen extra ontwikkelmogelijkheden.

Nieuwe bedrijventerreinen worden toekomstbestendig ontwikkeld en houden rekening met een goede landschappelijke inpassing

Bij nieuwe bedrijventerreinen kiest de gemeente bewust voor toekomstbestendige ontwikkeling. De plannen bevatten stevige groen- en blauwstructuren, verplicht meervoudig ruimtegebruik zoals minimale bouwhoogten en het benutten van daken, en circulariteit in materiaaltoepassing. Ondernemers nemen bovendien verplicht deel aan een bedrijventerreinorganisatie. Daarmee biedt de gemeente niet alleen extra ruimte, maar verhoogt zij ook de kwaliteit en duurzaamheid van de bedrijfsomgeving.

stec
groep

3. Blik op de toekomst

3.1 Koesteren van historie, blik op de toekomst

Sterk agrarische-gerelateerde economie, maar ook lokaal bedrijfsleven onmisbaar

Westerwolde heeft van oudsher een sterk agrarisch-gerelateerde economie. Niet alleen is de agrarische sector omvangrijk, maar met name de verwerkende industrie is sterk vertegenwoordigd binnen de gemeente. Avebe is daar uiteraard een sprekend voorbeeld van, maar ook daarmee samenhangende bedrijven zoals Teuben of Gelita zijn belangrijke lokale werkgevers.

De economie van Westerwolde is echter veel breder dan alleen aardappelverwerkende bedrijvigheid. Met name de reguliere bedrijvigheid rondom de diverse woonkernen in Westerwolde zijn onmisbaar voor de lokale werkgelegenheid en leefbaarheid binnen de gemeente. Zo biedt 't Heem plaats aan ruim 500 arbeidsplaatsen, meer dan bedrijventerrein Zuid-Groningen biedt. Denk bijvoorbeeld aan kleinschalige bouw- en reparatiebedrijven, bedrijven die dienstverlenend zijn aan de agrarische sector of juist bedrijven die landelijk of zelfs internationaal opererend zijn zoals Ofichem of Cleanstream. Ook de andere bedrijventerreinen in onder andere Vlagtwedde en (in de toekomst) Sellingen zijn van groot belang voor de leefbaarheid in Westerwolde. Ze huisvesten onder andere aannemers, onderhoudsbedrijven en autogarages die onmisbaar zijn voor de Westerwoldse kernen.

Hiermee is er een sterke mix van (inter)nationaal opererende grotere bedrijven én onmisbare kleine lokale bedrijvigheid aanwezig op de Westerwoldse bedrijventerreinen. Dit vormt een goede basis om de blik op de toekomst te werpen. Immers: Westerwolde heeft diverse 'unique selling points' die de gemeente extra aantrekkelijk maakt voor toekomstige ondernemers.

3.2 Regionale ambities op schaalniveau van Westerwolde

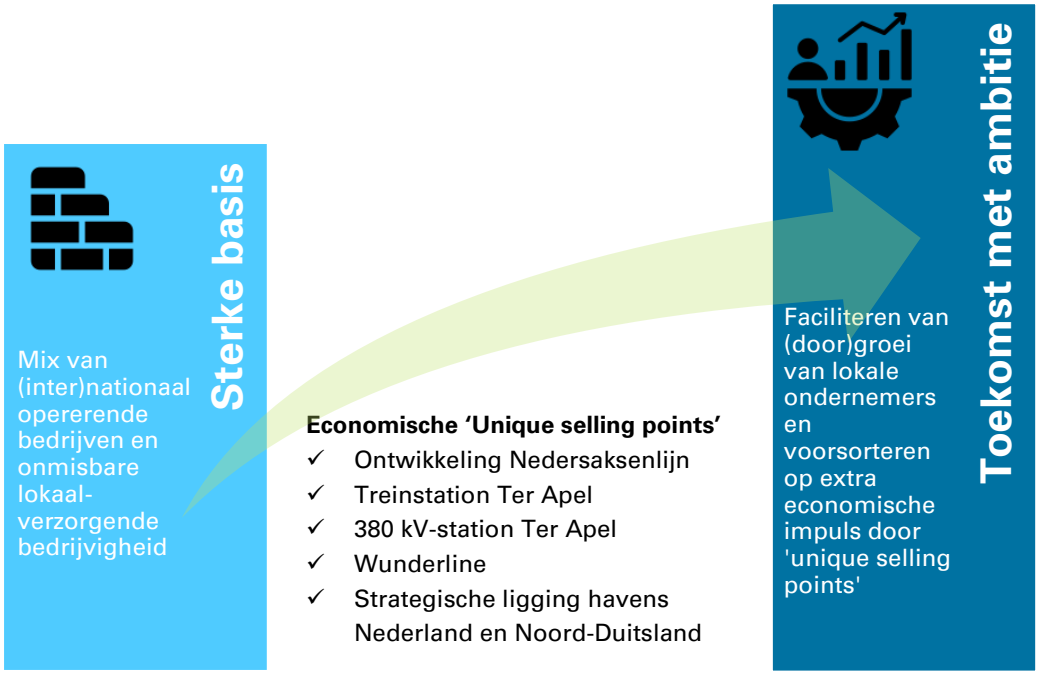
Ruimtelijk-economische visie N366-regio biedt veel lokale aanknopingspunten

In 2024 is de ruimtelijk-economische visie voor de N366-regio (de gemeenten Borger-Odoorn, Pekela, Stadskanaal en Westerwolde) vastgesteld, waarin de gemeenten gezamenlijk vooruitblikken richting het jaar 2040. De ruimtelijk-economische visie geeft diverse handvatten voor een blik richting de (economische) toekomst van Westerwolde.

De visie onderstreept het feit dat de N366-regio wordt gekenmerkt door de historische verwevenheid tussen de ontginningsgeschiedenis, de landbouw en (maak)industrie. De regio heeft een strategische positie ten opzichte van de havens in Nederland en Noord-Duitsland en is via de N366 (aansluitend op de A7 in Nederland en de A31 in Duitsland) goed aangesloten op de belangrijkste infrastructurele assen in Noordwest- Europa. De toekomstige ontwikkeling van de Nedersaksenlijn en de ambities voor de Wunderline versterken de bereikbaarheid in de toekomst.

Het nieuwe 380kV-station bij Ter Apelkanaal wordt binnenkort in gebruik genomen. Hiermee is er naar verwachting in de loop van 2026 weer netcapaciteit beschikbaar. Dit biedt een unieke vestigingskwaliteit ten opzichte van omliggende regiogemeenten zoals Emmen of Veendam, waar nadrukkelijk congestieproblematiek speelt. De beschikbaarheid van voldoende netcapaciteit maakt Westerwolde mogelijk extra interessant voor bedrijven die behoefte hebben aan een grootverbruikersaansluiting.

Figuur 2: unique selling points als aanjager van economische ontwikkeling

Bron: Stec Groep, 2026

3.3 Nu anticiperen om in de toekomst ruimte te bieden

Unique selling points versterken noodzaak tot extra ruimte voor ondernemers

De hierboven genoemde unique selling points zorgen naar verwachting voor een extra 'plus' bovenop de al aanwezige lokale ruimtevraag. Een ruimtevraag die momenteel al vrijwel niet kan worden gefaciliteerd in Westerwolde. Er is (met uitzondering van enkele woon-werkkavels in Sellingen) geen uitgeefbare bedrijfskavel meer verkrijgbaar en ook ligt het leegstandspercentage van bestaand bedrijfsvastgoed met circa 1,5% extreem laag. Kortom: ondernemers zitten klem.

Uitbreiding van bestaande- of ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen is dan ook noodzakelijk om zowel het lokale bedrijfsleven als de extra economische activiteit als gevolg van de unique selling points voldoende ruimte te kunnen bieden. Nu anticiperen op nieuwe ontwikkeling borgt dat er in de toekomst wél ruimte kan worden geboden. De planvorming van nieuwe bedrijventerreinen neemt immers vaak jaren in beslag.

Dit sluit ook aan bij het toekomstbeeld binnen de regionale visie. Hierin is opgenomen dat:

> *"Door uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen voorzien we voor regionale bedrijvigheid (kleinschalig en regulier-gemengd) en mogelijk nieuwe grootschalige ontwikkelingen. Uitgangspunt voor (nieuwe) economische activiteiten is dat ze bijdragen aan de regio. Dit kan bijvoorbeeld door het sluiten van ketens (grondstoffen, energie en water), het versterken van de innovatiekracht en werkgelegenheid."*

Ook is in de regionale visie opgenomen dat:

> *"Uitbreiding van het aanbod aan bedrijventerreinen komt daarom in principe pas aan bod wanneer er geen andere mogelijkheden zijn. Het principe van de Ladder van duurzame verstedelijking is leidend: eerst binnen bestaand gebied, dan transformatie en pas daarna ontwikkeling van nieuwe terreinen."*

Nieuwe bedrijventerreinontwikkeling binnen Westerwolde sluit dus volledig aan bij de ambities en doelen die binnen N366-regionaal verband (en daarmee ook binnen provinciaal verband) zijn gesloten. Regionaal staan 'alle seinen dus op groen'.

Focus op nieuwe bedrijventerreinontwikkeling Ter Apel, maar ook voldoende ruimte bieden op andere plekken binnen de gemeente

De (in de toekomst) directe nabijheid van het treinstation Ter Apel zorgt voor een uitstekende ontsluiting voor ondernemers en personeel. Dit maakt nieuwe bedrijventerreinontwikkeling in Ter Apel (de Nulweglocatie) een logische ruimtelijk-economische keuze. Dit sluit ook aan bij de N366-visie, waarin deze locatie expliciet wordt benoemd als zoeklocatie voor een nieuw bedrijventerrein.

Van belang is wel dat Ter Apel niet de enige plek is waar nieuwe ruimte voor ondernemer wordt geboden. Westerwolde is immers een grote gemeente, hemelsbreed is de afstand tussen Ter Apel en Bellingwolde circa 30 kilometer. Alleen ruimte bieden aan de zuidzijde van Westerwolde voorziet niet in de lokale behoefte in de andere kernen. Dat is een belangrijk uitgangspunt in dit rapport: én ruimte bieden in Ter Apel gezien de goede ontsluitingsmogelijkheid, én voldoende ruimte bieden voor lokaal ondernemerschap elders in Westerwolde.

Nieuwe ontwikkeling mét aandacht voor toekomstbestendige ontwikkeling

Het bieden van (nieuwe) ruimte voor bedrijvigheid is dus van groot belang voor de Westerwoldse economie, een belang dat ook binnen regionaal verband wordt onderstreept. Dit omvat niet alleen het toevoegen van nieuwe meters, expliciet moet er aandacht zijn voor het toevoegen van toekomstbestendige meters. Met andere woorden: zoveel mogelijk de landschappelijke karakteristieken en kwaliteiten behouden/versterken en aandacht voor duurzaamheid en klimaat binnen de te ontwikkelen bedrijventerreinen.

stec
groep

4. Nut- en noodzaak nieuwe ontwikkeling

Ruimtelijke onderbouwing nut- en noodzaak Nulweglocatie

De ontwikkeling van de Nulweglocatie is de meest concrete en ook regionaal onderstreepte bedrijventerreinontwikkeling binnen Westerwolde. Dit hoofdstuk gaat dan ook in op de nut- en noodzaak van de Nulweglocatie en dient als opmaat voor de uiteindelijk op te stellen ruimtelijke visie.

Eerst wordt ingegaan op de kwantitatieve noodzaak van de ontwikkeling van het terrein om vervolgens dieper in te gaan op de kwalitatieve aspecten van de ontwikkeling. Hieronder leest u de gehanteerde uitgangspunten in dit nut- en noodzaakonderzoek, gevolgd door een beknopte samenvatting. Vanaf pagina vier leest u de onderliggende analyses met betrekking tot (1) de vraag, (2) het aanbod en (3) de kwalitatieve uitgangspunten.

4.1 Uitgangspunten nut- en noodzaakonderzoek

- De Nulweglocatie (circa 8,5 hectare netto) zal ontwikkeld worden als een bedrijventerrein voor het (boven)lokale reguliere bedrijfsleven. Het bestaande bedrijventerrein ‘t Heem kan wat betreft het type bedrijvigheid en kavelomvang als voorbeeld worden gezien. Het terrein zal nadrukkelijk geen ruimte bieden voor grootschalige regionale bedrijvigheid. Hiervoor is in de gemeente Westerwolde ruimte aanwezig op bedrijventerrein Zuid-Groningen. Het bestemmingsplan (2009) van bedrijventerrein Zuid-Groningen gaat uit van een minimale kavelgrootte van 3.500 m^2. Hiermee bedient Zuid-Groningen een ander marktsegment. Zowel de grootschalige ruimtevraag als het aanbod op Zuid-Groningen blijft dan ook buiten beschouwing in dit onderzoek.

- De ruimtevraag vanuit het werkmilieu ‘regulier grootschalig’ (bedrijven met een kavelgrootte van circa 2 hectare) vanuit de provinciale **behoefteraming bedrijventerreinen** blijft dan ook buiten beschouwing in het bepalen van de ruimtevraag.

- In het bepalen van de ruimtevraag wordt uitgegaan van het groeiscenario ‘EZK-gunstig’ vanuit de provinciale prognose.[1] Tijdens een verkennende bijeenkomst (d.d. 26 augustus 2025) heeft het college van B&W van de gemeente Westerwolde hier de voorkeur voor uitgesproken. De onderbouwing hiervoor is dat de toekomstige ontwikkeling van de Nedersaksenlijn een economische impuls zal geven aan de regio, iets waar in de prognose uit 2023 niet nadrukkelijk rekening mee is gehouden. De regionale economische impuls wordt verder onderstreept door de diverse opgestelde MKBA’s van de Nedersaksenlijn.

- Tijdens deze verkennende bijeenkomst heeft het college ook de voorkeur uitgesproken voor het clusteren van het gros van de lokale ruimtevraag op de Nulweglocatie, met ook de mogelijkheid tot lokale uitbreidingen van bedrijventerreinen in andere Westerwoldse woonkernen. De zoekverkenning naar de meest passende uitbreidingslocaties is opgenomen in **hoofdstuk 5**.

[1] Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft begin 2022 een nieuwe werkgelegenheidsprognose op laten stellen door het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB). Deze zijn in de provinciale behoefteraming vertaald naar twee scenario’s: EZK-behoedzaam en EZK-gunstig. Op basis van onder andere de verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid en het procentuele aandeel van de totale werkgelegenheid op een bedrijventerrein. In het scenario EZK-gunstig wordt uitgegaan van een sterkere economische ontwikkeling in vergelijking met het behoedzame scenario.

- De gemeente Stadskanaal heeft in haar ontwerp-Omgevingsvisie opgenomen dat voor nieuwe (of verplaatsende) grote bedrijven geen plek is. Deze zullen zich moeten vestigen op bedrijventerrein Zuid-Groningen. Voor het lokale mkb is momenteel geen ruimte in Stadskanaal. Hiervoor komt op (langere) termijn ruimte beschikbaar op bedrijventerreinen Stadskanaal en Dideldom, op de gronden waar momenteel nog twee zonneparken liggen. De vergunning voor Solarfeld is afgegeven voor 30 jaar. De termijn voor het nieuw te ontwikkelen zonnepark ten zuiden van bedrijvenpark Stadskanaal is onduidelijk, maar een periode van ook 30 jaar is aannemelijk. Hierdoor is er de komende 25 tot 30 jaar geen nieuw uitgeefbare grond voor het lokale mkb in Stadskanaal. Het is dan ook zeer aannemelijk dat een deel van de Stadskanaalse ondernemers de komende 20 jaar naar de Nulweglocatie zal kijken als potentiële vestigingslocatie.

4.2 Vraagzijde ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen

Op basis van de huidige sectorstructuur op de bedrijventerreinen in Westerwolde heeft de gemeente een aandeel van circa 15% in de totale toekomstige ruimtebehoefte binnen Oost-Groningen. Het aandeel van de gemeente Stadskanaal ligt op ruim 20%. In lijn met de ontwerp-Omgevingsvisie van Stadskanaal en de beperkende factor van de vergunde zonneparken, zal de Stadskanaalse ruimtevraag slechts gedeeltelijk kunnen worden gefaciliteerd binnen de eigen gemeente.

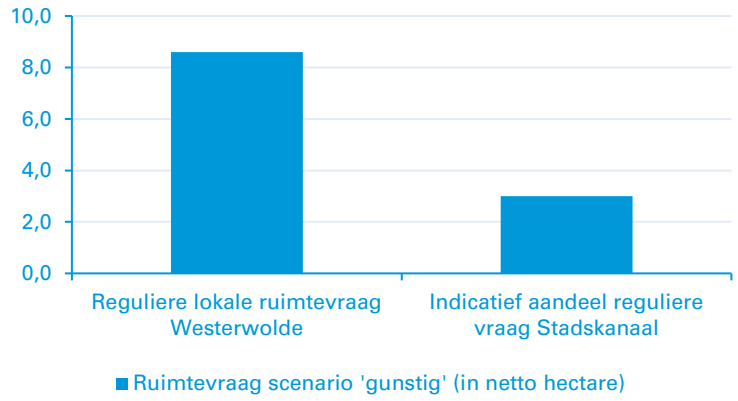
Er zal door ondernemers in Stadskanaal naar buurgemeenten Pekela, Veendam, Borger-Odoorn en Westerwolde worden gekeken als toekomstige vestigingslocatie. We rekenen daarom indicatief circa 20% van de toekomstige ruimtevraag vanuit Stadskanaal toe als toekomstige invulling van de Nulweglocatie.

Tabel 1: Aandeel totale sectorale werkgelegenheid op bedrijventerreinen

Sector	Oost-Groningen	Westerwolde		Stadskanaal (totaal)	
	Banen	Banen	Aandeel	Banen	Aandeel
Bouw, handel en reparatie	2.247	162	7,2%	814	36,2%
Consumentendiensten	1.368	41	3,0%	212	15,5%
Dienstverlening & ICT	1.492	188	12,6%	303	20,3%
Industrie	6.279	913	14,5%	1.317	21,0%
Landbouw	58	4	6,9%	1	1,7%
Logistiek en groothandel	2.397	202	8,4%	703	29,3%
Overheid, zorg en onderwijs	2.249	150	6,7%	69	3,1%
Totaal	**16.090**	**2.360**	**14,7%**	**3.419**	**21,2%**

Bron: Provinciale behoefteprognose bedrijventerreinen provincie Groningen (2023), bewerking Stec Groep 2025

Totale relevante ruimtevraag: circa 12 hectare t/m 2040
De totale ruimtevraag vanuit het reguliere Westerwoldse bedrijfsleven gecombineerd met een indicatieve overloop vanuit Stadskanaal bedraagt op basis van de eerder genoemde uitgangspunten circa 12 hectare netto in de periode 2025 t/m 2040.

Afgenomen ondernemersenquête onderstreept lokale Westerwoldse ruimtebehoefte

In mei en juni 2025 is er een ondernemersenquête uitgezet onder alle ondernemers in Westerwolde. Het doel van deze enquête was om de lokale ruimtebehoefte bij ondernemers te achterhalen. Zowel ondernemers op bedrijventerreinen, in de woonkernen als het buitengebied hebben de enquête kunnen invullen. **De enquête moet worden gezien ter inkleuring van de cijfers vanuit de provinciale prognose, deze is uiteindelijk leidend in het bepalen van de daadwerkelijke behoefte.** Wel geven de resultaten extra onderbouwing om te kiezen voor het gunstige groeiscenario.

De enquête is door ruim 50 ondernemers ingevuld. Opvallend is dat circa 70% van de respondenten momenteel niet op een bedrijventerrein gevestigd is, maar bijvoorbeeld aan huis of in het buitengebied gevestigd zijn. Circa 60% van alle respondenten geeft aan binnen vijf jaar behoefte te hebben aan extra ruimte, vooral als gevolg van de (verwachte) groei van de bedrijfsactiviteiten en het aantal medewerkers. De uitbreidingsvraag van ondernemers die nu al op een bedrijventerrein gevestigd zijn bedraagt circa 1,5 hectare de komende 5 jaar. De vraag van ondernemers uit het buitengebied en de woonkernen bedraagt circa 1,0 hectare in dezelfde periode. Hierbij wordt door vrijwel alle ondernemers de voorkeur uitgesproken voor een vestigingslocatie op een (nieuw) bedrijventerrein. Met name de ruimtevraag van ondernemers buiten de bedrijventerreinen is lastig te prognosticeren en kan dus als additionele ruimtevraag worden gezien. De aanzienlijke behoefte vanuit deze groep kan dus als extra onderbouwing worden gezien om voor het gunstige groeiscenario te kiezen.

4.3 Aanbodszijde bestaande lokale bedrijventerreinen

Tegenover de circa 12 hectare netto ruimtebehoefte vanuit het reguliere bedrijfsleven in de periode 2025 t/m 2040 staat vrijwel geen uitgeefbaar hard planaanbod meer. Binnen de gemeente Westerwolde is alleen op bedrijventerrein Sellingen nog circa 1,3 hectare beschikbaar voor lichte bedrijvigheid als woon-werkkavel. Het aanbod op bedrijventerrein Zuid-Groningen blijft dus buiten beschouwing.

Buiten de plannen voor de Nulweglocatie is er in Westerwolde geen ander zacht planaanbod. Ook wordt er nauwelijks bestaand bedrijfsvastgoed actief aangeboden op de Westerwoldse bedrijventerreinen. In Q3 2025 werden er slechts vier panden actief aangeboden. Hiermee ligt het leegstandspercentage op de bedrijventerreinen op circa 1,5%. Het leegstandspercentage ligt dus ver onder een gezond leegstandsniveau van circa 5%.

Ondernemers kunnen vrijwel geen nieuwe kavel kopen (alleen enkele woon-werkkavels met weinig milieuruimte) en ook zijn er vrijwel geen mogelijkheden binnen het bestaande vastgoed. Hiermee zitten de Westerwoldse ondernemers klem in hun huidige pand, uitbreiding is niet mogelijk. Dit terwijl vanuit de uitgezette ondernemersenquête blijkt dat hier wel nadrukkelijk behoefte aan is.

4.4 Kwalitatieve aspecten nieuwe ontwikkeling

Toekomstbestendige bedrijventerreinontwikkeling als uitgangspositie

De gemeente Westerwolde heeft de ambitie om nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen als toekomstbestendige bedrijventerreinen te ontwikkelen. Dit houdt in dat er niet alleen wordt ingezet op een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, maar ook op een prettig en gezond leefklimaat. De gemeente vindt het belangrijk dat de ontwikkeling bijdraagt aan de brede welvaart, waarbij de balans tussen mens, natuur en economie goed is. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes, waarbij aspecten als economische belangen, ruimtelijke kwaliteit en energie in samenhang worden afgewogen.

Toekomstbestendige uitgangspunten gelden ook voor andere bedrijventerreinontwikkeling

De in deze paragraaf opgenomen kwalitatieve (duurzaamheids)aspecten zijn besproken tijdens een georganiseerde ondernemersbijeenkomst (11 september 2025), specifiek voor stakeholders van de Nulweglocatie. Deze uitgangspunten gelden echter niet alleen voor deze ontwikkeling: de ontwikkeling van toekomstbestendige bedrijventerreinen geldt in principe ook voor alle overige nieuwe bedrijventerreinontwikkeling binnen Westerwolde.

1. Groen- en blauwstructuren

Steeds vaker krijgen we als maatschappij te maken met extreem weer. Hittegolven duren langer en bereiken hogere temperaturen. Zware regenbuien en periodes van langdurige droogte komen vaker voor. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op onze leef- en werkomgeving. Vooral sterk versteende bedrijventerreinen zijn kwetsbaar. Die kwetsbaarheid wil de gemeente minimaliseren.

Bedrijventerrein Nulweg wordt daarom ontwikkeld met oog voor groen- en blauwstructuren in de openbare ruimte. Groen dat niet alleen optisch aanwezig is, maar juist ook functioneel. Bijvoorbeeld voor waterberging, een lunchronde en het creëren van koelere plekken, maar ook om de totale aantrekkingskracht voor (jong) talent te vergroten.

Door groen- en blauwstructuren in de openbare ruimte te ontwikkelen, behoudt de gemeente regie over zowel de kwantiteit als de kwaliteit van deze voorzieningen. De gemeente werkt in de planvorming een passende bruto/netto verhouding uit. Het ligt voor de hand dat de bruto/netto rond de 60% tot 70% komt de liggen.

2. Optimaal ruimtegebruik

Steeds vaker wordt ingezet op optimaal ruimtegebruik op bedrijventerreinen, zie bijvoorbeeld het Programma Ruimte voor Economie (ministerie EZ). Enerzijds omdat uitbreiding van het areaal steeds moeilijker te realiseren is. Anderzijds om de kwaliteit een impuls te geven. Dit levert onderaan de streep winst op: maatschappelijk, economisch én op het gebied van duurzaamheid.

Door een relatief lage bruto/netto verhouding te hanteren ontstaat de mogelijkheid om private kavels intensief te benutten voor bedrijfsactiviteiten omdat veel van de groene (en blauwe) kwaliteit in de openbare ruimte kan landen. Dat vergt sturing op intensief ruimtegebruik. De gemeente is voornemens om (inspannings)verplichtingen op te nemen in het omgevingsplan, het beeldkwaliteitsplan en/of het uitgifteprotocol over benutten van daken, minimale bouwhoogte en meervoudig ruimtegebruik.

3. Deelname aan een bedrijventerreinorganisatie is verplicht

Bedrijventerreinen met een goed ondernemersklimaat hebben allemaal gemeen dat er sprake is van een goede organisatie die ondernemers vertegenwoordigt en bijdraagt aan het (gezamenlijk) oppakken van grote opgaven. Verbetering realiseren gaat efficiënter en effectiever als overheid en bedrijven samenwerken, zo blijkt namelijk keer op keer uit onderzoek en ervaring.

Een goede organisatie op een bedrijventerrein draagt bij aan het oppakken van (grote) opgaven (bv. omtrent beveiliging, afvalinzameling en energie(delen)) en aan het realiseren van een goed ondernemersklimaat. De gemeente is daarom voornemens om deelname aan een bedrijventerreinorganisatie op bedrijventerrein Nulweg te verplichten.

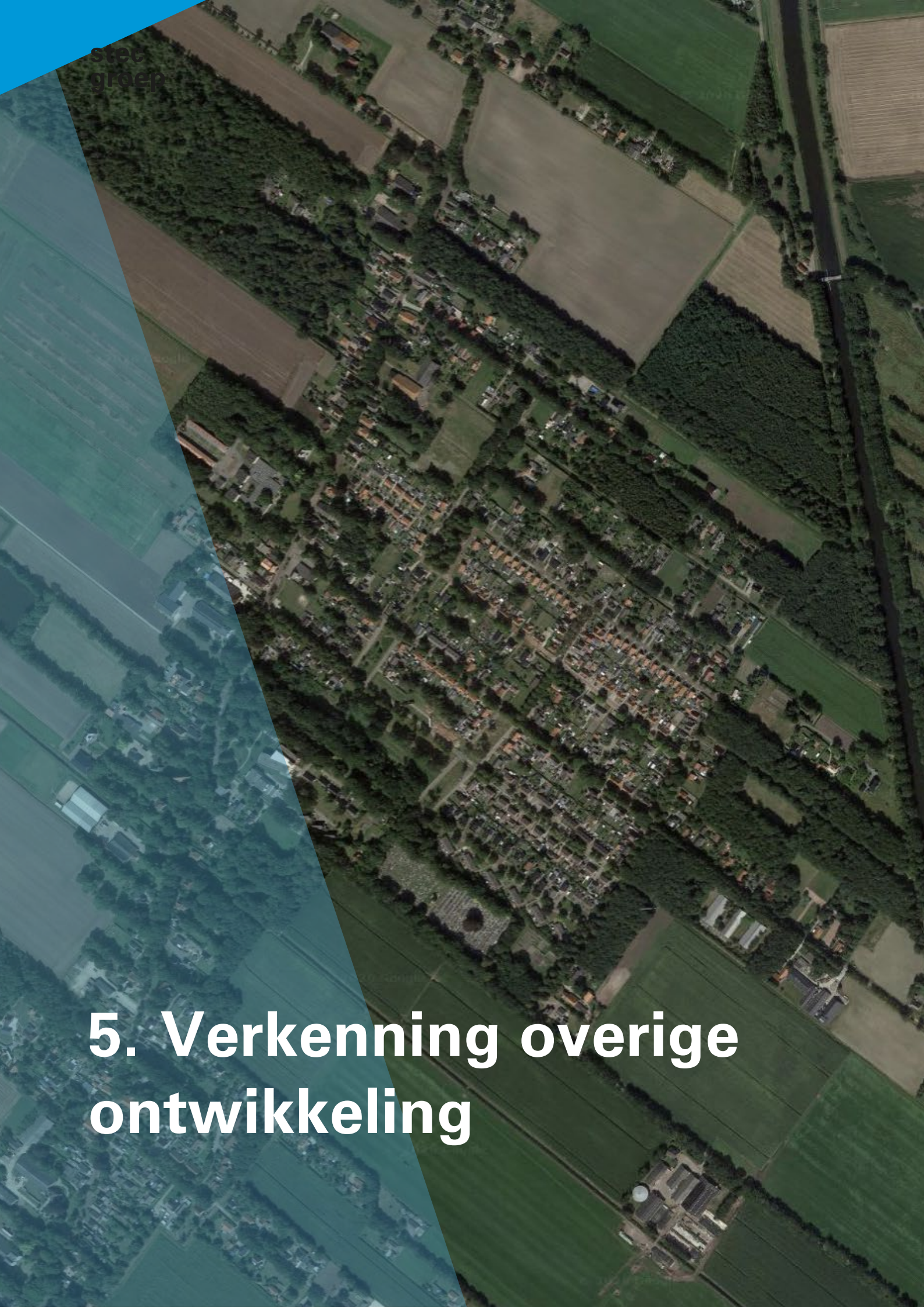
4. Duurzaam, circulair materiaalgebruik

Het vastgoed, de openbare weg en andere delen van de openbare ruimte worden voor de komende decennia gebouwd en aangelegd. Met het oog op het terugwinnen en hergebruiken van materialen (in de toekomst) is het van belang dat er zoveel als mogelijk vanuit het circulaire gedachtegoed wordt gebouwd. Hierbij worden materialen gebruikt die zich lenen voor optimaal hergebruik.

Het toepassen van duurzame, circulaire materialen juicht de gemeente toe. De gemeente is dan ook voornemens om te onderzoeken in welke mate zij ondernemers kan prikkelen om dit toe te passen bij nieuwbouw. De gemeente is zich ervan bewust dat dit waarschijnlijk eerder als een inspanningsverplichting kansrijk is dan als een harde eis.

5. Kleinschalige kavels

Op bedrijventerrein Nulweg is de gemeente voornemens om ruimte te bieden aan kleinschalige kavels. Dit komt enerzijds naar voren uit de doorvertaling van de provinciale prognoses. Anderzijds komt dit overeen met de wens van (een deel van) het bedrijfsleven. Zo gaven zij tijdens de ondernemersbijeenkomst aan dat kleinschalige kavels bij hun locatiewensen passen.

5. Verkenning overige ontwikkeling

5.1 Verkenning overige ontwikkellocaties

Naast ontwikkeling Nulwegterrein óók elders ruimte bieden voor lokale bedrijvigheid
De gemeente wil naast het ontwikkelen van de Nulweglocatie ook elders in de gemeente het aanbod aan bedrijfsruimte uitbreiden. Hiermee kan niet alleen rondom Ter Apel, maar ook elders binnen de gemeente in de toekomst ruimte voor het lokale bedrijfsleven worden geboden.

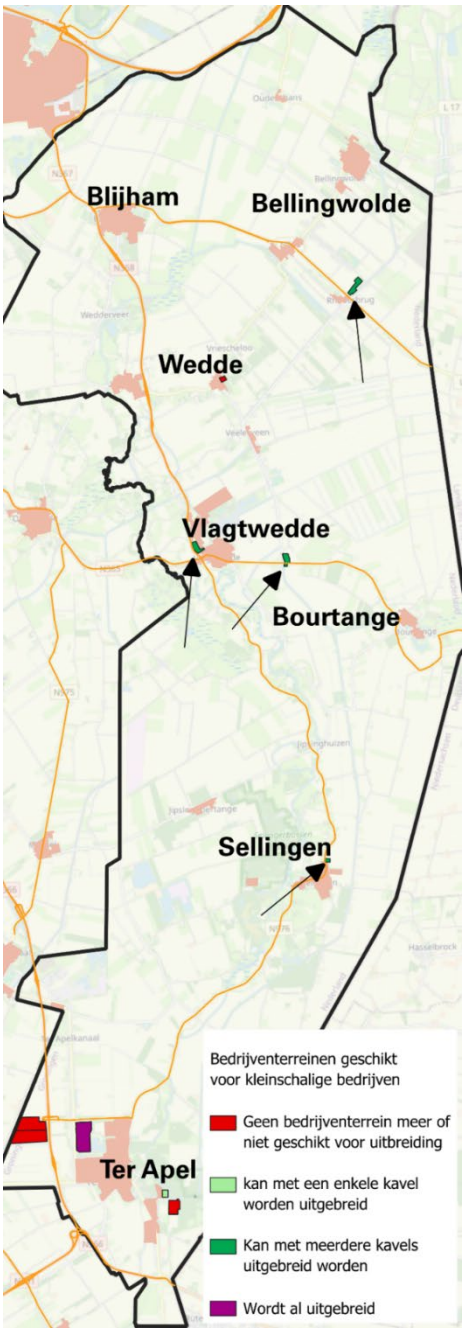
De wens hierbij is om bestaande lokale bedrijventerreinen uit te breiden. Het is dus niet gewenst om een volledig nieuw bedrijventerrein te ontwikkelen. In dit hoofdstuk is onderzocht in welke delen van de gemeente de behoefte het grootst is, en welke locaties het meest geschikt zijn voor uitbreiding of ontwikkeling.

5.2 Uitbreiding Leidijksweg meest logische ontwikkeling

De meest kansrijke ontwikkeling is uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Leidijksweg in Rhederbrug. In de regio Bellingwolde is (buiten Ter Apel) de vraag op het moment het grootst, blijkt uit de afgenomen ondernemersenquête. Daarnaast valt het te voorzien dat de kloof tussen vraag en aanbod daar ook op de lange termijn het grootst zal zijn. Bovendien zijn er bij dit bedrijventerrein uitbreidingsrichtingen mogelijk waarbij er verder van woongebied ontwikkeld kan worden, hierdoor zouden er ook kavels voor bedrijven met een hogere milieu-impact gerealiseerd kunnen worden.

Tot slot is de locatie relatief snel bereikbaar vanaf de A7 (circa 10 minuten) in vergelijking met de andere locaties meer zuidelijk gelegen binnen Westerwolde. Dit maakt de locatie Leidijksweg ook voor ondernemers van buiten Westerwolde zelf mogelijk interessant.

Eventueel is ook kleinschalige uitbreiding rondom Vlagtwedde en Sellingen als mogelijk interessant aan te wijzen. In Sellingen zijn echter nog enkele woon-werkkavels beschikbaar, waardoor hier in principe nog aanbod aanwezig is. De voorkeurslocatie is dan ook uitbreiding van Leidijkseweg. Zie een kaartweergave de mogelijke kansrijke (overige) bedrijventerreinontwikkeling hiernaast.

5.3 Gebruikte methodiek voor locatieverkenning

Drie fasen om te komen tot voorkeurslocaties

Op basis van drie verschillende fasen is uiteindelijk de lijst met voorkeurslocaties tot stand gekomen:

1. Aan de hand van de meest actuele satellietbeelden en een fysieke locatieschouw is een eerste verkenning onder de bestaande bedrijventerreinen uitgevoerd. Hiermee hebben we per terrein bepaald of er met beperkte investering in infrastructuur en bouwrijp maken extra kavels gerealiseerd kunnen worden.
2. Op basis van de afgenomen ondernemersenquête onder de Westerwoldse ondernemers is in beeld gebracht in welke kernen de ruimtevraag het hoogst is.
3. Tot slot hebben we aan de hand van reisafstand bepaald waar in de gemeente de potentiële beroepsbevolking uit de eigen gemeente het hoogst is en waar het oppervlakte aan bereikbare bedrijventerreinen het laagst is. Deze twee indicatoren laten zien waar de potentiële vraag vanuit groeiende- en nieuwe bedrijven op de lange termijn groter is, en waar er op de lange termijn een gebrek aan bereikbare bedrijfsruimte is voor de lokale ondernemers en beroepsbevolking.

1. analyse aan de hand van satellietbeelden en locatieschouw

Door de eerste verkenning aan de hand van satellietbeelden en een fysieke locatieschouw zijn we tot onderstaande mogelijk interessante terreinen gekomen:

- Bedrijventerrein Sellingen
- Bedrijventerrein Weite
- Bedrijventerrein Vlagtwedde
- Bedrijventerrein Leidijksweg in Rhederbrug

De andere terreinen in de gemeente zijn niet bedoeld voor kleinschalige ondernemers (Bedrijventerrein Zuid-Groningen/Avebe), niet meer in gebruik als bedrijventerrein (WTM-terrein, AZC) of zijn al nadrukkelijk in beeld als uitbreidingslocatie (Nulweglocatie).

2. behoefte vanuit lokale ondernemersenquête

In het bepalen van de huidige behoefte vanuit de lokale ondernemers is gebruik gemaakt van de afgenomen ondernemersenquête. Uit de ondernemersenquête blijkt dat het grootste deel van de verhuiswensen naar een bedrijventerrein uit Ter Apel of de directe omgeving rondom Ter Apel komt (zie ook tabel 2 op de volgende pagina).

Aangezien de Nulweglocatie hier al ontwikkeld gaat worden, laten we deze behoefte verder buiten beschouwing. Buiten de regio Ter Apel zien we vooral een behoefte in Bellingwolde en in mindere mate in de regio Vlagtwedde. Tegenover de behoefte uit bekende verhuiswensen staat het bestaande leegstaande aanbod. Op dit moment is het nog mogelijk om kavels af te nemen op bedrijventerrein Zuid-Groningen. Dit betreft echter kavels van minimaal 3.500 m^2. Voor veel lokale ondernemers is dit een te groot kavel voor hun bedrijfsactiviteiten. Voor kleinschaligere ondernemers zijn er enkel nog 1,3 hectare aan woon-werk kavels beschikbaar in Sellingen. Aangezien er nog aanbod in Sellingen is en er in de omgeving weinig concrete vraag is, adviseren we om het bedrijventerrein Sellingen niet uit te breiden.

Tabel 2: Ruimtevraag per kern op basis van ondernemersenquête

Aangegeven ruimtevraag Naar kern > Naar concreetheid v	Bellingwolde	Jipsinghuizen	Laudermarke	Ter Apel	Ter Apelkanaal	Veele	Vlagtwedde	Vriescheloo
Aantal bedrijven met toekomstige verhuisplannen naar een bedrijventerrein	3	1	1	11	1	1	2	1
Plan en financiering zijn gereed, we kunnen snel van start			6.000	6.100				
We zijn concreet bezig met een plan en financiering	10.200	800		15.700	5.000			
We zijn ons aan het oriënteren op onze mogelijkheden				18.200		80	4.000	1.000
Eindtotaal	**10.200**	**800**	**6.000**	**40.000**	**5.000**	**80**	**4.000**	**1.000**

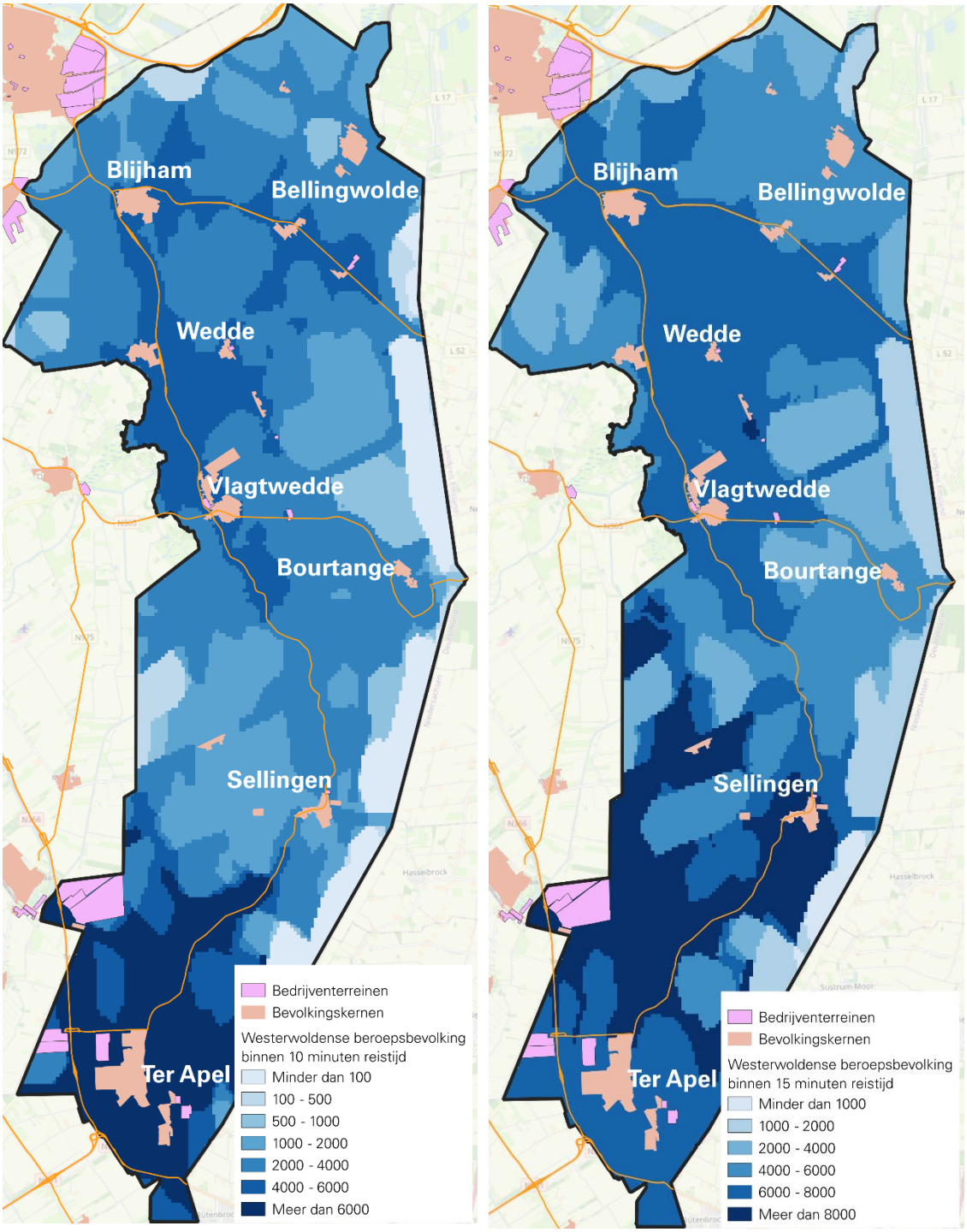
Bron: Ondernemers enquête Westerwolde, Stec Groep, 2025

3. voorkeurslocaties op basis van beschikbaarheid van arbeid

In figuur 3 (volgende pagina) zien we de grootte van de Westerwoldse beroepsbevolking die binnen 10 en 15 minuten reistijd met de auto respectievelijk een locatie kan bereiken. De vier mogelijke terreinen zijn voor een ongeveer even grote Westerwoldse beroepsbevolking bereikbaar binnen zowel 10 als 15 minuten. Daarmee lijkt de verwachte toekomstige vraag vanuit de eigen gemeente vergelijkbaar te zijn.

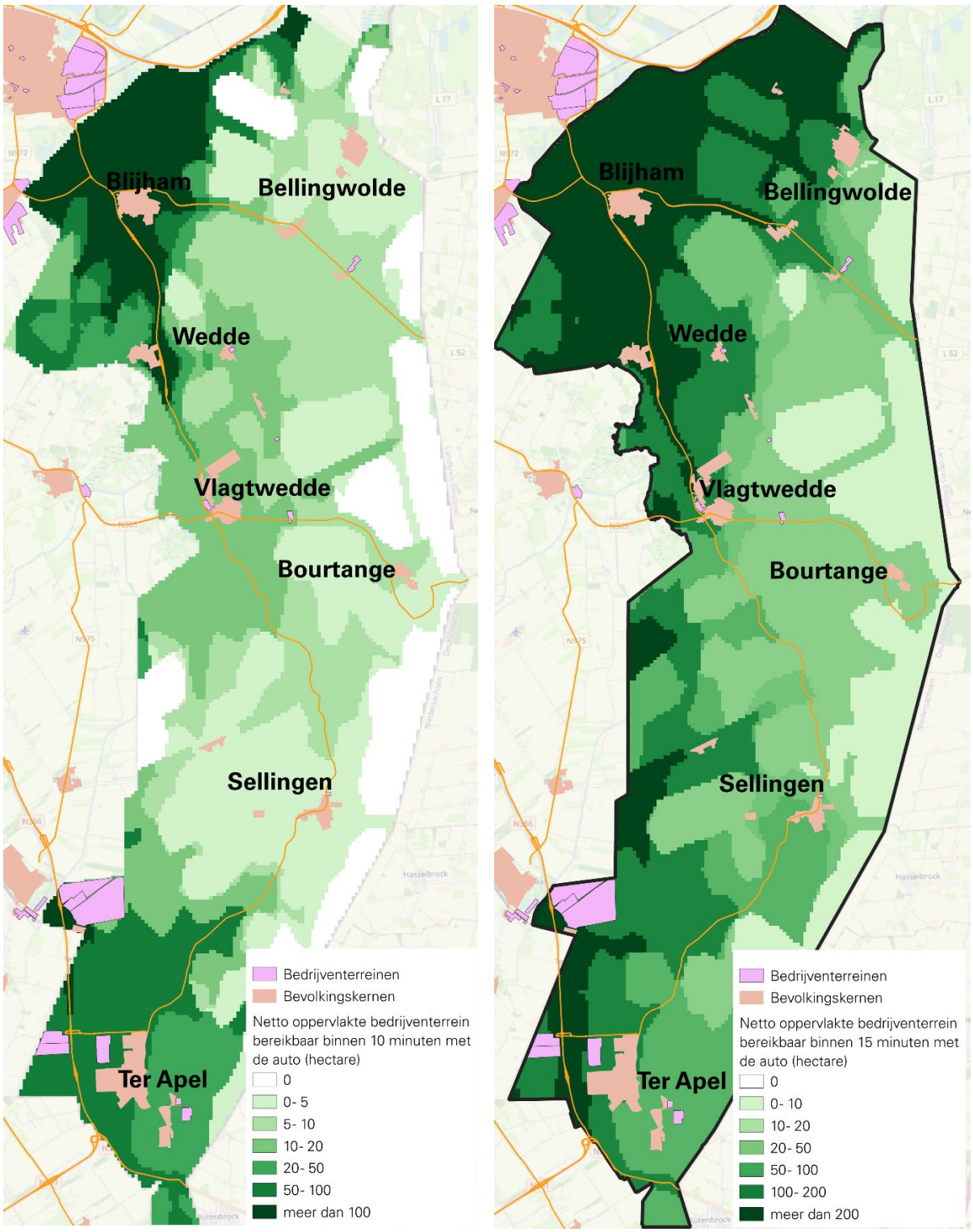
Ten opzichte van eventuele vraag vanuit buurgemeenten ligt het bedrijventerrein Vlagtwedde iets beter gepositioneerd. In figuur 4 zien we het totale netto oppervlakte bedrijventerrein dat binnen 10 en 15 minuten reistijd met de auto respectievelijk te bereiken is. Hierin zijn bedrijventerreinen in buurgemeenten meegenomen, maar bedrijvenpark Zuid-Groningen is niet meegenomen vanwege de minimale kavelgrootte. We zien dat het bereikbare netto oppervlakte binnen 10 minuten reistijd in de regio Bellingwolde veel lager ligt dan in de regio Vlagtwedde. Wanneer we een reistijd van 15 minuten aanhouden verdwijnen deze verschillen. Dit betekent dat er in de regio Bellingwolde in de toekomst een stuk minder ruimte op korte reisafstand vrij kan komen door verhuizende of stoppende bedrijven.

Figuur 3: Lokale beroepsbevolking binnen 10 minuten (links) en 15 minuten (rechts) rijafstand met de auto

Bron: Stec Groep, 2025

Figuur 4: totale netto oppervlakte bedrijventerrein dat binnen 10 (links) en 15 minuten (rechts) rijafstand met de auto

Bron: Stec Groep, 2025

Conclusie
Samengevat zien we een grotere directe vraag en een groter tekort aan bedrijfsruimte op de lange termijn in de regio Bellingwolde, een vrijwel gelijke beschikbare beroepsbevolking vanuit Westerwolde voor alle drie de terreinen, en een iets groter potentieel voor het aantrekken van ondernemers en beroepsbevolking uit buurgemeenten bij het bedrijventerrein Vlagtwedde.

Daarnaast is er in het noorden van de gemeente weinig ruimte voor bedrijven met een hogere milieu-impact. De mogelijkheden hiervoor zijn groter bij bedrijventerrein Leidijksweg en bedrijventerrein Weite. Op basis van deze overwegingen adviseren wij een uitbreiding van bedrijventerrein Leidijksweg in Rhederbrug.

Colofon

Datum: 30 maart 2026
Projectnummer: 25.039
Opdrachtgever: Gemeente Westerwolde
Opdrachtnemer: Stec Groep
Adviseurs: David van Doesburg, Jorik van der Wiel en Thomas de Ruiter

Stec Groep
Onderzoek en advies over wonen, werken en leefomgeving
Postbus 217, 6800 AE Arnhem
Willemsplein 5, 6811 KA Arnhem

026 - 751 41 00
info@stec.nl
www.stec.nl

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/303545/D-768198

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	R. van der Wal	
Datum:	11 mei 2026	
Betreft:	T2026-17; toekomstvisie lokale bedrijventerreinen Westerwolde 2026-2040	
Portefeuillehouder:	Harm Jan Kuper	**Afstemming:**
Vraagsteller:	GL	
Vragen:	Meerdere, vragen + antwoorden hieronder	

Antwoorden:

1. Hoe wordt rekening gehouden met de uitgifte van kavels in relatie tot een eventuele verdubbeling van de N366?
Er wordt rekening gehouden met zowel de komst van de Nedersaksenlijn als de eventuele verdubbeling van de N366. Uiteraard zal de kaveluitgifte hierop afgestemd worden. Dit is afhankelijk van het vervolg van de planvorming voor beide projecten. Het exacte tracé van de NSL is nog in ontwikkeling. Daarom wordt de kaveluitgifte

gefaseerd uitgevoerd, wordt flexibiliteit ingebouwd in de planvorming (bijv. fasering en reserveringszones) en wordt continu afgestemd met de planvorming.

2. Hoe zijn ondernemers uit Rhederbrug betrokken?
Er heeft een ondernemersbijeenkomst in Bellingwolde plaatsgevonden met ondernemers uit o.a. Rhederbrug. Daarnaast zijn ondernemers in de hele gemeente betrokken via een ondernemersenquête. De uitkomsten hiervan hebben direct bijgedragen aan de locatiekeuze (o.a. uitbreiding Leidijksweg als voorkeurslocatie). Voor het vervolg worden ondernemers opnieuw betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen.

3. Waar kunnen startende ondernemers terecht?
Startende ondernemers kunnen contact zoeken met medewerkers van de afdeling Economische Zaken. Daarnaast werkt de gemeente samen met andere partijen binnen GroBusiness, waar experts begeleiding bieden en informatie over bijvoorbeeld subsidies hebben. Fysiek hebben startende ondernemers meestal een geringe ruimtebehoefte of starten zelfs vaak vanuit huis of de garage. Als een ondernemer dan doorgroeit, kunnen ze in een bedrijfsverzamelgebouw terecht, zoals er een aantal van in onze gemeente zijn.

Technische vragen GL

1. Onderbouwing en noodzaak (12 hectare). Hoe robuust is de berekening van circa 12 hectare bedrijventerrein en hoe afhankelijk is deze van het gekozen gunstige groeiscenario en mogelijke instroom uit andere gemeenten?
De raming van circa 12 hectare is gebaseerd op provinciale prognoses (EZK-scenario 'gunstig'), lokale ontwikkeling van de economie en een mogelijke vraag naar ruimte vanuit ondernemers uit Stadskanaal. Daarmee is de raming onderbouwd maar scenario-afhankelijk (bij lagere groei valt de vraag lager uit) bewust aan de bovenkant van de bandbreedte gekozen vanwege verwachte economische impulsen, zoals de Nedersaksenlijn.

2. Eerst bestaande ruimte benutten. Welke mogelijkheden zijn concreet onderzocht om bestaande bedrijventerreinen beter te benutten, te intensiveren of te herstructureren, voordat wordt overgegaan tot nieuwe uitbreiding?
Dit is expliciet onderzocht: Vrijwel geen uitgeefbare kavels beschikbaar (behalve 1,3 ha in Sellingen). De leegstand is extreem laag (± 1,5%), waardoor er geen realistische herstructureringsruimte is, omdat er slechts enkele panden beschikbaar zijn en er onvoldoende aanbod is. Intensivering en hergebruik zijn daarom onvoldoende om de vraag op te vangen, zodat uitbreiding noodzakelijk is.

3. Energie en netcongestie. In hoeverre is rekening gehouden met de huidige netcongestie en de vraag of het elektriciteitsnet deze ontwikkelingen kan faciliteren?
De komst van het 380 kV-station Ter Apelkanaal zorgt voor ruim extra netcapaciteit. Dit geeft Westerwolde zelfs een concurrentievoordeel t.o.v. omliggende gemeenten waar congestie speelt. Kantekening hierbij is wel dat wij afhankelijk zijn van hoe Tennet en

Enexis de verdeling organiseren. Wij hebben nauwe afstemming met deze partijen hierover.

4. Landschap en ecologie. Wat zijn de concrete gevolgen van deze uitbreidingen voor landschap, biodiversiteit en milieu en hoe worden deze effecten daadwerkelijk beperkt?
De uitbreiding van bedrijventerreinen heeft effect op de omgeving. De effecten worden beperkt door een sterke inzet op groen- en blauwstructuren, zorgvuldige landschappelijke inpassing en de keuze voor uitbreiding bij bestaande terreinen waar mogelijk. Deze uitbreiding kan uitsluitend plaatsvinden binnen de kaders van geldende lokale, provinciale, landelijke en Europese wet- en regelgeving. In dat kader worden onderzoeken uitgevoerd naar onder meer ecologie, milieu, water en ruimtelijke kwaliteit en worden waar nodig passende en mitigerende maatregelen getroffen.

5. Duurzaamheid en circulariteit. In de visie wordt gesproken over het stimuleren van circulair bouwen. In hoeverre is het mogelijk om dit (gedeeltelijk) verplicht te stellen in plaats van alleen te stimuleren?
De gemeente wil duurzaamheid en meervoudig ruimtegebruik steviger verankeren. Daarom is in de visie opgenomen dat de gemeente (inspannings)verplichtingen wil opnemen in het omgevingsplan, beeldkwaliteitsplan of uitgifteprotocol, bijvoorbeeld voor minimale bouwhoogten, benutten van daken en meervoudig ruimtegebruik. Voor circulair materiaalgebruik wordt onderzocht in hoeverre ondernemers geprikkeld kunnen worden om dit toe te passen.

6. Klimaatadaptatie en leefkwaliteit. Hoe worden groen-blauwe structuren concreet uitgewerkt en geborgd?
Groen en water worden voor het uiterlijk van bedrijventerreinen ingezet, maar ook functioneel voor o.a. voor waterberging, verkoeling en leefkwaliteit. De groen-blauwe structuren in de openbare ruimte worden verder uitgewerkt in de planvorming via de bruto/netto verhouding en inrichtingseisen.

7. Mobiliteit en bereikbaarheid. Waarom is OV niet meegenomen en hoe wordt toekomstig OV (station Ter Apel) betrokken?
In de visie is bereikbaarheid vooral benaderd vanuit de huidige praktijk van bedrijventerreinen. Bedrijven zijn grotendeels afhankelijk van wegverkeer en logistiek. De analyse van bereikbaarheid in de locatieverkenning is daarom uitgevoerd op basis van reistijden per auto. Tegelijk wordt de Nedersaksenlijn en het station Ter Apel expliciet gezien als economische impuls en verbetering van de bereikbaarheid van Westerwolde. In de verdere planvorming wordt daarom ook de toekomstige OV-bereikbaarheid rond station Ter Apel betrokken.

8. Verplaatsing bedrijven. Is beleid voorzien om bedrijven te verplaatsen uit woonwijken en ziet het **college kansen voor woningbouw op vrijkomende locaties?**
De visie richt zich primair op het creëren van voldoende ruimte voor lokaal ondernemerschap. Daarbij is uitbreiding van bestaande terreinen en ontwikkeling van nieuwe terreinen noodzakelijk omdat ondernemers nu nauwelijks kunnen uitbreiden. Actieve bedrijfsverplaatsing kan onderdeel worden van de vervolgaanpak. Dit vraagt echter maatwerk per locatie en per ondernemer.

9. Financiële risico's. Wanneer krijgt de raad inzicht in grondexploitatie en financiële risico's?
De raad wordt geïnformeerd over grondexploitatie en financiële risico's zodra de planvorming voldoende concreet is, bijvoorbeeld bij de vaststelling van de ruimtelijke visie, uitwerkingskaders en/of het besluit tot grondexploitatie. Op dat moment kan ook een realistische raming worden opgesteld van kosten, opbrengsten en risicoreserveringen.

10. Afsluitende kernvraag (groei vs. kwaliteit): Hoe voorkomt het college dat uitbreiding ten koste gaat van rust, natuur en landschap? En hoe kijkt het college naar een model van voortdurende groei? Is het college het eens dat eindeloze groei niet houdbaar is?
In de visie is gekozen voor een beperkte, zorgvuldig onderbouwde uitbreiding die vooral gericht is op het faciliteren van lokaal en (boven)lokaal mkb en niet op grootschalige regionale bedrijvigheid. We breiden daar uit, waar aantoonbaar behoefte is. Er wordt ingezet op een toekomstbestendige inrichting met stevige groen- en blauwstructuren, klimaatadaptatie, intensiever ruimtegebruik en landschappelijke inpassing. De economische ontwikkeling is geen doel op zichzelf, maar een belangrijk middel om leefbaarheid, werkgelegenheid en brede welvaart in stand te houden.

11. Kaarten
Voor wat betreft de kaartbeelden wordt momenteel bekeken op welke wijze deze beter (digitaal) ontsloten kunnen worden, zodat deze voor raad en inwoners toegankelijker en eenvoudiger raadpleegbaar zijn.

Kon document Geluidsbestand-agendapunt -16-bedrijventerreinvisie-Westerwolde niet opnemen in de bundel

Raadsvergadering

Dossiernummer	1304
Extern Zaak ID	Z/25/246315
Vergaderdatum	20 mei 2026
Agendapunt	17
Titel	TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen) (bespreekpunt)
Organisatieonderdeel	Algemeen

Aanwezigen
Annet Boonman, Ruurd Brekveld, Evelien Duursma-Kooman, Wim Eilert, Marjan Heidekamp, Herma Hemmen, Eize Hoomoedt, Ronald Koskamp, Harm Jan Kuper, Seine Lok, Giny Luth, Wietze Potze, R. Rep, Judith Reurink, Sonja Schreuder, Dorien Tholen, Roelof van Dam, Marco Visscher en Astrid Warntjes

Afwezigen
Erik Geukes en Richard ter Veen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	7 april 2026
Agendacommissie	15 april 2026
Raadscommissie	6 mei 2026
Raadsvergadering	**20 mei 2026**

Toelichting
Het betreft een particulier initiatief voor een woningbouwplan van 23 woningen in de kern van Sellingen. Het plangebied wordt omsloten door de Torenstraat, de Korteweg, de Breetuinenweg en de Dorpsstraat. Met dit TAM-omgevingsplan wordt planologisch de realisatie van het woningbouwplan mogelijk gemaakt.

Stemming
18 stemmen voor

Stem voor	**Stem tegen**
BBB	
Boonman, Annet Hemmen, Herma	
CDA	
Heidekamp, Marjan Kuper, Harm Jan Lok, Seine	
D66	
Hoomoedt, Eize	
Focus op Westerwolde	
Visscher, Marco	
Gemeentebelangen	
Koskamp, Ronald	

Luth, Giny	
Groenlinks	
Brekveld, Ruurd	
PvdA	
Duursma-Kooman, Evelien	
PVV	
Rep, R. Reurink, Judith Tholen, Dorien	
Samen voor Westerwolde	
Eilert, Wim Potze, Wietze van Dam, Roelof	
Westerwolde Lokaal	
Schreuder, Sonja	

Besluit

1. Het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)” met planidentificatienummer NL.IMRO.1950.TO2508-vs01 met het bijbehorend beeldkwaliteitsplan ongewijzigd vast te stellen.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen, omdat de kosten anderszins zijn verzekerd.

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer: Z/25/246315/D-744241

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering:	7 april 2026	Datum raadsvergadering:	20 mei 2026
Portefeuillehouder :	Wethouder Harm-Jan Kuper	Volgnummer :	17

Korte inhoud

Met het voorliggende voorstel wordt, door het vaststellen van het “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)”, planologisch de mogelijkheid gecreëerd om 23 woningen te kunnen realiseren in Sellingen.

Onderwerp

TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)

Voorgesteld besluit

Uw raad wordt voorgesteld:

1. Het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)” met planidentificatienummer NL.IMRO.1950.TO2508-vs01 met het bijbehorend beeldkwaliteitsplan ongewijzigd vast te stellen;
2. Geen exploitatieplan vast te stellen, omdat de kosten anderszins zijn verzekerd.

Inleiding

Het betreft een particulier initiatief voor een woningbouwplan van 23 woningen in de kern van Sellingen. Het plangebied wordt omsloten door de Torenstraat, de Korteweg, de Breetuinenweg en de Dorpsstraat.

Beoogd effect - wat willen we bereiken?

Met dit TAM-omgevingsplan wordt planologisch de mogelijkheid gecreëerd om in de kern van Sellingen 23 woningen te bouwen.

Argumenten

Woonvisie

Het voorliggend plan omvat in totaal 23 woningen: 11 koopwoningen, 8 sociale huurwoningen en 4 kwadrantwoningen (huur). De mix van huur en koop vergroot de variatie en sluit aan bij de behoefte aan betaalbare starters- en seniorenwoningen. Alle woningen zijn levensloopbestendig.

Het project geeft concreet invulling aan de hoofdlijnen van de woonvisie: het draagt bij aan de kwantitatieve opgave, het voegt woningen toe in verschillende segmenten en het faciliteert zorggeschikt en levensloopbestendig wonen. Daarmee is sprake van een duidelijke beleidsmatige verankering.

Verkeer
De primaire ontsluiting van het plangebied gaat vanaf de Torenstraat naast het buurthuis. Er wordt een lus ontworpen zodat het verkeer vlot kan doorstromen. Alle benodigde parkeerplaatsen worden binnen het plangebied voorzien. Dit gebeurt wel aan de randen van het plangebied, waardoor in het woongebied de auto vooral te gast is.

Ruimtelijk
Voor de ruimtelijke- en landschappelijk uitwerking is landschapsarchitectenbureau LAOS door de initiatiefnemer ingeschakeld. Het stedenbouwkundig plan (bijlage 1) steunt op een (historische) gebiedsanalyse, een modellenstudie en een landschappelijke invulling. Belangrijke uitgangspunten bij de uitwerking van de plannen zijn:

1. Behoud en versterking van de groene dorpse ruimte;
2. Het versterken van de verbinding met het dorp; herstel kerkpad en versterken bestaande verbindingen;
3. Het realiseren van een collectieve sfeer met een open structuur;
4. Zoveel mogelijk bomen behouden. Nieuwe bomen en struiken zijn inheems, aanleg bloemenweide.

Voor deze ontwikkeling is een Beeldkwaliteitsplan (bijlage 3) opgesteld. In dit beeldkwaliteitsplan is aandacht gegeven aan het gewenste materiaalgebruik en de positionering van de woningen.

De landschappelijke inpassing en het beeldkwaliteitsplan zijn als voorwaarden opgenomen in het TAM-omgevingsplan. De initiatiefnemer zal hieraan moeten voldoen bij het realiseren van het woningbouwplan

Ruimtelijke motivering
Het plan is voorzien van een ruimtelijke motivering, mede gebaseerd op diverse onderzoeken. Daaruit blijkt dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (voorheen: een goede ruimtelijke ordening).

Kanttekeningen
Er zijn geen kanttekeningen voor het te nemen besluit. Participatie heeft plaatsgevonden en initiatiefnemer heeft goed gereageerd op signalen van omwonenden en andere mogelijke belanghebbenden. Op het ontwerp wijzigingsbesluit zijn geen zienswijzen ingediend.

Alternatieven
Het eventueel niet vaststellen van de plannen moet onderbouwd worden met een deugdelijke ruimtelijke motivering waarom geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Financiën
De uitvoeringskosten van het plan komen voor rekening van de initiatiefnemer. Er is geen aanleiding een exploitatieplan vast te stellen. Met initiatiefnemer is een anterieure overeenkomst gesloten met daarin ook een paragraaf aangaande nadeelcompensatie (voorheen: planschade).

Een deel van de gronden wordt verkocht aan de ontwikkelaar.

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling door uw raad wordt het omgevingsplan via de wettelijke kanalen gepubliceerd en ter inzage gelegd. Aansluitend start een beroepstermijn van 6 weken.

Bijlagen

1. Het omgevingsplan met bijlagen.
2. Verbeelding

Sellingen, 7 april 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema,
burgemeester

Nummer 17.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 7 april 2026;

gelet op de Woonvisie Westerwolde 2025-2029 en de Omgevingswet;

b e s l u i t :

1. Het wijzigingsbesluit van het omgevingsplan “TAM-omgevingsplan Westerwolde, Torenstraat (Woonhof Sellingen)” met planidentificatienummer NL.IMRO.1950.TO2508-vs01 met het bijbehorend beeldkwaliteitsplan ongewijzigd vast te stellen;
2. Geen exploitatieplan vast te stellen, omdat de kosten anderszins zijn verzekerd.

Dit is besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2026.

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter

TAM-Omgevingsplan Hoofdstuk 22t

Sellingen, Torenstraat (Woonhof Sellingen)

BURO HOLLEMA

TAM-Omgevingsplan Hoofdstuk 22t

Sellingen, Torenstraat (Woonhof Sellingen)

Datum:	01-04-2026
Status:	Definitief

Buro Hollema
Asserstraat 12
9451 AC Rolde
Tel: (0592) 24 13 13
info@burohollema.nl
www.burohollema.nl

Buro Hollema streeft naar een optimale verhouding tussen kwaliteit en prijs. Periodiek wordt ons kwaliteitssysteem gecontroleerd door Normec Certification. Buro Hollema is in het bezit van het certificaat ISO 9001:2015.

TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t Sellingen Torenstraat (Woonhof Sellingen)

Inhoudsopgave Motivering

Motivering **7**

Hoofdstuk 1 Inleiding **8**
1.1 Aanleiding 8
1.2 Beschrijving van de wijziging 8
1.3 Regeling in het omgevingsplan 8
1.4 Leeswijzer 10

Hoofdstuk 2 Planvoornemen **11**
2.1 Bestaande activiteiten (huidige situatie) 11
2.2 Beoogde activiteiten (beoogde situatie) 13

Hoofdstuk 3 Gemeentelijk beleid **15**
3.1 Omgevingsvisie 15
3.2 Omgevingsprogramma's 16
3.3 Specifiek beleid gemeente Westerwolde 16

Hoofdstuk 4 Regelanalyse en beleid **18**
4.1 Rijksbeleid en (instructie)regels 18
4.2 Provinciaal beleid en (instructie)regels 19
4.3 Bruidsschat 21

Hoofdstuk 5 Hoe gaan we het regelen **22**
5.1 Uitwerking in de regels 22
5.2 Welke activiteiten worden toegestaan en waar 22
5.3 Activiteiten toestaan of uitsluiten 22

Hoofdstuk 6 Gevolgen voor de fysieke leefomgeving **23**
6.1 Archeologie 23
6.2 Ladder voor duurzame verstedelijking 23
6.3 Duurzaamheid 24
6.4 Gezondheid 25
6.5 Verkeer en parkeren 25
6.6 Natuur 26
6.7 Luchtkwaliteit 29
6.8 Geluid 30
6.9 Geur 31
6.10 Omgevingsveiligheid 32
6.11 Trilling 35
6.12 Omgevingskwaliteit 35
6.13 Cultureel erfgoed 35
6.14 Bodem 36
6.15 Water 37
6.16 M.e.r.- beoordeling 38

Hoofdstuk 7 Uitvoering **40**

Hoofdstuk 8 Toezicht en handhaving **41**

Hoofdstuk 9 Kostenverhaal **42**
9.1 Anterieure overeenkomst 42
9.2 Regels kostenverhaal 42

Hoofdstuk 10 Participatie en keten **43**

Inhoudsopgave Bijlagen bij de motivering

Bijlagen bij de motivering **45**

Bijlage 1	**Handout LAOS**	**46**
Bijlage 2	**Ontwerp stedenbouwkundig ontwerp Sellingen Torenstraat**	**101**
Bijlage 3	**Beeldkwaliteitsplan Sellingen Torenstraat**	**103**
Bijlage 4	**Archeologie**	**106**
Bijlage 5	**Parkeermemo Sellingen Torenstraat**	**147**
Bijlage 6	**Stikstofonderzoek**	**154**
Bijlage 7	**AERIUS berekeningen**	**172**
Bijlage 8	**Quickscan Flora en Fauna**	**187**
Bijlage 9	**Bodemrapportage**	**242**
Bijlage 10	**Aanmeldingsnotitie**	**327**
Bijlage 11	**Participatieverslag 30 mei**	**336**
Bijlage 12	**Participatieverslag terugkomavond 2 juli**	**340**

Inhoudsopgave Regels

Regels		**343**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**344**
Artikel 1	Begripsbepalingen	344
Artikel 2	Meet- en rekenbepalingen	346
Artikel 3	Toepassingsbereik	347
Hoofdstuk 2	**Functies en gebiedsaanwijzingen**	**348**
Artikel 4	Groen	348
Artikel 5	Verkeer	349
Artikel 6	Wonen	350
Hoofdstuk 3	**Algemene regels voor activiteiten**	**352**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	352
Artikel 8	Algemene ruimtelijke bouwregels	353
Artikel 9	Planologische gebruiksactiviteiten	354
Artikel 10	Algemene afwijkingsregels	355
Artikel 11	Regels voor parkeren en laden en lossen	356
Artikel 12	Overige regels voor activiteiten	357
Hoofdstuk 4	**Overgangsrechtbepalingen**	**358**
Artikel 13	Overgangsregels	358

Inhoudsopgave Bijlagen bij de regels

Bijlagen bij de regels **359**

Bijlage 1 Lijst met toelaatbare beroepen en vormen van bedrijvigheid bij het wonen **360**

Motivering

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bouwonderneming Gebroeders Benus B.V. is voornemens om in de kern van Sellingen een woningbouwplan te realiseren. Het ontwikkelen van deze functie is in strijd met de regels van het omgevingsplan van de gemeente Westerwolde. De gemeente gaf in een principe-uitspraak aan dat zij onder voorwaarden bereid zijn om mee te werken aan het voornemen. Voor de ontwikkeling dient initiatiefnemer een TAM-IMRO omgevingsplan aan te leveren. Dit omgevingsplan toont aan op welke wijze er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies (in dit geval woningen met bijbehorende infrastructuur) aan locaties (het plangebied) en dat kan worden voldaan aan de instructieregels van de diverse overheden.

1.2 Beschrijving van de wijziging

Het plangebied van de woningbouwlocatie ligt in de kern van het dorp Sellingen van de gemeente Westerwolde. Het plangebied wordt omsloten door de Torenstraat, de Korteweg, de Breetuinenweg en de Dorpsstraat. Grenzend aan en rondom de woningbouwlocatie bevinden zich woningen en andere bestaande bebouwing met de bijbehorende diverse functies.

Figuur 1.1: Luchtopname ligging woningbouwlocatie in Sellingen (bron: PDOK viewer).

1.3 Regeling in het omgevingsplan

In het ter plaatse geldende bestemmingsplan 'Sellingen Dorp' (vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2013 en onherroepelijk), dat evenals de overige bestemmingsplannen opgenomen is in het per 1 januari 2024 van rechtswege ontstane Omgevingsplan gemeente Westerwolde, kent de locatie de functies 'Wonen - 1', 'Groen' en 'Verkeer - Verblijfsgebied'. Daarnaast heeft de locatie de dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie' en 'Waarde - Essen'. In het gebied met de functie 'Wonen - 1' zijn maximaal 7 wooneenheden toegestaan.

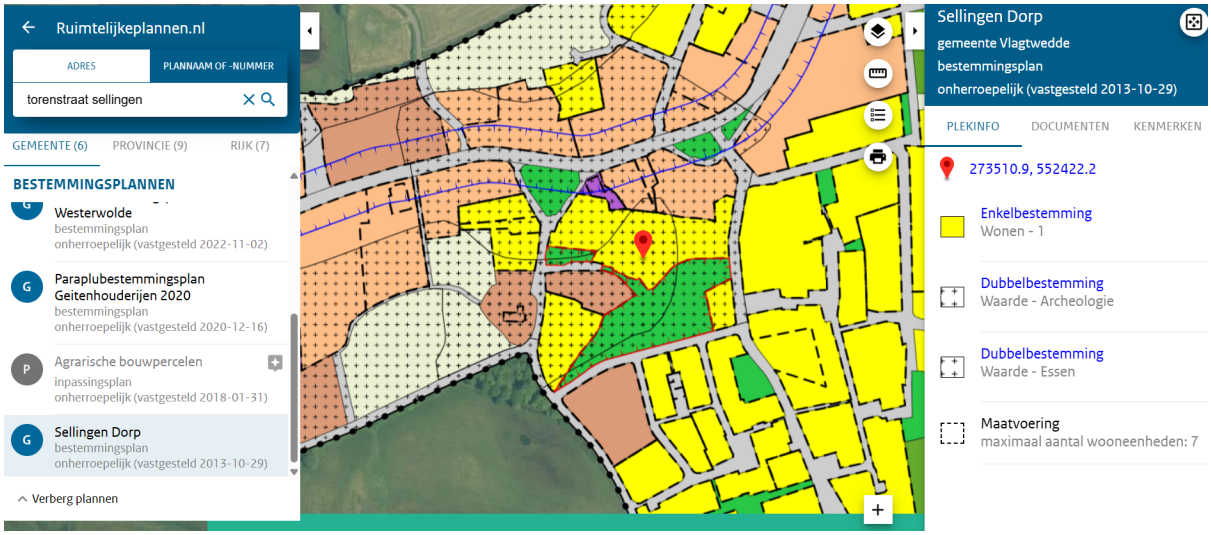
Voor de groenstrook in het noordwestelijke deel van het plangebied is in het bestemmingsplan een wijzigingsmogelijkheid opgenomen (wro-zone-wijzigingsgebied 1) om de bestemming te wijzigen naar een woonbestemming. Voor de groenstrook aan de zuidzijde van het plangebied is een wijzigingsmogelijkheid opgenomen (wro-zone-wijzigingsgebied 2) om de bestemming te wijzigen naar een woonbestemming dan wel een maatschappelijke bestemming. Onder andere zijn hieraan de voorwaarden gekoppeld dat er sprake moet zijn van een ruimtelijk kwalitatieve inpassing en de bestemmingswijziging dient te passen binnen de woningbouwafspraken.

Dit TAM-omgevingsplan wijzigt de regeling in het bestemmingsplan 'Sellingen Dorp', omdat de woonontwikkeling is gepland op gronden die deels geen woonbestemming hebben en, voorzover er wel een woonbestemming ligt, deze de gewenste aantallen woningen niet mogelijk maakt.

Voor het plangebied gelden daarnaast de volgende bestemmingsplannen, die in meer of mindere mate van toepassing zijn:

1. Het Facetbestemmingsplan Karakteristieke panden Westerwolde (vastgesteld 26 februari 2025); dit betreft een regeling om karakteristieke- en beeldbepalende gebouwen in het buitengebied en in de kernen te beschermen. In de omgeving van het plangebied is een aantal van die bepalende gebouwen te vinden;
2. het Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde (vastgesteld 5 juni 2024); het plangebied kent daarin de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 3'. Deze dubbelbestemming is opgenomen ter bescherming van mogelijk in de bodem aanwezige archeologische waarden ter plaatse van AMK-terreinen (historische kernen), historische kernen en bebouwingszones, verdedigingswerken (overig) en historische boerderijplaatsen. De dubbelbestemming vereist voor de ontwikkeling een archeologische rapportage;
3. het Facetbestemmingsplan woningsplitsing en verkamering Westerwolde (vastgesteld 27 maart 2024); dit bestemmingsplan is opgesteld ter uitvoering van het woonbeleid en de Woonvisie van de gemeente om beide fenomenen van splitsing en kamerverhuur te kunnen reguleren. Voor het onderhavige omgevingsplan is dit facetplan niet relevant;
4. het Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde (vastgesteld 2 november 2022); de regels in dit facetbestemmingsplan voegen specifieke bepalingen voor parkeren en laden of lossen in de onderliggende bestemmingsplannen toe. Voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor bouwen of verbouwen of het wijzigen van het gebruik in het plangebied moet in eerste instantie voorzien worden in voldoende parkeergelegenheid op het eigen erf voor de beoogde functie. Pas als dat niet mogelijk is gebleken mag uitgeweken worden naar de openbare ruimte. Dan moet echter wel met een parkeeronderzoek worden aangetoond dat in voldoende parkeergelegenheid kan worden voorzien gezien de huidige parkeerbezetting. Verder moet het ook mogelijk zijn de benodigde hoeveelheid parkeerplaatsen in de openbare ruimte te realiseren. Het toetsingskader dat hierbij wordt gehanteerd zijn de door het kennisplatform CROW vastgestelde richtlijnen.

Voor het plangebied gelden verder nog het 'Paraplubestemmingsplan Geitenhouderijen 2020' van de gemeente Westerwolde en het inpassingsplan 'Agrarische bouwpercelen' van de provincie Groningen. Deze hebben beide geen relevantie voor het plangebied en de ontwikkeling daarvan. Beide plannen zien met name op ontwikkelingen en situaties in het buitengebied.

Figuur 1.4: Fragment bestemmingsplan Sellingen Dorp (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de huidige en de toekomstige situatie. De toekomstige situatie beschrijft het initiatief en de doelen voor het projectgebied. Hoofdstuk 3 inventariseert het voor dit project relevante gemeentelijke beleid. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 en 5 een analyse gemaakt van respectievelijk de instructieregels en het beleid van de overige overheden en wordt beschreven hoe de regeling van dit omgevingsplan vormgegeven is. In het zesde hoofdstuk worden de verschillende relevante omgevingsaspecten beschreven die mogelijk kunnen inspelen op het project. De motivering sluit af met bepalingen over kostenverhaal en participatie. In de bijlagen bij de motivering zijn achterliggende stukken en onderzoeken te vinden.

Hoofdstuk 2 Planvoornemen

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie en de beoogde situatie vanuit de ruimtelijke- en functionele structuur van het gebied waar de wijziging op ziet beschreven. Er wordt allereerst aandacht besteed aan de historie van het plangebied. Verder komen in dit hoofdstuk de volgende elementen aan de orde: wonen, verkeer, bedrijven en voorzieningen en overige kwantitatieve en kwalitatieve aspecten, zoals gezondheid en duurzaamheid. Wat betreft de ruimtelijke inrichting wordt onder andere aandacht besteed aan de bebouwingsstructuur, cultureel erfgoed, de wegenstructuur en het groen.

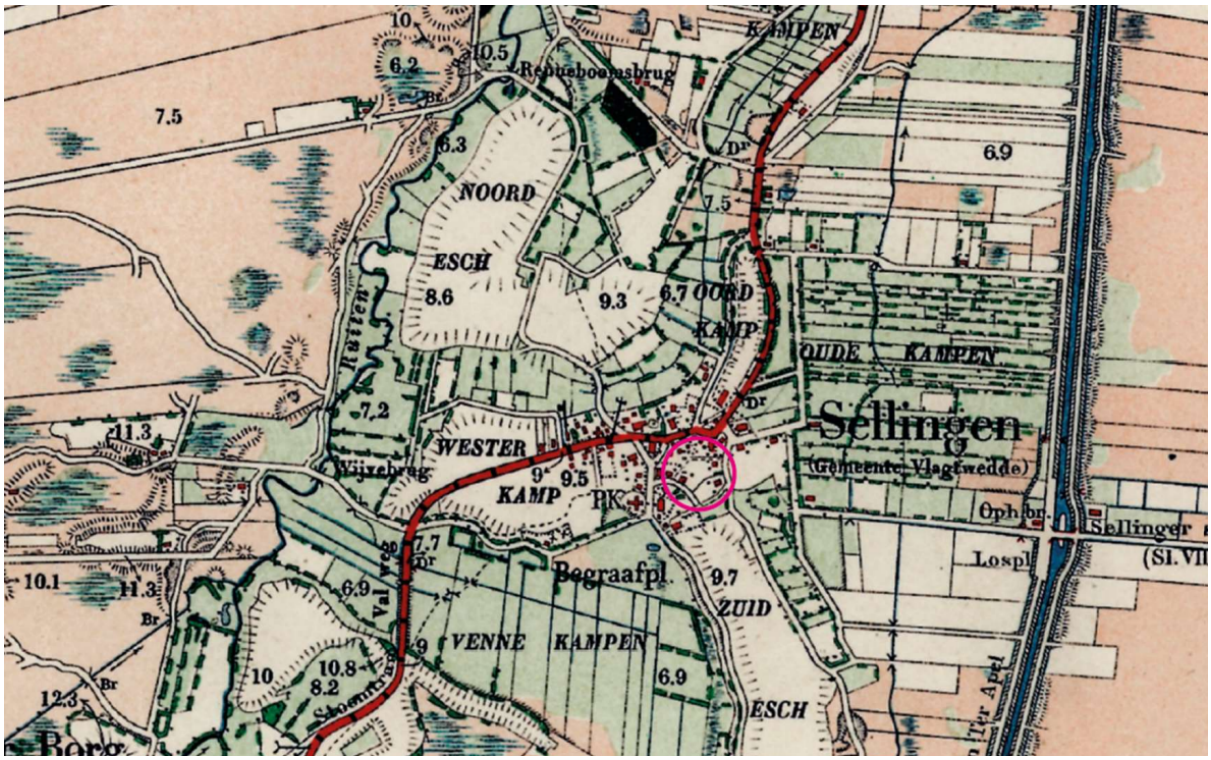
2.1 Bestaande activiteiten (huidige situatie)

Het plangebied van de woningbouwlocatie ligt centraal in de kern van Sellingen. Het esdorp Sellingen dateert uit de middeleeuwen. Het dorp is ontstaan op een zandrug langs een beekdal dat in de ijstijd is gevormd door een zijtak van de Eems. Ten westen van het dorp loopt de Ruiten Aa. Het dorp wordt omgeven door escomplexen die eveneens op zandruggen langs het beekdal van de Ruiten Aa liggen. De doorgaande weg van Ter Apel naar Vlagtwedde, nu de Dorpsstraat, vormt van oorsprong de belangrijkste weg in het dorp. Van hieruit loopt een aantal wegen in uiteenlopende richtingen zodat een web-achtige structuur van verbindingen ontstaat. De nog herkenbare brink van het dorp ligt op de plaats waar de Torenstraat op de Dorpsstraat uitkomt.

Aan het begin van de 19de eeuw concentreerde de bebouwing zich langs de Dorpsstraat en de Torenstraat. De bebouwing bestond vooral uit verspreid gelegen boerderijen, winkels, enkele woonhuizen en arbeiderswoningen, met wisselende situering ten opzichte van de straat. In de loop van de 19de eeuw nam de bebouwing vooral langs de westelijke Dorpsstraat iets toe. Na 1900 vond uitbreiding plaats in het westen op de Westerkamp langs de Dorpsstraat en in het noorden op de Oerd langs de Dorpsstraat en de Dorigweg. Ook werden woningen gebouwd langs de Hassebergerweg in het oosten van het dorp.

Na de Tweede Wereldoorlog vond verdere verdichting plaats van de bebouwing langs het zuidwestelijke en noordelijke deel van de Dorpsstraat. Ook de bebouwing aan de zuidoostzijde van het dorp langs de Zuid Esch nam toe. Vanaf 1970 werd het dorp meer planmatig uitgebreid met woonwijken op de noordelijke helft van de Zuid Esch en het gebied ten oosten daarvan. De meest recente uitbreidingswijk dateert van omstreeks 2000 en ligt in het noorden van het dorp, ten oosten van de Oude Kampenweg.

Sellingen is rijk aan voorzieningen met onder andere een supermarkt, enkele winkels, veel sportfaciliteiten en twee basisscholen. Rondom de locatie bevinden zich woningen, een dorpshuis, een parkeervoorziening en verderop een kerk, overige maatschappelijke voorzieningen en een aantal gemengde functies. Het groen in het plangebied heeft niet overal een even goede kwaliteit. Er is een aantal oude en behoudenswaardige bomen aanwezig, waaronder meidoorn en berk. Voor het plan is een groeninventarisatieplan gemaakt, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen behoudenswaardig en te kappen of te verwijderen groen.

Figuur 2.1: Sellingen in de 1925 (bron: Topotijdreis.nl)

Figuur 2.2: Huidige situatie (bron: PDOK viewer).

Figuur 2.3: Huidige situatie van het groen niet overal van voldoende kwaliteit (bron: LAOS).

2.2 Beoogde activiteiten (beoogde situatie)

Functioneel

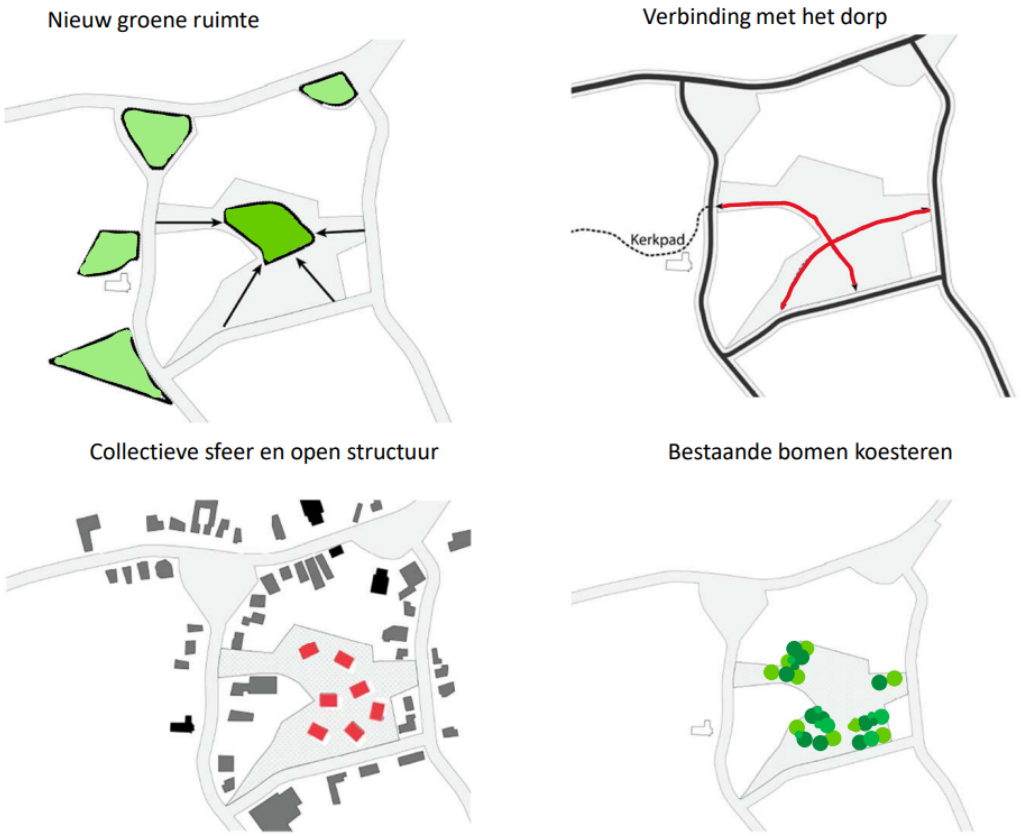
Het woningbouwproject maakt de bouw mogelijk van in elk geval 23 woningen op deze historische en centrale locatie in het dorp. De 23 woningen bestaan uit 11 koopwoningen, 8 huurwoningen en 4 zorgwoningen. De zorgwoningen worden gerealiseerd in de vorm van één kwadrantblok (vier gekoppelde woningen). Daarnaast gaat het om 17 rijwoningen en 2 twee-onder-een-kapwoningen. Doelstelling is een programma te realiseren dat verschillende doelgroepen kan bedienen en levensloopbestendig is. Het gaat om sociale huurwoningen, betaalbare koopwoningen voor jongeren en ouderen en zorgwoningen. Er wordt veel waarde gehecht aan ontwikkeling van de locatie in samenspraak met het dorp. Een woningcorporatie zal de huurwoningen gaan exploiteren.

Voor de ruimtelijke- en landschappelijk uitwerking is landschapsarchitectenbureau LAOS ingeschakeld. De woningen worden onder architectuur ontworpen. De primaire ontsluiting van het plangebied gaat vanaf de Torenstraat naast het buurthuis. Er wordt een lus ontworpen zodat het verkeer vlot kan doorstromen. Alle benodigde parkeerplaatsen worden binnen het plangebied voorzien. Dit gebeurt wel aan de randen van het plangebied, waardoor in het woongebied de auto vooral te gast is. Er worden in totaal 23 extra openbare parkeervlakken gerealiseerd. Daarnaast is er ruimte om te parkeren bij de MFA. Daarmee wordt voldaan aan het gemeentelijk beleid en de normstelling op dat punt.

Ruimtelijk

Voor de ontwikkeling is door LAOS Landschapsarchitectuur een concept stedenbouwkundige invulling gemaakt. Zie voor meer achtergronden en impressies bijlage 1. Het stedenbouwkundig plan steunt op een (historische) gebiedsanalyse, een modellenstudie en een landschappelijke invulling. Belangrijke uitgangspunten bij de uitwerking van de plannen zijn:

1. Behoud en versterking van de groene dorpse ruimte;
2. het versterken van de verbinding met het dorp; herstel kerkepad en versterken bestaande verbindingen;
3. het realiseren van een collectieve sfeer met een open structuur;
4. zoveel mogelijk behoudenswaardige bomen behouden. Nieuwe bomen en struiken zijn inheems, aanleg bloemenweide.

Figuur 2.4: Uitgangspunten stedenbouwkundig ontwerp (bron: LAOS)

De uitgangspunten zijn vertaald in een schetsontwerp. Dit schetsontwerp is gebruikt voor de burgerparticipatie. In overleg met de gemeente, de omgeving en de ontwikkeling is vervolgens het stedenbouwkundig ontwerp opgesteld (bijlage 2). Ook is voor deze ontwikkeling een Beeldkwaliteitsplan opgesteld. In dit beeldkwaliteitsplan is aandacht gegeven aan het gewenste materiaalgebruik en de positionering van de woningen. Het beeldkwaliteitsplan is als bijlage 3 toegevoegd aan dit TAM-omgevingsplan.

Met het landschappelijke en stedenbouwkundig ontwerp wordt, zoals hierboven uiteengezet, zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande historische- en ruimtelijke structuren en worden deze waar mogelijk versterkt. Uit oogpunt van duurzaamheid zijn in het ontwerp diverse maatregelen meegenomen: het centrale parkeerterrein en de aanleg van een bloemenweide zijn daarvan voorbeelden. Hiermee kan worden voldaan aan de uitgangspunten voor de ruimtelijke kwaliteit zoals deze onder andere in het vigerende bestemmingsplan omschreven zijn.

Op verzoek van het dorp is ook in het plangebied rekening gehouden met de mogelijkheid om een dorpsverzamelpunt te realiseren. Waar dit hiervoor bedoelde gebouw komt is op dit moment nog niet bekend. Om die reden is in de regels het gebouw niet bij recht maar via een binnenplanse omgevingsvergunning mogelijk gemaakt. Via de omgevingsvergunningsprocedure kan in overleg met de omgeving de meest geschikte plek worden gekozen.

Hoofdstuk 3 Gemeentelijk beleid

In dit hoofdstuk wordt het relevante gemeentelijke beleid en/of programma's ten aanzien van de ruimtelijke- en functionele structuur beknopt opgenomen. Uitsluitend beleid of beleidsuitspraken die voor het omgevingsplan relevant zijn worden genoemd. Daarbij worden geen uitgebreide herhalingen van beleidsnota's opgenomen, maar kan worden volstaan met een korte, puntsgewijze samenvatting van de relevante onderdelen hiervan. Per onderdeel wordt geconcludeerd of dit past binnen dit beleid.

3.1 Omgevingsvisie

In deze paragraaf wordt omschreven hoe de ontwikkeling past binnen de visie die de gemeente Westerwolde heeft op de fysieke leefomgeving. Dit staat beschreven in de Omgevingsvisie. De gemeente Westerwolde heeft de 'Omgevingsvisie Westerwolde' in december 2020 vastgesteld. De Omgevingsvisie is een integrale visie op de leefomgeving, de visie geeft de ambities weer en de uitwerking daarvan in de verschillende gebieden die de gemeente rijk is.

De visie voor Westerwolde is in algemene bewoordingen en in grote lijnen geschetst op gebiedsniveau, maar gebiedstypen zijn in de visie ook beschreven op basis van het gebruik. De gemeente streeft in ieder van die gebieden een kwaliteit na die past bij het gebied en de gemeentelijke kernwaarden en die afhankelijk is van haar ambitie. De gebruiksvormen waarin de gemeente gebieden grofweg onderscheidt zijn:

- Natuur en landschap
- Natuurinclusieve landbouw
- Landbouw en landschap
- Landschap rond bebouwing
- Werken
- Wonen
- Recreëren
- Infrastructuur

In algemene zin wordt de omgeving van de gemeente in al haar aspecten gewaardeerd. Rust en ruimte zijn belangrijk. Initiatieven in de kernen worden waar mogelijk gestimuleerd. Deze dienen wel te passen in de omgeving inclusief de landschappelijke kwaliteiten en de (cultuur)historie.

Met betrekking tot het aspect wonen wordt in de omgevingsvisie aangegeven dat de gemeente een afname ziet in de 'jonge' bevolkingsgroep (35-54 jaar). Daarnaast wordt de bevolkingsgroep van 55-69 jaar en 70 jaar en ouder steeds groter. De wens van de gemeente Westerwolde is om dynamiek en doorstroming in Westerwolde op gang te brengen. Er wordt gekeken naar de huidige behoefte, maar bovenal naar de toekomstige veranderingen in de samenstelling van de bevolking en de behoefte die dat met zich meebrengt. Doel is verbetering van de particuliere en sociale woningvoorraad, waarbij de eigen identiteit en kwaliteit het uitgangspunt is. Tweede doel is het sterk verlagen van de energiebehoefte voor wonen met als uiteindelijk doel energieneutraal wonen. De gemeente stuurt op het vitaal houden van de Westerwoldse woningvoorraad met ruimte voor vernieuwing waar dat nodig is.

Om nieuwbouw mogelijk te maken is een strategie ontwikkeld die ervoor zorgt dat het toevoegen van woningen niet leidt tot ongewenste neveneffecten zoals leegstand, waardedaling en verpaupering. Toevoeging vindt plaats op plekken waar het een meerwaarde voor de omgeving betekent. Het ontwikkelen van initiatieven ligt bij de samenleving, corporaties en de markt. De huidige woningvoorraad en zijn verschijning in de omgeving bepaalt voor een belangrijk deel het karakter van de Westerwoldse fysieke leefomgeving. Het is essentieel dat nieuwe ontwikkelingen hierbij aansluiten en dit beeld versterken

Toetsing en conclusie

De betaalbare woningen die met dit woningbouwproject gerealiseerd worden, zijn voor verschillende bevolkingsgroepen. Met deze woningen wordt de dynamiek en doorstroming in de gemeente bevorderd en kan worden voldaan aan hetgeen in de Omgevingsvisie voor de lange termijn als ambitie is geformuleerd. Door zorgvuldig en duurzaam ontwerp van de inrichting van het plangebied en de woningen worden de ruimtelijke karakteristieken versterkt en kan gesproken worden van een

verantwoorde invulling van dit historische stukje Sellingen.

3.2 Omgevingsprogramma's

In deze paragraaf wordt omschreven welke omgevingsprogramma's van toepassing zijn op de ontwikkeling en hoe hier rekening mee wordt gehouden.

Toetsing en conclusie

Er zijn geen omgevingsprogramma's bekend voor Sellingen.

3.3 Specifiek beleid gemeente Westerwolde

In deze paragraaf wordt de beoogde ontwikkeling getoetst aan specifieke beleidsthema's die van toepassing zijn op de ontwikkeling. Dit zijn de:

- Woonvisie + addendum;
- Duurzaamheidsvisie.

Woonvisie Westerwolde 2019-2024

De gemeente Westerwolde heeft in 2019 de Woonvisie 2019-2024 vastgesteld. In 2023 besloot de gemeenteraad deze te verlengen tot 2025. Dit werd door middel van een zogenoemd addendum verwerkt.

In de Woonvisie worden vijf speerpunten benoemd waar de gemeente zich op gaat focussen:

1. Vernieuwen en vitaal houden.
2. Kwaliteitsimpuls voor de (sociale) huurvoorraad.
3. Verbeteren van de particuliere voorraad
4. Goed begeleiden van de vergrijzingsopgave
5. Verduurzaming van de woningvoorraad.

Het addendum spreekt van het stimuleren van woningbouw op maat, doorstroom mogelijk maken en ruimte geven aan betaalbare woningen. Er werd vanuit de Woonvisie ingezet op de realisatie van 200 extra nieuwbouwwoningen in de gemeente. Met het addendum is dit aantal gestegen naar 300. In de Woonvisie wordt aangegeven dat Sellingen wordt beschouwd als woonkern. In woonkernen is ruimte voor 140 nieuwbouwwoningen. In 2024 is de woonvisie vernieuwd.

Woonvisie Westerwolde 2025-2029

De Woonvisie Westerwolde 2025–2029 schetst de noodzaak om de komende jaren circa 600 woningen toe te voegen, afgestemd met regio en provincie. De gemeente kiest voor een uitnodigende houding richting woningbouw, onder het motto ‘ja, mits’. Criteria worden niet strak voorgeschreven, maar geformuleerd als doelen: variatie, betaalbaarheid, levensloopgeschiktheid en duurzaamheid. Binnen die bandbreedte krijgen marktpartijen ruimte om plannen in te vullen.

Specifiek thema: Wonen en zorg

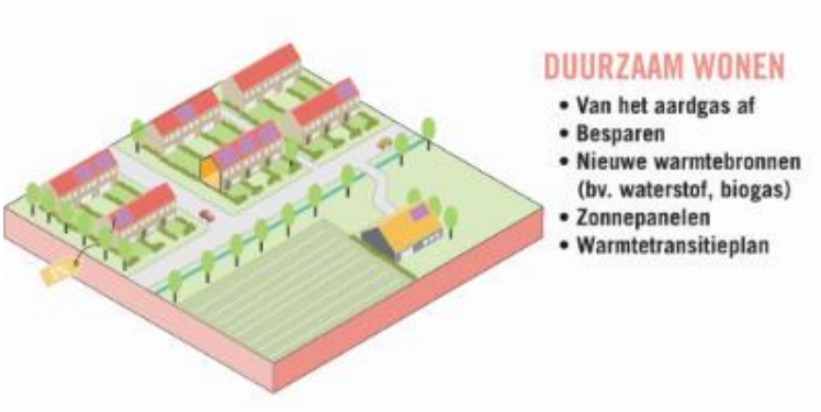
Een belangrijk aandachtspunt in de woonvisie is de groeiende behoefte aan zorggeschikte woningen. Er is nadruk op nultredenwoningen en geclusterde woonvormen, waarin ouderen of mensen met een zorgvraag zelfstandig kunnen wonen, met nabijheid van zorg en gemeenschapsvoorzieningen.

Toetsing en conclusie

Het voorliggend plan omvat in totaal 23 woningen: 11 koopwoningen, 8 sociale huurwoningen en 4 zorgwoningen. De zorgwoningen worden uitgevoerd als aanleunwoningen/kwadrantwoningen en zijn daarmee expliciet afgestemd op de woonzorgopgave. De mix van huur en koop vergroot de variatie en sluit aan bij de behoefte aan betaalbare starters- en seniorenwoningen. Alle woningen zijn levensloopbestendig. Het stedenbouwkundig en beeldkwaliteitsplan benadrukken bovendien een groene, dorpse invulling en levensloopbestendige typologieën. Op het gebied van duurzaamheid voldoen alle woningen aan de hedendaagse duurzame eisen. Het project geeft concreet invulling aan de hoofdlijnen van de woonvisie: het draagt bij aan de kwantitatieve opgave, het voegt woningen toe in verschillende segmenten en het faciliteert zorggeschikt en levensloopbestendig wonen. Daarmee is sprake van een duidelijke beleidsmatige verankering.

Duuzaamheidsvisie

De gemeente heeft voor de brede duurzaamheidopgave een visie opgesteld. Duurzaamheid is een breed begrip. Het realiseren van ontwikkelingen aansluitend bij bestaande structureren en het creëren van slimme toepassingen voor parkeren horen daar bijvoorbeeld ook bij. Als het gaat over woningbouw zijn belangrijke punten: van het aardgas af, besparen, nieuwe warmtebronnen toepassen en zonnepanelen toepassen.

Figuur 3.1: Duurzaam wonen in Westerwolde (bron: gemeente).

De woningen worden gasloos uitgevoerd. Ze zullen voldoen aan de energieprestatienormen genoemd in BENG en, afhankelijk van de ontwikkelingen ten aanzien van teruglevering, zullen de woningen met zonnecellen uitgevoerd worden.

Toetsing en conclusie

Voorliggend woningbouwproject past, getoetst aan de diverse niveaus van duurzaamheid binnen de duurzaamheidsvisie van de gemeente Westerwolde.

Hoofdstuk 4 Regelanalyse en beleid

In dit hoofdstuk wordt de ontwikkeling getoetst aan de regels die het Rijk heeft opgenomen in de AMVB's en de provincie in de omgevingsverordening. Tevens wordt beschreven welke instructieregel overgenomen en/of uitgewerkt is in dit omgevingsplan.

4.1 Rijksbeleid en (instructie)regels

4.1.1 Nationale omgevingsvisie (NOVI)

Nederland staat voor grote uitdagingen die van invloed zijn op onze fysieke leefomgeving. Complexe opgaven zoals verstedelijking, verduurzaming en klimaatadaptatie zijn nauw met elkaar verweven. Dat vraagt een nieuwe manier van werken waarmee keuzes voor de leefomgeving beter gemaakt kunnen worden. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zorgt voor een gezamenlijke aanpak die leidt tot een duurzaam perspectief voor de leefomgeving. Dit is nodig om de doelen te halen en is een zaak van overheid en samenleving.

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk richting geven. Dit komt samen in vier prioriteiten:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Duurzaam economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

In de NOVI is aangegeven dat het vorm geven van de opgaven nodig is op een lager schaalniveau. De aangewezen regio's werken samen met de provincies aan ruimtelijke voorstellen. Vervolgens wordt er gekeken of alle losse plannen bij elkaar tot een duurzaam landelijk beeld leiden. De stappen die genomen worden, staan beschreven in het programma NOVEX en het programma Mooi Nederland.

4.1.2 Instructieregels Rijk

Een omgevingsplan bevat regels die nodig zijn met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. In afdeling 5.1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn de instructieregels opgenomen voor het stellen van regels in het omgevingsplan. Hieronder zijn de hoofdonderwerpen opgesomd waarvoor het Bkl instructieregels bevat:

- Waarborgen van veiligheid (paragraaf 5.1.2);
- beschermen van waterbelangen (paragraaf 5.1.3);
- beschermen van gezondheid en milieu (paragraaf 5.1.4), waaronder instructieregels voor de kwaliteit van de buitenlucht, trillingen, geluid en geur en bodemkwaliteit;
- beschermen van landschappelijke of stedenbouwkundige waarden en cultureel erfgoed (paragraaf 5.1.5), waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking;
- het behoud van ruimte voor toekomstige functies (paragraaf 5.1.6) voor autowegen, buisleidingen, natuur- en recreatiegebieden;
- het behoeden van de staat en werking van infrastructuur of voorzieningen voor nadelige gevolgen van activiteiten (paragraaf 5.1.7), waaronder landsverdediging en nationale veiligheid, elektriciteitsvoorziening, rijksvaarwegen en luchtvaart, fiets- en wandelroutes, aanwijzing van woningbouwcategorieën;
- het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare buitenruimte voor personen (paragraaf 5.1.8).

4.1.3 Conclusie

Gelet op de aard en omvang van het voornemen, het realiseren van de 23 woningen, kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van strijd met de doelstellingen zoals deze zijn geformuleerd in de NOVI. In hoofdstuk 6 van deze motivering wordt het voornemen getoetst aan de hoofdonderwerpen waarvoor het Bkl instructieregels bevat. Op deze plaats wordt geconcludeerd dat het voornemen past binnen het relevante rijksbeleid.

4.2 Provinciaal beleid en (instructie)regels

De provincie Groningen heeft een Omgevingsvisie en een Omgevingsverordening vastgesteld. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het plan zich verhoudt tot de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening van de provincie Groningen.

4.2.1 Omgevingsvisie Groningen

Algemeen

De Omgevingsvisie provincie Groningen bevat een integrale lange termijnvisie van de provincie op de fysieke leefomgeving. Belangrijke onderwerpen in de Omgevingsvisie zijn het zorgen voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat, het benutten van ontwikkelingsmogelijkheden, het beschermen van karakteristieke bebouwde en onbebouwde elementen en het bieden van ruimte voor ondernemerschap.

De provincie wilt het aantrekkelijke woon- en leefklimaat in onze provincie verder verbeteren. Vanuit die invalshoek wordt gekeken naar de kansen die zich voordoen om hier een bijdrage aan te leveren middels beleid. Het accent in het provinciale beleid ligt op het benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden, naast het beschermen van de karakteristieke bebouwde en onbebouwde elementen. De provincie wilt ruimte bieden voor ondernemerschap om in te spelen op de dynamische ontwikkelingen. Activiteiten lopen steeds meer door elkaar heen. Dat heeft gevolgen voor het ruimtegebruik. Functies, zoals wonen en werken, zijn steeds minder van elkaar gescheiden. Door samenwerking met medeoverheden en andere partijen en het leveren van maatwerk wil de provincie de samengestelde doelen bereiken.

Een belangrijk doel van de Omgevingsvisie is om op strategisch niveau samenhang aan te brengen in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Daarom zijn in deze Omgevingsvisie zoveel mogelijk de visies op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, landschap en cultureel erfgoed, natuur, verkeer en vervoer, water, milieu en gebruik van natuurlijke hulpbronnen samengevoegd en inhoudelijk met elkaar verbonden. Er zijn ook onderdelen opgenomen van het provinciale beleid voor economie, energie en cultuur en welzijn, voor zover die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. In deze Omgevingsvisie is al het provinciale beleid dat op een of andere manier raakt aan de fysieke leefomgeving geformuleerd en geordend in vijf samenhangende thema's en elf provinciale 'belangen':

Ruimte

- Ruimtelijke kwaliteit
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Ruimte voor duurzame energie
- Vitale landbouw

Natuur en landschap

- Beschermen landschap en cultureel erfgoed
- Vergroten biodiversiteit

Water

- Waterveiligheid
- Schoon en voldoende water

Mobiliteit

- Bereikbaarheid

Milieu

- Tegengaan milieuhinder
- Gebruik van de ondergrond

In dit geval is met name het provinciale belang 'ruimtelijke kwaliteit' binnen het thema 'Ruimte' van belang. Daarnaast is de visie ten aanzien van 'wonen' relevant.

Ruimtelijke kwaliteit

De provincie Groningen streeft naar een zo hoog mogelijke ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin binnen een gebied de gebruikswaarde, de belevingswaarde en de toekomstwaarde in onderlinge verhouding geoptimaliseerd zijn.

- Bij gebruikswaarde gaat het om een efficiënte inrichting van het gebied voor uitoefening van de daaraan toegekende of toe te kennen functies;
- bij belevingswaarde gaat het om de sfeer en allure van het gebied, het behoud van gebouwd cultuurhistorisch erfgoed en de herkenbaarheid van de historisch gegroeide stedenbouwkundige en landschappelijke structuur;
- bij toekomstwaarde gaat het om de toekomstbestendigheid van de maatregelen die ten behoeve van de gebruiks- en de belevingswaarde worden genomen.

Een hoge ruimtelijke kwaliteit is van belang om de provincie aantrekkelijk te laten blijven om te wonen, werken en recreëren. Dynamische steden, dorpen waar veel te beleven valt, een mooie woonomgeving en mooie natuur dragen allemaal bij aan de aantrekkingskracht van de provincie.

In het beleid wordt onderscheid gemaakt tussen stedelijk gebied en buitengebied. Binnen het stedelijk gebied laat de provincie zeer veel ruimtelijke bevoegdheden over aan gemeenten. De provincie wil stedelijke ontwikkelingen zo veel mogelijk laten plaatsvinden binnen bestaand stedelijk gebied, om zo het grote contrast tussen het stedelijk gebied en het buitengebied, dat zo bepalend is voor de identiteit van de provincie, te behouden en versterken.

Woningvoorraad

De kwaliteit van het wonen levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de provincie. Een hoge woonkwaliteit kan worden bereikt door het woningaanbod optimaal te laten aansluiten bij de wens van de inwoners; ook als het gaat om het soort kern waar men wil wonen: van een kleine kern tot een grote stad. Het is mogelijk om kleine kernen kleinschalig uit te breiden. Hiervoor worden primair de inbreidingsmogelijkheden benut. Door iedereen de mogelijkheid te bieden om daar te blijven of te komen wonen, wordt ook in de kleinere kernen een bijdrage geleverd aan het behoud van de sociale verbanden.

Toetsing Omgevingsvisie

Het plangebied bevindt zich in het stedelijk gebied van de provincie Groningen. Met de realisatie van de woningen is er sprake van een stedelijke ontwikkeling die binnen de bebouwde kom plaatsvindt. Deze locatie is geschikt voor een dergelijke ontwikkeling. Het voorzien in een kleinschalige uitbreiding in de kern is tevens in lijn met de provinciale visie op de woningvoorraad. Geconcludeerd wordt dat het voornemen aansluit bij de Omgevingsvisie van de provincie Groningen.

4.2.2 Omgevingsverordening

In de Omgevingsverordening provincie Groningen staan regels voor de fysieke leefomgeving in de provincie Groningen. In de Omgevingsverordening zijn regels opgenomen over de inhoud van ruimtelijke plannen van gemeenten en waterschappen op het gebied van milieu, water en ruimtelijke ordening. In de verordening is aangegeven waarmee gemeenten bij ruimtelijke plannen rekening moeten houden. Voor dit plan is met name artikel 3.30 (Instructieregels woningbouw 2) van de Omgevingsverordening van belang.

Artikel 3.30 Instructieregel woningbouw 2

Een omgevingsplan stelt beoordelingsregels op grond waarvan een omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit als bedoeld in Artikel 3.28 slechts kan worden verleend als de omgevingsplanactiviteit naar aard, locatie en aantal in overeenstemming is met:

a. Een onder de vigeur van de Wet ruimtelijke ordening tot stand gekomen gemeentelijke woonvisie, die is afgestemd met de gemeenten binnen de regio waarvan de gemeente deel uitmaakt(e);
b. de in het kader van de Regio Groningen-Assen tot stand gekomen regionale planningslijsten voor woningbouw;
c. de tussen betrokken gemeenten en Gedeputeerde Staten gemaakte nadere afspraken over woningbouw; of
d. een onder de vigeur van de Omgevingswet tot stand gekomen omgevingsvisie of programma die is afgestemd met gedeputeerde Staten voor wat de ontwikkeling van woningbouwvoorraad betreft.

De woningmarkt is de laatste paar jaar flink in beweging gekomen. De prijzen van woningen zijn gestegen en er is meer behoefte aan betaalbare woningen. Ook in de gemeente Westerwolde is er een woningbouwopgave. Voorliggende omgevingsplanwijziging voorziet in één van deze locaties. In hoofdstuk 3 is ingegaan op de doelstellingen uit de gemeentelijke woonvisie. Deze woonvisie is

opgesteld in afstemming met de regionale woonafspraken en met de provincie Groningen. Hierin is aangetoond dat het voornemen aansluit bij de doelstellingen uit de woonvisie.

4.2.3 Toetsing verordening

Geconcludeerd kan worden dat het plan in overeenstemming is met de omgevingsverordening van de provincie Groningen.

4.3 Bruidsschat

Tot 2032 gelden de regels uit de bruidsschat (hoofdstuk 22 van het omgevingsplan Westerwolde). In voorliggend geval is geen sprake van een noodzaak om de regels van de bruidsschat aan te passen dan wel buiten toepassing te verklaren.

Hoofdstuk 5 Hoe gaan we het regelen

5.1 Uitwerking in de regels

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe het plan, zoals verwoord in hoofdstuk 2.2, wordt uitgewerkt in de regels die in het Omgevingsplan Westerwolde worden opgenomen.

5.2 Welke activiteiten worden toegestaan en waar

Gekozen is om de woningen, het groen en de ontsluitingswegen inclusief parkeerplaatsen te voorzien van de meest passende functie. De woonpercelen zijn hierdoor aanwezen met de woonfunctie. Het openbaar groen is aangewezen als groen. Binnen de als groen aangewezen locatie zijn wandelpaden en bij groen passende voorzieningen toegestaan. Ook is er binnen de als groen aangewezen locatie een mogelijkheid om via een omgevingsvergunning een buurtontmoetingsplek te realiseren. Deze locatie moet passend zijn in de omgeving zodat er sprake is van een evenwichtige toedeling. Binnen de als verkeer aangewezen locatie is het parkeren en de verkeersontsluiting toegestaan.

Deze wijziging voorziet daarnaast in de beoordelingsregels behorende bij de omgevingsvergunning voor het bouwen, zoals opgenomen in artikel 22.26 van het omgevingsplan van rechtswege, onderdeel bruidsschat.

5.3 Activiteiten toestaan of uitsluiten

Binnen de woonfunctie mogen eveneens, onder voorwaarden zoals in de regels omschreven, de volgende functies worden uitgeoefend:

- mantelzorg
- logiesverstrekking
- een aan-huis verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit zoals die zijn genoemd in bijlage 1 van de regels.

Hoofdstuk 6 Gevolgen voor de fysieke leefomgeving

Met de Omgevingswet komen alle aspecten van de fysieke leefomgeving samen. Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en de mogelijke gevolgen daarvan voor de beoogde ontwikkeling. Thema's als gezondheid, veiligheid, geluid, natuur, bouw en water maken integraal deel uit van het omgevingsplan. Het hoofdstuk bevat een omschrijving van de uitgevoerde onderzoeken en de resultaten hiervan. Uitsluitend aspecten die voor de wijziging van het omgevingsplan relevant zijn dienen te worden genoemd. Hieronder staan alle thema's bij elkaar.

6.1 Archeologie

Wettelijk kader

Op basis van de geldende bestemmingsplanregels is een archeologisch onderzoek vereist omdat de gronden een beschermende dubbelbestemming hebben. Zie ook 6.13 Cultureel erfgoed.

Toetsing

Door archeologisch adviesbureau De Steekproef is een archeologisch bodemonderzoek en een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. De rapportage is als bijlage 4 bij deze motivering te vinden. Tijdens de verkennend booronderzoeken werden geen archeologische indicatoren aangetroffen. Gelet hierop en gezien de mate van verstoring, wordt geadviseerd geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren in het plangebied en deze vrij te geven voor de voorgenomen werkzaamheden. Indien bij graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient hiervan direct melding te worden gemaakt bij de gemeente.

Conclusie

Het aspect archeologie verzet zich niet tegen de ontwikkeling.

6.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

Wettelijk kader

De ladder voor duurzame verstedelijking is een instructieregel voor zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand. Artikel 5.129g Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) regelt dat bij een wijziging van het omgevingsplan voor een nieuwe stedelijke ontwikkeling toepassing van de ladder is vereist. Een stedelijke ontwikkeling is gedefinieerd als "de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandel voorziening of een andere stedelijke voorziening en die voldoende substantieel is."

Als een omgevingsplan voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, wordt rekening gehouden met:

a. de behoefte aan die stedelijke ontwikkeling; en
b. als die stedelijke ontwikkeling is voorzien buiten het stedelijk gebied of buiten het stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied: de mogelijkheden om binnen dat stedelijk gebied of binnen dat stedelijk groen in die behoefte te voorzien.

Toetsing

Stedelijke ontwikkeling

Voordat de Ladder van de duurzame verstedelijking wordt doorlopen, moet de vraag worden beantwoord of er wel sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Een stedelijke ontwikkeling is de ontwikkeling of uitbreiding van een bedrijventerrein, een zeehaventerrein, een woningbouwlocatie, kantoren, een detailhandelsvoorziening of een andere stedelijke voorziening die voldoende substantieel is. Met dit TAM-omgevingsplan wordt de realisatie van 23 woningen mogelijk gemaakt. Hiermee kan gesteld worden dat dit nieuwbouwproject een stedelijke ontwikkeling is.

Nieuwe Stedelijke ontwikkeling

De Laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Hiervoor moet beoordeeld worden of

er een nieuw of groter beslag op de ruimte is. Dus of het ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan het geldende omgevingsplan toestaat. Dit gaat over bestaande bebouwing, maar ook over de bebouwing die nog kan worden gebouwd volgens het omgevingsplan, mits hiervoor de Ladder is toegepast. Het stedenbouwkundig plan voorziet in een groter beslag op de ruimte. Er worden meer woningen toegestaan. Deze woningen worden deels toegestaan op locaties die nu zijn aangewezen met de functie 'Groen'. Dit nieuwbouwproject is daarom aan te merken als een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

Behoefte

Het voorliggende nieuwbouwproject maakt de bouw van 23 kwalitatief hoogwaardige woningen mogelijk, die bovendien levensloopbestendig zijn en voor meerdere doelgroepen geschikt zijn. De nieuwbouw past binnen het gemeentelijke beleid zoals beschreven. Het bouwproject voorziet in de vraag naar dit type woningen. Gesteld kan worden dat het project voorziet in een behoefte.

Bestaand stedelijke gebied

De omgevingsplanlocatie is in het geldende bestemmingsplan deels al bestemd als woningbouwlocatie. De locatie bevindt zich binnen bestaand stedelijk gebied.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat de ontwikkeling voldoet aan de voorwaarden die in het kader van toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking relevant zijn. Het initiatief is dan ook in overeenstemming met de Ladder voor duurzame verstedelijking.

6.3 Duurzaamheid

Wettelijk kader

In bijlage 1 van de Omgevingswet (Ow) is het begrip duurzame ontwikkeling gedefinieerd. Het gaat om "een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen." Artikel 1.3 en 2.1 Ow borgen het belang van duurzaamheid. In artikel 1.3 zijn de maatschappelijke doelen van de wet verwoord:

"Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften."

Artikel 2.1 geeft aan dat een bestuursorgaan zijn taken en bevoegdheden op grond van de wet uitoefent met het oog op de doelen van de wet, tenzij daarover specifieke regels zijn gesteld.

Artikel 1.3 geeft ook richting aan de voor burgers en bedrijven opgenomen zorgplicht in artikel 1.6 Ow, namelijk dat men "voldoende zorg draagt voor een goede leefomgeving". Met deze bepalingen wordt een duurzame ontwikkeling voor het gehele domein van de fysieke leefomgeving geborgd. Het vergt een samenhangende benadering vanaf het begin van de planvorming van alle relevante belangen, waaronder: ruimte, water, natuur, gezondheid en wonen.

Toetsing

Het inrichtingsplan sluit zo veel mogelijk aan op bestaande functionele- en ruimtelijke structuren. Er wordt zorgvuldig omgegaan met waarden als groen en water. De aanleg van van nieuwe ontsluitingswegen wordt tot een minimum beperkt. In het plangebied is veel groen aanwezig. De bestaande bomen zijn zoveel mogelijk in het ontwerp ingepast. Door de aanleg van groen wordt de biodiversiteit bevorderd. Er worden diverse duurzaamheidsmaatregelen toegepast.

Door, onder andere, gebruik te maken van de parkeerplaatsen van de MFA zijn er minder nieuwe parkeerplaatsen benodigd. Hiermee wordt voorkomen dat er extra verharding wordt aangelegd.

Conclusie

Het aspect duurzaamheid is betrokken bij het onderhavige initiatief. Er zitten diverse maatregelen op het gebied van duurzaamheid in de planvorming hetgeen ook de gezondheid van de bewoners en omwonenden ten goede komt.

6.4 Gezondheid

Wettelijk kader

Een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet (Ow) is een gezonde fysieke leefomgeving (artikel 1:3 Ow, zie ook 4.4.1). In artikel 2.1 lid 4 Ow is bepaald dat het bevoegd gezag bij de evenwichtige toedeling van functies (in het omgevingsplan) in ieder geval rekening houdt met het belang van het beschermen van de gezondheid. Voorzorg kan daarbij een rol spelen. Naast de gezondheidsbescherming kan het bevoegd gezag het belang van gezondheidsbevordering meewegen. Zo heeft de fysieke leefomgeving positieve gezondheidseffecten als deze uitnodigt tot gezond gedrag en mensen stimuleert tot meer bewegen, gezonder eten en elkaar ontmoeten. Het Rijk stelt ondergrenzen voor de bescherming van de gezondheid. Bijvoorbeeld via instructieregels of omgevingswaarden voor geluid, luchtkwaliteit, geur en waterkwaliteit. In het omgevingsplan werken deze randvoorwaarden door.

Toetsing

In dorpen is de luchtkwaliteit goed. In het dorp zijn geen bronnen aanwezig die een negatieve invloed kunnen hebben op de gezondheid van de bewoners. In het gebied blijft een waterbufferend vermogen door de aanleg van diverse voorzieningen aansluitend op de voorzieningen die al aanwezig zijn, zie ook de waterparagraaf. De waterhuishouding wordt integraal meegenomen in het omgevingsontwerp. Door de groenstructuur en het aanleggen van de centrale parkeerplaatsen zal met de ontwikkeling sprake zijn van een duurzame invoeging van het plan in de bestaande omgeving.

Conclusie

Het woningbouwproject wordt op een passende wijze ingevoegd in de bestaande omgeving en voorziet daarmee in een randvoorwaarde voor een gezonde leefomgeving dat daarmee een positieve stimulans kan betekenen voor een gezond gedrag en een gezonde levensstijl.

6.5 Verkeer en parkeren

Wettelijk kader

De regels in het omgevingsplan moeten leiden tot een evenwichtige toedeling van functie aan locaties (artikel 2.1 Omgevingswet). Bij een voorgenomen ontwikkeling moet daarom onder meer beoordeeld worden wat de effecten zijn op de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid binnen en rond het plangebied. Het kader voor die beoordeling wordt gevormd door het Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan, de gemeentelijke parkeernormen en/of de kencijfers van de CROW.

Toetsing parkeren

De gemeente geeft in het Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde aan dat op 2 juni 2021 het 'Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan 2021-2031' (GVVP) vastgesteld is. In artikel 4.4.5 van het GVVP staat dat de gemeente de parkeernormen volgens 'Parkeercijfers 2024' van het CROW aanhoudt. Volgens de parkeerkencijfers moeten er maximaal 43,9 parkeerplaatsen gerealiseerd worden. Hierbij is uitgegaan van 2 'koop, huis, twee-onder-een-kap', 13 'koop, huis, tussen/hoek' en 8 'huur, huis, sociale huur'. De woningen worden gebouwd in de schil van het centrum in een niet stedelijk gebied. Ook is conform de CROW norm per woning rekening gehouden met 0,2 parkeerplaats voor bezoekers.

In het ontwerp stedenbouwkundig plan zijn 23 parkeerplaatsen aan de randen van het plangebied opgenomen. Voor de overige parkeerplaatsen kan gebruik gemaakt worden van parkeerplaats bij het MFA. Uit de door Buro Hollema opgestelde parkeermemo (bijlage 5) blijkt dat ruimschoots aan deze parkeervraag kan worden voldaan. Bezoekers/gebruikers van het MFA parkeren met name in de ochtend en in de middag, terwijl bewoners vaak 's avonds (na werktijd) gebruik maken van de parkeervoorzieningen.

Toetsing verkeersontsluiting

Met het betreffende aantal woningen ontstaat een extra verkeersgeneratie van maximaal 136,7 voertuigen per etmaal. Gezien de bestaande verkeersintensiteiten op de wegen in de omgeving van het plangebied, zorgt de ontwikkeling daarmee niet voor een onevenredige toename van de hoeveelheid verkeer. De voertuigbewegingen gaan op in het heersende verkeersbeeld.

Conclusie

In deze gebiedsontwikkeling is rekening gehouden met de gemeentelijke parkeernormen. Het aspect verkeer en parkeren vormt geen belemmering voor voorliggend initiatief.

6.6 Natuur

Wettelijk kader

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn diverse regels ter bescherming van de natuur opgenomen. Deze regels komen grotendeels overeen met de regels die zijn opgenomen in de voormalige Wet natuurbescherming. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor de soortenbescherming van plant- en diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden. Het gebieds- en soorten beschermingsregime vloeit voor een belangrijk deel voort uit twee Europese richtlijnen, te weten de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).

Gebiedsbescherming

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn beschermt Natura 2000-gebieden, waaronder stikstofgevoelige gebieden. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst de Natura 2000-gebieden aan. Op grond van artikel 2.43 Omgevingswet legt hij ook de instandhoudingsdoelstellingen vast. Dit gebeurt in een aanwijzingsbesluit. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze bij de voorbereiding van een omgevingsplan in kaart te worden gebracht en beoordeeld. Natura 2000-gebieden hebben een externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden en verstoring kunnen veroorzaken, moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats. Een omgevingsplan dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied kan alleen worden vastgesteld indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. Alternatieve oplossingen zijn niet voorhanden;
2. Het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en
3. De noodzakelijke compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

In afdeling 8.6 Bkl staat het beoordelingskader voor de omgevingsvergunning voor Natura 2000-activiteiten.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een landelijk netwerk van natuur- en agrarische gebieden met een speciale natuurkwaliteit. De provincie Groningen streeft naar een goed werkend robuust natuursysteem dat zorgt dat de kwaliteit van natuur zich duurzaam verbetert. Het NNN bestaat zowel uit afzonderlijke natuurgebieden als uit ecologische verbindingen die deze natuurgebieden met elkaar verbinden. Ecologische verbindingen vormen een waardevol onderdeel van het NNN. Via bermen, natuurstroken langs watergangen en ecoducten kunnen dieren van het ene gebied naar het andere trekken. Dat komt ten goede aan de kwaliteit van de natuurgebieden. Het behalen van Europese natuurdoelen voor deze gebieden vormen de belangrijkste natuuropgave voor het NNN.

Soortenbescherming

Onder de Omgevingswet zijn veel dier- en plantsoorten beschermd. De bescherming richt zich op soorten van Europees belang, die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen, als om bepaalde soorten van nationaal belang. Soortenbescherming vindt plaats binnen en buiten het Natuurnetwerk Nederland. Dit vorm krijgen in wet- en regelgeving, maar in fysieke maatregelen die bescherming, vestiging of uitbreiding van een soortenpopulatie stimuleren. Op grond van artikel 2.18 lid

1 sub f Ow zijn in beginsel de provincies hiervoor verantwoordelijk. Echter, ook decentrale overheden kunnen hiervoor actief beleid voeren. Gedacht kan worden aan het vaststellen van bijvoorbeeld een programma voor soortenbescherming.

Door strikte formulering van een flora- en fauna-activiteit moet bij vrijwel alle activiteiten in de fysieke leefomgeving nagegaan worden of:

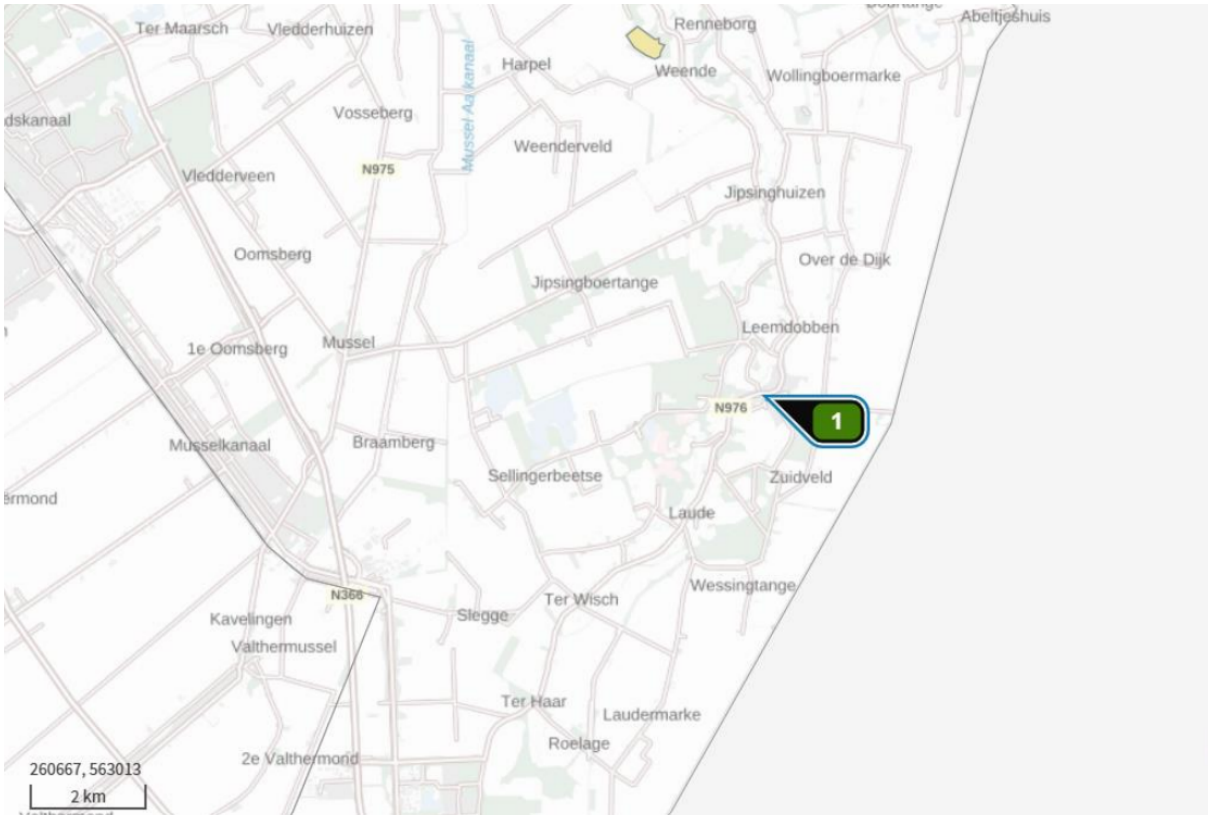
- er soorten aanwezig zijn; en
- welke soorten dat zijn.

In hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt bepaald wanneer een vergunning nodig is.

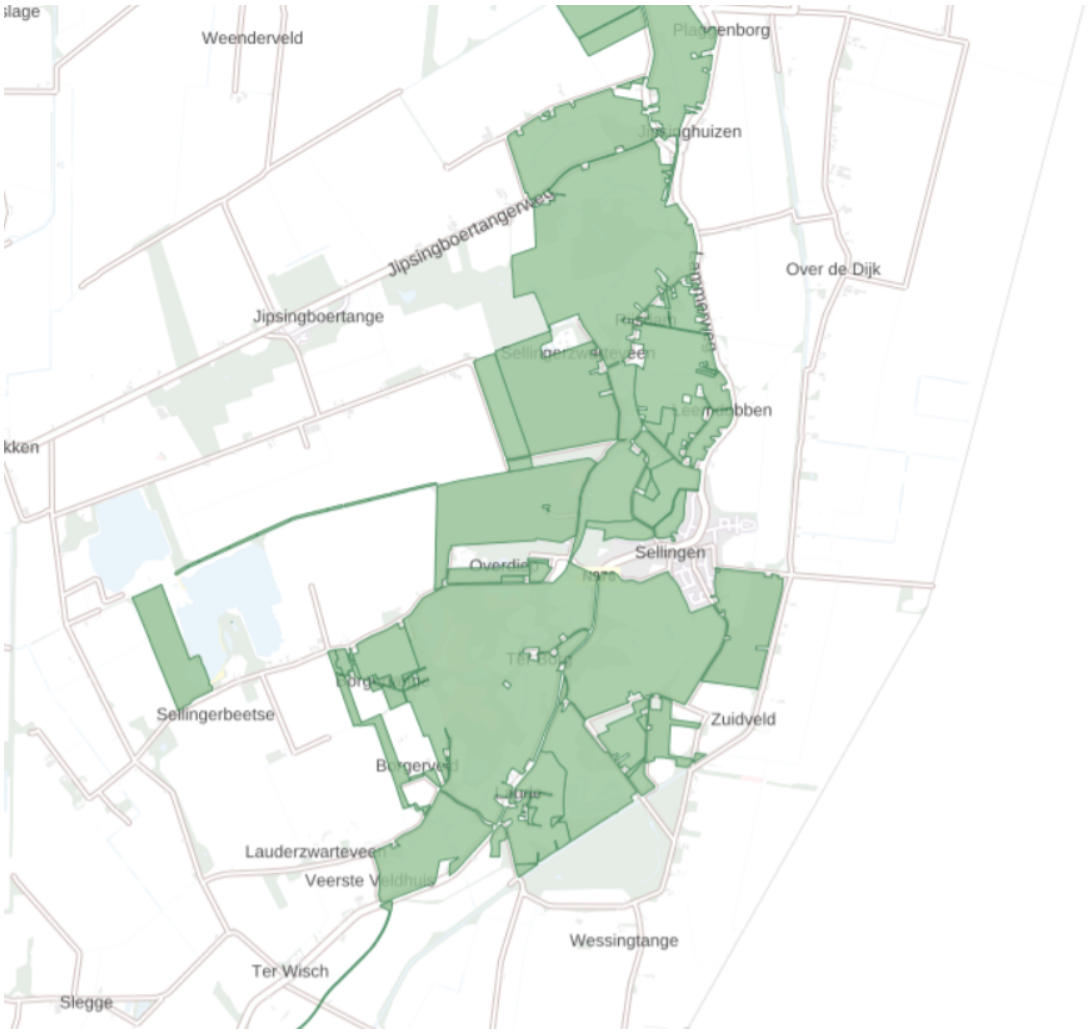
Toetsing gebiedsbescherming

Toets Natura 2000 gebieden en Natuurnetwerk Nederland, stikstofberekening

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een Natura 2000 gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Lieftinghsbroek, een gebied van 20 hectare, is op geruime afstand (8 km.) gelegen. De gebieden rondom Sellingen zijn onderdeel van het NNN en liggen op afstand van het plangebied buiten de kern van Sellingen. De voorgenomen ingreep zal naar verwachting geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Het plangebied ligt op een afstand van 130 meter van het Natuurnetwerk Nederland en geldt er binnen provincie Groningen geen externe werking als het gaat om het NNN. Effecten hoeven in die zin niet verder beschouwd te worden.

Figuur 6.1 : Overzicht dichtstbijzijnde stikstofgevoelige gebied (bron: AERIUS).

Figuur 6.2: NNN gebieden rondom Sellingen (bron: buro Hollema).

Aan de hand van de resultaten uit het stikstofrapport, dat ingaat op de bouw- en gebruiksfase van het project, wordt geconcludeerd dat er geen significant negatief effect op stikstofgevoelige gebieden is door stikstofdepositie. De depositie is =0,00 mol N/ha/jr. Voor het bouwen en in gebruik nemen van de 23 woningen is wat stikstof betreft geen toestemming benodigd in het kader van de Omgevingswet. Zie voor meer achtergrond en toelichting het Stikstofonderzoek in Bijlage 6. De diverse AERIUS berekeningen zijn eveneens in de bijlagen te vinden.

Toetsing Soortenbescherming

Op 7 april 2023 is een quickscan Flora en Fauna uitgevoerd door Bureau Biota (als bijlage 8 toegevoegd aan deze motivering). Uit dit onderzoek komt naar voren dat de geplande woningbouwlocatie als leefgebied wordt gebruikt door verschillende diersoorten en dat de quickscan onvoldoende is om de conclusie te trekken dat er geen significante effecten zijn op diersoorten. Daarom wordt nader onderzoek geadviseerd. Dit onderzoek moet zich richten op grote bosmuis, kleine marterachtigen en eekhoorn. Dit onderzoek is uitgezet. Voor overige soorten worden geen nadelige effecten verwacht, zolang men zich houdt aan de zorgplicht. Het is daarom belangrijk aanwezige dieren te allen tijde een vrije vluchtroute te bieden, dieren niet onnodig te verstoren en waar mogelijk daarom werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes van eventueel aanwezige dieren uit te voeren. Denk hierbij met name aan het werken buiten het broedseizoen.

Conclusie

Gezien de ligging van de locatie in de bebouwde kom van Sellingen, de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de huidige inrichting en de aard van het woningbouwplan, kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb en het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde

natuurgebieden worden uitgesloten. Door het toevoegen van de woningen neemt de stikstofdepositie op het dichtstbijzijnde stikstofgevoelig gebied niet toe.

6.7 Luchtkwaliteit

Wettelijk kader

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn instructieregels opgenomen voor luchtkwaliteit. Deze regels zijn gesteld ter bescherming van de gezondheid. In paragraaf 5.1.4.1 Bkl zijn omgevingswaarden voor onder andere stikstofdioxide (NO2) en fijnstof (PM10) opgenomen. Een activiteit is toelaatbaar als aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- het project leidt per saldo niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- het project draagt niet in betekenende mate (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging.

Uit artikel 5.53 en 5.54 Bkl volgt dat een project niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit als de toename van de concentratie NO2 en PM10 niet hoger is dan 1,2 ug/m3. Dat is 3% van de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties. Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

- Motiveren dat het project binnen de getalsmatige grenzen van een aangewezen categorie blijft. Onder deze 'standaardgevallen NIBM' vallen kantoren, woonwijken en het telen van gewassen. Dit moet wel onder een bepaalde omvang blijven conform artikel 5.54 Bkl. Valt een project binnen de genoemde categorie, maar niet binnen de gestelde grenzen, dan is het mogelijk om alsnog via detailberekeningen aannemelijk te maken dat de 3%-grens niet wordt overschreden.
- Op een andere manier aannemelijk maken dat een project de 3%-grens niet overschrijdt. Soms kan een kwalitatieve berekening voldoende zijn. Soms kan de zogeheten NIBM-tool gebruikt worden, eventueel aangevuld met detailberekeningen.

In artikel 5.51 lid 2 Bkl zijn aandachtsgebieden aangewezen. Dit zijn locaties met hoge concentraties stikstofdioxide (NO2) en/of fijnstof (PM10).

Toetsing

(De activiteiten in) het project behoren tot een categorie van gevallen die niet in betekenende mate bijdragen (standaardactiviteiten zijn genoemd in artikel 5.54 Bkl) of, als de activiteit niet is genoemd, leidt tot een verhoging van de kalenderjaargemiddelde concentratie in de buitenlucht van zowel stikstofdioxide als PM10 van 1,2 ìg/m3 of minder. Is dit het geval, is er geen belemmering voor het toelaten van de activiteit. De gemeente Westerwolde is niet aangewezen als een concentratiegebied in artikel 5.51 lid 2 Bkl.

Uit onderstaande case berekening volgt de toename van fijnstof door de extra voertuigbewegingen wanneer de nieuwbouwwoningen worden gerealiseerd.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2024

	Jaar van planrealisatie	2026
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	137
	Aandeel vrachtverkeer	2,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in µg/m^3	**0,07**
	PM_{10} in µg/m^3	**0,01**
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m^3		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig		

Figuur 6.3: NIBM berekening (bron: Buro Hollema).

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit verzet zich niet tegen de ontwikkeling.

6.8 Geluid

Geluidsaspecten en de daarmee gepaard gaande effecten kunnen zich op de volgende wijzen manifesteren:

- Geluid door algemene milieubelastende activiteiten
- Geluid door specifieke milieubelastende activiteiten
- Geluid door horeca-activiteiten
- Geluid door windturbines
- Schietgeluid
- Geluid door wegen met geluidproductieplafonds
- Geluid door spoorwegen met geluidproductieplafonds
- Geluid door industrieterreinen
- Geluid door wegen en lokale spoorwegen op b
- Geluidgevoelige gebouwen in geluidaandachtsgebieden

In het kader van het beschermen van de gezondheid en het milieu (artikel 2.1, lid 3, onder b en c Ow) stelt het Besluit kwaliteit leefomgeving regels voor het beheersen van geluid door wegen, spoorwegen en industrieterreinen en de bescherming van geluidgevoelige gebouwen en andere gebouwen en plekken (afdeling 3.5 Bkl). De wetgever maakt onderscheid tussen geluidbronnen met een geluidproductieplafond als omgevingswaarde (gpp) en bronnen met een basisgeluidemissie (bge). Geluid afkomstig van wegen, spoorwegen en industrieterreinen heeft invloed op de omgeving. Het bevoegd gezag beoordeelt geluid van deze bronnen bij geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl). Voor een aantal geluidgevoelige gebouwen (artikel 3.20 Bkl) en stiltegebieden (artikel 7.11 Bkl) gelden specifieke regels. In de aanwijzing van geluidgevoelige gebouwen is de functie (zoals wonen, onderwijs of zorg) bepalend (artikel 3.20 Bkl). Voor andere gebouwen of locaties bepaalt de gemeente zelf de mate van bescherming tegen geluid. Dat doet de gemeente vanuit haar taak 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'.

In dat kader zijn de regels in paragraaf 22.3.4 Bruidsschat van toepassing. Daarin staan regels over geluid door een activiteit op of in een geluidgevoelig gebouw die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. In de Bruidsschat zijn waarden bepaald (artikel 22.57 Bruidsschat). Daarbij is onderscheid gemaakt in geluid door de volgende activiteiten:

- activiteiten anders dan door windturbines en windparken en civiele buitenschietbanen, militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen (par. 22.3.4.2 BS);

- geluid door windturbines en windparken (par. 22.3.4.3 BS);
- geluid door civiele buitenschietbanen, militaire buitenschietbanen en militaire springterreinen (par. 22.3.4.4 BS).

Toetsing

Van belang in dit omgevingsplan is het geluid vanwege de omliggende wegen op de nieuw te realiseren woningen en geluid vanwege in de omgeving aanwezige voorzieningen. Door het dorp loopt de N976. Dit is een 50 km/u weg. De woningbouwlocatie ligt op een afstand van meer dan 50 meter van de N976. De wegen die grenzen aan de woningbouwlocatie zijn 30 km/u wegen. Volgens de kaarten op de Atlas leefomgeving is de geluidbelasting op de woningbouwlocatie ten hoogste 50dB. Hiermee wordt voldaan aan de voorkeursgrenswaarde en is nader onderzoek niet nodig.

De woningbouwlocatie ligt in het centrum van Sellingen. In de omgeving van de locatie is een buurthuis en zijn scholen aanwezig. Zowel een buurthuis als onderwijs vallen onder zone 1 voor geluid. Dit houdt in dat er een richtafstand moet zijn van minimaal 30 meter. De afstand tot het onderwijs is meer dan 30 meter.

Conclusie

Het aspect geluid verzet zich niet tegen de ontwikkeling.

6.9 Geur

Wettelijk kader

In het omgevingsplan moet rekening worden gehouden met geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen. Dit volgt uit artikel 5.92 lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Rekening houden met geur werkt twee kanten op:

- bij het mogelijk maken van het verrichten van activiteiten in de buurt van gevoelige gebouwen;
- bij het toelaten van geurgevoelige gebouwen in de buurt van bestaande geurveroorzakende bedrijven.

Er moet dus overwogen worden wat de beste locatie is voor een geurveroorzakende activiteit. Of de beste locatie voor een geurgevoelig gebouw.

De geur van een activiteit op een geurgevoelig gebouw moet aanvaardbaar zijn (artikel 5.92 lid 2 Bkl). Dit betekent dat beoordeeld moet worden of waarden, afstanden en gebruiksregels in het omgevingsplan leiden tot een aanvaardbaar hinderniveau. De gemeente heeft beleidsvrijheid om te bepalen welke mate van geurhinder aanvaardbaar is.

Bij het bepalen of geurregels in het omgevingsplan worden vastgelegd, spelen de volgende aspecten een rol:

- bestaande toetsingskaders, zoals lokaal geurbeleid;
- geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige gebouwen en locaties;
- aard, omvang en waardering van de geur die vrijkomt van de activiteit;
- historie van het bedrijf en het klachtenpatroon;
- bestaande en verwachte geurhinder van die activiteit;
- kosten en baten van technische voorzieningen en gedragsregels.
- Er moet ook rekening worden gehouden met mogelijke cumulatie van geur door meerdere activiteiten.

Voor een aantal activiteiten moet de gemeente geurregels opnemen in het omgevingsplan. Hiervoor staan instructieregels in het Bkl. Dit geldt voor rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's), het houden van landbouwhuisdieren en andere agrarische activiteiten. Voor andere geurveroorzakende activiteiten kan de gemeente kiezen welke geurregels ze in het omgevingsplan geurregels stelt. De locatiekeuze bepaalt welke regels moeten gelden.

Als in het omgevingsplan regels over geur vanwege rwzi's of agrarische activiteiten zijn opgenomen, dan moet er ook een bebouwingscontour geur worden vastgelegd. Binnen de bebouwingscontour geldt een 'hoge bescherming', daarbuiten een 'lage bescherming' (artikel 5.97 Bkl). De gemeente wijst in ieder geval een bebouwingscontour aan rond het stedenbouwkundig samenstel van bebouwing. Het gaat hierbij om bebouwing voor:

- wonen;
- dienstverlening;
- bedrijvigheid;
- detailhandel;
- horeca.

Ook de openbare of sociaal-culturele voorzieningen en infrastructuur die bij deze bebouwing horen, vallen onder dit samenstel.

Zolang het tijdelijke omgevingsplan geldt, zijn voor 'geur' de regels uit de Bruidsschat (BS) van toepassing. En dus ook de regels over de bebouwde kom (paragraaf 22.3.6 BS), in plaats van een bebouwingscontour geur. De Bruidsschat bevat regels over:

- Geur door het houden van landbouwhuisdieren en paarden en pony's voor het berijden in een dierenverblijf (par. 22.3.6.2 BS);
- Geur door het houden van fokteven van nertsen (par. 22.3.6.3 BS);
- Geur door andere agrarische activiteiten, zoals o.a. het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie en het composteren of opslaan van groenafval (par. 22.3.6.4 BS);
- Geur door het exploiteren van zuiveringstechnische werken (par. 22.3.6.5 BS). Voor een aantal milieubelastende activiteiten geldt een vergunningplicht op basis van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In afdeling 8.5 'Omgevingsvergunning milieubelastende activiteit' van het (Bkl) staan beoordelingsregels. Het bevoegd gezag gebruikt deze beoordelingsregels bij het beoordelen van de vergunningaanvraag. In het Bkl staan algemene beoordelingsregels en specifieke beoordelingsregels voor geur (par. 8.5.1).

Toetsing

De projectlocatie ligt in de bebouwde kern van Sellingen. In de kern liggen enkele agrarische cultuurgronden zonder bouwvlak. Buiten het dorp liggen op geruime afstand agrarische bedrijven met bijbehorende bouwvlakken. Deze vormen, gezien de afstand en de reeds aanwezige woonbebouwing, geen belemmering voor de bouw van de woningen. Omgekeerd belemmert de nieuwbouw het functioneren van de omliggende agrarische functies niet.

Conclusie

Het aspect geur vormt geen belemmering voor voorliggend plan.

6.10 Omgevingsveiligheid

Wettelijk kader

Omgevingsveiligheid kan zich in de vorm van de volgende aspecten manifesteren:

- Bluswater en bereikbaarheid
- Externe veiligheid
- Natuurbranden
- Windturbines
- Overstroming en klimaatadaptatie
- Evenementen
- Veilig gebruik van gebouwen
- Voorkomen van ontwrichtende rookoverlast
- Zorgcontinuïteit
- Risico communicatie
- Veilige energietransitie
- Veiligheid en milieu

Omgevingsveiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen en windturbines. Voor omgevingsveiligheid zijn regels opgenomen in paragraaf 5.1.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl van het Bkl). De paragrafen 5.1.2.2 tot en met 5.1.2.6 van het Bkl gaan over het toelaten van beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare en kwetsbare locaties in verband met het externe veiligheidsrisico van een activiteit die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Plaatsgebonden risico

Grenswaarden en standaardwaarden voor het Plaatsgebonden Risico (PR) ten aanzien van (zeer) (beperkt) kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties zijn opgenomen in artikel 5.6 tot en met artikel 5.11a van het Bkl. Grenswaarden voor kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en kwetsbare locaties (art. 5.7 lid 1 Bkl) worden in een Omgevingsplan in acht genomen. Met standaardwaarden voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties wordt in een omgevingsplan rekening gehouden (art. 5.11 Bkl). Voor het plaatsgebonden risico gelden, afhankelijk van de activiteit, vastgestelde afstanden of te berekenen afstanden (bijlage VII Bkl).

Groepsrisico

Bij groepsrisico is sprake van 'aandachtsgebieden'. Risicovolle activiteiten hebben van rechtswege aandachtsgebieden (art. 5.12 Bkl). Het opnemen van aandachtsgebieden in een omgevingsplan is niet verplicht.

Aandachtsgebieden zijn gebieden rond activiteiten met gevaarlijke stoffen die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen onvoldoende beschermd zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen (RIVM a, z.d.). Aandachtsgebieden zijn er voor brand, explosie en gifwolk. Afhankelijk van het type activiteit met gevaarlijke stoffen, zijn er voor het aandachtsgebied in de regelgeving vaste afstanden vastgesteld of zijn deze afstanden rekenkundig te bepalen (bijlage VII Bkl). Aandachtsgebieden worden zichtbaar gemaakt in het Register externe veiligheidsrisico's (REV).

Binnen een aandachtsgebied kan sprake zijn van een voorschriftengebied. Een gemeente kan in het Omgevingsplan afzien van aanwijzing van een brand- of explosievoorschriftengebied of een kleiner brand- of explosievoorschriftengebied aanwijzen (art. 5.14 Bkl). Als het initiatief ligt in een voorschriftengebied, dan gelden voor nieuwbouw aanvullende bouweisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (art. 4.90 tot en met 4.96 Bbl. Voor zeer kwetsbare gebouwen, zoals scholen, kinderdagopvang, en verzorgingstehuizen, geldt altijd een voorschriftengebied, en gelden dus aanvullende bouweisen bij nieuwbouw (art. 5.14 Bkl).

Los van een eventueel voorschriftengebied kan een gemeente aanvullende eisen stellen, bijvoorbeeld aan vluchtroutes en de bereikbaarheid van het gebied door hulpdiensten. Dergelijke eisen worden dan opgenomen in de omgevingsvergunning.

Een berekening van het groepsrisico is onder de Ow optioneel; het is niet meer verplicht om het groepsrisico te bepalen, maar een gemeente mag hier nog wel om vragen (via een voorschrift) om de toelaatbaarheid van de situatie te beoordelen.

Naast bovengenoemde regels over veelvoorkomende situaties zijn voor een aantal specifieke situaties nog de volgende delen van het Bkl van belang:

- Beperkingen in het belemmeringengebied (voormalige belemmeringenstrook in de huidige regelgeving) van buisleidingen: par. 5.1.2.3 Bkl;
- Veiligheid rond opslaan, herverpakken en bewerken van vuurwerk en pyrotechnische artikelen voor theatergebruik: par 5.1.2.4 Bkl;
- Veiligheid rond het bewerken en opslaan van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik en op militaire objecten (par. 5.1.2.5 Bkl);
- Veiligheid rond luchthavens (par. 5.1.2.6 Bkl).

Toetsing

Externe veiligheid

De woningbouwlocatie is gelegen in de kern van Sellingen. In de directe omgeving van het plangebied komen geen inrichtingen voor met veiligheidscontouren en er liggen tevens geen buisleidingen in de omgeving. Het is een inbreidingslocatie binnen woongebied en ligt op circa 100 meter afstand van de doorgaande weg N976.

In de onderstaande figuur is de ligging van de locatie ten opzichte van invloedsgebieden van mogelijke risicobronnen weergegeven. Zoals in onderstaande figuur te zien is, ligt het gebied niet binnen invloedsgebieden van mogelijke risicobronnen, en is het dus niet in strijd met regelgeving omtrent externe veiligheid.

Figuur 6.4: Externe veiligheid kaart (bron: Atlas Leefomgeving).

Veiligheidszone (N976)

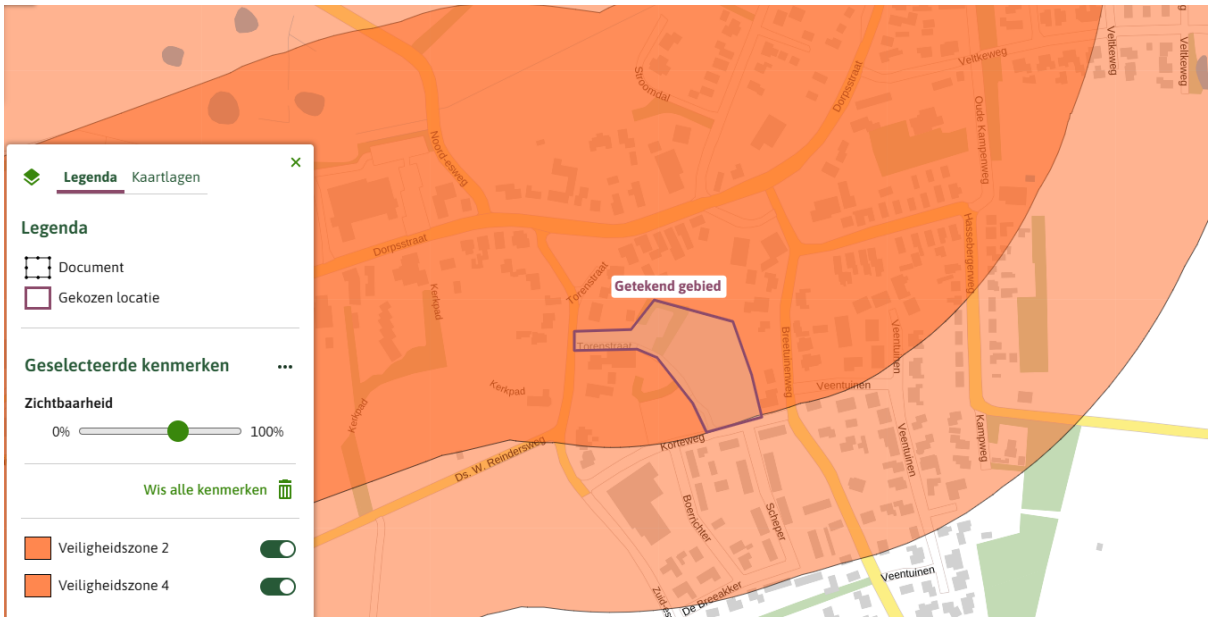
Over het plangebied liggen veiligheidszone 2 en 4. Veiligheidszone 2 is 200 meter breed. Binnen veiligheidszone 2 is een nadere verantwoording van het groepsrisico van toepassing. Veiligheidszone 4 is 355 meter breed. Voor ontwikkelingen binnen dit gebied is het verplicht om aandacht te besteden aan het veiligheidsniveau en moet er rekening gehouden worden met het veiligheidsrisico van branden, rampen en crises voor alle 2 typen buitenlocaties (kwetsbare en beperkt kwetsbare locaties). In figuur 6.5 is te zien hoe het plangebied zich verhoudt tot beide veiligheidszones.

In het voorliggend plan worden 23 woningen gerealiseerd. Dit betreft kwetsbare gebouwen. De bewoners van deze woningen zijn zelfredzaam. Er worden 4 zorgwoningen gerealiseerd. Deze hebben geen woonfunctie voor 24-uurszorg en betreffen geen verpleeghuis. Daarom worden deze niet aangemerkt als zeer kwetsbare gebouwen. De bewoners zijn eveneens zelfredzaam en kunnen in geval van een calamiteit snel vluchten, mede doordat de woningen gelijkvloers zijn. Conform de regels uit het bestemmingsplan is een gebruiksfunctie voor verminderd zelfredzamen ook in de toekomst uitgesloten.

Het plangebied beschikt over meerdere vluchtmogelijkheden, zowel binnen het gebied als in de richting van de risicobron af. De te realiseren parkeerplaatsen zijn goed bereikbaar voor hulpdiensten. Bij het opstellen van het stedenbouwkundig plan is hiermee rekening gehouden, zodat hulpdiensten de bewoners in korte tijd kunnen bereiken. De woningen worden gerealiseerd binnen een bestaande woonwijk en maken gebruik van de aanwezige bluswatervoorziening. Daarmee wordt voldaan aan de geldende eisen voor brandveiligheid.

Voorliggend initiatief betreft de realisatie van 23 woningen. Gelet op een gemiddeld huishouden, betreft het initiatief een toename van ongeveer 50 personen. Daarom zijn er aanvullende aspecten waarop ingegaan dient te worden.

De locatie van het plangebied is geschikt vanwege de redenen die bij de ladder voor duurzame verstedelijking zijn benoemd. Het plangebied betreft een locatie binnen het bestaand stedelijk gebied. Gezien het uitgangspunt dat nieuwe stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied niet gewenst zijn, is dit plangebied de meest geschikte locatie voor de voorgenomen ontwikkeling. Door toepassing van de hierboven beschreven maatregelen wordt het veiligheidsniveau binnen het plangebied verhoogd.

Figuur 6.5: Veiligheidszone 2 en 4 (Bron: Regels op de kaart)

Toets fysieke veiligheid

De woningbouwlocatie kan via diverse zijden op een effectieve manier worden verlaten ingeval van een calamiteit. De dichtstbijzijnde brandweerkazernes zijn de kazernes in Vlagtwedde en Ter Apel.

Conclusie

Het aspect omgevingsveiligheid heeft geen invloed op deze ontwikkeling.

6.11 Trilling

Wettelijk kader

Het aspect 'trillingen' is geregeld in paragraaf 22.3.5 van de Bruidsschat (BS). Daarin worden regels gesteld aan trillingen in een frequentie van 1 tot 80 Hz door een activiteit in een trillinggevoelige ruimte van een trillinggevoelig gebouw, die op een locatie is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Er gelden maximale waarden voor continue trillingen en voor herhaald voorkomende trillingen. De maximale waarden zijn opgenomen in de tabellen in artikel 22.88 en 5.87a BS.

Toetsing

Een onderzoek naar trillingen is voor dit initiatief niet relevant. In de nabijheid van de locatie zijn geen bronnen die trillingen veroorzaken aanwezig. De gemeente Westerwolde maakt geen onderdeel uit van het aardbevingsgebied van de provincie Groningen.

Conclusie

Het aspect trilling vormt geen belemmering voor de doorgang van voorliggend plan.

6.12 Omgevingskwaliteit

Voor deze aspecten wordt verwezen naar 2.2 Beoogde activiteiten (beoogde situatie), het Ontwerp stedenbouwkundig ontwerp Sellingen Torenstraat en de Handout LAOS.

6.13 Cultureel erfgoed

Wettelijk kader

- Archeologie
- Cultuurhistorie

- Rijksmonumenten
- Karakteristieke panden
- Rijksbeschermd stadsgezicht
- Omgeving van het monument

Onder cultureel erfgoed valt: archeologie, cultuurhistorie, monumenten, karakteristieke panden, beschermde gezichten, monumentale bomen, landschap etc. De essentie van het Europees beleid is dat voorafgaand aan de uitvoering van plannen onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van waarden en daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee te houden. De essentie van deze wetgeving is behoud van archeologische resten zoveel mogelijk in de bodem en de bescherming van het cultureel erfgoed en landschap.

Zo is er in het Bkl ten aanzien van de bescherming een aantal beginselen geformuleerd (art. 5.130 Bkl). Deze beginselen richten zich op de omgang met monumenten die op grond van het omgevingsplan zijn beschermd, archeologische monumenten, (voorbeschermde) rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en beschermde cultuurlandschappen. Daarnaast zijn in afdeling 8.8 van het Bkl regels gesteld voor de beoordeling van rijksmonumentenactiviteit en het verplaatsen van gebouwde monumenten.

Het gemeentelijk beleid over archeologie en cultuurhistorie is vooruitlopend op de Ow opgenomen op de archeologische beleidskaart en de cultuurhistorische waardenkaart. Deze archeologische waarden en verwachtingen en de cultuurhistorische waarden zijn veelal door vertaald in respectievelijk archeologische dubbelbestemmingen en cultuurhistorische dubbelbestemmingen opgenomen in het (tijdelijk) omgevingsplan of activiteitgericht in het gemeentebrede omgevingsplan. Indien het initiatief in deze (werkings)gebieden is gelegen, wordt hieraan getoetst.

Toetsing

Met de landschappelijke inpassing en het schetsontwerp en de daarin opgenomen maatregelen, wordt het nieuwbouwplan op een passende wijze ingevoegd in het landschap, de bestaande bebouwing en wordt aangesloten bij (historisch gegroeide) structuren. Bestaande waardevolle elementen worden zoveel mogelijk bewaard en waar mogelijk versterkt. In 6.1 bleek al, dat er geen archeologische beletselen zijn.

Conclusie

De ontwikkeling, planologisch mogelijk gemaakt met dit TAM-IMRO omgevingsplan is niet in strijd met geldend beleid en instructieregels ten aanzien van cultureel erfgoed in brede zin.

6.14 Bodem

Wettelijk kader

- Bodemkwaliteit
- Bodemopbouw en grondwater
- Conventionele Explosieven

Waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie worden opgenomen in het definitieve omgevingsplan (art. 5.89i Bkl). Deze waarden kunnen per gebied of per gebruiksfunctie verschillen.

Bij een overschrijding van een vastgestelde waarde (zie art. 5.89i Bkl) is het bouwen van een bodemgevoelig gebouw alleen toegelaten als de in het omgevingsplan voorgeschreven sanerende of andere beschermende maatregelen worden getroffen (art. 5.89K Bkl, art. IIIa onder 2 Aanvullingsbesluit Bodem).

Daarnaast zijn er specifieke regels over bodem opgenomen in het Aanvullingsbesluit Bodem en de activiteiten zijn opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving:

- Regels over nazorg van de bodem na saneren op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, het omgevingsplan, een omgevingsvergunning of een maatwerkvoorschrift (artikel IIIa, paragraaf 2.3.6a.2);
- Regels over graven in de bodem (paragraaf 3.2.21 en 3.2.22Bal);

- Regels over activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (paragraaf 2.3.6a.4)
- Maatwerkregels over het saneren van de bodem in het zinkassengebied De Kempen, (paragraaf 2.3.6a.5).

Bij wijzigingen van activiteiten geldt dat de bodem geschikt moet zijn voor het beoogde gebruik. Dit kan betekenen dat een onderzoek moet worden verricht naar de bodem- en grondwaterkwaliteit.

Toetsing

Er is een bodemrapportage uitgevoerd, zie bijlage 9. De eindconclusie daarvan luidt, dat er geen directe aanleiding is tot het instellen van aanvullend onderzoek. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bodemonderzoek geldt, ten aanzien van de milieuhygiënisch kwaliteit van de bodem, geen belemmering voor het beoogde gebruik van de onderzoekslocatie.

Conclusie

Er is geen beperking voor de ontwikkeling van de locatie vanwege bodemaspecten.

6.15 Water

Wettelijk kader

- Bodem en grondwater
- Waterkwantiteit
- Waterkwaliteit
- Waterveiligheid
- Waterketen
- Vaarwegen
- Klimaatverandering

Bij de vaststelling van het omgevingsplan moet de gemeente voor het waterbelang de opvattingen van de waterbeheerder betrekken. Dit volgt uit instructieregels opgenomen in paragraaf 5.1.3 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De weging van het waterbelang geldt bij het vaststellen van het omgevingsplan. Dit volgt uit artikel 5.37 van het Bkl. Daarnaast kan de weging van het waterbelang ook nodig zijn bij andere instrumenten.

De gemeente moet de opvattingen van de waterbeheerder betrekken bij het omgevingsplan. Dit geldt in het algemeen voor alle waterbelangen. Voorbeelden zijn:

- watercompensatie in verband met toenemende verharding
- Waterkwaliteit, bebouwing niet wenselijk in verband met waterwinning
- bebouwing in werkingsgebieden van keringen en andere waterstaatswerken
- waterketen, relatie met de afvoer van afvalwater, (Industriële) lozingen en of lozing oppervlaktewater

Er gelden geen regels voor hoe de gemeente de waterbeheerder hierbij betrekt. De gemeente is vrij om hier zelf invulling aan te geven.

Aanvullende instructieregels

Voor een aantal specifieke rijksbelangen stelt het Bkl aanvullende instructieregels. Deze zijn:

- bescherming van primaire waterkeringen, Zie artikel 5.38 Bkl.
- behoud waterveiligheid kust, artikel 5.40 van het Bkl.
- behoud waterveiligheid grote rivieren, artikel 5.46 van het Bkl.
- IJsselmeergebied, artikel 5.49 van het Bkl.

Toetsing

Voor het woningbouwproject in Sellingen is op 28 mei 2024 een watertoets uitgevoerd voor het initiatief. Uit deze toets komt naar voren dat de 'normale procedure' van toepassing is. Hiervoor heeft het waterschap Hunze en Aa's een standaardwaterparagraaf verstrekt. Integraal onderdeel van het plan is het compenseren van de toename van de verharding met de berging van het water in het plangebied. In onderstaande tabel komt tot uitdrukking, dat er (meer dan) voldoende berging plaatsvindt. De uitwerking van de plannen gebeurt in nauw overleg met het waterschap en met de gemeente. Het waterschap is akkoord met de uitwerking. Met de gemeente wordt de ontwikkeling ook afgestemd op het water- en

rioleringsplan.

Uitwerking benodigde berging HWA riolering nieuwbouw Torenstraat te Sellingen
22-jan-25

Uitgangspunten	Bergingseis waterschap	80 mm		
	Afvoernorm waterschap	1,2 ltr/sec/ha		
	Grondwaterstand (boorprofielen)	m t.o.v. NAP		
	Grondwaterstand GHG (opgaaf waterschap)	m t.o.v. NAP		
	Bodem waterberging	7,5 m t.o.v. NAP		
	Maximale waterstand berging	0,6 m t.o.v. NAP		
Toenname verhard oppervlak				
	Daken	1818 m2		
	verharding	1914 m2		
Berekening benodigde berging				
	Toename verharding	3732 m2	0,08 m	298,56 m3
	Benodigde berging			**298,56 m3**
Maatregel				
	Wadi binnenterrein			
	oppervlak boveninsteek 8.10+	892 m2		
	oppervlak bodem 7.50+	86 m2	0,6 m	293,40 m3
	Berging in rioolstelsel bij waterstand 8,10+			
	PVC ø400	43 m	0,11 m2	4,79 m3
	PVC ø315	143 m	0,07 m2	9,88 m3
	PVC ø250	m	m2	0,00 m3
	Inspectieputten	7 st	0,50 m3	3,50 m3
	Totaal berging in plan gebied			**311,57 m3**

Figuur 6.6: Berging van water in het plangebied (bron: Buro Hollema).

Conclusie

Er is geen beperking voor de ontwikkeling van de locatie vanwege wateraspecten.

6.16 M.e.r.- beoordeling

Wettelijk kader

De wetgeving omtrent de milieueffectrapportage (m.e.r.) is opgenomen in afdeling 16.4 van de Omgevingswet en in hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit. Of een besluit over een project m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig is, kan worden afgeleid uit bijlage V van het Omgevingsbesluit, in samenhang met de artikelen 11.6 en 11.8 van het Omgevingsbesluit. Bijlage V heeft als ingang (eerste kolom) de omschrijving van het project. In de vierde kolom staan de besluiten genoemd waarvoor m.e.r.-verplichtingen gelden. Het gaat om besluiten waarmee de toestemming voor het project wordt verleend. In dit geval is dat het omgevingsplan. Of er voor het besluit een m.e.r.-plicht of een m.e.r-beoordelingsplicht geldt, volgt uit de tweede en derde kolom. Als het project voldoet aan de voorwaarden van de tweede kolom, geldt een m.e.r.-plicht. Anders geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht, tenzij ook in de derde kolom voorwaarden staan.

Toetsing

Een stedelijk ontwikkelingsproject is onder J11 opgenomen in bijlage V van het Omgevingsbesluit. In het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet worden gekeken naar de concrete omstandigheden van het project. Onder meer de aard, de omvang en de milieugevolgen van de stedelijke ontwikkeling zijn relevant. Als een ontwikkeling negatieve milieugevolgen heeft dan is er

sprake van een stedelijk ontwikkelingsproject. Aangezien met dit TAM-omgevingsplan 23 woningen worden bestemd, is er sprake van een stedelijk ontwikkelingsproject. Het aantal verkeersbewegingen en de oppervlakteverharding neemt toe. Voor stedelijke ontwikkelingsprojecten geldt geen m.e.r.-plicht. Wel dient beoordeelt te worden of niet alsnog het opstellen van een m.e.r. nodig is. Hiervoor is een m.e.r.-beoordelingsnotitie opgesteld. Deze notitie is als bijlage 10 bij deze motivering opgenomen.

Conclusie

In de m.e.r.-beoordelingsnotitie is aangetoond dat gelet op de aard, omvang en de milieugevolgen voor dit woningbouwproject geen m.e.r. opgesteld hoeft te worden.

Hoofdstuk 7 Uitvoering

Het betreft een particulier initiatief. De gronden binnen het plangebied zijn eigendom van de initiatiefnemer. De realisatie is voor rekening en risico van initiatiefnemer en heeft derhalve geen financiële risico's voor de gemeente. Voor wat betreft mogelijk kostenverhaal zal de gemeente met initiatiefnemers een overeenkomst sluiten, op grond waarvan de gemeente eventuele kosten, waaronder mogelijke planschade, op initiatiefnemers kan verhalen.

Hoofdstuk 8 Toezicht en handhaving

De gemeente Westerwolde heeft in 2019 een uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving opgesteld. Het richt zich op de taken die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Bouwen en ruimtelijke ordening

De controles zijn voornamelijk gericht op gezondheid en veiligheid, zoals constructieve veiligheid, bouwkundige risico's en brandveiligheid. Vergunningsvrije bouwwerken worden alleen bij meldingen/klachten gecontroleerd. We streven naar goed contact met de aanvrager, aannemer etc. dit doen we vroeg in het proces, zodat iedereen meegenomen wordt in het proces. Toezicht wordt gehouden op basis van de prioriteitenmatrix (zie Beleidsplan VTH 2019-2023).

Gebruik conform omgevingsplan

Wat betreft het gebruik van het bouwwerk (bijv. wonen of werken) is het van belang dat dit past in het omgevingsplan en dat het woon- en leefklimaat voldoende wordt gewaarborgd. Vaak wordt deze activiteit naast een andere activiteit (bijv. bouwen) vergund. Het toezicht wordt dan integraal opgepakt.

Hoofdstuk 9 Kostenverhaal

In deze paragraaf wordt getoetst of de betreffende ontwikkeling niet evident onuitvoerbaar is. Vastgesteld moet kunnen worden dat er geen financieel-economische redenen zijn waardoor het op voorhand aannemelijk is dat de ontwikkeling niet uitgevoerd kan worden.

In gevallen waarin een ontwikkeling alleen gerealiseerd kan worden met een financiële bijdrage vanuit de gemeente, dan wordt in deze paragraaf een passage daarover opgenomen.

9.1 Anterieure overeenkomst

In deze paragraaf wordt getoetst of de betreffende ontwikkeling niet evident onuitvoerbaar is. Vastgesteld moet kunnen worden dat er geen financieel-economische redenen zijn waardoor het op voorhand aannemelijk is dat de ontwikkeling niet uitgevoerd kan worden.

De gemeente zal met de ontwikkelaar een anterieure overeenkomst sluiten voor het kostenverhaal.

In deze motivering is onderbouwd dat met het voorliggende besluit tot wijziging van het omgevingsplan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wordt bereikt en dat de toegekende functies binnen een redelijke termijn kunnen worden gerealiseerd. Gelet hierop kan, in het verlengde daarvan, aangenomen worden dat de realisatie economisch uitvoerbaar is. Op voorhand is er geen reden om aan te nemen dat de toegekende functies om financiële redenen niet binnen een redelijke termijn kunnen worden gerealiseerd.

9.2 Regels kostenverhaal

Op grond van artikel 13.11 Omgevingswet is de gemeente verplicht tot kostenverhaal, indien sprake is van een of meerdere aangewezen bouwactiviteiten. Het gaat hier om kostenverhaalsplichtige activiteiten als genoemd in artikel 8.13 Omgevingsbesluit, (hierna: 'een aangewezen bouwactiviteit'). Dit houdt in dat de gemeenteraad kostenverhaalsregels dient vast te stellen in het omgevingsplan, tenzij middels gemeentelijke gronduitgifte en/of een anterieure overeenkomst, co-financiering, subsidies, gemeentelijk krediet, de kosten die het vanwege artikel 8.15 Omgevingsbesluit maakt, anderszins verzekerd zijn dan wel vrijstelling wordt/is verleend voor de kosten in de gevallen genoemd in artikel 8.14 Omgevingsbesluit (Ob). In dit geval is geen sprake van het sluiten van een kostenverhaalsovereenkomst, maar worden de door de gemeente gemaakte kosten via legesheffing betaald.

Nadeelcompensatie

In artikel 8.15 Ob worden de kostensoorten in de tabellen A en B van bijlage IV aangewezen als verhaalbare kostensoorten. In onderdeel A11 staat “Nadeelcompensatie aan derden als bedoeld in hoofdstuk 15 van de wet”. Nadeelcompensatie is een regeling voor schadevergoeding voor rechtmatig overheidsoptreden. Het gaat over schade boven het normale maatschappelijke risico en het bedrijfsrisico die iemand onevenredig zwaar treft. Het kan gaan om directe of indirecte schade. Directe schade is het gevolg van inperking van bestaande rechten van de eigenaar. Indirecte schade wordt veroorzaakt door activiteiten in de omgeving. In titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht (Awb) staan de grondslagen, inhoudelijke eisen en procedurele bepalingen over toekenning van nadeelcompensatie.

Hoofdstuk 10 Participatie en keten

Participatie is onder de Omgevingswet een belangrijk aspect in de procedure van een ruimtelijke ontwikkeling. Een ontwikkeling heeft namelijk niet alleen invloed op de fysieke leefomgeving, maar ook op de mensen die daar wonen, werken en recreëren. Het is daarom van belang dat deze mensen in een vroeg stadium worden betrokken bij het initiatief.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het participatietraject er voor de beoogde ontwikkeling uit ziet. Welke adviezen zijn gevraagd en uitgebracht en welke ketenpartners zijn geconsulteerd. Welke andere belanghebbenden zijn op de hoogte gebracht en hoe zag dit traject eruit.

Initiatiefnemer heeft tijdens de voorbereiding van het project een informatieavond voor omwonenden en andere belangstellenden gehouden. Op basis hiervan zijn aanpassingen in de aanleg van de parkeervoorzieningen doorgevoerd. Hiervan is verslaglegging gedaan. Dit is te lezen in bijlage 11. Ook heeft initiatiefnemer op individueel niveau contact met omwonenden.

Er is een terugkomavond georganiseerd waarin verslag is gedaan van de wijzigingen op basis van de inbreng. Mensen waren hier gelukkig mee. Alle inbreng is verwerkt. Dit leidt tot een grote mate van tevredenheid. Het participatieverslag is te lezen in bijlage 12.

Het plan is tevens, in het kader van het vooroverleg, voorgelegd aan de provincie Groningen en het Waterschap. De provincie Groningen heeft de voorloverlegreactie op 31 juli 2025 verstuurd. In deze reactie is door de provincie aandacht gevraagd over de transportroutes externe veiligheid, flora- en fauna-activiteiten, en Natura 2000-activiteit. De transportroutes externe veiligheid zijn behandeld in paragraaf 6.10 Omgevingsveiligheid. Wat betreft de flora- en fauna-activiteiten geeft de provincie aan dat er, naar aanleiding van de quickscan, aanvullend onderzoek benodigd is. De resultaten van dit aanvullend onderzoek zijn te lezen in paragraaf 6.6 Natuur. Ten slotte merkt de provincie een verschil op tussen het aantal koude starts in de stikstofberekening en het stikstofonderzoek. Dit is meegenomen in de vernieuwde stikstofberekening- en onderzoek na de AERIUS-update van 7 oktober 2025. Hiermee wordt voldaan aan de 3 opmerkingen van de provincie Groningen.

Na het vooroverleg volgt de wettelijke procedure.

Bijlagen bij de motivering

Bijlage 1 Handout LAOS

Planpresentatie Torenstraat, Sellingen

15 maart 2024

Betrokken partijen

Initiatief:

Woonhof Sellingen

- Een woonvorm voor verschillende doelgroepen midden in het dorp.
- Een plek voor Sellingers om samen op een prachtige en historische locatie te wonen.

Ontwikkeling:

BENUS

Planuitwerking:

- Ontwikkeling van een unieke locatie, rekening houdend met de omgeving en gedragen door het dorp.

Betrokken partijen

Initiatief:

Ontwikkeling:

Planuitwerking:

Wensen woningbouw:

- Overheden 30% nieuwbouw sociale huur;
- Woonhof Sellingen;
  - Betaalbare koopwoningen voor jongeren en ouderen
  - Zorgwoningen (mantelzorg)

BENUS

- Ontwikkeling- realisatie 9+2 koopwoningen
- Ontwikkeling- realisatie- exploitatie 4 zorgwoningen
- Ontwikkeling- realisatie 8 huurwoningen

acantus

- Exploitatie 8 huurwoningen

Betrokken partijen

Initiatief:

Ontwikkeling:

Planuitwerking:

Kaders planuitwerking:

- Behoud groene dorpse ruimte
- Verbinding met het dorp
- Collectieve sfeer met een open structuur
- Invulling woonprogramma (totaal 23 woningen)

LAOS LANDSCHAPS ARCHITECTUUR

- Gebiedsanalyse (afgerond)
- Modellen studie (afgerond)
- Landschappelijke invulling
- Stedenbouwkundige invulling

HJK architecten

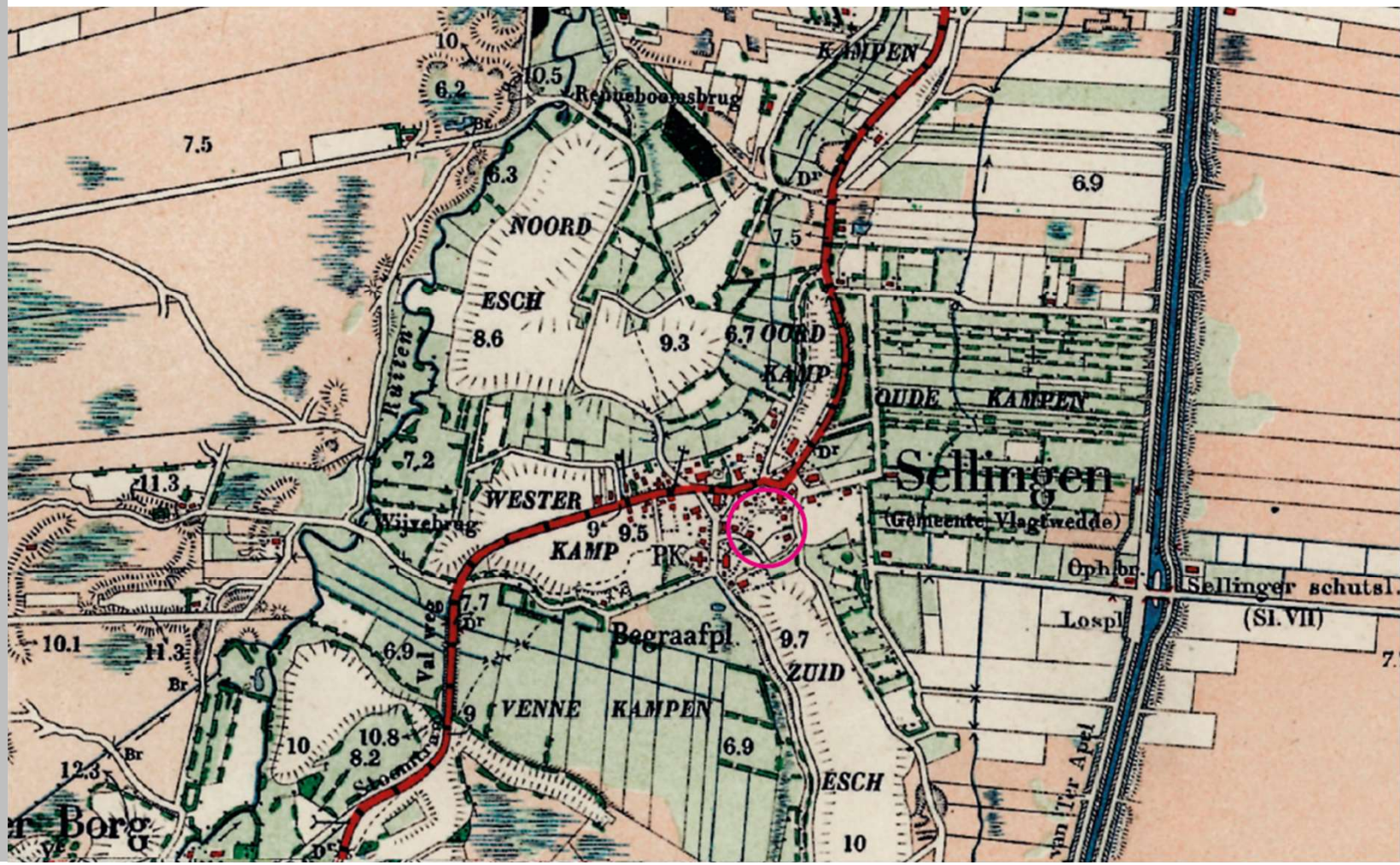
- Ontwerp koopwoningen
- Ontwerp zorgwoningen
- Ontwerp sociale huurwoningen

Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

Gebiedsanalyse _historie_

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Gebiedsanalyse _hoogtekaart_

Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Gebiedsanalyse _luchtfoto_

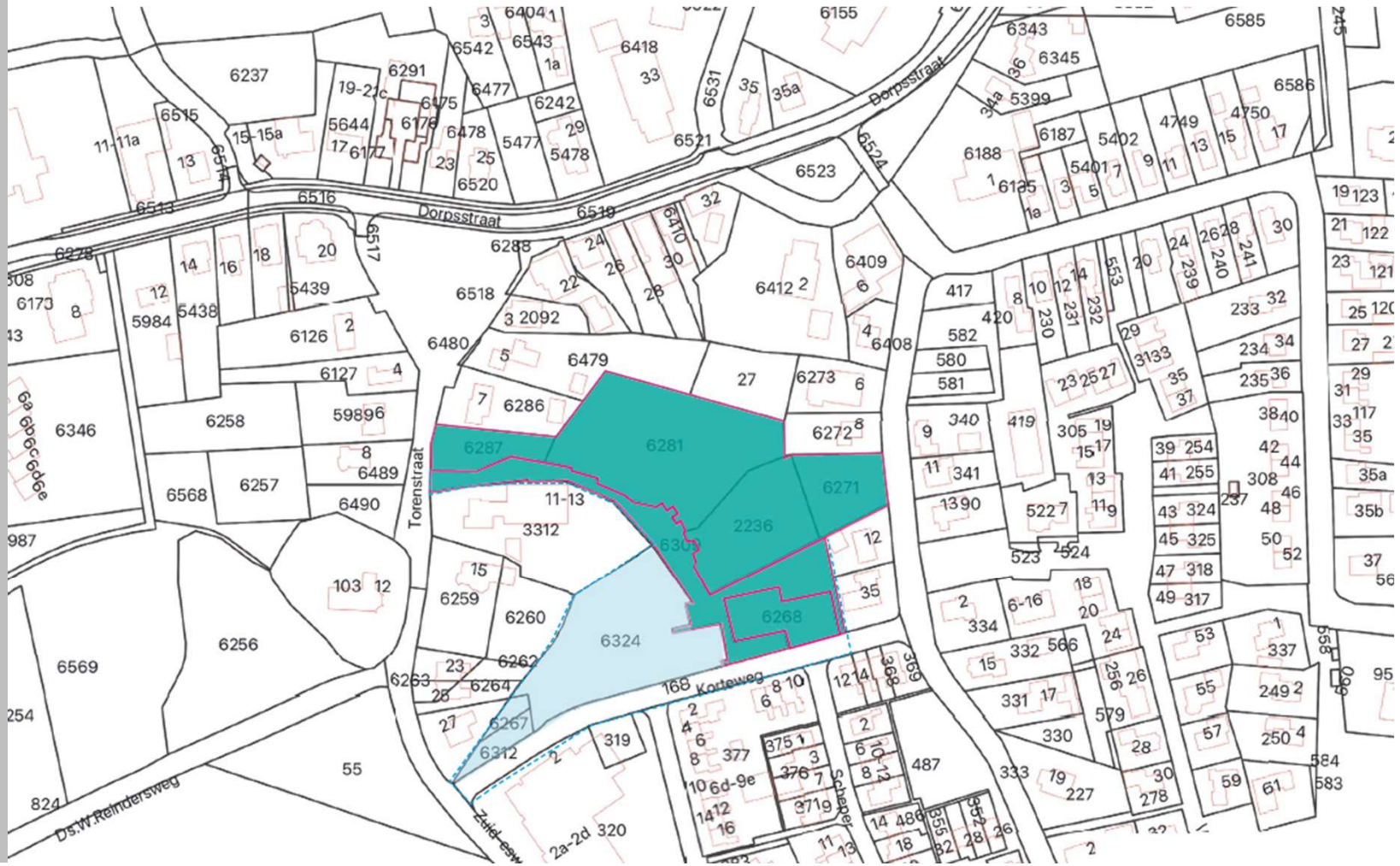
Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Gebiedsanalyse _kadastraal_

Planuitwerking

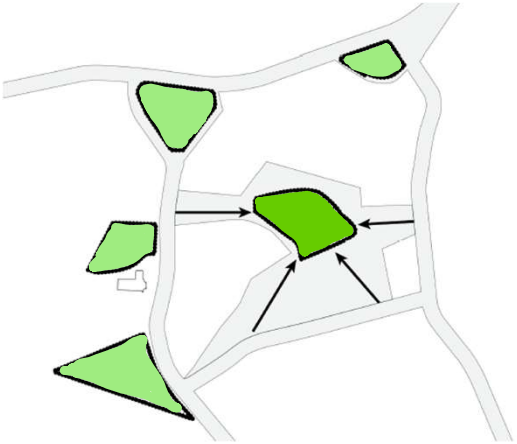
Voortraject

Schetsontwerp

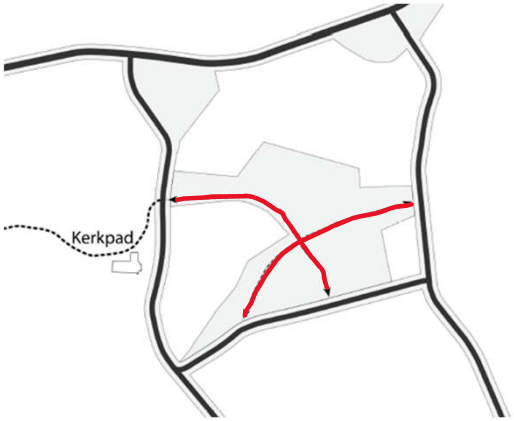
LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Ontwerp uitgangspunten

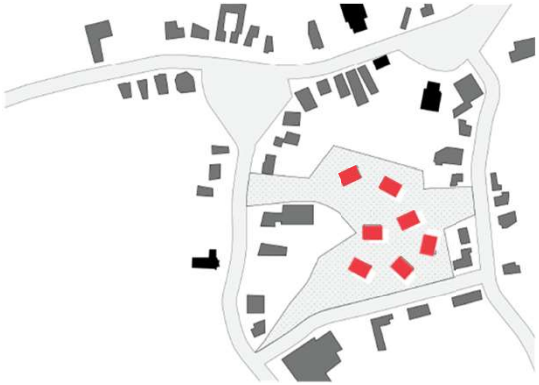
Nieuw groene ruimte

Verbinding met het dorp

Collectieve sfeer en open structuur

Bestaande bomen koesteren

Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Gebiedsanalyse _concept model_

Schetsontwerp

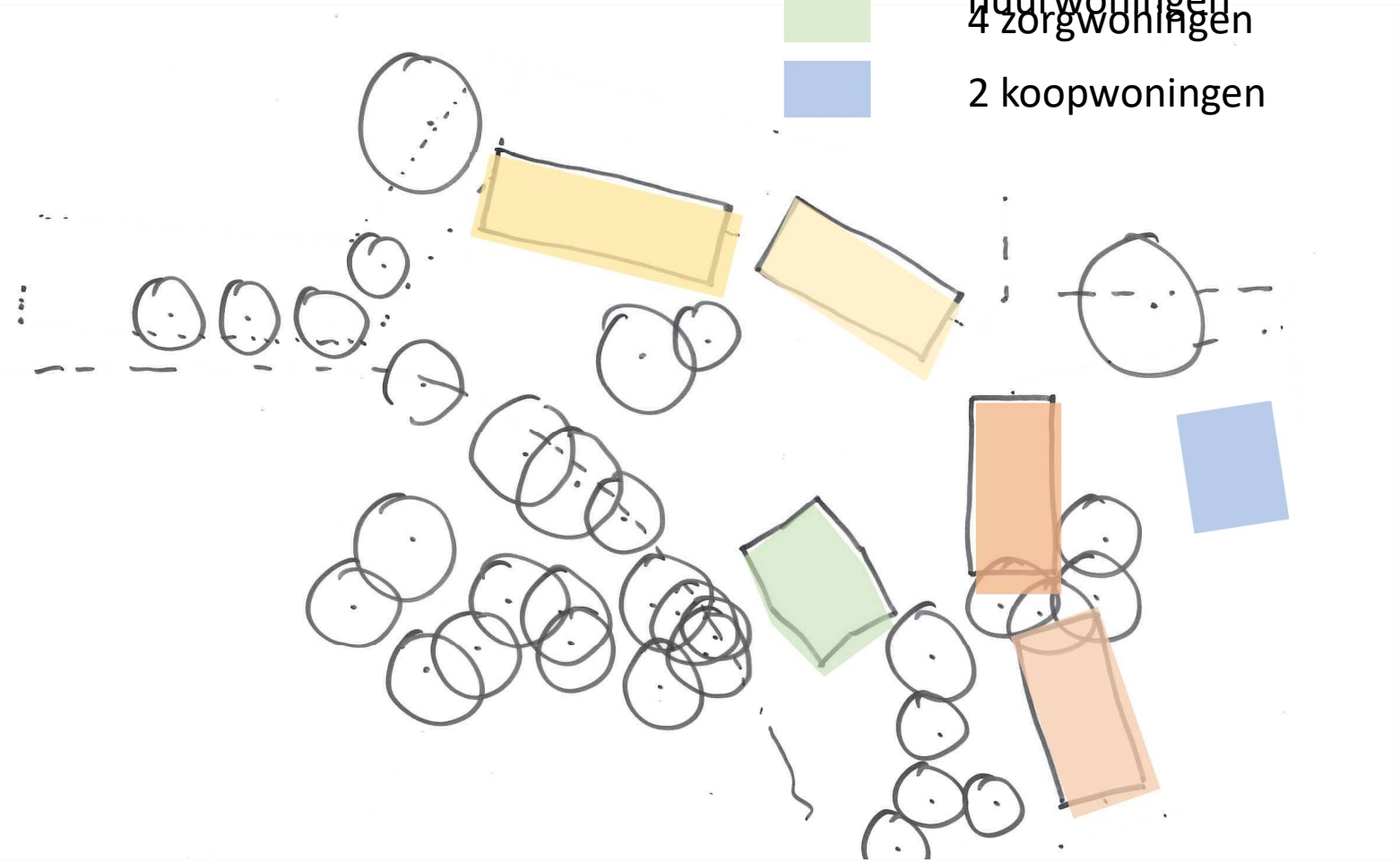
Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

HJK architecten

Ontwerp uitgangspunten

Planuitwerking

9 Koopwoningen
(levensloopbestendig)

Voortraject

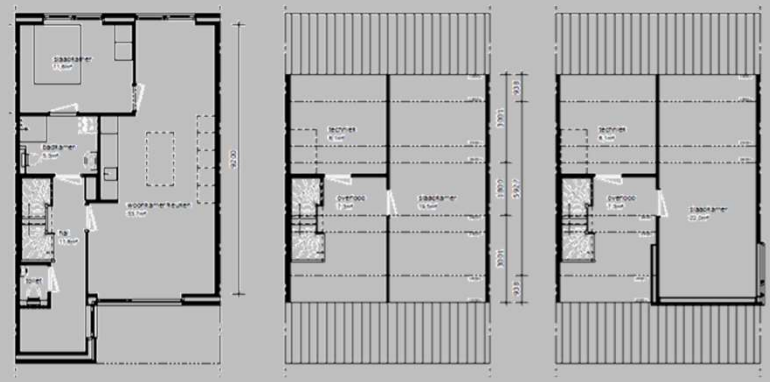
Schetsontwerp

9 Koopwoningen

8 Sociale huurwoningen

4 Zorgwoningen

(2 Koopwoningen)

HJK architecten

Planuitwerking

Voortraject

Schetsontwerp

9 Koopwoningen

8 Sociale huurwoningen

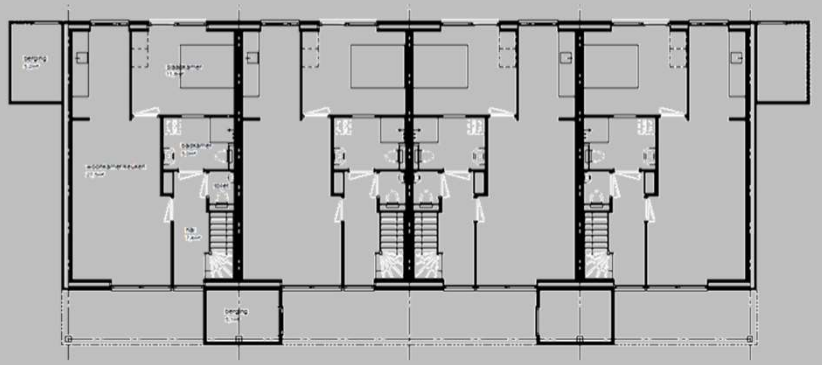
4 Zorgwoningen

(2 Koopwoningen)

HJK architecten

8 Sociale huurwoningen
(levensloopbestendig)

Planuitwerking

4 Zorgwoningen

Voortraject

Schetsontwerp

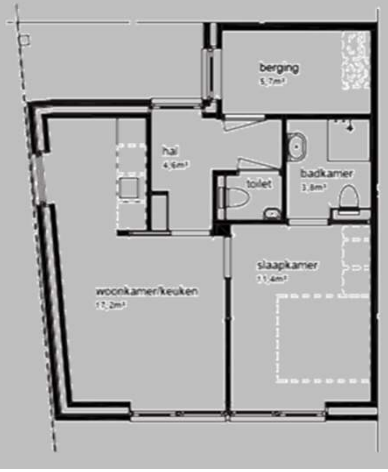
9 Koopwoningen

8 Sociale huurwoningen

4 Zorgwoningen

(2 Koopwoningen)

HJK architecten

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Inhoud

ONTWERPUITGANGSPUNTEN	7
ONTWERP	12
IMPRESSIES	15
REFERENTIES	21

Ontwikkellocatie

Impressie van de huidige situatie

Oud kerkepad loopt over de locatie

Huidig groen is verwilderd en heeft geen gebruikswaarde. Uitgegroeide sparren hebben weinig landschappelijke en ecologische waarde

Entree naar de parkeerplaats van het dorpshuis loopt over het oude kerkepad

Impressie van de huidige situatie

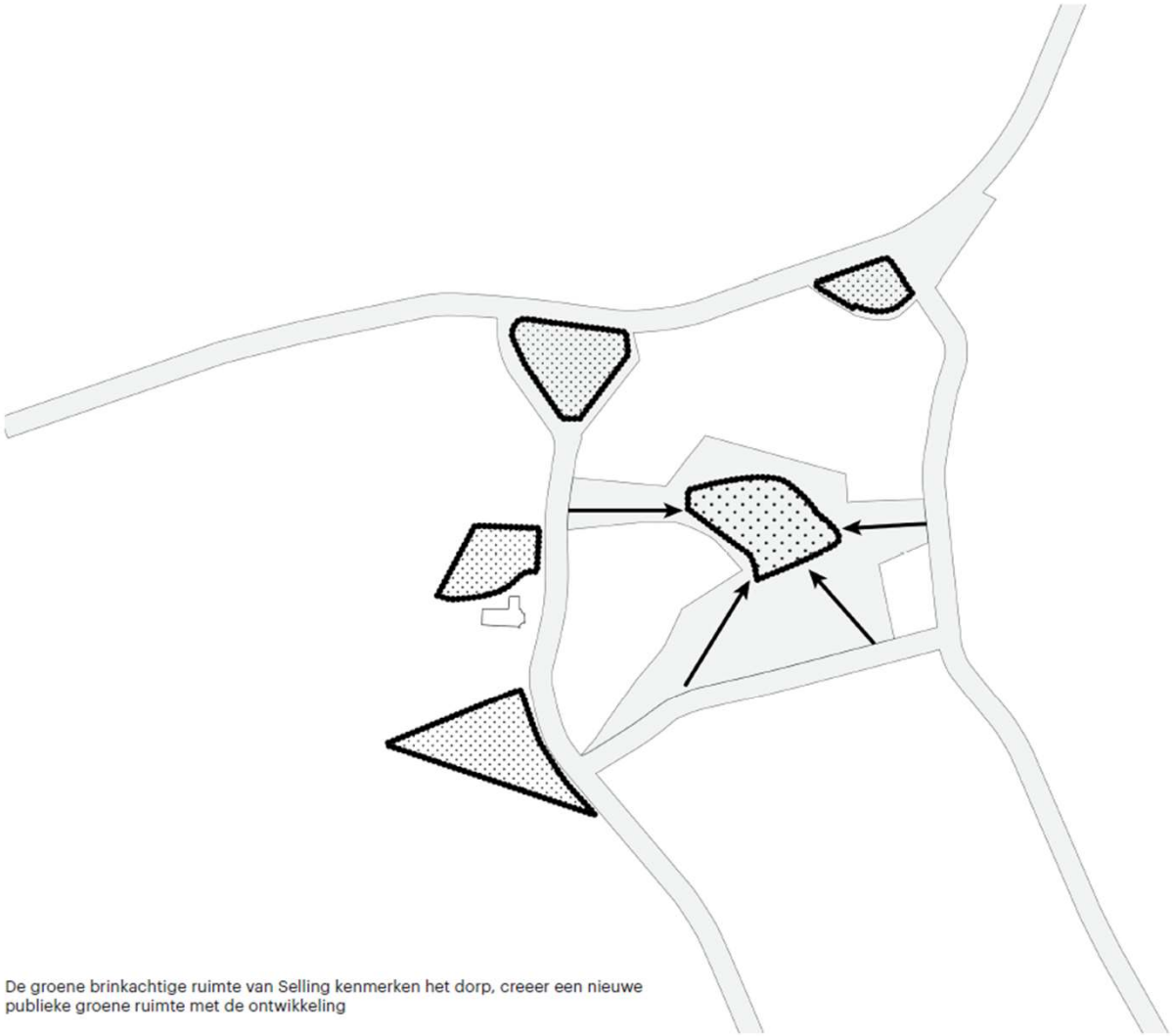

De tuinen van de aanliggende percelen presenteren zich op verchillende wijzen aan het terrein, soms open en soms met schuttingen

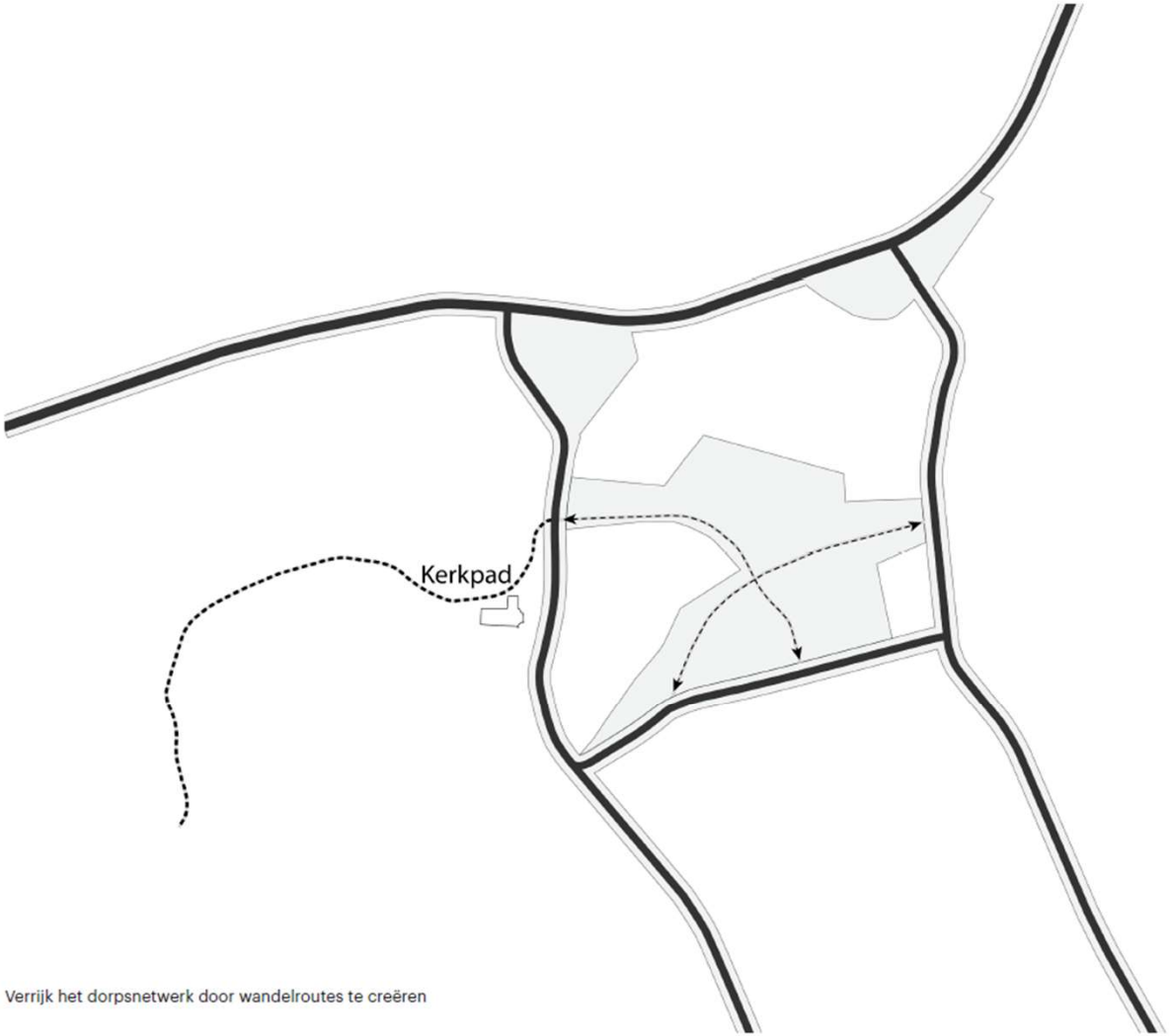
ONTWERPUITGANGSPUNTEN

Nieuwe groene dorpse ruimte

De groene brinkachtige ruimte van Selling kenmerken het dorp, creeer een nieuwe publieke groene ruimte met de ontwikkeling

Verbinding met het dorp

Verrijk het dorpsnetwerk door wandelroutes te creëren

Bestaande bomen koesteren

Bestaande bomen zoveel mogelijk handhaven

Collectieve sfeer en open structuur

Het terrein ligt in een binnenwerled achter de bebouwing, zorg voor een eigen sfeer die open en collectief is

ONTWERP

Schetsontwerp

N

Parkeerbalans
Totaal:

23 woningen
26 pp
2 pp (prive)
7 pp kerk

VERHARDINGEN

- Gebakken klinkers
- Parkeerplaats
- Parkeerplaats kerk
- Grasbeton

GROEN

- Bomen - bestaand
- Bomen - nieuw
- Weide
- Haag
- Gemaaide gras
- Bloemrijk gras border
- Achtertuin prive
- Vakbeplanting

Schetsontwerp

IMPRESSIES

Impressie Korteweg

Impressie Korteweg

Impressie Torenstraat

Impressie bloemerijke border

REFERENTIES

Sfeer

Woningen liggen in een collectief weelderig en natuurlijk ogend landschap

Sfeer

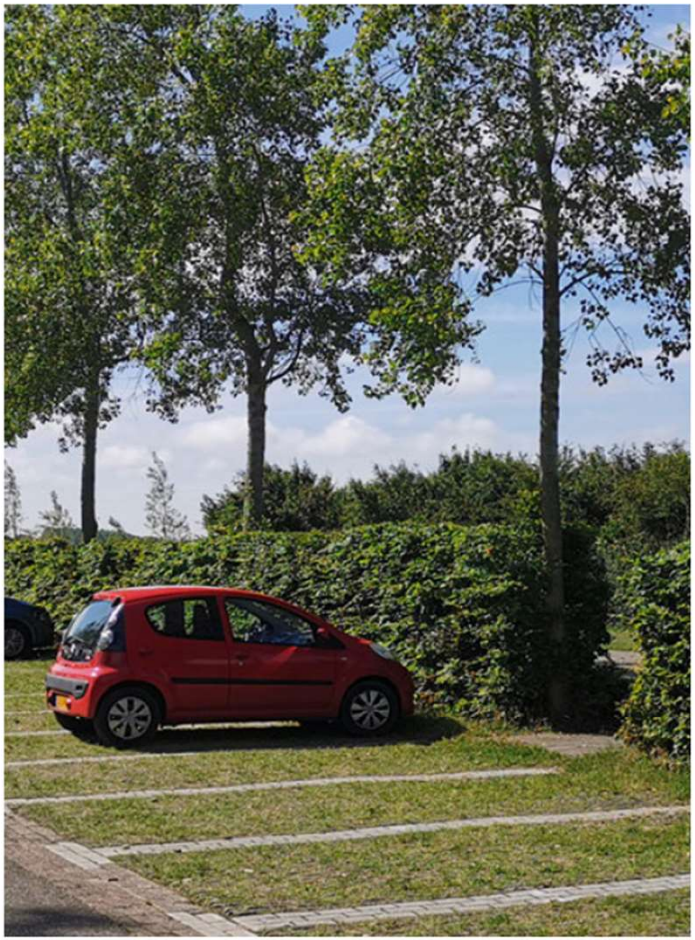

Inheemse en natuurlijke beplanting dragen bij aan de biodiversiteit

Sfeer

Verharding is zoveel mogelijk waterdoorlatend, is duurzaam en verouderd mooi

HJK architecten

Sellingen Torenstraat

Schetsontwerp - stedenbouw en architectuur

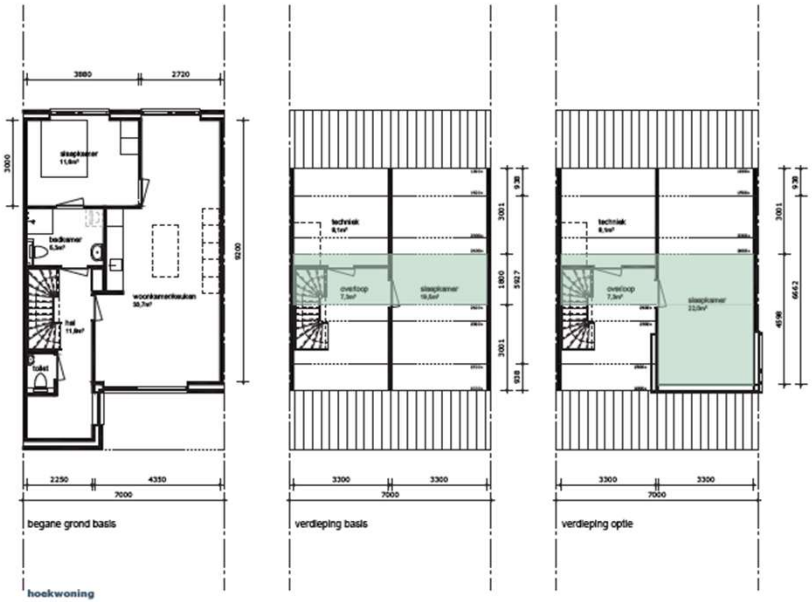

Sellingen Torenstraat

Schetsontwerp - stedenbouw en architectuur

Sellingen Torenstraat

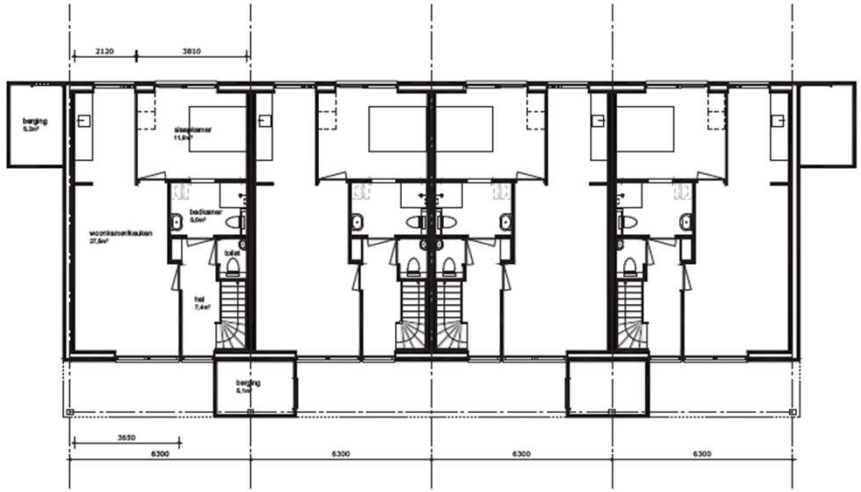
Schetsontwerp - stedenbouw en architectuur

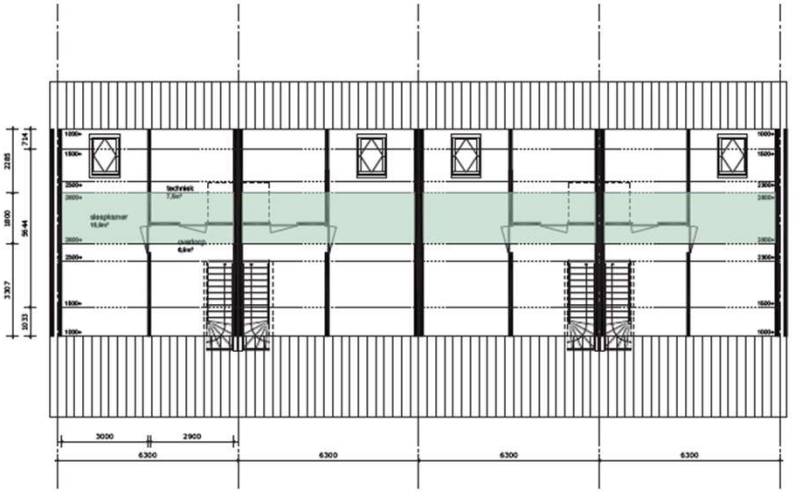

Sellingen Torenstraat

Schetsontwerp - stedenbouw en architectuur

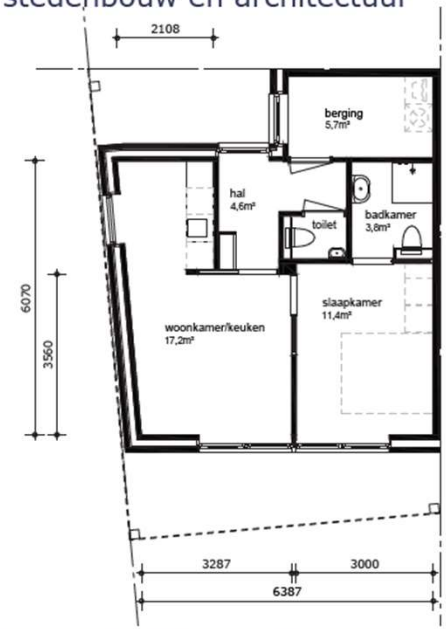

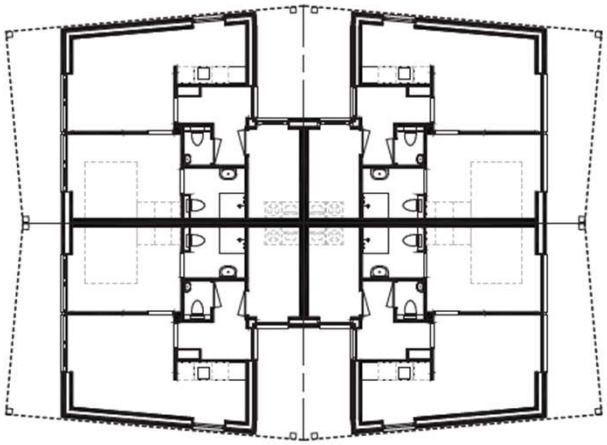

Sellingen Torenstraat

Schetsontwerp - stedenbouw en architectuur

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR
HJK architecten
BENUS
BENUS

Bijlage 2 Ontwerp stedenbouwkundig ontwerp Sellingen Torenstraat

VOETPAD

KLINKERVERHARDING

BETON GRASTEGEL

BEBOUWING

GAZON
GEMAAID GRAS

WEIDE GRASMENGSEL

BLOEMRIJK GRASMENGSEL

VAKBEPLANTING

TALUD WADI

TUIN PRIVÉ

GRANIETKEI

MARKERING PARKEERVAK

AANWEZIGE BOMEN

AANPLANT NIEUWE BOMEN

DEZE WEERGAVE IS VOORTGEKOMEN UIT EEN VOORLOPIG ONTWERP VAN LAOS LANDSCHAPSARCHITECTEN, MET EEN BEWERKING VAN BURO HOLLEMA.

SELLINGEN TORENSTRAAT EO
SCHAAL 1:500
04-11-2025

Bijlage 3 Beeldkwaliteitsplan Sellingen Torenstraat

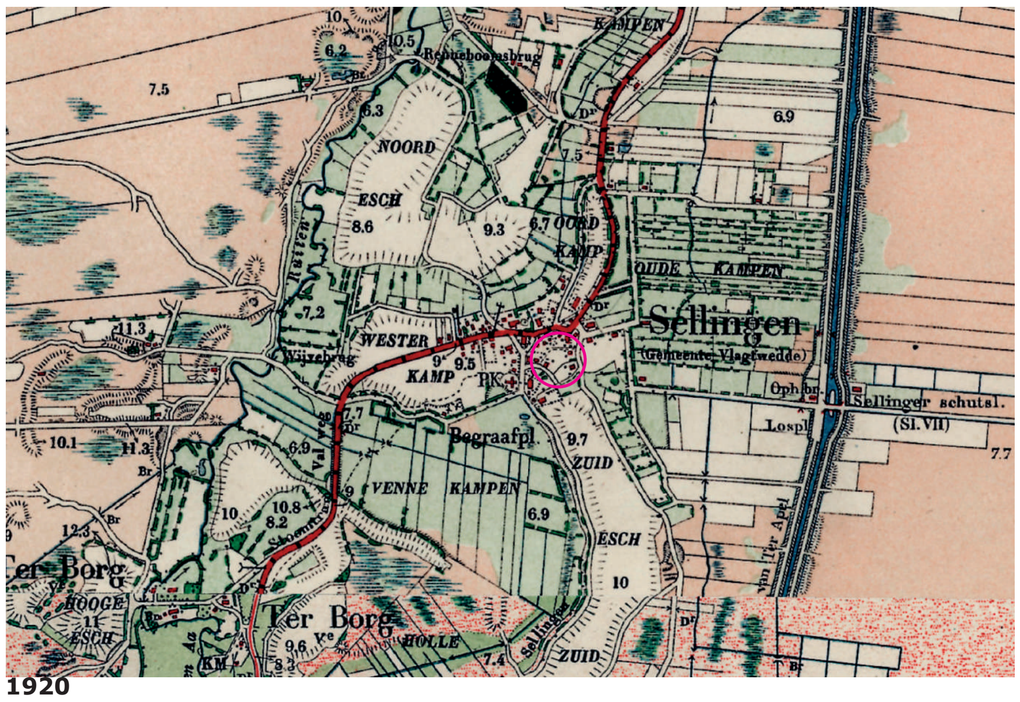
2747 Sellingen ontwikkeling |

Beeldkwaliteitsplan

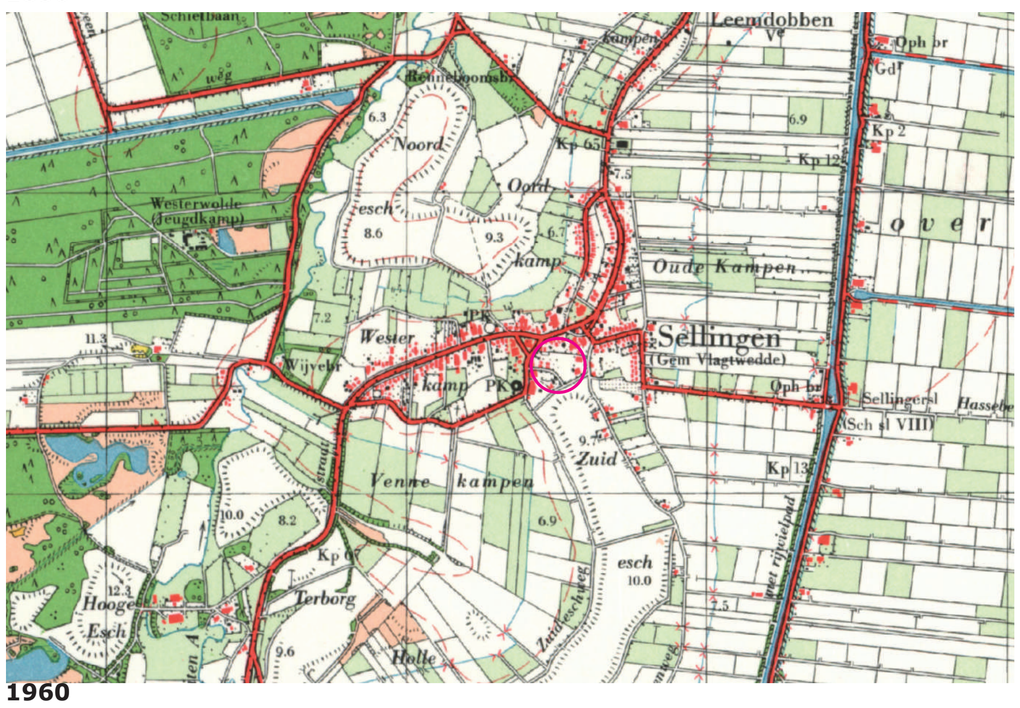
HJK architecten

1850

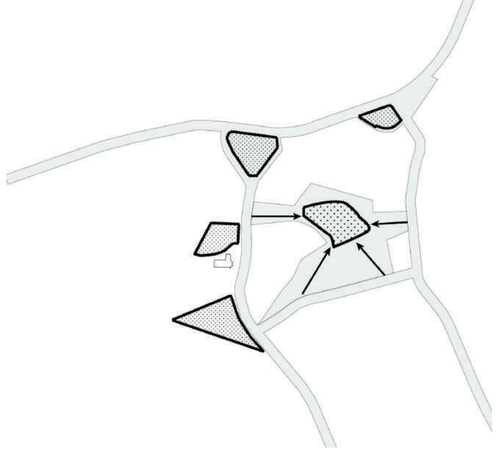
1920

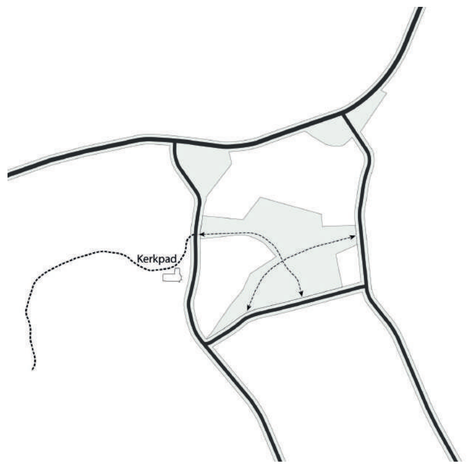
1960

2022

Nieuwe groene dorpse ruimte

Verbinding met het dorp

Bestaande bomen koesteren

Collectieve sfeer en open structuur

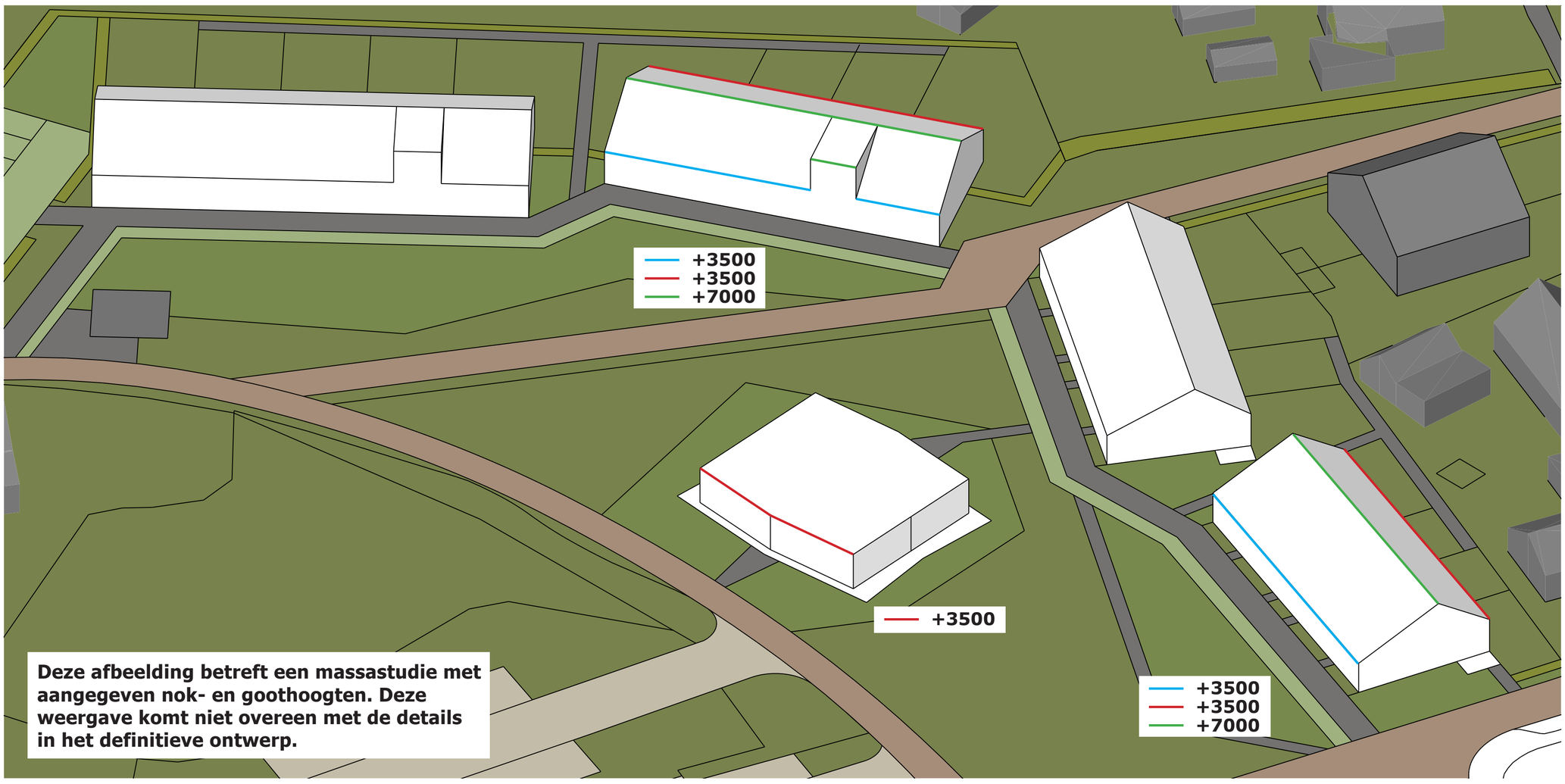

Situatie LAOS, bewerking Buro Hollema

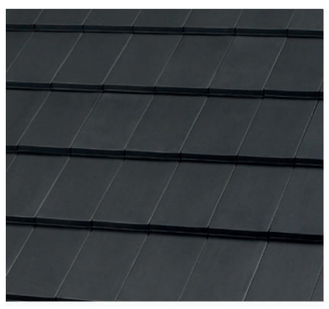
2747 Sellingen ontwikkeling |

Beeldkwaliteitsplan

HJK architecten

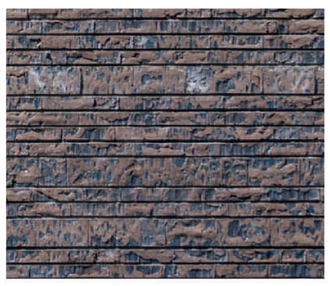

Vlakke donkere dakpan

Felsdak

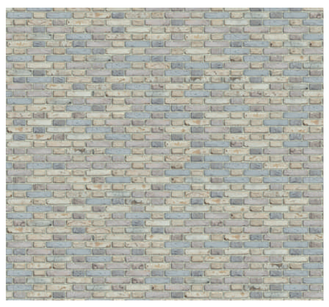
Gevel: Baksteen/hout
Kleur: Donker

Accentvlakken: Contrasterend in materiaal of kleur
Kozijnen: Donkere uitstraling

Rand perceel

Gevel: Lichte baksteen, handvorm

Kozijnen: Donkere uitstraling

Pergola: Hout/staal

Alzijdig woonblok

Bijlage 4 Archeologie

DE | STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Sellingen, Torenstraat

(Gemeente Westerwolde, Gr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennende Fase

Definitief

Steekproefrapport 2024-06/01

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Sellingen, Torenstraat

(Gemeente Westerwolde, Gr.)

Een Archeologisch Bureauonderzoek
en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennende Fase

Definitief

Steekproefrapport 2024-06/01

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Sellingen, Torenstraat
(Gemeente Westerwolde, Gr.)
Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)
Verkennende fase

Een onderzoek in opdracht van
Bouwonderneming Gebr. Benus B.V

Steekproefrapport 2024-06/01
ISSN 1871-269X
Status: Definitief

Auteurs: J. F. Bajema MA en drs. C. Tulp
(senior KNA-archeoloog/prospector, registratienr. actorregister: 28146404)

Autorisatie: R. Rap MA
(senior KNA-archeoloog/prospector, registratienr. actorregister: 97236416)

Goedgekeurd door de bevoegde overheid
gemeente Westerwolde
d.d. 5 december 2024

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1 en SIKB-BRL 4000.
Voor dit onderzoek gelden protocollen 4002 & 4003.
Foto's en tekeningen zijn gemaakt door De Steekproef, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, 3 oktober 2025

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau

adres	Hooiweg 5, 9801 AJ Zuidhorn
telefoon	050 – 5779784
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Inhoud

Samenvatting

Administratieve gegevens van het plangebied

1. Inleiding....1
   1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01)....1
   1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02)....4

2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06)....5
   2.1 Bronnen....5
   2.2 Fysische geografie (KNA 4.1: LS04)....5
   2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04)....10
   2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03)....14
   2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05)....18

3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05)....20
   3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01)....20
   3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03)....23

4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07)....24

Gebruikte bronnen
Lijst van figuren en tabellen

Appendix: I. Archeologische periodes
II. Boorbeschrijvingen
III. Boorstaten

Samenvatting

Op 28 mei 2024 is in een plangebied aan de Torenstraat te Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen, een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. In het Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde van de gemeente Westerwolde hebben beide plangebieden de dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 3". Dit houdt in dat bij verstoringen groter dan 100 m^2 en dieper dan 30 centimeter onder maaiveld archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande aanleg van Woonhof Sellingen, bestaande uit 11 koopwoningen, 8 huurwoningen, 4 zorgwoningen voor ouderen en een nieuwe parkeerplaats. De exacte diepte van de hiermee gepaarde bodemingrepen is nog onbekend, maar er wordt uitgegaan van een grenzen van de verstoringsdiepte met de aanleg van funderingen wordt overschreden. De ingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem.

Op 28 mei 2024 is in een plangebied aan de Torenstraat te Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen, een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande aanleg van Woonhof Sellingen, bestaande uit elf koopwoningen, acht huurwoningen, vier zorgwoningen voor ouderen en een nieuwe parkeerplaats. De exacte diepte van de hiermee gepaarde bodemingrepen is nog onbekend, maar er wordt uitgegaan dat de grenzen van de verstoringsdiepte met de aanleg van funderingen wordt overschreden. De ingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Sellingen ligt op een zandrug op de oostelijke flank van de Ruiten Aa. In de omgeving zijn archeologische waarden gevonden uit het neolithicum, bronstijd, ijzertijd en middeleeuwen. Ook zijn vondsten gedaan die minder precies te dateren zijn, maar mogelijk uit het mesolithicum, neolithicum, bronstijd of de romeinse tijd zijn. Het plangebied ligt in een terrein met een hoge archeologische waarde (Archeologische Monumenten Kaart (AMK)-monumentnummer: 15301; Figuur 7 en Tabel 2). Dit terrein betreft de dorpskern Sellingen met sporen van bewoning uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 ligt het plangebied al in de dorpskern van Sellingen. In deze periode wordt het plangebied in gebruik genomen door enkele erven met gebouwen, bouwland en tuinen. Hoewel Sellingen in de twintigste eeuw in alle kanten uitbreidt, lijkt binnen het plangebied weinig te veranderen. Pas omstreeks 1995 worden de voorheen onbebouwde velden tussen de bebouwing heringericht met bospercelen en ruige gronden.

In het plangebied zijn tijdens het veldonderzoek (verkennende fase) zeven boringen verricht. Hier bestaat de bodem in grote lijnen uit een dikke bouwvoor (door het eeuwenlange gebruik van het terrein als moestuin), een verstoorde zandlaag, een verstoorde C-horizont en ten slotte de intacte C-horizont. Deze bevindt zich ten hoogte van boring 3 en 4 op een diepte van 45 centimeter beneden maaiveld. De overige boringen zijn tot circa één meter of meer verstoord. De verstoringen zijn het resultaat van het uitgraven van de funderingen van voormalige boerderijen en landbewerking. Tijdens het booronderzoek zijn geen intacte podzollagen, cultuurlagen of archeologische indicatoren waargenomen.

Selectieadvies door drs. C. Tulp (senior KNA-archeoloog/prospector)

In het plangebied is geen intacte podzolbodem aangetroffen waarin een geconserveerde vindplaats uit de perioden vóór de middeleeuwen kan worden aangetroffen. Deze lagen zijn door uitgravingen en landbewerking verdwenen, waarbij de bodem tot in het pleistocene zand is verstoord. Uit deze periode zijn dan ook geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ook met betrekking tot de middeleeuwen en nieuwe tijd zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van een (deels) intacte vindplaats. De boerderijen/gebouwen, die tot in de twintigste eeuw ten hoogte van boring 1 en 5 hebben gestaan, zijn op basis van de boorresultaten vermoedelijk uitgegraven. De woning uit de vroeg-twintigste eeuw die in het plangebied in het oosten heeft gestaan, evenals de negentiende-eeuwse erf in het noordoosten van het plangebied, kon niet geboord worden vanwege de aanwezigheid van een dicht begroeid bos. Vanwege de boorresultaten van de omliggende boringen en het feit dat de boomwortels van dergelijke dicht begroeide bossen veelal een zeer erosieve werking hebben op ondiep gelegen archeologische waarden uit de nieuwe tijd, is het aannemelijk dat de bodemopbouw hier ook tot in de C-horizont verstoord is.

Gezien de mate van verstoring en het gebrek aan archeologische indicatoren wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren in het plangebied aan de Torenstraat in Sellingen en deze vrij te geven voor de voorgenomen werkzaamheden.

Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Westerwolde.

Reactie bevoegde overheid

Op 1 oktober 2025 heeft de heer B. Bijl namens de bevoegde overheid, Gemeente Westerwolde, kennisgegeven akkoord te zijn met het bovenstaande selectieadvies en deze over te nemen.

Administratieve gegevens van het plangebied

Tabel 1. Sellingen, Torenstraat: Administratieve gegevens.

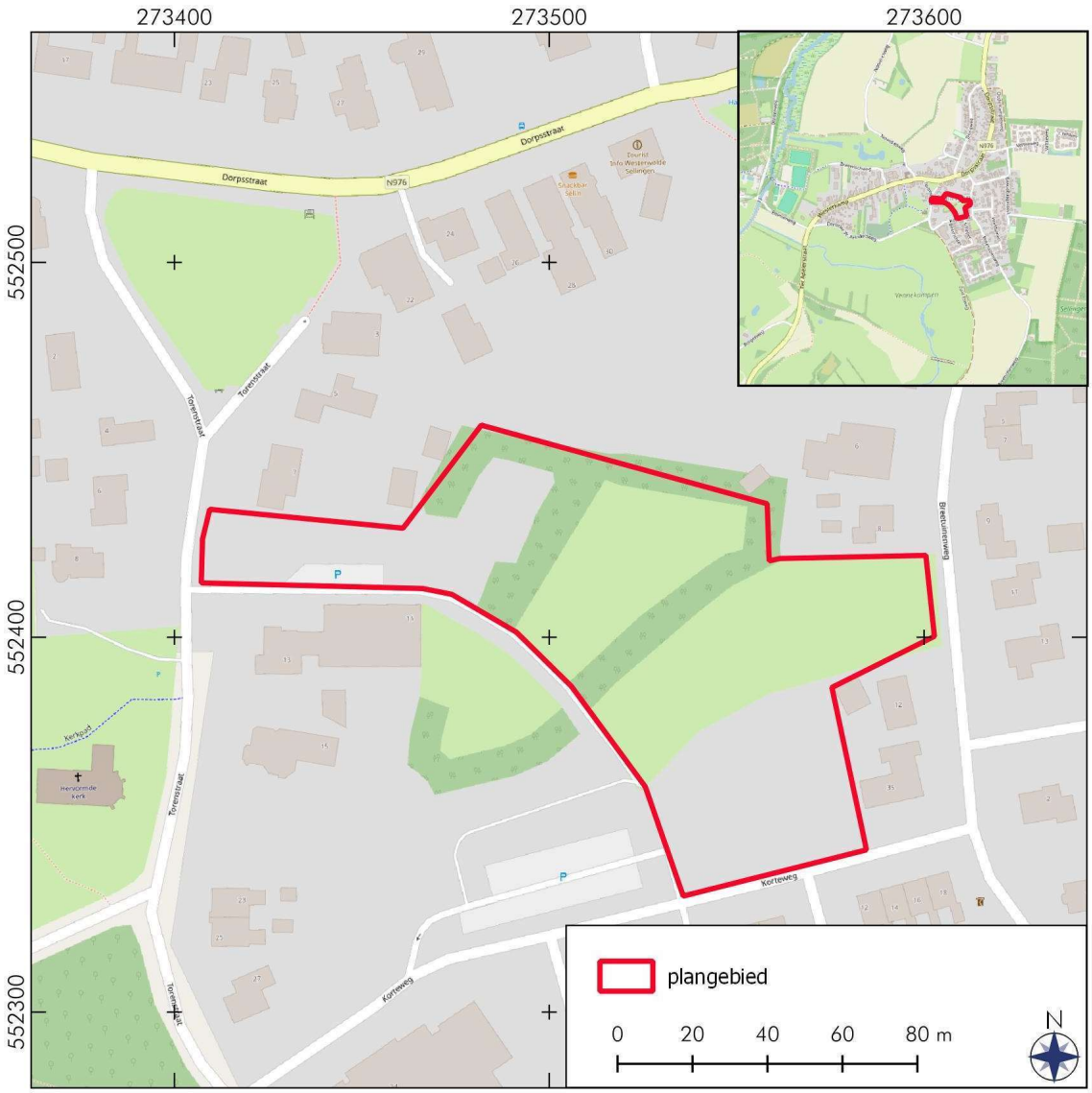
Provincie	Groningen
Gemeente	Westerwolde
Plaats	Sellingen
Toponiem	Torenstraat
Kaartblad	13D
Centrumcoördinaat onderzoeksgebied	273.531/ 552.399
Oppervlakte van het onderzoeksgebied	ca. 1,1 hectare
Bestemmingsplan	Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde Dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3
NAP-hoogte maaiveld	Circa 8-9 meter +NAP
Huidig grondgebruik	Grasland en bebossing
Soort onderzoek	Archeologisch bureauonderzoek & inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)
Opdrachtgever	Gebr. Benus b.v
Uitvoerder	De Steekproef, J. F. Bajema MA en drs. C. Tulp senior KNA-archeoloog & senior KNA-prospector
Bevoegde overheid	Gemeente Westerwolde
Steekproef projectcode	2024-06/01
Onderzoeksmeldingsnummer	5589060100
Datum veldwerk	28-05-2024
Maximale diepte onderzoek	205 centimeter onder maaiveld
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / DANS / DINO-loket (boorgegevens)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 4.1: LS01)

In opdracht van bouwonderneming Gebr. Benus B.V is een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Turfstraat te Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen (Figuur 1). Het plangebied valt onder het Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde (2023) en heeft een dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 3". Dit houdt in dat bij verstoringen groter dan 100 vierkante meter en dieper dan 30 centimeter onder maaiveld archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande aanleg van Woonhof Sellingen, bestaande uit elf koopwoningen, acht huurwoningen en vier zorgwoningen voor ouderen (Figuur 2). Naast de nieuwe woningen zullen ook nieuwe paden en een parkeerplaats worden aangelegd en bomen geplant. Bij de bijbehorende bodemingrepen wordt de bodem vermoedelijk tot maximaal 100 centimeter onder maaiveld verstoord. Deze verstoringsdiepte is echter afhankelijk van de nog uit te voeren sonderingen en kunnen dus nog afwijken. De ingrepen betekenen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden.

Het doel van het archeologisch onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (verkennende fase). Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de opbouw en gaafheid van de bodem. Ook is gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouwmateriaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

Figuur 1. Sellingen, Torenstraat: Uitsnede van de topografische kaart (bron: OSM).

Figuur 2. Sellingen, Torenstraat: Schetsontwerp van de beoogde gebiedsontwikkeling (Bron: verstrekt door opdrachtgever).

1.2 Locatie (KNA 4.1: LS01, LS02)

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Sellingen, in de woonkern die wordt omsloten door de Torenstraat, Korteweg, Breetuinenweg en Dorpsstraat. Het plangebied heeft een oppervlakte van 11.095 m^2. Ten tijde van het onderzoek bestond het plangebied uit grasland en beboste percelen met bomen en lage struiken. Volgens informatie van het Kabels en Leidingen Informatie Centrum (KLIC, nummer 24G0314707) lopen aan de zuid- en westzijde enkele kabels en leidingen door het plangebied. Het gaat hier om waterleidingen, telecommunicatiekabels en gasleidingen. Het noordelijke, oostelijke en centrale deel van het plangebied lijken vrij te zijn van kabels en leidingen. Bij de plaatsing van de boringen is hier rekening mee gehouden.

Figuur 3. Sellingen, Torenstraat: Uitsnede van de actuele luchtfoto met KLIC-melding (24G0314707).

2. Bureauonderzoek (KNA 4.1: LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. De gebruikte bronnen voor het onderzoek staan aan het eind van dit rapport. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Voor de paragraaf over de fysische geografie zijn kaarten van de bodem, de geologie, geomorfologie en de fysische geografie bestudeerd, evenals het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Eén van de bronnen voor de paragraaf over archeologie is Archis 3: het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarin onder meer een archeologische kaart en aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Daarnaast zijn historische topografische kaarten en de kadastrale kaart van de gemeente Westerveld geraadpleegd. Een andere bron is Publieke Dienstverlening op de Kaart (PDOK), een dienst van de overheid met open-datasets van actuele geo-informatie.

2.2 Fysische geografie (KNA 4: LS04)

De geologische ondergrond in het plangebied is grotendeels bepaald door de invloed van de laatste twee ijstijden: het Saalien en het Weichselien. Onder het landijs werd een dik pakket grondmorene (keileem) afgezet: een pakket lemig fijn zand met grind en keien. Tijdens het Saalien drukten schuivende ijslobben de bevroren ondergrond weg, waardoor in Oost-Groningen enkele stuwwallen ontstonden, waaronder de stuwwal bij Onstwedde. Daarnaast komen kleinere keileemopduikingen voor, zoals de Hasseberg ten oosten van Sellingen nabij de grens met Duitsland (Verbers 2022). Op de geomorfologische kaart zijn ten oosten en westen van het plangebied ook dalvormige laagtes aanwezig (code R42). Dit zijn de aftakkingen van een groter beekdalcomplex, de Ruiten Aa, die de ruggengraat vormt van het Westerwoldse landschap. In het beekdal van de Ruiten Aa kunnen gerelateerde archeologische resten worden verwacht. Hierbij is te denken aan resten van jacht en visvangst, zogenaamde depotvondsten (rituele deposities), infrastructuur (voorden, bruggen en vaartuigen), ingrepen in het kader van waterbeheersing, molens en afvalplaatsen. Vanaf het mesolithicum waren dit aantrekkelijke plekken in het landschap (Rensink 2008). Bewoningsresten (bijvoorbeeld jachtkampen van jager-verzamelaars) zijn met name op de hogere gronden te verwachten.

In de laatste ijstijd, het Weichselien, is het landschap in de gemeente Westerwolde veranderd doordat door klimaatomstandigheden (koud en extreem droog) de ondergrond tot op grote diepte permanent bevroren was (permafrost). In deze periode met het toentertijd heersende toendraklimaat (poolwoestijn) verdween alle vegetatie en door wind en waterstroompjes (gevoed door sneeuwsmeltwater) trad erosie op. Door extreme omstandigheden tijdens het laat pleniglaciaal was plantengroei vrijwel onmogelijk en had de wind vrij spel. In grote delen van Nederland werd het landschap afgedekt met een dik pakket zand, het dekzand. Dit dekzand behoort tot het Laagpakket van Wierden (Formatie van Boxtel). Op de drogere delen van het dekzandlandschap zijn vaak (veld)podzolgronden ontstaan. Deze worden gekenmerkt door een uitspoelingslaag (lichtgrijze E-horizont) en een inspoelingslaag (bruine B-horizont). De B-horizont gaat vaak via een geelbruine overgangslaag (de BC-horizont) over in het niet door bodemvorming beïnvloede gele zand (de C-horizont). In het onderzoeksgebied is voornamelijk een dekzandrug aanwezig die hoofdzakelijk ontstaan is door eolische processen. Deze, hoger gelegen, plekken in het

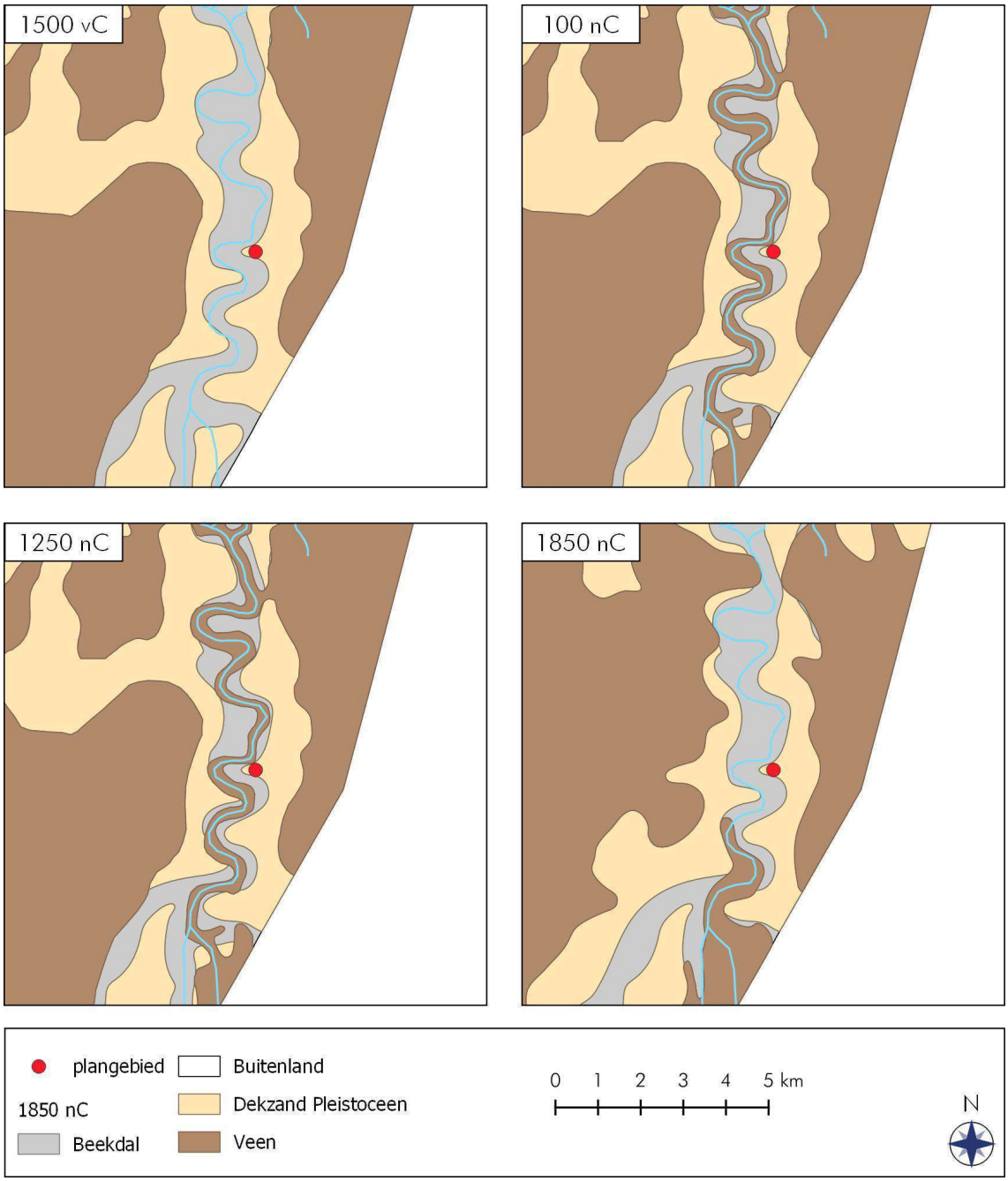
landschap waren aantrekkelijke vestigingsplekken voor prehistorische nederzettingen. De top van het dekzand is het prehistorische maaiveld geweest en resten van bewoning en landgebruik uit deze periode worden dan ook vaak in de top van het dekzand aangetroffen.

In het holoceen neemt de vegetatie toe en treedt stabilisatie op van het pleistocene ijslandschap. In deze periode vindt een snelle zeespiegelstijging plaatst, waarmee ook het grondwaterniveau steeg en veenvorming ontstond. Westerwolde werd aan drie zijden ingesloten door grote veengebieden (Verbers 2022). In het westen lag het grote veengebied dat later de veenkoloniën genoemd zou worden. Aan de oostzijde vormde een veengebied de natuurlijke grens met Duitsland. Westerwolde grenst aan de noordzijde aan het Oldambt. Hier liggen de Dollardpolders: Inpolderingen die tussen de zestiende en negentiende eeuw zijn ontstaan. In de late middeleeuwen is de Dollard ontstaan door meerdere overstromingen en stormvloeden. Grote gebieden overstroomden regelmatig via de Waddenzee en de Dollard. De Dollard bereikte zijn grootste omvang in 1507 en 1509 tijdens de Cosmas en de Damianusvloed (Groenendijk & Bärenfänger 2008). Door de overstromingen is een groot deel van het oorspronkelijke veenlandschap weggeslagen. Met de inpoldering van het Dollardgebied, vanaf de zestiende eeuw, werd het gebied weer bewoonbaar gemaakt.

Aan de zuidzijde werd Westerwolde begrensd met het veen in het Hunzedal. De term: Hunzevlakte wordt gebruikt voor het huidige veenkoloniale gebied ten oosten van het Hunzedal (Groenendijk 1997). Het Hunzedal is het daadwerkelijke stroom- en dalgebied van de rivier de Hunze. De Hunzevlakte is een dekzandgebied met lichte hoogteverschillen. Deze zijn nog herkenbaar als lage duinen en welvingen in het landschap. Uiteindelijk zijn grote delen van Westerwolde met veen bedekt. Alleen hoger gelegen delen, zoals de hoger gelegen dekzandruggen en de hogere gronden van het beekdalcomplex, bleven vrij van veen. Deze hoger gelegen gebieden waren zeer geschikte vestigingsplekken voor bewoning. In Westerwolde en de Veenkoloniën zijn in het verleden sporen gevonden van jagers en verzamelaars uit het mesolithicum (Houting *et al.* 2013). Deze kunnen ook verwacht worden in het onderzoeksgebied.

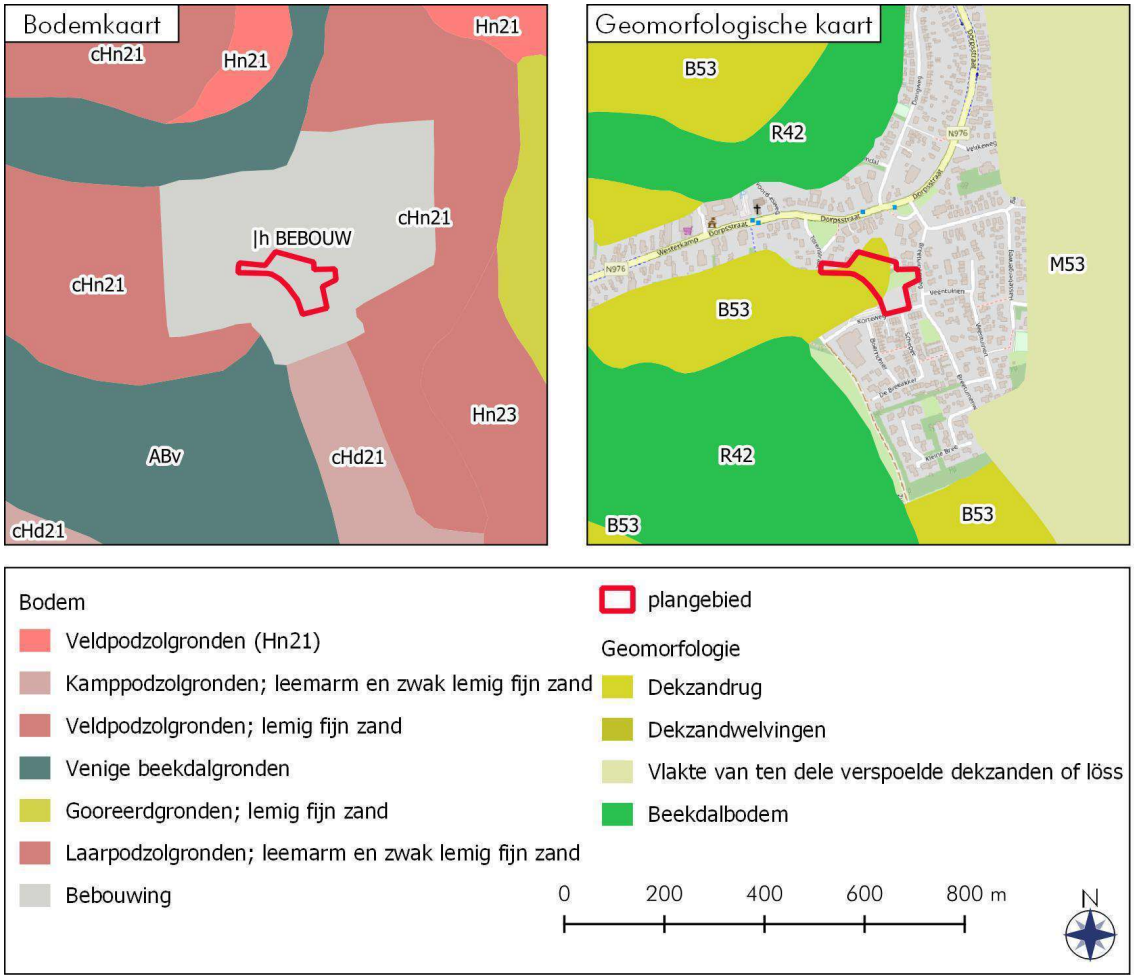
Op de paleogeografische reconstructies van 1500 vC, 100 nC, 1250 nC en 1850 nC is de landschappelijke ontwikkelingen van het plangebied goed te volgen (Figuur 4; Vos *et al.* 2018). Op de reconstructie van 9000 vC (niet afgebeeld) ligt het plangebied aangrenzend ten oosten van een beekdal in een dekzandlandschap. De landschappelijke situatie blijft enkele millennia onveranderd. Tijdens het neolithicum, omstreeks 3850 vC, ontstaat ten oosten van het plangebied een uitgestrekt veengebied. Rond 1500 vC vernat de omgeving van het plangebied en heeft het veengebied zich verder uitgestrekt over de lagere delen van het landschap rondom de beekdalen. De hogere zandgebieden rondom de beekdal, waaronder het plangebied, blijven echter gekenmerkt door droge zandgronden. Dit blijft zo in de opvolgende perioden tot aan de huidige tijd. Rond 100 nC en 1250 nC ligt het plangebied op een dekzandkop. In het oude beekdal heeft door de vernatting opnieuw veengroei plaatsgevonden (Figuur 4; 100 nC en 1250 nC).

Rond 1500 nC zijn kilometers ten noorden van het plangebied de kwelders afgebeeld die ontstaan zijn door de overstromingen en stormvloeden in de late middeleeuwen (niet afgebeeld). Grote gebieden overstroomden hier regelmatig via de Waddenzee en de Dollard. Door de overstromingen is een groot deel van het oorspronkelijke veenlandschap, waaronder het veenpakket in het beekdal, verdwenen (Figuur 4; 1850 nC). Afgezien hiervan ligt het plangebied te ver van het kweldergebied om grootschalig beïnvloed te zijn door de overstromingen.

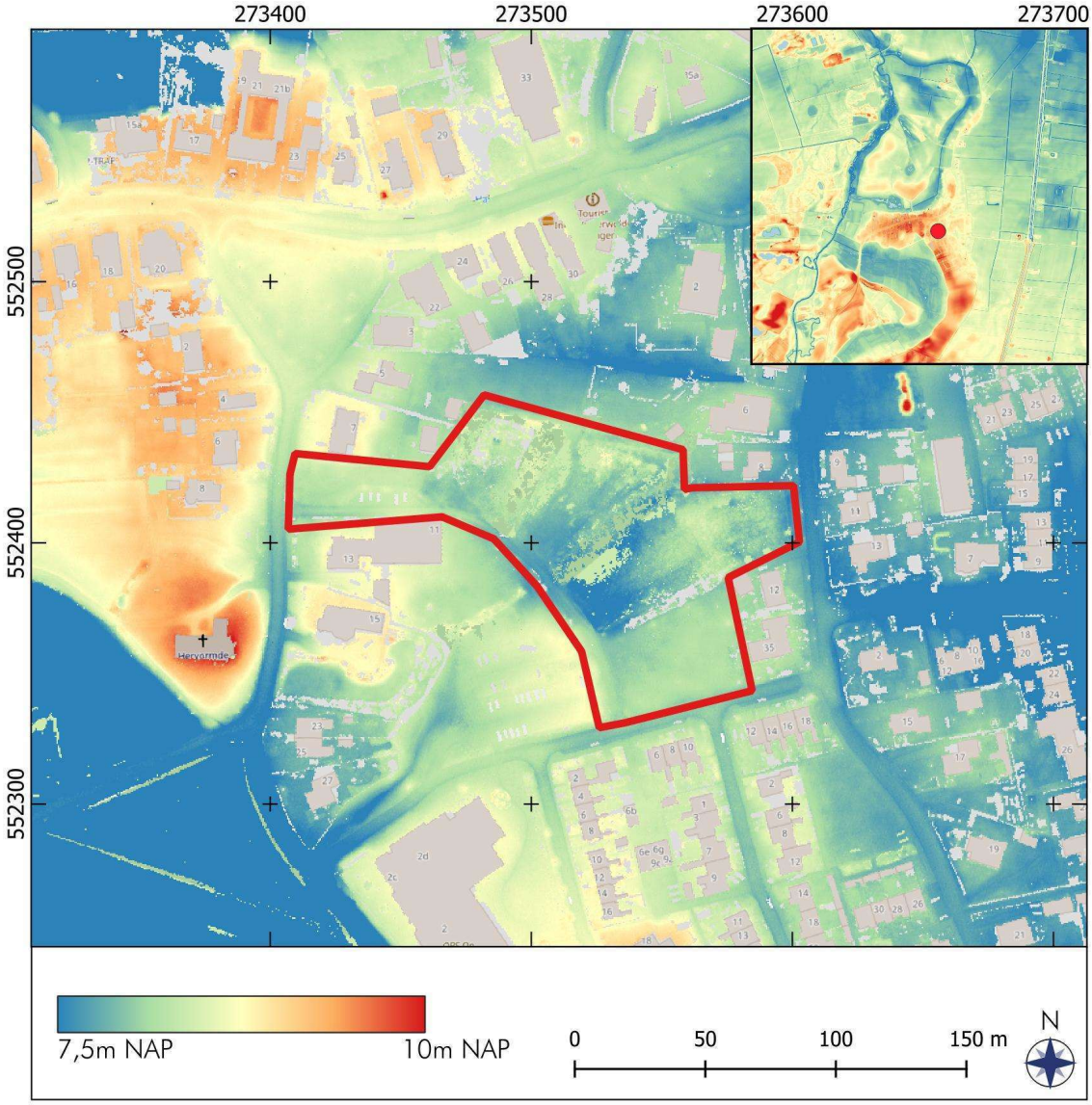
Figuur 4. Sellingen, Torenstraat: Uitsneden van de paleogeografische kaarten van rond 1500 vC, 100 nC, 1250 nC en 1850 nC. Bron: Vos *et al.* 2018.

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied in een zone die niet gekarteerd is in verband met de ligging binnen de bebouwde kom. In de omgeving van het plangebied komen veldpodzolgronden voor met lemig fijn zand (Figuur 5 links: Hn23), laarpodzolgronden in leemarm en zwak lemig zand (cHn21), kamppodzolgronden in leemarm en zwak lemig zand (cHd21) en venige beekdalgronden (code: Abv). Laarpodzolgronden zijn podzolgronden met een relatief dikke humeuze bovengrond die zowel het gevolg kan zijn van plaggenbemesting als van bijmenging met veenrestanten. De kamppodzolgronden, die ten zuiden van het plangebied voorkomen, zijn vrij schrale gronden met een 30-50 centimeter dikke, door plaggenbemesting opgebrachte bovengrond. Deze gronden worden beschouwd als een haarpodzol met plaggendek. Het is verder bekend dat de top van het pleistocene dekzand zich ter hoogte van het plangebied vrijwel direct aan de oppervlakte bevindt (Dinoloket.nl; Boring B13D1129 en B13D0341). Op de geomorfologische kaart wordt het plangebied grotendeels gekenmerkt door een dekzandrug (Figuur 5 rechts: B53). Het zuidwestelijke deel van het plangebied is niet gekarteerd in verband met de bebouwing van Sellingen maar bestaat vermoedelijk ook uit een dekzandrug. Op grotere afstand van het plangebied komen beekdalbodems (R42) en vlaktes van ten dele verspoelde dekzanden of löss (M53) voor.

Figuur 5. Sellingen, Torenstraat: Uitsnede van de bodemkaart en geomorfologische kaart Het plangebied is rood omlijnd. Bron: Archis 3.

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland 4 (AHN4) zijn de hoge dekzandruggen goed zichtbaar die om de beekdalen zijn gelegen en waarop het plangebied is gesitueerd (Figuur 6). In de laagten tussen deze ruggen hebben zich in het holoceen beekdalen gevormd. In de beekdalen van de Ruiten Aa en de Mussel Aa blokkeerden dekzandruggen en opgewaaide rivierduinen regelmatig de waterafvoer, waardoor de beekdalen steeds werden verlegd. De Ruiten Aa begint bij Ter Apel en stroomt langs Sellingen, Vlagtwedde, Smeerlinge, Ter Wupping naar Wessinghuizen, waar hij samen met de Mussel-Aa de Westerwoldse Aa vormt. Deze mondt bij Nieuwe Statenzijl uit in de Dollard. In de laatste ijstijd stroomde de Eems door Westerwolde. Deze rivier verlegde zijn loop en de Ruiten Aa en een overblijfsel hiervan. Langs de beek bevinden zich veel (restanten van) esdorpen. Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4) is het beekdal duidelijk zichtbaar als lager gelegen zone ten westen van het plangebied (Figuur 6).

Figuur 6. Sellingen, Torenstraat: Uitsnede Actueel Hoogtebestand Nederland 4. Het plangebied is rood omlijnd. Voor de overzichtsafbeelding (rechts bovenin) is een hoogtebereik tussen 6 en 10 meter boven NAP genomen (bron:pdok.nl).

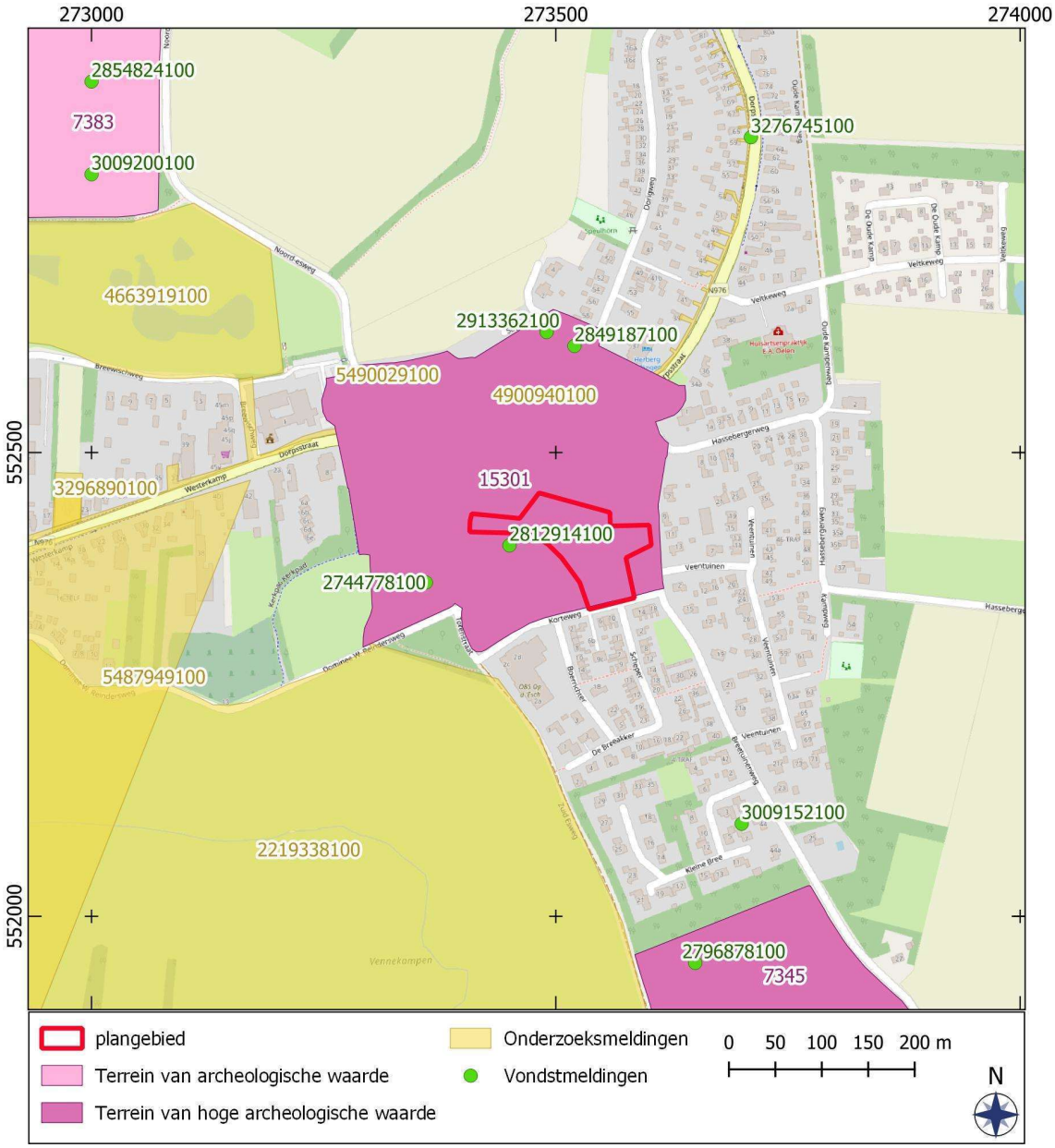
2.3 Archeologie (KNA 4.1: LS04)

Voor dekzandgebieden geldt in het algemeen dat er bewoningssporen kunnen worden aangetroffen die dateren vanaf het laat-paleolithicum. Vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum liggen vaak op relatief hoog gelegen delen van het dekzandlandschap in de nabijheid van water, o.a. beeklopen. Later, in het neolithicum, wanneer een sedentair bestaan in de plaats komt van een nomadisch levenswijze, verkiest men vooral de hoogste delen van het dekzandlandschap. Deze nederzettingskeuze blijft tot in de vroege middeleeuwen bestaan. In de late middeleeuwen en de nieuwe tijd zijn de nederzettingen met name gesticht langs doorgangswegen, op kruispunten van wegen en aan de overgangen van rivieren.

Het plangebied ligt in de oude dorpskern van Sellingen, een middeleeuws esdorp (AMK-terrein 15301). Hoewel deze dorpskern is gedateerd in de late middeleeuwen, heeft onderzoek van Spek aangetoond dat veel dergelijke Drentse esdorpen op hoge zandgebieden een oorsprong hebben in de vroege middeleeuwen (Spek 2004). Verder onderzoek moet laten blijken of dit hier ook het geval is. Vondsten in de bebouwde kom dateren vooralsnog uitsluitend uit de late middeleeuwen (2744778100, 2812914100, 2849187100, 2913362100 en 3276745100). Ten noorden en zuiden van het dorp zijn de Noordesch en Zuidesch aanwezig (respectievelijk AMK-terrein 7383 en 7345). Onder het middeleeuwse esdek zijn op beide terreinen oudere vondsten uit de steentijd, bronstijd en ijzertijd aangetroffen (2854824100 en 2796878100, 3009152100 en 3009200100).

Circa 400 meter ten westen van het plangebied is in 2016 een archeologische begeleiding uitgevoerd bij een perceel aan de Dorpsstraat tussen nummer 17 en 23 door RAAP (3296890100). Hier werden erfscheidingen en waterkuilen aangetroffen die vermoedelijk dateren in de late middeleeuwen en deel uitmaakten van een erf. Dateerbaar vondstmateriaal ontbrak vooralsnog. Bij een booronderzoek aan de Dorpsstraat 27, circa 80 meter ten noorden van het huidige plangebied, bleek de bodem reeds tot een diepte van 130-220 centimeter onder maaiveld verstoord (4900940100). Aangezien hier geen archeologie werd verwacht binnen de geplande verstoringsdiepte werd het plangebied vrijgegeven. Ook bij een begeleiding langs de Beetsterweg, Dorpsstraat en Westerkamp bleek de bodem grotendeels verstoord (5490029100). Alleen ter hoogte van de parkeerplaats van de supermarkt aan de Westerkamp was een intacte bodem met een podzol aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

Langs het beekdal van de Ruiten Aa heeft in 2022 een archeologische begeleiding plaatsgevonden tussen Renneberg en ter Walslage uitgevoerd door RAAP (4663919100). De archeologische resten zijn aangetroffen in en langs de randen van voormalige beeklopen en langs de randen van de hoger gelegen esgronden. Deels betreft het nederzettingsafval, dat weggegooid is op de overgang van de hoger gelegen essen naar het lager gelegen beekdal. Uit de beekvullingen en langs de randen van de diverse beeklopen zijn geïsoleerde vondsten afkomstig. Het anorganische vondstmateriaal bestaat hoofdzakelijk uit aardewerk, vuursteen, natuursteen en metaal. Het grootste deel van het handgevormde aardewerk wordt typologisch gedateerd in de ijzertijd en Romeinse tijd, maar er is ook materiaal uit het (laat) neolithicum en bronstijd aanwezig. Enkele fragmenten hebben een middeleeuwse datering. Het aardewerk uit de nieuwe tijd dateert vanaf de zeventiende eeuw. De meeste vuursteenartefacten zijn afkomstig uit een geïsoleerde neolithische kuil, waarin ook een grote natuurstenen hamer-/aambeeldsteen is aangetroffen. De overige vuursteenartefacten dateren hoogstwaarschijnlijk uit de periode neolithicum-bronstijd. Fragmenten importaardewerk zouden kunnen duiden op contacten met het kweldergebied. Op basis van de bevindingen is geconcludeerd dat de Ruiten Aa bij Jipsinghuizen oorspronkelijk binnen een Pleistocene meander (de Eemsloop) heeft gelegen en in de late middeleeuwen of vroege nieuwe tijd is afgesneden om vervolgens ten oosten van Jipsinghuizen te lopen.

Figuur 7. Sellingen, Torenstraat: Archeologische waarden in de omgeving van het plangebied (Archis3).

Tabel 2. Sellingen, Torenstraat: Archeologische waarden in de omgeving van het plangebied; voor de ligging zie Figuur 7.

Zaaknummer	Omschrijving	Datering
AMK-terreinen		
7345	Terrein met sporen van bewoning. Essen liggen op plaatsen waar vanaf het neolithicum bewoning zich concentreerde. De kans is dus groot dat zich onder het esdek archeologische sporen bevinden. De aanwezigheid van sporen uit de brons- en ijzertijd en mogelijk ouder is al aangetoond door vondsten bij graafwerkzaamheden langs de noord-, oost- en westrand van de es in de jaren 1960. In 1988 bleek dat het bodemprofiel onder het esdek in elk geval plaatselijk intact is.	Akker/tuin (middeleeuwen), nederzetting (bronstijd-ijzertijd)
7383	Een essencomplex waaronder sporen van bewoning uit de IJzertijd zijn gelegen. In de zuidwesthoek van het terrein zijn vondsten uit de IJzertijd bekend. Ook zijn van het terrein Neolithische vondsten bekend.	Akker/tuin (middeleeuwen laat), nederzetting (ijzertijd), nederzetting, (mesolithicum-neolithicum)
15301	Middeleeuwse dorpskern van Sellingen.	Stad (middeleeuwen laat-nieuwe tijd C)
Vondstmeldingen		
2744778100	Opgraving van Rijksdienst van het Oudheidkundig Bodemonderzoek aan de Nh kerk in 1972.	Kerk (middeleeuwen laat B) begraving (Nieuwe tijd vroeg – midden)
2796878100	Niet-archeologisch graafwerk op de Sellingen Zuidesch in 1961, waarbij handgevormd aardewerk werd aangetroffen uit de bronstijd.	Bronstijd
2812914100	Veldkartering in 1991 waarbij aardewerk uit de late middeleeuwen werd gevonden.	Middeleeuwen laat B
2849187100	Archeologische bestandsopname na uitgraving van een bouwput. De oudste sporen die in dit onderzoek zijn aangetroffen betreffen erfscheidingsgreppels en waterkuilen. Verdere aanwezige kuilen duiden erop dat deze sporen uit de late middeleeuwen komen. Er is geen aantoonbare huisplattegrond aangetroffen, maar toch mag aangenomen worden dat het hier gaat om boerenerven uit de late middeleeuwen.	Middeleeuwen laat A
2854824100	Veldkartering op de Noordesch van Sellingen in 1992. Hier werd een scherfconcentratie uit de ijzertijd waargenomen in een vuursteenconcentratie.	Aardewerk (ijzertijd) vuursteen (paleolithicum-nieuwe tijd)
2913362100	Niet-archeologische graafwerkzaamheden waarbij kogelpot en ijzerslak uit de late middeleeuwen werd gevonden tijdens de aanleg van een rioleringssleuf.	Middeleeuwen laat
3009152100	Niet-archeologische graafwerkzaamheden op de Zuidesch in 1984. Onder het esdek werden enkele greppels waargenomen.	Neolithicum-nieuwe tijd midden
3009200100	Vondsten op de Noordesch, betreffende handgevormde aardewerkvondsten uit de ijzertijd	IJzertijd
3276745100	Tijdens graafwerkzaamheden voor een rioleringssleuf werd door de bouwarbeiders een pot van bruin tot roodbruin aardewerk	Middeleeuwen

	aangetroffen die zich in een concentratie zwarte grond bevond.	
Onderzoeksmeldingen		
2219338100 5487949100	Bureauonderzoek	
3296890100	Uit het bureauonderzoek is gebleken dat onder een dun esdek een oude akkerlaag aanwezig is. Daarom is een gravend archeologisch onderzoek geadviseerd in de vorm van een begeleiding. De bouwput voor het huis en de sloot van het plangebied Westerkamp zijn tijdens het onderzoek opgegraven. Hierbij zijn esgreppels aangetroffen, die waarschijnlijk uit de late middeleeuwen - nieuwe tijd dateren, en twee kuilen. De aard en ouderdom van deze kuilen is uit het onderzoek niet duidelijk geworden. Het onderzoek heeft geen vondsten opgeleverd (Hielkema 2016: RAAP).	
4663919100	Archeologische begeleiding in het beekdal van de Ruiten Aa in 2022. De archeologische resten zijn aangetroffen in en langs de randen van voormalige beeklopen en langs de randen van de hoger gelegen esgronden. Deels betreft het nederzettingsafval, dat weggegooid is op de overgang van de hoger gelegen essen naar het lager gelegen beekdal. Uit de beekvullingen en langs de randen van de diverse beeklopen zijn geïsoleerde vondsten afkomstig. Bij de Renneborgweg is in het beekdal een geïsoleerde neolithische kuil met zeer veel vuursteenartefacten en een grote natuurstenen hamer-/aambeeldsteen. Bij Jipsinghuizen zijn resten uit de nieuwe tijd aangetroffen, die gerelateerd worden aan de historische kern van het dorp. Het anorganische vondstmateriaal bestaat hoofdzakelijk uit aardewerk, vuursteen, natuursteen en metaal. Het grootste deel van het handgevormde aardewerk wordt typologisch gedateerd in de ijzertijd en Romeinse tijd, maar er is ook materiaal uit het (laat) neolithicum, bronstijd, middeleeuwen en nieuwe tijd (zeventiende eeuw) aanwezig. Enkele vondsten dateren mogelijk uit het laat paleolithicum of mesolithicum. (Van Hoof 2022: RAAP).	
4900940100	Booronderzoek aan de Dorpsstraat 27 te Sellingen in 2020. Bij het booronderzoek zijn zeven boringen gezet tot een diepte van 130 tot 230 centimeter onder maaiveld. Gebleken is dat de bodem in het hele plangebied geroerd is tot in de C-horizont. De verstoringsdiepte ligt tussen 90 en 210 centimeter onder maaiveld. Er zijn geen kansrijke archeologische lagen aangetroffen. Geconcludeerd wordt dat de kans op de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied zeer klein is. Het wordt aanbevolen om geen vervolgonderzoek uit te voeren (Nijdam 2022: Laagland Archeologie bv).	
5490029100	Archeologische begeleiding langs de straten Beetsterweg-Dorpsstraat-Westerkamp in 2024. Op de meeste locaties was de bodem geheel verstoord door eerdere werkzaamheden. Alleen ter hoogte van de parkeerplaats van de supermarkt aan de Westerkamp, tevens de kruising met de Breewischweg, was de bodem enigszins intact. Hier is van nature een podzolbodem aanwezig. In het zuidprofiel van werkput 13 is deze podzol afgetopt en wordt vervolgens afgedekt door een grijsbruin restant van een esdek. Er zijn behalve dit esdek geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen tijdens het onderzoek (Eerste bevindingen in Archis: Antea Group).	

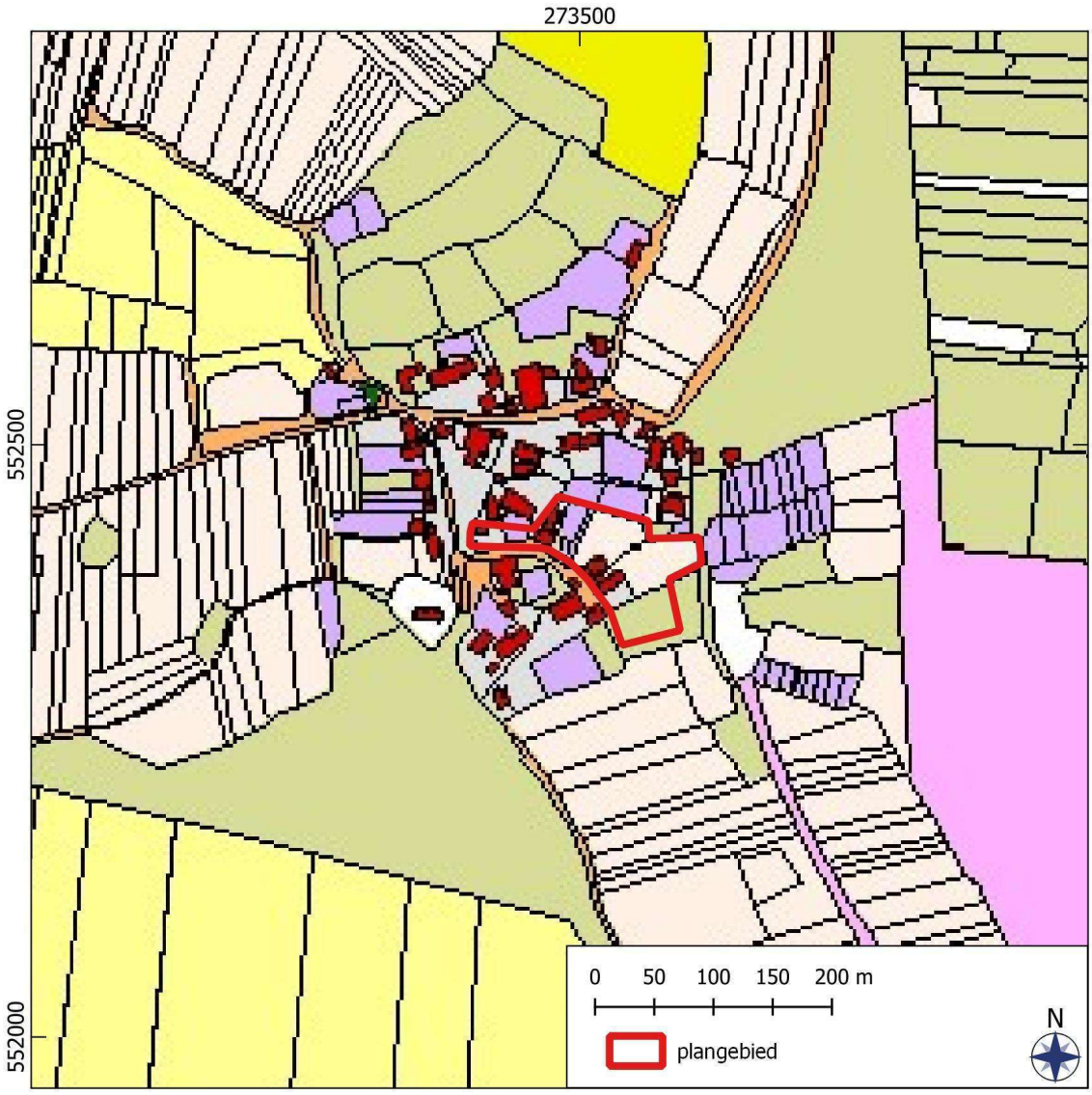
2.4 Historische geografie (KNA 4.1: LS03)

Het plangebied ligt in de historische kern van Sellingen. Het betreft een esdorp dat dateert uit de middeleeuwen. Vanaf de middeleeuwen, in de Karolingische tijd (vroege middeleeuwen C: zie Appendix I), waren voornamelijk de hooggelegen dekzandruggen, tussen de venen, plekken die geschikt waren voor bewoning. Het dorp is ontstaan op het hooggelegen dekzand langs het Ruiter Aa beekdal, dat in de voormalige Boertangemoor lag. Dit was een groot hoogveengebied in Oost-Drenthe, Oost-Groningen en Emsland (Duitsland). Dit gebied was destijds niet afgedekt door veen en het hele jaar door goed begaanbaar. Meerdere paden en wegen voerden over dergelijke hoger gelegen gebieden en deze vormden belangrijke verbindingsroutes. In de middeleeuwen is het veengebied grotendeels ontgonnen. Aan het begin van de eenentwintigste eeuw zijn enkel nog restanten overgebleven van dit veengebied.

De vroegst bekende vermelding van het dorp dateert uit 1316, wanneer het dorp werd vermeld als 'Zellynge' (Berkel & Samplonius 2006). In de kern van het dorp staat de kerk van Sellingen, een Nederlands-hervormde kerk die vermoedelijk al in de veertiende eeuw is gebouwd. De kerk of diens voorganger wordt echter al vermeld in de aanvulling van een lijst van kerken van de *"Abdij van Corvey"* uit de dertiende eeuw. Deze abdij is rond de zelfde tijd ontstaan en behoorde tot de Karolingische rijksabdijen (Osnabrücker Urkundenbuch). Een brink, kenmerkend voor een Drentse esdorp, kan men terug vinden tussen de Torenstraat en Dorpsstraat, aangrenzend aan de noordwestzijde van het plangebied.

Toen in de dertiende eeuw de marken werden begrensd bestond Sellingen uit zeven erven, de latere erven Meenderingh, Bruggers, Hillingh, Nannes, Theses, Aickens en Harweringh (Wegman & Sanders, 2022). Het voormalige erf Aickens zou vermoedelijk in of rondom het huidige plangebied hebben gelegen. In de eeuwen daarop breidde het dorp zich nog weinig uit. In 1592 waren in Sellingen veertien huizen, naast de zeven erven ook twee armenhuizen en vijf keuterijen. In de eerste helft van de negentiende eeuw waren in Sellingen 38 huizen. Naast de 38 huizen en de kerk stonden hier ook een school, windmolen en wachthuisje bij de Rijsdam (Wegman & Sanders, 2022).

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 ligt het plangebied in de bebouwde kom van Sellingen (Figuur 8). Het plangebied bestond in deze periode uit een aantal erven, bestaande uit een boerderij en achterliggende bouwlanden en moestuinen. Het plangebied is dan gesitueerd aan het zuidelijke uiteinde van het dorp, naast de toegangsweg naar de Zuidesch. Ten noorden en westen is het plangebied omgegeven door bebouwing. De terreinen achter de bebouwing zijn in gebruik als tuin. Het gebied ten zuiden van het plangebied is in gebruik als hooi-, bouw- en weiland.

Figuur 8. Sellingen, Torenstraat: Uitsnede van de kadastrale kaart uit 1811-1832 (bron: www.hisgis.nl. Het plangebied is rood omlijnd aangegeven.

Op de historisch topografische kaart van 1905 lijkt ten opzichte van de vroeg negentiende eeuw voornamelijk een uitbreiding van bewoning te hebben plaatsgevonden langs de Dorpsstraat, ten westen en oosten van Sellingen (Figuur 9). Op deze kaart is goed zichtbaar dat direct ten zuiden van het plangebied de Zuidesch begint. Andere benoemenswaardige elementen zijn de kerk van Sellingen (circa 40 meter ten zuidwesten van de westelijke uiteinde van het plangebied) en de begraafplaats ten westen daarvan. De gronden rondom de woongebieden en de essen, gelegen op de hogere delen van de zandruggen, worden hier aangegeven als bouwlanden/tuinen. De gronden daaromheen bestonden uit weilanden en hooilanden. Anno 1935 heeft een verdere bouwverdichting plaatsgevonden rondom de Dorpsstraat, al lijkt in de oude dorpskern van Sellingen weinig te zijn bijgebouwd. Binnen het plangebied lijkt de situatie hetzelfde te zijn, evenals voor de situatie in 1975. In deze periode heeft de ruilverkaveling plaatsgevonden, wat heeft geresulteerd in grotere kavels. Ook zijn de lagere delen in cultuur gebracht, waarna ook in de lagere delen bouwlanden werden aangelegd. In deze periode heeft vooral ten oosten van het plangebied een

gebiedsuitbreiding plaatsgevonden, rondom de Hessebergerweg. Omstreeks 1995 is Sellingen uitgebouwd richting het zuiden, waarbij tevens de Zuidesch werd bebouwd met een nieuwe buurt. In deze periode is in het plangebied de ruige bospercelen en woeste gronden aangelegd, die tegenwoordig nog aanwezig zijn.

De Tweede Wereldoorlog

Tijdens de Tweede Wereldoorlog lag ten oosten van Sellingen de O-lijn, ter hoogte van het Ruiten-Aa-kanaal. Dit was een eenvoudig ingerichte vertragingslinie ter verdediging van de grens in de provincies Groningen en Drenthe (bron: www.raap.nl/IKME/ikmekaart.html). De Sellingersluis diende hier als kazemat tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij de Duitse inval in 1940 zijn in dit gebied amper gevechtsacties geweest (naast het opblazen van de bruggen). Ook uit de oorlogsjaren zijn verder geen gevechtshandelingen in het dorp bekend waarvan mogelijk nog sporen zijn te vinden. In de omgeving is alleen een ruimrapport bekend van aangetroffen explosieven bij de Sellingerstraat (80 meter ten noorden van het plangebied) en het Gebint op d' Esch (50 meter ten zuidwesten van het plangebied).

Figuur 9. Sellingen, Torenstraat: Uitsneden van de historische topografische kaarten uit 1905, 1935, 1975 en 1995. Het totale plangebied is rood omlijnd. Bron: www.topotijdreis.nl.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 4.1: LS05)

Verwachting op basis van het bureauonderzoek

Het plangebied ligt op een terrein met een hoge archeologische waarde (Archeologische Monumenten Kaart (AMK)-monumentnummer: 15301; Figuur 7 en Tabel 2). Dit terrein betreft de dorpskern Sellingen met sporen van bewoning uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

In het Facetbestemmingsplan Archeologie Westerwolde van de gemeente Westerwolde heeft het plangebied een dubbelbestemming. Het plangebied heeft een dubbelbestemming "Waarde – Archeologie 3". Dit houdt in dat bij verstoringen groter dan 100 vierkante meter en dieper dan 30 centimeter onder maaiveld archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Sellingen ligt op een zandrug op de oostelijke flank van de Ruiten Aa. De hoogste ruggen lijken nooit te zijn verdwenen onder het uitgestrekte veenmoeras dat zich in de omgeving gevormd heeft. Het terrein maakt deel uit van de historische dorpskern van Sellingen. In de omgeving zijn archeologische waarden gevonden uit het neolithicum, bronstijd de ijzertijd en de middeleeuwen. Ook zijn er vondsten gedaan die minder precies te dateren zijn, maar mogelijk uit het mesolithicum, de bronstijd of de romeinse tijd zijn.

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 ligt het plangebied al in de dorpskern van Sellingen. In deze periode wordt het plangebied in gebruik genomen door enkele erven met gebouwen, bouwland en tuinen. Hoewel Sellingen in de twintigste eeuw in alle kanten uitbreidt, lijkt binnen het plangebied weinig te veranderen. Pas omstreeks 1995 worden de voorheen onbebouwde velden tussen de bebouwing heringericht met bospercelen en ruige gronden.

Gezien eerdere archeologische vondsten uit de omgeving kunnen voor plangebied geen archeologische periodes uitgesloten worden. Er kunnen in de bodem resten bewaard gebleven van nederzettingen en begravingen. Van prehistorische resten kunnen onder meer vuursteen, aardewerk en houtskool gevonden worden. Van resten uit de middeleeuwen kan ook puin, glas en metaal aanwezig zijn, evenals sporen van huisplattegronden, bijgebouwen en erfinrichtingen.

Verstoringen

Er worden verstoringen in het plangebied verwacht. Het plangebied is van oudsher bebouwd geweest als onderdeel van de kern van Sellingen. Hoewel nieuwbouw in het plangebied voornamelijk op dezelfde locatie is aangelegd als voorgaande bebouwing, kunnen bij ontgravingen en de aanleg ervan archeologische waarden zijn aangetast. Ook de aanleg van kabels en leidingen in de twintigste eeuw kan verstoringen hebben veroorzaakt.

Tabel 3. Sellingen, Torenstraat: Specificatie archeologische verwachting.

Datering:	Steentijd tot en met nieuwe tijd
Complextype:	Nederzettingen en grafvelden (crematies)
Omvang:	Onbekend
Diepteligging:	Direct onder de bouwvoor/in de top van het dekzand
Gaafheid en conservering:	Waarschijnlijk geen organische conservering
Locatie:	Overal binnen het plangebied
Uiterlijke kenmerken:	Artefacten en grondsporen
Mogelijke verstoringen:	Vergravingen door sloop oude bebouwing, kabels en leidingen

Om dit verwachtingsmodel te toetsen is een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hiermee is de intactheid van het bodemprofiel en de diepte van eventueel aanwezige archeologisch relevante lagen bepaald. Voor het verkennend booronderzoek zijn zes boringen per hectare, zo goed mogelijk verdeeld over het plangebied, geadviseerd. In het circa 1,1 hectare grote plangebied zijn zeven boringen gezet.

3. Veldonderzoek (KNA 4.1: VS05)

3.1 Methoden en technieken (KNA 4.1: VS01)

Het inventariserend archeologisch veldonderzoek (verkennende fase) is uitgevoerd op 28 mei 2024. Er zijn zeven boringen uitgevoerd (Figuren 10 en 11). De boringen zijn uitgevoerd met een edelmanboor van zeven centimeter diameter. De boringen zijn gezet tot op een maximale diepte van 205 centimeter beneden maaiveld. De opgeboorde monsters zijn beschreven en onderzocht door ze laagsgewijs af te snijden in de boorkop. Op deze wijze is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. De opgeboorde grond is gezeefd op een 4 millimeter zeef. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden.

De boringen zijn zoveel mogelijk gezet op de vermeende locaties van de negentiende-eeuwse historische erven. Echter, door de dichte bebossing in het plangebied zijn enkele boringen verplaatst naar bereikbare nabijgelegen locaties (Figuur 10). Echter, van de drie historische erven die op de kadastrale minuutplan van 1811-1832 zichtbaar zijn konden in twee geboord worden. Het middelste erf is tegenwoordig gelegen in een dicht begroeid bos. Met het booronderzoek is op het circa 11.000 vierkante meter grote plangebied een boordichtheid bereikt van zes boringen per hectare.

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). De boorpunten zijn ingemeten en de RD-coördinaten zijn bepaald met behulp van handheld-GPS. De hoogtes zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland 4. De resultaten van de boringen zijn opgenomen in de Appendix II en Appendix III in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in hoofdstuk 2.5 getoetst.

Figuur 10. Sellingen, Torenstraat: Boorpuntenkaart. De genummerde punten zijn de locaties van de zeven boringen.

Figuur 11. Sellingen, Torenstraat: Foto van het plangebied tijdens de veldwerkzaamheden nabij boring 2 genomen in zuidelijke richting.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 4.1: VS02, VS03)

Het plangebied aan de Torenstraat wordt gekenmerkt door een bodem die op alle boorlocaties is verstoord tot in het pleistocene moedermateriaal (C-horizont). Een intacte podzolbodem is in geen van de boringen aangetroffen. De bouwvoor in het plangebied bestaat uit een donker grijsbruine, zwak siltige zandlaag en varieert van 15 tot 75 centimeter dikte. Op historisch kaartmateriaal (zoals de kadastrale minuutplan 1811-1832) staat aangegeven dat het grootste deel van het plangebied tot vorige eeuw werd gebruikt als (moes)tuin, wat deze enigszins dikke bouwvoor kan verklaren.

In boringen 1 en 2 werd in de bouwvoor puinspikkels waargenomen en in boring 5 een fragment plastic. Volgens een buurtbewoner heeft op de locatie van boring 1 in de vorige eeuw een gebouw gestaan. Dit wordt bevestigd door historisch kaartmateriaal, waarop hier een woning staat afgebeeld tot in de jaren '60 van de vorige eeuw. In deze boring werd onder de bouwvoor een grijsbruine verstoorde zandlaag aangetroffen die waarschijnlijk gerelateerd is aan het uitgraven van de fundamenten van dit gebouw. Deze laag reikt tot 60 centimeter onder maaiveld en bevat eveneens puinfragmenten. Ook in boringen 2, 5 en 7 werd onder de bouwvoor een verstoorde zandlaag aangetroffen. Bij boring 5 en 7 reikt deze verstoorde laag tot respectievelijk 105 en 90 centimeter onder maaiveld. Ook hier is deze verstoringslaag vermoedelijk gerelateerd aan uitgravingen van fundamenten van boerderijen/woningen die hier tot in de twintigste eeuw hebben gestaan.

In alle boringen werden ofwel onder de verstoorde zandlaag of de bouwvoor/moestuingrond een verstoorde C-horizont (gevlekt) aangetroffen. In het noorden van het plangebied (boring 3 en 4), waar weinig is ontwikkeld, was deze laag slechts 10 centimeter en reikte deze tot 45 centimeter beneden maaiveld. De bodem is hier vermoedelijk door bewerking van de moestuingronden verstoord. In de overige gevallen, zoals boring 1 en 6, was de verstoorde C-horizont tot 55 centimeter dik en zijn de verstoringen vermoedelijk gerelateerd aan diepere uitgravingen. In boring 2 werd een verstoorde gele zandlaag (met een dikte van 20 centimeter) juist boven de verstoorde zandlaag aangetroffen. Deze laag moet van elders zijn opgebracht. De intacte C-horizont werd in het plangebied aangetroffen tussen 45 (boring 3 en 4) en 120 (boring 6) centimeter beneden maaiveld en varieert dus erg qua diepte.

Geen van de boringen hebben vondsten opgeleverd die op de (voormalige) aanwezigheid van archeologische grondsporen wijzen. Alleen in de bouwvoor van boring 5 is een kleine scherf roodbakkend aardewerk met aan twee zijden loodglazuur gevonden. In deze laag is ook plastic aangetroffen. Omdat onder de opgebrachte laag geel zand op een verstoorde laag is waargenomen, zal deze scherf ook van elders afkomstig zijn geweest. De scherf is in het veld gedeselecteerd. Er zijn in de bodem geen intacte podzollagen, cultuurlagen of archeologische indicatoren aangetroffen. De verstoorde lagen die werden aangetroffen kunnen worden gerelateerd aan het uitgraven van fundamenten van oudere boerderijen en bewerking van de (moes)tuinen.

4. Conclusies en advies (KNA 4.1: VS07)

Op 28 mei 2024 is in een plangebied aan de Torenstraat te Sellingen, gemeente Westerwolde, provincie Groningen, een archeologisch bureau- en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd. De aanleiding voor het onderzoek is de geplande aanleg van Woonhof Sellingen, bestaande uit elf koopwoningen, acht huurwoningen, vier zorgwoningen voor ouderen en een nieuwe parkeerplaats. De exacte diepte van de hiermee gepaarde bodemingrepen is nog onbekend, maar er wordt uitgegaan dat de grenzen van de verstoringsdiepte met de aanleg van funderingen wordt overschreden. De ingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Sellingen ligt op een zandrug op de oostelijke flank van de Ruiten Aa. In de omgeving zijn archeologische waarden gevonden uit het neolithicum, bronstijd, ijzertijd en middeleeuwen. Ook zijn vondsten gedaan die minder precies te dateren zijn, maar mogelijk uit het mesolithicum, neolithicum, bronstijd of de romeinse tijd zijn. Het plangebied ligt in een terrein met een hoge archeologische waarde (Archeologische Monumenten Kaart (AMK)-monumentnummer: 15301; Figuur 7 en Tabel 2). Dit terrein betreft de dorpskern Sellingen met sporen van bewoning uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

Op de kadastrale kaart van 1811-1832 ligt het plangebied al in de dorpskern van Sellingen. In deze periode wordt het plangebied in gebruik genomen door enkele erven met gebouwen, bouwland en tuinen. Hoewel Sellingen in de twintigste eeuw in alle kanten uitbreidt, lijkt binnen het plangebied weinig te veranderen. Pas omstreeks 1995 worden de voorheen onbebouwde velden tussen de bebouwing heringericht met bospercelen en ruige gronden.

In het plangebied zijn tijdens het veldonderzoek (verkennende fase) zeven boringen verricht. Hier bestaat de bodem in grote lijnen uit een dikke bouwvoor (door het eeuwenlange gebruik van het terrein als moestuin), een verstoorde zandlaag, een verstoorde C-horizont en ten slotte de intacte C-horizont. Deze bevindt zich ten hoogte van boring 3 en 4 op een diepte van 45 centimeter beneden maaiveld. De overige boringen zijn tot circa één meter of meer verstoord. De verstoringen zijn het resultaat van het uitgraven van de funderingen van voormalige boerderijen en landbewerking. Tijdens het booronderzoek zijn geen intacte podzollagen, cultuurlagen of archeologische indicatoren waargenomen.

Selectieadvies door drs. C. Tulp (senior KNA-archeoloog/prospector)

In het plangebied is geen intacte podzolbodem aangetroffen waarin een geconserveerde vindplaats uit de perioden vóór de middeleeuwen kan worden aangetroffen. Deze lagen zijn door uitgravingen en landbewerking verdwenen, waarbij de bodem tot in het pleistocene zand is verstoord. Uit deze periode zijn dan ook geen archeologische indicatoren aangetroffen. Ook met betrekking tot de middeleeuwen en nieuwe tijd zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die duiden op de mogelijke aanwezigheid van een (deels) intacte vindplaats. De boerderijen/gebouwen, die tot in de twintigste eeuw ten hoogte van boring 1 en 5 hebben gestaan, zijn op basis van de boorresultaten vermoedelijk uitgegraven. De woning uit de vroeg-twintigste eeuw die in het plangebied in het oosten heeft gestaan, evenals de negentiende-eeuwse erf in het noordoosten van het plangebied, kon niet geboord worden vanwege de aanwezigheid van een dicht begroeid bos. Vanwege de boorresultaten van de omliggende boringen en het feit dat de boomwortels van dergelijke dicht begroeide bossen veelal een zeer erosieve werking hebben op ondiep gelegen archeologische waarden uit de nieuwe tijd, is het aannemelijk dat de bodemopbouw hier ook tot in de C-horizont verstoord is.

Gezien de mate van verstoring en het gebrek aan archeologische indicatoren wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren in het plangebied aan de Torenstraat in Sellingen en deze vrij te geven voor de voorgenomen werkzaamheden.

Als bij toekomstig graafwerk onverhoopt toch archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, dan dient daarvan direct melding te worden gemaakt bij de minister conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Westerwolde.

Reactie bevoegde overheid

Op 1 oktober 2025 heeft de heer B. Bijl namens de bevoegde overheid, Gemeente Westerwolde, kennisgegeven akkoord te zijn met het bovenstaande selectieadvies en deze over te nemen.

Gebruikte bronnen

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geo-informatie en ICT.

ARCHIS 3. www.test.zoeken.cultureelerfgoed.nl

www.beeldbank.groningen.nl

Berkel, G. van & K. Samplonius, 2006. *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Het Spectrum, Houten.

www.dinoloket.nl

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Groenendijk, H. 1997. *Op zoek naar de horizon: Het landschap van Oost-Groningen en zijn bewoners tussen 8000 voor Chr. en 1000 na Chr.* Groningen: REGIO-PRojekt.

Groenendijk, H. & R. Bärenfänger. 2008. *Gelaagd landschap. Veenkolonisten en kleiboeren in het Dollardgebied.* Profiel Uitgeverij. Bedum.

www.hisgis.nl

Hielkema, H. 2016. Plangebied Westerkamp tussen huisnummer 17 en 23 te Sellingen. *RAAP-rapport 3077.* Weesp: RAAP.

Hoof, B. van, 2022. Archeologische begeleiding werkzaamheden in het beekdal van de Ruiten Aa (wagon Renneborg – ter Walslage). *RAAP-rapport 5767*. Weesp: RAAP.

Kadata via www.kadaster.nl. 2014. Topografische Kaart 1:25.000 van Topografische Dienst Kadaster, Emmen.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1. www.SIKB.nl. 2019. Centraal College van Deskundigen Archeologie.

Nijdam, L. 2022. Inventariserend veldonderzoek – verkennende fase Dorpsstraat 27 te Sellingen, gemeente Westerwolde (GN). *Laagland Archeologie rapport 522.* Almelo: Laagland Archeologie BV.

www.opentopo.nl

www.pdok.nl

www.raap.nl/IKME/ikmekaart.html

Rensink, E. 2008. Archeologie en beekdalen. Schatkamers van het verleden. Utrecht.

www.ruimtelijkeplannen.nl

Spek, T. 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap; een historisch-geografische studie.* Wageningen: Phd Wageningen Universiteit.

www.topotijdreis.nl

Verbers, A. 2022. Aarde. In: *Landschapsbiografie van Westerwolde.* Assen: Koninklijke van Gorcum. pp. 36-69.

Vos, P., M. van der Meulen, H. Weerts en J. Bazelmans. 2018. *Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu.* Amsterdam: Prometheus.

Wegman, R. & Sanders, M. 2022. Atlas van kerspelen en marken. In: *Landschapsbiografie van Westerwolde.* Assen: Koninklijke van Gorcum. pp. 36

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

1 Topografische kaart
2 Ontwerpplannen
3 Luchtfoto met KLIC-melding
4 Uitsnedes van de paleogeografische kaarten
5 Bodemkaart en geomorfologische kaart
6 Hoogtekaart AHN4
7 Archeologische waardenkaart
8 Kadastrale kaart 1811-1832
9 Uitsneden van de historische topografische kaarten
10 Boorpuntenkaart.
11 Foto van plangebied

Tabellen

1 Administratieve gegevens
2 Archeologische waarden rondom het plangebied
3 Specificatie archeologische verwachting

Appendix I: Archeologische periodes

paleolithicum:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC
mesolithicum:	
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC
neolithicum:	
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC
bronstijd:	
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC
ijzertijd:	
ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
ijzertijd midden:	500 - 250 vC
ijzertijd laat:	250 - 12 vC
romeinse tijd:	
romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
middeleeuwen:	
middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
nieuwe tijd:	
nieuwe tijd vroeg:	1.500 - 1.650 nC
nieuwe tijd midden:	1.650 - 1.850 nC
nieuwe tijd laat:	1.850 – heden

pleistoceen:	2,5 miljoen - 11.700 BP
elsterien	465.000 - 418.000 BP
saalien	238.000 - 126.000 BP
weichselien	116.000 - 11.700 BP
holoceen:	11.700 - heden

vC = voor Christus
nC = na Christus
BP = before present; present = 1950

Algemeen

Steentijd (tot 2000 vC)
De steentijd is opgedeeld in het paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Het paleolithicum (oude steentijd) wordt vooral gekenmerkt door de ijstijden. Na het laatpaleolithicum verbetert het klimaat. Vindplaatsen uit het late paleolithicum zijn vooral te herkennen aan concentraties vondstmateriaal (bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskool) met weinig en moeilijk te herkennen grondsporen zoals kuilen, paalgaten en houtskoolconcentraties die mogelijk wijzen op haardplaatsen.

Vondsten uit het mesolithicum of midden steentijd, gekenmerkt door sporen en vondsten van rondtrekkende jagers en verzamelaars, bestaan voornamelijk uit bewerkt vuursteen, verbrande hazelnootdoppen en houtskoolfragmenten. Mesolithische grondsporen zijn vooral oppervlakte-haarden en haardkuilen. In een natte omgeving kunnen ook werktuigen van gewei of hout bewaard zijn gebleven. Voorbeelden hiervan zijn geweibijlen, bogen, visfuiken, etc.

In het neolithicum (nieuwe steentijd) werden dieren gehouden en in het neolithicum werd eveneens akkerbouw bedreven. Grondsporen uit deze periode kunnen bestaan uit paalgaten van bijvoorbeeld boerderijen, resten van beschoeiingen, greppels, (afval)kuilen en haardplaatsen. Aardewerk komt in deze tijd voor, evenals bewerkt (vuur)steen en geslepen bijlen.

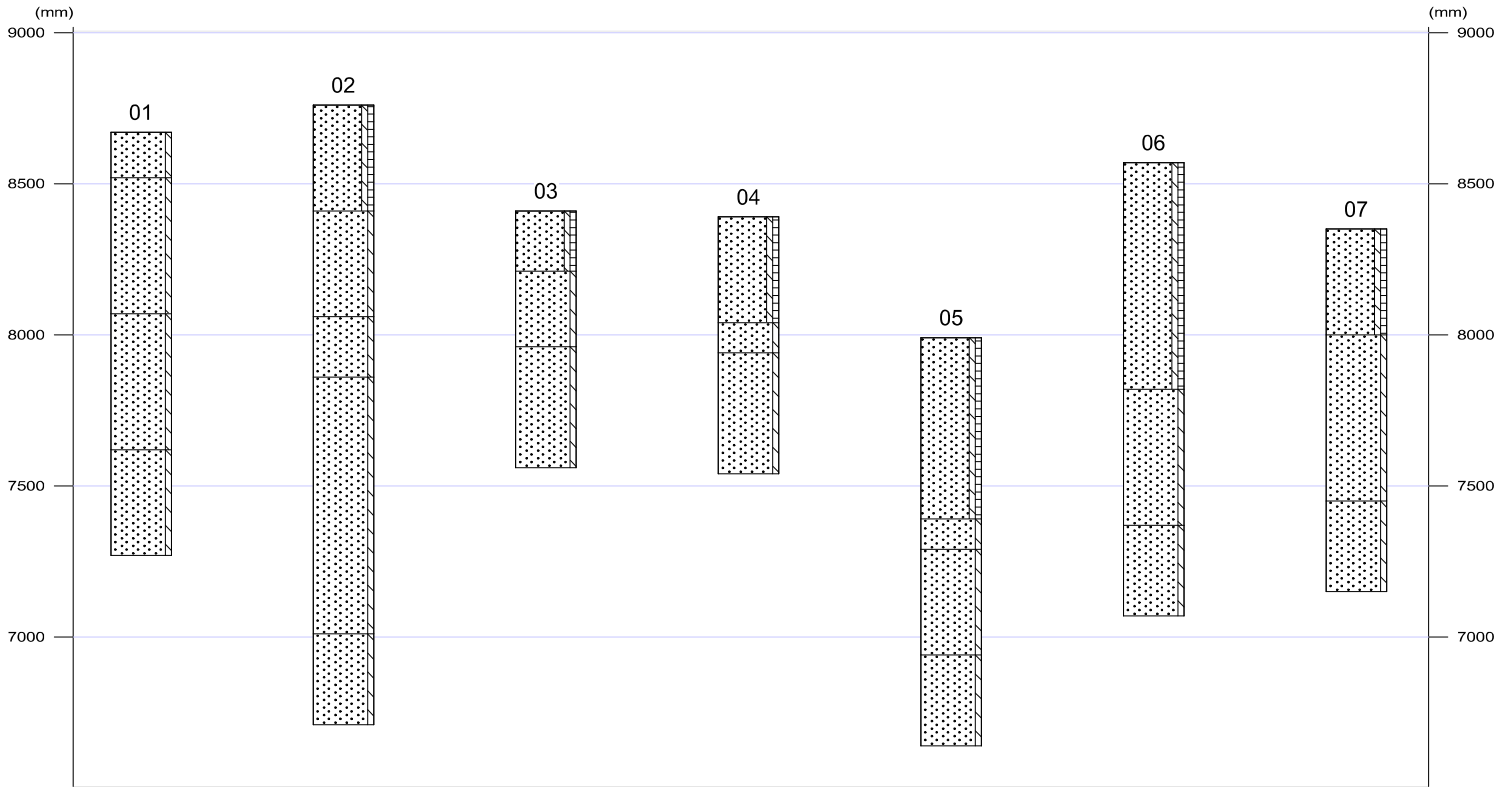
Metaaltijden (2000-12 vC)
In de bronstijd en ijzertijd kwam bemesting en wisselbouw binnen de akkerbouw voor.

Sporen uit de bronstijd en ijzertijd kunnen bestaan uit kuilen, paalgaten van boerderij-plattegronden, bijgebouwen of spiekers, waterkuilen of -putten, erf- ofakkerafscheidingen en sporen van akkerbewerking zoals de kruiselings getrokken voren van een eergetouw. Houtskool kan duiden op de aanwezigheid van haarden voor voedselbereiding of het bakken van aardewerk. Ook kunnen er restanten gevonden worden die duiden op metaalbewerking, zoals stukken ovenwand, brons- of ijzerslakken, sintels, mallen, smeltkroezen, metaal bedoeld voor omsmelten, etc.

Vondsten kunnen verder bestaan uit bijvoorbeeld metalen voorwerpen of voorwerpen van aardewerk zoals vaatwerk, maar ook slingerkogels, rammelaars, spinklosjes en weefgewichten.

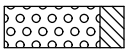
Romeinse tijd (12 vC-450 nC)
In de romeinse tijd vormde de Rijn de noordelijke grens van het romeinse rijk. Langs deze grens, de *limes*, werden grensposten, nederzettingen en wegen gebouwd. In het noorden van Nederland zijn ook romeinse vondsten gedaan, maar dit zijn voornamelijk losse vondsten als romeinse munten, mantelspelden en scherven romeins aardewerk.

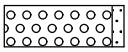
Middeleeuwen en nieuwe tijd (450 nC-heden)
Na een afname in de bevolkingsdichtheid aan het einde van de romeinse tijd en de periode erna, steeg deze weer in het begin van de middeleeuwen. Vondsten uit de middeleeuwen en later bestaan voornamelijk uit scherven aardewerk, waaronder importaardewerk, munten en metalen voorwerpen (zoals mantelspelden, spijkers), resten van aardewerkproductie, metaalbewerking, wolbewerking etc. Belangrijke gebouwen (bijvoorbeeld kerken en borgen) werden van baksteen / kloostermoppen gebouwd.

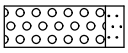

(mm)
9000
8500
8000
7500
7000
01
02
03
04
05
06
07

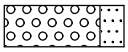
Legenda (conform NEN 5104)

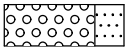
grind

Grind, siltig

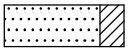

Grind, zwak zandig

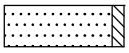

Grind, matig zandig

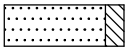

Grind, sterk zandig

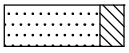

Grind, uiterst zandig

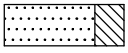
zand

Zand, kleïig

Zand, zwak siltig

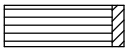

Zand, matig siltig

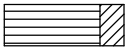

Zand, sterk siltig

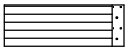

Zand, uiterst siltig

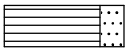
veen

Veen, mineraalarm

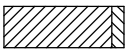

Veen, zwak kleïig

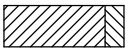

Veen, sterk kleïig

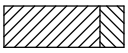

Veen, zwak zandig

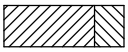

Veen, sterk zandig

klei

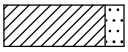

Klei, zwak siltig

Klei, matig siltig

Klei, sterk siltig

Klei, uiterst siltig

Klei, zwak zandig

Klei, matig zandig

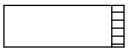

Klei, sterk zandig

leem

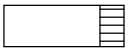

Leem, zwak zandig

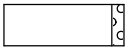

Leem, sterk zandig

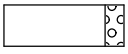
overige toevoegingen

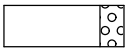

zwak humeus

matig humeus

sterk humeus

zwak grindig

matig grindig

sterk grindig

01

X-coordinaat (m) : 273431
Y-coordinaat (m) : 552426
Maaiveld (cm) : 867

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 15	zand	zwak siltig, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	spoor baksteen
15 - 60	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR5/2, Zand: matig fijn, Opm.: verstoord; gevlekte en zandbrokken	spoor baksteen
60 - 105	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
105 - 140	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, basis scherp, C-horizont	

02

X-coordinaat (m) : 273508
Y-coordinaat (m) : 552438
Maaiveld (cm) : 876

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 35	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	spoor baksteen
35 - 70	zand	zwak siltig, donker-grijs-bruin, 10YR3/2, Zand: matig fijn, homogeen, opgebrachte grond, Opm.: (moes)tuingrond	
70 - 90	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, doorworteling, C-horizont, opgebrachte grond, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
90 - 175	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR5/2, Zand: matig fijn, Opm.: verstoord; oude (moes)tuingronden?	
175 - 205	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont	

03

X-coordinaat (m) : 273551
Y-coordinaat (m) : 552426
Maaiveld (cm) : 841

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 20	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	
20 - 45	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
45 - 85	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, basis scherp, C-horizont	

04

X-coordinaat (m) : 273522
Y-coordinaat (m) : 552412
Maaiveld (cm) : 839

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 35	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	
35 - 45	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
45 - 85	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont	

05

X-coordinaat (m) : 273523
Y-coordinaat (m) : 552377
Maaiveld (cm) : 799

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 60	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: bovenin plastic en een scherf AW	spoor aardewerk
60 - 70	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, omgewerkte grond, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
70 - 105	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR5/2, Zand: matig fijn, Opm.: verstoord; gevlekte en zandbrokken	
105 - 135	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, C-horizont	

06

X-coordinaat (m) : 273549
Y-coordinaat (m) : 552377
Maaiveld (cm) : 857

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 75	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	
75 - 120	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont, Opm.: verstoord; gevlekt en zandbrokken	
120 - 150	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, C-horizont	

07

X-coordinaat (m) : 273574
Y-coordinaat (m) : 552383
Maaiveld (cm) : 835

Lithologie

Diepte (cm)	Grondsoort	Omschrijving	Archeologische indicatoren
0 - 35	zand	zwak siltig, zwak humeus, donker-grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor	
35 - 90	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR5/2, Zand: matig fijn, Opm.: verstoord; gevlekt en stukje C	
90 - 120	zand	zwak siltig, licht-grijs-bruin, 10YR7/2, Zand: zeer fijn, spoor roestvlekken, C-horizont	

Bijlage 5 Parkeermemo Sellingen Torenstraat

MEMO PARKEERBEHOEFTE

Projectnaam : Sellingen, Torenstraat eo
Projectnummer : 010120
Onderwerp : Parkeerbehoefte
Datum : 01-12-2025

1. Locatiegegevens

Adres: Omgeving Torenstraat, Korteweg, Breetuinenweg te Sellingen

2. Inleiding

Voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) ten behoeve van de realisatie van 23 woningen aan de Torenstraat e.o. te Sellingen is een parkeeronderbouwing vereist. Deze memo beschrijft de parkeerbehoefte van het nieuwbouwplan, de bestaande parkeersituatie bij MFA De Zuides en de gezamenlijke parkeerbalans voor het gebied.
De beoordeling vindt plaats op basis van de parkeerkencijfers uit CROW 2024, de systematiek voor aanwezigheidspercentages, en de kaders van de Omgevingswet inzake een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL).

Conform de door CROW geaccepteerde methodiek wordt gebruikgemaakt van theoretische aanwezigheidspercentages om de maatgevende piekmomenten inzichtelijk te maken.

Voor dit plan wordt uitgegaan van:
- Stedelijkheidsgraad: niet stedelijk (<500 adressen/km²)
- Stedelijke zone: rest bebouwde kom

De parkeerkencijfers per woningtype worden bepaald aan de hand van de door de gemeente verlangde middenwaarden uit de bandbreedte. De parkeerkencijfers voor bezoekers worden toegepast conform tabel 10 CROW 2024.

De 23 woningen bevatten verschillende woningtypologieën. Het gaat om 9 rijtjeswoningen koop, 8 sociale huurwoningen, 4 zorgwoningen (deze worden als sociale huurwoning berekend) en 2 koop 2-onder-1-kapwoningen. Deze 2-onder-1-kapwoningen hebben ruimte om op het eigen erf te parkeren, maar zullen ook meegenomen worden in de berekening.

3. Huidige situatie

Met de term huidige situatie wordt bedoeld: de bestaande parkeervoorzieningen voor MFA De Zuides.
In de huidige situatie zijn de volgende voorzieningen te vinden:
- SSS ’70
- S.S.S. Sellingen
- CBS Het Gebint
- OBS Op d’Esch
- Kinderopvang KiWi
- Welzijn Westerwolde – Sellingen

Voor deze voorzieningen is een parkeerterrein aanwezig, bestaande uit: 30 parkeervakken en 2x2 mindervalide parkeervakken. Daarnaast zijn er circa 16 grasbeton parkeerplekken. Samen maakt dit op het huidige parkeerterrein ruimte voor circa 50 voertuigen.

4. Berekening parkeerbehoefte

4.1 Parkeerbehoefte MFA De Zuides

Type voorziening	Aantal m² of leslokalen	Norm	Behoefte
Sportzaal (SSS'70 en S.S.S. Sellingen)	378 m²	2,85 per 100 m²	10,773
Basisonderwijs (CBS Het Gebint en OBS Op D'esch)	9 leslokalen	0,75 per leslokaal	6,75
Kinderdagverblijf (KiWi)	221 m²	1,4 per 100 m²	3,09
Welzijn Westerwolde – Sellingen (brondbestand gemeente Bladel)	151 m²	2,0 per 100 m²	3,02

Tabel 1: Tabel met parkeerbehoefte MFA

Dit brengt de totale ongewogen MFA-behoefte op 24 parkeerplaatsen.

4.2 Parkeerbehoefte nieuwbouwwoningen

Woningtype	Aantal	Norm	Behoefte
Koop, tussen/hoek	9	1,8	16,2
Sociale huur	8	1,1	8,8
Zorgwoningen (zelfstandig)	4	1,1	4,4
Koop, 2-onder-1-kap	2	1,9	3,8

Tabel 2: Tabel met parkeerbehoefte woningen

De totale bewonersbehoefte is daarmee 33,2 parkeerplaatsen, wat uitkomt op 34 totaal benodigde parkeerplaatsen voor de nieuwbouwwoningen.

N.B. Bijkomend voor de parkeerbehoefte van de nieuwbouw woningen is de parkeerbehoefte voor bezoekers. Hiervoor geldend een aandeel van 0,2 parkeerplaats per woning (op basis van *'Parkeerkencijfers voor bezoekers (per woning), niet stedelijk, rest bebouwde kom'*). Hieruit volgt 0,2 x 23 woningen geeft een parkeerbehoefte van 4,6 parkeerplaatsen voor bezoekers.

In totaal brengt dit de ongewogen parkeerbehoefte op 63 parkeerplaatsen. Het CROW geeft echter aan dat bij verschillende functies er ook een mogelijkheid is om een parkeerbalans op te stellen. Hiervoor kunnen aanwezigheidspercentages gebruikt worden.

4.3 Aanwezigheidspercentages parkeerbehoefte

De aanwezigheidspercentages van het CROW uitgave 744 worden gebruikt voor de parkeerbehoeften. Voor de voorzieningen van de MFA gelden de volgende aanwezigheidspercentages:

	Werkdag ochtend	werkdag middag	Werkdag avond	Werkdag nacht	Koop avond	Vrijdag middag	Vrijdag avond	Zaterdag middag	Zaterdag avond	Zondag middag
Sportfuncties binnen	50%	50%	100%	0%	100%	40%	100%	100%	100%	75%
dagonderwijs	100%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%
commerciële dienstverlening	100%	100%	5%	0%	75%	100%	5%	0%	0%	0%
sociaal medisch: arts/therapeut/consult atiebureau	100%	100%	10%	0%	10%	70%	0%	0%	0%	0%

Tabel 3: Tabel met aanwezigheidspercentages MFA

Voor de woningen gelden de volgende aanwezigheidspercentages:

	Werkdag-ochtend	Werkdag middag	Werkdag avond	Werkdag nacht	Koop avond	Vrijdag middag	Vrijdag avond	Zaterdag middag	Zaterdag avond	Zondag middag
woningen bewoners	60%	60%	90%	100%	80%	70%	70%	75%	80%	75%
woningen bezoekers	40%	50%	75%	0%	70%	60%	100%	100%	100%	90%

Tabel 4: Tabel met aanwezigheidspercentages woningen

Met deze aanwezigheidspercentages, en de hiervoor benoemde (ongewogen) parkeerbehoefte kan de gewogen parkeerbehoefte worden berekend. De resultaten hiervan staan hieronder vermeld.

	Werkdag ochtend	Werkdag middag	Werkdag avond	Werkdag nacht	Koop avond	Vrijdag middag	Vrijdag avond	Zaterdag middag	Zaterdag avond	Zondag middag
MFA	16,39	16,39	18,13	0,00	20,30	13,27	17,68	17,52	17,52	13,14
Nieuwe woningen	21,76	22,22	33,33	33,20	29,78	26,00	27,84	29,50	31,16	29,04
Totaal	38,15	38,61	51,46	33,20	50,08	39,27	45,52	47,02	48,68	42,18

Tabel 5: Tabel met aanwezigheidspercentages maal de parkeerbehoefte MFA/woningen

Zoals in tabel 5 duidelijk is te zien, is de parkeerbehoefte op een werkdagavond het hoogst, met een gewogen parkeerbehoefte van 51,46. Dan zijn er dus minimaal 52 parkeerplaatsen benodigd.

5. Parkeervoorzieningen

In het bestemmingsplan “Facetbestemmingsplan Parkeren Westerwolde” staat het streven om initiatiefnemers 'voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein' te laten realiseren.

> *“Pas als dat niet mogelijk is gebleken mag uitgeweken worden naar de openbare ruimte. Dan moet echter wel met een parkeeronderzoek worden aangetoond dat in voldoende parkeergelegenheid kan worden voorzien gezien de huidige parkeerbezetting. Verder moet het ook mogelijk zijn de benodigde hoeveelheid parkeerplaatsen in de openbare ruimte te realiseren. Het toetsingskader dat hierbij wordt gehanteerd zijn de door het kennisplatform CROW vastgestelde richtlijnen (publicatie 381 - december 2018, of de meest actuele uitgave).”*

Bij het stedenbouwkundig ontwerp (figuur 1) is rekening gehouden met de parkeerbehoefte van de woningen. Hiervoor zijn parkeerplaatsen ingetekend. Het gaat daarbij om:

- 4 nieuwe parkeervakken bij het parkeerterrein van het MFA;
- 2 nieuwe parkeervakken bij De Sprankel (met sanering van 6 parkeervakken en 8 nieuwe parkeervakken);

- 17 nieuwe parkeervakken verspreid over de nieuw te realiseren buurt.

Hierbij kom je op een totaal van 23 extra nieuwe parkeervakken in de openbare ruimte. Gecombineerd met de huidige MFA-capaciteit van circa 50 parkeerplaatsen brengt dit de totale capaciteit naar 73 parkeerplaatsen. Zoals in tabel 5 te zien is, ligt de behoefte op een werkdagavond met 52 parkeerplaatsen het hoogst. Dit betekent dat er een overschot van 21 parkeerplaatsen is, op het drukste moment.

Voor de beoordeling van de restcapaciteit wordt een kritische bezettingsgraad van 85% gehanteerd. Dit sluit aan bij de parkeerkundige standaard zoals gebruikt in CROW-onderzoekspraktijk, waarbij boven deze grens de parkeerlocatie niet meer doelmatig en comfortabel functioneert en de parkeerdruk in de praktijk als 'vol' wordt ervaren.

Om de bezettingsgraad te berekenen, wordt de gewogen parkeerbehoefte ten opzichte van het totaal aantal beschikbare parkeerplaatsen berekend. Hieruit volgt de volgende tabel:

	Werkdag ochtend	Werkdag middag	Werkdag avond	Werkdag nacht	Koop avond	Vrijdag middag	Vrijdag avond	Zaterdag middag	Zaterdag avond	Zondag middag
Gewogen parkeerbehoefte	39	39	52	34	51	40	46	48	49	43
Totaal aantal parkeerplaatsen	73	73	73	73	73	73	73	73	73	73
Bezettingsgraad	0,53	0,53	0,71	0,47	0,70	0,55	0,63	0,66	0,67	0,59

Tabel 6: Tabel met berekening van de bezettingsgraad

Hieruit is aangetoond dat de bezettingsgraad in de nieuwe situatie op het drukste punt 71% zal zijn. Dit is ruim onder de kritische bezettingsgraad van 85%.

Figuur 1: ontwerp verharding Sellingen, Torenlaan, e.o. met de nieuwe parkeervakken (2025)

6. Halen en brengen – basisschool en kinderopvang

Tijdens de ochtend- en middagsituatie kent de MFA een kortdurende piekbelasting door het halen en brengen van kinderen bij de basisschool en kinderopvang. Voor deze piek wordt een aparte berekening gemaakt. In de actuele CROW parkeernormen publicatie is de Kiss and Ride berekening niet meer opgenomen. Daarom wordt voor de berekening gebruik gemaakt van de norm uit het CROW 182.

De parkeerbehoefte voor Kiss and Ride wordt als volgt berekend:

- Groep 1-3: Aantal leerlingen x % leerlingen met auto x 0,5 x 0,75 +
- Groep 4-8: Aantal leerlingen x % leerlingen met auto x 0,25 x 0,85 +
- Kinderdagverblijf: Aantal leerlingen x % leerlingen met auto x 0,25 x 0,75

= totaal aantal parkeerplaatsen voor halen en brengen

In deze formule is een reductiefactor met betrekking tot de parkeerduur ingebouwd. Groepen 1 t/m 3 parkeren gemiddeld 10 minuten in een periode van 20 minuten = 0,5. Groepen 4 t/m 8 gemiddeld 2,5 minuten in een periode van 10 minuten = 0,25. Kinderdagverblijf gemiddeld 15 minuten in de periode van 60 minuten = 0,25. Daarnaast is een reductiefactor ingebouwd met betrekking tot het aantal kinderen in één auto: groep 1 t/m 3 30-60%, groepen 4 t/m 8 0,85, en kinderdagverblijf 0,75.

Het percentage leerlingen dat met de auto wordt gebracht en gehaald ligt tussen de 1% en 60%, dit is onder meer afhankelijk van de stedelijkheidsgraad, stedelijke zone, (streek)functie van de school en de gemiddelde afstand naar school. Gemiddeld ligt het percentage op:

- Groepen 1-3: 30-60%
- Groepen 4-8: 5-40%
- Kinderdagverblijf: 50-80%

Voor de berekening zal uitgegaan worden van de maximale percentages. Dit betekent voor de groepen 1-3 een percentage leerlingen dat met de auto wordt gebracht op 60%, voor de groepen 4-8 40% en voor het kinderdagverblijf 80%.

De twee basisscholen tellen samen circa 110 leerlingen. Uitgaande van een verdeling van 3/8 in de onderbouw (groep 1 t/m 3) en 5/8 in de bovenbouw (groep 4 t/m 8) komt dit neer op circa 41 leerlingen in groep 1–3 en 69 leerlingen in groep 4–8. De kinderopvang beschikt over 22 plaatsen.

Door deze kind-aantallen in te vullen en het gemiddelde percentage leerlingen met auto per groep of kinderdagverblijf te rekenen komen daar de volgende resultaten uit aan de hand van bovenstaande rekenformule:
– groep 1–3: circa 9 Kiss & Ride-plaatsen;
– groep 4–8: circa 6 Kiss & Ride-plaatsen;
– kinderopvang: circa 3 Kiss & Ride-plaatsen.
De totale Kiss & Ride-behoefte tijdens de ochtendpiek bedraagt daarmee circa 18 parkeerplaatsen.

In de werkdagochtend- en middag bedraagt de volgens CROW 2024 berekende gewogen parkeerbehoefte voor MFA en woningen samen circa 39 parkeerplaatsen. Indien de volledige Kiss & Ride-behoefte bovenop deze ochtend- en middagvraag wordt gelegd, ontstaat een totale vraag van circa 57 parkeerplaatsen. Afgezet tegen de beschikbare gebiedscapaciteit van 73 parkeerplaatsen resulteert dit in een bezettingsgraad van circa 78%. Dit ligt nog steeds onder de kritische bezettingsgraad van 85% die in de parkeerkundige praktijk als bovengrens voor een doelmatig functionerend parkeersysteem wordt gehanteerd.

Hieruit volgt dat ook tijdens het halen- en brengenmoment voldoende parkeercapaciteit beschikbaar blijft en dat de ontwikkeling van de 23 woningen niet leidt tot een onaanvaardbare verslechtering van de parkeersituatie rond de MFA.

7. Conclusie

Op basis van de uitgevoerde parkeerberekeningen, de CROW 2024-parkeerkencijfers en de toegepaste aanwezigheidspercentages kan worden vastgesteld dat de toekomstige parkeerbehoefte van de 23 nieuwbouwwoningen in samenhang met de functies van de MFA De Zuides ruim binnen de beschikbare gebiedscapaciteit kan worden opgevangen.

De totale parkeercapaciteit in het gebied bedraagt 73 parkeerplaatsen. De maatgevende situatie doet zich voor op een werkdagavond, met een gewogen parkeerbehoefte van 52 parkeerplaatsen. Dit resulteert in een bezettingsgraad van circa 71%, wat ruim onder de parkeerkundige kritische grens van 85% ligt. Ook op de overige dagdelen blijft de parkeerdruk ruim binnen de beschikbare capaciteit en blijft voldoende restcapaciteit aanwezig.

Ter aanvulling is een berekening uitgevoerd specifiek voor het halen- en brengenmoment in de ochtend en middag. Hierbij is berekend wat het effect van deze piekmomenten op de parkeerbehoefte is, bovenop de eerder berekende gewogen parkeerbehoefte. Met een totale behoefte van circa 57 parkeerplaatsen komt dit piekmoment uit op een bezettingsgraad van circa 78%, wat nog steeds onder de kritische bezettingsgraad van 85% ligt.

Hieruit volgt dat de parkeerbehoefte van zowel de nieuwe woningen als de MFA-functies doelmatig en zonder onevenredige belasting van de omgeving kan worden gefaciliteerd. De ontwikkeling voldoet hiermee aan de vereisten voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) onder de Omgevingswet.

Bijlage 6 Stikstofonderzoek

Sellingen, Torenstraat

AERIUS stikstofberekening

BURO HOLLEMA

Aerius stikstofberekening

Sellingen, Torenstraat

Datum: 11-02-2026
Status: Definitief

Buro Hollema
Asserstraat 12
9451 AC Rolde
Tel: (0592) 24 13 13
info@burohollema.nl
www.burohollema.nl

Buro Hollema streeft naar een optimale verhouding tussen kwaliteit en prijs. Periodiek wordt ons kwaliteitssysteem gecontroleerd door Normec Certification. Buro Hollema is in het bezit van het certificaat ISO 9001:2015.

INHOUD **Pagina**

1. Inleiding 3
   1.1 Aanleiding 3
   1.2 Projectlocatie 3
   1.3 Doel van deze rapportage 4

2. Wettelijk kader 5
   2.1 Koude starts 6

3. Uitgangspunten 8
   3.1 Bouwfase 8
   3.1.1 Inzet werktuigen 8
   3.1.2 Inzet voertuigen 9
   3.1.3 Koude start 10
   3.2 Gebruiksfase 11
   3.2.1 Koude start 12

4. Resultaten 13
   4.1 Resultaten bouwfase 13
   4.1.1 Mobiele werktuigen 13
   4.1.2 Rijdend verkeer 13
   4.1.3 Koude starts 13
   4.1.4 Stikstofdepositie 14
   4.2 Resultaten gebruiksfase 14
   4.2.1 Rijdend verkeer 14
   4.2.2 Koude starts 14
   4.2.3 Stikstofdepositie 14

5. Conclusie 15

6. Bijlagen 16

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

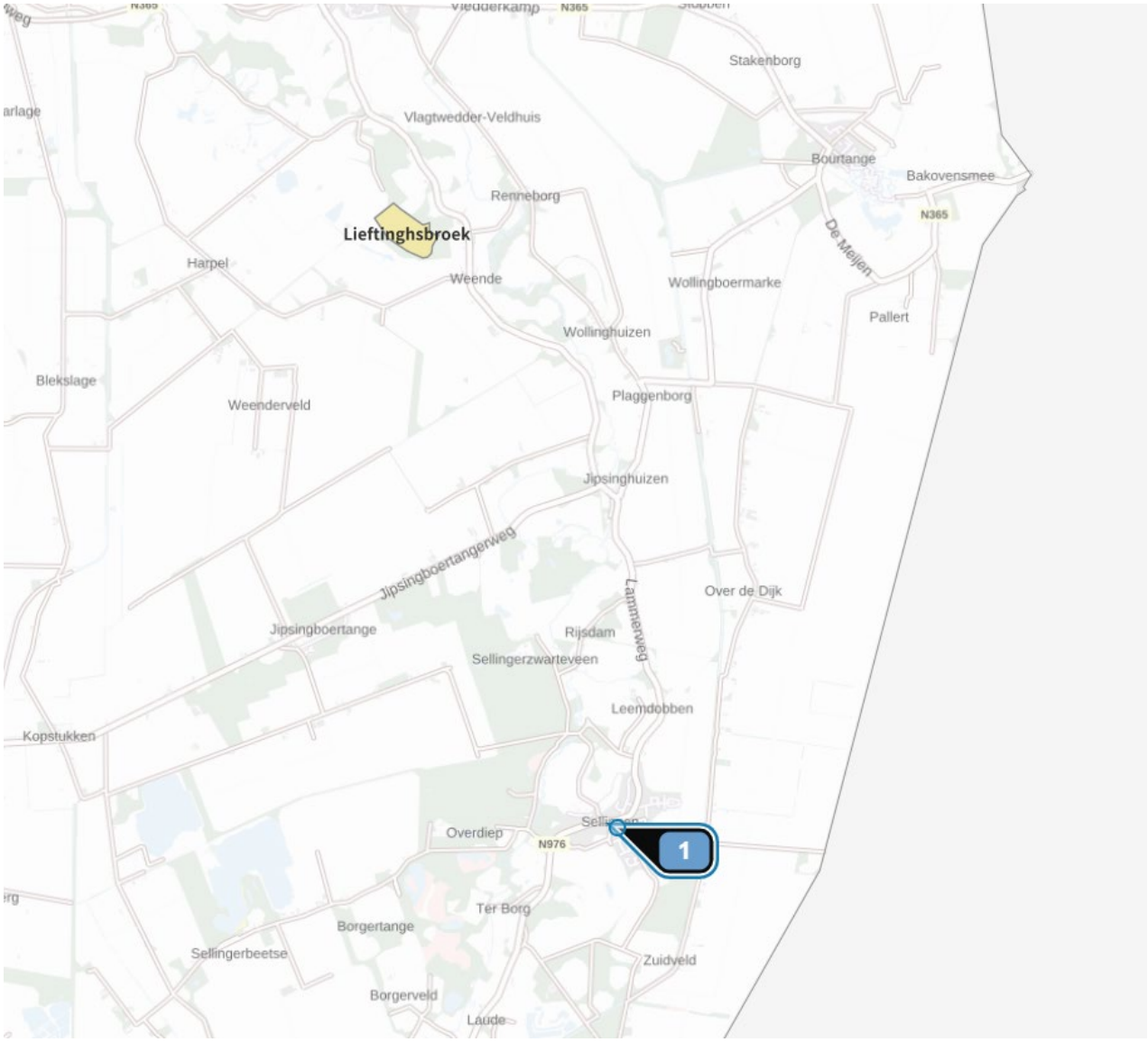
Bouwonderneming Gebr. Benus B.V. is voornemens om op de locatie aan de Torenstraat in Sellingen 23 woningen te realiseren. Hiervoor wordt een BOPA omgevingsvergunning aangevraagd. Daarvan is voor de of bouw- en gebruiksfase voor deze ontwikkeling een AERIUS stikstofonderzoek nodig.

1.2 Projectlocatie

Figuur 1 geeft de projectlocatie weer, figuur 2 de ligging van de projectlocatie ten opzichte van de nabijgelegen stikstofgevoelige gebieden.

Figuur 1: Projectlocatie Sellingen, Torenstraat (Bron: PDOK viewer)

Figuur 2: Situering van de projectlocatie ten opzichte van nabijgelegen Natura 2000 gebieden.

1.3 Doel van deze rapportage

Het realiseren en gebruik van dit project heeft stikstofemissie tot gevolg. De inzet van werktuigen en de benodigde rijbewegingen tijdens de bouw en het gebruik hebben stikstofemissie tot gevolg. Deze stikstofemissie veroorzaakt stikstofdepositie, welke mogelijk een negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000- gebieden en die te zien zijn in Figuur 2. Deze rapportage beschrijft de rekenmethode, de aannames en de resultaten van de berekening van de stikstofdepositie. Aan de hand van de resultaten wordt bepaald of er een natuurvergunning voor stikstof aangevraagd moet worden.

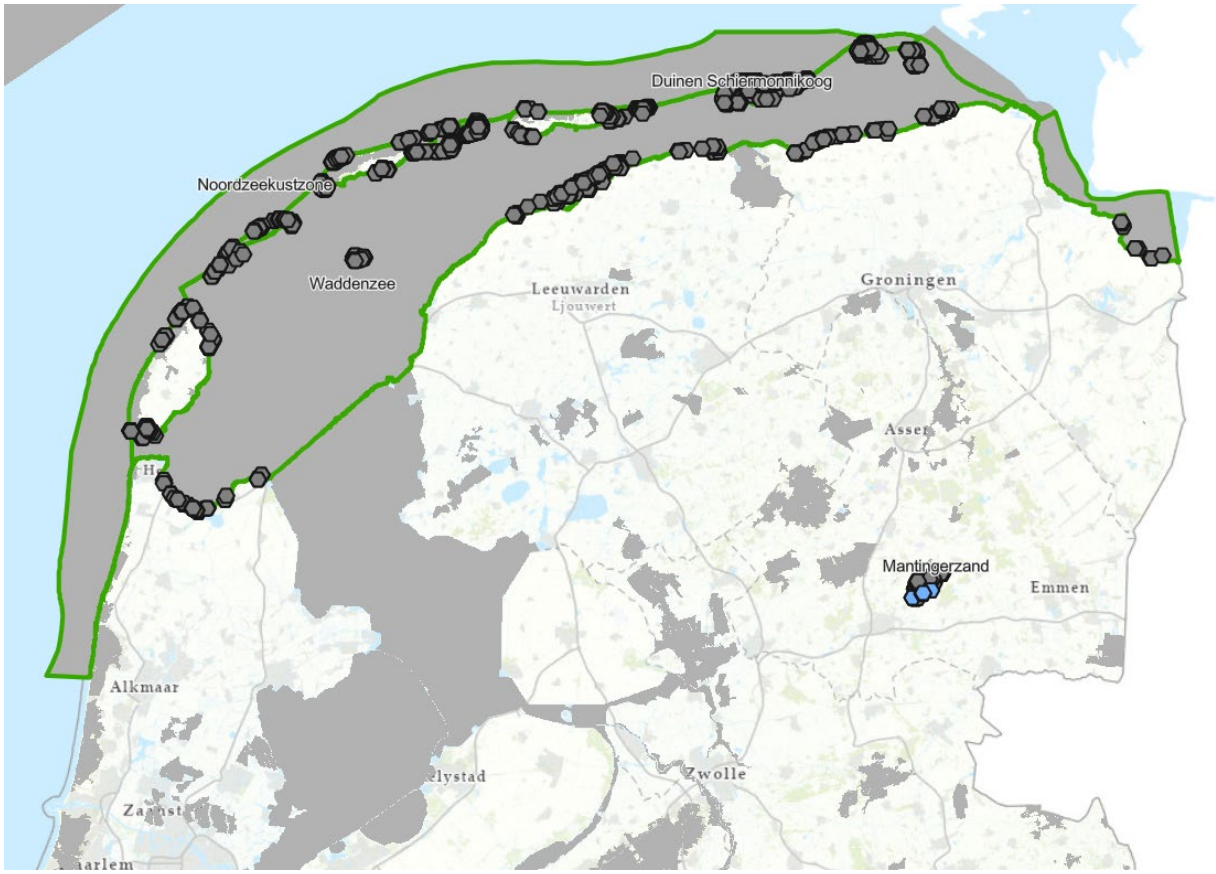
2. WETTELIJK KADER

Binnen Natura 2000 worden de meest waardevolle natuurgebieden in Europa beschermd om de hierin voorkomende biodiversiteit te behouden. Om deze biodiversiteit te beschermen is in 1979 de vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de habitatrichtlijn. Alle Europese lidstaten wijzen specifieke vogelrichtlijn- of habitatrichtlijngebieden aan als onderdeel van deze Natura 2000-gebieden. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen bepaald van doelsoorten of habitattypen welke gericht zijn op het behouden, uitbreiden of verbeteren van deze soorten of habitattypen. De bescherming van deze vogel- en habitatrichtlijn gebieden zijn in Nederland juridisch vertaald in de Wet natuurbescherming. Bij nieuwe plannen en projecten is het van belang dat deze instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden niet negatief worden aangetast. Eén van de mogelijkheden waarbij sprake is van aantasting van deze instandhoudingsdoelen is via stikstofdepositie. Stikstofdepositie veroorzaakt vermesting en verzuring op habitattypen binnen Natura 2000- gebieden en kan ervoor zorgen dat instandhoudingsdoelen niet worden gehaald. Een stikstofberekening dient te worden uitgevoerd om te bepalen of de voorgenomen plannen een significante stikstofdepositie veroorzaken op habitattypen van veelal omliggende Natura 2000-gebieden.

Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering
Wanneer geen enkel Natura 2000-gebied de bijdrage hoger is dan 0,00 mol N/ha/jr dan is er geen toestemming benodigd op het gebied van stikstof in kader van de Wet Natuurbescherming. De AERIUS Calculator 2024 rekent door tot een waarde van 0,00 (tot 2 cijfers achter de komma).

Hersteldoel hexagonen
Volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, die geïmplementeerd is in de Nederlandse Omgevingswet, mag Natura 2000-natuur niet verslechteren. Tot 2023 maakte AERIUS primair gebruik van T0-habitatkaarten, omdat dat tot dan de meest actuele beschikbare gegevens waren. De T0-habitatkaart is de habitatkaart die de ligging van beschermde habitats weergeeft op het moment dat de bescherming van het N2000-gebied begon. Ondertussen zijn voor veel Natura 2000-gebieden nieuwe vegetatiekarteringen uitgevoerd en op basis daarvan T1-habitatkaarten opgesteld. Voor die gebieden waarvoor een T1-kaart beschikbaar is bevat deze dus de best beschikbare en meest actuele informatie over de aanwezige stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden voor soorten. Daarom is in AERIUS Calculator 2025 voor meerdere Natura 2000-gebieden een T1-habitatkaart opgenomen.

Wanneer alleen met de T1-habitatkaart gerekend zou worden in AERIUS, dan zou de depositiebijdrage van een plan of project niet berekend worden op de locaties (hexagonen) waar het habitat verdwenen is (en geen ander habitat voorkomt dat stikstofgevoelig is). Het verdwenen habitat moet in beginsel hersteld worden; verslechtering is ten slotte juridisch niet toegestaan. In sommige gevallen moet het habitat hersteld worden op de locatie waar het verdwenen is. Een plan of project mag niet voor wezenlijke vertraging van het herstel van het habitat zorgen. Om het mogelijk te maken om de depositiebijdrage van een plan of project ook op deze herstellocaties te berekenen, zijn ‘hexagonen met een hersteldoel’ opgenomen in AERIUS 2025. ‘Hexagonen met een hersteldoel’ zijn hexagonen waarbinnen in AERIUS Calculator gerekend wordt met de kritische depositiewaarde van de stikstofgevoelige habitats die daar in T0 aanwezig waren maar in T1 verdwenen zijn, omdat beoordeeld is dat het betreffende habitat op die locatie moet terugkeren. Het kan voorkomen dat er op een hexagoon meerdere hersteldoelen voorkomen. Ook niet overbelaste hexagonen kunnen onderdeel zijn van deze set hexagonen met een hersteldoel. In de open data is zichtbaar of een hexagoon wel of niet overbelast is.

Figuur 3 kaart verdwenen hexagonen (grijs zonder hersteldoel, blauw met een hersteldoel)

2.1 Koude starts

Uit onderzoek van TNO is gebleken dat de emissie van wegverkeer kort na het starten met een koude motor, veel hoger is dan de emissie tijdens het rijden. Dit wordt de 'koude start' genoemd. Vanaf versie 2024 dienen gebruikers in AERIUS Calculator de koude start in te voeren als losse bron naast het rijdende wegverkeer.

Uit de publicaties 'Emissiefactoren wegverkeer 2023' van TNO (de partij die de emissiefactoren na onderzoek publiceert) blijkt dat er duidelijk onderscheid te maken is tussen voertuigen met koude start en rijdend verkeer. Deze emissies tijdens een koude start treedt op in de eerste 10 tot 30 seconden na het starten van de motor omdat de katalysator dan nog moet opwarmen. Binnen deze periode zijn de voertuigen nog niet of nauwelijks van hun startlocatie zijn vertrokken. Door de koude start emissies apart te berekenen kunnen ze ook toegekend worden aan de plekken waar ze optreden. Dus geconcentreerd bij het huis, in de wijk en op parkeerplaatsen in plaats van verspreid over de weg. Na ongeveer 2 uur stilstand (zonder draaiende motor) is de motor weer koud. Dit is van belang voor het toekennen van emissie op locaties waar voertuigen tijdelijk stilstaan, onder andere parkeerplaatsen, laden/lossen.

Tijdens het uitsplitsen van de koude start emissies blijkt differentiatie van koude start en warme motor bij mobiele werktuigen en schepen geen meerwaarde te hebben. Ten eerste staan de motoren van mobiele werktuigen en schepen vaak lang aan waardoor de verhouding tussen warme en koude emissie anders is dan bij voertuigen. Ten tweede zijn de warme emissies van moderne voertuigen zeer laag, waardoor koude start emissies een substantieel aandeel is van het totaal. Voor de meeste mobiele werktuigen en schepen geldt dit niet/minder. Ten derde vindt de verhoogde koude emissie door de koude start bij mobiele werktuigen op dezelfde locatie plaats als de warme emissies en kunnen zij daarom eventueel in

de totaalemissies verdisconteerd worden. In tegenstelling tot bij verkeer. Als laatst geldt dat schepen en mobiele werktuigen met SCR1 een hogere emissie hebben als de motorlast laag is (20%). Dit is een substantieel deel van de totale emissie en onderdeel van de emissiefactoren. Echter, is de lage motorlast en hoge emissie niet gekoppeld aan de startlocatie, omdat tijdens het gebruik of het traject de motor op verscheidene periodes op lage motorlast draait.

3. UITGANGSPUNTEN

Voor de realisatie van dit project wordt er gewerkt met meerdere werktuigen. Vanuit de verbrandingsmotoren van deze werktuigen ontstaan stikstofoxiden (NO_x). De uitstoot is afhankelijk van factoren als het type werktuig, het vermogen, het percentage belasting, het aantal draaiuren en het AdBlue verbruik. Naast het gebruik van werktuigen vinden er ook vervoersbewegingen van en naar de projectlocatie plaats. Het gaat dan om transport van materialen en personeel, wat ook stikstofuitstoot oplevert. Al deze variabelen worden ingevoerd in het AERIUS model van het RIVM. De basisinformatie ten aanzien van de uitgangspunten voor het gebruik en type materieel zijn berekend op basis van het ontwerp of bestek van de werkzaamheden.

3.1 Bouwfase

3.1.1 Inzet werktuigen

De inzet van mobiele werktuigen is één van de emissiebronnen in de bouwfase. In AERIUS valt dit onder de sectorgroep 'Mobiele werktuigen'. Omdat het project een bouwproject betreft is de sector 'Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning' geselecteerd. Het type bron is een vlakbron, omdat de werktuigen naar de bouwplaats (het vlak) worden verplaatst en binnen dat vlak naar behoefte worden verplaatst en gebruikt.

Door middel van onderstaande formule wordt het aantal liters per jaar berekend. Het aantal liters per jaar wordt in de AERIUS calculator gebruikt om de stikstofdepositie te bepalen. Naast de genoemde factoren kan de daadwerkelijke stikstofemissie beïnvloed worden door factoren zoals de omgang met de werktuigen door het personeel ter plaatse. Omdat zulke factoren niet te voorspellen en ook heel moeilijk te modelleren zijn, wordt er bij de berekening van het aantal liters per jaar dat verbruikt wordt uitgegaan van de volgende standaardformule:

$$Verbruik = (0{,}095 * \max vermogen + 0{,}54) * draaiuren$$

Het AdBlue-verbruik per mobiel werktuig wordt bepaald aan de hand van de classificatie van de mobiele werktuigen door Ligterink et al (2021)[1]. Voor stage IV en V werktuigen op diesel met een vermogen tussen de 56 en 560 kW geldt dat het AdBlue verbruik 6% van het brandstofverbruik bedraagt. Een uitzondering hierop zijn de kiep- en overige vrachtwagens die op de bouwplaats aanwezig zijn. Deze worden geclassificeerd als Middelzware utiliteitsvoertuigen (MUT) of Zware utiliteitsvoertuigen (ZUT). Hiervoor wordt geen AdBlue verbruik gerekend, vanwege het feit dat deze voertuigen voor het grootste gedeelte stationair draaien op de bouwplaats.

In tabel 1 is te zien welke mobiele werktuigen zijn gebruikt, welke eigenschappen de werktuigen hebben en wat de verwachte draaiuren zijn gedurende het gehele project. De verwachting is dat de realisatie van het project minder dan een jaar zal duren. Daarom is het brandstofverbruik voor het gehele project berekend, en dit is ingevoerd in de AERIUS calculator als het verbruik per jaar. De laatste kolommen van de tabel geven het verbruik weer dat is uitgerekend.

Wat de mobiele werktuigen betreft zijn er nog een aantal onzekerheden. Het werk is nog niet gegund aan een aannemer. Om die reden is het nog niet zeker hoe modern de werktuigen zijn die zullen worden ingezet door de aannemer aan wie het werk uiteindelijk gegund wordt. Daarom is er in deze berekening uitgegaan van redelijk oud materieel. Van alle mobiele werktuigen wordt uitgegaan dat ze in stageklasse

1 Ligterink, N. E.; Dellaert, S.; van Mensch, P. (2021). *AUB (AdBlue verbruik, Uren, en Brandstofverbruik): een robuuste schatting van NOx en NH3 uitstoot van mobiele werktuigen.* TNO 2021 R12305

IV vallen, wat betekent dat de werktuigen het bouwjaar 2014 of recenter hebben. Als de aannemer aan wie het werk uiteindelijk wordt gegund materieel inzet met een recenter bouwjaar dan 2018 of elektrisch materieel, zal de daadwerkelijke stikstofuitstoot en -depositie lager liggen dan de berekende uitstoot en depositie in deze berekening.

In AERIUS kunnen geen decimalen worden ingevoerd, alleen gehele getallen. Daarom is het verbruik voor alle mobiele werktuigen naar boven afgerond.

Tabel 1: Eigenschappen en verbruik van de in te zetten werktuigen

Werktuig	Stage-klasse	Vermogen (kW)	Totaal aantal draaiuren	Diesel/ benzine verbruik	AdBlue verbruik
Graafmachine mobiel	IV	160	180	2.834	170
Mini-graafmachine	IV	28	80	255	-
Tractor + maaier	IV	60	6	34	2
Tractor + frees	IV	60	16	100	6
Tractor + dumper (15 m3)	IV	100	115	1.155	70
Shovel	IV	130	215	2.772	167
Mini-shovel	IV	30	34	116	-
Kipper 10x4	IV	340	80	2.678	167
Trilplaat 55 kn	IV	10	74	110	-
Hijskraan	IV	200	462	9.028	542
Betonmixer	IV	316	36	1.101	66
Betonstorter	IV	200	60	1.173	71
Mobiele kraan, grondwerken	IV	141	96	1.338	81

3.1.2 Inzet voertuigen

Naast werktuigen wordt er ook gebruik gemaakt van voertuigen tijdens de bouwfase voor de aan- en afvoer van materialen, werktuigen en personeel.

Er zijn vier soorten voertuigen te onderscheiden voor de stikstofberekeningen:

- Licht verkeer
- Middelzwaar vrachtverkeer
- Zwaar vrachtverkeer
- Bussen

Voor dit project zijn de in te zetten voertuigen en de hoeveelheid voertuigen per etmaal weergegeven in onderstaande tabel. In AERIUS wordt net als bij de mobiele werktuigen uitgegaan van een verbruik per jaar. Omdat de bouw van het project minder dan een jaar zal duren, wordt het aantal voertuigen dat gedurende het gehele project wordt gebruikt berekend. Dit zal in AERIUS worden ingevoerd als het aantal voertuigen per jaar per categorie.

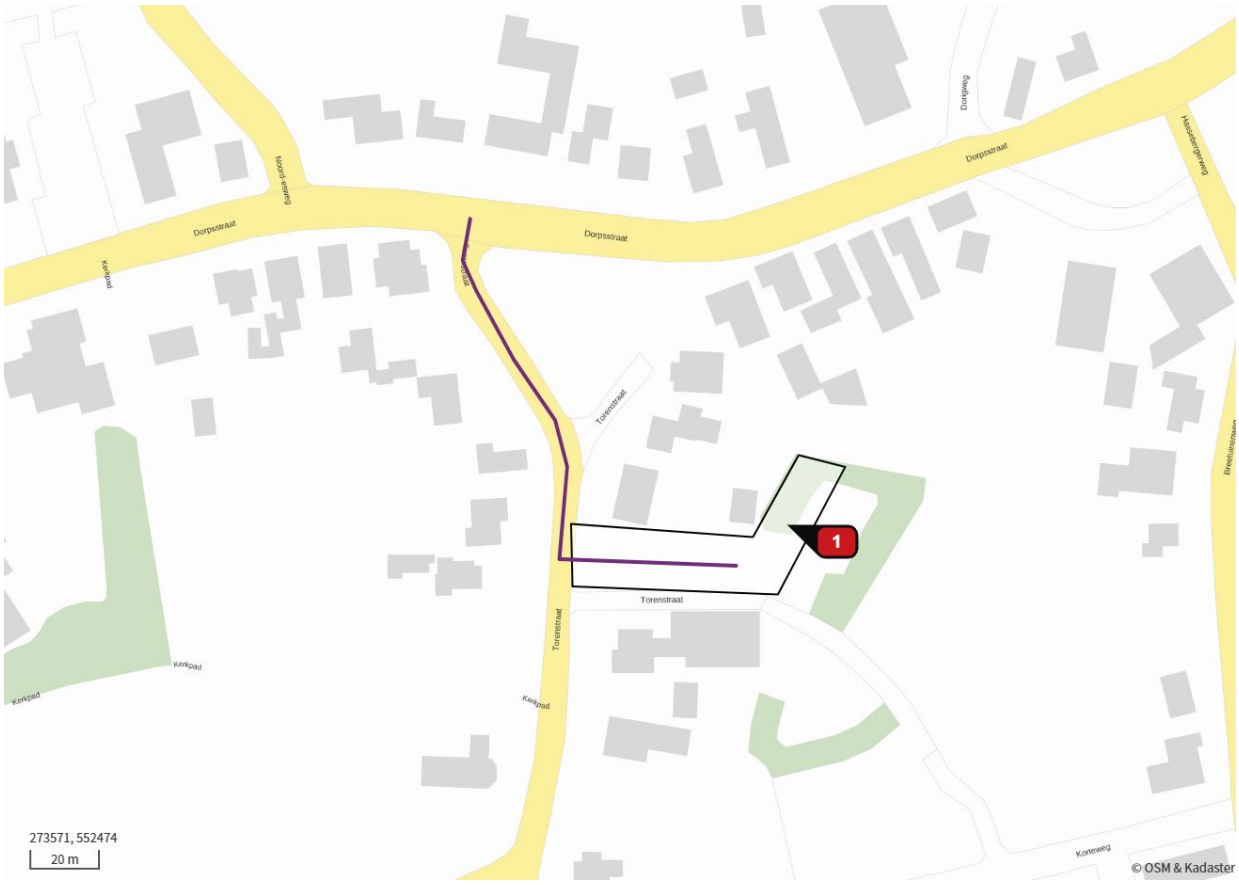
Tabel 2: Aantal voertuigen dat per jaar de rijroute rijdt

Soort voertuig	Aantal voertuigen per jaar
Licht verkeer	3.300
Middelzwaar verkeer	660

Zwaar vrachtverkeer	1.474

De vervoersbewegingen worden in AERIUS weergegeven als een lijnbron. De bron loopt vanaf de locatie van de projectlocatie tot aan de plek waar de voertuigen opgaan in de grotere verkeersstroom. Dit is per project verschillend, omdat de omvang van het project en de planning bepalen hoe groot het aantal voertuigen is dat per etmaal wordt ingezet. Dit aantal voertuigen bepaalt waar de reguliere verkeersstroom groot genoeg is om in te verdwijnen.

Voor dit project wordt de lijnbron gehanteerd die te zien is in figuur 4. De projectlocatie ligt bij de markering met nummer 1. Het andere uiteinde van de lijn eindigt bij de Dorpsstraat. Op dit punt is het bouwverkeer opgegaan in het heersend verkeersbeeld. Het wegtype dat is gespecificeerd in de AERIUS calculator is 'Binnen de bebouwde kom (normaal)'.

Figuur 4: emissiebron voor de voertuigen in de bouw- en gebruiksfase.

3.1.3 Koude start

Voor bepalen van het aantal koude starts is het aantal verkeersbewegingen lichtverkeer als basis gebruik. Aangezien alleen bij het vertrek van de werkplaats (einde van de werkdag) sprake is van een koude start is het aantal verkeersbewegingen gehalveerd. Behalve personeel wat op de bouwplaats werkt, is er ook sprake van tijdelijke bezoekers van de werkplaats (vrachtverkeer). Aannemelijk is dat deze bezoekers niet anger dan 2 uur aanwezig zijn. In de berekening is daarom geen rekening gehouden met de koude starts van deze motoren.

Tabel 3: Aantal koude starts bouwfase

Soort voertuig	Aantal voertuigen per jaar

Licht verkeer	1650

3.2 Gebruiksfase

Voor de gebruiksfase wordt er gekeken naar de toevoeging van verkeer aan het huidige verkeersbeeld en de stikstofemissie die extra wordt uitgestoten als gevolg van dat verkeer. Het project betreft de realisatie van 23 woningen. De stikstofemissie die moet worden berekend is de uitstoot van de verkeersbewegingen die dagelijks worden uitgevoerd door de bewoners van de woningen. Voor de typering van de locatie van de woningen wordt er gekeken naar de omgevingsadressendichtheid. Sellingen heeft een adressendichtheid van 173 adressen per km^2 [(2)]. Hierdoor wordt Sellingen als 'Niet stedelijk' aangewezen. De specifieke locatie van het project binnen Sellingen kan het best worden omschreven als 'Schil centrum'. Voor een koophuis, tussen/hoek geldt een maximale verkeersgeneratie van 7,7 mvt/etmaal[3]. Met 9 van dit soort woningen leidt dit tot een verkeersgeneratie van 69,3 mvt/etmaal. Voor de twee-onder-één-kap woningen geldt een maximale verkeersgeneratie van 8,1 mvt/etmaal. Met twee van dit soort woningen leidt dit tot een verkeersgeneratie van 16,2 mvt/etmaal. Voor de sociale huurwoningen geldt een maximale verkeersgeneratie van 5,0 mvt/etmaal. Met 8 van dit soort woningen resulteert dit in een maximale verkeersgeneratie van 40 mvt/etmaal. Tot slot geldt voor de zorgwoningen een maximale verkeersgeneratie van 2,8 mvt/etmaal. Met 4 van dit soort woningen resulteert dit in een verkeersgeneratie van 11,2 mvt/etmaal. In totaal komt het aantal vervoersbewegingen uit op 136,7 mvt/etmaal en dus op 49.895,5 mvt/ jaar uit. Voertuigen zoals busjes van pakketbezorgers vallen ook hieronder. Voor woningen geldt ook een gemiddelde van 0,02 vrachtautobewegingen per woning per etmaal. Dit resulteert in 167,9 zware voertuigbewegingen per jaar.

Tabel 4: Aantal voertuigen dat per jaar de rijroute rijdt

Soort voertuig	Aantal voertuigen per jaar
Licht verkeer	49.895,5
Middelzwaar verkeer	167,9

De emissiebron is een lijnbron, net als de emissie van de voertuigen in de bouwfase. Deze bron eindigt ook op de plek waar het extra verkeer opgaat in het heersend verkeerbeeld.

2 https://allecijfers.nl
3 Parkeerkencijfers 2024 *CROW* augustus 2024)

3.2.1 Koude start

Met dit woningbouwproject worden 23 woningen toegevoegd. Voor deze berekening is gerekend met 2 koude starts per werkdag en 1 koude start per weekenddag per woning, vervolgens doorgerekend naar aantal koude starts per jaar. Hierbij is geen rekening gehouden met vakantie of andere periodes waarin geen gebruik gemaakt wordt van auto's op deze locatie. Voor vrachtverkeer zijn geen koude starts berekend. De reden hiervoor is dat dit soort type voortuigen over het algemeen tijdelijk aanwezig is. Daardoor is er geen sprake van een koude start (motor langer dan 2 uur uit). Bovendien worden er in het gebied ook geen verkeersvoorzieningen voor vrachtverkeer aangelegd.

Tabel 5: Aantal koude starts gebruiksfase

Soort voertuig	Aantal voertuigen per jaar
Licht verkeer	14352

4. RESULTATEN

Na invoer van de gegevens van de mobiele werktuigen en de voertuigen in de AERIUS calculator emissiegegevens door AERIUS berekend. Vervolgens is door de AERIUS calculator de totale stikstofdepositie in stikstofgevoelige gebieden als gevolg van deze emissies berekend.

4.1 Resultaten bouwfase

4.1.1 Mobiele werktuigen

Onderstaande tabel geeft de emissieresultaten uit de AERIUS calculator weer voor ieder mobiel werktuig, en ook het totaal.

Tabel 6: Emissieresultaten uit de AERIUS calculator voor mobiele werktuigen

Werktuig	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Graafmachine mobiel	0,7 kg/j	16,2 kg/j
Mini-graafmachine	1,9 g/j	5,5 kg/j
Tractor + maaier	8,2 g/j	0,2 kg/j
Tractor + frees	24,0 g/j	0,6 kg/j
Tractor + dumper (15 m3)	0,3 kg/j	6,5 kg/j
Shovel	0,7 kg/j	15,7 kg/j
Mini-shovel	0,0 kg/j	2,5 kg/j
Kipper 10x4	0,6 kg/j	16,1 kg/j
Trilplaat 55 kn	0,0 kg/j	2,6 kg/j
Hijskraan	2,2 kg/j	50,9 kg/j
Betonmixer	0,3 kg/j	6,2 kg/j
Betonstorter	0,3 kg/j	6,3 kg/j
Mobiele kraan, grondwerken	0,3 kg/j	7,4 kg/j
Totaal	**5,3 kg/ jaar**	**136,7 kg/jaar**

4.1.2 Rijdend verkeer

Onderstaande tabel geeft de emissieresultaten uit de AERIUS calculator weer voor ieder type voertuig, en ook het totaal.

Tabel 7: Emissieresultaten uit de AERIUS calculator voor voertuigen (verkeersnetwerk)

Voertuig	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Verkeer	42,9 g/ jaar	2,1 kg/ jaar
Totaal	**42,9 kg/ jaar**	**2,1 kg/jaar**

4.1.3 Koude starts

Onderstaande tabel geeft de emissieresultaten uit de AERIUS calculator weer voor het totaal aantal koude starts in de bouwfase.

Tabel 8: Emissieresultaten uit de AERIUS calculator voor koude starts in de bouwfase

Voertuig	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Wegverkeer bouw	70,3 g/ jaar	0,4 kg/ jaar
Totaal	**70,3 g/ jaar**	**0,4 kg/jaar**

4.1.4 Stikstofdepositie

De emissieresultaten uit tabellen 6, 7 en 8 leiden tot de volgende resultaten over de stikstofdepositie in nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Tabel 9: depositieresultaten uit de AERIUS calculator

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)
Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00

4.2 Resultaten gebruiksfase

4.2.1 Rijdend verkeer

Onderstaande tabel geeft de emissieresultaten uit de AERIUS calculator weer voor ieder type voertuig in de gebruiksfase, en ook het totaal.

Tabel 10: Emissieresultaten uit de AERIUS calculator voor voertuigen (verkeersnetwerk) in de gebruiksfase

Voertuig	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Licht verkeer	0,6 kg/ jaar	3,7 kg/ jaar
Totaal	**0,6 kg/ jaar**	**3,7 kg/jaar**

4.2.2 Koude starts

Onderstaande tabel geeft de emissieresultaten uit de AERIUS calculator weer voor het totaal aantal koude starts in de bouwfase.

Tabel 11: depositieresultaten uit de AERIUS calculator voor koude starts in de gebruiksfase

Voertuig	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Wegverkeer bouw	96,0 g/ jaar	1,8 kg/ jaar
Totaal	**96,0 g/ jaar**	**1,8 kg/jaar**

4.2.3 Stikstofdepositie

De emissieresultaten uit tabellen 10 en 11 leiden tot de volgende resultaten over de stikstofdepositie in nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Tabel 12: depositieresultaten uit de AERIUS calculator

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)
Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00

5. CONCLUSIE

Aan de hand van de resultaten uit hoofdstuk 3 wordt geconcludeerd dat er geen significant negatief effect op stikstofgevoelige gebieden is door stikstofdepositie. De depositie is ≤0,00 mol N/ha/jr. Voor het bouwen en in gebruik nemen van de 23 woningen is wat stikstof betreft geen toestemming benodigd in het kader van de Omgevingswet.

6. BIJLAGEN

Bijlage 7 AERIUS berekeningen

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstofdepositie.

- Overzicht
- Detailgegevens per emissiebron
- Resultaten
- Samenvatting situaties

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over de PDF en AERIUS kunt u vinden in de handleidingen of op onze website.

Contactgegevens

Rechtspersoon	Buro Hollema
Inrichtingslocatie	Torenstraat, 9551 BJ Sellingen

Activiteit

Omschrijving	Torenstraat Sellingen
Toelichting	Bouwfase

Berekening

AERIUS kenmerk	RgsXx1qpruwC
Datum berekening	07 oktober 2025, 16:49
Rekenconfiguratie	OwN2000-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Bouwfase - Beoogd	2026	5,4 kg/j	139,3 kg/j

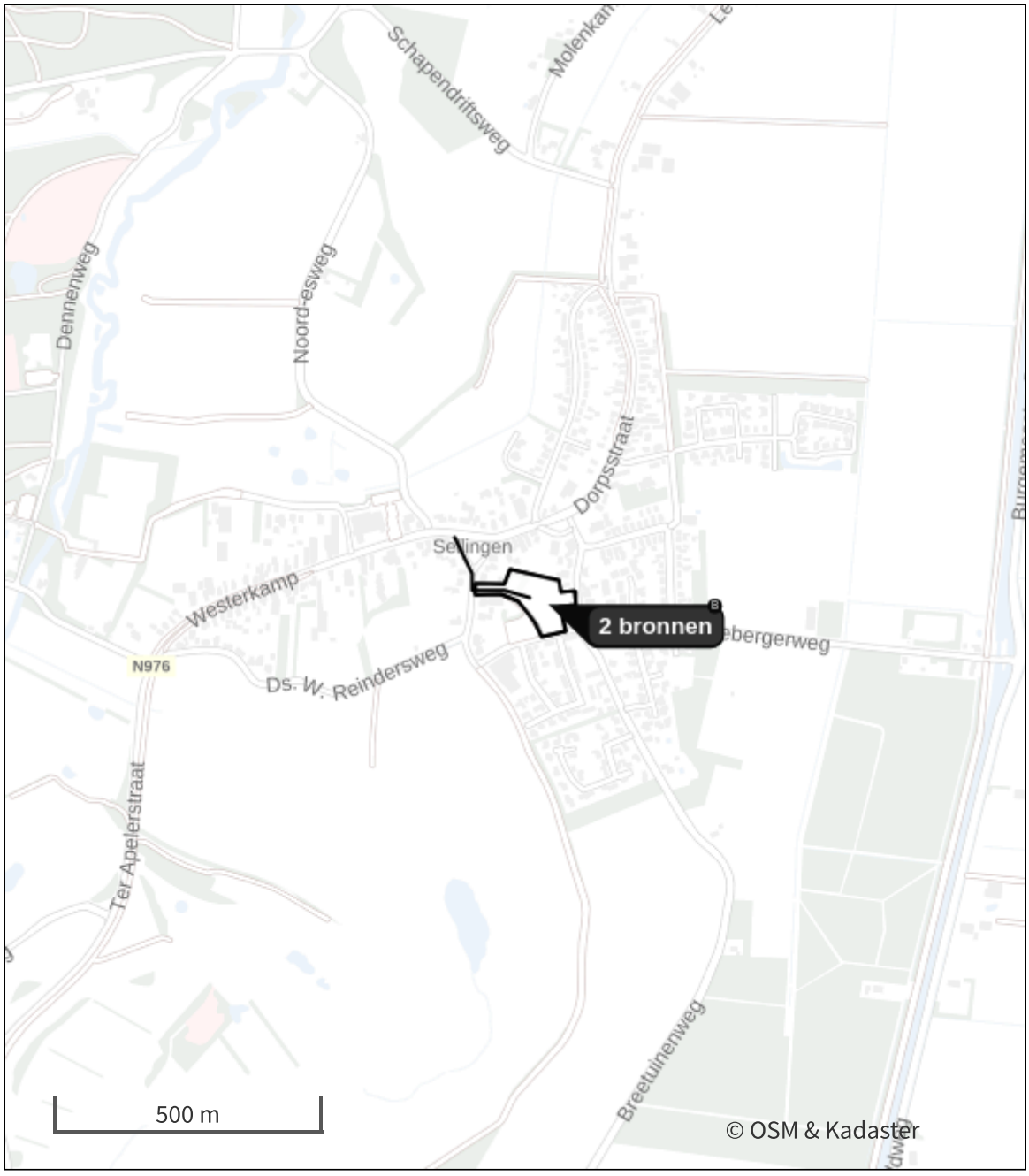
Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Bouwfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename	-		
Grootste afname	-		

Bouwfase (Beoogd), rekenjaar 2026

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Mobiele werktuigen | Bron 1	5,3 kg/j	136,7 kg/j
3 Verkeer | Koude start: overig | Bron 3	70,3 g/j	0,4 kg/j
Verkeersnetwerk	42,9 g/j	2,1 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Bouwfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

Er zijn geen resultaten voor deze weergave.

Bouwfase, Rekenjaar 2026

1 Mobiele werktuigen

Naam	Bron 1	NO_x	136,7 kg/j
Locatie	X:273547,28 Y:552398,51	NH_3	5,3 kg/j
Oppervlakte	1,07 ha		

Naam/Stageklasse	Brandstof-verbruik/AdBlue verbruik	Draaiuren	Uittreedhoogte/Warmteinhoud	Spreiding/Temporele variatie	Stof	Emissie
Graafmachine mobiel Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	2.834 l/j 170 l/j	180 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	16,2 kg/j 0,7 kg/j
Mini graafmachine Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	255 l/j 0 l/j	80 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	5,5 kg/j 1,9 g/j
Tractor+maaier Stage-IV, 2014-2018, 56-75 kW, diesel, SCR: ja	34 l/j 2 l/j	6 u/j	2,5 m 0,011 MW	0,4 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,2 kg/j 8,2 g/j
Tractor+frees Stage-IV, 2014-2018, 56-75 kW, diesel, SCR: ja	100 l/j 6 l/j	16 u/j	2,5 m 0,011 MW	0,4 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	0,6 kg/j 24,0 g/j
Tractor + dumper (15 m3) Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	1.155 l/j 70 l/j	115 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	6,5 kg/j 0,3 kg/j
Shovel Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	2.772 l/j 167 l/j	215 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	15,7 kg/j 0,7 kg/j
Mini shovel Stage-IV, 2014-2018, <= 56 kW, diesel, SCR: nee	116 l/j 0 l/j	34 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	2,5 kg/j 0,0 kg/j
Kipper 10x4 Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	2.678 l/j 158 l/j	80 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	16,1 kg/j 0,6 kg/j
Trilplaat 55 kn Stage-V, >= 2019 , <= 56 kW, diesel, SCR: nee	110 l/j 0 l/j	74 u/j	1,0 m 0,006 MW	0,3 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	2,6 kg/j 0,0 kg/j
Hijskraan Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	9.028 l/j 542 l/j	462 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	50,9 kg/j 2,2 kg/j
Betonmixer Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	1.101 l/j 66 l/j	36 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	6,2 kg/j 0,3 kg/j
Betonstorter	1.173 l/j 71 l/j	60 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m	NO_x NH_3	6,3 kg/j 0,3 kg/j

Naam/Stageklasse	Brandstof-verbruik/AdBlue verbruik	Draaiuren	Uittreedhoogte/Warmteinhoud	Spreiding/Temporele variatie	Stof	Emissie
Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja				Standaard Profiel Industrie		
Mobiele kraan, grondwerken Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja	1.338 l/j 81 l/j	96 u/j	2,9 m 0,027 MW	0,7 m Standaard Profiel Industrie	NO_x NH_3	7,4 kg/j 0,3 kg/j

2 Verkeer | Rijdend verkeer

Naam	Bron 2		Links	Rechts	NO_x	2,1 kg/j
Locatie	X:273405,61 Y:552423,26	Type scherm	-	-	NO_2	0,5 kg/j
Lengte	220,31 m	Hoogte	-	-	NH_3	42,9 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Maximum snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	3.300,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	660,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	1.474,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

3 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Bron 3	NO_x	0,4 kg/j
Locatie	X:273547,95 Y:552398,74	NH_3	70,3 g/j
Oppervlakte	1,08 ha		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	1.650,0 /jaar
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Busverkeer	0,0 /jaar

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2025_20251002_1a79a3f696
Database versie	2025_1a79a3f696_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://link.aerius.nl/website

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstofdepositie.

- Overzicht
- Detailgegevens per emissiebron
- Resultaten
- Samenvatting situaties

Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over de PDF en AERIUS kunt u vinden in de handleidingen of op onze website.

Contactgegevens

Rechtspersoon	Buro Hollema
Inrichtingslocatie	Torenstraat, 9551 BJ Sellingen

Activiteit

Omschrijving	Torenstraat Sellingen
Toelichting	Gebruiksfase

Berekening

AERIUS kenmerk	Rw9aB9rorRDp
Datum berekening	07 oktober 2025, 11:45
Rekenconfiguratie	OwN2000-rekengrid

Totale emissie

	Rekenjaar	Emissie NH_3	Emissie NO_x
Gebruiksfase - Beoogd	2027	0,7 kg/j	5,4 kg/j

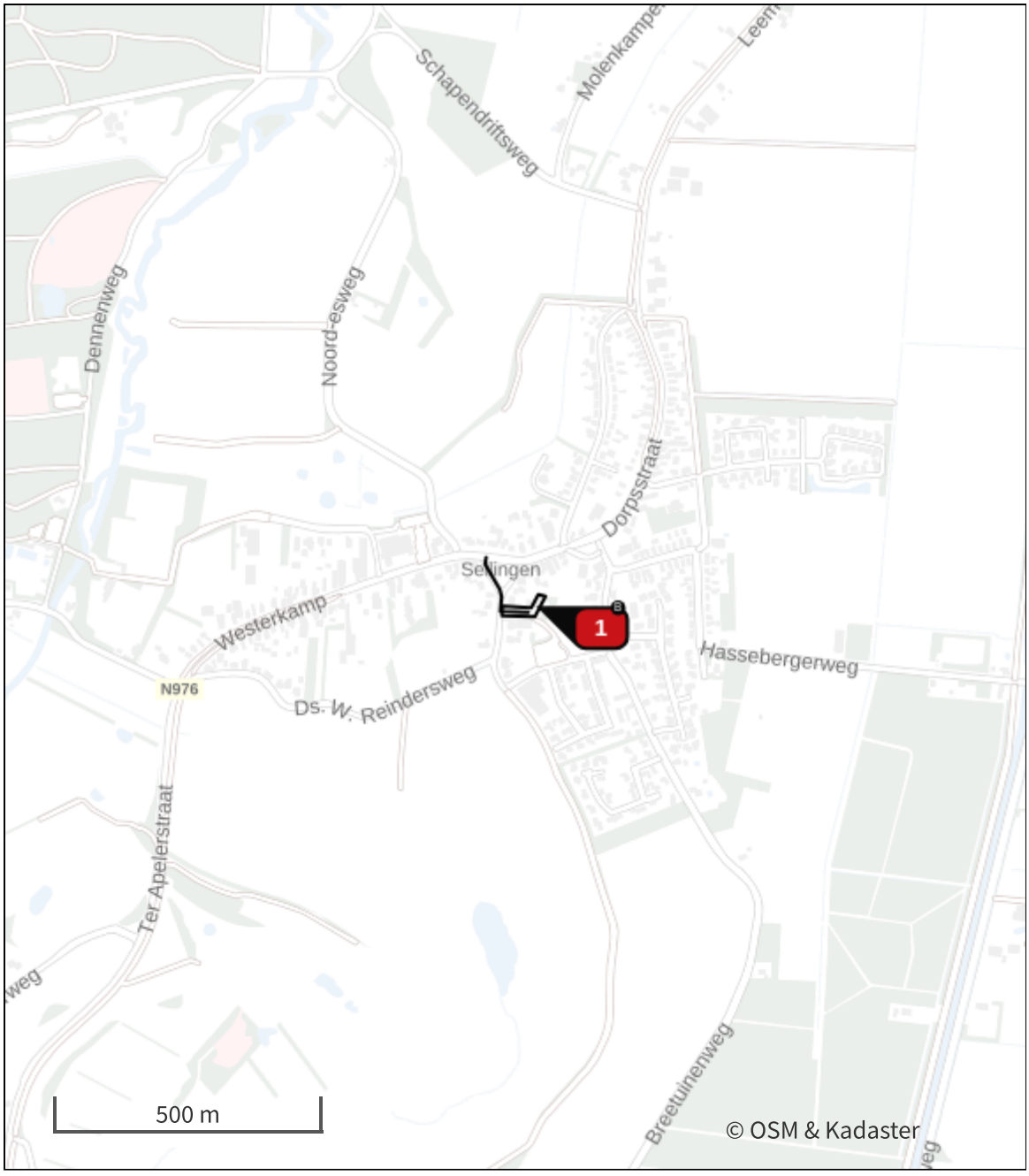
Resultaten

	Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
Gebruiksfase - Beoogd	-		
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	-		
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	-		
Grootste toename	-		
Grootste afname	-		

Gebruiksfase (Beoogd), rekenjaar 2027

Emissiebronnen	Emissie NH_3	Emissie NO_x
1 Verkeer | Koude start: overig | Bron 1	0,6 kg/j	3,7 kg/j
Verkeersnetwerk	96,0 g/j	1,8 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn
- Niet bepaald
- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Gebruiksfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

Er zijn geen resultaten voor deze weergave.

Gebruiksfase, Rekenjaar 2027

1 Verkeer | Koude start: overig

Naam	Bron 1	NO_x	3,7 kg/j
Locatie	X:273473,59 Y:552434,83	NH_3	0,6 kg/j
Oppervlakte	0,16 ha		

Type voertuig	Koude starts
Licht verkeer	14.352,0 /jaar
Middelzwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Zwaar vrachtverkeer	0,0 /jaar
Busverkeer	0,0 /jaar

2 Verkeer | Rijdend verkeer

			Links	Rechts		
Naam	Bron 2				NO_x	1,8 kg/j
Locatie	X:273406,96 Y:552453,17	Type scherm	-	-	NO_2	0,2 kg/j
Lengte	164,45 m	Hoogte	-	-	NH_3	96,0 g/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (normaal)	Afstand tot de weg	-	-		
Rijrichting	Beide richtingen					
Tunnelfactor	1					
Type hoogteligging	Normaal					
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m					

Verkeer	Maximum snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	49.895,5 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	167,9 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie	2025_20251002_1a79a3f696
Database versie	2025_1a79a3f696_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://link.aerius.nl/website

Bijlage 8 Quickscan Flora en Fauna

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming

Realisatie woningbouw Torenstraat, Sellingen

Bureau Biota rapportage 2023-014

www.bureaubiota.com
info@bureaubiota.com

Bureau Biota
Ecologisch advies, onderzoek en educatie

Projectgegevens

Opdrachtgever: **Gebroeders Benus B.V.**
Dhr. Paul Benus
Schoolstraat 166
9581GJ Musselkanaal

Projectomschrijving: Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming
Realisatie woningbouw Torenstraat, Sellingen

Aannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle

KvK nummer: 59869984
BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 07-04-2023

Status: Definitief

Akkoord: Mw. dr. ir. G. Milder-Mulderij

Projectnummer: 2023-071

Rapportnummer: 2023-014

Te citeren als:

Van der Meulen H. & G. Milder-Mulderij. Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming – Realisatie woningbouw Torenstraat, Sellingen. Bureau Biota rapport 2023-014. In opdracht van Gebroeders Benus BV.

© Bureau Biota / Gebroeders Benus BV
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Biota, nog mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het rapport is vervaardigd.

Bureau Biota is niet aansprakelijk voor gevolgschade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota. Opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota voor aanspraken in verband met deze toepassing.

Samenvatting

Gebroeders Benus BV is voornemens om in een perceel diverse woningen te realiseren. Het gebied is centraal gelegen in de bebouwde kom van Sellingen. Wanneer soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming gebruik maken van het aangewezen perceel, dan kunnen deze hinder ondervinden van de voorgenomen plannen. Als dit het geval is, dan mogen de plannen niet zonder meer doorgaan. Dan is voor de plannen mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Om vast te stellen wat de situatie ter plaatse is, dient er een quickscan uitgevoerd te worden. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van de uitgevoerde quickscan. Daarin beschrijft Bureau Biota de potenties van het perceel in Sellingen voor beschermde soorten en de gevolgen van de voorgenomen plannen op alle drie de pijlers van de Wet natuurbescherming: soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en in de directe omgeving en op omliggende beschermde natuurgebieden. Ook is waar mogelijk vastgesteld of er knelpunten te verwachten zijn ten aanzien van de Wnb (ontheffing- of vergunningplicht).

Op basis van de quickscan kan nog niet uitgesloten worden dat de voorgenomen plannen en voorgestelde werkwijze negatieve effecten hebben op soorten en dat er mogelijk knelpunten zijn ten aanzien van de Wnb. Voor een aantal soortgroepen is er nog onvoldoende informatie beschikbaar om conclusies te trekken over eventueel significante effecten van de voorgenomen plannen. Daarom adviseert Bureau Biota eerst nog nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied en de directe omgeving door grote bosmuis, kleine marterachtigen en eekhoorn uit te laten voeren. Dit om eventuele knelpunten ten aanzien van het onderdeel Soortenbescherming van de Wnb beter in beeld te brengen. Voor overige de soort(groep)en beschermd onder de Wnb worden geen nadelige effecten verwacht, zo lang men zich houdt aan de zorgplicht. Het is daarom belangrijk aanwezige dieren te allen tijde een vrije vluchtroute te bieden, dieren niet onnodig te verstoren en waar mogelijk daarom werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes van eventueel aanwezige dieren uit te voeren. Denk hierbij met name aan het werken buiten het broedseizoen.

De afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Liefstinghsbroek) is acht kilometer. Voor de meeste storingsfactoren worden geen nadelige effecten van voorgenomen plannen verwacht. Bij zowel de realisatiefase als de gebruiksfase is emissie van stikstof te verwachten. Of deze emissie leidt tot depositie van stikstof op nabijgelegen Natura 2000-terrein is op dit moment nog niet uit te sluiten. Om de mogelijke effecten hiervan beter in beeld te brengen wordt geadviseerd voor zowel de realisatiefase als de gebruiksfase een Aeriuscalculatie uit te laten voeren. Pas daarna kan worden vastgesteld of er voor de voorgenomen plannen een vergunning van de Wnb vereist is.
De voorgenomen ingreep zal naar verwachting geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Het plangebied ligt op een afstand van 130 meter van het Natuurnetwerk Nederland en geldt er binnen provincie Groningen geen externe werking als het gaat om het NNN. Effecten hoeven in die zin niet verder beschouwd te worden.

Omdat er enkel sprake is van het kappen van bomen binnen de bebouwde kom, is hier geen knelpunt te verwachten voor het onderdeel Houtopstanden van de Wet natuurbescherming. Wel moet er rekening gehouden worden met regelgeving binnen de gemeente Westerwolde.

Verder dient men zich te allen tijde te houden aan de zorgplicht en is het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen sterk aan te raden. Is dit niet mogelijk en zijn er effecten te verwachten, dan is het raadzaam om opnieuw een deskundige op het gebied van ecologie te betrekken bij de plannen.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 1

2 Doel van het onderzoek 1

3 Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen 2

4 Wettelijk kader 5

4.1 Soortenbescherming 5

4.2 Gebiedsbescherming 7

4.2.1 Natura 2000 7

4.2.2 Natuurnetwerk Nederland 8

4.3 Houtopstanden 9

5 Werkwijze 9

5.1 Soortenbescherming 9

5.1.1 Literatuurstudie 9

5.1.2 Veldwerk 9

5.2 Gebiedsbescherming 10

5.2.1 Natura 2000 10

5.2.2 Natuurnetwerk Nederland 10

5.3 Houtopstanden 10

6 Bevindingen uit het onderzoek 1

6.1 Soortenbescherming 3

6.1.1 Vaatplanten 3

6.1.2 Insecten 4

6.1.3 Amfibieën 4

6.1.4 Reptielen 4

6.1.5 Vissen 5

6.1.6 Vogels 5

6.1.7 Zoogdieren 6

6.1.8 Overige soorten 7

6.2 Gebiedsbescherming 9

6.3 Houtopstanden 9

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen 9

7.1 Soortenbescherming 9

7.2 Gebiedsbescherming 10

7.3 Houtopstanden 11

8 Mitigerende maatregelen 11

9 Conclusies en aanbevelingen 12

9.1 Soortenbescherming 12

9.2 Gebiedsbescherming 12

9.3 Houtopstanden 12
9.4 Aanbevelingen 13
10 Geraadpleegde bronnen 14
Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming 15
Bijlage 2 Beschermde soorten Provincie Groningen 18
Bijlage 3 Nationale Databank Flora en Fauna gegevens 38

1 Inleiding

Gebroeders Benus B.V. is voornemens om op een perceel binnen de bebouwde kom van Sellingen diverse woningen te realiseren. Binnen het plangebied zijn geen sloten of andere waterpartijen aanwezig. Tijdens de werkzaamheden zullen echter wel bomen worden gekapt en graafwerkzaamheden gaan plaatsvinden om het terrein bouwrijp te gaan maken.

Wanneer soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming gebruik maken van het aangewezen perceel, dan kunnen deze hinder ondervinden van de voorgenomen plannen. Als dit het geval is, dan mogen de plannen niet zonder meer doorgaan. Dan is voor de plannen mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Ook kunnen er zaken spelen op het vlak van gebiedsbescherming als de plannen van invloed zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-terreinen.

Om vast te stellen wat de werkelijke situatie ter plaatse is, dient er een quickscan uitgevoerd te worden. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van de uitgevoerde quickscan. Daarin beschrijft Bureau Biota de potenties van het van het perceel in Sellingen voor beschermde soorten en de gevolgen van de voorgenomen plannen op alle drie de pijlers van de Wet natuurbescherming: soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden (soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing of vergunning van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

3 Omschrijving onderzoeksterrein en voorgenomen plannen

Het onderzoeksterrein is een perceel dat bestaat uit een aantal al dan niet verwilderde graslanden, die door bomenrijen van elkaar zijn gescheiden. Het plangebied grenst rondom aan woningen met aan de zuidkant een parkeerterrein (Figuur 1 en 2).

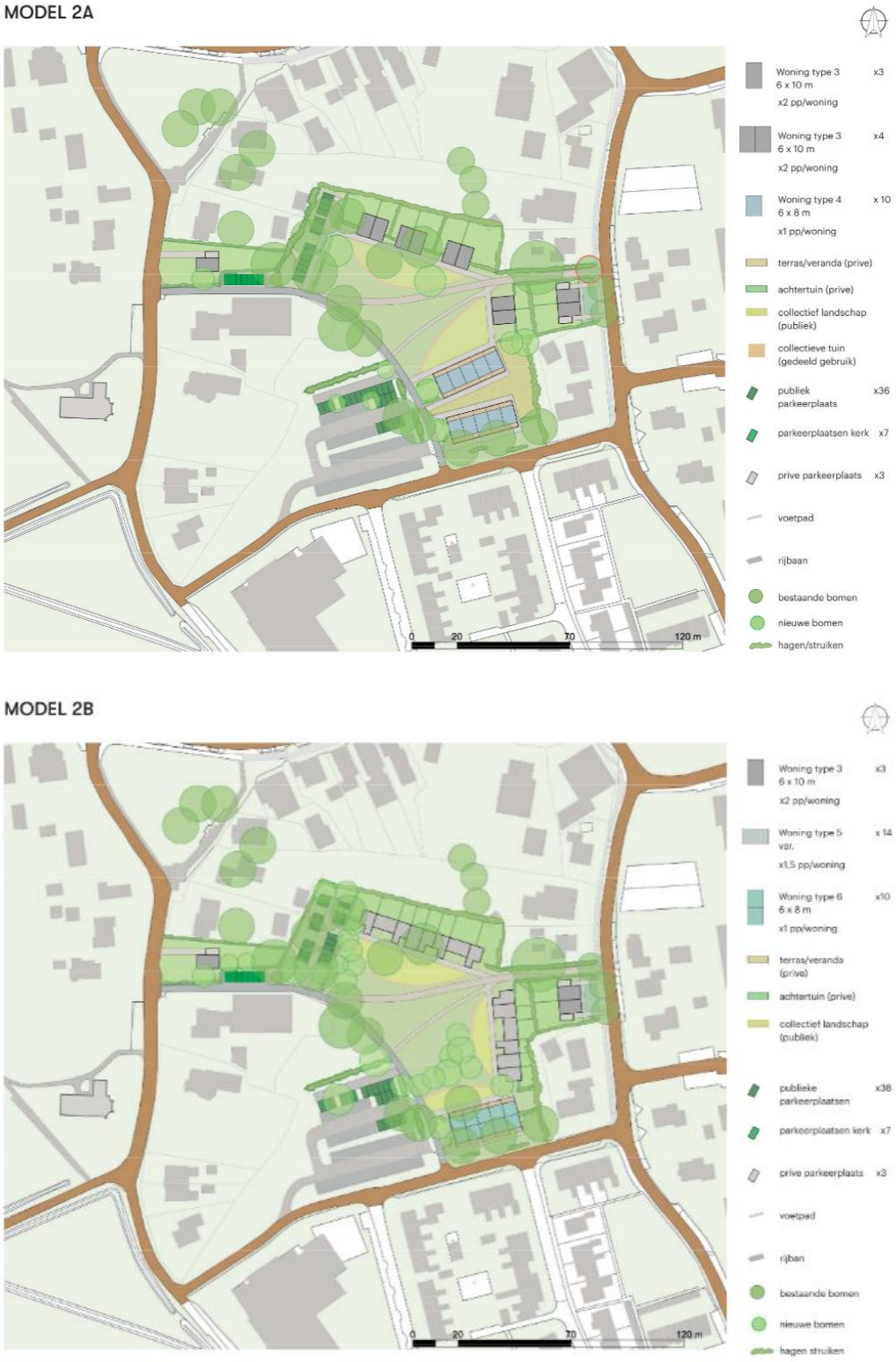
Op het terrein zijn woningen gepland, waarvan de exacte situering en vormgeving en het aantal te bouwen woningen nog niet vaststaat. De woningen zullen gebouwd worden rondom een centraal gelegen groengebied (Figuur 3). Men is voornemens bestaande bomen voor een deel te behouden, maar er zullen ook bomen gekapt worden.

Figuur 1 Globale ligging (rood gearceerd) van het onderzoeksterrein in Sellingen.

Figuur 2 Actuele situatie van het plangebied, ten tijde van het veldbezoek op 7 april 2023. Foto's: Bureau Biota.

Figuur 3 Plannen beoogde eindsituatie aan het onderzoeksterrein in Sellingen. Bron: Laos Woonhof Sellingen.

4 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van deze nieuwe wet is drieledig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bevoegd gezag was, liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld (zie ook Bijlage 1). Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we dienen om te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet.

4.1 Soortenbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, zie ook Bijlage 1) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1 Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5 Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10 Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Bijlage 1 gaat nog wat dieper in op het bovenstaande.

Vogels

Voor wat betreft de vogels is in deze wet bepaald, dat alle broedende vogels, hun eieren, de vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Voorts zijn van een aantal soorten de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd. De nesten van deze vogelsoorten zijn ondergebracht in vijf categorieën, elk met een eigen beschermingsregime:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor het verstoren van broedende vogels wordt geen ontheffing verleend. Voor het verstoren van broedgevallen en/of het aantasten van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, geldt een zware toets (vergelijkbaar met toetsing van Habitatrichtlijnsoorten).

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn[1], bijlage I of II bij het Verdrag van Bern[2] of bijlage I bij het Verdrag van Bonn[3] geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor en geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor beschermde plantensoorten (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, ontworteld of vernield.

Voor de ‘andere soorten’ uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een alternatief hierop is een situatie waarbij gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. Dan is er al een generieke ontheffing verleend en mag deze ingezet worden als aantoonbaar volgens de daaraan gekoppelde gedragscode kan worden gewerkt. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes[4]. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De provincie Groningen doet dit voor de volgende soorten:

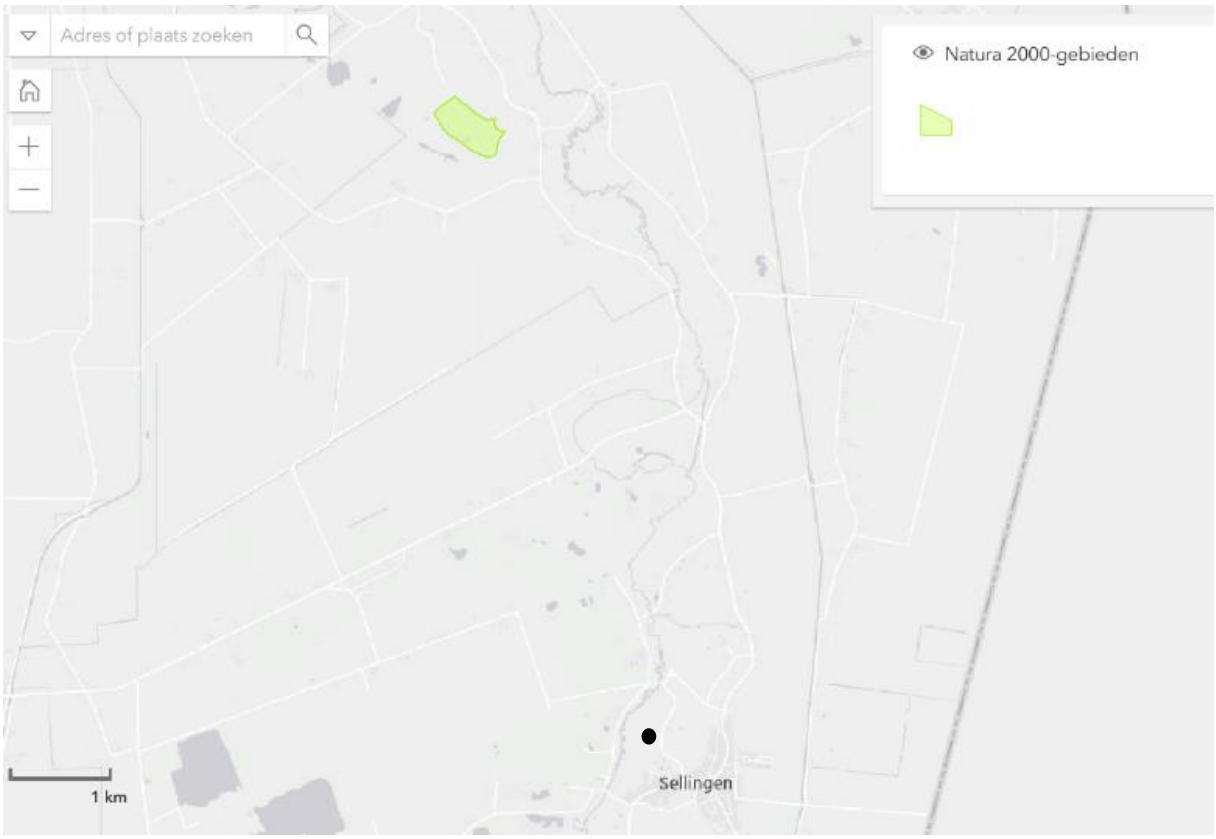
Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
• bruine kikker	• aardmuis	• gewone bosspitsmuis	• rosse woelmuis
• gewone pad	• bosmuis	• huisspitsmuis	• tweekleurige bosspitsmuis
• kleine watersalamander	• dwergmuis	• konijn	• veldmuis
• meerkikker	• dwergspitsmuis	• ondergrondse woelmuis	• vos
• middelste groene kikker/bastaard kikker	• egel	• ree	• wezel
			• woelrat

1 https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn
2 https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie
3 https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie
4 https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes

4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Natura 2000

Het tweede onderdeel binnen de Wet natuurbescherming gaat in op de gebiedsbescherming. In dit deel zijn de bepalingen uit de richtlijnen van de Europese Unie (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) voor wat betreft de bescherming van gebieden vertaald naar het nationaal recht. Dit onderdeel regelt dus de bescherming van Natura 2000 gebieden. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) valt hierbuiten, maar daar wordt later in het rapport nog aandacht aan besteed. In ons land liggen ruim 160 gebieden die vallen onder het Natura 2000-regime. Voor elk van deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen voor zowel soorten als vegetatietypen opgesteld. Nadelige gevolgen van initiatieven op deze instandhoudingsdoelen dienen vermeden te worden of zoveel mogelijk beperkt te worden. Om projecten in of nabij deze beschermde gebieden uit te kunnen voeren is dus in sommige gevallen een vergunning vereist. Via de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is te verifiëren of een plangebied in de buurt van een beschermd natuurgebied ligt. Hiervoor kan een kaart worden aangeroepen waarop aangegeven staat waar zich Natura 2000-terreinen, wetlands of nationale parken bevinden. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het Liefstinghsbroek. Het plangebied ligt op een afstand van 8,0 kilometer van het meest nabijgelegen deel van het bovengenoemde Natura 2000-gebied (Figuur 4).

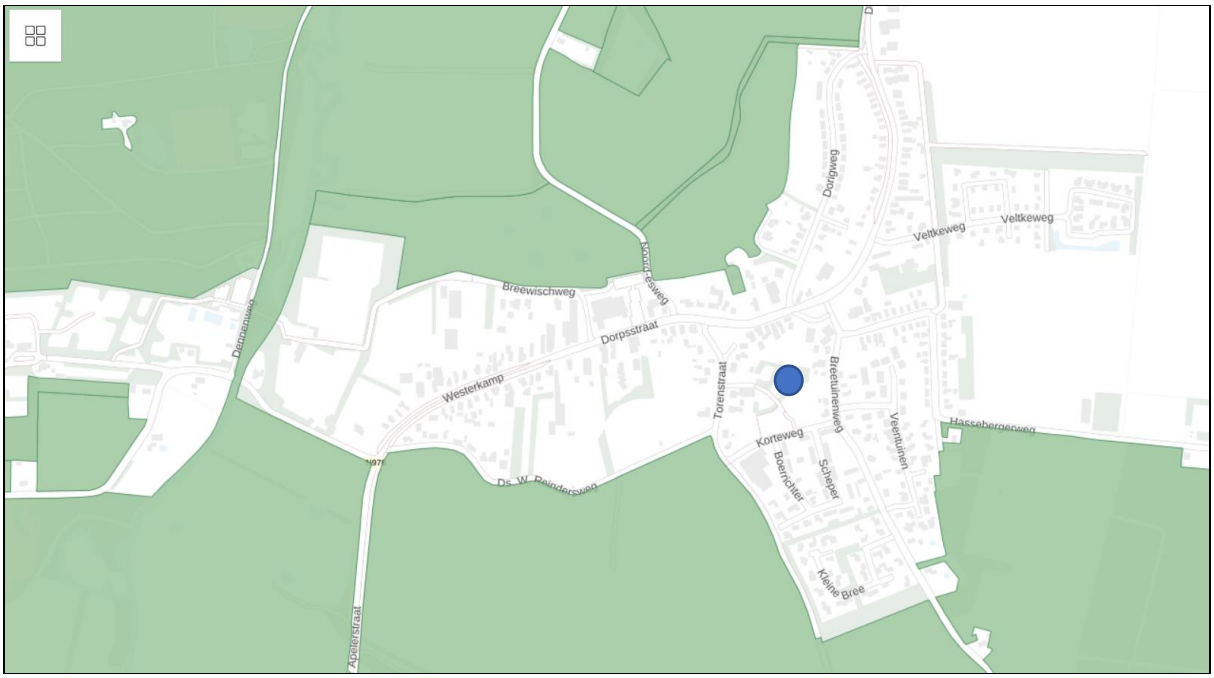

Figuur 4 Globale ligging van het onderzoeksgebied in Sellingen (zwarte stip) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden in Groningen (groen gearceerd). Bron: https://www.natura2000.nl/gebieden

4.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Naast de gebieden die binnen de Wet natuurbescherming al beschermd worden, liggen in Nederland ook nog terreinen die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, het NNN[5]. Dit is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Met het netwerk beoogt men natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. Bescherming van het NNN vindt plaats vanuit de provinciale Verordening Ruimte (inclusief de omgevingsplannen) en de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het ruimtelijke beleid voor het netwerk is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de 'wezenlijke kenmerken en waarden' (denk aan natuurdoelen, natuurkwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, waterhuishouding, bodem-, lucht- en waterkwaliteit, rust, stilte, donkerte, landschaps structuur, belevingswaarde etc.). Op deze gebieden is volgens de Nota Ruimte het 'nee-tenzij'-principe van kracht. Plannen/Projecten worden allen volgens dit principe getoetst. In sommige provincies heeft het NNN-beleid externe werking en in sommige provincies niet. Als het NNN-beleid in een provincie externe werking heeft, betekent dit dat het beleid ook voor initiatieven rondom het natuurgebied geldt die invloed hebben op het natuurgebied. Als het NNN-beleid geen externe werking heeft, is dit beleid alleen van toepassing op activiteiten die worden verricht binnen het netwerk. Voor de provincie Groningen geldt dat het NNN-beleid geen externe werking heeft.

Het dichtstbijzijnde stuk van het terrein dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), ligt op ongeveer 130 meter afstand van het plangebied (Figuur 5).

Figuur 5 Globale ligging van het onderzoeksgebied in Sellingen (blauwe stip) ten opzichte van de dichtstbijzijnde terreinen van het Natuurnetwerk Nederland. Bron: https://www.atlasnatuurlijkkapitaal.nl

4.3 Houtopstanden

In dit onderdeel van de Wet natuurbescherming is de bescherming van houtopstanden buiten de bebouwde kom geregeld. Het voornaamste doel hiervan is het in stand houden van het areaal bossen en beplantingen in Nederland. Elke Nederlandse provincie heeft verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Daarmee wordt de functie van bossen en beplantingen gegarandeerd als habitat voor dieren en planten, als recreatiegebied en als 'groene long' voor ons dichtbevolkte land. Voordat een houtopstand die onder de bovengenoemde wet valt, geveld kan worden, moet volgens de wet een kapmelding worden gedaan bij de provincie.

5 Werkwijze

5.1 Soortenbescherming

5.1.1 Literatuurstudie

Voorafgaand aan het veldbezoek is een indruk van het gebied verkregen op basis van gebiedskenmerken in relatie tot de voorgenomen plannen. Op basis daarvan is in kaart gebracht waarvoor nog aanvullende gegevens wenselijk zijn. Om een gedegen conclusie te trekken, wordt doorgaans ook gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere naslagwerken. Deze gegevens zijn van belang voor het maken van een goede afweging van de mogelijke effecten op de aanwezige natuurwaarden.

Gezien de kenmerken van het te onderzoeken terrein en de directe omgeving in relatie tot de voorgenomen ingreep en de verspreiding van beschermde soorten bekend uit de naslagwerken (zie Hoofdstuk 10) over deze regio is voor dit onderzoek alleen de NDFF bevraagd.

5.1.2 Veldwerk

Om goed in beeld te brengen welke (potenties voor) beschermde natuurwaarden op of nabij het onderzoeksterrein (Figuur 2) aanwezig zijn (actuele situatie), heeft Bureau Biota op 7 april 2023 tussen 11:00 en 12:00 uur een veldbezoek gebracht. Het veldonderzoek is bij daglicht uitgevoerd om voor zoveel mogelijk beschermde soortgroepen een goede inschatting van de aanwezigheid/potenties in het gebied te maken. Er is één medewerker van Bureau Biota ter plaatse geweest: Henk van der Meulen. Het weer ten tijde van het veldbezoek was bewolkt zonder neerslag met een temperatuur van 9°C en weinig wind (2 bft).

Eén veldbezoek aan een plangebied in deze periode van het jaar is doorgaans niet voldoende voor het gedetailleerd onderzoeken van de verspreiding en aantallen van veel soortgroepen. Veel soorten zijn namelijk slechts een deel van het jaar of zelfs een deel van de dag aanwezig in een bepaald gebied. Echter, wanneer men zich beperkt tot onder de Wnb vastgestelde soorten en leefgebieden en men kennis heeft van de ecologie van deze soorten en leefgebieden dan kan een ervaren ecoloog ook met een eenmalig bezoek een goede inschatting maken van de potenties van het terrein voor gebruik door beschermde soorten.

In onze ogen is een eenmalig veldonderzoek door een ervaren ecologen in combinatie met de verzamelde biologische gegevens van het onderzoeksgebied aan het terrein in Sellingen voldoende geweest om een gedegen inschatting te kunnen maken van de potenties van dit terrein voor beschermde natuurwaarden en hier conclusies aan te verbinden voor wat betreft de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming in relatie tot de voorgenomen plannen. Echter, 100% zekerheid geeft een eenmalig veldbezoek nooit.

Met de NDFF-gegevens en de bevindingen uit het veldbezoek is in kaart gebracht voor welke soorten potenties aanwezig zijn op of nabij het onderzoeksterrein. Tijdens het veldbezoek is het projectgebied en de directe omgeving uitgebreid geïnspecteerd op potenties voor beschermde natuurwaarden. Hierbij is vooral gezocht naar plaatsen waar beschermde diersoorten, zich een schuilplaats/vaste rust- of verblijfplaats kunnen verschaffen. Daarnaast is ook de directe omgeving van het onderzoeksterrein gescreend op functies voor beschermde soorten (schuilplaatsen, foerageergebied, vliegroutes etc.). Het volgende hoofdstuk geeft de resultaten weer van het veldonderzoek.

5.2 Gebiedsbescherming

5.2.1 Natura 2000

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden zijn 19 storingsfactoren gedefinieerd waarvan een inschatting dient te worden gemaakt of er bij de uitvoering van de voorgenomen plannen sprake kan zijn van een of meerdere van deze wijzen van verstoring. Het betreft hier de volgende factoren:

1) Oppervlakteverlies;
2) Versnippering;
3) Verzuring door N-depositie uit de lucht;
4) Vermesting door N-depositie uit de lucht;
5) Verzoeting;
6) Verzilting;
7) Verontreiniging;
8) Verdroging;
9) Vernatting;
10) Verandering stroomsnelheid;
11) Verandering overstromingsfrequentie;
12) Verandering dynamiek substraat;
13) Verstoring door geluid;
14) Verstoring door licht;
15) Verstoring door trilling;
16) Optische verstoring;
17) Verstoring door mechanische effecten;
18) Verandering van populatiedynamiek
19) Bewuste verandering soortensamenstelling.

Aan de hand van de bevinding in het veld en met kennis van de voorgenomen ingreep is nagegaan of er bij de ingreep sprake zou kunnen zijn van een knelpunt op basis van de bovengenoemde storingsfactoren.

5.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Zoals eerder aangegeven geldt voor de provincie Groningen, voor wat betreft het natuurnetwerk, geen externe werking, dus hoeft voor dit onderdeel alleen gekeken te worden naar de begrenzingen van het onderzoeksgebied in relatie tot de ligging van het natuurnetwerk.

5.3 Houtopstanden

Dit onderdeel is aan de orde wanneer sprake is van kap van bomen, bos of houtopstanden buiten de ‘bebouwde kom Houtopstanden’. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, dit onderdeel is dus niet aan de orde. Omdat er wel bomen gekapt zullen worden, kan dit impact hebben op het onderdeel Soortenbescherming van de Wnb (Paragraaf 6.1.7). Bovendien moet hiervoor worden voldaan aan regelgeving rondom houtopstanden die geldt binnen de gemeente Westerwolde.

6 Bevindingen uit het onderzoek

In dit hoofdstuk bespreken we de bevindingen van het veldonderzoek en bespreken we de potenties van de plangebieden voor de diverse soortgroepen die opgenomen zijn in de Wet natuurbescherming. Uit de literatuurstudie (opvragen data uit de Nationale Databank Flora en Fauna, NDFF) kwam naar voren dat de afgelopen vijf jaren in (de buurt van) het onderzoeksterrein diverse beschermde soorten zijn waargenomen (Tabel 2 en Tabel 3). Binnen een straal van 1 kilometer rondom het onderzoeksterrein zijn beschermde soorten uit de groepen van de amfibieën, dagvlinders, reptielen en zoogdieren waargenomen (Tabel 2). Binnen een straal van 5 kilometer zijn daarnaast ook beschermde soorten uit de groepen van de amfibieën, vaatplanten en zoogdieren gezien (Tabel 3). Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom het plangebied sporen gevonden en/of zichtwaarnemingen gedaan van de volgende soorten: haas, eekhoorn, duiven, lijsters (Figuur 6).

Tabel 1 Overzicht van de beschermde soorten die de afgelopen vijf jaren in de buurt van het plangebied (0 - 1 km) zijn aangetroffen. Wnb = Wet natuurbescherming. Hrl = Habitatrichtlijn. Vrl = Vogelrichtlijn. Deze afkortingen geven aan welk beschermingsregime op de soort van kracht is. Voor de vetgedrukte soorten is op het onderzoeksterrein potentie voor vaste rust- of verblijfplaatsen. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna, 22 februari 2023.

Naam	Groep	Beschermingsregime
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	wnb-andere
Heikikker	Amfibieën	wnb-hrl
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl
Grote vos	Dagvlinders	wnb-andere
Grote weerschijnvlinder	Dagvlinders	wnb-andere
Veenbesblauwtje	Dagvlinders	wnb-andere
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	wnb-hrl
Levendbarende hagedis	Reptielen	wnb-andere
Blauwe reiger	Vogels	wnb-vrl
Boerenzwaluw	Vogels	wnb-vrl
Bonte vliegenvanger	Vogels	wnb-vrl
Boomklever	Vogels	wnb-vrl
Boomkruiper	Vogels	wnb-vrl
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl
Bosuil	Vogels	wnb-vrl
Buizerd	Vogels	wnb-vrl
Ekster	Vogels	wnb-vrl
Gekraagde roodstaart	Vogels	wnb-vrl
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl
Glanskop	Vogels	wnb-vrl
Grauwe vliegenvanger	Vogels	wnb-vrl
Groene specht	Vogels	wnb-vrl
Grote bonte specht	Vogels	wnb-vrl
Grote gele kwikstaart	Vogels	wnb-vrl
Havik	Vogels	wnb-vrl
Huismus	Vogels	wnb-vrl
Huiszwaluw	Vogels	wnb-vrl
IJsvogel	Vogels	wnb-vrl
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl
Kleine bonte specht	Vogels	wnb-vrl
Koolmees	Vogels	wnb-vrl
Oeverzwaluw	Vogels	wnb-vrl
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl
Pimpelmees	Vogels	wnb-vrl
Raaf	Vogels	wnb-vrl
Ransuil	Vogels	wnb-vrl

Naam	Groep	Beschermingsregime
Roek	Vogels	wnb-vrl
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl
Sperwer	Vogels	wnb-vrl
Spreeuw	Vogels	wnb-vrl
Tapuit	Vogels	wnb-vrl
Torenvalk	Vogels	wnb-vrl
Wespendief	Vogels	wnb-vrl
Zeearend	Vogels	wnb-vrl
Zwarte kraai	Vogels	wnb-vrl
Zwarte mees	Vogels	wnb-vrl
Zwarte roodstaart	Vogels	wnb-vrl
Zwarte specht	Vogels	wnb-vrl
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl
Wolf	Zoogdieren	wnb-hrl
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Das	Zoogdieren	wnb-andere
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Eekhoorn	Zoogdieren	wnb-andere
Egel	Zoogdieren	wnb-andere
Haas	Zoogdieren	wnb-andere
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere
Ree	Zoogdieren	wnb-andere
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere
Wild zwijn	Zoogdieren	wnb-andere
Woelrat	Zoogdieren	wnb-andere

Tabel 2 Overzicht van de beschermde soorten die de afgelopen vijf jaren in de buurt van het plangebied (1 - 5 km) zijn aangetroffen. Wnb = Wet natuurbescherming. Hrl = Habitatrichtlijn. Vrl = Vogelrichtlijn. Deze afkortingen geven aan welk beschermingsregime op de soort van kracht is. Voor de vetgedrukte soorten is op het onderzoeksterrein potentie voor vaste rust- of verblijfplaatsen. Bron: Nationale Databank Flora en Fauna, 22 februari 2023.

Naam	Groep	Beschermingsregime
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere
Kartuizer anjer	Vaatplanten	wnb-andere
Brilduiker	Vogels	wnb-vrl
Eider	Vogels	wnb-vrl
Kortsnavelboomkruiper	Vogels	wnb-vrl
Oehoe	Vogels	wnb-vrl
Steenuil	Vogels	wnb-vrl
Zwarte wouw	Vogels	wnb-vrl
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl
Aardmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere
Dwergmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Grote bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere
Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere
Vos	Zoogdieren	wnb-andere
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere

Figuur 6 Overzicht bevindingen potenties, sporen en waarnemingen beschermde soorten binnen het plangebied. Zichtwaarneming eekhoorn (geel), sporen haas en molshopen (blauw) en een duiven- en lijsternest (rood). Bron ondergrond: Google Maps.

6.1 Soortenbescherming

In de volgende paragrafen lopen we per beschermde soortgroep de potenties van het onderzochte terrein voor de desbetreffende soorten stuk voor stuk langs. Wanneer gesproken wordt over aantallen soorten die zijn waargenomen, dan gaat dit telkens over de afgelopen vijf jaar en over waarnemingen tot op maximaal 5 kilometer afstand van het plangebied. Voor een volledige lijst van de waarnemingen uit de NDFF binnen minimaal 25 kilometer van het plangebied wordt verwezen naar Bijlage 3.

6.1.1 Vaatplanten

Binnen een straal van 5 kilometer rondom het onderzochte terrein is melding gedaan van kartuizer anjer (Tabel 2). Voor deze soort geldt dat hij zeer zeldzaam is in Groningen. Bovendien is er geen geschikt biotoop aanwezig binnen het plangebied.

Andere soorten vaatplanten met een beschermde status worden hier op basis van de bekende verspreiding en heersende milieucondities niet verwacht.

6.1.2 Insecten

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen van wettelijk beschermde soorten insecten gedaan. Binnen een straal van 0 tot 1 kilometer rondom het plangebied zijn in de afgelopen vijf jaren wel beschermde insecten gesignaleerd:

- Grote vos;
- Grote weerschijnvlinder;
- Veenbesblauwtje;
- Gevlekte witsnuitlibel.

De grote vos zoekt voor de ei-afzet naar hoge vrijstaande bomen (met name iepen, zoete kers, populier en sommige wilgensoorten). Dergelijke hoge vrijstaande bomen zijn niet aangetroffen in het plangebied. In Groningen is de grote vos daarnaast overwegend een doortrekker. Daarom is de kans klein dat deze vlinder het plangebied voor voortplanting benut.

De grote weerschijnvlinder maakt bij voorkeur gebruik van open plekken in bossen, of bosschages in beekdalen. Dit, in combinatie met dat de wilgen die zijn waargenomen in het plangebied in verband met hun omvang en situering niet geschikt lijken voor de ei-afzet van deze soort, maakt dat ook de grote weerschijnvlinder hier niet wordt verwacht.

Het veenbesblauwtje is afhankelijk van de kleine veenbes, kraaihei en lavendelhei als waardplant. Het plangebied heeft hiervoor niet het juiste biotoop en deze soort is hier dan ook niet te verwachten.

De gevlekte witsnuitlibel komt normaal gesproken voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Deze wordt dan ook niet in het plangebied verwacht door gebrek aan geschikt biotoop.

Andere soorten insecten met een beschermde status worden hier op basis van de bekende verspreiding en heersende milieucondities niet verwacht.

6.1.3 Amfibieën

Uit de groep van de amfibieën zijn diverse soorten in de buurt aangetroffen. Op een afstand tot één kilometer rondom het plangebied zijn de volgende beschermde soorten amfibieën aangetroffen: bruine kikker, groene kikker en gewone pad (Tabel 2). Op een afstand van 1 tot 5 kilometer rondom het plangebied zijn de volgende soorten amfibieën gesignaleerd: bastaardkikker en kleine watersalamander.

Voor amfibieën is het leefgebied ongeschikt, aangezien er geen water in (de directe omgeving van) het plangebied aanwezig is. Hoewel de gewone pad niet altijd verblijft in de directe omgeving van water, is deze opgenomen in de lijst met vrijgestelde soorten in de provincie Groningen en daarom bij dit onderzoek niet relevant (Bijlage 2).

6.1.4 Reptielen

Uit de groep van de reptielen is in de afgelopen vijf jaar de levendbarende hagedis in de buurt (binnen 1 km) aangetroffen. Deze soort heeft bij voorkeur als leefgebied heide of hoogveen, maar wordt ook aangetroffen in ruige graslanden. Ze hebben echter een habitat nodig met goede zonplaatsen en bij voorkeur stenig oppervlak. Gezien de ligging en grootte van het plangebied wordt deze soort hier dan ook niet verwacht.

Gezien de huidige milieucondities worden er ook geen andere beschermde reptielensoorten binnen de contouren van het plangebied of binnen de invloedsfeer van de plannen verwacht.

6.1.5 Vissen

In de afgelopen vijf jaar is in de regio direct rondom het plangebied (binnen 5 km) geen enkele beschermde vissoort vastgesteld of gerapporteerd. Daarnaast is er geen water aanwezig in (de directe omgeving van) het plangebied, waardoor deze soortgroep hier niet relevant is en verder dus buiten beschouwing wordt gelaten.

6.1.6 Vogels

In de afgelopen vijf jaar zijn binnen een straal van 1 kilometer in de nabijheid van het plangebied minimaal 40 vogelsoorten vastgesteld. In de afgelopen vijf jaar zijn binnen een straal van 1 tot 5 kilometer ook nog 6 andere soorten vastgesteld (zie Tabel 2 en 3). Tijdens de quickscan zijn 15 soorten vogels waargenomen, waaronder de houtduif, gaai, zwartkop, vuurgoudhaan en grote bonte specht.

Er zijn binnen het plangebied geen potentiële nestplaatsen van vogels met een jaarrond beschermd nest aangetroffen. Wel zijn er twee nesten aangetroffen van algemene broedvogels in de meest zuidelijke bomenrij, namelijk van lijster en een houtduif (Figuur 7).

Er is binnen het plangebied nog geen bebouwing aanwezig dus gebouwgebonden soorten (zoals gierzwaluwen, huismussen en kerkuilen) worden hier ook niet verwacht. Ondanks de aanwezigheid van een grote bonte specht biedt het plangebied naar verwachting geen nestgelegenheid voor deze soort omdat geschikte bomen van voldoende omvang hiervoor ontbreken.

Figuur 7 Duivennest in het plangebied. Foto: Bureau Biota.

6.1.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de groep van de vleermuizen zijn binnen een straal van 1 kilometer van het plangebied in de afgelopen vijf jaar de volgende vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Binnen een straal van 1 tot 5 kilometer van het plangebied zijn daarnaast nog de soorten waargenomen: gewone grootoorvleermuis. Hieronder worden de volgende drie zaken voor vleermuizen besproken: verblijfplaatsen, foerageerplekken en vliegroutes.

Er is binnen het plangebied of binnen de invloedsfeer van de plannen geen bebouwing aanwezig welke in gebruik kan zijn als schuilplaats voor vleermuizen. In de directe omgeving kunnen woningen fungeren als verblijfplaats. De volgende soorten vleermuizen kunnen hiervan gebruik maken: ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Diverse soorten vleermuizen maken voor hun vaste rust- of verblijfplaatsen ook wel gebruik van holtes in bomen. De in het plangebied aanwezige bomen zijn echter nog niet voldoende groot en bevatten daardoor nog geen holtes welke vleermuizen in gebruik kunnen nemen als verblijfplaats.

Als foerageerplek voor vleermuizen kan het terrein wel betekenisvol zijn. Het gebied biedt veel beschutting en is centraal gelegen in Sellingen. Daardoor is er vanuit de panden rondom het plangebied een goede doorgang naar dit perceel voor foeragerende vleermuizen. Er wordt hier echter geen essentieel foerageergebied verwacht, omdat in de nabije omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn.

Tot slot zou het plangebied in theorie onderdeel kunnen zijn van een vliegroute. Hiervoor zouden bomenrijen in het verlengde moeten staan van een langere route waarvan vleermuizen gebruiken zouden maken om hun foerageergebieden te bereiken. Dat is in dit plangebied niet het geval. Het perceel zal dan ook zeer waarschijnlijk geen essentieel onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen zijn.

Overige zoogdieren

Uit de groep van de overige zoogdieren zijn binnen een straal van 1 kilometer in de afgelopen vijf jaar de volgende beschermde soorten gezien (zie ook Tabel 1):

- Boommarter
- Bosmuis
- Das
- Dwergspitsmuis
- Eekhoorn
- Egel
- Haas
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ree
- Rosse woelmuis
- Veldmuis
- Veldmuis
- Wezel
- Wild zwijn
- Woelrat
- Bever
- Wolf

Uit de groep overige zoogdieren zijn binnen een straal van 1 tot 5 kilometer van het plangebied de afgelopen vijf jaar de volgende beschermde soorten waargenomen (zie ook Tabel 2):

- Aardmuis
- Bunzing
- Dwergmuis
- Grote bosmuis
- Hermelijn
- Steenmarter
- Vos
- Waterspitsmuis

Tijdens het veldbezoek zijn er in het plangebied ook sporen van hazen waargenomen. Daarnaast is er een zichtwaarneming gedaan van een eekhoorn binnen het plangebied (Figuur 8). Het perceel zou voor beide soorten een verblijfplaats kunnen vormen, waarbij de eekhoorn potentieel gebruik maakt van de met klimop begroeide bomen als nestlocatie. Dit was met een eenmalig veldbezoek en de aanwezige hoeveelheid klimop niet goed vast te stellen.

Figuur 8 Zichtwaarneming van een eekhoorn (links). Sporen van een haas (rechts). Foto's: Bureau Biota.

Veel van bovengenoemde soorten staan op de vrijstellingenlijst van de provincie Groningen (Hoofdstuk 4.1 soortenbescherming). De overige soorten worden hier verder behandeld.

Naast de haas en eekhoorn heeft het plangebied ook potentie voor verblijfplaatsen van grote bosmuis en kleine marterachtigen. Hoewel er van deze soorten geen sporen zijn aangetroffen, kunnen de bosschages en met braam overwoekerde graslanden goede schuilplaatsen vormen voor deze dieren (Figuur 9). Bovendien kunnen kleine marterachtigen gebruiken van de holen van andere dieren, zoals muizen. In het plangebied worden de boommarter en steenmarter hoogstens op doortocht verwacht, omdat de boommarter een voorkeur heeft voor grotere bossen met relatief oude bomen en de steenmarter over het algemeen gebruikmaakt van gebouwen als verblijfplaats.

Voor soorten als woelrat, bever en waterspitsmuis geldt dat ze water behoeven in hun leefgebied. Dergelijk biotoop is afwezig in het plangebied en dus worden deze soorten hier niet verwacht. Voor het konijn geldt dat ze sporadisch voorkomen in het noorden van Nederland, de kans is dus erg klein dat deze in het plangebied aanwezig zijn. Voor overige soorten verwachten we ook geen vaste rustplaatsen binnen het plangebied, vanwege ongeschiktheid van de biotoop. Ze zullen hoogstens het gebied doorkruisen.

6.1.8 Overige soorten

Voor de overige soortgroepen beschermd onder de Wet natuurbescherming, zoals soorten uit de groepen van bijvoorbeeld de weekdieren of kreeftachtigen biedt het plangebied ook geen geschikt leefgebied of de soorten worden op basis van de bekende, nationale verspreiding niet verwacht.

Figuur 9 De houtopslag aangrenzend aan het plangebied biedt mogelijke rustplaatsen voor marterachtigen, maar sporen van gebruik door deze soorten zijn bij het veldonderzoek in het kader van de quickscan niet aangetroffen. Bovendien is het terrein door de verruiging slecht te doorkruisen. Foto's: Bureau Biota.

6.2 Gebiedsbescherming

Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het Liefstinghsbroek. Het plangebied ligt op een afstand van 8,0 kilometer van het meest nabijgelegen deel van het bovengenoemde Natura 2000-gebieden.

Van de te onderzoeken storingsfactoren (zie Paragraaf 5.2.1) kunnen de meeste op een dergelijke afstand en gezien de voorgenomen ingreep gecategoriseerd worden als ‘zeker niet aan de orde’.

Alleen effecten van stikstof zijn mogelijk aan de orde. Wanneer tijdens de realisatiefase gebruik wordt gemaakt van mobiele werktuigen die draaien op fossiele brandstoffen. Daarnaast zullen de te verwachten verkeersbewegingen van en naar het onderzochte perceel (door werklieden in de realisatiefase en de gebruikers in de beoogde eindsituatie) uitstoot van stikstof teweegbrengen.

Ook in de gebruiksfase zal sprake zijn van uitstoot van stikstof wanneer bewoners (en pakketdiensten etc.) gebruik maken van voertuigen die rijden op fossiele brandstoffen.

6.3 Houtopstanden

Van dit onderdeel is alleen sprake wanneer kap van bomen, bos of houtopstanden buiten de bebouwde kom plaatsvindt. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, waardoor er geen zaken spelen die te maken hebben met dit onderdeel van de Wnb.

Wel moet er rekening gehouden worden met gemeentelijke regelgeving rondom het kappen van bomen binnen de bebouwde kom en heeft dit potentieel impact op het onderdeel Soortenbescherming binnen de Wnb (Paragraaf 6.1.7).

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen

7.1 Soortenbescherming

De twee dagvlindersoorten, grote weerschijnvlinder en grote vos, zijn in de afgelopen vijf jaar nog in de directe omgeving (tot 1 km rondom het plangebied) waargenomen. Bij het kappen van wilgen, en daarmee het veranderen van landschapsstructuren, kan dit nadelige gevolgen hebben voor deze soorten. Het is echter onwaarschijnlijk dat deze vlinders gebruik maken van het plangebied, onder meer door het type biotoop, maar ook de plaatsing van de wilgen in het plangebied. Naar verwachting zullen er dus geen nadelige effecten ontstaan op deze vlindersoorten door toedoen van de voorgenomen werkzaamheden.

In het plangebied zijn verder meerdere vogelnesten aangetroffen (duif en lijster). Algemene broedvogels kunnen tijdens werkzaamheden in het broedseizoen daarom hinder ondervinden van de voorgenomen plannen. Verstoring van broedgevallen is dan op voorhand niet uit te sluiten. Werken buiten het broedseizoen zou hiervoor een goede oplossing zijn. Door buiten het broedseizoen te werken wordt de kans op verstoring van broedgevallen tot een minimum beperkt.

Nesten van deze vogels zijn niet jaarrond beschermd. Jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan niet aangetroffen. Er zullen met de voorgenomen plannen dus geen nesten met een jaarrond beschermde status komen te vervallen.

Uit de quickscan komt ook naar voren dat het plangebied onderdeel is van het leefgebied van haas en eekhoorn. Van de eerstgenoemde soort zijn sporen (uitwerpselen) aangetroffen. Van de eekhoorn werden zichtwaarnemingen gedaan. Uit het eenmalige veldbezoek is niet naar voren gekomen of er sprake is van vaste rust- of verblijfplaatsen van deze twee soorten. Met de voorgenomen plannen gaat in ieder geval een deel van het leefgebied van deze soorten verloren. In de direct omgeven is echter voldoende leefgebied voorradig voor beide soorten. Met de voorgenomen plannen kan echter ook een nest van eekhoorn komen te vervallen als deze in het plangebied aanwezig is (moeilijk te vinden met alle aanwezige klimop). Aan-/afwezigheid van een dergelijk nest is op dit moment nog niet vastgesteld.

Hazen hebben niet echt vaste rust- of verblijfplaatsen, maar maken wel gebruik van het plangebied als onderdeel van hun leefgebied. Met de voorgenomen plannen komt een deel van dit leefgebied te vervallen, maar in de directe omgeving is voldoende leefgebied voorradig voor deze soort. Nadelige effecten op de staat van instandhouding van de haas worden niet verwacht als men zicht houdt aan de zorgplicht.

Er is op diverse plekken in het plangebied bovendien sprake van potentie voor verblijfplaatsen van de grote bosmuis en kleine marterachtigen (bunzing en hermelijn). Omdat er bomen gekapt zullen worden en hiervoor ook de ondergroei verwijderd zal worden kunnen potentiële verblijfplaatsen worden geschaad door de werkzaamheden en kunnen de voorgenomen plannen zo ook voor deze soorten nadelige gevolgen hebben.

Er is binnen het plangebied ook sprake van potentie voor foerageergebied van vleermuizen. Gezien de aanwezigheid van groenstructuren in de directe omgeving lijken er voldoende alternatieven in de buurt waar vleermuizen naar uit kunnen wijken om te foerageren. Het gaat hier binnen het plangebied dus naar verwachting niet om een essentieel foerageergebied. Op foeragerende vleermuizen worden dan ook geen nadelige effecten verwacht. Gezien de beperkte omvang en afwezigheid van geschikte holtes in de bomen binnen het plangebied en in de directe omgeving alsmede de afwezigheid van lijnvormige structuren, lijkt het plangebied geen geschikt gebied voor vaste rust- of verblijfplaatsen voor deze zoogdieren en zal het ook geen deel uitmaken van een essentiële vliegroute.

Verder worden voor de overige soortgroepen beschermd onder de Wnb geen nadelige effecten van de voorgenomen ingreep verwacht, omdat van deze groepen geen beschermde soorten in het gebied zijn aangetroffen of deze hier niet worden verwacht.

7.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De geplande werkzaamheden vormen een lokale ingreep. De afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden bedraagt 8,0 kilometer. Gezien de aard van het tussengelegen gebied, de omvang en duur van de ingreep alsmede het beoogde toekomstige gebruik van het terrein verwachten we voor de meeste storingsfactoren geen nadelige effecten van deze ingreep op het genoemde Natura 2000-terrein het Liefstinghsbroek.

Bij de voorgenomen ingreep is wel enige uitstoot van stikstof te verwachten, zowel tijdens de realisatiefase (wegverkeer en mobiele werktuigen) als in de toekomstige situatie (wegverkeer). Om vast te stellen of er met de voogenomen plannen stikstofdepositie ontstaat op omliggende Natura 2000-terrein is het aan te raden een Aeriuscalculatie uit te laten voeren voor zowel de realisatiefase als de gebruiksfase van het hier beschreven voornemen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor de provincie Groningen geldt dat het NNN-beleid geen externe werking heeft. Het dichtstbijzijnde stuk van het terrein dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), ligt op ongeveer 130 meter afstand van het plangebied. Dit betekent dat van de voorgenomen werkzaamheden geen nadelige effecten op het nabijgelegen NNN worden verwacht.

7.3 Houtopstanden

Omdat het plangebied binnen de bebouwde kom ligt is er geen sprake van overtredingen op het gebied van de bescherming van houtopstanden zoals verwoord in de Wet natuurbescherming.

Er moet echter wel worden voldaan aan regelgeving binnen de gemeente Westerwolde. In het geval van kap en de boom/conifeer heeft een diameter van 40 cm of meer op een hoogte van 1,30 m boven het maaiveld, is er een kapvergunning vereist. Ook voor bomen/coniferen met een doorsnee van minder dan 40 cm is soms een vergunning nodig. Dit geldt in gevallen dat er in het bestemmingsplan is aangegeven dat er een vergunning nodig is. Meer informatie hierover is te vinden op:

https://www.westerwolde.nl/boom-kappen

https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view

8 Mitigerende maatregelen

In voorgaande hoofdstukken is in beeld gebracht dat de reeën gebruik maken van het plangebied. Daarnaast bevinden zich jaarrond beschermde nesten van buizerd/ kraaien aangrenzend aan het plangebied. Voor alle soorten in het plangebied geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit betekent dat de aanwezige dieren tijdens de realisatiefase altijd een vrije vluchtroute moet worden geboden en dat deze dieren niet onnodig verstoord worden. Los hiervan zijn nog een aantal specifieke mitigerende maatregelen aan te dragen om nadelige effecten tot een minimum terug te dringen:

- **Werken buiten het broedseizoen**: door buiten het broedseizoen te werken wordt de kans op het verstoren van broedgevallen van algemene broedvogels tot een minimum beperkt. Het broedseizoen duurt globaal van half maart tot half juli, maar elk broedgeval daarbuiten is ook beschermd. Onder een broedgeval verstaan we in dit geval het gehele traject van jonge vogels op de rit krijgen, dus van het eerste takje van het nest tot aan het uitvliegen van het laatste jong.
- **Zuinig omspringen met bouwverlichting**: door het gebruik van bouwverlichting tot een minimum te beperken wordt de negatieve invloed van deze kunstverlichting op vogels, vleermuizen en insecten zo veel mogelijk beperkt. Dit betekent dat de bouwverlichting alleen het werk mag aanstralen en dat uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk wordt beperkt.
- **Amberkleuring verlichting inzetten**: uit onderzoek is gebleken dat dieren in het algemeen het minste last hebben van amberkleurige verlichting, dus moet er bouwverlichting gebruikt worden, dan graag amberkleurig licht gebruiken.
- **Geluidsproductie minimaliseren**: door onnodige geluidproductie (zoals een zeer luide radio op de bouw) achterwege te laten wordt minder verstoring van dieren in de direct omgeving van de bouw-locatie veroorzaakt.
- **(Broedvogel)check voorafgaand aan het werk laten uitvoeren (alleen bij werken in het broedseizoen)**: om er zeker van te zijn dat er geen sprake is van broedgevallen binnen de invloedsfeer van de plannen is het aan te raden om kort voorafgaand aan de start van de voorgenomen werkzaamheden een broedvogelcheck uit te laten voeren.
- **Werkterrein vrij houden van potentiële verblijfplaatsen**: door het laten liggen van snoeiafval of bijvoorbeeld het opwerpen van bulten zand ontstaan soms mogelijkheden voor soorten om verblijf-plaatsen te creëren. In sommige gevallen zijn dit beschermde verblijfplaatsen (denk aan oeverzwaluwen in een opgeworpen bult zand of rugstreeppadden die ineens een bouwterrein bevolken).

9 Conclusies en aanbevelingen

9.1 Soortenbescherming

Wanneer de voorgenomen plannen zoals beschreven in dit rapport worden uitgevoerd en men houdt zich al aan de mitigerende maatregelen beschreven in Hoofdstuk 8, dan is er toch een mogelijkheid dat er knelpunten ontstaan voor het onderdeel Soortenbescherming uit de Wnb. Het kan namelijk zijn dat er met de voorgenomen plannen vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten zoogdieren (eekhoorn, kleine marterachtigen en/of grote bosmuis) verloren gaan. Daarom adviseert Bureau Biota nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied en de directe omgeving door deze soorten. Pas als hierover meer duidelijk is, kunnen uitspraken worden gedaan over de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing van de Wnb voor het onderdeel Soortenbescherming.

Voor overige soorten uit de Wet natuurbescherming worden geen nadelige effecten verwacht, zo lang er conform de zorgplicht wordt gehandeld. Het is daarbij belangrijk aanwezige dieren te allen tijde een vrije vluchtroute te bieden, dieren niet onnodig te verstoren en waar mogelijk daarom werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes van eventueel aanwezige dieren uit te voeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het werken buiten het broedseizoen.

9.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 8,0 kilometer. Voor de meeste storingsfactoren worden geen nadelige effecten van deze ingreep verwacht op het genoemde Natura 2000-terrein het Liefstinghsbroek. Bij de voorgenomen ingreep is wel uitstoot van stikstof te verwachten. Dit kan vervolgens leiden tot depositie van stikstof op beschermde natuur. Daarom wordt sterk aangeraden een Aeriuscalculatie uit te laten voeren voor zowel de realisatiefase als gebruiksfase van de voorgenomen plannen. Pas als hierover meer duidelijk is, kunnen uitspraken worden gedaan over de noodzaak tot het aanvragen van een vergunning van de Wnb voor het onderdeel Gebiedsbescherming.

Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen ingreep zal naar verwachting geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, omdat het plangebied op een afstand van 130 meter van het NNN gelegen is en er binnen provincie Groningen geen externe werking geldt voor het NNN.

9.3 Houtopstanden

Omdat het plangebied zich binnen de bebouwde kom bevindt geldt voor Houtopstanden binnen de Wnb geen overschrijdingen van verbodsbepalingen verwacht.

Er zal voor de kapwerkzaamheden echter mogelijk een kapvergunning moeten worden aangevraagd bij de Gemeente Westerwolde. Dit is onder andere aan de orde indien een boom een diameter van 40 cm of meer op 1,30 cm hoogte ten opzichte van maaiveld heeft.

9.4 Aanbevelingen

In verband met mogelijke nadelige effecten op hierboven behandelde soorten adviseert Bureau Biota nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied en de directe omgeving door grote bosmuis, kleine marterachtigen en eekhoorn uit te laten voeren. Dit om eventuele knelpunten ten aanzien van het onderdeel Soortenbescherming van de Wet natuurbescherming beter in beeld te brengen. Met name de kap van bomen, maar ook het verwijderen van ruige begroeiing in het plangebied kan naar verwachting problemen veroorzaken voor deze soorten.

Bureau Biota adviseert om de werkzaamheden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uit te voeren en alle aanwezige dieren zo min mogelijk te verstoren (licht, geluid, zie Hoofdstuk 8). Is het niet mogelijk ombuiten het broedseizoen te werken, dan wordt geadviseerd voor uitvoering van het werk een ecologisch deskundige te laten beoordelen in hoeverre zaken in het broedseizoen kunnen plaatsvinden zonder negatieve effecten op aanwezige fauna (denk hierbij aan bijv. broedvogelcheck voorafgaand aan het werk).

Voor de gehele periode van de realisatie geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat in het plangebied aanwezige dieren (denk aan kleine, grondgebonden zoogdieren zoals muizen en marters) te allen tijde een vrije vluchtroute wordt geboden en dat het gebruik van bouwverlichting en geluid producerende activiteiten tot een minimum moet worden teruggebracht. In Hoofdstuk 8 vindt u een totaaloverzicht van de voorgestelde mitigerende maatregelen terug.

Tot slot wil Bureau Biota natuurinclusief bouwen graag onder de aandacht brengen. De biodiversiteit in Nederland holt achteruit en met relatief simpele maatregelen in de nieuwbouw kan voor verschillende soorten weer ruimte worden geboden zonder dat de mens hier last van heeft. Ter inspiratie reiken we hier geheel vrijblijvend enkele websites aan waar producten voor natuurinclusief bouwen worden aangereikt of waar meer informatie over natuurinclusief bouwen de vinden is:

- https://www.bouwnatuurinclusief.nl/
- https://www.veldshop.nl/nl/
- https://faunusnature.com/
- https://www.vivara.nl/
- https://unitura.nl/

Bij Vivara geldt momenteel een stimuleringsregeling waarbij mensen uit de gemeente Groningen met korting natuurinclusieve producten kunnen bestellen bij Vivara. De link naar de website is hieronder weergegeven:

- https://www.vivara.nl/vivara-pro/gemeente-groningen

10 Geraadpleegde bronnen

Digitale bronnen

www.verspreidingsatlas.nl

www.vogelatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereninging.nl

www.ravon.nl

www.quickscanhulp.nl

www.vlinderstichting.nl

www.atlasleefomgeving.nl

https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view

Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt in Nederland de Wet natuurbescherming (Wnb). In deze wet zijn drie wetten samengevoegd, te weten:

- de Natuurbeschermingswet 1998;
- de Boswet en;
- de Flora- en faunawet.

Dit om tot een betere en duidelijkere bescherming van planten, dieren en gebieden te komen. De overheid zegt hierover:

'De Wet natuurbescherming is gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de belevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid, om te komen tot een verduurzaming van de economie. Dit beleid wordt door de minister op hoofdlijnen vastgelegd in de nationale natuurvisie.'

Voor de bescherming van de natuur, kent deze wet drie beschermingsregimes:

- Soorten van de **Vogelrichtlijn 1979** (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels);
- Soorten van de **Habitatrichtlijn 1992**, het Verdrag van Bern 1979 en het Verdrag van Bonn 1982;
- **Andere soorten** die vanuit nationaal oogpunt onder de Wet natuurbescherming worden beschermd (zie tabel 'Andere soorten' aan het einde van deze bijlage van het rapport.

`

Daarnaast kan het zijn dat er sprake is van 'vrijgestelde soorten'. Hier kan sprake van zijn wanneer de minister van Economische Zaken bevoegd gezag is. Dan kunnen er soorten landelijk vrijgesteld zijn bij specifieke activiteiten.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn	Beschermingsregime andere soorten*
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen	**Art. 3.5 lid 1** Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	**Art. 3.10 lid 1a** Het is verboden soorten in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	**Art. 3.5 lid 2** Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	**Art. 3.10 lid 1b** Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1 te rapen en deze onder zich te hebben	**Art. 3.5 lid 3** Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	**Art. 3.10 lid 1c** Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage c, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1 opzettelijk te storen	**Art. 3.5 lid 4** Het is verboden de voortplantings- of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1 te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5 Het verbod als bedoeld in lid 4 is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	**Art. 3.5 lid 5** Het is verboden plantensoorten genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Elk van de drie genoemde beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen (zie kader hieronder) en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Deze verbodsbepalingen sluiten één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen ("nee, tenzij"-principe).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of een vrijstelling moet aan de volgende drie criteria worden voldaan:

1. Er mag alleen worden afgeweken van de verbodsbepaling, wanneer geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
2. Voor de afwijking moet een in de wet genoemd belang staan (zoals bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid), afhankelijk van de verschillende beschermingsregimes;
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort(en).

Daarnaast is voor een aantal handelingen een vrijstelling mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Bij het bepalen of een ontheffing kan worden verleend, wordt niet alleen naar de gevolgen van de ingreep voor het individuele organismen gekeken, maar ook naar de gevolgen voor de instandhouding van de soort. Dit betekent dat ook wordt gekeken naar het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort(en). Daarnaast zal altijd rekening gehouden moeten worden met de zorgplicht, ongeacht of het gaat om een beschermde soort of niet (zie kader hieronder).

Zorgplicht

Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De huidige zorgplichtbepalingen zijn gecontinueerd en geïntegreerd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet in de Wet natuurbescherming en de wet zegt hierover:

"Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving" (Artikel 2, lid 1).

en

"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem/haar kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken." (Artikel 2, lid 2).

De gevolgen van de Wet natuurbescherming hangen af van de voorgenomen ingrepen en van de soorten die in het gebied aanwezig (kunnen) zijn. Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke werkzaamheden (handelingen) plaatsvinden. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende effecten ook optreden buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluid). De invloedssfeer van de werkzaamheden bepaalt daardoor de grootte van het onderzoeksgebied, wat dus meestal groter is dan het plangebied.

Dit betekent dat het onderzoeksgebied goed moet worden onderzocht op potenties voor het voorkomen van planten- en diersoorten en op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of nesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, maar ook naar welke functie(s) het gebied voor deze soort(en) vervuld. Soms zijn maatregelen mogelijk waarmee voorkomen kan worden dat door het verrichten van een handeling de verbodsbepalingen worden overtreden. Maatregelen kunnen effecten voorkomen, effecten verminderen of verzachten of effecten herstellen.

Een ontheffing (of vrijstelling) zal uitsluitend worden verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b. Er is sprake van een in de wet genoemd belang;
c. De handelingen leveren geen verslechtering/afbreuk op aan de staat van instandhouding van de soort.

Tabel B1.1 Overzicht Andere soorten, Artikel 3.10 Wnb, eerste lid, onderdeel a (dieren) en c (planten).

Amfibieën	**Kreeftachtigen**	**Zoogdieren (vervolg)**	**Planten (vervolg)**	**Planten (vervolg)**
Alpenwatersalamander	Europese rivierkreeft	Eekhoorn	Bosdravik	Moerasgamander
Bruine kikker		Egel	Brave hendrik	Muurbloem
Gewone pad	**Libellen**	Eikelmuis	Brede wolfsmelk	Naakte lathyrus
Kleine watersalamander	Beekrombout	Gewone bosspitsmuis	Breed wollegras	Naaldenkervel
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Gewone zeehond	Bruinrode wespenorchis	Pijlscheefkelk
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Grote bosmuis	Dennenorchis	Roggelelie
Vinpootsalamander	Gevlekte glanslibel	Grijze zeehond	Dreps	Rood peperboompje
Vuursalamander	Gewone bronlibel	Haas	Echte gamander	Rozenkransje
	Hoogveenglanslibel	Hermelijn	Franjegentiaan	Ruw parelzaad
Dagvlinders	Kempense heidelibel	Huisspitsmuis	Geelgroene wespenorchis	Scherpkruid
Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer	Konijn	Geplooide vrouwenmantel	Schubvaren
Bosparelmoervlinder		Molmuis	Getande veldsla	Schubzegge
Bruin dikkopje	**Reptielen**	Ondergrondse woelmuis	Gevlekt zonneroosje	Smalle raai
Bruine eikenpage	Adder	Ree	Glad biggenkruid	Spits havikskruid
Donker pimpernelblauwtje	Hazelworm	Rosse woelmuis	Gladde zegge	Steenbraam
Duinparelmoervlinder	Levendbarende hagedis	Steenmarter	Groene nachtorchis	Stijve wolfsmelk
Gentiaanblauwtje	Ringslang	Tweekleurige bosspitsmuis	Groensteel	Stofzaad
Grote parelmoervlinder		Veldmuis	Groot spiegelklokje	Tengere distel
Grote vos	**Vissen**	Veldspitsmuis	Grote bosaardbei	Tengere veldmuur
Grote vuurvlinder	Beekdonderpad	Vos	Grote leeuwenklauw	Trosgamander
Grote weerschijnvlinder	Beekprik	Waterspitsmuis	Honingorchis	Veenbloembies
Iepenpage	Elrits	Wezel	Kalkboterbloem	Vliegenorchis
Kleine heivlinder	Gestippelde alver	Wild zwijn	Kalketrip	Vroege ereprijs
Kleine ijsvogelvlinder	Grote modderkruiper	Woelrat	Karthuizeranjer	Wilde averuit
Kommavlinder	Kwabaal		Karwijselie	Wilde ridderspoor
Pimpernelblauwtje		**Planten**	Kleine ereprijs	Wilde weit
Sleedoornpage	**Zoogdieren**	Akkerboterbloem	Kleine schorseneer	Wolfskers
Spiegeldikkopje	Aardmuis	Akkerdoornzaad	Kleine wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Veenbesblauwtje	Boommarter	Akkerogentroost	Kluwenklokje	Zinkviooltje
Veenbesparelmoervlinder	Bosmuis	Beklierde ogentroost	Knollathyrus	Zweedse kornoelje
Veenhooibeestje	Bunzing	Berggamander	Knolspirea	
Veldparelmoervlinder	Damhert	Bergnachtorchis	Korensla	
Zilveren maan	Das	Blaasvaren	Kranskarwij	
	Dwergmuis	Blauw guichelheil	Kruiptijm	
Kevers	Dwergspitsmuis	Bokkenorchis	Lange zonnedauw	
Vliegend hert	Edelhert	Bosboterbloem	Liggende ereprijs	

Bronnen:

- Wettekst Wet natuurbescherming (http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01/0)
- Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Nota n.a.v. het verslag, kst-33348-9 (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-9.html)
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken. Versie 1.3 december 2016.

Bijlage 2 Beschermde soorten Provincie Groningen

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos	Bern I
Sporenplanten-bladmossen	tonghaarmuts	Bern I
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren	Bern I
Zaadplanten	liggende raket	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Bern II
Insecten-haften	oeveraas	Bern II
Insecten-libellen	mercuurwaterjuffer	Bern II
Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	lederschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	soepschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone vinvis	Bern II, Bonn I, HR IV
Amfibieën	boomkikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	heikikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	kamsalamander	Bern II, HR IV
Amfibieën	knoflookpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	rugstreeppad	Bern II, HR IV
Amfibieën	vroedmeesterpad	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimpernelblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimpernelblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermiljoenkever	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis	Bern II, HR IV
Vissen	steur	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaart	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis	Bern II, HR IV

Habitatrichtlijn niet-vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming via**
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	laatvlieger	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	meervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	mopsvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	noordse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	vale vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	watervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bruinvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergpotvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	narwal	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	tuimelaar	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witflankdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	noordse vinvis	Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	potvis	Bonn I, HR IV
Amfibieën	poelkikker	HR IV
Vissen	houting	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoren	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	bever	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfijn	HR IV

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	aasgier	Bern II
Vogels	alpengierzwaluw	Bern II
Vogels	alpenheggenmus	Bern II
Vogels	amerikaanse grote stern	Bern II
Vogels	anatolische woestijnplevier	Bern II
Vogels	appelvink	Bern II
Vogels	arctische bonte strandloper	Bern II
Vogels	arendbuizerd	Bern II
Vogels	audouins meeuw	Bern II, Bonn I
Vogels	aziatische roodborsttapuit	Bern II
Vogels	baardgrasmus	Bern II
Vogels	baardman	Bern II
Vogels	balearische roodkopklauwier	Bern II
Vogels	balkanbergfluiter	Bern II
Vogels	balkankwikstaart	Bern II
Vogels	bastaardarend	Bern II, Bonn I
Vogels	beflijster	Bern II
Vogels	bergeend	Bern II
Vogels	bergfluiter	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	bijeneter	Bern II
Vogels	bladkoning	Bern II
Vogels	blauwborst	Bern II
Vogels	blauwe kiekendief	Bern II
Vogels	blauwe rotslijster	Bern II
Vogels	blauwstaart	Bern II
Vogels	blonde ruiter	Bonn I
Vogels	boerenzwaluw	Bern II
Vogels	bont stormvogeltje	Bern II
Vogels	bontbekplevier	Bern II
Vogels	bonte strandloper	Bern II
Vogels	bonte tapuit	Bern II
Vogels	bonte vliegenvanger	Bern II
Vogels	boomklever	Bern II
Vogels	boomkruiper	Bern II
Vogels	boompieper	Bern II
Vogels	boomvalk	Bern II
Vogels	bosgors	Bern II
Vogels	bosrietzanger	Bern II
Vogels	bosruiter	Bern II
Vogels	bosuil	Bern II
Vogels	braamsluiper	Bern II
Vogels	brandgans	Bern II
Vogels	breedbekstrandloper	Bern II
Vogels	brilgrasmus	Bern II
Vogels	britse frater	Bern II
Vogels	britse koolmees	Bern II
Vogels	britse putter	Bern II
Vogels	bruine boszanger	Bern II
Vogels	bruine kiekendief	Bern II
Vogels	bruinkeelortolaan	Bern II
Vogels	buizerd	Bern II
Vogels	bulwers stormvogel	Bern II
Vogels	canadese kraanvogel	Bern II
Vogels	casarca	Bern II
Vogels	cetti's zanger	Bern II
Vogels	cirlgors	Bern II
Vogels	citroenkwikstaart	Bern II
Vogels	daurische klauwier	Bern II
Vogels	diksnavelnotenkraker	Bern II
Vogels	dougalls stern	Bern II
Vogels	draaihals	Bern II
Vogels	drieteenstrandloper	Bern II
Vogels	duinpieper	Bern II
Vogels	dunbekwulp	Bern II, Bonn I
Vogels	dwergaalscholver	Bern II
Vogels	dwergarend	Bern II
Vogels	dwerggans	Bern II, Bonn I
Vogels	dwerggors	Bern II
Vogels	dwergmeeuw	Bern II
Vogels	dwergooruil	Bern II
Vogels	dwergstern	Bern II
Vogels	engelse kwikstaart	Bern II
Vogels	europese kanarie	Bern II
Vogels	fitis	Bern II
Vogels	flamingo	Bern II
Vogels	fluiter	Bern II
Vogels	frater	Bern II
Vogels	geelgors	Bern II
Vogels	geelsnavelduiker	Bern II
Vogels	gekraagde roodstaart	Bern II
Vogels	gele kwikstaart	Bern II
Vogels	geoorde fuut	Bern II
Vogels	giervalk	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	glanskop	Bern II
Vogels	gon-gon/kaapverdische stormvogel	Bern II
Vogels	goudhaan	Bern II
Vogels	grasmus	Bern II
Vogels	graspieper	Bern II
Vogels	graszanger	Bern II
Vogels	grauwe fitis	Bern II
Vogels	grauwe franjepoot	Bern II
Vogels	grauwe kiekendief	Bern II
Vogels	grauwe klauwier	Bern II
Vogels	grauwe vliegenvanger	Bern II
Vogels	griel	Bern II
Vogels	grijskopspecht	Bern II
Vogels	grijze wouw	Bern II
Vogels	groene specht	Bern II
Vogels	groenlandse tapuit	Bern II
Vogels	groenling	Bern II
Vogels	grote barmsijs	Bern II
Vogels	grote bonte specht	Bern II
Vogels	grote franjepoot	Bern II
Vogels	grote gele kwikstaart	Bern II
Vogels	grote karekiet	Bern II
Vogels	grote kruisbek	Bern II
Vogels	grote pieper	Bern II
Vogels	grote stern	Bern II
Vogels	grote trap	Bern II, Bonn I
Vogels	grote zilverreiger	Bern II
Vogels	haakbek	Bern II
Vogels	harlekijneend	Bern II
Vogels	havik	Bern II
Vogels	havikarend	Bern II
Vogels	heggenmus	Bern II
Vogels	hop	Bern II
Vogels	huiszwaluw	Bern II
Vogels	humes bladkoning	Bern II
Vogels	iberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	ijsduiker	Bern II
Vogels	ijsgors	Bern II
Vogels	ijslands smelleken	Bern II
Vogels	ijsvogel	Bern II
Vogels	ivoormeeuw	Bern II
Vogels	izabeltapuit	Bern II
Vogels	jufferkraanvogel	Bern II
Vogels	kalanderleeuwerik	Bern II
Vogels	kerkuil	Bern II
Vogels	klapekster	Bern II
Vogels	klein waterhoen	Bern II
Vogels	kleine barmsijs	Bern II
Vogels	kleine bonte specht	Bern II
Vogels	kleine karekiet	Bern II
Vogels	kleine klapekster	Bern II
Vogels	kleine plevier	Bern II
Vogels	kleine spotvogel	Bern II
Vogels	kleine sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	kleine strandloper	Bern II
Vogels	kleine torenvalk	Bern II, Bonn I
Vogels	kleine trap	Bern II
Vogels	kleine vliegenvanger	Bern II
Vogels	kleine zilverreiger	Bern II
Vogels	kleine zwaan	Bern II
Vogels	kleine zwartkop	Bern II
Vogels	kleinst waterhoen	Bern II
Vogels	kluut	Bern II
Vogels	kneu	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	koereiger	Bern II
Vogels	koningseider	Bern II
Vogels	koolmees	Bern II
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Bern II
Vogels	kortteenleeuwerik	Bern II
Vogels	kraanvogel	Bern II
Vogels	krekelzanger	Bern II
Vogels	kroeskoppelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	krombekstrandloper	Bern II
Vogels	kruisbek	Bern II
Vogels	kuifduiker	Bern II
Vogels	kuifkoekoek	Bern II
Vogels	kuifmees	Bern II
Vogels	kwak	Bern II
Vogels	kwartelkoning	Bern II
Vogels	lachstern	Bern II
Vogels	lammergier	Bern II
Vogels	lepelaar	Bern II
Vogels	matkop	Bern II
Vogels	middelste bonte specht	Bern II
Vogels	mongoolse pieper	Bern II
Vogels	monniksgier	Bern II
Vogels	morinelplevier	Bern II
Vogels	nachtegaal	Bern II
Vogels	nachtzwaluw	Bern II
Vogels	nonnetje	Bern II
Vogels	noordse boszanger	Bern II
Vogels	noordse fitis	Bern II
Vogels	noordse grote bonte specht	Bern II
Vogels	noordse kwikstaart	Bern II
Vogels	noordse nachtegaal	Bern II
Vogels	noordse pijlstormvogel	Bern II
Vogels	noordse stern	Bern II
Vogels	oehoe	Bern II
Vogels	oeverloper	Bern II
Vogels	oeverpieper	Bern II
Vogels	oeverzwaluw	Bern II
Vogels	ooievaar	Bern II
Vogels	oostelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	oostelijke kraagtrap	Bern II, Bonn I
Vogels	orpheusspotvogel	Bern II
Vogels	paapje	Bern II
Vogels	paarse strandloper	Bern II
Vogels	pallas' boszanger	Bern II
Vogels	parelduiker	Bern II
Vogels	perzische roodborst	Bern II
Vogels	pestvogel	Bern II
Vogels	pimpelmees	Bern II
Vogels	poelruiter	Bern II
Vogels	poelsnip	Bern II
Vogels	porseleinhoen	Bern II
Vogels	provençaalse grasmus	Bern II
Vogels	purperreiger	Bern II
Vogels	putter	Bern II
Vogels	raddes boszanger	Bern II
Vogels	ralreiger	Bern II
Vogels	ransuil	Bern II
Vogels	renvogel	Bern II
Vogels	reuzenstern	Bern II
Vogels	rietgors	Bern II
Vogels	rietzanger	Bern II
Vogels	rode rotslijster	Bern II
Vogels	rode wouw	Bern II
Vogels	roerdomp	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	roodborst	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	roodhalsfuut	Bern II
Vogels	roodhalsgans	Bern II, Bonn I
Vogels	roodkeelduiker	Bern II
Vogels	roodkeelpieper	Bern II
Vogels	roodkopklauwier	Bern II
Vogels	roodmus	Bern II
Vogels	roodpootvalk	Bern II
Vogels	roodsterblauwborst	Bern II
Vogels	roodstuitzwaluw	Bern II
Vogels	rosse franjepoot	Bern II
Vogels	rotspieper	Bern II
Vogels	rouwkwikstaart	Bern II
Vogels	roze pelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	roze spreeuw	Bern II
Vogels	ruigpootbuizerd	Bern II
Vogels	ruigpootuil	Bern II
Vogels	scandinavische tjiftjaf	Bern II
Vogels	scharrelaar	Bern II
Vogels	schreeuwarend	Bern II
Vogels	siberische boompieper	Bern II
Vogels	siberische braamsluiper	Bern II
Vogels	siberische notenkraker	Bern II
Vogels	siberische taling	Bonn I
Vogels	siberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	sibirische sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	sijs	Bern II
Vogels	slangenarend	Bern II
Vogels	slechtvalk	Bern II
Vogels	smelleken	Bern II
Vogels	sneeuwgors	Bern II
Vogels	sneeuwgors	Bern II
Vogels	sneeuwuil	Bern II
Vogels	snor	Bern II
Vogels	sperwer	Bern II
Vogels	sperwergrasmus	Bern II
Vogels	sperweruil	Bern II
Vogels	spotvogel	Bern II
Vogels	sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	steenarend	Bern II
Vogels	steenloper	Bern II
Vogels	steenuil	Bern II
Vogels	stellers eider	Bern II
Vogels	steltkluut	Bern II
Vogels	steppearend	Bern II
Vogels	steppebuizerd	Bern II
Vogels	steppehoen	Bern II
Vogels	steppekiekendief	Bern II
Vogels	steppekievit	Bonn I
Vogels	steppeklapekster	Bern II
Vogels	steppevorkstaartplevier	Bern II
Vogels	stormvogeltje	Bern II
Vogels	strandleeuwerik	Bern II
Vogels	strandplevier	Bern II
Vogels	struikrietzanger	Bern II
Vogels	swinhoes boszanger	Bern II
Vogels	taigaboomkruiper	Bern II
Vogels	tapuit	Bern II
Vogels	temmincks strandloper	Bern II
Vogels	terekruiter	Bern II
Vogels	tjiftjaf	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	toendrabontbekplevier	Bern II
Vogels	torenvalk	Bern II
Vogels	tuinfluiter	Bern II
Vogels	turkestaanse klauwier	Bern II
Vogels	vaal stormvogeltje	Bern II
Vogels	vale gier	Bern II
Vogels	vale pijlstormvogel	Bern II
Vogels	veldrietzanger	Bern II
Vogels	velduil	Bern II
Vogels	visarend	Bern II
Vogels	visdief	Bern II
Vogels	vorkstaartmeeuw	Bern II
Vogels	vorkstaartplevier	Bern II
Vogels	vuurgoudhaan	Bern II
Vogels	waterpieper	Bern II
Vogels	waterrietzanger	Bern II, Bonn I
Vogels	wespendief	Bern II
Vogels	westelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	wielewaal	Bern II
Vogels	wilde zwaan	Bern II
Vogels	wilgengors	Bern II
Vogels	wilsons stormvogeltje	Bern II
Vogels	winterkoning	Bern II
Vogels	witbandkruisbek	Bern II
Vogels	witbandzeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	witgat	Bern II
Vogels	withalsvliegenvanger	Bern II
Vogels	witkopeend	Bern II, Bonn I
Vogels	witkopgors	Bern II
Vogels	witoogeend	Bonn I
Vogels	witstuitbarmsijs	Bern II
Vogels	witte kerkuil	Bern II
Vogels	witte kwikstaart	Bern II
Vogels	witvleugelstern	Bern II
Vogels	witwangstern	Bern II
Vogels	woestijngrasmus	Bern II
Vogels	woestijnvink	Bern II
Vogels	woudaap	Bern II
Vogels	zeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	zuidelijke bonte strandloper	Bern II
Vogels	zwartbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	zwarte ibis	Bern II
Vogels	zwarte mees	Bern II
Vogels	zwarte ooievaar	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte specht	Bern II
Vogels	zwarte stern	Bern II
Vogels	zwarte wouw	Bern II
Vogels	zwartkop	Bern II
Vogels	zwartkopgors	Bern II
Vogels	zwartkopmeeuw	Bern II

Andere soorten		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Amfibieën	alpenwatersalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vinpootsalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vuursalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	iepenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine heivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kommavlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	sleedoornpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	spiegeldikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenhooibeestje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veldparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	zilveren maan	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevlekte glanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	speerwaterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boommarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenmarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Zaadplanten	beklierde ogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	berggamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosdravik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dreps	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	echte gamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	franjegentiaan	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geplooide vrouwenmantel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gevlekt zonneroosje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	honingorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalketrip	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karthuizeranjer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karwijselie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knollathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knolspirea	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	korensla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	muurbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naaldenkervel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	roggelelie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	ruw parelzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	schubzegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	smalle raai	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	steenbraam	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stofzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere distel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	trosgamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vroege ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde averuit	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Zaadplanten	wilde ridderspoor	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde weit	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wolfskers	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zweedse kornoelje	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Vrijgestelde soorten	
Soortgroep	**Nederlandse naam**
Amfibieën	bruine kikker
Amfibieën	gewone pad
Amfibieën	kleine watersalamander
Amfibieën	meerkikker
Amfibieën	middelste groene kikker/bastaard kikker
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	egel
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	ree
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	vos
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat

Habitatrichtlijn niet-vogels

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming via
Sporenplanten-bladmossen	geel schorpioenmos	Bern I
Sporenplanten-bladmossen	tonghaarmuts	Bern I
Sporenplanten-varens	kleine vlotvaren	Bern I
Zaadplanten	liggende raket	Bern I
Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Bern I, HR IV
Zaadplanten	groenknolorchis	Bern I, HR IV
Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Bern I, HR IV
Zaadplanten	zomerschroeforchis	Bern I, HR IV
Insecten-dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Bern II
Insecten-haften	oeveraas	Bern II
Insecten-libellen	mercuurwaterjuffer	Bern II
Zoogdieren-zeezoogdieren	walrus	Bern II
Reptielen	dikkopschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	kemp's zeeschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	lederschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Reptielen	soepschildpad	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bultrug	Bern II, Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone vinvis	Bern II, Bonn I, HR IV
Amfibieën	boomkikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	heikikker	Bern II, HR IV
Amfibieën	kamsalamander	Bern II, HR IV
Amfibieën	knoflookpad	Bern II, HR IV
Amfibieën	rugstreeppad	Bern II, HR IV
Amfibieën	vroedmeesterpad	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	apollovlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	boszandoog	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	donker pimpernelblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	grote vuurvlinder	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	pimpernelblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	tijmblauwtje	Bern II, HR IV
Insecten-dagvlinders	zilverstreephooibeestje	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	brede geelrandwaterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	gestreepte waterroofkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	juchtleerkever	Bern II, HR IV
Insecten-kevers	vermiljoenkever	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	bronslibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gaffellibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	gevlekte witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	groene glazenmaker	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	noordse winterjuffer	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	oostelijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	rivierrombout	Bern II, HR IV
Insecten-libellen	sierlijke witsnuitlibel	Bern II, HR IV
Insecten-nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Bern II, HR IV
Reptielen	gladde slang	Bern II, HR IV
Reptielen	muurhagedis	Bern II, HR IV
Reptielen	zandhagedis	Bern II, HR IV
Vissen	steur	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hamster	Bern II, HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	otter	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	baardvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bechsteins vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	bosvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	brandts vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	franjestaart	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	grote rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ingekorven vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	laatvlieger	Bern II, HR IV

Habitatrichtlijn niet-vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming via**
Zoogdieren-vleermuizen	meervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	mopsvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	noordse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	rosse vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	vale vleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	watervleermuis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	bruinvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergpotvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze dolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	narwal	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	orca	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	tuimelaar	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witflankdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Bern II, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	noordse vinvis	Bonn I, HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	potvis	Bonn I, HR IV
Amfibieën	poelkikker	HR IV
Vissen	houting	HR IV
Weekdieren	bataafse stroommossel	HR IV
Weekdieren	platte schijfhoren	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	bever	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	hazelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	lynx	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	noordse woelmuis	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wilde kat	HR IV
Zoogdieren-landzoogdieren	wolf	HR IV
Zoogdieren-vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	butskop	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	dwergvinvis	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	griend	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	HR IV
Zoogdieren-zeezoogdieren	witte dolfijn	HR IV

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	aasgier	Bern II
Vogels	alpengierzwaluw	Bern II
Vogels	alpenheggenmus	Bern II
Vogels	amerikaanse grote stern	Bern II
Vogels	anatolische woestijnplevier	Bern II
Vogels	appelvink	Bern II
Vogels	arctische bonte strandloper	Bern II
Vogels	arendbuizerd	Bern II
Vogels	audouins meeuw	Bern II, Bonn I
Vogels	aziatische roodborsttapuit	Bern II
Vogels	baardgrasmus	Bern II
Vogels	baardman	Bern II
Vogels	balearische roodkopklauwier	Bern II
Vogels	balkanbergfluiter	Bern II
Vogels	balkankwikstaart	Bern II
Vogels	bastaardarend	Bern II, Bonn I
Vogels	beflijster	Bern II
Vogels	bergeend	Bern II
Vogels	bergfluiter	Bern II
Vogels	bijeneter	Bern II
Vogels	bladkoning	Bern II
Vogels	blauwborst	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	blauwe kiekendief	Bern II
Vogels	blauwe rotslijster	Bern II
Vogels	blauwstaart	Bern II
Vogels	blonde ruiter	Bonn I
Vogels	boerenzwaluw	Bern II
Vogels	bont stormvogeltje	Bern II
Vogels	bontbekplevier	Bern II
Vogels	bonte strandloper	Bern II
Vogels	bonte tapuit	Bern II
Vogels	bonte vliegenvanger	Bern II
Vogels	boomklever	Bern II
Vogels	boomkruiper	Bern II
Vogels	boompieper	Bern II
Vogels	boomvalk	Bern II
Vogels	bosgors	Bern II
Vogels	bosrietzanger	Bern II
Vogels	bosruiter	Bern II
Vogels	bosuil	Bern II
Vogels	braamsluiper	Bern II
Vogels	brandgans	Bern II
Vogels	breedbekstrandloper	Bern II
Vogels	brilgrasmus	Bern II
Vogels	britse frater	Bern II
Vogels	britse koolmees	Bern II
Vogels	britse putter	Bern II
Vogels	bruine boszanger	Bern II
Vogels	bruine kiekendief	Bern II
Vogels	bruinkeelortolaan	Bern II
Vogels	buizerd	Bern II
Vogels	bulwers stormvogel	Bern II
Vogels	canadese kraanvogel	Bern II
Vogels	casarca	Bern II
Vogels	cetti's zanger	Bern II
Vogels	cirlgors	Bern II
Vogels	citroenkwikstaart	Bern II
Vogels	daurische klauwier	Bern II
Vogels	diksnavelnotenkraker	Bern II
Vogels	dougalls stern	Bern II
Vogels	draaihals	Bern II
Vogels	drieteenstrandloper	Bern II
Vogels	duinpieper	Bern II
Vogels	dunbekwulp	Bern II, Bonn I
Vogels	dwergaalscholver	Bern II
Vogels	dwergarend	Bern II
Vogels	dwerggans	Bern II, Bonn I
Vogels	dwerggors	Bern II
Vogels	dwergmeeuw	Bern II
Vogels	dwergooruil	Bern II
Vogels	dwergstern	Bern II
Vogels	engelse kwikstaart	Bern II
Vogels	europese kanarie	Bern II
Vogels	fitis	Bern II
Vogels	flamingo	Bern II
Vogels	fluiter	Bern II
Vogels	frater	Bern II
Vogels	geelgors	Bern II
Vogels	geelsnavelduiker	Bern II
Vogels	gekraagde roodstaart	Bern II
Vogels	gele kwikstaart	Bern II
Vogels	geoorde fuut	Bern II
Vogels	giervalk	Bern II
Vogels	glanskop	Bern II
Vogels	gon-gon/kaapverdische stormvogel	Bern II
Vogels	goudhaan	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	grasmus	Bern II
Vogels	graspieper	Bern II
Vogels	graszanger	Bern II
Vogels	grauwe fitis	Bern II
Vogels	grauwe franjepoot	Bern II
Vogels	grauwe kiekendief	Bern II
Vogels	grauwe klauwier	Bern II
Vogels	grauwe vliegenvanger	Bern II
Vogels	griel	Bern II
Vogels	grijskopspecht	Bern II
Vogels	grijze wouw	Bern II
Vogels	groene specht	Bern II
Vogels	groenlandse tapuit	Bern II
Vogels	groenling	Bern II
Vogels	grote barmsijs	Bern II
Vogels	grote bonte specht	Bern II
Vogels	grote franjepoot	Bern II
Vogels	grote gele kwikstaart	Bern II
Vogels	grote karekiet	Bern II
Vogels	grote kruisbek	Bern II
Vogels	grote pieper	Bern II
Vogels	grote stern	Bern II
Vogels	grote trap	Bern II, Bonn I
Vogels	grote zilverreiger	Bern II
Vogels	haakbek	Bern II
Vogels	harlekijneend	Bern II
Vogels	havik	Bern II
Vogels	havikarend	Bern II
Vogels	heggenmus	Bern II
Vogels	hop	Bern II
Vogels	huiszwaluw	Bern II
Vogels	humes bladkoning	Bern II
Vogels	iberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	ijsduiker	Bern II
Vogels	ijsgors	Bern II
Vogels	ijslands smelleken	Bern II
Vogels	ijsvogel	Bern II
Vogels	ivoormeeuw	Bern II
Vogels	izabeltapuit	Bern II
Vogels	jufferkraanvogel	Bern II
Vogels	kalanderleeuwerik	Bern II
Vogels	kerkuil	Bern II
Vogels	klapekster	Bern II
Vogels	klein waterhoen	Bern II
Vogels	kleine barmsijs	Bern II
Vogels	kleine bonte specht	Bern II
Vogels	kleine karekiet	Bern II
Vogels	kleine klapekster	Bern II
Vogels	kleine plevier	Bern II
Vogels	kleine spotvogel	Bern II
Vogels	kleine sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	kleine strandloper	Bern II
Vogels	kleine torenvalk	Bern II, Bonn I
Vogels	kleine trap	Bern II
Vogels	kleine vliegenvanger	Bern II
Vogels	kleine zilverreiger	Bern II
Vogels	kleine zwaan	Bern II
Vogels	kleine zwartkop	Bern II
Vogels	kleinst waterhoen	Bern II
Vogels	kluut	Bern II
Vogels	kneu	Bern II
Vogels	koereiger	Bern II
Vogels	koningseider	Bern II
Vogels	koolmees	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	kortsnavelboomkruiper	Bern II
Vogels	kortteenleeuwerik	Bern II
Vogels	kraanvogel	Bern II
Vogels	krekelzanger	Bern II
Vogels	kroeskoppelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	krombekstrandloper	Bern II
Vogels	kruisbek	Bern II
Vogels	kuifduiker	Bern II
Vogels	kuifkoekoek	Bern II
Vogels	kuifmees	Bern II
Vogels	kwak	Bern II
Vogels	kwartelkoning	Bern II
Vogels	lachstern	Bern II
Vogels	lammergier	Bern II
Vogels	lepelaar	Bern II
Vogels	matkop	Bern II
Vogels	middelste bonte specht	Bern II
Vogels	mongoolse pieper	Bern II
Vogels	monniksgier	Bern II
Vogels	morinelplevier	Bern II
Vogels	nachtegaal	Bern II
Vogels	nachtzwaluw	Bern II
Vogels	nonnetje	Bern II
Vogels	noordse boszanger	Bern II
Vogels	noordse fitis	Bern II
Vogels	noordse grote bonte specht	Bern II
Vogels	noordse kwikstaart	Bern II
Vogels	noordse nachtegaal	Bern II
Vogels	noordse pijlstormvogel	Bern II
Vogels	noordse stern	Bern II
Vogels	oehoe	Bern II
Vogels	oeverloper	Bern II
Vogels	oeverpieper	Bern II
Vogels	oeverzwaluw	Bern II
Vogels	ooievaar	Bern II
Vogels	oostelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	oostelijke kraagtrap	Bern II, Bonn I
Vogels	orpheusspotvogel	Bern II
Vogels	paapje	Bern II
Vogels	paarse strandloper	Bern II
Vogels	pallas' boszanger	Bern II
Vogels	parelduiker	Bern II
Vogels	perzische roodborst	Bern II
Vogels	pestvogel	Bern II
Vogels	pimpelmees	Bern II
Vogels	poelruiter	Bern II
Vogels	poelsnip	Bern II
Vogels	porseleinhoen	Bern II
Vogels	provençaalse grasmus	Bern II
Vogels	purperreiger	Bern II
Vogels	putter	Bern II
Vogels	raddes boszanger	Bern II
Vogels	ralreiger	Bern II
Vogels	ransuil	Bern II
Vogels	renvogel	Bern II
Vogels	reuzenstern	Bern II
Vogels	rietgors	Bern II
Vogels	rietzanger	Bern II
Vogels	rode rotslijster	Bern II
Vogels	rode wouw	Bern II
Vogels	roerdomp	Bern II
Vogels	roodborst	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II
Vogels	roodborsttapuit	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	roodbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	roodhalsfuut	Bern II
Vogels	roodhalsgans	Bern II, Bonn I
Vogels	roodkeelduiker	Bern II
Vogels	roodkeelpieper	Bern II
Vogels	roodkopklauwier	Bern II
Vogels	roodmus	Bern II
Vogels	roodpootvalk	Bern II
Vogels	roodsterblauwborst	Bern II
Vogels	roodstuitzwaluw	Bern II
Vogels	rosse franjepoot	Bern II
Vogels	rotspieper	Bern II
Vogels	rouwkwikstaart	Bern II
Vogels	roze pelikaan	Bern II, Bonn I
Vogels	roze spreeuw	Bern II
Vogels	ruigpootbuizerd	Bern II
Vogels	ruigpootuil	Bern II
Vogels	scandinavische tjiftjaf	Bern II
Vogels	scharrelaar	Bern II
Vogels	schreeuwarend	Bern II
Vogels	siberische boompieper	Bern II
Vogels	siberische braamsluiper	Bern II
Vogels	siberische notenkraker	Bern II
Vogels	siberische taling	Bonn I
Vogels	siberische tjiftjaf	Bern II
Vogels	sibirische sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	sijs	Bern II
Vogels	slangenarend	Bern II
Vogels	slechtvalk	Bern II
Vogels	smelleken	Bern II
Vogels	sneeuwgors	Bern II
Vogels	sneeuwgors	Bern II
Vogels	sneeuwuil	Bern II
Vogels	snor	Bern II
Vogels	sperwer	Bern II
Vogels	sperwergrasmus	Bern II
Vogels	sperweruil	Bern II
Vogels	spotvogel	Bern II
Vogels	sprinkhaanzanger	Bern II
Vogels	steenarend	Bern II
Vogels	steenloper	Bern II
Vogels	steenuil	Bern II
Vogels	stellers eider	Bern II
Vogels	steltkluut	Bern II
Vogels	steppearend	Bern II
Vogels	steppebuizerd	Bern II
Vogels	steppehoen	Bern II
Vogels	steppekiekendief	Bern II
Vogels	steppekievit	Bonn I
Vogels	steppeklapekster	Bern II
Vogels	steppevorkstaartplevier	Bern II
Vogels	stormvogeltje	Bern II
Vogels	strandleeuwerik	Bern II
Vogels	strandplevier	Bern II
Vogels	struikrietzanger	Bern II
Vogels	swinhoes boszanger	Bern II
Vogels	taigaboomkruiper	Bern II
Vogels	tapuit	Bern II
Vogels	temmincks strandloper	Bern II
Vogels	terekruiter	Bern II
Vogels	tjiftjaf	Bern II
Vogels	toendrabontbekplevier	Bern II
Vogels	torenvalk	Bern II
Vogels	tuinfluiter	Bern II

Habitatrichtlijn vogels		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Vogels	turkestaanse klauwier	Bern II
Vogels	vaal stormvogeltje	Bern II
Vogels	vale gier	Bern II
Vogels	vale pijlstormvogel	Bern II
Vogels	veldrietzanger	Bern II
Vogels	velduil	Bern II
Vogels	visarend	Bern II
Vogels	visdief	Bern II
Vogels	vorkstaartmeeuw	Bern II
Vogels	vorkstaartplevier	Bern II
Vogels	vuurgoudhaan	Bern II
Vogels	waterpieper	Bern II
Vogels	waterrietzanger	Bern II, Bonn I
Vogels	wespendief	Bern II
Vogels	westelijke blonde tapuit	Bern II
Vogels	wielewaal	Bern II
Vogels	wilde zwaan	Bern II
Vogels	wilgengors	Bern II
Vogels	wilsons stormvogeltje	Bern II
Vogels	winterkoning	Bern II
Vogels	witbandkruisbek	Bern II
Vogels	witbandzeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	witgat	Bern II
Vogels	withalsvliegenvanger	Bern II
Vogels	witkopeend	Bern II, Bonn I
Vogels	witkopgors	Bern II
Vogels	witoogeend	Bonn I
Vogels	witstuitbarmsijs	Bern II
Vogels	witte kerkuil	Bern II
Vogels	witte kwikstaart	Bern II
Vogels	witvleugelstern	Bern II
Vogels	witwangstern	Bern II
Vogels	woestijngrasmus	Bern II
Vogels	woestijnvink	Bern II
Vogels	woudaap	Bern II
Vogels	zeearend	Bern II, Bonn I
Vogels	zuidelijke bonte strandloper	Bern II
Vogels	zwartbuikwaterspreeuw	Bern II
Vogels	zwarte ibis	Bern II
Vogels	zwarte mees	Bern II
Vogels	zwarte ooievaar	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte roodstaart	Bern II
Vogels	zwarte specht	Bern II
Vogels	zwarte stern	Bern II
Vogels	zwarte wouw	Bern II
Vogels	zwartkop	Bern II
Vogels	zwartkopgors	Bern II
Vogels	zwartkopmeeuw	Bern II

Andere soorten

Soortgroep	Nederlandse naam	Bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vinpootsalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Amfibieën	vuursalamander	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	aardbeivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bosparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruin dikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	bruine eikenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	duinparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	gentiaanblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote parelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote vos	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	grote weerschijnvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	iepenpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine heivlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	kommavlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	sleedoornpage	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	spiegeldikkopje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesblauwtje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenbesparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veenhooibeestje	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	veldparelmoervlinder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-dagvlinders	zilveren maan	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-kevers	vliegend hert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	beekrombout	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	bosbeekjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	donkere waterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gevlekte glanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	gewone bronlibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	hoogveenglanslibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	kempense heidelibel	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Insecten-libellen	speerwaterjuffer	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	adder	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	hazelworm	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	levendbarende hagedis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Reptielen	ringslang	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekdonderpad	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	beekprik	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	elrits	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	gestippelde alver	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	grote modderkruiper	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Vissen	kwabaal	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	boommarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	damhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	das	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	edelhert	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eekhoorn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	eikelmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	grote bosmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	molmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	steenmarter	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	veldspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	waterspitsmuis	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-landzoogdieren	wild zwijn	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	gewone zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Zoogdieren-zeezoogdieren	grijze zeehond	Andere soorten (bijlage A van de wet)
Sporenplanten-varens	blaasvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	groensteel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Sporenplanten-varens	schubvaren	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	akkerogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Zaadplanten	beklierde ogentroost	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	berggamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bergnachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	blauw guichelheil	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bokkenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bosdravik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brave hendrik	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	breed wollegras	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dennenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	dreps	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	echte gamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	franjegentiaan	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geelgroene wespenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	geplooide vrouwenmantel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	getande veldsla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gevlekt zonneroosje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	glad biggenkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	gladde zegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groene nachtorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote bosaardbei	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	honingorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalkboterbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kalketrip	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karthuizeranjer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	karwijselie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine schorseneer	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kluwenklokje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knollathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	knolspirea	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	korensla	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kranskarwij	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	kruiptijm	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	lange zonnedauw	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	liggende ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	moerasgamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	muurbloem	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naakte lathyrus	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	naaldenkervel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	roggelelie	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rood peperboompje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	rozenkransje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	ruw parelzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	scherpkruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	schubzegge	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	smalle raai	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	spits havikskruid	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	steenbraam	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	stofzaad	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere distel	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	tengere veldmuur	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	trosgamander	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	veenbloembies	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vliegenorchis	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	vroege ereprijs	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde averuit	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Andere soorten		
Soortgroep	**Nederlandse naam**	**Bescherming**
Zaadplanten	wilde ridderspoor	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wilde weit	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	wolfskers	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zinkviooltje	Andere soorten (bijlage B van de wet)
Zaadplanten	zweedse kornoelje	Andere soorten (bijlage B van de wet)

Vrijgestelde soorten	
Soortgroep	**Nederlandse naam**
Amfibieën	bruine kikker
Amfibieën	gewone pad
Amfibieën	kleine watersalamander
Amfibieën	meerkikker
Amfibieën	middelste groene kikker/bastaard kikker
Zoogdieren-landzoogdieren	aardmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	bosmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	dwergspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	egel
Zoogdieren-landzoogdieren	gewone bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	huisspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	konijn
Zoogdieren-landzoogdieren	ondergrondse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	ree
Zoogdieren-landzoogdieren	rosse woelmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	tweekleurige bosspitsmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	veldmuis
Zoogdieren-landzoogdieren	vos
Zoogdieren-landzoogdieren	wezel
Zoogdieren-landzoogdieren	woelrat

Bijlage 3 Nationale Databank Flora en Fauna gegevens

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere	0 - 1 km
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	wnb-andere	0 - 1 km
Heikikker	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl	0 - 1 km
Grote vos	Dagvlinders	wnb-andere	0 - 1 km
Grote weerschijnvlinder	Dagvlinders	wnb-andere	0 - 1 km
Veenbesblauwtje	Dagvlinders	wnb-andere	0 - 1 km
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	wnb-hrl	0 - 1 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	wnb-andere	0 - 1 km
Blauwe reiger	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Boerenzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Bonte vliegenvanger	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Boomklever	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Boomkruiper	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Bosuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ekster	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gekraagde roodstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Glanskop	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grauwe vliegenvanger	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Groene specht	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote bonte specht	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote gele kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huiszwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
IJsvogel	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kleine bonte specht	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Koolmees	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Oeverzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Pimpelmees	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Raaf	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Spreeuw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Tapuit	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Torenvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zeearend	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte kraai	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte mees	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte roodstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte specht	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Huisspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Wild zwijn	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Woelrat	Zoogdieren	wnb-andere	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Wolf	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere	1 - 5 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere	1 - 5 km
Kartuizer anjer	Vaatplanten	wnb-andere	1 - 5 km
Brilduiker	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Eider	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Kortsnavelboomkruiper	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Oehoe	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Zwarte wouw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Aardmuis	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Dwergmuis	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Grote bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Vos	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere	1 - 5 km
Bosvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Groene glazenmaker	Libellen	wnb-hrl	10 - 25 km
Kamsalamander	Amfibieën	wnb-hrl	10 - 25 km
Knoflookpad	Amfibieën	wnb-hrl	10 - 25 km
Meervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	10 - 25 km
Sierlijke witsnuitlibel	Libellen	wnb-hrl	10 - 25 km
Teunisbloempijlstaart	Nachtvlinders	wnb-hrl	10 - 25 km
Zandhagedis	Reptielen	wnb-hrl	10 - 25 km
Aardbeivlinder	Dagvlinders	wnb-andere	10 - 25 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere	10 - 25 km
Damhert	Zoogdieren	wnb-andere	10 - 25 km
Hazelworm	Reptielen	wnb-andere	10 - 25 km
Kleine schorseneer	Vaatplanten	wnb-andere	10 - 25 km
Knollathyrus	Vaatplanten	wnb-andere	10 - 25 km
Knolspirea	Vaatplanten	wnb-andere	10 - 25 km
Kommavlinder	Dagvlinders	wnb-andere	10 - 25 km
Meerkikker	Amfibieën	wnb-andere	10 - 25 km
Muurbloem	Vaatplanten	wnb-andere	10 - 25 km
Rood peperboompje	Vaatplanten	wnb-andere	10 - 25 km
Veldspitsmuis	Zoogdieren	wnb-andere	10 - 25 km
Wezel/Hermelijn	Zoogdieren	wnb-andere	10 - 25 km
Zilveren maan	Dagvlinders	wnb-andere	10 - 25 km

Bijlage 9 Bodemrapportage

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
www.sigma-gm.nl
email info@sigma-gm.nl

Onderwerp:	**verkennend milieukundig bodemonderzoek volgens NEN-5740 Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen**
Projectnummer:	**24-M11242**
Opdrachtgever:	**Bouwonderneming Gebr. Benus B.V.**
Datum:	**10 juli 2024**

onderwerp	**verkennend milieukundig bodemonderzoek volgens NEN 5740 Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen**
datum	10 juli 2024
projectnummer	24-M11242
in opdracht van	Bouwonderneming Gebr. Benus B.V. Schoolstraat 166 9581 GJ Musselkanaal
uitgevoerd door	Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. Phileas Foggstraat 153 7825 AW Emmen tel: (0591) 659128

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. is gecertificeerd volgens de norm NEN-EN-ISO 9001:2015, het uitvoeren van milieukundige bodemonderzoeken en geotechnische onderzoeken

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. is gecertificeerd volgens “Beoordelingsrichtlijn voor het procescertificaat Monsterneming Bouwstoffenbesluit SIKB 1000 protocol 1001: Monsterneming grond voor partijkeuringen”

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. is gecertificeerd volgens “Beoordelingsrichtlijn voor het procescertificaat Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek SIKB 2000, protocollen 2001, 2002 en 2018”

(het onderhavige onderzoek heeft uitsluitend betrekking op de beoordelingsrichtlijn BRL SIKB 2000, protocol 2001 en 2002)

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middels van druk, fotokopie, microfilm of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de opdrachtgever of Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING....3
1.1 Algemeen....3
1.2 Aanleiding van het bodemonderzoek....3
1.3 Doel van het onderzoek....3
1.4 Referentiekader van het onderzoek....4
1.5 Opbouw van het rapport....4
2 VOORONDERZOEK....5
2.1 Hypothese en onderzoeksstrategie....13
3.1 Uitvoering van het veldonderzoek....15
3.2 Resultaten van het veldonderzoek....16
4 CHEMISCH-ANALYTISCH ONDERZOEK....18
4.1 Onderzoeksprogramma chemisch-analytisch onderzoek....18
4.2 Toetsingscriteria....19
4.3 Analyseresultaten en interpretatie....20
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN....23
6 LITERTUURLIJST....27
7 COLOFON....28

Bijlagen

1. Topografisch overzicht
1A. Historisch topografisch overzicht
2. Onderzoekslocatie met boorplan (1:1.000)
2A. Onderzoekslocatie positie foto
3. Boorprofielen onderzoekslocatie
4. Analysecertificaten
5. Toetsingen
6. Onafhankelijkheidsverklaring

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

In opdracht van Bouwonderneming Gebr. Benus B.V. is in juni 2024 door Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. een verkennend milieukundig bodemonderzoek volgens NEN-5740 uitgevoerd op een locatie gelegen aan de Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen (gemeente Westerwolde).
De plaats en situering van de onderzoekslocatie is weergegeven in bijlage 1 en 2.

In dit onderzoek worden allereerst de locatiegegevens, de historische gegevens ofwel het bodemgebruik in het verleden evenals de resultaten van eventuele voorgaande bodemonderzoeken besproken. Vervolgens wordt de bodemopbouw, geologie en geohydrologie besproken. Op basis van de resultaten van het vooronderzoek is een onderzoekshypothese opgesteld. Het verdere onderzoek is op basis van deze hypothese uitgevoerd.
De onderzoeksresultaten worden geïnterpreteerd. Aan de hand van de interpretatie van de onderzoeksresultaten wordt een eindconclusie geformuleerd.

kwaliteitsborging:
Sigma Geo- & Milieutechniek is gecertificeerd volgens de norm NEN-EN-ISO 9001:2015.

Het verkennend milieukundig bodemonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het besluit uitvoeringskwaliteit Bodembeheer (KWALIBO). Zo is de gehanteerde onderzoeksstrategie opgesteld volgens de normen NEN-5725 en NEN-5740 en zijn de veld- en laboratoriumwerkzaamheden uitgevoerd volgens geldende beoordelingsrichtlijnen en accreditatieschema's.

De veldwerkzaamheden van Sigma Geo- & Milieutechniek zijn verricht onder het procescertificaat BRL SIKB 2000 (Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek) waarvoor Sigma Geo- & Milieutechniek is gecertificeerd en erkend door het ministerie van I&W. In het kader van het onderhavige onderzoek zijn de protocollen 2001 (plaatsen van handboringen en peilbuizen t.b.v. het nemen van grond- en grondwatermonsters) en 2002 (het nemen van grondwatermonsters) van toepassing.

Sigma Geo- & Milieutechniek verklaart bij deze volledig onafhankelijk te zijn in de uitvoering van het onderzoek en op geen enkele wijze gerelateerd te zijn aan de eigenaar van het te onderzoeken terrein.

1.2 Aanleiding van het bodemonderzoek

Aanleiding tot de uitvoering van dit verkennend milieukundig bodemonderzoek vormt de geplande herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

1.3 Doel van het onderzoek

Het verkennend bodemonderzoek volgens NEN-5740 heeft tot doel inzicht te verkrijgen in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en vast te stellen of er sprake is van bodemverontreiniging. Het doel van het verkennend bodemonderzoek is verder om vast te stellen of de bodemkwaliteit voldoet aan de toelaatbare kwaliteit voor het beoogde bodemgebruik.

Aan de hand van dit onderzoek wordt inzicht verkregen in hoeverre het bodemgebruik van de locatie heeft geleid tot verontreiniging.

Op basis van de onderzoeksresultaten kan een milieuhygiënische beoordeling worden gegeven ten aanzien van de beoogde c.q. de toekomstige gebruiksmogelijkheden van de locatie.

Indien uit de onderzoeksresultaten blijkt dat er sprake is van bodemverontreiniging zal worden beoordeeld of vervolgonderzoek noodzakelijk geacht wordt.

1.4 Referentiekader van het onderzoek

Het vooronderzoek is uitgevoerd volgens gebruikelijke inzichten en methoden volgens de NEN-5725 (versie 2023); 'Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (literatuur 10).

Het verkennend bodemonderzoek is uitgevoerd volgens gebruikelijke inzichten en methoden volgens de NEN 5740 (versie 2023); strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond' (literatuur 1).

1.5 Opbouw van het rapport

In het voorliggende rapport komen de volgende aspecten aan de orde:
- vooronderzoek, (hoofdstuk 2)
- veldonderzoek, (hoofdstuk 3)
- chemisch-analytisch onderzoek, (hoofdstuk 4)
- conclusies en aanbevelingen, (hoofdstuk 5).

2 VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek wordt voorafgaand aan het feitelijke onderzoek (veld- en chemisch-analytisch onderzoek) uitgevoerd. Het vooronderzoek omvat het verzamelen van informatie over het vroegere en huidige gebruik van de onderzoekslocatie en de omgeving, onder meer gericht op het vinden van mogelijke bronnen van bodembelasting.
De uitwerking van het vooronderzoek is uitgevoerd op de onderzoeksnorm NEN 5725, strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (literatuur 10).

In de NEN-5725 (2023) zijn negen aanleidingen tot vooronderzoek naar landbodems geformuleerd. Voor elke afzonderlijke aanleiding tot vooronderzoek dienen verschillende onderzoeksvragen te worden beantwoord. De verplicht te onderzoeken aspecten zijn per aanleiding omschreven in tabel 1.

Tabel 1: : onderzoeksaspecten milieuhygiënisch vooronderzoek

Onderzoeksaspecten		**Aanleiding tot vooronderzoek**								
		A	B	C	D1	D2	E	F	G	H
1. Locatiegegevens	Eigendomssituatie	O	O							
	Hoogteligging						✓			
2. Bodemopbouw en geohydrologie	Bodemopbouw	✓	✓		✓		✓	✓		✓
	Antropogene lagen in de bodem of bijzondere bestanddelen in de grond	✓	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓
	Geohydrologie	✓	✓						O_a	O_a
3. Verwachting t.a.v. de bodemkwaliteit	Geval van ernstige bodemverontreiniging?	✓		✓	✓	$✓_b$	✓	✓	✓	✓
	bodemkwaliteit o.b.v. bodemkwaliteitskaart	✓	0	✓	✓	$✓_b$	✓	✓	✓	✓
	bodemkwaliteit o.b.v. uitgevoerde bodemonderzoeken	✓	✓	✓	✓	O_b	✓		✓	✓
4. Gebruik en beïnvloeding van de locatie, verdachte activiteiten, activiteiten, ongewoon voorval	Voormalig	✓	0	✓	✓	✓	✓		✓	✓
	Huidig	✓	O_c		✓		✓	✓		
	Toekomstig	O	O_d				O			
	Asbestverdacht?	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

✓ Verplicht onderzoeksaspect. Indien dit onderzoeksaspect gelet op de achtergrond van het onderzoek niet van toepassing is, behoort dit in het rapport te worden vermeld en gemotiveerd

0 Optioneel

a) ingeval de grondwaterstand zich dieper dan 25 cm onder het ontgravingsvlak bevindt, kan geohydrologie buiten beschouwing blijven
b) het betreft hierbij de herkomstlocatie van de te beoordelen partij
c) bij eindonderzoek bodem verplicht, bij nulonderzoek bodem optioneel
d) bij nulonderzoek bodem verplicht, bij eindonderzoek bodem optioneel

afbakening onderzoekslocatie
Het onderhavige onderzoek, het geografisch besluitvormingsgebied, betreft het onderzochte onderzoekslocatie, zoals weergegeven in bijlage 2.

aanleiding vooronderzoek
Aanleiding tot de uitvoering van dit verkennend milieukundig bodemonderzoek vormt de geplande herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het vooronderzoek is uitgevoerd op basis van aanleiding A, conform paragraaf 6.3.2 “uitvoeren van een bodemonderzoek, saneren van een milieubelastende activiteit en/of realiseren van een gebouw op een bodemgevoelige locatie” uit de NEN-5725 (2023).

geraadpleegde bronnen in het kader van het vooronderzoek
Voor het vooronderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:
- informatie verstrekt door de opdrachtgever/eigenaar;
- informatie van de gemeente Westerwolde (d.d. 15-4-2024);
- informatie van de bodemkwaliteitskaart Groningen;
- informatie van Bodemloket.nl;
- Topotijdreis.nl;
- Kadaster/BAG Viewer;
- grondwaterkaart van Nederland;
- AHN.nl;
- Dinoloket.nl;
- handelsbestand van de Kamer van Koophandel;
- terreininspectie voorafgaand aan de veldwerkzaamheden.

Het uitgevoerde vooronderzoek heeft betrekking tot de onderhavige onderzoekslocatie alsmede de aangrenzende percelen binnen een straal van 25 meter.
De onderzoeksvragen voor het opstellen van de onderzoekshypothese en de gekozen onderzoeksstrategie zijn, voor zover relevant, in de onderstaande paragrafen nader uitgewerkt.

locatiegegevens
In tabel 2 is een overzicht van de basisinformatie/locatiegegevens weergegeven.

Tabel 2: overzicht basisinformatie

Adres	Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen
Plaats	Sellingen
Gemeente	Westerwolde
Topografisch overzicht	Zie bijlage 1
Coördinaten	X = 273.536 Y= 552.417 (middelpunt)
Kadastrale aanduiding	Percelen sectie F nrs. 2236, 6268, 6271, 6281, 6287, 6309 en 6324
Eigendomssituatie	Niet nagegaan.
Oppervlakte onderzoekslocatie	Ca. 14.681 m^2
Algemene omschrijving	De onderzoekslocatie betreft een parkeerplaats en braakliggend perceel aan de Korteweg en Breetuinenweg te Sellingen. De opdrachtgever is voornemens om woningbouw te realiseren op de onderzoekslocatie. Hieronder wordt in figuur 1 de onderzoekslocatie weergegeven en rood omlijnd. In het verleden is een deel van de locatie bebouwd geweest. Langs de Korteweg waren bejaardenwoningen gesitueerd. De bebbouwing aan de Torenstraat en Breetuinenweg betrof vm. boerderijen. Op basis van luchtfoto’s is te zien dat het onbebouwde terrein in gebruik is als groenstrook en tuin.

	 figuur 1: onderzoekslocatie (rood omlijnd) Het onderhavige onderzoek heeft betrekking op het terreindeel zoals opgenomen in bijlage 2.
Bebouwing en bouwjaar (Kadaster BAG)	De onderzoeklocatie is onbebouwd.
Terreinverharding	De parkeerplaats (perceel nr. 6324) is grotendeels verhard met betonklinkers. Achter de parkeerplaats loopt een met klinkers verhard wandelpad.
Ondergrondse infrastructuur	Geen informatie, bij grondwerk dient een KLIC-melding gedaan te worden.
Archeologische waarden	De locatie heeft op basis van de archeologische waardenkaart (IKAW) de vermelding "onbekend" .
Geplande herinrichting	Woningbouw.
bijzonderheden: -	

bodemgebruik op basis van topografische kaarten

In de onderstaande tabel 3 is de beschikbare informatie weergegeven over het historisch gebruik van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

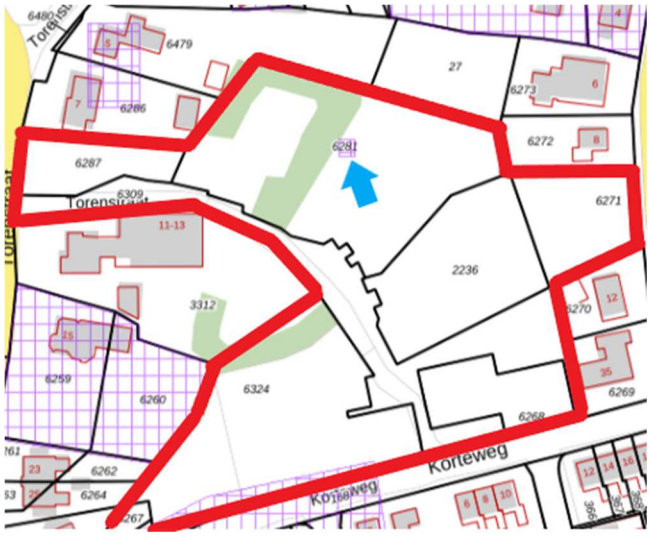
Tabel 3: beschrijving bodemgebruik

Omschrijving	Gebruik	Potentieel bodembedreigende activiteiten en situaties
Onderzoekslocatie		
Historisch (op basis van topografische kaarten, Topotijdreis)	Op basis van de topografische kaarten is, voor zover te beoordelen, rond 1850 enige bebouwing op of nabij de onderzoekslocatie te herkennen. Op basis van topografische kaarten is de onderzoekslocatie sinds ca. 2020, voor zover bekend, onbebouwd.	Geen.
Directe omgeving (<25 m)		
Historisch (op basis van topografische kaarten, Topotijdreis)	Vanaf ca. 1850 is er rondom de onderzoekslocatie bebouwing te herkennen. Deze bebouwing is in de loop der jaren verder uitgebreid / gewijzigd.	Geen.
Huidig en toekomstig	In de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich voornamelijk woningen. Aan de noordzijde grenst de onderzoekslocatie aan achtergelegen tuinen van woningen aan de Breetuinenweg en Torenstraat. Aan de oostzijde genst de locatie aan de Breetuinenweg en achtergelegen woningen. Aan de zuidzijde grenst de onderzoekslocatie aan de Korteweg en achtergelegen woningen en MFA.	Het is op voorhand onbekend of activiteiten in de directe omgeving negatieve invloed hebben (gehad) op de bodemkwaliteit t.p.v. de onderhavige onderzoekslocatie.

Bedrijfsmatige activiteiten, bodembedreigende activiteiten en calamiteiten

In tabel 4 staat een overzicht weergegeven van de potentieel bodembedreigende activiteiten en calamiteiten op basis van de beschikbare informatie.

Tabel 4: overzicht potentieel bodembedreigende activiteiten en calamiteiten

Gebruik	De onderzoekslocatie betreft een parkeerplaats en braakliggend perceel aan de Korteweg en Breetuinenweg te Sellingen. Op een deel van de onderzoekslocatie (Torenstraat 9) wordt de volgende (mogelijk verdachte) activiteit vermeld: - fotografisch bedrijf Er is geen andere informatie omtrent evt. (voormalige) (bedrijfs)matige activiteiten, (voormalige) potentieel verdachte deellocaties (bronnen), (voormalige) bodembedreigende activiteiten of evt. (voormalige) \potentieel bodembedreigende calamiteiten t.p.v. de onderzoekslocatie
Bouwvergunning	De onderzoekslocatie is onbebouwd.
Milieuvergunning	Niet bekend.
Handelsregister	De onderzoekslocatie wordt niet in het handelsregister van de Kamer van Koophandel vermeld.
Aanwezigheid brandstoftanks	Er is geen informatie bekend over de eventuele aanwezigheid van zowel boven als ondergrondse brandstoftanks. Er bestaat altijd de mogelijkheid dat boven- en ondergrondse brandstoftanks in het verleden geplaatst zijn zonder melding, de aanwezigheid van dergelijke tanks blijkt niet uit de verkregen informatie.
Aanwezigheid asbest	Er is geen informatie bekend omtrent de evt. aanwezigheid van asbest in de bodem t.p.v. het plangebied. In algemene zin wordt gesteld dat puinlagen en/of grondlagen waarin bijmenging van puin en/of ander sloopafval voorkomt worden verdacht voor aanwezigheid van asbest. Er bestaat altijd de mogelijkheid dat asbest (afval/puin) ed. is begraven. Op voorhand is hiervan geen informatie bekend.

Vervolg tabel 4: overzicht potentieel bodembedreigende activiteiten en calamiteiten

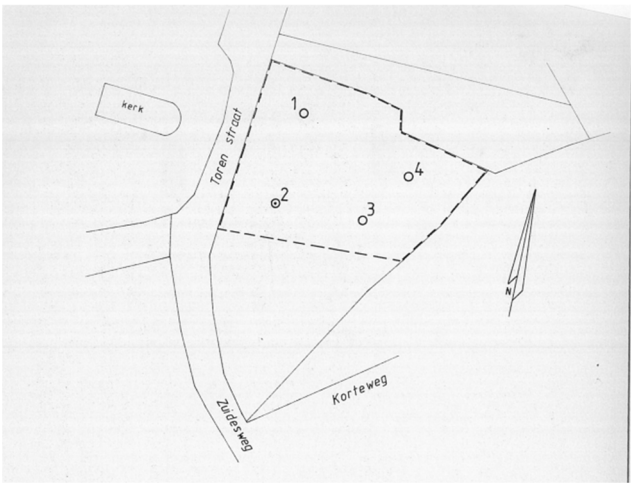
Ophogingen/dempingen/stortingen	Er is geen informatie bekend omtrent evt. met bodemvreemd materiaal gedempte watergangen / sloten t.p.v. de onderzoekslocatie (binnen het onderzochte terreindeel). Er is geen informatie omtrent evt. opgebrachte gebiedsvreemde grond (ophogingen), verhardingsmateriaal, puinmateriaal en/of afval op de onderzoekslocatie.
Niet gesprongen explosieven	Geen informatie, in Nederland zijn er niet gesprongen explosieven (NGE) uit de Tweede Wereldoorlog in de grond achtergebleven. De (potentiële) aanwezigheid van niet gesprongen explosieven kan een bedreiging inhouden bij grondroerende werkzaamheden en kan tot vertraging leiden bij planvorming en uitvoering van werkzaamheden. NGE's worden met name aangetroffen ter plaatse van 'strategische doelen' zoals binnensteden, verbindingswegen, spoorwegen, bruggen en havens. De gemeente is op basis van regelgeving verantwoordelijk voor het opsporen en ruimen va niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Voor aanvullende informatie wordt verwezen naar de gemeente.
PFAS-verdachtheid	PFAS is een stofgroep van persistente, giftige fluorverbindingen die zijn toegepast in coatings van consumentenproducten als textiel, tapijt, leer en papieren in industriële producten zoals verf en blusschuim. Op en nabij locaties waar PFAS is toegepast,kan de bodem (grond en grondwater) verontreinigd zijn. Op of nabij de onderzoekslocatie bevinden zich voor zover bekend geen locaties die de bodem verdacht maken voor PFAS en GenX verbindingen als gevolg van puntbronnen. De kans op verontreiniging met PFAS in de grond t.p.v. de onderzoekslocatie t.g.v. puntbronnen wordt gering geacht. De bovengrond, diepere geroerde bodemlagen en de waterbodem zijn op basis van het Tijdelijk Handelingskader PFAS in heel Nederland verdacht op het diffuus voorkomen van PFAS als gevolg van atmosferische depositie en mobiliteit en het feit dat de stof niet of nauwelijks afbreekt. Verwacht wordt dat de bodem van de onderzoekslocatie diffuus onverdacht is voor PFAS en onverdacht is op GenX. Voor zover bekend is op de onderzoekslocatie geen sprake geweest van activiteiten die de locatie verdacht maken op het voorkomen van PFAS. Zo is er op de locatie (voor zover bekend) bijv. geen sprake geweest van: ♦ brand met gebruik van blusschuim; ♦ brandblusoefenterrein; ♦ bedrijfsactiviteiten bijv. op het gebied van: - teflonproductie; - galvanische industrie, textiel, papier(verwerking), lak- en verfindustrie, cosmetica; - afvalverbranding, stortplaatsen, waterzuiveringsinstallaties, ijzerinzamellocaties (inzamelen brandblussers).
Calamiteiten	Voor zover bekend is er geen informatie over evt. calamiteiten die hebben plaatsgevonden waarbij de bodem verontreinigd kan zijn geraakt.
Verdachte activiteiten < 25 m	In de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich voornamelijk woningen en een aantal agrarisch percelen. De volgende activiteiten zijn in de nabije omgeving aanwezig (geweest): **Torenstraat 5-7:** - graanmalerij

	Dorpstraat 22: Het is op voorhand onbekend of de activiteiten in de directe omgeving een negatieve invloed hebben (gehad) op de bodemkwaliteit t.p.v. de onderhavige onderzoekslocatie.

Omschrijving	Start	Eind
benzine-service-station (5050)	1977	1979
brandstoffengroothandel (vloeibaar) (515121)	1951	1963
benzinetank (ondergronds) (631246)	1936	1900
benzinepompinstallatie (50511)	1936	1900

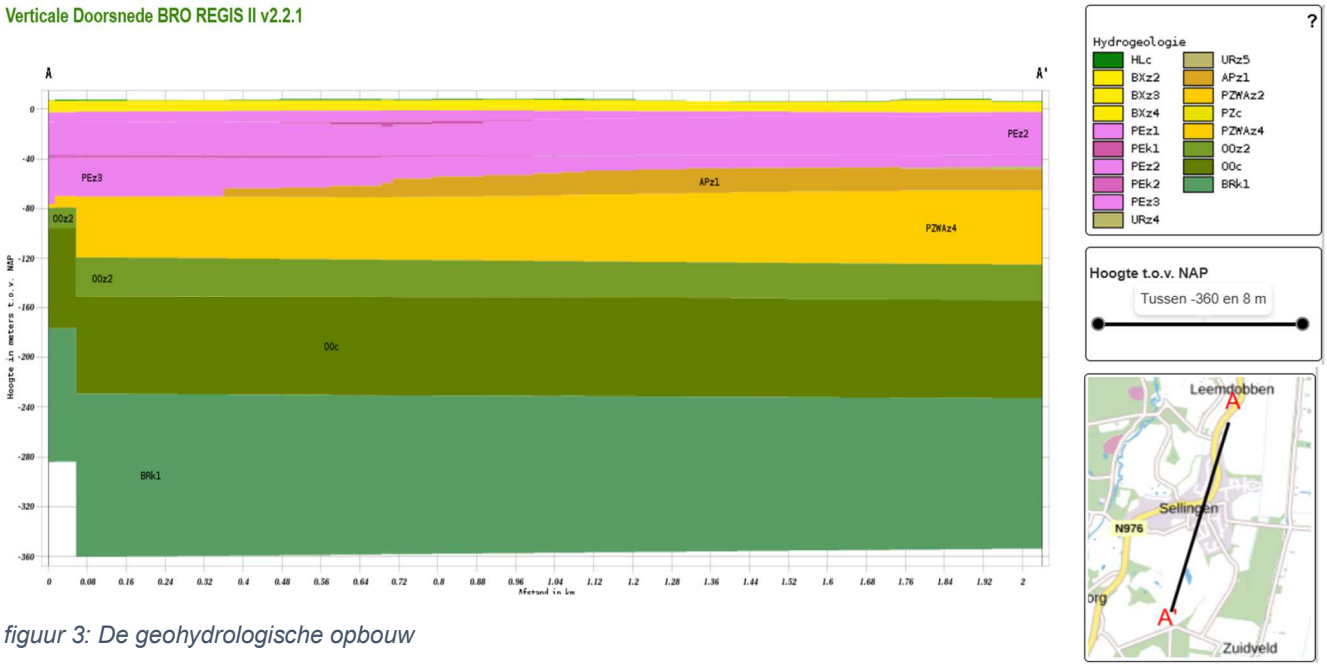
<u>voorgaande bodemonderzoeken</u>
In tabel 6 is een overzicht van voorgaande bodemonderzoeken en informatie van de bodemkwaliteitskaart weergegeven.

Tabel 6: overzicht voorgaande bodemonderzoeken en bodemkwaliteitskaart

	voorgaande bodemonderzoeken
Onderzoekslocatie Omgeving < 25 m	►Niet bekend. **<u>Dorpskern Sellingen</u>** ►verkennend bodemonderzoek NEN 5740, d.d. 30.05.1987, ref. Grontmij rapportnummer: 87/0659-03 <u>Algemeen:</u> De onderzochte locatie ligt aan de Torenstraat in de kern van Sellingen. Het plan heeft een oppervlakte van 2.500 m2. Uit het historisch onderzoek blijkt dat hier vroeger een boerderij heeft gestaan. *Figuur 2: situering boringen* <u>Analyseresultaten:</u> In de grond en in het grondwater zijn geen verhoogde concentraties van de onderzochte parameters gemeten. <u>Conclusie/aanbeveling:</u> Zintuiglijk zijn geen verontreinigingen waargenomen. In zowel het grond als het grondwatermonster zijn geen verhoogde gehalten geconstateerd zodat op grond van dit onderzoek de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en het grondwater in relatie tot de bestemming woningbouw als goed wordt beoordeeld.

	Korteweg nr. 2 ►verkennend bodemonderzoek NEN 5740, d.d. 13.05.2014, ref. Sigma Geo-& Milieutechniek rapportnummer: 14-M6846 Algemeen: In opdracht van Gemeente Vlagtwedde is in februari/maart 2014 door Sigma Bouw & Milieu een verkennend milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd op een deel van het perceel gelegen aan de Korteweg nr. 2 te Sellingen (gemeente Vlagtwedde). Op de locatie bevindt zich vanaf 1961 een school (op d' Esch) Analyseresultaten: **Grond** Bovengrondmengmonster MM1 (boring 1+4 t/m 7) bevat een verhoogd gehalte polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) t.o.v. de achtergrondwaarde. Het in bovengrondmengmonster MM1 gemeten gehalte polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) overschrijdt de achtergrondwaarde, de tussenwaarde wordt in dit geval in het onderzochte bovengrondmengmonster niet overschreden. Bovengrondmengmonster MM2 (boring 3+8 t/m 12) bevat geen van de onderzochte stoffen verhoogd t.o.v. de achtergrondwaarde en/of detectiewaarde. Ondergrondmengmonster MM3 (boring 1+2+3) bevat geen van de onderzochte stoffen verhoogd t.o.v. de achtergrondwaarde en/of detectiewaarde. **Grondwater** Het grondwater ter plaatse van peilbuis 1 bevat een verhoogd gehalte barium (zware metalen) t.o.v. de streefwaarde. Het verhoogd gemeten gehalte barium (zware metalen) in het grondwater ter plaatse van peilbuis 1 overschrijdt de achtergrondwaarde, de tussenwaarde wordt in dit geval niet overschreden. Conclusie/aanbeveling: Op basis van de resultaten van het verkennend bodemonderzoek blijkt dat de locatie niet vrij is van bodemverontreiniging. De bovengrond alsmede het grondwater ter plaatse van de onderzoekslocatie bevatten plaatselijk verontreinigingen t.o.v. resp. de achtergrondwaarde en de streefwaarde. De plaatselijk verhoogd gemeten verontreinigingen overschrijden de tussenwaarde niet en geven daardoor geen formele aanleiding tot het instellen van een nader onderzoek.
Vermoeden van (een geval van ernstige) bodemverontreiniging op de locatie of een deel daarvan	► Niet bekend.
informatie bodemkwaliteitskaart	-

bodemopbouw, geohydrologie en antropogene beïnvloeding
De ondiepe geologie in het onderzoeksgebied is afgeleid van de Grondwaterkaart van Nederland (Dienst grondwaterverkenning TNO/DGGV) en ontleend aan het dinoloket (www.dinoloket.nl).
De bovenste laag, de deklaag, heeft een hoogte van ca.6-10m+NAP.
In figuur 3 staat de geohydrologische opbouw weergegeven.

figuur 3: De geohydrologische opbouw

De stromingsrichting van het ondiepe grondwater van het eerste watervoerend is in het kader van dit onderzoek niet vastgesteld.
Opgemerkt dient te worden dat de stromingsrichting van het grondwater beïnvloed kan worden door drainagepatroon, ligging van sloten, riolering, kabels, leidingen en funderingen.

2.1 Hypothese en onderzoeksstrategie

Volgens de onderzoeksnorm NEN 5740 dient, m.b.t. de aanwezigheid van eventuele bodemverontreiniging, vooraf een onderzoekshypothese te worden opgesteld. De hypothese kan worden opgesteld op basis van bekende (historische) gegevens, uit de betrokken informatie kan blijken dat de onderzoekslocatie, vooraf, als “verdacht” of “onverdacht” wordt aangemerkt.

Op basis van de bekende informatie uit het historisch onderzoek is gebleken dat delen van de onderzoekslocatie eerder bebouwd zijn geweest (boerderijen en bejaardenwoningen). Afgezien van de bebouwing aan de Breetuinenweg is veel bebouwing na 2012 gesloopt.

Op bodemloket wordt voor de locatie Torenstraat 9 melding gemaakt van een fotografisch bedrijf. Hierover is geen informatie aanwezig in het gemeentearchief. Er is geen andere informatie omtrent evt. (voormalige) (bedrijfs)matige activiteiten op de onderzoekslocatie (t.p.v. het onderzoeksgebied). Er is geen informatie over (voormalige) potentieel verdachte deellocaties (bronnen), (voormalige) bodembedreigende activiteiten of evt. (voormalige) potentieel bodembedreigende calamiteiten t.p.v. de onderzoekslocatie (t.p.v. het onderzoeksgebied).
Er is geen actuele informatie over de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem t.p.v. het onderzoeksgebied beschikbaar.

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek zijn binnen het onderzoeksgebied geen concrete aanwijzingen van bodembedreigende milieubelastende activiteiten die geleid zouden kunnen hebben tot bodemverontreiniging.

Verwacht wordt dat de bovengrond voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse wonen en de ondergrond voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse landbouw/natuur. T.a.v. milieuhygiënische kwaliteit van het grondwater wordt verwacht dat deze niet verhoogd is t.o.v. de interventiewaarde en de signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering.

Op basis van de gestelde hypothese is het bodemonderzoek t.p.v. het plangebied uitgevoerd conform de onderzoeksstrategie voor een onverdachte locatie (ONV-NL) volgens NEN 5740, paragraaf 5.1 (literatuur 1). Verwacht wordt gezien de mate van het gebruik van de locatie dat de gekozen onderzoeksstrategie een voldoende beeld zal geven over de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem t.p.v. de onderzoekslocatie.

In tabel 7 is de gehanteerde onderzoeksstrategie weergegeven.

Tabel 7: gehanteerde onderzoekstrategie

(deel)locatie	mogelijke verontreiniging		onderzoeksstrategie
	grond	grondwater	
NEN-5740			
onderzoeksgebied (plangebied) (ca 14.681 m^2)	-	-	ONV-NL

Op basis van bekende informatie zijn geen gegevens bekend dat op de locatie sprake zou kunnen zijn van een bodemverontreiniging met asbest. Op voorhand is geen concrete informatie bekend waaruit blijkt dat t.p.v. de onderzoekslocatie asbesthoudend materiaal in de bodem aanwezig is.
Er is in dit onderzoek vooralsnog geen onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in grond uitgevoerd.
Het opgeboorde monstermateriaal op de onderzoekslocatie is in dit onderzoek visueel beoordeeld op de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal. Opgemerkt dient te worden dat asbestanalyses geen deel uitmaken van uitgevoerde analyses in het kader van de NEN-5740. Onderhavig onderzoek betreft geen asbest onderzoek in bodem volgens NEN-5707+C2 of NEN-5897+C2.
Er bestaat echter altijd de mogelijkheid dat asbest (afval/puin) ed. in de bodem terecht gekomen is of is begraven.
Alleen een verkennend onderzoek asbest in grond volgens NEN-5707+C2 of onderzoek asbest in puin volgens NEN-5897+C2 kan een uitspraak doen over de evt. aanwezigheid van asbest in de bodem.
Tevens dient opgemerkt te worden dat aanwezig puinmateriaal en/of (half)verhardingsmaterialen niet chemisch-analytisch zijn onderzocht.

3 VELDONDERZOEK

In dit hoofdstuk wordt het uitgevoerde veldwerkonderzoeksprogramma beschreven. Daarnaast worden de resultaten van het veldonderzoek weergegeven.

3.1 Uitvoering van het veldonderzoek

Het veldonderzoek is uitgevoerd onder procescertificaat BRL SIKB 2000 en conform de eisen uit de protocollen 2001 en 2002.
In tabel 8 zijn de uitvoeringaspecten opgenomen.

Tabel 8: uitvoeringsaspecten

onderdeel:	uitgevoerd door:	datum:	bijzonderheden:
uitvoeren van boringen, het plaatsen van de peilbuizen en het nemen van grondmonsters (protocol 2001)	dhr. H. van Kuik (erkend en geregistreerd) dhr. R. Dobb (in opleiding)	10-06-2024	geen bijzonderheden t.a.v. de uitvoering
nemen van grondwatermonsters (protocol 2002)	dhr. H. van Kuik (erkend en geregistreerd)	18-06-2024	geen bijzonderheden t.a.v. de uitvoering
locatie-inspectie	dhr. H. van Kuik (erkend en geregistreerd)	10-06-2024	geen bijzonderheden t.a.v. de uitvoering

Bedrijfs- en persoonerkenningen zijn weergegeven op de internetsite van Bodem+ (https://www.bodemplus.nl/aanvragen/erkenningen/zoekmenu). Een onafhankelijkheidsverklaring is opgenomen in bijlage 5.

Alle geplaatste boringen zijn zodanig ruimtelijk verspreid over de onderzoekslocatie dat een zo representatief mogelijke indruk van de onderzoekslocatie wordt verkregen. De positionering van alle boringen is weergegeven in bijlage 2. Het veldwerkprogramma staan weergegeven in tabel 9.

Tabel 9: veldwerkprogramma

Onderdeel	Aantal	Diepte (m-mv)	Nummers
Onderzoekslocatie (ca. 14.681 m^2)			
Boringen	17	ca.0.5	9 t/m 25
	5	ca.2.0	4 t/m 8
Peilbuizen	3	ca.3.1	1 t/m 3

monstername grond
Het vrijkomende bodemmateriaal is zintuiglijk beoordeeld op bodemkundige eigenschappen, o.a. de korrelgrootteverdeling (textuur), kleur en eventueel aanwezige verontreinigingskenmerken.
Na de zintuiglijke beoordeling is het bodemmateriaal in trajecten van 0,5 meter of per afwijkende bodemlaag bemonsterd.
Grondmonsters t.b.v. analyse op vluchtige aromaten zijn m.b.v. een steekbus bemonsterd.
Grondmonsters zijn genomen conform de eisen uit het protocol 2001.

monstername grondwater
Om een representatief grondwatermonster te verkrijgen is de peilbuis, na plaatsing en voor monstername afgepompt.
Voorafgaand aan de bemonstering is de grondwaterstand t.o.v. het maaiveld ingemeten.
Het grondwatermonster is genomen conform de eisen uit het protocol 2002 en NEN-5744 (literatuur 11). Tijdens de monstername van het grondwater is in het veld de zuurgraad (pH) en de elektrische geleidbaarheid (EGV) bepaald.

3.2 Resultaten van het veldonderzoek

bodemopbouw
De boorprofielbeschrijvingen van alle verrichte boringen met bijbehorende zintuiglijke waarnemingen zijn grafisch uitgewerkt en opgenomen in bijlage 3.
In tabel 10 is op basis van de waarnemingen de lokale bodemopbouw beschreven.

Tabel 10: lokale bodemopbouw

bodemlaag m-mv	hoofdbestanddeel	toevoeging	kleur
0.0-0.55	zand	zwak humeus, matig fijn	donker bruin
0.55-1.0	zand	zwak siltig, zwak fijn	licht beige
1.0-1.5	zand	zwak siltig	licht oranje-beige
1.5-2.0	zand	zwak siltig	licht beige
2.0-3.0	zand	zwak siltig	licht beige

veldmetingen grondwater
De resultaten van de veldwaarnemingen van het grondwater zijn weergegeven in tabel 11.

Tabel 11: veldwaarnemingen grondwater

Peilbuis	filtertraject m-mv	grondwaterstand m-mv	voorpompen liter	pH	EGV geleidingsvermogen µS/cm	troebelheid (NTU)
Pb1	2.0-3.0	1.8	5	5.9	440	17
Pb2	2.0-3.0	1.8	5	6.2	410	15
Pb3	2.1-3.1	1.8	5	6.4	405	9

In het genomen grondwatermonster is een hogere troebelheid gemeten dan voor natuurlijke troebelheid verwacht wordt (≥10 NTU). De peilbuizen hebben voldoende rusttijd gehad na plaatsing (minimaal een week). Ook zijn de peilbuizen zorgvuldig en met een voldoende laag debiet afgepompt zodat de grondwaterstand in de peilbuizen slechts gering is gedaald tijdens afpompen (< 50 cm). Daarom wordt aangenomen dat er geen sprake is geweest van een verstoord bodemevenwicht tijdens monsterneming, en dat de gemeten waarde voor troebelheid een natuurlijke oorzaak hebben (zwevende stoffen als lutum of silt in het grondwater). Zwevende delen kunnen leiden tot verhoogde meetwaarden in het grondwater als gevolg van matrixstoringen bij de analyse en ab- en adsorptie organische verbindingen en zware metalen aan deze zwevende delen.

zintuiglijke waarnemingen

grond
Het bij de boringen vrijkomende bodemmateriaal is zintuiglijk beoordeeld op eventuele afwijkingen. De zintuiglijke waarnemingen zijn omschreven en grafisch weergegeven in bijlage 3.
Op basis van zintuiglijke waarnemingen zijn in het opgeboorde monstermateriaal geen bodemvreemde afwijkingen waargenomen welke zouden kunnen duiden op een vorm van bodemverontreiniging.

grondwater
Het bemonsterde grondwater bevatte geen zintuiglijk waarneembare afwijkingen.

asbest
Tijdens de locatie-inspectie is aandacht geschonken aan de aanwezigheid van asbest op het maaiveld, hierbij is op het maaiveld geen asbestverdacht materiaal aangetroffen.
Het opgeboorde monstermateriaal (grond) is zintuiglijk beoordeeld op de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal. Op basis van zintuiglijke waarnemingen van het opgeboorde monstermateriaal is geen asbestverdacht materiaal aangetroffen (indicatieve waarneming).
Hierbij wordt opgemerkt dat in dit onderzoek handboringen zijn uitgevoerd met een 5 cm edelman boor de trefkans op het aantreffen van asbesthoudend materiaal (t.g.v. verdringing van materiaal) is kleiner dan bij het graven van inspectiegaten volgens NEN-5707+C2. Bij het graven van proefgaten of proefsleuven ontstaat een beter beeld van eventueel aanwezig bodemvreemd materiaal.
Met nadruk wordt vermeld dat onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in de bodem/puin geen onderdeel uitmaakt van het onderhavige onderzoek dat volgens NEN-5740 is uitgevoerd. Het onderhavige onderzoek kan daarom geen uitspraak doen over de aan- of afwezigheid van asbest in de bodem op de onderhavige locatie. Opgemerkt dient te worden dat geen asbestanalyses van grond en/of puin e.d. hebben plaatsgevonden. Asbestanalyses maken geen deel uit van verkennend bodemonderzoek in het kader van de NEN-5740. Tevens wordt opgemerkt dat de zintuiglijke beoordeling op asbest en de locatie-inspectie niet opgevat dient te worden als een onderzoek uitgevoerd op basis van NEN-5707+C2 (asbestonderzoek in grond) en/of NEN-5897+C2 (monsterneming en analyse van asbest in onbewerkt bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat). Alleen een asbestonderzoek volgens NEN-5707+C2 / NEN-5897+C2 geeft meer zekerheid over de aanwezigheid van asbest in de bodem resp. puin.
De chemische samenstelling van eventueel aanwezig verhardingsmateriaal is niet in dit onderzoek onderzocht.

4 CHEMISCH-ANALYTISCH ONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de uitvoering, het toetsingskader en de resultaten van de chemische analyses besproken. Vervolgens worden de resultaten van het chemisch-analytisch onderzoek geïnterpreteerd

Het chemisch onderzoek van grond is uitgevoerd door het NEN-EN-ISO 17025 geaccrediteerde milieulaboratorium van SGS.
Alle analyses zijn geanalyseerd volgens het accreditatieschema AS3000 “laboratoriumanalyses voor milieuhygiënisch bodemonderzoek”, waarvoor SGS is geaccrediteerd en erkend door het ministerie van I&W.
De conservering van grond- en grondwatermonsters is uitgevoerd conform SIKB protocol 3001 “conserveringsmethoden en conserveringstermijnen voor milieumonsters”.

4.1 Onderzoeksprogramma chemisch-analytisch onderzoek

grond
Teneinde in het kader van het verkennend bodemonderzoek een indruk te krijgen van de algemene kwaliteit van de grond zijn de grondmonsters, welke tijdens het veldonderzoek zijn genomen, in het laboratorium met elkaar gemengd tot grondmengmonsters.

grondwater
Uit de geplaatste peilbuizen is per peilbuis een grondwatermonster genomen en geanalyseerd.

In onderstaande tabel 12 wordt de samenstelling van de grondmengmonsters, het grondwatermonster, de monsternamediepte en de uitgevoerde analyses weergegeven.

Tabel 12: analyseschema

Monster-code	boringnummer(s)	diepte (m-mv)	zintuiglijke waarnemingen	analysepakket
grond				
MM1	8 t/m 12	0.0-0.5	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM2	2+7+13 t/m 15	0.0-0.5	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM3	5+6+17 t/m 20	0.0-0.5	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM4	4+ 21 t/m 24	0.0-0.5	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM5	3+7+8	0.5-2.0	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM6	1+4	0.55-2.0	-	NEN-grond(*)+AS3000
MM7	2+5+6	0.5-2.0	-	NEN-grond(*)+AS3000
Grondwater				
1 (peilbuis)	1	2.0-3.0	-	NEN-grondwater(**) +AS3000
2 (peilbuis)	2	2.0-3.0	-	NEN-grondwater(**) +AS3000
3 (peilbuis)	3	2.1-3.1	-	NEN-grondwater(**) +AS3000

verklaring van de gebruikte afkortingen en codes:[(1)]

* NEN-grond	=	Standaard Pakket Grond omvat AS3000 voorbehandeling, 9 zware metalen, PAK (10-VROM), minerale olie (GC), PBC’s, droge stof, organische stof en lutum;
**NEN-water	=	Standaard Pakket Grondwater omvat AS3000 voorbehandeling zware metalen, vluchtige aromaten (incl. naftaleen), chloorhoudende oplosmiddelen, chloorbenzenen, minerale olie, styreen en bromoform;
Zware metalen	=	barium (Ba)/cadmium (Cd)/Cobalt(Co)/koper (Cu)/lood (Pb)/nikkel (Ni)/zink (Zn)/Molybdeen (Mo)/kwik(Hg);
Vluchtige aromaten	=	Benzeen (B), Tolueen (T), Ethylbenzeen (E), Xylenen (X), Naftaleen (N) Styreen (S) (BTEXNS);
PCB	=	Polychloorbifenylen;
PAK	=	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen;
VOH	=	Vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen.
Bromoform	=	Tribroommethaan

4.2 Toetsingscriteria

De analyseresultaten van de onderzochte monsters worden vergeleken met de volgende waarden:

- Kwaliteitseisen uit het Besluit Bodemkwaliteit (bijlage B, regeling bodemkwaliteit 2022);
- Interventiewaarde bodemkwaliteit (bijlage IIa, Besluit activiteiten leefomgeving);
- Signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering (Bijlage Vd, Besluit kwaliteit leefomgeving = interventiewaarden Circulaire bodemsanering 2013).

De toetsing van de analyseresultaten vindt plaats conform de, door het Rijk beschikbaar gestelde Bodem Toets- en Validatieservice (BoToVa). Toetsingen zijn voorlopig uitgevoerd volgens tijdelijke kaders van de Omgevingswet, in afwachting van formele vaststelling door Rijkswaterstaat medio 2024. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

De in deze tabel genoemde kwaliteitseisen hebben de volgende betekenis:

Landbouw/natuur	=	bestaande kwaliteit in 'schone' gebieden
Wonen	=	geschikte toestand voor functie Wonen
Industrie	=	geschikte toestand voor functie Industrie
Interventiewaarde	=	aanwezigheid van mogelijke onaanvaardbare risico's voor mens of milieu
Signaleringsparameter	=	beoordeling of sanering nodig is bij historische grondwaterverontreiniging

De kwaliteitseisen voor een aantal stoffen in de bodemmonsters zijn afhankelijk van het gehalte aan organische stof en lutum. Deze gehalten zijn in het laboratorium bepaald en verwerkt in de toetsingstabel.

Voor de beoordeling van de verontreinigingssituatie wordt behalve met de toetsingstabel, ook rekening gehouden met de zintuiglijke waarnemingen en eventueel met het gebruik van de bodem.

Bij de beoordeling worden de volgende termen toegepast:

Tabel 13: overzicht van de toegepaste termen bij de toetsing volgens het kader van de Omgevingswet.

kwaliteitseis	ondergrens kwaliteitsklasse	bovengrens kwaliteitsklasse
landbouw/natuur[1]	-	landbouw/natuur
wonen[2]	landbouw/natuur	wonen
industrie	wonen	industrie
matig verontreinigd	industrie	matig verontreinigd
sterk verontreinigd	interventiewaarde bodemkwaliteit	-

De locatie wordt als verontreinigd beschouwd, indien in een (meng)monster stoffen aanwezig zijn in een concentratie hoger dan de kwaliteitseis landbouw/natuur. Overschrijding van de kwaliteitseis industrie houdt in dat er een vermoeden van ernstige bodemverontreiniging bestaat en dat een nader onderzoek moet worden uitgevoerd.
Daarnaast zijn er twee bijzondere toetsingsregels: voor de klasse landbouw/natuur en voor de indeling in de bodemkwaliteitsklasse wonen:

[1] De kwaliteit van de grond overschrijdt niet de kwaliteitseis landbouw/natuur als bij meting van X stoffen in de grond het rekenkundige gemiddelde van maximaal Y stoffen verhoogd zijn ten opzichte van de kwaliteitseis landbouw/natuur. De verhoging mag per stof maximaal 2x de kwaliteitseis landbouw/natuur voor die stof bedragen, waarbij voor alle stoffen (met uitzondering van nikkel) geldt dat de verhoogde gehalten kleiner zijn dan of gelijk zijn aan de kwaliteitseis wonen van de betreffende stof.

X	2	7	16	27	37
Y	1	2	3	4	5

[2] De kwaliteit van de bodem overschrijdt niet de maximale waarde voor de kwaliteitsklasse wonen wanneer bij meting van X stoffen maximaal Y stoffen verhoogd zijn ten opzichte van de maximale waarde voor kwaliteitsklasse wonen. De verhoging mag per stof ten hoogste de maximale waarde voor de kwaliteitsklasse wonen vermeerderd met de achtergrondwaarde voor die stof bedragen, waarbij voor alle stoffen geldt dat de gehalten van de gemeten stoffen kleiner zijn dan of gelijk zijn aan de maximale waarde voor kwaliteitsklasse industrie van de betreffende stof.

X	2	7	16	27	37
Y	1	2	3	4	5

4.3 Analyseresultaten en interpretatie

In deze paragraaf zijn de resultaten van de chemische analyses van de grond- en grondwatermonsters, gerelateerd aan toetsingswaarden, weergegeven in tabelvorm. Na de tabellen worden de onderzoeksresultaten besproken.
In bijlage 4 zijn van alle uitgevoerde analyses de analysecertificaten opgenomen. In bijlage 6 zijn de toetsingsresultaten opgenomen.

onderzoeksresultaten grond
In tabel 14 staat een samenvatting weergegeven van de toets resultaten van de onderzochte mengmonsters van de boven en ondergrond.

Tabel 14: samenvatting toets resultaten boven- en ondergrond.

grondmeng-monster/ boring	zintuiglijk	landbouw/ natuur	wonen	industrie	matig verontreinigd	sterk verontreinigd (> I)	toetsing eindoordeel
MM1 (8 t/m 12) (0.0-0.5)	-	overige parameters	PAK´s (som 10)	-	-	-	wonen*
MM2 (2+7+13 t/m 15) (0.0-0.5)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM3 (5+6+17 t/m 20) (0.0-0.5)	-	overige parameters	kwik, PAK's (som 10)	-	-	-	wonen*
MM4 (4+ 21 t/m 24) (0.0-0.5)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM5 (3+7+8) (0.5-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM6 (1+4) (0.55-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM7 (2+5+6) (0.5-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*

landbouw/ natuur	beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse landbouw / natuur /
wonen	maximale waarde landbouw/natuur < gehalte (gssd) ≤ maximale waarde wonen beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse wonen
industrie	maximale waarde wonen < gehalte (gssd) ≤ maximale waarde industrie beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse industrie
matig verontreinigd	maximale waarde industrie < gehalte (gssd) ≤ interventiewaarde beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse matig verontreinigd
sterk verontreinigd >I	beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse sterk verontreinigd

**= beoordeling is excl. onderzoek naar PFAS-verbindingen, onderzoek naar deze verbindingen is vanaf 8 juli 2019 verplicht bij beoordeling van hergebruiksmogelijkheden van de grond*

onderzoeksresultaten grondwater
In tabel 15 staat een samenvatting weergegeven van de toets resultaten van de onderzochte grondwatermonsters.

Tabel 15: samenvatting toets resultaten grondwater.

Peilbuis	zintuiglijk	<streefwaarde	>streefwaarde	>signaleringsparameter	toetsing eindoordeel
Pb1 (2.0-3.0)	-	overige parameters	koper	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering
Pb2 (2.0-3.0)	-	alle parameters	-	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering
Pb3 (2.1-3.1)	-	overige parameters	zink	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering

<streefwaarde	Bij overschrijding zijn er geen significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig.
>streefwaarde en <signalerings-parameter	Bij overschrijding zijn er geen significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig.
>signalerings-parameter	Bij overschrijding zijn er mogelijk significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig (voormalige interventiewaarde).

bovengrond (0.0-0.5 m-mv)
Bovengrondmengmonster MM1 bevat een verhoogd gehalte polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), dat voldoet aan de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse wonen. Bovengrondmengmonster MM2 en MM4 bevatten geen van de onderzochte stoffen verhoogd t.o.v. de achtergrondwaarde en de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse landbouw en natuur. Bovengrondmengmonster MM3 bevat een verhoogd gehalte kwik (zware metalen) en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), dat voldoet aan de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse wonen.

In gebieden welke reeds langere tijd door de mens in gebruik zijn (o.a. langdurige bewoning of menselijk gebruik) worden vaker verhoogde gehalten aan o.a. PAK's in de grond gemeten. In algemene zin wordt opgemerkt dat antropogene beïnvloeding van een locatie in de meeste gevallen een negatief effect heeft op de kwaliteit van de bodem.

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) omvat een groep van meer dan 200 stoffen, die bestaan uit twee of meer aan elkaar verbonden benzeenringen, die ontstaan bij de onvolledige verbranding van koolstofbevattende materialen. Het zijn teerachtige stoffen die ontstaan bij de onvolledige verbranding van koolstofhoudende materialen als hout, fossiele brandstoffen, tabak of levensmiddelen.
De aanwezigheid van PAK's in de bodem zijn vaak het gevolg van de aanwezigheid van teerhoudende of koolstofhoudende stoffen, zoals bv. koolas, verbrandingsresten of teerresten.
Ze kunnen zowel een synthetische als een natuurlijke oorsprong hebben. PAK's kunnen ook worden aangetroffen bij de vervaardiging en verwerking van rubber, kunststoffen, verf, lakken, minerale olie en teerproducten. In de chemische grondstoffenindustrie dienen ze als tussenproducten bij verschillende syntheses, bijvoorbeeld van verfstoffen en farmaceutica.

In gebieden welke reeds langere tijd door de mens in gebruik zijn (o.a. langdurige bewoning of menselijk gebruik) worden vaker verhoogde gehalten aan o.a. zware metalen, PAK's en /of minerale olie in de grond gemeten. In algemene zin wordt opgemerkt dat antropogene beïnvloeding van een locatie in de meeste gevallen een negatief effect heeft op de kwaliteit van de bodem.
Zware metalen bezitten veelal een geringe mobiliteit in de bodem en hechten zich met name aan slib- en kleideeltjes. Zware metalen komen van nature in bepaalde concentraties in de bodem voor. Deze concentraties kunnen verhoogd voorkomen in het stedelijk milieu. De afgifte vindt onder andere plaats door dakpannen, dakgoten, kabels en leidingen, verkeer en afval. Ook depositie van zware metalen op de bodem door industriële activiteiten is een mogelijke oorzaak van verhoogde concentraties.

ondergrond (0.5-2.0 m-mv)
De ondergrondmengmonsters MM5, MM6 en MM7 bevatten geen van de onderzochte stoffen verhoogd t.o.v. de achtergrondwaarde en de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse landbouw en natuur.

grondwater
peilbuis 1 (2.0-3.0 m-mv)
Het grondwater ter plaatse van peilbuis 1 bevat een verhoogd gemeten gehalte koper (zware metalen) t.o.v. de streefwaarde, de gemeten gehaltes overschrijden de signaleringsparameter beoordeling grondwater niet.

peilbuis 1 (2.0-3.0 m-mv)
Het grondwater ter plaatse van peilbuis 2 bevat geen van de onderzochte stoffen verhoogd t.o.v. de streefwaarde, de gemeten gehaltes overschrijden de signaleringsparameter beoordeling grondwater niet.

peilbuis 1 (2.1-3.1 m-mv)
Het grondwater ter plaatse van peilbuis 3 bevat een verhoogd gemeten gehalte zink (zware metalen) t.o.v. de streefwaarde, de gemeten gehaltes overschrijden de signaleringsparameter beoordeling grondwater niet.

Ten aanzien van het voorkomen van verhoogde gehaltes zware metalen in het freatisch grondwater kan in algemene zin worden opgemerkt dat dergelijke verhoogde gehaltes op tal van onverdachte locaties in Nederland regelmatig voorkomen. De gehaltes worden vaak in verhoogde mate aangetoond zonder dat daarbij sprake is van een verontreinigingsbron. De verhoogde gehaltes zware metalen kunnen o.a. worden veroorzaakt door wisselende milieuomstandigheden in de bodem alsmede door diverse bodemprocessen. Zo kan het onvoldoende herstelde evenwicht tussen grond en grondwater ten tijde van de bemonstering een mogelijke oorzaak zijn van het verhoogd voorkomen van zware metalen. Deels kunnen zware metalen van nature, door uitloging uit sedimenten, afhankelijk van het redoxpotentiaal, in verhoogde mate in het grondwater voorkomen, het betreft in deze gevallen natuurlijk verhoogde achtergrondwaarden.

Opmerking:
Wanneer het gehalte van een parameter beneden de rapportagegrens van AS3000 ligt mag er, conform de Wijziging Regeling Bodemkwaliteit (Stc. 122, 27 juni 2008), voor de betreffende parameter van uit worden gegaan dat deze voldoet aan de achtergrondwaarde (AW2000), e.e.a. geldt voor de gecorrigeerde som 1,2-dichlooretheen, gecorrigeerde som dichloorpropaan en som xylenen.

Op basis van de circulaire bodemsanering 2009 zijn de toetsingswaarden voor barium (zware metalen) tijdelijk ingetrokken. Indien er op een locatie sprake is van een antropogene bron kan het gemeten gehalte barium indicatief worden getoetst aan de voormalige interventiewaarde.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Naar aanleiding van de resultaten van het verkennend milieukundig bodemonderzoek worden de volgende conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

zintuiglijke waarnemingen
Op basis van zintuiglijke waarnemingen zijn in het opgeboorde monstermateriaal geen bijzonderheden waargenomen die duiden op een vorm van bodemverontreiniging. Op basis van zintuiglijke waarnemingen is in het opgeboorde bodemmateriaal geen asbestverdacht materiaal waargenomen (indicatieve waarneming).
Een samenvatting van de toetsingsresultaten staat weergegeven in tabel 16 en 17.

Tabel 16: samenvatting toets resultaten boven- en ondergrond.

grondmeng-monster/ boring	zintuiglijk	landbouw/ natuur	wonen	industrie	matig verontreinigd	sterk verontreinigd (> I)	toetsing eindoordeel
MM1 (8 t/m 12) (0.0-0.5)	-	overige parameters	PAK´s (som 10)	-	-	-	wonen*
MM2 (2+7+13 t/m 15) (0.0-0.5)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM3 (5+6+17 t/m 20) (0.0-0.5)	-	overige parameters	kwik, PAK's (som 10)	-	-	-	wonen*
MM4 (4+ 21 t/m 24) (0.0-0.5)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM5 (3+7+8) (0.5-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM6 (1+4) (0.55-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*
MM7 (2+5+6) (0.5-2.0)	-	alle parameters	-	-	-	-	landbouw/natuur*

landbouw/ natuur	beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse landbouw / natuur /
wonen	maximale waarde landbouw/natuur < gehalte (gssd) ≤ maximale waarde wonen beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse wonen
industrie	maximale waarde wonen < gehalte (gssd) ≤ maximale waarde industrie beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse industrie
matig verontreinigd	maximale waarde industrie < gehalte (gssd) ≤ interventiewaarde beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse matig verontreinigd
sterk verontreinigd >I	beoordeling omgevingswet: kwaliteitsklasse sterk verontreinigd

**= beoordeling is excl. onderzoek naar PFAS-verbindingen, onderzoek naar deze verbindingen is vanaf 8 juli 2019 verplicht bij beoordeling van hergebruiksmogelijkheden van de grond*

Tabel 17: samenvatting toets resultaten grondwater.

Peilbuis	zintuiglijk	<streefwaarde	>streefwaarde	>signaleringsparameter	toetsing eindconclusie
Pb1 (2.0-3.0)	-	overige parameters	koper	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering
Pb2 (2.0-3.0)	-	alle parameters	-	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering
Pb3 (2.1-3.1)	-	overige parameters	zink	-	<signalerings-parameter beoordeling grondwatersanering

<streefwaarde	Bij overschrijding zijn er geen significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig (voormalige interventiewaarde).
>streefwaarde en <signalerings-parameter	Bij overschrijding zijn er geen significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig (voormalige interventiewaarde).
>signalerings-parameter	Bij overschrijding zijn er mogelijk significante risico's voor mens, plant of dier aanwezig (voormalige interventiewaarde).

eindconclusie verkennend bodemonderzoek NEN-5740

In de bovengrond en het grondwater zijn enkele stoffen verhoogd gemeten t.o.v. de achtergrondwaarde, de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse landbouw en natuur resp. de streefwaarde. De verhoogd gemeten gehaltes overschrijden de interventiewaarde resp. de signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering niet zodat er uit milieuhygiënische overweging, naar onze mening, geen directe aanleiding is tot het instellen van aanvullend onderzoek. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bodemonderzoek geldt, ten aanzien van de milieuhygiënisch kwaliteit van de bodem, naar onze mening, geen belemmering voor het beoogde gebruik van de onderzoekslocatie.
Echter, het is van belang te benadrukken dat het bevoegd gezag hierin de uiteindelijke beslissing neemt en hierbij beleidsmatige afwegingsruimte heeft, wat kan resulteren in een afwijkend besluit. Aan onze inschatting (expert-judgement) kunnen dan ook geen rechten worden ontleend en deze is louter indicatief van aard.

toetsing hypothese
In tabel 18 is de hypothese en de noodzaak tot vervolgonderzoek beoordeeld aan de hand van de onderzoeksresultaten.

Tabel 18: toetsing hypothese

Locatie	Hypothese	Correct?	Verkennend onderzoek met nieuwe hypothese?	Nader onderzoek?
Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen	bodemkwaliteit bovengrond voldoet aan wonen en ondergrond voldoet aan landbouw/natuur, grondwater bevat geen verhoogde gehalten t.o.v. de signalerings-parameters	Ja	nee, onderzoeks-inspanning voldoende	Nee, er zijn geen gehalten boven de maximale waarden voor de bodemkwaliteitsklasse gemeten

Opgemerkt wordt dat de conclusies betrekking hebben op de chemische gesteldheid van de bodem (excl. asbest). Een asbestonderzoek in grond of puin conform de NEN 5707+C2 resp. NEN 5897+C2 maakt geen onderdeel uit van de scope van onderhavig onderzoek.
Op basis van dit onderzoek dat volgens NEN-5740-A1 is uitgevoerd kan geen uitspraak worden gedaan omtrent de aanwezigheid van asbesthoudend materiaal in de bodem of puin.
Indien een formele uitspraak over het voorkomen van asbest in de bodem gewenst is dient een asbestonderzoek uit gevoerd te worden conform de NEN 5707+C2 of NEN 5897+C2.

Afwijkingen t.o.v. normen en protocollen
Er hebben bij de uitvoering van werkzaamheden geen afwijkingen plaatsgevonden t.o.v. de geldende protocollen 2001, 2002 en/of overige geldende analysemethoden.

Aanbevelingen
Wanneer in het kader van herontwikkeling meer dan 25 m^3 grondverzet plaatsvindt, moet dit tenminste 1 week voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gemeld via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) als zogenaamde milieubelastende activiteit “graven in de bodem met een kwaliteit onder de interventiewaarde.
Op 8 juli 2019 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een tijdelijk handelingskader vastgesteld voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie. Vanaf 8 juli 2019 is het verplicht om onderzoek naar de stofgroep PFAS uit te voeren bij o.a. partijkeuringen in het kader van afvoer van grond.
In dit verkennend bodemonderzoek is geen onderzoek uitgevoerd naar PFAS stoffen in de bodem. De in dit onderzoek opgenomen toetsing is excl. onderzoek naar PFAS-stoffen, onderzoek naar deze verbindingen is bij definitieve beoordeling van evt. hergebruiksmogelijkheden van evt. af te voeren grond alsnog nodig.

Algemeen/opmerkingen/betrouwbaarheid/uitsluitingen

Het onderhavige onderzoek heeft betrekking gehad op de locatie gelegen aan de Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen (zie bijlage 2). Op basis van het onderhavige onderzoek kan alleen een uitspraak worden gedaan omtrent de bodemkwaliteit van het onderzochte terreindeel, zie bijlage 2.
Op basis van het onderhavige onderzoek kan geen uitspraak worden gedaan: omtrent de bodemkwaliteit van niet onderzochte terreindelen, de milieuhygiënische bodemkwaliteit van niet bekende verdachte terreindelen, de milieuhygiënische bodemkwaliteit van niet verkende bodemlagen, de milieuhygiënische kwaliteit van het diepere grondwater etc.
Daarnaast kan op basis van dit onderzoek geen uitspraak worden gedaan omtrent de eventuele aanwezigheid van asbest in de bodem/puin. Indien echter een formele uitspraak over het voorkomen van asbest in de bodem gewenst is dient een asbestonderzoek uit gevoerd te worden conform de NEN 5707+C2 of NEN 5897+C2. Alleen een asbestonderzoek volgens NEN-5707+C2 / NEN-5897+C2 geeft meer zekerheid over de aanwezigheid van asbest in de bodem resp. puin.

In algemene zin wordt opgemerkt dat bij analyse van mengmonsters de gehalten in de individuele deelmonsters van een mengmonster zowel hoger als lager kunnen zijn dan de aangetoonde gehalten in het betreffende mengmonster. Er kan in gevallen waarbij sprake is van ruime overschrijdingen van de achtergrondwaarde, gemeten in een mengmonster, niet worden uitgesloten dat individuele deelmonsters gehalten boven de tussen- of interventiewaarde bevatten.

T.a.v. historische (bodem) informatie van de locatie wordt opgemerkt dat de geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Voor het verkrijgen van historische informatie is Sigma Geo- & Milieutechniek afhankelijk van deze bronnen, waardoor Sigma Geo- & Milieutechniek niet kan instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie. Het kan voorkomen dat niet alle bronnen zijn geraadpleegd, doordat ze niet voorhanden waren. Hierdoor kan informatie ontbreken.
Dit bodemonderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving en methoden. Een bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid echter uitgevoerd door het, conform de geldende richtlijnen, steekproefsgewijs bemonsteren van de bodem d.m.v. een representatief geacht aantal monsters, waardoor het, op basis van de resultaten van een bodemonderzoek, onmogelijk is om garanties af te geven ten aanzien van de milieuhygiënische bodemkwaliteit.
Een verkennend bodemonderzoek geeft nooit volledige zekerheid omtrent de toestand van de bodem ter plaatse van een locatie. Het onderzoek dient geïnterpreteerd worden als een inschatting van de verontreinigingssituatie op een bepaald moment. Het is echter op basis van dit onderzoek nooit uit te sluiten dat er lokaal afwijkingen in de bodem voorkomen. Het kan op basis van dit onderzoek niet uitgesloten worden dat zich op de locatie verontreiniging bevindt welke in dit onderzoek niet is aangetroffen/ontdekt.
De resultaten van het onderzoek kunnen minder representatief worden naarmate de tijd verstrijkt. Eventuele toekomstige activiteiten, calamiteiten, sloopwerkzaamheden, bouwrijp maken en/of aanvoer van grond van elders, kunnen de bodemkwaliteit (sterk) beïnvloeden. Tijdens werkzaamheden in de bodem dient men alert te blijven op waarneembare bijzonderheden, die kunnen duiden op eventuele verontreinigingen
Het onderzoek is gebaseerd op informatie van derden en het verrichten van een beperkt aantal boringen en analyses, conform de geldende richtlijnen. Hierdoor is het mogelijk dat niet alle informatie is verkregen, dan wel dat niet alle afwijkingen in de bodem zijn geconstateerd.
Sigma Geo- & Milieutechniek B.V. aanvaardt derhalve op generlei wijze aansprakelijkheid voor de gevolgen/schade dan wel enige andere indirecte incidentele of gevolgschade welke voortvloeien uit beslissingen welke worden genomen op basis van de onderzoeksresultaten van het onderhavige onderzoek als in de praktijk blijkt dat de verontreinigingssituatie anders is dan in dit onderzoek vermeld.

6 LITERTUURLIJST

1. 'Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond' (Nederlandse norm 5740: oktober 2023).
2. Boringen zijn geplaatst volgens de eisen uit het SIKB-protocol 2001 (vigerende versie).
3. Grondmonsters zijn genomen volgens de eisen uit het SIKB-protocol 2001 (vigerende versie), grondwatermonsters zijn genomen volgens de eisen uit het SIKB-protocol 2002 (vigerende versie).
4. De conservering van monsters in het veld is uitgevoerd volgens de eisen uit de SIKB-protocollen 2001 en 2002 (vigerende versie).
5. Regeling Bodemkwaliteit" (zie vigerende versies op www.wetten.overheid.nl of www.rwsleefomgeving.nl)
6. Circulaire Bodemsanering (zie vigerende versies op www.wetten.overheid.nl of www.rwsleefomgeving.nl)
7. Classificatie van onverharde grondmonsters, NEN 5104, september 1989.
8. Geologische overzichtskaarten van Nederland, Rijks Geologische Dienst, 1995.
9. Grondwaterstromingsstelsels in Nederland, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1989.
10. 'Bodem – Landbodem – Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek (Nederlandse norm 5725:2023, oktober 2023).).
11. Bodem-Monsterneming van grondwater, NEN 5744, (NNI maart 2011).
12. NEN 5707+C2; Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem en partijen grond; uitgifte december 2017.
13. NTA 5755, Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek,NNI, juli 2010).

7 COLOFON

opdrachtgever	**:**	**Bouwonderneming Gebr. Benus B.V.**
project	**:**	**Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen**
omvang rapport	**:**	**28 blz.**
datum	**:**	**10 juli 2024**
projectleider	**:**	**ing. A.D.M. van Wuykhuyse**

Auteur	Paraaf	Gecontroleerd door	Paraaf	Datum	Status
D. van Wuijkhuijse		H. Kroon		10 juli 2024	definitief

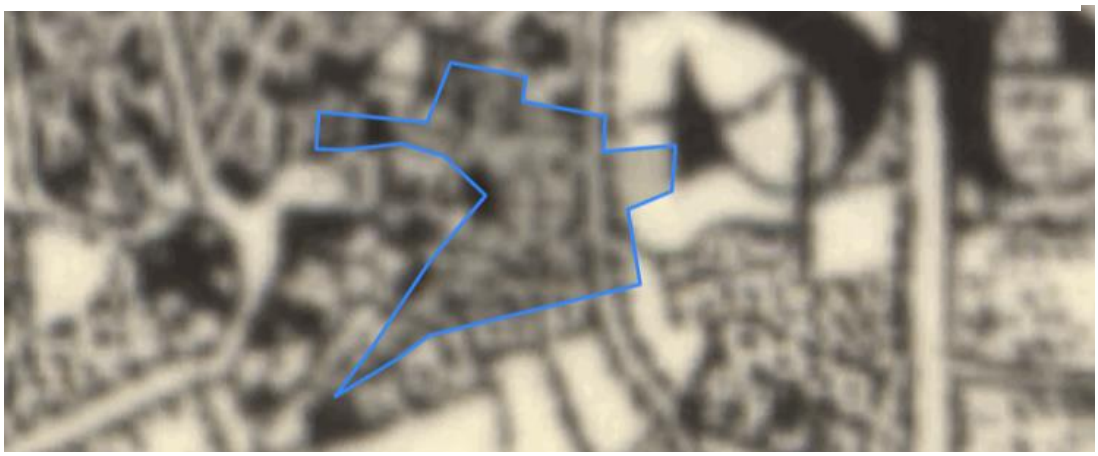
BIJLAGE 1 TOPOGRAFISCH OVERZICHT

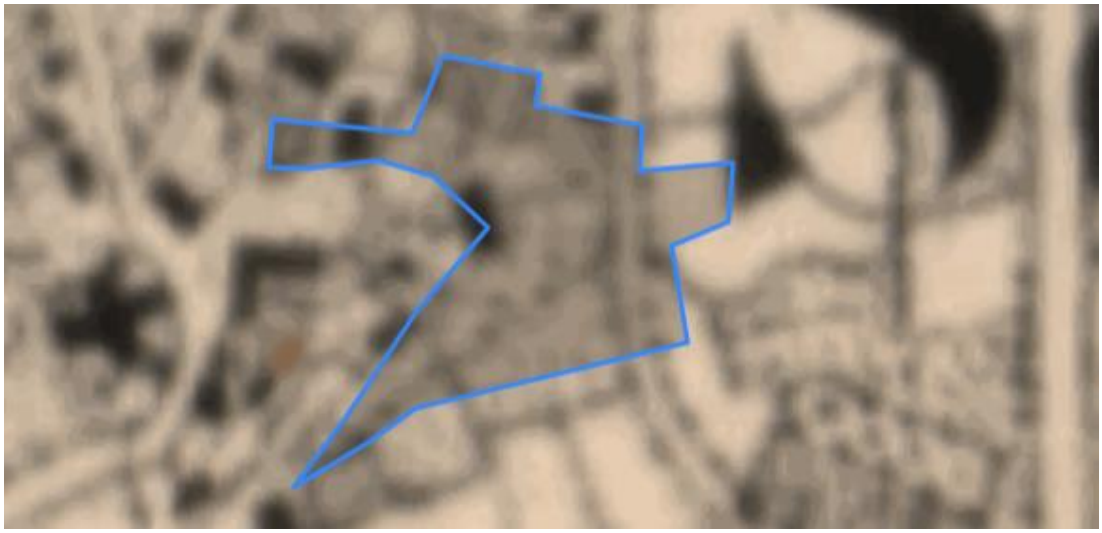
Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

BIJLAGE 1 TOPOGRAFISCH OVERZICHT (HISTORISCH)

1880

1900

1920

Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

1940

1962

Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

1980

1999

Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

2019

Sigma Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW Emmen
Tel. (0591) 65 91 28
http://www.sigma-bm.nl
email: info@sigma-bm.nl

Beeldbank Groningen luchtfoto 1976

Beeldbank Groningen luchtfoto Sellingen

Beeldbank Groningen luchtfoto Sellingen

Google maps 2010

BIJLAGE 2 ONDERZOEKSLOCATIE

Torenstraat

Kor-teweg

Schepper

Zuiderweg

gras/braak
puin, split ed.
klinkers
tegels
asfalt
grind

= combinatie boring/peilbuis
= boring tot 0.5 m –mv.
= boring tot 1.0 m –mv.
= boring tot 2.0 m –mv.
= inspectiegat.

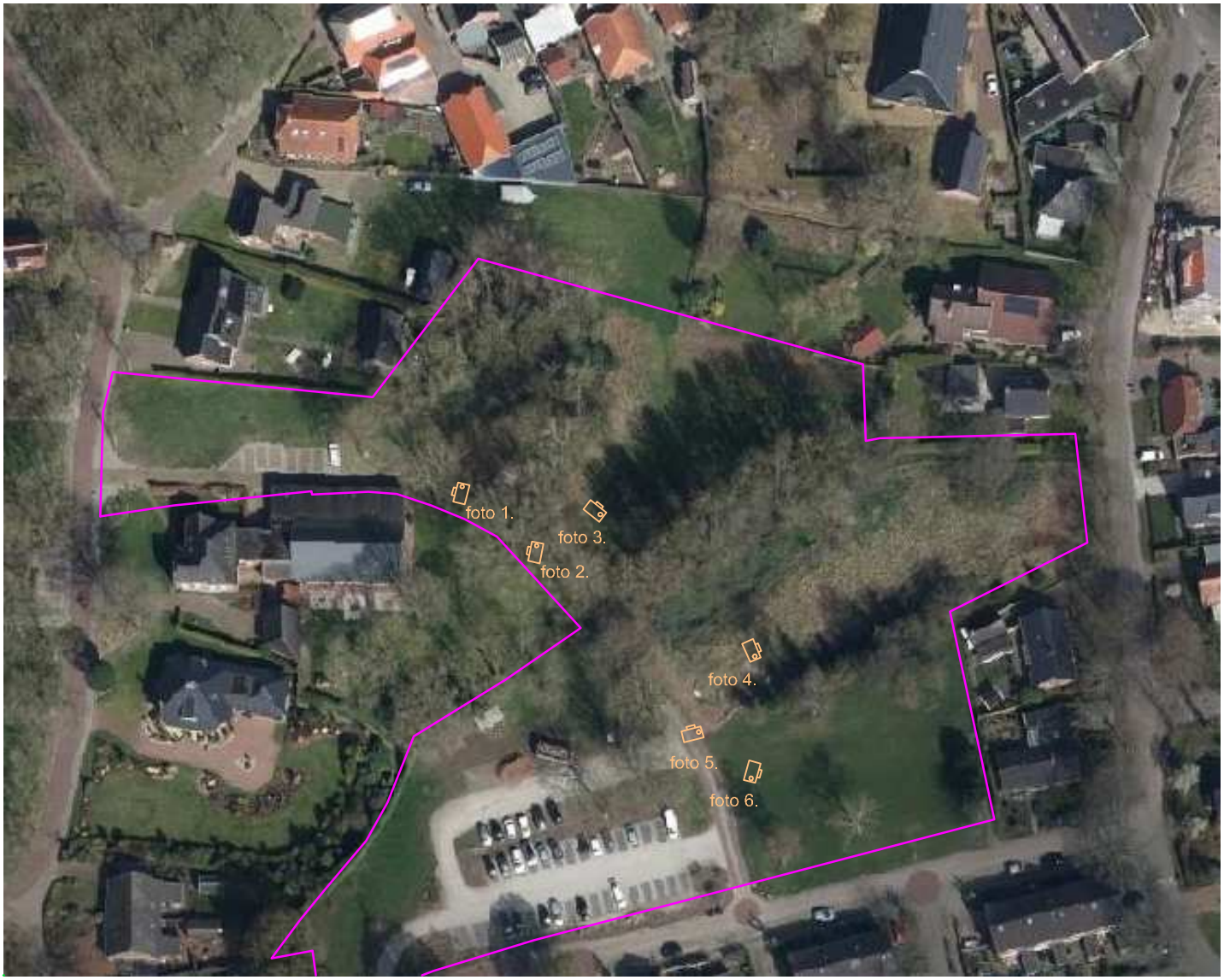
0 m 10 m 50 m

SIGMA Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW EMMEN
tel. (0591) 65 91 28
fax (0591) 65 93 25
Vakgebieden :
Bouw
Milieu
http://www.sigma-bm.nl

project:	Korteweg/Breetuinenweg te Sellingen
opdrachtgever:	Bouwonderneming Gebr. Benus B.V.
onderdeel:	Bijlage

datum:	09-06-2024
schaal:	1:1000
werknr.:	24-M11242
bladnr.:	1

BIJLAGE 2A ONDERZOEKSLOCATIE

0 m 5 m 25 m

Geo- & Milieutechniek
Phileas Foggstraat 153
7825 AW EMMEN
tel. (0591) 65 91 28
fax (0591) 65 93 25
Vakgebieden :
Bouw
Milieu
http://www.sigma-bm.nl

project:	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
opdrachtgever:	Bouwonderneming Gebr. Benus B.V.
onderdeel:	Bijlage

datum:	09-07-2024
schaal:	1:500
werknr.:	24-M11242
bladnr.:	1

Foto 1. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

Foto 2. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

Foto 3. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

Foto 4. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

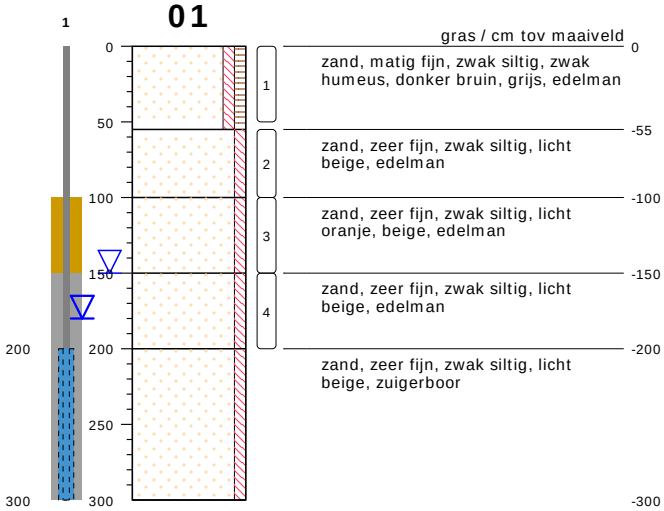

Foto 5. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

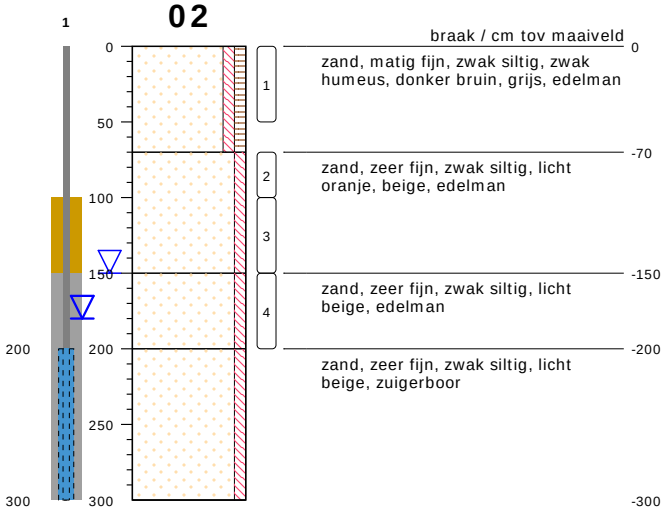
Foto 6. Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen

01

type **peilbuis met 1 filter**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273496.40**
y **552370.29**
gws (m-mv) **1.5**

02

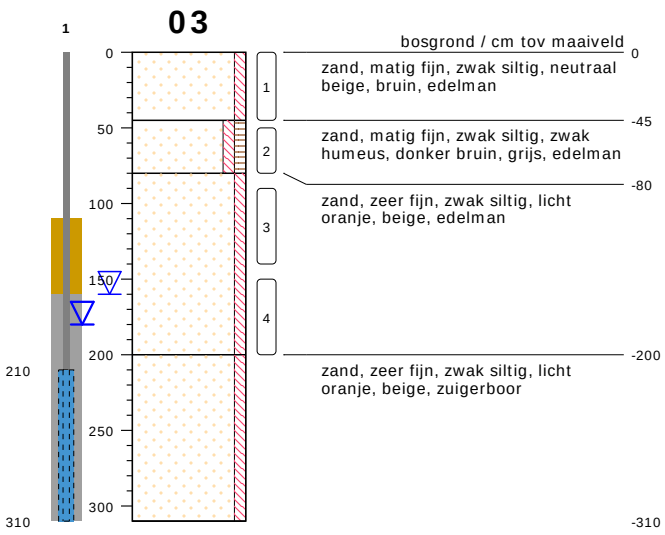

type **peilbuis met 1 filter**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273560.03**
y **552402.63**
gws (m-mv) **1.5**

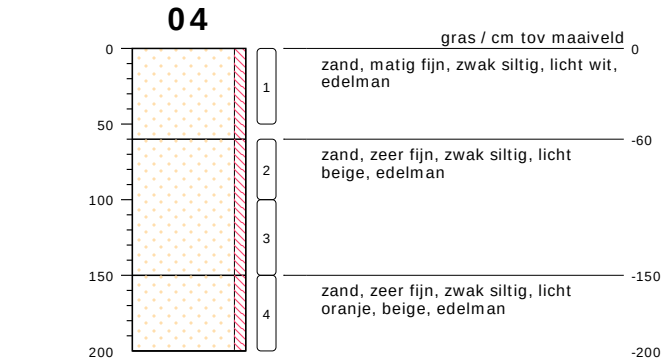
bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

SIGMA Geo- & Milieutechniek

type **peilbuis met 1 filter**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273470.99**
y **552419.64**
gws (m-mv) **1.6**

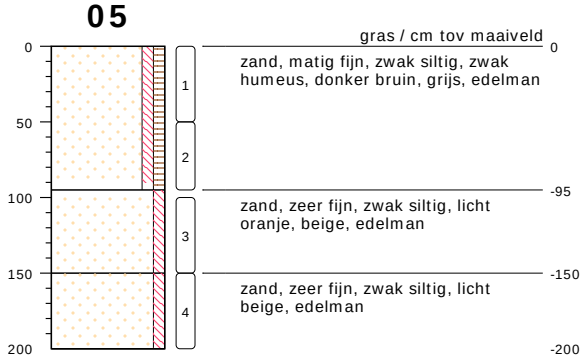
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273472.77**
y **552333.02**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

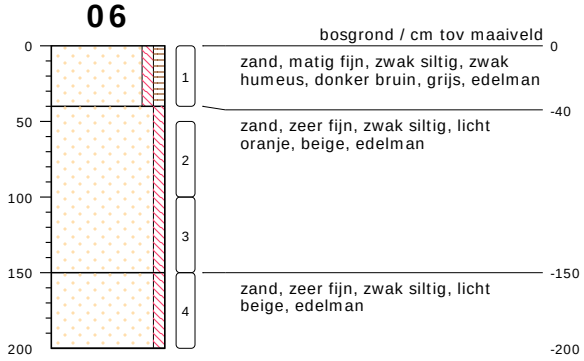
SIGMA Geo- & Milieutechniek

05

type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273559.61**
y **552360.63**

06

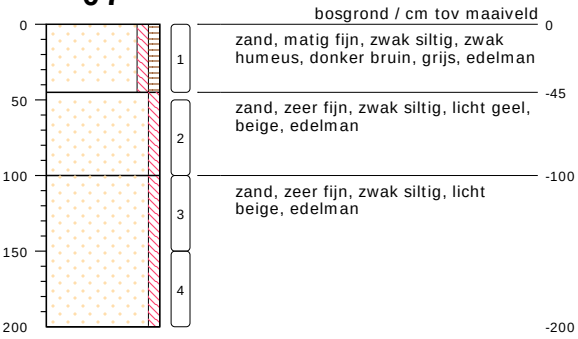
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273540.81**
y **552377.54**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

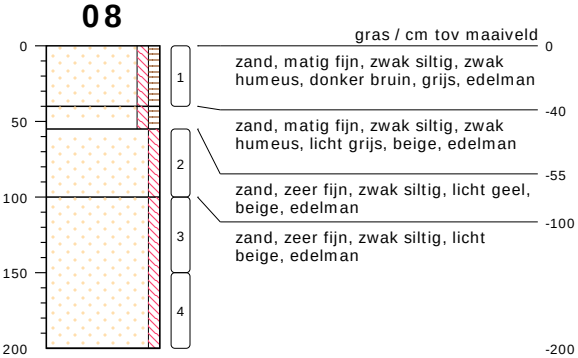
SIGMA Geo- & Milieutechniek

07

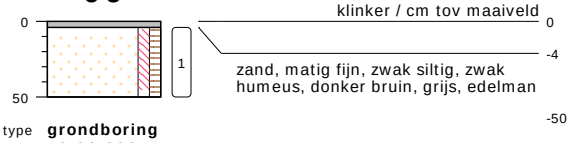
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273531.47**
y **552424.89**

08

type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273421.85**
y **552422.79**

09

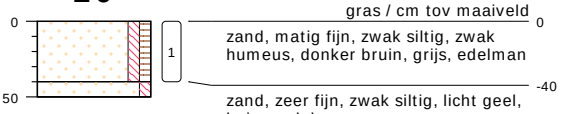
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273453.92**
y **552418.75**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

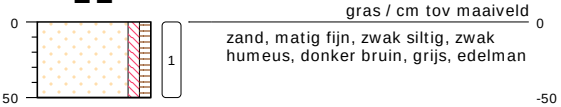
SIGMA Geo- & Milieutechniek

10

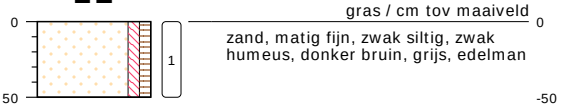
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273483.59**
y **552444.84**

11

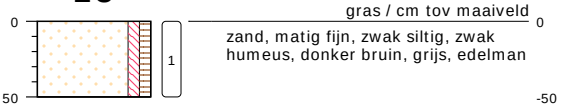
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273486.63**
y **552420.38**

12

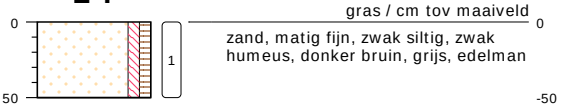
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273505.95**
y **552437.60**

13

type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273505.95**
y **552419.96**

14

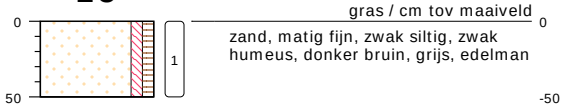
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273505.90**
y **552395.12**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

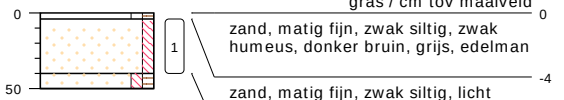
SIGMA Geo- & Milieutechniek

15

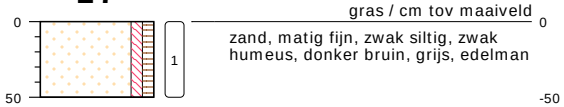
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273534.09**
y **552396.86**

16

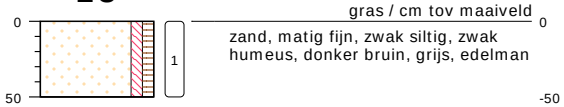
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273589.79**
y **552406.04**

17

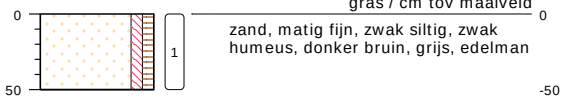
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273567.59**
y **552386.46**

18

type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273520.97**
y **552382.26**

19

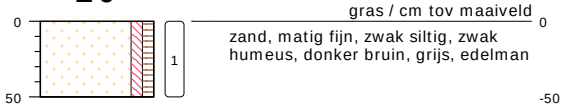
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273528.21**
y **552363.68**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

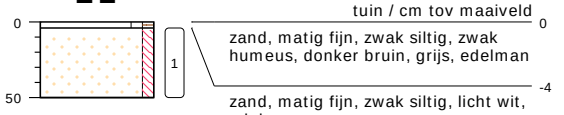
SIGMA Geo- & Milieutechniek

20

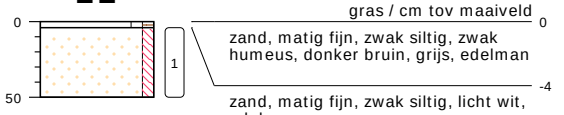
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273549.32**
y **552342.15**

21

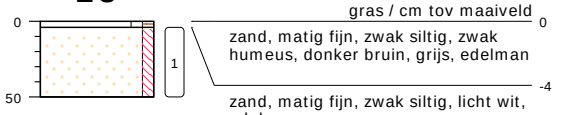
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273527.21**
y **552334.43**

22

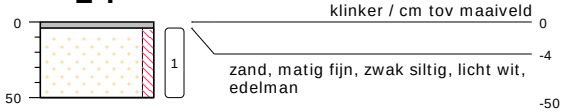
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273505.85**
y **552346.56**

23

type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273477.02**
y **552352.81**

24

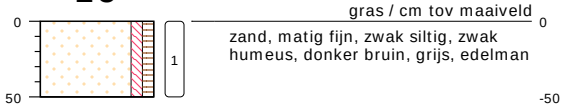
type **grondboring**
datum **10-06-2024**
boormeester **Veldwerker**
x **273498.99**
y **552327.69**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek **Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode **24-M11242**
getekend conform **NEN 5104**

SIGMA Geo- & Milieutechniek

25

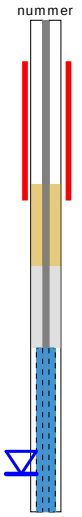
type	**grondboring**
datum	**10-06-2024**
boormeester	**Veldwerker**
x	**273449.15**
y	**552306.66**

bodemprofielen **schaal 1:50**

onderzoek	**Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
projectcode	**24-M11242**
getekend conform	**NEN 5104**

SIGMA Geo- & Milieutechniek

PEILBUIS

BORING

links= cm-maaiveld

rechts= cm+ NAP

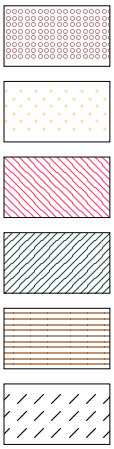
OLIE OP WATER REACTIE

GEUR INTENSITEIT

GRONDSOORTEN

GRIND, grindig (G,g)

ZAND, zandig (Z,z)

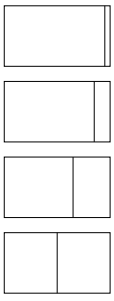
LEEM, siltig (L,s)

KLEI, kleiig (K,k)

VEEN, humeus (V,h)

slib

MATE VAN BIJMENGING

zwak - (0-5%)

matig - (5-15%)

sterk - (15-50%)

uiterst - (> 50%)

VERHARDINGEN

asfalt, beton, klinkers, tegels
stelconplaat, ondoordringbare laag

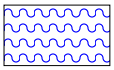
GRADATIE ZAND

uf = uiterst fijn (63-105 um)
zf = zeer fijn (105-150 um)
mf = matig fijn (150-210 um)
mg = matig grof (210-300 um)
zg = zeer grof (300-420 um)
ug = uiterst grof (420-2000 um)

OVERIG

bodemvreemde bestandsdelen aanwezig

water

GRADATIE GRIND

f = fijn (2-5.6 mm)
mg = matig grof (5.6-16 mm)
zg = zeer grof (16-63 mm)

BESCHRIJVING BODEMLAAG

pid = foto ionisatie detector
bv = bodemvocht
ow = olie op water

BIJLAGE 4 ANALYSECERTIFICATEN

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben
Phileas Foggstraat 153
7825 AW EMMEN

Uw projectnaam	: Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Uw projectnummer	: 24-M11242
SGS rapportnummer	: 14099670, versienummer: 1.

Rotterdam, 21-06-2024

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 24-M11242. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

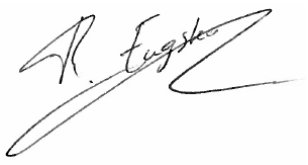
Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 10 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

René Eugster
Business Unit Manager

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM1 MM1, 08: 0-40, 09: 4-50, 10: 0-40, 11: 0-50, 12: 0-50
002	Grond (AS3000)	MM2 MM2, 07: 0-45, 13: 0-50, 14: 0-50, 15: 0-50, 02: 0-50
003	Grond (AS3000)	MM3 MM3, 06: 0-40, 17: 0-50, 18: 0-50, 19: 0-50, 20: 0-50, 05: 0-50
004	Grond (AS3000)	MM4 MM4, 04: 0-50, 21: 4-50, 22: 4-50, 23: 4-50, 24: 4-50
005	Grond (AS3000)	MM5 MM5, 03: 90-140, 03: 150-200, 07: 50-100, 07: 100-150, 07: 150-200, 08: 100-150, 08: 55-100, 08: 150-200

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	83.4	83.1	84.9	95.1	89.5
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	6.0	5.9	4.7	<0.2	<0.2
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	3.6	3.4	3.8	<2	2.7
METALEN							
barium	mg/kgds	S	22	29	30	<20	<20
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	<3	<3	<3	<3	<3
koper	mg/kgds	S	10	14	16	<5	<5
kwik	mg/kgds	S	0.08	0.09	0.19	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	S	30	31	30	<10	<10
molybdeen	mg/kgds	S	<1.5	<1.5	<1.5	<1.5	<1.5
nikkel	mg/kgds	S	<4	<4	<4	<4	<4
zink	mg/kgds	S	30	21	24	<20	<20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	0.02	<0.01	0.02	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.44	0.02	0.47	<0.01	<0.01
antraceen	mg/kgds	S	0.12	<0.01	0.11	<0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	0.87	0.05	0.62	<0.01	<0.01
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.51	0.03	0.26	<0.01	<0.01
chryseen	mg/kgds	S	0.51	0.04	0.25	<0.01	<0.01
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.23	0.02	0.12	<0.01	<0.01
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.49	0.03	0.24	<0.01	<0.01
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.31	0.03 [2)]	0.17	<0.01	<0.01
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.34	0.03	0.17	<0.01	<0.01
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	3.84 [1)]	0.264 [1)]	2.43 [1)]	0.07 [1)]	0.07 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	MM1 MM1, 08: 0-40, 09: 4-50, 10: 0-40, 11: 0-50, 12: 0-50
002	Grond (AS3000)	MM2 MM2, 07: 0-45, 13: 0-50, 14: 0-50, 15: 0-50, 02: 0-50
003	Grond (AS3000)	MM3 MM3, 06: 0-40, 17: 0-50, 18: 0-50, 19: 0-50, 20: 0-50, 05: 0-50
004	Grond (AS3000)	MM4 MM4, 04: 0-50, 21: 4-50, 22: 4-50, 23: 4-50, 24: 4-50
005	Grond (AS3000)	MM5 MM5, 03: 90-140, 03: 150-200, 07: 50-100, 07: 100-150, 07: 150-200, 08: 100-150, 08: 55-100, 08: 150-200

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]
MINERALE OLIE							
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5	<5	<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		6	<5	<5	<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	<20	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.
2	Er zijn componenten aanwezig die een storende invloed hebben op de meting. Om die reden is de onzekerheid in het resultaat vergroot.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MM6 MM6, 01: 55-100, 01: 100-150, 01: 150-200, 04: 60-100, 04: 100-150, 04: 150-200
007	Grond (AS3000)	MM7 MM7, 02: 70-100, 02: 100-150, 02: 150-200, 06: 50-100, 06: 100-150, 06: 150-200, 05: 100-150, 05: 150-200

Analyse	Eenheid	Q	006	007
monster voorbehandeling		S	Ja	Ja
droge stof	gew.-%	S	85.7	85.0
gewicht artefacten	g	S	<1	<1
aard van de artefacten	-	S	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	<0.2	0.3
KORRELGROOTTEVERDELING				
lutum (bodem)	% vd DS	S	2.3	2.9
METALEN				
barium	mg/kgds	S	<20	<20
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	<3	<3
koper	mg/kgds	S	<5	<5
kwik	mg/kgds	S	<0.05	<0.05
lood	mg/kgds	S	<10	<10
molybdeen	mg/kgds	S	<1.5	<1.5
nikkel	mg/kgds	S	<4	<4
zink	mg/kgds	S	<20	<20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
fenantreen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
antraceen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
fluoranteen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
chryseen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.02	<0.01
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.01	<0.01
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.02	<0.01
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.02	<0.01
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	0.112 [1)]	0.07 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	MM6 MM6, 01: 55-100, 01: 100-150, 01: 150-200, 04: 60-100, 04: 100-150, 04: 150-200
007	Grond (AS3000)	MM7 MM7, 02: 70-100, 02: 100-150, 02: 150-200, 06: 50-100, 06: 100-150, 06: 150-200, 05: 100-150, 05: 150-200

Analyse	Eenheid	Q	006	007
MINERALE OLIE				
fractie C10-C12	mg/kgds		<5	<5
fractie C12-C22	mg/kgds		<5	<5
fractie C22-C30	mg/kgds		<5	<5
fractie C30-C40	mg/kgds		<5	<5
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Monster beschrijvingen

006	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
007	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
monster voorbehandeling	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 16179. Grond (AS3000): AS3000 en NEN-EN 16179
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: NEN-EN 15934. Grond (AS3000): AS3010-2 en NEN-EN 15934
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	AS3000
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	AS3010-3 en NEN 5754.
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Grond: eigen methode. Grond (AS3000): AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	AS3010-5 en NEN-EN-ISO 17294-2 (ontsluiting NEN 6961 en NEN-EN-ISO 54321)
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Idem
lood	Grond (AS3000)	Idem
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	AS3010-7 en NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	O1466510	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
001	O1466519	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
001	O1466674	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
001	O1466514	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
001	O1466518	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
002	O1466516	11-06-2024	10-06-2024	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
002	O1466655	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
002	O1466667	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
002	O1466469	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
002	O1466520	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466509	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466624	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466512	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466652	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466513	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
003	O1466677	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
004	O1466653	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
004	O1466515	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
004	O1466656	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
004	O1466657	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
004	O1466595	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466493	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466485	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466486	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466491	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466473	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466484	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466672	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
005	O1466490	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1466475	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1210975	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1466664	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1466665	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1210973	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
006	O1466659	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466666	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466479	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466660	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466482	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1210976	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466488	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466663	11-06-2024	10-06-2024	ALC201
007	O1466661	11-06-2024	10-06-2024	ALC201

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

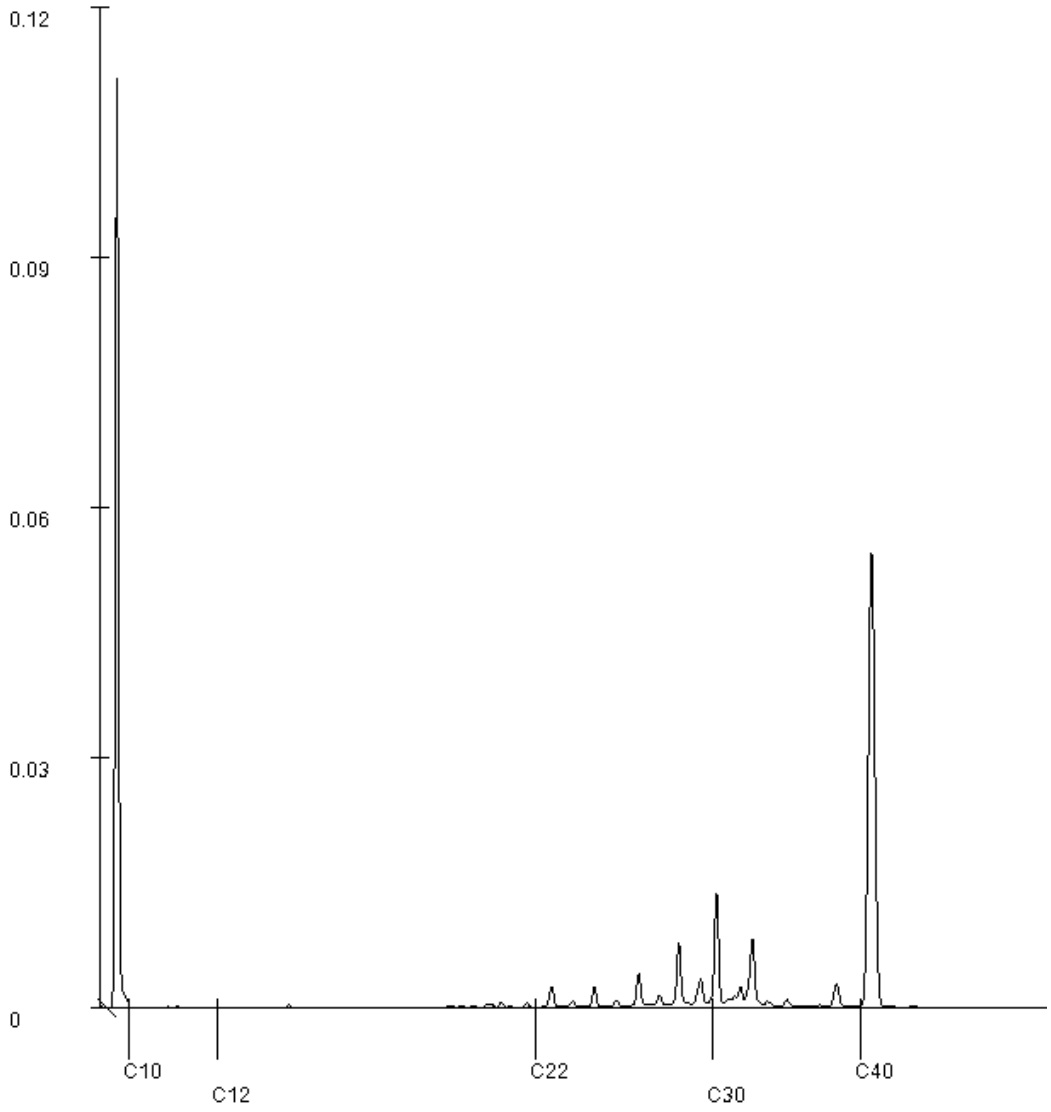
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	12-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	12-06-2024
Rapportnummer	14099670 - 1	Rapportagedatum	21-06-2024

Monsternummer:	001
Monster beschrijvingen	MM1MM1, 08: 0-40, 09: 4-50, 10: 0-40, 11: 0-50, 12: 0-50

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

SGS Environmental Analytics
Correspondentieadres
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.sgs.com/analytics-nl

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben
Phileas Foggstraat 153
7825 AW EMMEN

Uw projectnaam	: Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Uw projectnummer	: 24-M11242
SGS rapportnummer	: 14104863, versienummer: 1.

Rotterdam, 24-06-2024

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project 24-M11242. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de door SGS geteste monsters en zoals door SGS ontvangen zijn. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters, het project en de monsternamedatum (indien aangeleverd) zijn overgenomen in dit analyserapport. SGS is niet verantwoordelijk voor de gegevens verstrekt door de opdrachtgever.

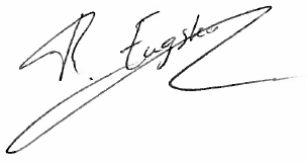
Het onderzoek is uitgevoerd door SGS Environmental Analytics, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL). Indien het onderzoek is uitgevoerd door derden is dit in het rapport aangegeven.

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 6 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Voor meer informatie, omtrent bijvoorbeeld meetonzekerheid of gebruikte analysemethoden, kunt u contact opnemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

René Eugster
Business Unit Manager

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	19-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	19-06-2024
Rapportnummer	14104863 - 1	Rapportagedatum	24-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Pb1 Pb1, 01-1: 200-300
002	Grondwater (AS3000)	Pb2 Pb2, 02-1: 200-300
003	Grondwater (AS3000)	Pb3 Pb3, 03-1: 210-310

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
METALEN					
barium	µg/l	S	26	<20	42
cadmium	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
kobalt	µg/l	S	2.2	<2	<2
koper	µg/l	S	23	14	11
kwik	µg/l	S	<0.05	<0.05	<0.05
lood	µg/l	S	<2	<2	<2
molybdeen	µg/l	S	<2	<2	<2
nikkel	µg/l	S	9.8	4.4	6.3
zink	µg/l	S	25	17	78
VLUCHTIGE AROMATEN					
benzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
tolueen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
ethylbenzeen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
o-xyleen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
p- en m-xyleen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
xylenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.21 [1)]	0.21 [1)]	0.21 [1)]
styreen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
naftaleen	µg/l	S	<0.02	<0.02	<0.02
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN					
1,1-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
1,2-dichloorethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
1,1-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
cis-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
trans-1,2-dichlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	µg/l	S	0.14 [1)]	0.14 [1)]	0.14 [1)]
dichloormethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
1,1-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
1,2-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
1,3-dichloorpropaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
som dichloorpropanen (0.7 factor)	µg/l	S	0.42 [1)]	0.42 [1)]	0.42 [1)]
tetrachlooretheen	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
tetrachloormethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	S	<0.1	<0.1	<0.1
trichlooretheen	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
chloroform	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
vinylchloride	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	19-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	19-06-2024
Rapportnummer	14104863 - 1	Rapportagedatum	24-06-2024

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grondwater (AS3000)	Pb1 Pb1, 01-1: 200-300
002	Grondwater (AS3000)	Pb2 Pb2, 02-1: 200-300
003	Grondwater (AS3000)	Pb3 Pb3, 03-1: 210-310

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003
tribroommethaan	µg/l	S	<0.2	<0.2	<0.2
MINERALE OLIE					
fractie C10-C12	µg/l		<25	<25	<25
fractie C12-C22	µg/l		<25	<25	<25
fractie C22-C30	µg/l		<25	<25	<25
fractie C30-C40	µg/l		<25	<25	<25
totaal olie C10 - C40	µg/l	S	<50	<50	<50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning.

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	19-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	19-06-2024
Rapportnummer	14104863 - 1	Rapportagedatum	24-06-2024

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor voor <-waarden volgens BoToVa.

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	19-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	19-06-2024
Rapportnummer	14104863 - 1	Rapportagedatum	24-06-2024

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
barium	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
cadmium	Grondwater (AS3000)	Idem
kobalt	Grondwater (AS3000)	Idem
koper	Grondwater (AS3000)	Idem
kwik	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17852
lood	Grondwater (AS3000)	AS3110-3 en NEN-EN-ISO 17294-2
molybdeen	Grondwater (AS3000)	Idem
nikkel	Grondwater (AS3000)	Idem
zink	Grondwater (AS3000)	Idem
benzeen	Grondwater (AS3000)	AS3130-1, NEN-EN-ISO 20595
tolueen	Grondwater (AS3000)	Idem
ethylbenzeen	Grondwater (AS3000)	Idem
o-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
p- en m-xyleen	Grondwater (AS3000)	Idem
xylenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	AS3130-1
styreen	Grondwater (AS3000)	AS3130-1, NEN-EN-ISO 20595
naftaleen	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
cis-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
trans-1,2-dichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
som (cis,trans) 1,2-dichloorethenen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	AS3130-1
dichloormethaan	Grondwater (AS3000)	AS3130-1, NEN-EN-ISO 20595
1,1-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,2-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,3-dichloorpropaan	Grondwater (AS3000)	Idem
som dichloorpropanen (0.7 factor)	Grondwater (AS3000)	AS3130-1
tetrachlooretheen	Grondwater (AS3000)	AS3130-1, NEN-EN-ISO 20595
tetrachloormethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,1-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
1,1,2-trichloorethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
trichlooretheen	Grondwater (AS3000)	Idem
chloroform	Grondwater (AS3000)	Idem
vinylchloride	Grondwater (AS3000)	Idem
tribroommethaan	Grondwater (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grondwater (AS3000)	AS3110-5

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	B2175441	19-06-2024	18-06-2024	ALC204
001	G7354246	19-06-2024	18-06-2024	ALC236
002	B2175437	19-06-2024	18-06-2024	ALC204
002	G7285565	19-06-2024	18-06-2024	ALC236
003	G7354247	19-06-2024	18-06-2024	ALC236

Paraaf :

TESTEN RvA L 028

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB AS3000

Analyserapport

Sigma Geo- & Milieutechniek B.V.
Gerben

Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen	Orderdatum	19-06-2024
Projectnummer	24-M11242	Startdatum	19-06-2024
Rapportnummer	14104863 - 1	Rapportagedatum	24-06-2024

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
003	B2175421	19-06-2024	18-06-2024	ALC204

Paraaf :

SGS Environmental Analytics IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM EN ISO/IEC 17025:2017 ONDER NR. L 028.

SGS Environmental Analytics – Vestiging van SGS Nederland BV, Malledijk 18 - P.O. Box 200, NL-3200 AE Spijkenisse - Nederland. Al onze werkzaamheden worden uitgevoerd onder de algemene voorwaarden gedeponeerd bij de kamer van koophandel te Rotterdam inschrijving handelsregister : 24226722.

Toetsing volgens Terralndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM1
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse wonen**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	83.4	**83.4**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	6.0	**6**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	3.6	**3.6**							
METALEN										
barium^{+}	mg/kg	22	**71**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.199**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**6.28**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.05
koper	mg/kg	10	**17.3**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.15
kwik	mg/kg	0.08	**0.109**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	30	**42.8**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.02
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.21**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.43
zink	mg/kg	30	**60.2**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.14
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	0.02	**0.02**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	3.84	**3.84**	WO	1.5	6.8	40	40	>40	0.06
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**8.17**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	-0.01
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**23.3**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.03

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-001	*MM1 MM1, 08: 0-40, 09: 4-50, 10: 0-40, 11: 0-50, 12: 0-50*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM2
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	83.1	**83.1**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	5.9	**5.9**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	3.4	**3.4**							
METALEN										
barium+	mg/kg	29	**95.6**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.201**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**6.4**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.05
koper	mg/kg	14	**24.5**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.10
kwik	mg/kg	0.09	**0.123**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	31	**44.4**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.01
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.31**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.43
zink	mg/kg	21	**42.6**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.17
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.264	**0.264**	<=L/N	1.5	6.8	40	40	>40	-0.03
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**8.31**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	-0.01
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**23.7**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.03

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-002	*MM2 MM2, 07: 0-45, 13: 0-50, 14: 0-50, 15: 0-50, 02: 0-50*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM3
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	84.9	**84.9**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	4.7	**4.7**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	3.8	**3.8**							
METALEN										
barium⁺	mg/kg	30	**94.9**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.209**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**6.17**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.05
koper	mg/kg	16	**28.7**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.08
kwik	mg/kg	0.19	**0.26**	WO	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	30	**43.6**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.01
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.1**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.43
zink	mg/kg	24	**49.1**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.16
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	0.02	**0.02**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	2.43	**2.43**	WO	1.5	6.8	40	40	>40	0.02
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**10.4**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	-0.01
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**29.8**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.03

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-003	*MM3 MM3, 06: 0-40, 17: 0-50, 18: 0-50, 19: 0-50, 20: 0-50, 05: 0-50*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM4
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	95.1	**95.1**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	<0.2	**0.2**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	<2	**<2**							
METALEN										
barium+	mg/kg	<20	**54.2**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.241**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**7.38**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.04
koper	mg/kg	<5	**7.24**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.22
kwik	mg/kg	<0.05	**0.0503**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	<10	**11**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.08
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**8.17**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.41
zink	mg/kg	<20	**33.2**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.18
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.07	**0.07**	<=L/N	1.5	6.8	40	40	>40	-0.04
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	0.00
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.02

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-004	*MM4 MM4, 04: 0-50, 21: 4-50, 22: 4-50, 23: 4-50, 24: 4-50*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM5
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	89.5	**89.5**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	<0.2	**0.2**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	2.7	**2.7**							
METALEN										
barium+	mg/kg	<20	**49.9**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.238**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**6.86**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.05
koper	mg/kg	<5	**7.07**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.22
kwik	mg/kg	<0.05	**0.0497**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	<10	**10.9**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.08
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.72**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.42
zink	mg/kg	<20	**32.1**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.19
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.07	**0.07**	<=L/N	1.5	6.8	40	40	>40	-0.04
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	0.00
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.02

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-005	*MM5 MM5, 03: 90-140, 03: 150-200, 07: 50-100, 07: 100-150, 07: 150-200, 08: 100-150, 08: 55-100, 08: 150-200*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM6
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	85.7	**85.7**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	<0.2	**0.2**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	2.3	**2.3**							
METALEN										
barium+	mg/kg	<20	**52.3**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.24**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**7.15**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.04
koper	mg/kg	<5	**7.17**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.22
kwik	mg/kg	<0.05	**0.05**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	<10	**11**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.08
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.97**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.42
zink	mg/kg	<20	**32.7**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.18
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.112	**0.112**	<=L/N	1.5	6.8	40	40	>40	-0.04
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	0.00
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.02

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-006	*MM6 MM6, 01: 55-100, 01: 100-150, 01: 150-200, 04: 60-100, 04: 100-150, 04: 150-200*

Toetsing volgens TerraIndex, module T.101-Beoordeling kwaliteitsklassen van grond en baggerspecie bij toepassen op of in de landbodem

(Toetsversie 1.0.0, regelgeving Bijlage B, tabel 1 Rbk 2022, aanroep SIKB versie 14.8.0, lookup versie 14.8.0 toetsingsdatum: 28-06-2024 - 08:33)

Disclaimer: Dank voor het testen van Terraindex BETA. Deze output is indicatief en SGS draagt geen verantwoordelijkheid voor de nauwkeurigheid, volledigheid of toepasbaarheid. Gebruik is op eigen risico en verantwoordelijkheid. SGS is niet aansprakelijk voor eventuele schade door het gebruik van deze informatie.

Projectcode	24-M11242
Projectnaam	Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen
Monsteromschrijving	MM7
Monstersoort	Grond (AS3000)
Monster conclusie	**Klasse landbouw/natuur**

Analyse	Eenheid	SR	BT	TC	L/N	WO	IN	MV	SV	BI
monster voorbehandeling		Ja		-						
droge stof	%	85.0	**85**							
gewicht artefacten	g	<1								
aard van de artefacten	-	Geen								
organische stof (gloeiverlies)	%	0.3	**0.3**							
KORRELGROOTTEVERDELING										
lutum (bodem)	% vd DS	2.9	**2.9**							
METALEN										
barium⁺	mg/kg	<20	**48.8**	--						
cadmium	mg/kg	<0.2	**0.238**	<=L/N	0.6	1.2	4.3	13	>13	-0.03
kobalt	mg/kg	<3	**6.72**	<=L/N	15	35	190	190	>190	-0.05
koper	mg/kg	<5	**7.02**	<=L/N	40	54	190	190	>190	-0.22
kwik	mg/kg	<0.05	**0.0496**	<=L/N	0.15	0.83	4.8	36	>36	0.00
lood	mg/kg	<10	**10.8**	<=L/N	50	210	530	530	>530	-0.08
molybdeen	mg/kg	<1.5	**1.05**	<=L/N	1.5	88	190	190	>190	0.00
nikkel	mg/kg	<4	**7.6**	<=L/N	35	39	100	100	>100	-0.42
zink	mg/kg	<20	**31.8**	<=L/N	140	200	720	720	>720	-0.19
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN										
naftaleen	mg/kg	<0.01	**0.007**	-						
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kg	0.07	**0.07**	<=L/N	1.5	6.8	40	40	>40	-0.04
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)										
som PCB (7) (0.7 factor)	ug/kg	4.9	**24.5**	<=L/N	20	40	500	1000	>1000	0.00
MINERALE OLIE										
totaal olie C10 - C40	mg/kg	<20	**70**	<=L/N	190	190	500	5000	>5000	-0.02

Monstercode	Monsteromschrijving
14099670-007	*MM7 MM7, 02: 70-100, 02: 100-150, 02: 150-200, 06: 50-100, 06: 100-150, 06: 150-200, 05: 100-150, 05: 150-200*

Verklaring kolommen

SR	*Resultaat op het analyserapport*
BT	*Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
TC	*Toetsoordeel toetsingsmodule*
BI	*SGS berekende BodemIndex waarde: =(BT - (L/N)) / (I - (L/N))*

Verklaring toetsingsoordelen

-	*Geen toetsoordeel mogelijk*
--	*Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
#	*Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
+	*De normen voor barium zijn ingetrokken. Indien er sprake is van verhoogde bariumgehalten ten opzichte van de natuurlijke achtergrond als gevolg van een antropogene bron, kan dit gehalte bij invulling van de zorgplicht worden beoordeeld op basis van de voormalige interventiewaarde voor barium van 625 mg/kg d.s (waterbodem) en de interventiewaarde voor landbodem van 920 mg/kg (landbodem).*
°	*Er staan twee interventie waardes beschreven voor kwik in grond in de circulaire bodemsanering (per 1 juli 2013); 4 mg/kg d.s. voor organisch kwik en 36 mg/kg d.s. voor anorganisch kwik. Het analyse resultaat is het gehalte aan kwik. Er kan daarin geen verder onderscheid worden gemaakt tussen de twee soorten. Voor deze toetsing wordt de eis van 36 mg/kg d.s. gehanteerd.*
<=L/N	*Kleiner dan of gelijk aan de Kwaliteitseis landbouw / natuur*
WO	*Kwaliteitseis wonen*
IN	*Kwaliteitseis industrie*
MV	*Kwaliteitseis matig verontreinigd*
SV	*Kwaliteitseis sterk verontreinigd*
>I	*Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I	*INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
somIW>1	*Interventiewaarde wordt overschreden door som fractie interventiewaarde > 1 (interventie factor)*
^	*Enkele parameters ontbreken in de som*

Kleur informatie

Geel	*Wonen of Licht verontreinigd*
Oranje	*Industrie*
Rood	*Matig verontreinigd*
Paars	*Sterk verontreinigd of Interventiewaarde*

BodemIndex waarde

SGS 1	*BI ligt tussen 0 en 0.5*
SGS 2	*BI ligt tussen 0.5 en 1*
SGS 3	*BI > 1*

Project	**24-M11242-Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
Certificaat	**14104863**
Toetsing	**13-Beoordeling kwaliteit van grondwater volgens Wbb**
Toetsversie	**Toetsversie 2.0.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 28-06-2024 - 10:12**

Parameters		Toetsing			14104863-001 Pb1 Pb1, 01-1: 200-300 Grondwater (AS3000)			
					Overschrijding Streefwaarde			
Analyse	**Eenheid**	**S**	**T**	**I**	**SR**	**BT**	**BC**	**BI**
METALEN								
barium	ug/l	50	338	625	26	**26**	<=S	-
cadmium	ug/l	0.4	3.2	6	<0.2	**0.14**	<=S	-
kobalt	ug/l	20	60	100	2.2	**2.2**	<=S	-
koper	ug/l	15	45	75	23	**23**	>S	0.13
kwik	ug/l	0.05	0.18	0.3	<0.05	**0.035**	<=S	-
lood	ug/l	15	45	75	<2	**1.4**	<=S	-
molybdeen	ug/l	5	152	300	<2	**1.4**	<=S	-
nikkel	ug/l	15	45	75	9.8	**9.8**	<=S	-
zink	ug/l	65	432	800	25	**25**	<=S	-
VLUCHTIGE AROMATEN								
benzeen	ug/l	0.2	15	30	<0.2	**0.14**	<=S	-
tolueen	ug/l	7	504	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
ethylbenzeen	ug/l	4	77	150	<0.2	**0.14**	<=S	-
xylenen (0.7 factor)	ug/l	0.2	35	70	0.21	**0.21**	<=S	-
styreen	ug/l	6	153	300	<0.2	**0.14**	<=S	-
naftaleen	ug/l	0.01	35	70	<0.02	**0.014**	<=S	-
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN								
1,1-dichloorethaan	ug/l	7	454	900	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,2-dichloorethaan	ug/l	7	204	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichlooretheen	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
trans-1,2-dichlooretheen	ug/l				<0.1	**0.07**		
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	ug/l	0.01	10	20	0.14	**0.14**	<=S	-
dichloormethaan	ug/l	0.01	500	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,2-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,3-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
som dichloorpropanen (0.7 factor)	ug/l	0.8	40	80	0.42	**0.42**	<=S	-
tetrachlooretheen	ug/l	0.01	20	40	<0.1	**0.07**	<=S	-
tetrachloormethaan	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,1-trichloorethaan	ug/l	0.01	150	300	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,2-trichloorethaan	ug/l	0.01	65	130	<0.1	**0.07**	<=S	-
trichlooretheen	ug/l	24	262	500	<0.2	**0.14**	<=S	-
chloroform	ug/l	6	203	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
vinylchloride	ug/l	0.01	2.5	5	<0.2	**0.14**	<=S	-
tribroommethaan	ug/l			630	<0.2	**0.14**	---	
MINERALE OLIE								
totaal olie C10 - C40	ug/l	50	325	600	<50	**35**	<=S	-

ADDITIONELE TOETSPARAMETERS	**Eenheid**	**BT**	**BC**
14104863-001			
som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)	ug/l	**0.77**	^--
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)	DIMSLS	**0.0002**	

Verklaring kolommen

SR	*Resultaat op het analyserapport*
BT	*Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
BC	*Toetsoordeel*
ST	*SGS toetsings resultaat (door SGS berekend)*
SC	*SGS toetsings conclusie (door SGS bepaald)*
AW	*Achtergrondwaarde (door SGS beheerd)*
T	*Tussenwaarde (door SGS berekend en beheerd maar niet meer beschreven*

	in de wetgeving)
I	*Interventie waarde (door SGS beheerd)*
RBK	*Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
BI	*SGS berekende BodemIndex waarde: =(BT - (S of AW)) / (I - (S of AW))*

Verklaring toetsingsoordelen

-	*Geen toetsoordeel mogelijk*
--	*Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
---	*Streefwaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
#	*Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
<=AW	*Kleiner dan of gelijk aan de achtergrondwaarde*
<=S	*Kleiner dan of gelijk aan de streefwaarde*
>S	*Groter dan de streefwaarde*
>I	*Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I	*INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
^	*Enkele parameters ontbreken in de som*
*	*Het gehalte is groter dan de streefwaarde/achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
**	*Het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
***	*Het gehalte is groter dan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*

Kleur informatie

Rood	*> Interventiewaarde*
Oranje	*>= Tussenwaarde (BI ligt tussen 0.5 en 1)*
Blauw	*> streefwaarde*

Project	**24-M11242-Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
Certificaat	**14104863**
Toetsing	**13-Beoordeling kwaliteit van grondwater volgens Wbb**
Toetsversie	**Toetsversie 2.0.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 28-06-2024 - 10:12**

Parameters		Toetsing			14104863-002 Pb2 Pb2, 02-1: 200-300 Grondwater (AS3000) **Voldoet aan Streefwaarde**			
Analyse	**Eenheid**	**S**	**T**	**I**	**SR**	**BT**	**BC**	**BI**
METALEN								
barium	ug/l	50	338	625	<20	**14**	<=S	-
cadmium	ug/l	0.4	3.2	6	<0.2	**0.14**	<=S	-
kobalt	ug/l	20	60	100	<2	**1.4**	<=S	-
koper	ug/l	15	45	75	14	**14**	<=S	-
kwik	ug/l	0.05	0.18	0.3	<0.05	**0.035**	<=S	-
lood	ug/l	15	45	75	<2	**1.4**	<=S	-
molybdeen	ug/l	5	152	300	<2	**1.4**	<=S	-
nikkel	ug/l	15	45	75	4.4	**4.4**	<=S	-
zink	ug/l	65	432	800	17	**17**	<=S	-
VLUCHTIGE AROMATEN								
benzeen	ug/l	0.2	15	30	<0.2	**0.14**	<=S	-
tolueen	ug/l	7	504	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
ethylbenzeen	ug/l	4	77	150	<0.2	**0.14**	<=S	-
xylenen (0.7 factor)	ug/l	0.2	35	70	0.21	**0.21**	<=S	-
styreen	ug/l	6	153	300	<0.2	**0.14**	<=S	-
naftaleen	ug/l	0.01	35	70	<0.02	**0.014**	<=S	-
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN								
1,1-dichloorethaan	ug/l	7	454	900	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,2-dichloorethaan	ug/l	7	204	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichlooretheen	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
trans-1,2-dichlooretheen	ug/l				<0.1	**0.07**		
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	ug/l	0.01	10	20	0.14	**0.14**	<=S	-
dichloormethaan	ug/l	0.01	500	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,2-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,3-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
som dichloorpropanen (0.7 factor)	ug/l	0.8	40	80	0.42	**0.42**	<=S	-
tetrachlooretheen	ug/l	0.01	20	40	<0.1	**0.07**	<=S	-
tetrachloormethaan	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,1-trichloorethaan	ug/l	0.01	150	300	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,2-trichloorethaan	ug/l	0.01	65	130	<0.1	**0.07**	<=S	-
trichlooretheen	ug/l	24	262	500	<0.2	**0.14**	<=S	-
chloroform	ug/l	6	203	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
vinylchloride	ug/l	0.01	2.5	5	<0.2	**0.14**	<=S	-
tribroommethaan	ug/l			630	<0.2	**0.14**	---	
MINERALE OLIE								
totaal olie C10 - C40	ug/l	50	325	600	<50	**35**	<=S	-

ADDITIONELE TOETSPARAMETERS	**Eenheid**	**BT**	**BC**
14104863-002			
som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)	ug/l	**0.77**	^--
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)	DIMSLS	**0.0002**	

Verklaring kolommen

SR	*Resultaat op het analyserapport*
BT	*Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
BC	*Toetsoordeel*
ST	*SGS toetsings resultaat (door SGS berekend)*
SC	*SGS toetsings conclusie (door SGS bepaald)*
AW	*Achtergrondwaarde (door SGS beheerd)*
T	*Tussenwaarde (door SGS berekend en beheerd maar niet meer beschreven*

	in de wetgeving)
I	*Interventie waarde (door SGS beheerd)*
RBK	*Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
BI	*SGS berekende BodemIndex waarde: =(BT - (S of AW)) / (I - (S of AW))*

Verklaring toetsingsoordelen

-	*Geen toetsoordeel mogelijk*
--	*Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
---	*Streefwaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
#	*Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
<=AW	*Kleiner dan of gelijk aan de achtergrondwaarde*
<=S	*Kleiner dan of gelijk aan de streefwaarde*
>S	*Groter dan de streefwaarde*
>I	*Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I	*INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
^	*Enkele parameters ontbreken in de som*
*	*Het gehalte is groter dan de streefwaarde/achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
**	*Het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
***	*Het gehalte is groter dan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*

Kleur informatie

Rood	*> Interventiewaarde*
Oranje	*>= Tussenwaarde (BI ligt tussen 0.5 en 1)*
Blauw	*> streefwaarde*

Project	**24-M11242-Korteweg/Breetuinenweg, Sellingen**
Certificaat	**14104863**
Toetsing	**13-Beoordeling kwaliteit van grondwater volgens Wbb**
Toetsversie	**Toetsversie 2.0.0, toetskader WBB, SIKB versie 13.3.0, toetsingsdatum: 28-06-2024 - 10:12**

Parameters		Toetsing			14104863-003 Pb3 Pb3, 03-1: 210-310 Grondwater (AS3000) **Overschrijding Streefwaarde**			
Analyse	**Eenheid**	**S**	**T**	**I**	**SR**	**BT**	**BC**	**BI**
METALEN								
barium	ug/l	50	338	625	42	**42**	<=S	-
cadmium	ug/l	0.4	3.2	6	<0.2	**0.14**	<=S	-
kobalt	ug/l	20	60	100	<2	**1.4**	<=S	-
koper	ug/l	15	45	75	11	**11**	<=S	-
kwik	ug/l	0.05	0.18	0.3	<0.05	**0.035**	<=S	-
lood	ug/l	15	45	75	<2	**1.4**	<=S	-
molybdeen	ug/l	5	152	300	<2	**1.4**	<=S	-
nikkel	ug/l	15	45	75	6.3	**6.3**	<=S	-
zink	ug/l	65	432	800	78	**78**	>S	0.02
VLUCHTIGE AROMATEN								
benzeen	ug/l	0.2	15	30	<0.2	**0.14**	<=S	-
tolueen	ug/l	7	504	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
ethylbenzeen	ug/l	4	77	150	<0.2	**0.14**	<=S	-
xylenen (0.7 factor)	ug/l	0.2	35	70	0.21	**0.21**	<=S	-
styreen	ug/l	6	153	300	<0.2	**0.14**	<=S	-
naftaleen	ug/l	0.01	35	70	<0.02	**0.014**	<=S	-
GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN								
1,1-dichloorethaan	ug/l	7	454	900	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,2-dichloorethaan	ug/l	7	204	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichlooretheen	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
trans-1,2-dichlooretheen	ug/l				<0.1	**0.07**		
som (cis,trans) 1,2- dichloorethenen (0.7 factor)	ug/l	0.01	10	20	0.14	**0.14**	<=S	-
dichloormethaan	ug/l	0.01	500	1000	<0.2	**0.14**	<=S	-
1,1-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,2-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
1,3-dichloorpropaan	ug/l				<0.2	**0.14**		
som dichloorpropanen (0.7 factor)	ug/l	0.8	40	80	0.42	**0.42**	<=S	-
tetrachlooretheen	ug/l	0.01	20	40	<0.1	**0.07**	<=S	-
tetrachloormethaan	ug/l	0.01	5.0	10	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,1-trichloorethaan	ug/l	0.01	150	300	<0.1	**0.07**	<=S	-
1,1,2-trichloorethaan	ug/l	0.01	65	130	<0.1	**0.07**	<=S	-
trichlooretheen	ug/l	24	262	500	<0.2	**0.14**	<=S	-
chloroform	ug/l	6	203	400	<0.2	**0.14**	<=S	-
vinylchloride	ug/l	0.01	2.5	5	<0.2	**0.14**	<=S	-
tribroommethaan	ug/l			630	<0.2	**0.14**	---	
MINERALE OLIE								
totaal olie C10 - C40	ug/l	50	325	600	<50	**35**	<=S	-

ADDITIONELE TOETSPARAMETERS	**Eenheid**	**BT**	**BC**
14104863-003			
som 16 aromatische oplosmiddelen (Bbk, 1-1-2008)	ug/l	**0.77**	^--
som 10 polyaromatische koolwaterstoffen (VROM)	DIMSLS	**0.0002**	

Verklaring kolommen

SR	*Resultaat op het analyserapport*
BT	*Berekend toetsresultaat (omgerekend naar standaard bodem). Bij organische stof en lutum staan de voor de toetsing gebruikte waarden.*
BC	*Toetsoordeel*
ST	*SGS toetsings resultaat (door SGS berekend)*
SC	*SGS toetsings conclusie (door SGS bepaald)*
AW	*Achtergrondwaarde (door SGS beheerd)*
T	*Tussenwaarde (door SGS berekend en beheerd maar niet meer beschreven*

	in de wetgeving)
I	*Interventie waarde (door SGS beheerd)*
RBK	*Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
BI	*SGS berekende BodemIndex waarde: =(BT - (S of AW)) / (I - (S of AW))*

Verklaring toetsingsoordelen

-	*Geen toetsoordeel mogelijk*
--	*Heeft geen normwaarde, zorgplicht van toepassing*
---	*Streefwaarde ontbreekt, zorgplicht van toepassing*
#	*Verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat*
<=AW	*Kleiner dan of gelijk aan de achtergrondwaarde*
<=S	*Kleiner dan of gelijk aan de streefwaarde*
>S	*Groter dan de streefwaarde*
>I	*Groter dan interventiewaarde*
>(ind)I	*INEV (Indicatieve interventiewaarde) wordt overschreden*
^	*Enkele parameters ontbreken in de som*
*	*Het gehalte is groter dan de streefwaarde/achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
**	*Het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef/achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*
***	*Het gehalte is groter dan de interventiewaarde (de toetsingswaarden zijn door SGS beheerd)*

Kleur informatie

Rood	*> Interventiewaarde*
Oranje	*>= Tussenwaarde (BI ligt tussen 0.5 en 1)*
Blauw	*> streefwaarde*

BIJLAGE 6

Verklaring van onafhankelijkheid voor de kritische functie:

“veldwerk t.b.v. milieuhygiënisch bodemonderzoek”

“milieukundige begeleiding van bodemsanering (processturing / verificatie)”

Hierbij verklaren de navolgend genoemde veldwerkers / milieukundig begeleiders het veldwerk t.a.v. onderhavig onderzoek conform de eisen van de BRL SIKB 2000 te hebben uitgevoerd, onafhankelijk van de opdrachtgever en/of eigenaar (zijnde degene die een persoonlijk of zakelijk recht heeft op de bodem / locatie).

Naam geregistreerde veldwerker(s)/MKB’ers	Handtekening geregistreerde veldwerker(s)/MKB’ers
H. van Kuik	
H.van Kuik	
……	……

Datum: 10-06-2024

Bijlage 10 Aanmeldingsnotitie

M.e.r-beoordelingsnotitie

Torenstraat, Sellingen

Status: Definitief
Datum: 11-02-2026

Buro Hollema
Asserstraat 12
9451 AC Rolde
Tel: (0592) 24 13 13
info@burohollema.nl
www.burohollema.nl

Buro Hollema streeft naar een optimale verhouding tussen kwaliteit en prijs. Periodiek wordt ons kwaliteitssysteem gecontroleerd door Normec Certification. Buro Hollema is in het bezit van het certificaat ISO 9001:2015.

Inhoud

1. INLEIDING 3
   - 1.1 Aanleiding 3
   - 1.2 Regelgeving 3
   - 1.3 Toetsing 3
   - 1.4 Leeswijzer 3

2. PLAATS EN KENMERKEN VAN HET PROJECT 4
   - 2.1 Plaats van het project 4
   - 2.2 Kenmerken van het project 5

3. DE KENMERKEN VAN DE POTENTIËLE MILIEUEFFECTEN 6
   - 3.1 Bodem 6
   - 3.2 Water 6
   - 3.3 Ecologie 6
   - 3.4 Archeologie 6
   - 3.5 Cultuurhistorie 6
   - 3.6 Omgevingsveiligheid 7
   - 3.7 Luchtkwaliteit 7
   - 3.8 Geluid 7

CONCLUSIES 8

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer wenst woningbouw te realiseren aan de Torenstraat te Sellingen, waaronder 9+2 koopwoningen, de realisatie en exploitatie van 4 zorgwoningen en de realisatie en exploitatie van 8 huurwoningen. In de huidige situatie ligt het terrein braak en heeft het de functies “Groen” en “Wonen - 1” met een maatvoering ‘maximaal aantal wooneenheden: 7’.

1.2 Regelgeving

De milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.) is bedoeld om het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen. De wetgeving omtrent de milieueffectrapportage (m.e.r.) is opgenomen in afdeling 16.4 van de Omgevingswet en in hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit. Of een besluit over een project m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig is, kan worden afgeleid uit bijlage V van het Omgevingsbesluit, in samenhang met de artikelen 11.6 en 11.8 van het Omgevingsbesluit. Bijlage V heeft als ingang (eerste kolom) de omschrijving van het project. In de vierde kolom staan de besluiten genoemd waarvoor m.e.r.-verplichtingen gelden. Het gaat om besluiten waarmee de toestemming voor het project wordt verleend. In dit geval is dat het omgevingsplan.
Of er voor het besluit een m.e.r.-plicht of een m.e.r-beoordelingsplicht geldt, volgt uit de tweede en derde kolom. Als het project voldoet aan de voorwaarden van de tweede kolom, geldt een m.e.r.-plicht. Anders geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht, tenzij ook in de derde kolom voorwaarden staan.

1.3 Toetsing

In bijlage V behorende bij het Omgevingsbesluit is onder J11 het project ‘Stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra en de aanleg van parkeerterreinen’ opgenomen. Aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra en de aanleg van parkeerterreinen is m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Het realiseren van een serie woningen is een stedelijke ontwikkeling waarvoor een m.e.r.-beoordelingsnotitie opgesteld moet worden om aan te tonen dat de ontwikkeling niet m.e.r.-plichtig is.

1.4 Leeswijzer

In deze beoordelingsnotitie wordt ingegaan op de mogelijke negatieve gevolgen die het voornemen kan hebben voor het milieu. In hoofdstuk 1 wordt eerst de wet- en regelgeving omtrent de m.e.r.-beoordeling toegelicht. In hoofdstuk 2 wordt het project nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de potentiële effecten van het project beschreven. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 de conclusie over de beoordeling gegeven.

2. PLAATS EN KENMERKEN VAN HET PROJECT

2.1 Plaats van het project

De locatie (het projectgebied) is gelegen aan de Torenstraat te Sellingen. Rondom de locatie bevinden zich woningen, een kerk, een parkeerplaats en twee basisscholen in één gebouw.

Figuur 1 Ligging van het plangebied (Bron: PDOK viewer)

Figuur 2 Ligging van het plangebied (Bron: PDOK viewer)

2.2 Kenmerken van het project

Omvang van het project

De initiatiefnemer wenst 23 woningen te realiseren aan de torenstraat te Sellingen. Deze woningen zouden op braakliggend terrein gerealiseerd worden.

Cumulatie met andere projecten

Er is geen sprake van cumulatie met andere projecten.

Gebruik van natuurlijke hulpbronnen

De ontwikkeling van de voorziene activiteit legt geen bijzonder beslag op natuurlijke hulpbronnen.

Productie van afvalstoffen

Tijdens de werkzaamheden zal geen sprake zijn van vrijkomende afvalstoffen.

Verontreiniging en hinder

De werkzaamheden voor de realisatie van nieuwbouwwoningen aan de Torenstraat te Sellingen leiden niet tot verontreiniging en hinder.

Risico van zware ongevallen en/of rampen

Er is geen sprake van specifieke risico's van de werkzaamheden voor de menselijke gezondheid veroorzaakt door bijvoorbeeld waterverontreiniging of luchtvervuiling. De ligging van de locatie maakt het niet waarschijnlijk dat externe rampen (aardbevingen, overstromingen) van invloed kunnen zijn op de voortgang en de veiligheid van het project. Het bouwproces zorgt niet voor een toename van risico’s voor de omgeving. Er worden geen extra gevaarlijke stoffen geproduceerd, opgeslagen of vervoerd.

3. DE KENMERKEN VAN DE POTENTIËLE MILIEUEFFECTEN

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste milieueffecten van het project beschreven. Het is gebruikelijk de milieueffecten van de nieuw aangevraagde situatie te vergelijken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief de effecten van ontwikkelingen in de omgeving waarvan de realisatie zeker is (autonome ontwikkelingen). In de directe omgeving van het gebied zijn geen ontwikkelingen voorzien die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling. De effectbeoordeling in dit hoofdstuk is gebaseerd op de informatie zoals opgenomen in de toelichting bij het uitwerkingsplan en de onderliggende onderzoeken.

3.1 Bodem

Uit het verkennend bodemonderzoek blijkt dat in de bovengrond en het grondwater zijn enkele stoffen verhoogd gemeten t.o.v. de achtergrondwaarde, de maximale waarde voor de bodemkwaliteitsklasse landbouw en natuur resp. de streefwaarde. De verhoogd gemeten gehaltes overschrijden de interventiewaarde resp. de signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering niet zodat er uit milieuhygienische overweging geen directe aanleiding is tot het instellen van aanvullend onderzoek. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bodemonderzoek geldt, ten aanzien van de milieuhygienisch kwaliteit van de bodem, naar onze mening, geen belemmering voor het beoogde gebruik van de onderzoekslocatie.

3.2 Water

Gezien er in dit project een uitbreiding plaats zal vinden, zal er een toename in oppervlakteverharding plaatsvinden. Uitgangspunt is dat hemelwater in het gebied wordt geïnfiltreerd. Hierover zijn met de gemeente en het waterschap afspraken gemaakt. Door het aanleggen van een wadi wordt hemelwater in het plangebied vastgehouden zodat er geen overlast rondom het plangebied kan ontstaan.

3.3 Ecologie

3.3.1 Gebiedsbescherming

Dit gebied valt buiten de NNN en Natura2000 gebieden. Wel ligt het dichtstbijzijnde NNN gebied op 140 meter afstand. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige gebied is Lieftinghsbroek op 6 kilometer, het Duitse Ems op circa 8,7 kilometer en Drouwenerzand op 22 kilometer. Gezien de omvang, aard en locatie van dit project zullen er geen negatieve gevolgen zijn voor de Natura200, NNN en andere stikstofgevoelige gebieden. Ten behoeve van dit project is een AERIUS stikstofberekening uitgevoerd door Buro Hollema. De uitkomst van dit onderzoek is dat er geen significant negatief effect op Natura-2000 gebieden zijn wat stikstof betreft.

3.3.2 Soortenbescherming

Gezien er voor dit project gebouwd wordt en bomen gekapt worden. Er is een quickscan flora en fauna uitgevoerd en er is vastgesteld dat de grote bosmuis, kleine marterachtigen en eekhoorns aanwezig zijn. Het verwijderen van bomen kan problemen veroorzaken voor deze soorten. Indien de werkzaamheden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, zal het project geen negatieve effecten op de soortenbescherming hebben.

3.4 Archeologie

In de toekomstige situatie worden er 23 woningen gerealiseerd. Deze woningen komen te liggen op braakliggend gebied met een archeologische waarde 3. Voordat het bouwproces zou beginnen wordt er verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd om er zeker van te zijn dat er geen negatieve effecten op de bodem plaats vinden.

3.5 Cultuurhistorie

De aanvraag gaat om bouwwerkzaamheden. Er worden bouwwerken toegevoegd op een historisch

esdorpenlandschap. Aanpassingen in hoogte en het egaliseren van gronden vereist een omgevingsvergunning. De status als esdorpenlandschap zal verwerkt worden in het landschappelijk inpassingsplan, deze zal verzekeren dat er geen cultuurhistorische karakteristieken aangetast worden.

3.6 Omgevingsveiligheid

Woningen en zorgwoningen zijn kwetsbare gebouwen. Met het realiseren van 23 nieuwe woningen, neemt het aantal kwetsbare gebouwen toe. De locatie daarentegen, is geen kwetsbare locatie. Deze locatie ligt binnen een reeds bestaande plaats en de dichtstbijzijnde invloedsgebieden van een risicobron liggen op 7 km. Dit project heeft dus geen negatieve effecten op de omgevingsveiligheid.

3.7 Luchtkwaliteit

Door het realiseren van woningen wordt er verwacht dat de verkeersintensiteit toeneemt en de luchtkwaliteit verslechterd. Er is een NIBM berekening uitgevoerd waaruit blijkt dat de luchtkwaliteit niet in betekenende mate verslechterd.

Er vindt geen negatief effect plaats op de luchtkwaliteit binnen en rondom de locatie.

3.8 Geluid

Een braakliggend terrein wordt bebouwd met 23 woningen. De nieuwbouwwoningen ondervinden geen geluidshinder van omliggende woningen of andere bebouwing. De richtlijnen qua geluid voor een buurthuis zit op minimaal 10 meter. Aan deze afstand wordt ruim voldaan.
Het woningbouwproject ondervindt geen negatief effect van het aspect geluid en andersom zorgt het woningbouwproject niet voor geluidsoverlast voor omliggende bebouwing.

CONCLUSIES

Gelet op resultaten uit deze notitie is de conclusie dat het projectgebied niet in een kwetsbaar gebied ligt. De aard en omvang van het project leidt niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zoals bedoeld in bijlage V van het omgevingsbesluit. Het project is daarom niet project m.er.-plichtig.

Bijlage 11 Participatieverslag 30 mei

Bijlage 12 Participatieverslag terugkomavond 2 juli

Regels

Dit plan beoogt het realiseren van woningbouw met maximaal 23 woningen aan de Torenstraat te Sellingen. Juridisch is het plan een nieuw hoofdstuk in het omgevingsplan van de gemeente Westerwolde. Dit hoofdstuk is op grond van artikel 11.1 lid 2 Besluit elektronische publicaties bekend gemaakt en digitaal beschikbaar gesteld met de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl. Het is met deze landelijke voorziening niet mogelijk dit hoofdstuk conform de juridische vormgeving van het omgevingsplan in STOP-TPOD beschikbaar te stellen.

De in dit deel van het omgevingsplan weergegeven hoofdstukken moeten gelezen worden als paragrafen van hoofdstuk 22t van het omgevingsplan van de gemeente Westerwolde.

In de artikelkop van de in dit deel weergegeven artikelen moet na het woord 'Artikel', na de spatie en direct voor het artikelnummer '22t' gelezen worden.

De bijlage bij de in deze voorziening weergegeven hoofstukken moet gelezen worden als onderdeel van Bijlage 22t bij het omgevingsplan van de gemeente Westerwolde.

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begripsbepalingen

De bijlage bij de Omgevingswet, bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving, bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, bijlage I bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, bijlage I bij het Omgevingsbesluit en bijlage I bij de Omgevingsregeling, zijn van overeenkomstige toepassing op dit TAM-omgevingsplan "Sellingen Torenstraat (Woonhof Sellingen)", tenzij daar in dit artikel van wordt afgeweken.

Bij de toepassing van dit hoofdstuk gelden de volgende begripsbepalingen.

1.1 Plan

TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t Sellingen Torenstraat (Woonhof Sellingen);

1.2 Omgevingsplan

het omgevingsplan van de gemeente Westerwolde;

1.3 aan-huis-verbonden beroep;

een beroep, dat in of bij een woonhuis met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend en dat is gericht op het verlenen van diensten;

1.4 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.5 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.6 achtererfgebied

erf achter de lijn die het hoofdgebouw doorkruist op 1 m achter de voorkant en van daaruit evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied, zonder het hoofdgebouw opnieuw te doorkruisen of in het erf achter het hoofdgebouw te komen;

1.7 bebouwde oppervlakte:

de som van de oppervlakte van alle bebouwing op een bouwperceel;

1.8 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.9 bouwgrens;

de grens van een bouwvlak;

1.10 bouwperceel:

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.11 bouwperceelgrens

de grens van een bouwperceel;

1.12 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.13 carport:

een geheel of gedeeltelijk overdekte opstelplaats voor een auto welke ten minste aan twee zijden open is, geen gebouw zijnde;

1.14 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstraling ter verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.15 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.16 huishouden:

een alleenstaande, dan wel twee of meer personen, die een duurzame (gemeenschappelijke) huishouding voer(t)(en) of wil(len) voeren, waar bij een gemeenschappelijke huishouding sprake is van onderlinge verbondenheid en continuïteit in de samenstelling ervan (kamerverhuur wordt daaronder niet begrepen);

1.17 mobiel kampeermiddel:

een onderkomen dat naar aard en inrichting is bedoeld voor recreatief nachtverblijf, maar zonder een met de grond verbonden constructie en zonder een plaatsgebonden karakter; hiertoe worden gerekend tenten, toercaravans en campers; onder 'zonder een plaatsgebonden karakter' wordt verstaan het innemen van een standplaats op hetzelfde terrein voor niet langer dan het zomerseizoen;

1.18 overkapping:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat dient ter overdekking en niet of slechts gedeeltelijk met wanden is omgeven, waaronder in elk geval een carport is verstaan;

1.19 permanente bewoning:

bewoning van een ruimte als hoofdverblijf;

1.20 seksinrichting:

een voor publiek toegankelijke, besloten ruimte, waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.21 verblijfsrecreatie:

recreatief verblijf, waarbij wordt overnacht in kampeermiddelen, recreatiewoningen, appartementen en/of recreatieverblijven, waarbij hoofdverblijf elders wordt gehouden;

1.22 voorgevel:

de naar de weg, het voetpad of andere openbare ontsluiting toegekeerde gevel van een gebouw, met dien verstande dat slechts één gevel als zodanig kan worden aangemerkt;

1.23 wonen:

het huisvesten in een woning van één afzonderlijk huishouden;

1.24 woning:

een complex van ruimten in een gebouw, krachtens zijn indeling geschikt en bestemd voor de huisvesting van één persoon of meerdere personen of een gezin.

Artikel 2 Meet- en rekenbepalingen

De meet- en rekenbepalingen uit artikel 22.24 van het omgevingsplan zijn van overeenkomstige toepassing op het meten van de waarden die in dit hoofdstuk in meters (m), m^2 of m^3 zijn uitgedrukt, voor zover hiervan niet is afgeweken in het bepaalde in dit artikel. Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand tot de (zijdelingse) perceelgrens

vanaf enig punt van een bouwwerk tot de (zijdelingse) perceelgrens;

2.2 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.3 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.4 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatste van het bouwwerk.

2.5 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.6 de goothoogte van het bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.7 Overschrijding van de bouw-, c.q. functiegrenzen

a. Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van bouwen worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten, luifels, balkons en toegangsportalen buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van de buitenzijde van de gevel niet meer dan 1,5 m bedraagt.
b. Bij toepassing van het bepaalde ten aanzien van bouwen worden wolfseinden niet meegerekend.
c. Bij toepassing van de wijze van meten met betrekking tot de afstand tussen de gebouwen wordt de afstand gemeten als kortste afstand tussen de buitengevels van de hoofdgebouwen en/of (bedrijfs)woningen.

Artikel 3 Toepassingsbereik

1. De besluiten op grond van artikel 22.1, onder a, van Omgevingswet zijn niet van toepassing voor zover het gaat over regels opgenomen in een besluit als bedoeld in artikel 4.6, eerste lid, onder a, b, c, g, h, i, j, k, l of m, van de Invoeringswet Omgevingswet op de locatie, bedoeld in het derde lid.
2. De regels in afdeling 22.2, met uitzondering van paragraaf 22.2.7.3, en afdeling 22.3 zijn niet van toepassing voor zover die regels in strijd zijn met regels in dit hoofdstuk.
3. De regels in dit hoofdstuk zijn van toepassing op de locatie TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22 Sellingen Torenstraat (Woonhof Sellingen), waarvan de geometrische bepaalde planobjecten zijn vervat in het GML-bestand NL.IMRO.1950.TO2508-vs01 zoals vastgelegd op https://www.ruimtelijkeplannen.nl.

Hoofdstuk 2 Functies en gebiedsaanwijzingen

Artikel 4 Groen

4.1 Toepassingsbereik

De regels in dit artikel zijn van toepassing op de gronden met de functie Groen.

4.2 Functieomschrijving

Gronden en bouwwerken binnen de functie Groen mogen worden gebruikt voor:

a. groenvoorzieningen;
b. openbare nutsvoorzieningen;
c. buurtontsluitingswegen, fiets- en voetpaden, parkeervoorzieningen en bermen;
d. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
e. sport- en speelvoorzieningen;
f. buurtontmoetingsplek, ter plaatsen van de aanduiding 'specifieke vorm maatschappelijk - buurtontmoetingsplek'.

4.3 Beoordelingsregels

4.3.1 Toepassingsbereik

In aanvulling op het gestelde in artikel 22.29 gelden de in lid 4.3 opgenomen beoordelingsregels.

4.3.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

4.3.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. er mogen geen overkappingen worden gebouwd;
b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde bedraagt niet meer dan 2 m.
c. de bouwhoogte van sport- en speelvoorzieningen bedraagt niet meer dan 3 m.

4.4 Specifieke beoordelingsregels

In afwijking van het gestelde in lid 4.3 kan met een omgevingsvergunning, mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het bebouwingsbeeld, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden worden afgeweken van:

a. lid 4.3 sub 2 in die zin dat een gebouw voor een buurtontmoetingsplek is toegestaan met dien verstande dat:
    1. de maximale oppervlakte niet meer dan 30 m2 mag bedragen
    2. de bouwhoogte niet meer dan 3 meter mag bedragen
    3. het gebouw uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm maatschappelijk - buurtontmoetingsplek' mag worden opgericht.

Artikel 5 Verkeer

5.1 Toepassingsbereik

De regels in dit artikel zijn van toepassing op de gronden met de functie Verkeer.

5.2 Functieomschrijving

Gronden en bouwwerken binnen de functie Verkeer mogen worden gebruikt voor:

a. (ontsluitings)wegen;
b. parkeervoorzieningen;
c. groenvoorzieningen;
d. bijbehorende voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
e. sport- en speelvoorzieningen;
f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder kunstobjecten.

5.3 Beoordelingsregels

5.3.1 Toepassingsbereik

In aanvulling op het gestelde in artikel 22.29 gelden de in lid 5.3 opgenomen beoordelingsregels.

5.3.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

5.3.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte, anders dan voor bouwwerken rechtstreeks ten dienste van geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, bedraagt ten hoogste 3 meter.

Artikel 6 Wonen

6.1 Toepassingsbereik

De regels in dit artikel zijn van toepassing op gronden met de functie Wonen.

6.2 Functieomschrijving

Gronden en bouwwerken binnen de functie Wonen mogen worden gebruikt voor:

a. woningen al dan niet met ruimte voor:
   1. een aan-huis-verbonden beroep;
   2. kleinschalige bedrijfsmatige activiteit als genoemd in Bijlage 1;
   3. mantelzorg;
b. bijbehorende bouwwerken;

met de daarbij behorende:

c. groen-, sport- en speelvoorzieningen en waterpartijen;
d. openbare nutsvoorzieningen;
e. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
f. verkeersdoeleinden in de vorm van parkeervoorzieningen;
g. erfontsluitingswegen en paden;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

6.3 Beoordelingsregels

6.3.1 Toepassingsbereik

In aanvulling op het gestelde in artikel 22.29 gelden de in lid 6.3 opgenomen beoordelingsregels.

6.3.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. de hoofdgebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. het aantal woningen bedraagt niet meer dan het aantal dat ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden' is aangegeven;
c. de bouw- en goothoogte bedragen maximaal de ter plaatse van de aanduiding 'maximum bouwhoogte (m), maximum goothoogte (m)' aangegeven bouw- en goothoogte;
d. de dakhelling van de hoofdgebouwen bedraagt ten minste 20º;
e. in afwijking van lid c en lid d geldt dat bij een dakopbouw respectievelijk een hogere goothoogte en een dakhelling van 0º is toegestaan, mits wordt voldaan aan vastgestelde Beeldkwaliteitsplan (zie bijlage 3).
f. de dakhelling van de hoofdgebouwen bedraagt ten hoogste 60º;
g. ter plaatse van de aanduiding 'plat dak' mag het hoofdgebouw met een plat dak worden afgedekt. De bouwhoogte bedraagt maximaal 3,5 meter.

6.3.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende regels:

a. de bijbehorende bouwwerken dienen te worden gebouwd in het achtererfgebied;
b. de goothoogte bedraagt maximaal 3,5 meter;
c. de dakhelling bedraagt maximaal 60 graden;
d. de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw met de daarbij behorende bouwwerken bedraagt niet meer dan 50% van het bouwperceel.

6.3.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de naar de weg gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw dan wel verlengde daarvan, ten hoogste 2,00 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 5,00 m bedragen.

6.4 Specifieke functieregels

6.4.1 Verboden gebruiksactiviteiten

Tot een gebruik, strijdig met deze functie, wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van woningen in combinatie met beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten anders dan een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
b. het gebruik van gedeelten van een woning en bijbehorende bouwwerken voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 90 m² bedraagt
    2. detailhandel plaatsvindt, tenzij het detailhandel betreft bij een aan-huis-verbonden beroep of kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, in welk geval detailhandel is toegestaan die als nevenactiviteit beperkt blijft tot de verkoop van producten die een directe relatie hebben met het beroep of de activiteit of producten die binnen het beroep of de activiteit vervaardigd worden;
c. het gebruik van een woning voor meer dan één woning;
d. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor bewoning, met uitzondering van mantelzorg;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;
f. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel met uitzondering van detailhandel bij een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, in welk geval detailhandel is toegestaan die als nevenactiviteit beperkt blijft tot de verkoop van producten die een directe relatie hebben met het beroep of de activiteit of producten die binnen het beroep of de activiteit vervaardigd worden;
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
h. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, anders dan logiesverstrekking in het woonhuis en de bijbehorende bouwwerken, waarbij niet meer dan 3 logieseenheden per woonhuis mogen worden gevestigd.

Hoofdstuk 3 Algemene regels voor activiteiten

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene ruimtelijke bouwregels

8.1 Beoordelingsregels

Voor het bouwen gelden de volgende beoordelingsregels:

a. Er mogen geen windmolens worden gebouwd;
b. De bouwgrenzen mogen, in afwijking van deze regels, uitsluitend worden overschreden door:
1. tot gebouwen behorende stoepen, stoeptreden, trappen(huizen), galerijen, hellingbanen, funderingen, balkons, erkers, serres, entreeportalen, veranda's, pergola's en afdaken, mits de overschrijding niet meer bedraagt dan 1,50 m;
2. andere ondergeschikte onderdelen van gebouwen, mits de overschrijding niet meer bedraagt dan 1,00 m.
c. er mag niet worden gebouwd, indien dit leidt tot woningsplitsing.

8.2 Beeldkwaliteitsplan Sellingen ontwikkeling

De bouw- en gebruiksactiviteiten als bedoeld in Hoofdstuk 2 van deze regels moeten voldoen aan de redelijke eisen van welstand zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde Beeldkwaliteitsplan Sellingen ontwikkeling (zie bijlage 3).

8.3 Landschappelijke inpassing

De voorwaarden voor openbare inrichting zoals opgenomen in het stedenbouwkundig plan, bijlage 2, dienen binnen 1 jaar na realisatie van de woningen aangelegd te zijn en vervolgens in stand wordt gehouden en beheerd, danwel indien niet wordt voldaan aan de landschappelijke inpassing een andere vorm is toegestaan, mits de landschapsmaatregelen minimaal gelijk zijn aan de in bijlage 2 opgenomen maatregelen en er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van in de omgeving aanwezige functies en waarden.

Artikel 9 Planologische gebruiksactiviteiten

9.1 Algemene gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met de in dit hoofdstuk opgenomen functies, wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden als standplaats voor kampeermiddelen, met uitzondering van de gronden waar met omgevingsvergunning een kampeerterrein voor klein kamperen is toegestaan, dan wel daar waar sprake is van tijdelijk kamperen of de inrichting van een gereguleerde overnachtingsplaats;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van een prostitutiebedrijf;
c. het gebruik van de gronden voor de opslag van schroot, afbraak- en bouwmaterialen, anders dan ten behoeve van de uitvoering van krachtens de bestemming toegelaten bouwactiviteiten en werken en werkzaamheden;
d. het storten van puin en afvalstoffen;
e. de stalling en opslag van aan het oorspronkelijk gebruik onttrokken voer-, vaar- of vliegtuigen;
f. de stalling en opslag van caravans, boten, oldtimers en dergelijk anders dan in bouwwerken;
g. het gebruik van de gronden voor het plaatsen en/of aanbrengen van niet-perceelsgebonden handelsreclame en of reclame voor ideële doeleinden of overtuigingen;
h. kamergewijze verhuur.

9.2 Omgevingsplanactiviteit

Voor woningsplitsing geldt dat het verboden is om deze activiteit zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning uit te voeren. Hierbij gelden de volgende beoordelingsregels:

a. er wordt voldaan aan de woningbouwprogrammering wanneer sprake is van een toename van het aantal woningen;
b. de oppervlakte van het oorspronkelijke hoofdgebouw bedraagt ten minste 150 m²;
c. de vloeroppervlakte per woning bedraagt ten minste 60 m²;
d. het aantal woningen per hoofdgebouw bedraagt ten hoogste 2;
e. er wordt geen onevenredige afbreuk gedaan aan:
1. het straat- en bebouwingsbeeld;
2. het woon- en leefklimaat;
3. de milieusituatie;
4. de verkeersveiligheid;
5. de parkeersituatie;
6. de cultuurhistorische waarden;
7. de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
f. indien er sprake is van een combinatie met bouwen, kan tevens een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.2 worden verleend.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

10.1 Omgevingsplanactiviteiten

Er kan met omgevingsvergunning worden afgeweken van:

a. de bij recht in de regels gegeven maten, afmetingen en percentages, tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages;

10.2 Zend-, ontvangst- en antennemasten

Er kan met omgevingsvergunning worden afgeweken van de beoordelingsregels zoals opgenomen in dit hoofdstuk in die zin dat de hoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde, ten behoeve van zend-, ontvangst- en antennemasten wordt vergroot, indien:

1. de antenne niet geplaatst kan worden op een bestaand bouwwerk, zoals een hoogspanningsmast, een windmolen, een reclamemast, een torensilo, of een daarmee gelijk te stellen bouwwerk;
2. de antenne niet geplaatst wordt in gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland, in natuurgebieden en in grootschalige open gebieden;
3. de mast radiografisch noodzakelijk is;
4. bij plaatsing binnen de grenzen van een bouwperceel of binnen grenzen van een woon- of bedrijfsfunctie de hoogte van de mast ten hoogste 30,00 m mag bedragen;
5. bij plaatsing binnen de grenzen van een bouwperceel of binnen grenzen van een woon- of bedrijfsfunctie gelegen aan een weg, een viaduct of een verkeersknooppunt, de hoogte van de mast ten hoogste 15,00 m mag bedragen;
6. het aantal masten binnen de gemeente nier meer mag bedragen dan strikt noodzakelijk is voor de realisatie van een adequaat dekkend netwerk van voldoende capaciteit.

10.3 Beoordelingsregels

De in lid 11.1 en 11.2 genoemde omgevingsvergunningen kunnen uitsluitend worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan:

a. het straat- en bebouwingsbeleid;
b. de woonsituatie;
c. de milieusituatie;
d. de cultuurhistorische en/of karakteristieke waarden;
e. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en bouwwerken.

Artikel 11 Regels voor parkeren en laden en lossen

11.1 Parkeerregelgeving

Indien een aanvraag om een omgevingsvergunning aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan parkeerplaatsen wordt de omgevingsvergunning slechts verleend indien;

a. in voldoende mate op eigen terrein wordt voorzien in ruimte voor parkeren;
b. op andere wijze in de benodigde parkeerruimte wordt voorzien;
c. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot aantasting van de samenhang in het straat- en bebouwingsbeeld;
d. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot verkeersonveilige situaties;
e. de beoordeling of in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het parkeren of stallen van auto's zoals gesteld onder sub a. tot d, wordt gedaan op basis van de door de CROW vastgestelde richtlijnen (publicatie 744 oktober 2024, of de meest actuele uitgave), dan wel aan de hand van de van toepassing zijnde beleidsregels van de gemeente Westerwolde ten aanzien van parkeren bepaald.

11.2 Laden of lossen

Indien de functie van een gebouw aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan laad- en losvoorzieningen wordt een omgevingsvergunning voor het bouwen of voor een gebruiksverandering slechts verleend indien;

a. in voldoende mate wordt voorzien in ruimte voor het laden en lossen van goederen, aan, bij, in, of onder het gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort, onverminderd het bepaalde elders in de regels van dit plan;
b. van voldoende mate van laad- en losvoorzieningen voor het laden en lossen van goederen zoals bedoeld in sub a. is sprake indien is voldaan aan de normen zoals opgenomen in het ASVV 2021 (uitgave van het CROW), dan wel het geldende ASVV (uitgave van het CROW) zoals dat geldt op het tijdstip van indiening van de aanvraag als bedoeld in sub a. voor het bouwen en/of voor een gebruiksverandering en/of afwijking of het uitwerken of het wijzigen.

11.3 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in de leden 12.1 en 12.2:

a. indien het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit, of
b. voor zover op andere wijze in de benodigde parkeer- of stallingsruimte, dan wel laad- of losruimte wordt voorzien.

11.4 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in de leden 12.1 en 12.2 is slechts mogelijk, indien;

a. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot aantasting van de samenhang in het straat- en bebouwingsbeeld;
b. het verlenen van de omgevingsvergunning niet leidt tot verkeersonveilige situaties;
c. bij de aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in lid 13.1 een parkeeronderzoek wordt overgelegd dat aantoont dat kan worden voorzien in het benodigde aantal parkeerplaatsen. Voor het parkeeronderzoek worden de richtlijnen van het CROW gehanteerd.

Artikel 12 Overige regels voor activiteiten

12.1 Aanvraagvereisten

De aanvraagvereisten, bedoeld in paragraaf 22.5.2 van dit omgevingsplan, zijn van overeenkomstige toepassing op een omgevingsvergunning die is vereist op grond van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 4 Overgangsrechtbepalingen

Artikel 13 Overgangsregels

13.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t' aanwezig of in uitvoering is, of gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t', mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk met maximaal 10%.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t', maar zijn gebouwd zonder omgevingsvergunning en in strijd met het daarvoor geldende omgevingsplan van rechtswege, daaronder begrepen de overgangsbepalingen.

13.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van gronden en bouwwerken ten dienste van de functie (of andere gebiedsaanwijzing) als bedoeld in hoofdstuk 2 dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t' en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t' strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t' strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van dit 'TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22t' voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik, dat al in strijd was met het voorheen geldende omgevingsplan van rechtswege voor die locatie, daaronder begrepen de overgangsbepalingen. .

Bijlagen bij de regels

Bijlage 1 Lijst met toelaatbare beroepen en vormen van bedrijvigheid bij het wonen

Bijlage 1 Lijst met toelaatbare beroepen en vormen van bedrijvigheid bij het wonen

a. Uitoefening van (para)medische beroepen, waaronder:
    1. Individuele praktijk voor huisarts, psychiater, psycholoog, fysiotherapie of bewegingsleer, voedingsleer, mondhygiëne, tandheelkunde, logopedie, verloskundige, homeopaat, therapeut, orthodontist, acupuncturist, enzovoort,
    2. individuele praktijk dierenarts.
b. Kledingmakerij
    1. (maat)kledingmakerij en kledingverstelbedrijf;
    2. woningstoffeerderij.
c. Kantoorfunctie ten behoeve van bedrijvigheid die elders wordt uitgeoefend.
d. Reparatiebedrijfjes, waaronder:
    1. Schoen-/lederwarenreparatiebedrijf, uurwerkreparatiebedrijf, goud- en zilverwerkreparatiebedrijf, reparatie van kleine (elektrische) gebruiksgoederen, reparatie van muziekinstrumenten.

In ieder geval zijn autoreparatiebedrijven en las- en montagebedrijven uitgezonderd.

e. Kleinschalige ambachtelijke bedrijfjes, waaronder:
    1. timmerman, metselaars, stukadoor, klussenbedrijf, loodgieter, elektricien, schilder, naaister, hoedenmakerij, pottenbakkerij, instrumentenmakerij, kaarsenmaker, lijstenmakerij, zadelmakerij.
f. Advies- en ontwerpbureaus, zoals:
    1. Reclame ontwerp, grafisch ontwerp en architect.
g. (Zakelijke) dienstverlening, waaronder:
    1. notaris, advocaat, accountant, juridisch adviseur, assurantie-/verzekeringsbemiddeling, exploitatie en handel in onroerende zaken, tolk, catering service, bezorgservice en koeriersdiensten, ICT-bedrijven, e-commerce, web designer, computerservice.
h. Overige dienstverlening, zoals:
    1. kappersbedrijf, schoonheidssalon, tattooshop, kinderdagopvang, fotostudio, nagelstudio, hondentrimsalon, zorg- en dagbesteding, persoonlijke verzorging.

In ieder geval zijn geen sex- en prostitutiebedrijven toegestaan.

i. Onderwijs
    1. Autorijschool;
    2. onderwijs niet in te delen naar specificatie, mits zonder werkplaats of laboratorium.
j. Voorzieningen ten behoeve van kunst en kunstnijverheid, zoals:
    1. Galerie/expositieruimte, ruimte voor toegepaste kunst, beeldende kunst, atelier, beeldentuinen.
k. Voorzieningen ten behoeve van dagrecreatie, zoals:

1. Theetuin/theeschenkerij.

Voor de toelaatbare beroepen en vormen van bedrijvigheid is mede het volgende toegestaan:

- ruimte voor workshops en naar de aard daarmee gelijk te stellen activiteiten met het daarbij behorende ondergeschikte verstrekking van dranken en kleine versnaperingen, mits hiervoor geen aparte horecaruimtes worden ingericht;
- opslag en stalling van goederen en producten, waaronder caravans, in gebouwen, opslag van gevaarlijke stoffen is uitgesloten.

De vormen van bedrijvigheid zijn slechts toegestaan zonder toonbankfunctie.
Deze lijst is niet limitatief. Voor alle categorieën, dan wel een naar de aard daarmee gelijk te stellen beroeps/bedrijfsmatige activiteit, geldt dat, de activiteit met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend in het hoofdgebouw en/of een bijbehorend bijgebouw bestemd voor wonen doeleinden.

6518
6288
6544
6545
6547
6429
6428
6410
6411
6427
6412
6409
6408
6480
6479
6286
6281
6309
6273
6272
6271
6270
6269
6268
6312
6311
6259
6260
6615
6614
6262
6264
6267
6265
6261
6263
6312
6310
6311
6312
6313
6314
6315
6316
6317
6318
6319
6320
6321
6322
6323
6324
6325
6326
6327
6328
6329
6330
6331
6332
6333
6334
6335
6336
6337
6338
6339
6340
6341
6342
6343
6344
6345
6346
6347
6348
6349

GEMEENTE WESTERWOLDE

Zaaknummer:
Z/26/303511/D-768537

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	B. Bijl	
Datum:	18 mei 2026	
Betreft:	T2026-14; TAM-omgevingsplan Westerwolde Torenstraat (Woonhof Sellingen)	
Portefeuillehouder:	Wethouder H.J. Kuper	**Afstemming: Ja**
Vraagsteller:	N. Falke	
Vragen:	1. Waarom wordt de woningdichtheid verhoogd van 7 naar 23 woningen en hoe is beoordeeld dat dit ruimtelijk goed past in de omgeving? 2. Welk deel van het bestaande groen verdwijnt door dit plan en hoe wordt dit gecompenseerd? 3. Hoe wordt gegarandeerd dat het gebruik van parkeerplaatsen bij de MFA ook op langere termijn beschikbaar blijft voor bewoners? 4. Wat zijn de huidige verkeersintensiteiten op de Torenstraat en omliggende wegen en hoe verhoudt de toename van	

	verkeer zich daartoe? 5. Op welke manier is de participatie met omwonenden uitgevoerd en kan het college een overzicht geven van de reacties en hoe die zijn verwerkt? 6. Waarom is gekozen voor geen exploitatieplan en heeft de raad inzicht in de afspraken uit de anterieure overeenkomst?

Antwoord:

1. In het geldende omgevingsplan is een deel van het gebied bestemd voor maximaal 7 wooneenheden. In de huidige situatie staan al 6 bestaande woningen en is in het verleden één woning gesloopt. In overleg met de landschapsarchitect van de initiatiefnemer is onderzocht welke ruimtelijke ontwikkeling op deze locatie passend is. Op basis van deze analyse is het voorliggende plan tot stand gekomen.
2. Bijlage 2 ‘Ontwerp stedenbouwkundig ontwerp Sellingen Torenstraat’ van het TAM-omgevingsplan bevat het stedenbouwkundig plan. De voorwaarden voor de openbare inrichting zoals opgenomen in dit plan dienen binnen één jaar na realisatie van de woningen te zijn uitgevoerd en vervolgens in stand te worden gehouden en beheerd. Op de tekening is indicatief weergegeven welk groen behouden blijft en welk groen wordt vervangen. Voor een aantal bomen is een omgevingsvergunning voor het kappen nodig. In deze vergunning wordt als voorwaarde opgenomen dat gekapte bomen één op één worden vervangen. De ontwikkelaar heeft aangegeven zoveel mogelijk bestaand groen te behouden.
3. Voor het TAM-omgevingsplan is een parkeeronderzoek uitgevoerd. Dit is opgenomen in bijlage 3 ‘Parkeermemo Sellingen Torenstraat’. Hierin is onderzocht of in de nieuwe situatie voldoende parkeerplaatsen beschikbaar zijn. Voor het piekmoment tijdens het haal- en brengmoment is berekend wat het effect op de parkeerbehoefte is. Hieruit volgt een bezettingsgraad van circa 78 procent, wat onder de kritische bezettingsgraad van 85 procent blijft.

Op basis van de uitgevoerde parkeerberekeningen, de CROW 2024 parkeerkencijfers en de gehanteerde aanwezigheidspercentages kan worden vastgesteld dat de toekomstige parkeerbehoefte van de 23 nieuwbouwwoningen, in samenhang met de functies van de MFA, ruimschoots binnen de beschikbare gebiedscapaciteit kan worden opgevangen.

4. De verkeersintensiteit van de Torenstraat bedraagt circa 263 voertuigen per etmaal, voor de Korteweg circa 300 voertuigen per etmaal en voor de Breetuinenweg circa 892 voertuigen per etmaal. De capaciteit van deze wegen (een erftoegangsweg) bedraagt circa 6000 voertuigen per etmaal.
   Met de voorgenomen ontwikkeling ontstaat een extra verkeersgeneratie van maximaal 136,7 voertuigen per etmaal. Gezien de bestaande verkeersintensiteiten op de wegen in de omgeving van het plangebied leidt deze ontwikkeling niet tot een onevenredige toename van het verkeer. De extra voertuigbewegingen gaan op in het heersende verkeersbeeld.
5. Initiatiefnemer heeft tijdens de voorbereiding van het project een informatieavond voor omwonenden en andere belangstellenden gehouden. Op basis hiervan zijn aanpassingen in de aanleg van de parkeervoorzieningen doorgevoerd. Hiervan is verslaglegging gedaan. Dit is te lezen in bijlage 11 'Participatieverslag 30 mei'. Ook heeft initiatiefnemer op individueel niveau contact gehad met omwonenden.
   Er is een terugkomavond georganiseerd waarin verslag is gedaan van de wijzigingen op basis van de inbreng. Mensen waren hier gelukkig mee. Alle inbreng is verwerkt. Het participatieverslag is te lezen in bijlage 12 'Participatieverslag terugkomavond 2 juli'.
6. Een exploitatieplan is een aanvullend instrument dat wordt ingezet wanneer een grondeigenaar niet wil meewerken aan de ontwikkeling. In dit geval is daarvan geen sprake en is het opstellen van een exploitatieplan niet nodig geweest. Daarom is een anterieure overeenkomst gesloten.
   In hoofdstuk 9 'Kostenverhaal' van de motivering staat meer informatie aangaande het kostenverhaal. De gemeente loopt in geen geval financieel risico.

Kon document Geuidsbetand-agendapunt-17-TAM-omgevingsplan-Westerwolde-Torenstraat-Woonhof-Sellingen niet opner

Kon document Geluidsbestand-agendapunt-18-sluiting niet opnemen in de bundel